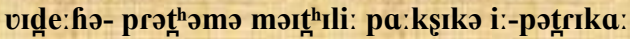

vidē: hā 357 mē ākē 01 nūvāmbārē 2022 (vārṣē 15 mā:ṣā
179 ākē 357)

ဟိဒ္ဒေ:နာ မာရ်ဉ်လိ: နှာ:နိတျံ အ်ဂ္ဂို:လဲနု: မာ:ဂ္ဂုနိ:မိာ်
 နံနိကိာ:မ

აი პო:ტი:კა სერვა:დჰიკა:რე სურეკსიტა ატჰი. კა:აპი:რა:იტა (©) დჰა:რეკეკა ლიხიტა ანუმატჰიკა ბი:ა: პო:ტი:კა კო:ნო: აწაკა ტჰა:ჯა: პრეტი ე:უდ რიკადიგე სფი:ტა ილე:კტრეტიკა ატჰა:ა: ჯა:ტრეკა, კო:ნო: მა:დჰი:ამა:სჰ, ატჰა:ა: დჰი:ა:ნაკა სჰგრეფი:ნე:ა:ა: პუ:ნერ:პრე:ო:გეკა პრე:ა:ლი: დჰა:რა: კო:ნო: რუ:პამე: პუ:ნერ:უტ:რა:დჰი:ა: ატჰა:ა: სჰტა:რა:ნე:ა:პრე:ა:რა:ნე:ა: ნაი კაე:ლა დჰა: სჰაკე:ტა ატჰი.

(c) 2000- 2022. სერვა:დჰიკა:რე სურეკსიტა. ბჰა:ლა:სარიკა გა:ტჰი:ა დჰე: სჰი:ა 2000 სჰ ჯა:ფი:სი:ტი:დჰე:პარე:ა ტჰი:ალა http://www.geocities.com/.../bhbalsarik_gachch.h.html , <http://www.geocities.com/ggajendra> ა:დჰი ლიკე:პარე:ა ა: აკ:ჰე:ნო: 5 დჰი:ლა:ი 2004 კა პო:სტა <http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhbalsarik-gachch.h.html> კე:რე რუ:პამე: იტერე:ნე:ტე:პარე:ა მაი:ტჰი:ლი:კა პრე:ა:ტჰი:ნა:ტე:ამა უპე:სტჰი:ტე:კა რუ:პამე: ვი:დჰე:ამა:ნა ატჰი (*kitu duna le:la* <http://videha.com/2004/07/bhbalsarik-gachch.h.html> *likapara, sro:ta wayback machine of https://web.archive.org/web/*/videha 258 capture(s) from 2004 to 2016- http://videha.com/* ბჰა:ლა:სარიკა გა:ტჰი:ა-პრე:ა:ტე:ამა მაი:ტჰი:ლი: ბლე:ა / მაი:ტჰი:ლი: ბლე:აკა *e:grige:tar*).

ი: მაი:ტჰი:ლი:კა პე:ფი:ლა იტერე:ნე:ტე: პე:ტრე:კა: ტჰიკა დჰე:აკარე:ა ნა:მა ბა:დამე: 1 დჰე:ნე:ა:ვარი: 2008 სჰ 'ვი:დე:ფა' პე:ტე:ალე:ი. იტერე:ნე:ტე:პარე:ა მაი:ტჰი:ლი:კა პრე:ა:ტე:ამა უპე:სტჰი:ტე:კა ჯა:ტრა: ვი:დე:ფა- პრე:ა:ტე:ამა მაი:ტჰი:ლი: პა:კსიკა ი: პე:ტრე:კა: დჰე:არი პე:ფი:ტჰი:ალე: ატჰი, დჰე: <http://www.videha.co.in/> პარე: ი: პრე:აკა:სი:ტე: ფი:იტე: ატჰი. ა:ბე: “ბჰა:ლა:სარიკა გა:ტჰი:ა” დჰა:ლა:ვრი:ტე:ა 'ვი:დე:ფა' ი:პე:ტრე:კა:კა პრე:ვო:ტე:კა:კა სჰე:გე:ა მაი:ტჰი:ლი: ბჰა:სე:კა:კა დჰა:ლა:ვრი:ტე:კა ე:გრი:გე:ტე:რე:კა რუ:პამე: პრე:აკე:ტა ბჰე:ა რე:ფი:ალე: ატჰი.

(c)2000- 2022. ვი:დე:ფა: პრე:ა:ტე:ამა მაი:ტჰი:ლი: პა:კსიკა ი:პე:ტრე:კა: ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). სჰე:მპა:დე:კა: გე:დჰე:ნდრე:ა ტჰა:კურე:ა. Editor: Gajendra Thakur. In respect of materials e-publishsed in Videha, thie Editor, Videha holds thie righgt to create thie web archiives/ thie-me-based web archiives, righgt to translate/ transliterate thiose archiives and create translated/ transliterated web-archiives; and thie righgt to e-publish/ print-publishs all thiese archiives. რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი:აკე:რე:ტე:ა: აპე:ნე:ა მა:ულიკა: ა: აპრე:აკა:სი:ტე: რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი: (სჰე:პუ:რე:ა უტე:რე:დჰა:სი:ტე:ა რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი:აკე:რე:ტე:ა: მა:დჰი:ა) editorial.staff.videha@gmail.com კე: მე:ლა ატე:იტჰე:მე:ნე:ტე:კა რუ:პამე: პე:ტჰა: სჰაკე:ტა ტჰი:აჰი, სჰე:გამე: ა: აპე:ნე:ა სჰე:კსი:ტე:ა პე:რე:ტჰი:ა:ა ა: აპე:ნე:ა სჰაკე:ნე:ა კაე:ლა გე:ლა პე:ო:ტე: სე:ფი: პე:ტჰა:ბე:აჰი. ე:ტე:ა პრე:აკა:სი:ტე: რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი: სე:ბჰე:აკა კე:პი:რა:იტე: რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი:აკე:რე:ტე:ა:კა ლე:გამე: ტჰი:აჰი ა: დჰე:ა:ტე:ა რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი:აკე:რე:ტე:ა:კა ნა:მა ნაი ატჰი ტე:ა:ა: ი: სჰე:პა:დე:კა:დჰი:ნე:ა ატჰი. სჰე:მპა:დე:კა: ვი:დე:ფა ი:პრე:აკა:სი:ტე: რე:ტჰი:ნა:კა:რა ვე:ბე:ა-არ:კა:რე:ა/ ტჰი:მა-ა:დჰა:რე:ტე:ა ვე:ბე:ა-არ:კა:რე:ა:ვო:კე:ა ნი:რმა:ნე:კა ადჰიკა:რე:ა, აი სე:ბჰე:ა-არ:კა:რე:ა:ვო:კე:ა ანუ:ა:ა:ა: ა: ლი:პე:ტე:რე:ნე:ა ა: ტე:კე:რე:ა: ვე:ბე:ა-არ:კა:რე:ა:ვო:კე:ა ნი:რმა:ნე:კა ადჰიკა:რე:ა; ა: აი სე:ბჰე:ა-არ:კა:რე:ა:ვო:კე:ა ი:პრე:აკა:სი:ტე:ა/ პრე:იტე:პრე:აკა:სი:ტე:აკა ადჰიკა:რე:ა რე:ბჰე:იტე:ა ტჰი:აჰი. აი სე:ბჰე:ა ლე:ლა კო:ნო: რე:ა:ლე:ტი: / პა:რე:ფრე:მიკე:კა პრე:ა:ვდჰა:ნე:ა ნაი ტჰი:ა, სე: რე:ა:ლე:ტი: / პა:რე:ფრე:მიკე:კა ი:ტჰი:უკე: რე:ტჰი:ნა:კა:რა/ სჰე:გრე:ფი:აკე:რე:ტე:ა: ვი:დე:ფა:სჰე: ნაი დჰი:რე:ა:ტე:ა. ვი:დე:ფა ი: პე:ტრე:კა:კა მა:სე:მე: დუ: ტა: აკე:ა ნიკე:ალე:ტე:ა ატჰი დჰე: მა:სე:კე: 01 ა: 15 ტჰი:კე: www.videha.co.in პარე: ი: პრე:აკა:სი:ტე: კაე:ლა დჰა:იტე: ატჰი.

s̥ama:na:nt̥ərə p̥ərəmp̥ərə:kə
 v̥id̥ja:p̥əti- t̥iṭ̥rə v̥ide:h̥a s̥amma:n̥ṣ̥ṣ̥ s̥amma:n̥ṭ̥ə fri:
 p̥əṇṇak̥ala:lə m̥əṇḍ̥ələ ḍ̥va:ra:

m̥əṭ̥h̥ili: b̥h̥a:ṣ̥a: d̥z̥əg̥əḍ̥z̥d̥z̥əṇṇ̥i: ṣ̥i:ṭ̥a:ja:h̥ā b̥h̥a:ṣ̥a: a:ṣ̥i:ṭ̥.
 h̥əṇṇum̥əṇṭ̥əh̥ə ukt̥əva:n̥ṭ̥ə- ma:n̥uṣ̥i:m̥ih̥ə ṣ̥ṣ̥k̥ṛiṭ̥a:m.

əkk̥ərə k̥əmb̥h̥a: (a:k̥ərə k̥h̥a:m̥h̥ə)

t̥iḥ̥uəṇṇə k̥h̥e:ṭ̥ṭ̥əḥ̥i ka:ṇi t̥əṣ̥u k̥iṭ̥ṭ̥iṭ̥əlli p̥əṣ̥ərə:ī. əkk̥ərə
 k̥əmb̥h̥a:r̥əmb̥h̥ə d̥z̥ə u m̥əṇṭ̥ʃ̥o: b̥əṇṇḍ̥h̥i n̥ṭ̥ə ḍ̥e:ī.. (ki:r̥ṭ̥il̥əṭ̥a:
 p̥r̥əṭ̥h̥əməh̥ə p̥əll̥əv̥əh̥ə p̥əḥ̥il̥ə ḍ̥o:ḥ̥a:.)

ma:n̥ṭ̥ə: a:k̥ərə ru:pi: k̥h̥a:m̥h̥ə n̥iṛma:n̥ṭ̥ə k̥əṭ̥ o:ṛp̥ərə (g̥əḍ̥j̥ə-
 p̥əḍ̥j̥ə ru:pi:) m̥əṭ̥ʃ̥ə d̥z̥ə n̥ṭ̥ə b̥a:n̥ḥ̥ələ d̥z̥a:j̥ə t̥ṣ̥ əi
 t̥ṛb̥h̥uṭ̥əṇṇ̥əru:pi: k̥ṣ̥e:ṭ̥r̥əme: o:k̥ərə ki:r̥ṭ̥iṛu:pi: l̥əṭ̥ṭ̥i: ke:n̥ṭ̥a:
 p̥əṣ̥ərəṭ̥ə.

əṇṇukrəmə

əi ðkəme: ətʃʰi:-

1.1.gəðʒe:ṇḍrə tʰa:kurə- ṇu:təṇṇə ðkə səmpa:dəki:jə

1.2.ðkə 356 pərə tɪppəṇi:

pre:mələtʰa: miʃrə 'pre:mə' viʃe:ʒā:kə

2.1.prəstʰutʰə viʃe:ʒā:kəkə ʒəḍərbʰəme:

2.2.də:.(ʃri:məti:) pre:mələtʰa: miʃrə 'pre:mə'kə pəritʃəjə -
(prəstʰutʰi ʃri: dʒəgəḍi:jə tʃəṇḍrə tʰa:kurə 'əṇṇilə')

2.3.kuṇa:lə- pre:mələtʰa: miʃrə 'pre:mə'

2.4.kəṇṇuprija:- ʃimərə bətʃʃi: məuʒi:

2.5.muṇṇi: ka:məḍə- mətʰili:kə ʒəʃəktə rəgəkəmi:
pre:mələtʰa: miʃrə pre:mə

2.6.dʒəja: dʒʰa:- ʃimərə le:lə pre:mələtʰa: ɖi:

2.7.uʒa:kirəṇə kʰa:ṇə- ʃimərə bətʃʃi: (pre:mələtʰa:)

2.8. hɪtəŋa:tʰə dʒʰa:- o: dɪŋə o: pələ : pre:mələtʰa: mɪfrə
'pre:mə'

2.9. ʃubʰəŋa:ra:jəŋə dʒʰa:- məɪtʰɪli: rəgə mətʃə ke: pɪtʰa:məhi:
pre:mə lətʰa: mɪfrə 'pre:mə'

2.10. vɪbʰa: ra:ŋi:- 'rəgəmətʃə me: ra:dʒa: kɪo: ŋəhi̯ ho:ɪtʰə
tʃʰəɪ'

2.11. dʒə ʃɪvə kuma:rə mɪfrə- mɪtʰɪla:kə vɪdu:ʃi: pərəmpərə:kə
əŋupəmə-ʃtəmbʰə ʃri:məti: pre:mələtʰa: mɪfrə 'pre:mə'

2.12. a:ʃi:ʃə əŋətʃɪŋɦa:rə- kələ: le:lə vəriʃtʰətʰa: ŋəɪ dəkʃətʰa:
ma:pədʒə dʒə tʃʰəɪ

2.13. a:bʰa: dʒʰa:- rəgəkərmi: pre:mələtʰa: mɪfrəkə ʃa:ɦɪtʃɪkə
tʃʰəvɪ- o: dɪŋə o: pələ

2.14. məŋo:dʒə dʒʰa:- ŋa:ri: ʃəfəktɪkərəŋə ke: əgrədu:tə,
məɪtʰɪli: ŋa:tʃə mətʃə kə pəɦɪlə ʃəfəktə məɦɪla: rəgəkərmi:
a:o:rə məɪtʰɪli: ɦɪlmə me: məmətʰa: ke: ʃa:kʃa:tə prətɪmu:rɪ
dʒə pre:mələtʰa: mɪfrə 'pre:mə'

2.15. pre:mə ka:ŋtə tʃəudʰəri:- dʒə. pre:mələtʰa: mɪfrə 'pre:mə'
: mɪtʰɪla:kə vɪləkʃəŋə vɪdu:ʃi: a: pre:rəŋa:tʰməkə vjəktɪtʰvə-
dʒe:ŋa: dʒəŋəɦɪjəɦɦə

2.16. kəmələ: dʒə dʒʰa: 'kəmələ'- mɪtʰɪla:puɪri:

2.17.ləkʂməŋə dʒʰa: ʂa:ɡərə- pre:mələta: bəhiŋə

2.18.ɡəḍʒe:ndrə tʰa:kurə- pre:mələta: miʃrə 'pre:mə'kə
bəhiŋŋe:

2.19.əḍʒitə kuma:rə dʒʰa:- məitʰili: rəɡəməḍʒəkə
pre:rəŋa:ʂro:tə: ʃri:məti: pre:mələta: miʃrə pre:mə

2.20.pre:mələta: miʃrə 'pre:mə'ʂə ʂa:kʂa:tka:rə dʒəɡədi:ʃə
tʃəndrə tʰa:kurə 'əŋilə' dʒa:ra:

2.21.udəjə tʃəndrə dʒʰa: 'viŋo:də'- pre:mələta: prəʂəʒə

2.22.prədi:pə puʂpə- məitʰilə ŋa:ri:kə ʂā:ʂkriʈikə- ʂa:hiʈjika
ʂvərə - pre:mələta: miʃrə pre:mə

əi ʂkəkə əŋja:ŋjə rəʈʃəŋa:

3.ɡəḍjə kʰəŋdə

3.1.ume:ʃə məŋdələkə 5 ta: kəʈʰa:- kəʈʰa:-1 dʒə_ipərə
ʂəmpa:dəki:jə ʂəmi:kʂa: əɡre:dʒi:me: ʂəmpa:dəki:jə priʂʰə
pərə

3.2.ume:ʃə məŋdələkə 5 ta: kəʈʰa:- kəʈʰa:-2 dʒə_ipərə
ʂəmpa:dəki:jə ʂəmi:kʂa: əɡre:dʒi:me: ʂəmpa:dəki:jə priʂʰə
pərə

3.3.ume:ʃə mənɔləkə 5 ʈa: kəʈʰa:- kəʈʰa:-3 dʒə_ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: ʔgre:dʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂʰə
pərə

3.4.ume:ʃə mənɔləkə 5 ʈa: kəʈʰa:- kəʈʰa:-4 dʒə_ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: ʔgre:dʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂʰə
pərə

3.5.ume:ʃə mənɔləkə 5 ʈa: kəʈʰa:- kəʈʰa:-5 dʒə_ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: ʔgre:dʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂʰə
pərə

3.6.kuma:rə mənno:dʒə kəʃjəpə- 1 ʈa: ləʂʰukəʈʰa:- ʃrəɖɖʰa:-
səmma:ɳə

3.7.dʒəgəɖi:ʃə prəʂa:ɖə mənɔlə- əpəɳə rəʃʃiʈə rəʃʂə:

3.8.dʒəgəɖi:ʃə prəʂa:ɖə mənɔlə- mo:ʈəpərə (ɖʰa:ra:va:hika
upəɳja:sə)

3.9.ro:ʃəɳə dʒəɳəkəpuri:- budʰiʃja: a: dʒʰəɳɖa:ke: kʰiʂʂa:

3.10.pre:məʃəkərə dʒʰa: 'pəvəɳə'- dʒəɳəkəvi 'məiʈʰili: puʈrə
prəɖi:pə' (pre:mə ʃəkərə dʒʰa: 'pəvəɳə'kə məiʈʰili: puʈrə
prəɖi:pəpərə a:bəibəla: viɖe:hə mo:ɳo:gra:pʰəkə ʔʃə)

3.11.rəbi:ɳɖrə ɳa:ra:jəɳə miʃrə- ma:ʈriɓʰu:mi (upəɳja:sə)-
14mə kʰe:pə

अ ँकमेः अर्धः-

1.1. गदयेः नृदे त्हाः कुरे- पुः त्ते ँके संपाः दकिः जे

1.2. ँके 356 परे त्रपेः

1.1. गदयेः नृदे त्हाः कुरे- पुः त्ते ँके संपाः दकिः जे

1

i: ðkə pre:mələtə: mifrə 'pre:mə' pərə vife:šā:kə ətʃʰɪ. əi
vɪʃəjəpərə s̥əmpa:ðəki:jə kəne: n̥əmɦərə bʰəʃ/ ge:ləi t̥ē:
ələgəʃð̌ o:kəra: ɖe:lə d̥ʒa: rəɦələ ətʃʰɪ. s̥a:ɦit̥jə əka:ɖe:mi:,
ləlit̥ə kəla: əka:ɖe:mi: a: s̥ðgi:t̥ə n̥a:t̥əkə-əka:ɖe:mi:kə
s̥əmma:n̥ə/ purəʃka:rəʃð̌ be:ʃi: məɦəʈvəpu:ŋə vɪɖe:ɦəkə
vife:šā:kə bʰəʃ/ ge:lə ətʃʰɪ s̥e: ud̥ga:rə pa:t̥ʰəkə lo:kəŋi s̥o:fələ
mi:ɖija:pərə vjəkt̥ə ke:ləŋɦɪ ətʃʰɪ. s̥əbʰə s̥əɦəjo:gi: a:
pa:t̥ʰəkəgəŋəǩ: ɖʰəŋjəva:ɖə.

2

ume:ʃə məŋɖələkə 5 t̥a: kəʈʰa:pərə gəɖʒe:n̥ɖrə t̥ʰa:kurəkə
t̥ippəŋi:

Parallel Literature

Th̥ĕ references to parallel literature are found in Vedas, wh̥ere Narash̥ansh̥i is referred to as parallel literature.

Parallel Literature in Maith̥ili

Th̥ĕ need for parallel literature in Maith̥ili arose due to th̥ĕ constant onslaught on literature and dignity by th̥ĕ Public and Private Akademies, for example, Maith̥ili-Bh̥ojpuri Akademi of Delh̥i, Maith̥ili Akademi of Patna, Sah̥itya Akademi of Delh̥i, Nepal's Prajna Pratish̥th̥an, all of wh̥icȟ are government

Akademies. In addition to these Akademies the onslaught on Maithili Literature and dignity was constant done by the so-called literary associations which were recognised by the Sahitya Akademi and were the main tool for usurping all the literary space meant for this language. Besides these, the funding to these and other parochial associations and organisations led to the presentation of an interface in the name of Maithili, which was mediocre and non-representative.

VIDEHA MAITHILI LITERATURE MOVEMENT AND A PARALLEL HISTORY OF MAITHILI LITERATURE

Therefore, the missing portions, the ignored and non-represented aspects of society, were started to be chronicled. It led to the depiction marked by the richness of vocabulary and experiences and was a revolution in literature and art as far as people speaking Maithili are concerned. The quality now not remained mediocre. The real power of Maithili language was realised by the native speakers, mediocrity was replaced by excellence. This attempt of writing of History of Parallel Literature for the Maithili Language arose as the mediocre agency (private and governmental) funded so-called mainstream literature, which has no readership, and no acceptance among the speakers of Maithili continued to be presented by these Akademies as representative literature. The literary journals like Museindia (www.museindia.com) were also used for their sinister design. The mediocre interface of Maithili literature was presented by the government

radio and television stations also.

ThĚe ShĚort-Stories by UmeshĚ Mandal

UmeshĚ Mandal is shĚort story writer of parallel tradition. His language is richĉ withĥ vocabulary, whĥichĉ is essential for presentation of intended thĥoughĥts and narratives.

He hĥas adjudged thĥe following five stories as hĥis best, whĥichĉ are mentioned below and hĥave been presented in original side by side.

1. Kajak Satahĥ Par (Evaluated on thĥe basis of real work)
2. Bal-Bodhĥak Aagu Sikki Mauni (WhĤo see our culture only in Sikki-Mauni crafts)
3. Jita ma Guhĥa-BhĤata aa Muila ma Doodhĥa-bhĥaata...! (Disrespecting whĥile alive and Idolising after deathĥ!)
4. Loke ChĤaupatt Achĥi (ThĤe people thĥemselves are hĥopeless)
5. ChĤaudahĥo Devan (ThĤe fourteen saviours)

Kajak Satahã Par (Evaluated on thẽe basis of real work)

Thẽe protagonist is trying to write a new shshort story to be read at thẽe periodic nighg̃tlong story recitation assembly of Maithĩli Language shshort-story writers. During thĩis endeavour, hẽ plans and re-schčedules thĩose plans and in thĩis exercise reproduces experiences and meetings.

Bal-Bodhdak Aagu Sikki Mauni (WhŴo see our culture only in Sikki-Mauni crafts)

Again thẽe protagonist explains thẽe chčaracters, thẽe ones whŵo are good only at talking but thẽe othters whŵo are really good.

Jita ma Guhũa-BhĔata aa Muila ma Doodhđa-bhĔaata...! (Disrespecting whŵile alive and Idolising after deathĩ!)

Thẽe discussion ensues at thẽe teashšop regarding thẽe relevance of feast upon thẽe deathĩ of a person and ends withĩ ill-treatment of thẽe person whŵile alive.

Loke ChČauppatt Achčhi (Thẽe people thẽemselves are hŵopeless)

ThĤe discussion again ensues at thĤe teashšop regarding freebies offered by thĤe government. It is making people incompetent. However, thĤe same is true regarding thĤe ownership of ancestral property.

ChČaudahăo Devan (ThĤe fourteen saviours)

ThĤe discussion ensues regarding seasonal unemployment. In cities, one may survive thĤroughă a single skill but in villages, you need more skills for livelihood, a single skill is not enoughă.

1.2.ăkă 356 pără ĥippăŋi:

măŋo:ďă pa:ĥăkă

vidē:hă a:bă bra:hmi: ĥipme: . e:kăĥa: a:ră upălăbdĥi.

pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə' vɪfe:ʃɑ:kə

2.1. prəstutə vɪfe:ʃɑ:kəkə ʃəddərbhəme:

2.2. dɑ:.(fri:məti:) pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə'kə pərɪtʃəjə -
(prəstutɪ fri: dʒəgədi:jə tʃəndrə tʰɑ:kurə 'əpɪlə')

2.3. kuŋɑ:lə- pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə'

2.4. kənpurɪjɑ:- hɪməərə bətʃtʃi: məuʃi:

2.5. muŋŋi: ka:mətə- mətʰɪli:kə ʃəfəktə rəgəkərmɪ:
pre:mələtɑ: mɪfrə pre:mə

2.6. dʒəjɑ: dʒʰɑ:- hɪməərə le:lə pre:mələtɑ: di:

2.7. uʃɑ:kɪrəŋə kʰɑ:ŋə- hɪməərə bətʃtʃi: (pre:mələtɑ:)

2.8. hɪtəŋɑ:tʰə dʒʰɑ:- o: dɪŋə o: pələ : pre:mələtɑ: mɪfrə
'pre:mə'

2.9. ʃubʰəŋɑ:ra:jəŋə dʒʰɑ:- mətʰɪli: rəgə mətʃə ke: pɪtɑ:məhi:
pre:mə lətɑ: mɪfrə 'pre:mə'

2.10. vɪbʰɑ: ra:ŋi:- 'rəgəmətʃə me: ra:dʒɑ: kɪo: ŋəhi hɔ:ɪtə
tʃʰəi'

2.11. də ʃɪvə kuma:rə mɪfrə- mɪtʰɪla:kə vɪduʃi: pərəmpərə:kə
ənpəmə-ʃtəmbʰə fri:məti: pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə'

2.12. ɑ:ʃi:ʃə əntʃɪŋhɑ:rə- kələ: le:lə vərɪʃtʰətɑ: ŋəi dʌkʃətɑ:
mə:pəddə tʃʰəi

2.13. ɑ:bʰɑ: dʒʰɑ:- rəgəkərmɪ: pre:mələtɑ: mɪfrəkə ʃɑ:hɪtʃikə

ṭṣḥavi- o: dṛṇa o: pələ

2.14.məṇo:ḍzə dṛḥa:- ṇa:ri: śaśaktīkārəṇə ke: əgrədu:tə,
māṭṭḥili: ṇa:tjə mātṣəkə pəṇilə śaśaktə māṇila: rāgəkərmī:
a:o:rə māṭṭḥili: filmə me: māməṭa: ke: śa:kṣa:tə prəṭmu:rṭi
ḍə pre:mələṭa: mīṣrə 'pre:mə'

2.15.pre:mə ka:ṇṭə ṭṣəudḥəri:- ḍə. pre:mələṭa: mīṣrə 'pre:mə'
: mīṭḥila:kə vīləkṣəṇə vīdu:ṣi: a: pre:rəṇa:ṭməkə vjəktīṭvə-
ḍze:ṇa: ḍzəṇṇəlījəṇḥə

2.16.kəmələḥḍrə dṛḥa: 'kəmələ'- mīṭḥila:puṭṭri:

2.17.ləkṣmāṇə dṛḥa: śa:gərə- pre:mələṭa: bəḥiṇṇə

2.18.gəḍze:ṇḍrə ṭḥa:kurə- pre:mələṭa: mīṣrə 'pre:mə'kə
bəḥiṇṇe:

2.19.əḍzītə kuma:rə dṛḥa:- māṭṭḥili: rāgəməṭṣəkə
pre:rəṇa:ṣro:tə: ṣri:məṭi: pre:mələṭa: mīṣrə pre:mə

2.20.pre:mələṭa: mīṣrə 'pre:mə'ṣṭ śa:kṣa:ṭka:rə ḍzəgəḍi:ṣə
ṭṣəṇḍrə ṭḥa:kurə 'əṇṇilə' ḍva:ra:

2.21.udəjə ṭṣəṇḍrə dṛḥa: 'vīṇo:ḍə'- pre:mələṭa: prəṣṭgə

2.22.prəḍi:pə puṣpə- māṭṭḥilə ṇa:ri:kə śā:śkrīṭikə- śa:ḥiṭṭjika
ṣvərə - pre:mələṭa: mīṣrə pre:mə

2.1. prəstutə vɪfɛ:ʂɑ:kəkə ʂəḍərbʰəme: prəstutə vɪfɛ:ʂɑ:kəkə ʂəḍərbʰəme:

विदे:हिə द्वा:रा: 'dʒi:bəitə mudā: upɛ:kʂitə' fɾikʰəla: ke:rə
 ॲतərgəḭtə əgəʂtə 2022 kē: विदे:हिə pre:mələḭtā:
 miʃrə 'pre:mə' a: ʃəṛəḍiṇḍu tʃəudʰəri: vɪfɛ:ʂɑ:kə prəkā:ʃitə
 kəṛəbā:kə ʂa:rʌḍzəṇikə ɡʰo:ʂəṇa: ke:ləkə a: prəstutə ətʃʰi i:
 vɪfɛ:ʂɑ:kə dʒe: ki kē:ḍriḭtə ətʃʰi pre:mələḭtā: miʃrəḍzi:pərə.
 e:hi ʂu:tʃəṇa:kē: e:hi liḱəpərə ḍe:kʰi ʂəkəitə tʃʰi:-ɡʰo:ʂəṇa:.

e:hi vɪfɛ:ʂɑ:kəʂḍə pəhiṇe: विदे:हिə 6 tɑ: vɪfɛ:ʂɑ:kə prəkā:ʃitə
 kəʃ tʃukələ ətʃʰi a: e:hiṭʰa:mə a:bə hiṁmə kəhi ʂəkəitə tʃʰi:
 dʒe: i: e:kəḭtā: tʃiṇḍəuṭi:pu:rṇə kɑ:dʒə tʃʰəi. əṇe:kə ʂəḱəḭtə
 ke:rə ʂa:məṇa: kəṛəe: pəṭəitə ətʃʰi hiṁməra: le:kʰə e:kəṭṭʰa:
 kəṛəe:me:. mudā: ʂəḱəḱi i:hi: hiṁmə kəhiḱə dʒe: ʂəḱəḱəʂḍə
 be:ʂi: hiṁməra: ləḱə ʂəṁəṭṭʰəṇə ətʃʰi. hiḱ i: mɑ:ṇəe:me:
 hiṁməra: ko:ṇo: ḍiḱkəḱə ṇəhi dʒe: dʒəṭe:kə le:kʰə ke:rə
 umme:ḍə ke:ṇe: rəhiḱtə tʃʰi: hiṁmə ṭəṭe:kə ṇəi
 a:bəie:, dʒəṭe:kə lo:kə liḱʰəbā:kə le:lə ɡəṭʃʰəitə tʃʰəṭʰi ʂe:
 ʂəbʰə ॲṭə-ॲṭə ḍʰəri a:bi tʃiṇḍə bʰəʃ dʒa:itə tʃʰəṭʰi. a: e:kəṛə
 kɑ:rəṇo: tʃʰəi, kiṇḱəko: i: la:ḱəi tʃʰəṇi dʒe: a:ṇəpərə liḱʰəbə
 ʂe: hiṁmə əṇəṇe: rəṭʃəṇa: ki: ṇe: li:kʰi le:bə, kiṇḱəko: ləḱə
 po:ṭʰie: ṇəi rəhiḱ tʃʰəṇi, kiʃo: विदे:हिə ७ ʂəṁa:ve:ʃi: ru:pəʂḍə

dukhi: t̪h̪ət̪h̪i, t̪ə kɪnəkə: mɪtrəkē: vɪd̪e:hiṣṣ̌ d̪ikkət̪ə t̪h̪əṇi t̪əi
 o: n̪əhi d̪e:t̪a: e:kəro: h̪əmə ṣ̌əkət̪e: bud̪z̪h̪əi t̪h̪ij̪əi d̪ze: ṣ̌əbh̪ə
 p̪h̪e:ṣ̌əbukəpərə l̪əba:-l̪əba: le:k̪h̪ə v̪a: k̪əmə:t̪ə t̪a:ɪpə k̪əʔ l̪əi
 t̪h̪ət̪h̪i ṣ̌e:ho: ṣ̌əbh̪ə vɪd̪e:hi le:l̪ə hi:t̪h̪əṣṣ̌ l̪ik̪h̪ələ p̪əth̪a:b̪əit̪ə
 t̪h̪ət̪h̪i. d̪ze: ṣ̌əbh̪ə k̪əhijo: p̪h̪e:ṣ̌əbukəpərə t̪a:ɪpə k̪əʔ li:k̪h̪əi
 t̪h̪ət̪h̪i t̪ɪnəkərə a:le:k̪h̪ə h̪əmə ṣ̌əbh̪ə t̪a:ɪpə k̪ərit̪e: t̪h̪i: k̪h̪əe:r̪ə
 p̪əhiṇṇe: k̪əhiələhi d̪ze: ṣ̌əkət̪əṣṣ̌ be:ṣ̌i: ṣ̌əmərt̪h̪əṇṇə ət̪h̪i t̪əi a:ɪ
 p̪əhiṣṣ̌ l̪əʔ k̪əʔ ṣ̌a:t̪əmə vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə d̪h̪əri p̪əhiṭ̪j̪ələhi h̪əmə.
 2015 ṣ̌ə l̪əʔ k̪əʔ 2022 d̪h̪əri ṣ̌a:t̪ə t̪a: vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə pr̪əka:ṣ̌it̪ə
 b̪h̪e:l̪ə m̪əṇṇe: b̪ərk̪h̪əme: e:k̪ət̪a: n̪ɪt̪j̪it̪e: ṣ̌əmərt̪h̪əṇṇə be:ṣ̌i:
 b̪h̪e:t̪ələ h̪əməra: d̪z̪ək̪h̪əṇṇə ki vɪd̪e:hiək̪ə i: ṣ̌a:t̪o: vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə
 ke:r̪ə əla:v̪e: a:ṇo: vɪṣ̌əj̪əpərə vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə pr̪əka:ṣ̌it̪ə b̪h̪e:l̪ə
 ət̪h̪i. e:k̪ərə ət̪ɪrɪkt̪ə i:hi: b̪a:t̪ə ṣ̌əṭ̪o:ṣ̌əṭ̪a:j̪ək̪ə ət̪h̪i d̪ze:
 vɪd̪e:hiək̪ə h̪əre:k̪ə vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə əb̪h̪iṇṇ̌əṭ̪əṇṇəgr̪əth̪ə h̪e:ba:ṣ̌ə b̪ā:t̪j̪i
 ge:l̪ə ət̪h̪i. muk̪h̪j̪əṭ̪h̪a:ra: d̪z̪ək̪ā: vɪd̪e:hiək̪ē: əb̪h̪iṇṇ̌əṭ̪əṇṇəgr̪əth̪ə
 n̪əhi t̪j̪a:hi: əb̪h̪iṇṇ̌əṭ̪əṇṇəgr̪əth̪ə əhi: d̪ua:re: n̪əi t̪j̪a:hi: d̪ze:
 o:hiṣṣ̌ le:k̪h̪ək̪ə v̪a: d̪z̪iṇṇ̌əka:pərə n̪ika:l̪ələ ge:l̪ə t̪h̪əṇi
 t̪ɪňəka:me: ṣ̌ud̪h̪a:r̪ək̪ə g̪ūḍ̪z̪a:ɪf̪ə k̪h̪əṭ̪mə b̪h̪əʔ d̪z̪a:ɪt̪ə t̪h̪əi. t̪əi
 vɪd̪e:hiək̪ə vɪfe:ṣ̌ā:k̪əme: a:lo:t̪j̪əṇṇa:-pr̪əṣṣ̌j̪a: ṣ̌əbh̪ə b̪h̪e:t̪əṭ̪ə.

vɪd̪e:hiək̪ə i: vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə m̪əhiṣ̌a:k̪ə upərə ət̪h̪i. e:hi
 vɪfe:ṣ̌ā:k̪ək̪ē: h̪əmə p̪əhiṣ̌ə m̪əhiṣ̌a: vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə k̪əhiṣ̌ə m̪ud̪a:
 d̪z̪ə h̪əməra ṣ̌əbh̪əhiək̪ə pr̪əja:ṣ̌ə ṣ̌əp̪h̪ələ b̪h̪e:l̪ə r̪əhiṣ̌ə t̪ə i:
 ḍ̪o:ṣ̌ərə vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə r̪əhiṣ̌ə. vɪd̪e:hi 2016 me: p̪ərəme:ṣ̌v̪ərə
 ka:p̪əɪ, k̪əməla: t̪j̪əud̪h̪əri: a: vi:re:n̪ḍ̪r̪ə m̪əll̪ik̪ə d̪z̪i:k̪ə upərə
 vɪfe:ṣ̌ā:k̪ə n̪ika:l̪əba:k̪ə g̪h̪o:ṣ̌əṇṇa: ke:ṇṇe: r̪əhiṣ̌ə: d̪ze: pu:ra:
 n̪əi b̪h̪əʔ ṣ̌ək̪ələ a: ki:e:k̪ə ṇṇe: b̪h̪əʔ ṣ̌ək̪ələ ṣ̌e: k̪əhiṣ̌ə:ṣ̌ə be:ṣ̌i:
 n̪i:k̪ə d̪ze: h̪əmə əp̪əṇṇe:k̪ē: ḍ̪o:ṣ̌i: m̪a:n̪i: e:hi pr̪əja:ṣ̌ək̪ē: e:hi
l̪ik̪əpərə d̪e:k̪h̪i ṣ̌ək̪əit̪ə t̪h̪i: a: e:k̪ərə p̪h̪o:t̪o: n̪ɪt̪j̪j̪a: ṣ̌e:ho:
 ḍ̪e:l̪ə ge:l̪ə ət̪h̪i****.

le:k̪h̪ək̪ə ke:r̪ə mu:lj̪ā:k̪əṇṇə b̪əhiṣ̌ə ṣ̌əṣ̌a:ṇṇə t̪h̪əi m̪ud̪a: ka:r̪əṇṇə
 o:k̪ərə r̪əṭ̪j̪əṇṇa:k̪ē: m̪ud̪r̪it̪ə h̪e:ba:k̪ə ṣ̌a:d̪h̪əṇṇə b̪əhiṣ̌ə t̪h̪ələi
 m̪ud̪a: əb̪h̪iṇṇ̌əj̪ə ke:r̪ə mu:lj̪ā:k̪əṇṇə k̪əth̪iṇṇə r̪əhiṣ̌ə ka:r̪əṇṇə
 r̪ika:rd̪iḡə ke:r̪ə ṣ̌uvid̪h̪a: b̪əhiṣ̌ə b̪a:ḍ̪əme: e:l̪əi. əb̪h̪iṇṇ̌əj̪ə

ke:rə t̪vərɪt̪ə mu:ljā:kəŋə s̪əb̪həvə t̪ʰələi. s̪e: t̪ʃa:fiə:
 r̪əgəkərmɪ: puruʂə ho:t̪ʰɪ va: kɪ məɦɪla:.. məɦɪli:me:
 o:n̪a:ɦuʈo: məɦɪla: r̪əgəkərmɪ:kə a:ɖʱuɳɪkə t̪ʃɦa:s̪ə kəmmə:
 ɖɪŋə ət̪ʰɪ (pra:t̪ʃɪ:n̪ə ka:ləme: məɦɪla: r̪əgəkərmɪ: t̪ʰələt̪ʰɪ va:
 kɪ n̪əi s̪e: ɦəməra: ɖɪna:t̪ə n̪əi). pre:mələt̪a:
 mɪʃrə 'pre:mə' r̪əgəkərmɪ: t̪ʰət̪ʰɪ t̪ʰəi ɦəmə i: ma:n̪ɪ kəʂ t̪ʰəli
 rəɦələ t̪ʰɪ: ɖɪze: ɦuŋəkə 90% mu:ljā:kəŋə vət̪əma:n̪əme:
 s̪əb̪həvə n̪əɦɪ. t̪ək̪əŋə b̪ā:ki: ɖəʂə prət̪ʃət̪ə mu:ljā:kəŋə
 o:ɦəŋə lo:kə s̪əb̪hə ɖva:ra: kə:lə ɖɪza: s̪əkəre: ɖɪze: kɪ
 pre:mələt̪a:ɖɪzi:kə əb̪ɦɪŋəjə pəɦɪŋe: va: kɪ e:k̪əŋə ɖe:k̪əŋe:
 t̪ʰət̪ʰɪ. ɦuŋəkə əb̪ɦɪŋə ke:rə kɪt̪ʰu rɪka:rdɪgə s̪e:ɦo: t̪ʰəi
 ɖɪza:ɦɪs̪ə n̪əvə lo:kə s̪e:ɦo: mu:ljā:kəŋə kəʂ s̪əkəi t̪ʰət̪ʰɪ.
 e:kəra ət̪ɪrɪkt̪ə pre:mələt̪a:ɖɪzi: rət̪ʃəna:kərmɪ: s̪e:ɦo: t̪ʰət̪ʰɪ
 ɖɪza:ɦɪs̪ə le:k̪əkə vərgə ɦuŋəkə mu:lja:kəŋə s̪e:ɦo: kəʂ s̪əkəi
 t̪ʰət̪ʰɪ.

e:ɦəŋə n̪əi t̪ʰəi ɖɪze: pre:mələt̪a:ɖɪzi:pərə lɪk̪ələ n̪əi ge:ləi
 muɖa: o: s̪əb̪hə e:kətt̪ʰa: n̪əi b̪həʂ s̪əkələ t̪ʰəi t̪ʰəi o:kəra
 prəb̪hə:və ɦe:ɾa: ge:lə t̪ʰəi. e:ɦɪ s̪əɖərb̪həme: ɦəmə kəɦɪ s̪əkəi
 t̪ʰɪ: ɖɪze: vɪɖe:ɦəkə i: prəst̪ut̪ə vɪfe:s̪ā:kə e:ɦəŋə pəɦɪlə
 prəja:s̪ə ət̪ʰɪ ɖɪza:ɦime: i: buɖɪʱəba:kə prəja:s̪ə kə:lə ət̪ʰɪ
 ɖɪze: pre:mələt̪a:ɖɪzi:kə əb̪ɦɪŋəjə va: rət̪ʃəna: ke:ɦəŋə t̪ʰəŋɪ. i:
 ələgə ba:t̪ə ɖɪze: ɦəmə s̪əb̪hə kəte:kə s̪əp̪ələ va: əs̪əp̪ələ
 b̪hə:ləɦɪ s̪e: pa:t̪əkə kəɦət̪a:.. e:ɦɪ vɪfe:s̪ā:kə ke:rə ʃu:ru:a:t̪ə
 vɪɖe:ɦəkə a:n̪e: vɪfe:s̪ā:kə ɖɪzəkā: ət̪ʰɪ. s̪əge:-s̪əgə i: kɪmə
 n̪e: t̪ə umrəkə vərɪʂt̪əta: ke:rə pa:ləŋə kəre: a: n̪e:
 rət̪ʃəna:kə guŋəvətt̪a:kə. ɦə, e:te:kə ɖ̪hə:a:n̪ə ɖɪzəru:rə
 ra:k̪ələ ge:lə t̪ʰəi ɖɪze: pa:t̪əkəkə rəs̪əb̪həgə n̪əɦɪ ɦo:n̪ə a:
 s̪e: vɪʃva:s̪ə ət̪ʰɪ ɖɪze: rəs̪əb̪həgə n̪əi ɦe:t̪əŋɪ.

pa:t̪əkə ɖɪzək̪əŋə e:ɦɪ vɪfe:s̪ā:kəkə: pət̪əta:ɦə t̪ə ɦuŋəkə:
 vət̪əŋɪ: o: ma:n̪əkəta:kə əb̪hə:və ləgətt̪əŋɪ. vət̪əŋɪ:kə gələtt̪i:
 ɖɪze: t̪ɦɪkə s̪e: s̪o:ɖɪʱe:-s̪o:ɖɪʱə ɦəməra s̪əb̪həɦəkə gələtt̪i: t̪ɦɪkə
 ɖɪze: ɦəmə s̪əb̪hə s̪əʃo:ɖ̪həŋə n̪əi kəʂ s̪əkələɦɪ muɖa: i:
 ɖ̪hə:a:n̪ə rək̪əba:kə ba:t̪ə ɖɪze: vɪɖe:ɦə ʃu:ru:s̪ə ɦəre:kə

vartṇaṇi: bēla: le:kḥakākē: sūi:ka:rā kārāṭṭa e:lāre:. tṭai
 ma:nṇakāṭṭa: abḥa:vā sūa:bḥa:vikā. e:kārā ba:ḍo: bāhuta
 vartṇaṇi:kā gālāṭṭi: rāhālā ge:lā aṭṭḥi dze: kī hāmāre: sabbāhāṭṭa
 gālāṭṭi: aṭṭḥi. māṭṭḥi:me: kiṭṭḥue: e:hāṇṇa pāṭṭika: aṭṭḥi
 dṇakārā vartṇaṇi: e:kārāḍgākā rāhāṭṭa aṭṭḥi a: i: hūṇākā kḥu:bi:
 ṭḥāṇṇi mudā: dṇakḥāṇṇa o:hio: sabbā ko:nno: vīṣe:ṣā:kā nīka:lāi
 ṭḥāṭṭḥi ṭḥakḥāṇṇa vartṇaṇi: tṭḥi ṭḥi:kā rāhāṭṭa ṭḥāṇṇi mudā: sūa:māgri:
 aḍḥikā:fāṭṭhā bāṣijē: rāhāṭṭa ṭḥāṇṇi. aṭṭḥa:ṣikāṭṭa:kā dṇiṣṭiṣṭ
 ko:nno: pura:nṇa sūa:māgri:kā upājo:ga vārdṇiṭṭa nṇai ṭḥāi mudā:
 so:ṭṭijau dze: 72-80 pāṇṇa:kā ko:nno: pṛiṭṭa pāṭṭika: hio:ṭṭa
 ṭḥāi ṭṭa:hime: lāgabbāḡa a:ḍḥa: sūa:māgri: sūa:bḥa:rā rāhāṭṭa
 ṭḥāṇṇi, ṭe:sārā bḥa:gāme: le:kḥakā ke:rā kiṭṭḥu rāṭṭṇa: rāhāṭṭa
 ṭḥāṇṇi a: ṭṭa:rīmā bḥa:gāme: kiṭṭḥu nṇavā sūa:māgri: rāhāṭṭa
 ṭḥāṇṇi. mudā: hāmāra: lo:kāṇṇi nṇavā sūa:māgri:pārā be:ṣi:
 dzo:rā dṇiṭṭa ṭḥiṭṭa. e:kārā māṭṭalābā i: nṇai dze: vartṇaṇi:me:
 gālāṭṭi: hio:ṭṭa rāhāi. hāmāra kāhāba:kā māṭṭalābā i: dze:
 ṣṭāpa:dākā-ṣṭājo:dṇakākē: ko:nno: nṇe: ko:nno: ṣṭārāpārā
 ṣṭamāḍḥāṭṭa: kārāhē: pāṭṭiṭṭa ṭḥāi ṣe: ṭṭa:hē: vartṇaṇi:kā hio:
 kī, mudṇa:kā hio: kī vīṭṭa:rāḍḥa:rākā hio: kī sūa:māgri:kā hio:.
 hāmāra: lo:kāṇṇi vartṇaṇi:kā ṣṭārāpārā ṣṭamāḍḥāṭṭa: kāṭṭ/rāhālā
 ṭḥi: mudā: ka:rāṇṇa ṣāhīṭṭa. pṛiṭṭa pāṭṭika: e:kā be:rā pṛāka:ṣiṭṭa
 bḥāḡ/ge:la:kā ba:ḍā ḍo:ba:ra: nṇai bḥāḡ/ṣākāre: (bḥāḡ/ṭṭḥi ṣākāre:
 mudā: pḥe:rā pa:ṭṭi la:gi dze:ṭṭa) tṭai o:kārā vartṇaṇi: jāṭṭḥa:fāṭṭi
 ṣāhī: rāhāṭṭa ṭḥāi. ṭṭārāṇṇe:ṭṭārā sūvīḍḥa: ṭḥāi dze:
 bi:ṭṭāme: (ṭṭārāṇṇe:ṭṭḥi pṛiṭṭa hē:ba:kā āvāḍḥi) o:kārā: ṣāhī:
 kāḡ/ṣākāṭṭa ṭḥi: mudā: ṣāma:griē: bāṣija: rāhāṭṭa tṭḥi ṣāhī:
 vartṇaṇi: rāhīṭṭo: nṇavā aḍḥi:ja: nṇai kḥudṇi ṣākāṭṭa tṭai hāmāra:
 lo:kāṇṇi vartṇaṇi: bēla: mudḍa:pārā ṣamāḍḥāṭṭa:
 ke:lāhū. hāmāra: lo:kāṇṇi kāe:lāṇṇi, kājālāṇṇi o: ke:lāṇṇi ṭṭi:nṇu:
 sūddḥā mā:nṇāṭṭa ṭḥi:, e:ṭe:kā sūddḥā mā:nṇāṭṭa ṭḥi: e:kāi
 rāṭṭṇa:me: ṭṭi:nṇu: ru:pā bḥe:ṭi dṇa:e:ṭā. a:nṇa ṣābḍākā le:lā
 e:hāṇṇe: bu:dṇḥu:.

umme:ḍā aṭṭḥi dze: pa:ṭḥākā vīḍe:hākā a:nṇe: vīṣe:ṣā:kā
 dṇakā: e:kārā: pāṭṭḥa:hā a: pāṭṭḥi e:kārā nī:kā-be:dṇa:e:pārā

əpəŋə sudʒʰa:və d̪e:ta:fiə. vid̪e:fiə ərəvɪndə tʰa:kurə
vi:f̪e:ʂā:kə ke:rə po:tʰi: ru:pə "sʋət̪ətr̪əʃ̪e:ta:" ke:rə ɲa:məʂə
pr̪əka:ʃ̪it̪ə bʰe:lə umme:d̪ə d̪ze: bʰəviʂjəme:
pre:mələt̪a:d̪zi:pərə k̪ē:dr̪it̪ə e:hi vi:f̪e:ʂā:kə ke:rə po:tʰi: ru:pə
ʂe:ho: a:e:t̪ə.

vid̪e:fiə d̪va:ra: 'd̪zi:bəit̪ə mud̪a: upe:kʂit̪ə' f̪rikʰəla:me:
pr̪əka:ʃ̪it̪ə bʰe:lə a:ŋə vi:f̪e:ʂā:kə ʂəbʰəfiəkə liʂt̪ə e:ɲa:
ət̪ʰi)e:hi tʰa:mə d̪ze: əkəkə liʂt̪ə d̪e:lə ge:lə ət̪ʰi t̪a:hi
əkəpərə klikə kərəbəi t̪ə o: əkə kʰud̪zi d̪za:e:t̪ə-(

1) ərəvɪndə tʰa:kurə vi:f̪e:ʂā:kə 189 mə
əkə 1 ɲəvəmbərə 2015 (i: vi:f̪e:ʂā:kə 2020 me: po:tʰi:
ru:pəme: ʂe:ho: a:e:lə ət̪ʰi)

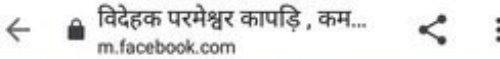
2) d̪zəgədi:f̪ə t̪əndrə tʰa:kurə əɲilə vi:f̪e:ʂā:kə 191 mə
əkə 1 d̪isəmbərə 2015

3) ra:mələ:t̪əŋə tʰa:kurə vi:f̪e:ʂā:kə 319mə əkə

4) ra:d̪zəŋənd̪əŋə la:lə d̪a:ʂə vi:f̪e:ʂā:kə 333mə əkə

5) rəvi:ndrə ɲa:t̪ə tʰa:kurə vi:f̪e:ʂā:kə 15 d̪zu:ŋə 2022

6) ke:d̪a:rəŋa:t̪ə t̪əud̪həri:
vi:f̪e:ʂā:kə 15 d̪zu:ŋə 2022 əkə 352

← विदेहक परमेश्वर कापड़ि, कमला चौधरी आ ...

Ashish Anchinhari

15 June 2016 at 21:21 · 🌐

विदेहक परमेश्वर कापड़ि, कमला चौधरी आ वीरेन्द्र मल्लिक विशेषांक केर घोषणा

जेना की सभ गोटा जनै छी जे विदेह 2015 मे तीन टा विशेषांक तीन साहित्यकारपर प्रकाशित केलक जकर मापदंड छल सालमे दूटा विशेषांक जीवित साहित्यकारक उपर रहत जइमे एकटा 60-70 वा ओइसँ बेसी सालक साहित्यकार रहता तँ दोसर 40-50 सालक (मैथिली साहित्यकार मने भारत आ नेपाल दूनूक)। ऐ क्रममे अरविन्द ठाकुर ओ जगदीश चंद्र ठाकुर "अनिल" जीपर विशेषांक निकलि चुकल अछि। आगूक विशेषांक किनकापर हुअए तइ लेल एक मास पहिनेसँ पाठकक सुझाव माँगल गेल छल। पाठकक सुझाव आएल आ ओइ सुझाव अंतर्गत विदेहक दू टा अगिला विशेषांक परमेश्वर कापड़ि आ वीरेन्द्र मल्लिकजीक उपर रहत संगे-संग भोटिंगमे दोसर नं पर आएल कमला चौधरीजीपर हमरा सभ सेहो निकालब । हमर सबहक प्रयास रहत जे ई सभ विशेषांक जनवरी ओ फरवरी 2017 मे प्रकाशित हुअए मुदा ई रचनाक उपलब्धतापर निर्भर करत। मने रचनाक उपलब्धताक हिसाबसँ समए ऊपर-निच्चा भऽ सकैए। सभ गोटासँ आग्रह जे ओ अपन-अपन रचना (आलोचना, समीक्षा, समालोचना, संस्मरण आदि) 31 दिसम्बर 1016 धरि ggajendra@videha.com पर पठा दी।

पढ़ें editorial.staff.videha@gmail.com पर editorial.staff.videha@gmail.com

2.2.दा.:(*friməti*) *pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə'kə pərtʃəjə* -

(prəstʊtʃi fri: dʒəgədi:fə tʃəndrə tʰa:kurə 'əŋilə')
dɑ:.(fri:məti:) pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə'kə pərɪtʃəjə -
(prəstʊtʃi fri: dʒəgədi:fə tʃəndrə tʰa:kurə 'əŋilə')

pa:mə : pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə'

ma:tɑ: : sʊə. vɪŋda: de:vi:

pɪtɑ: : pə. di:pa:pa:tʰə dʒʰa: (vəɹdʒədʒi:)

dʒəŋmə : 29.09.1948 stʰa:ŋə : ŋəfɪərə - rəfɪka: (mədʰubəŋi:)

sɑ:surə : sɪrəŋi: (si:tɑ:mətʰi:)

pəti : sʊə. məhe:ʃvərə mɪfrə

əŋjə pa:rɪva:rɪkə sʊəpəʃjə :

pʊtʃrə : prəʃʰəmə : məŋəmo:fəŋə mɪfrə (mʊŋna:), dʊvɪtɪ:jə :
rəvi rəɹdʒəŋə mɪfrə (məŋtu:). tʃɪtɪ:jə : sʊəpəʃjə:tʰə mɪfrə
(ŋəŋɪa:)

puṭṭri : aṇṇapama: (aṇṇu:)

puṭṭasaddha: : prabhā: miṣṭhā, piṭṭima: miṣṭhā a: puṭṭaṇṇa miṣṭhā

puṭṭa : maṇṇasaddha, maṇṇasā a: mukundā

puṭṭri : meḡḡa: a: piṭṭu:ṣi:

ṣikṣa: : mātṭhili:me: ṣṇa:ṭako:ṭṭarā, biṭṭe:ḡa:, piṭṭe:ṭṭe:ḡi:.

ṣe:va: : vja:kḡja:ṭa:, bā:ki:purā ra:ḡṇaki:ḡa ba:lika:
ḡva:ḡṣi:ḡa viḡḡa:ḡḡa, go:ḡḡarā, pṭṭa:

(ṣṭambārā 2008 me: aṭṭa:ḡa pra:ṭṭa)

sa:ḡṭṭa sridṇa :

praka:ḡṭṭa po:ḡṭṭi: :

e:go: ṭṭheli:ḡa ṣṇe:ḡa (kṭṭa: ṣṭḡḡa / 2005)

o: ḡṭṭa o: pṭṭa (ṣṭḡḡarā ṣṭḡḡa / 2005)

ḡe:kḡarā prṣṭḡḡa (ḡo:ḡḡa prṭṭḡḡa)

aṇṇe:kā pṭṭika: / ṣṇa:ṭika: a:ḡṭṭe: kṭṭa: a: le:kḡa
praka:ḡṭṭa

sampa:ḡṭṭa :

'ṣā:ḡḡa go:ḡṭṭi:' (aṇṇiḡṭṭa:li:ḡa pṭṭika:)

bḡḡima: (ṇa:ḡḡa viṣṭṭa: aṇṇiḡṭṭa:li:ḡa pṭṭika:)

ḡṇa:ḡḡa: (mātṭhili: mātṭhila: ṣṭḡḡa: ṣṇa:ṭika:)

sa:ma:ḡṭṭa \ sū:skṭika sṭṭa: sṭṭaṣṭ sṭṭaḡḡa: :

tʃe:təna: səmiti, pətəna:

bʰəgima:, pətəna:

əripəna:pətəna:

məɪtʰɪli: məɦɪla: sʱəgʱə, pətəna:

uðdəna: ra:ɳi: ke:ndrə a:ɖi sʱəstʰa: sʱəbʱəme: ədʱjəkʂə \
upa:dʱjəkʂə \ sʱətʃivə \ ko:ʂa:dʱjəkʂə a:ɖikə ru:pəme: sʱəməjə-
sʱəməjəpərə ka:rjəɾətə

bɪɦa:rə sʱəgi:tə ɳa:təkə əka:ɖəmi:,pətəna:kə ka:rjəka:ɳi:
sʱədʱsʱəkə ru:pəme: ka:rjə sʱəmpa:ɖəna

məɪtʰɪli: əka:ɖəmi:,pətəna:kə sʱa:sʱkritikə e:və lo:kəmətʃə
sʱəmitikə sʱədʱsʱa:kə ru:pəme: ka:rjə sʱəmpa:ɖəna

prəsa:rəna :

a:ka:fəva:ɳi: e:və du:rəɖəɾfəna:sʱə əɳe:kə kəthə:, va:rta:,
pəɪtʃəɾtʃa: a:ɖikə prəsa:rəna

rəgəkərməkə kʂe:trəme: jo:gəda:nə :

200 sʱə ədʱɪkə ɳa:təkəme: əbʱɪnəjə

sʱəksɪptə vɪvərənə prəstutə ətʃɪ :

re:ɖjo: ɳa:təkə : pə. sʱudʱā:fu ʃe:kʰərə tʃəudʱhəri: lɪkʰɪtə
ɳa:təkə :

'ā:kʰɪkə pərəɖa:', 'dʒəjə
sʱəməɳa:tʰə', 'tʃa:kəri:', 'bəɦətərə', 'pəɪva:rə', 'sə'kʰə-
sʱɦənta:', 'kəɦā: dʒa:ɪtʃi: dəgəre:- dəgəre:', 'sʱəɳa:kə
tʰəkəɪ:', 'pəɾələ ka:dʒə', a: bi:sə su:tʃi: ka:rjəkrəməpərə
ɳa:təkə 'udəna-kʰəto:la:', 'upʰā:ɪ', 'ɳəvə ā:kʰɪ' a:ɖi

gauri: ka:ntə tʃəudʰəri: 'ka:ntə' likʰitə nɑ:təkə 'məfərsi
vɪʃva:mitrə'

bʰa:ɡjə nɑ:ra:jəŋə dʒʰa: likʰitə nɑ:təkə 'sɔ:nəkə məmətɑ:',
'pəɦili: tɑ:ri:kʰə' a:ɖi

re:ɖjo: dʰa:ra:va:ɦikə : 's̃ɦia:səŋə bətti:si:' (le:kʰəkə -
rəvi:ndrə nɑ:tʰə tʰa:kurə)

rəgəmətʃi:jə nɑ:təkə :

ɡudʱā:ʃu ʃe:kʰərə tʃəudʰəri: dʱa:ra: likʰitə nɑ:təkə-'ləgəkə
dʱu:ri:', 'pəɦilə s̃ā:dʒʰə', 'bʰəpʰa:itə tʃa:ɦəkə dʒiŋəgi:', 'le:tɑ:itə
ā:tʃərə' a:ɖi

pro: ɦərɪmo:ɦəŋə dʒʰa: likʰitə nɑ:təkə 'grəidʒue:tə puɔ:ɦu',
'vikətə pa:ɦuŋə' a:ɖi

pə.go:vɪŋdə dʒʰa: likʰitə 'lo:tʰa:nɑ:tʰə', 'ə̃t̃mə
prəŋa:mə', 'pɑ:təkə mənukkʰə'(dɑ: ərəvɪŋdə əkku: dʱa:ra:
kəthɑ:s̃ə nɑ:tjə ru:pā:tərəŋə) 'rukmini:-ɦərəŋə' (e:ɦi
nɑ:təkəkə 17 be:rə mətʃəŋə bʰə' tʃukələ ətʃi'a:ɖi

ra:dʒəkəmələ likʰitə 'lələka: pa:gə'

ɖiɡəmbərə dʒʰa:kə likʰələ nɑ:təkə 'tutəitə lo:kə'

məɦe:ndrə mələgrija: likʰitə nɑ:təkə 'e:kə kəmələ nɔ:rəme:',
'ka:tʰəkə lo:kə' a:ɖi

tʃətra:n̄d̄ə s̃ɦiə dʒʰa: (bətukə bʰa:ɪ) likʰitə nɑ:təkə
'pra:jəʃtʃitə' (pərɪvərtitə nɑ:mə 's̃uɪu: dʒa:n̄ki:')

uʃa: kɪrəŋə kʰa:n̄ə likʰitə nɑ:təkə 'pʰa:ɡuŋə', 'tʃa:nɔ: dɑ:ɪ' a:ɖi

dɑ: ərəvɪŋdə əkku: likʰitə nɑ:təkə 'əŋɦia:rə dʒə̃gələ', 'a:gi
dʱə̃dʱhəki rəɦələ ətʃi'a:ɖi

suə.dʒjo:tsna: tʃəndrəmə likʰitə na:təkə e:səgərə-e:səgərə

viʰu:ti a:nəndə a: kuma:rə ʃaile:ndrə likʰitə na:təkə
se:ho: mətʃəṇə bʰe:lə ətʃi

re:dʒjo: ʃi:rijelə :

məiʰli: --ʃi:fa:səṇə bətti:ʃi: (le:kʰəkə- rəvi:ndrə na:tʰə
tʰa:kurə)

du:rəḍəfəṇə,bi:fa:rə pərə prəsai:ritə dʰa:ra:va:fikə : (hiṇḍi:)
-pərvə bʰara: miʰila:, vi:rə kūvərə ʃi:ha, vi:dro:ha, e:ko
kəfi:ni: a:di

məiʰli: pʰilmə :

'məməta: ga:bəjə gi:tə', 'səsta: dʒiṇəgi: məhiḡə ʃiṇu:rə',
'lələka: pa:ge', 'miʰila: məkʰa:ṇə', 'bəbi:tʃja:' a:di

hiṇḍi: pʰilmə :

prəka:ʃə dʒʰa: dʰa:ra: ɳirmiṭə pʰilmə 'da:mulə' a: te:li:
pʰilmə 'kəʰa: ma:dʰo:purə ki:' (pəʃʃa:jəṭə ra:dʒəpərə), əṇjə
te:li: pʰilmə -'məja:da:', 'dʒəhā: tʃa:ha vəhā: ra:ha',
'de:fi:ti: duṇja:', 'ra:giṇi:' a:di

bʰo:dʒəpuri: pʰi:tʃərə pʰilmə : 'du:lha: gəga: pa:rə ke:',
'bəbua: həma:rə'

bʰo:dʒəpuri: ʃi:rijelə : 'ʃā:tʃi: pri:tʃja:'

səmma:ṇə :

ʃa:hiṭjə,kəla:,ʃəʃkriṭi,əbʰiṇəjə a:di kʃe:tṛəme: ulle:kʰəṇi:je
jo:gəda:ṇə he:tu ɳimṇəlikʰitə ʃəʃtʰa: ʃəbʰə dʰa:ra: əbʰiṇəḍiṭə
a: ʃəmma:ṇiṭə :

1985 mæ: mæṭṭḥili: r̥gəməṭṭjəme: vɪfɛ:sə jo:gəḍa:ṇə fie:tu
tʃe:təṇa: s̥əmitɪ, pətəṇa: ḍva:ra: s̥əmma:ṇiṭə

1987 me: mæṭṭḥili: r̥gəməṭṭjəme: vɪfɛ:sə jo:gəḍa:ṇə fie:tu
miṭṭḥila: vika:sə pəriṣeḍ, ko:ləka:ṭa: ḍva:ra:

1988 me: tʃe:təṇa: s̥əmitɪ, pətəṇa: ḍva:ra: 'ʃəələva:la:
purəṣka:rə'

1988 me: əkḥilə bḥa:rəṭi:jə miṭṭḥila: s̥əḡhə,ḍəilli: e:və əripəṇə,
pətəṇa: ḍva:ra: s̥əjuktə ru:pəṣṣ̣ s̥əmma:ṇiṭə

1992 me: bɪha:rə a:rtə tʰie:tərə, pətəṇa: ḍva:ra: prəkḥja:ṭə
r̥gəkərmɪ: 'əṇilə kuma:rə mukḥərdʒi: prəṭḥəmə ʃikḥərə
s̥əmma:ṇə'

1992 me: bɪha:rə prəḍe:ʃə bḥa:rəṭi:jə ra:ṣtri:jə tʃḥa:ṭə
s̥əḡəṭḥəṇə, pətəṇa: ḍva:ra: 'kəla:ʃri:'kə upa:ḍḥiṣṣ̣
s̥əmma:ṇiṭə

1992 me: bḥa:ṇu kəla: ke:ṇḍrə, vira:təṇəgərə (ṇe:pa:lə)
e:və əripəṇə, pətəṇa:kə s̥əjuktə t̥tva:vəḍḥa:ṇəme: a:jo:dʒiṭə
s̥əptəmə ṇa:tjə prəṭijo:giṭa:me: s̥ərvə:ṭṭəmə tʃəritrə
əbḥiṇe:tri:kə purəṣka:rəṣṣ̣ s̥əmma:ṇiṭə

1996 me: fiṇḍi: r̥gəməṭṭjə 'prā:gəṇə', pətəṇa: ḍva:ra:
a:jo:dʒiṭə ḍva:ḍəʃə pa:təlipuṭrə məho:ṭṣəvəkə
əvəṣərəpərə vəiʃiṣṭə r̥gəməṭṭji:jə jo:gəḍa:ṇə fie:tu
'pa:təlipuṭrə e:va:rdə'ṣṣ̣ s̥əmma:ṇiṭə

2000 me: vɪdʒa:pəṭi s̥e:va: s̥əṣṭḥa:ṇə, ḍərəbḥəḡa: ḍva:ra:
'miṭṭḥila: vɪbḥu:ṭi s̥əmma:ṇə'

2000 me: 'prəja:gə s̥əṣṣ̣kriṭikə s̥əḡəmə,
ila:ḥa:ba:ḍə' ḍva:ra: 'miṭṭḥila: vɪbḥu:ṭi s̥əmma:ṇə'

2004 me: 'ro:təri: pətəṇa: miḍəṭa:uṇə', pətəṇa: ḍva:ra:

rēgəmətʃəkə ma: dʒəməsʒə səma: dʒə se: va: fie: tu səmma: nʒə

2007 me: ət̪ərra: s̪tri: jə mət̪ʰili: s̪əmmə: ləpə, d̪illi: d̪va: ra: s̪əmma: n̪it̪ə

2007 me: kəla: kəkʂə, pət̪əna: d̪va: ra: 'kəla: kəkʂə s̪əmma: n̪ə' s̪əmma: n̪it̪ə

2009 me: hiŋdi: na: t̪jə mət̪ʃə 'prəja: s̪ə' d̪va: ra: 'nu: rə p̪a: t̪ma: e: va: rdə' s̪əmma: n̪it̪ə

2011 me: d̪illi: kə na: t̪jə s̪əst̪ʰa: 'məilo: rēgə' d̪va: ra: prəth̪əmə 'd̪ʒjo: t̪ri: f̪vərə rēgəʃi: r̪ə s̪əmma: n̪ə'

2011 me: əst̪əmə ət̪ərra: s̪tri: jə mət̪ʰili: s̪əmmə: ləpə e: v̪ə m̪it̪ʰila: s̪ā: s̪kri: t̪kə s̪əməp̪vəjə s̪əmit̪i, go: va: fia: t̪i: d̪va: ra: s̪əmma: n̪it̪ə

2012 me: mət̪ʰilə s̪əma: dʒə, rəhika: d̪va: ra: 'məhie: n̪d̪rə d̪ʒʰa: s̪əmma: n̪ə'

2012 me: əkʰilə b̪a: rəti: jə m̪it̪ʰila: s̪əgh̪ə, d̪əilli: d̪va: ra: 'm̪it̪ʰila: v̪ib̪u: t̪i s̪əmma: n̪ə'

2016 me: b̪ia: rə ra: d̪ʒə p̪ʰilmə p̪ʰilmə v̪ika: s̪ə e: v̪ə v̪itt̪ə n̪igəmə, pət̪əna: d̪va: ra: -p̪ʰilmə v̪ika: s̪əkə k̪se: t̪rəme: ut̪kri: s̪t̪ə jo: gəda: n̪ə fie: tu s̪əmma: n̪ə

2021 me: f̪ivəm pro: d̪əkʂəp̪ə pra: . li. d̪va: ra: 'la: ip̪ə t̪a: imə ət̪ʃi: v̪əmə: t̪ə əva: rdə'

2013 me: 'b̪ʰikʰa: ri: t̪ʰa: kura (rēgəmət̪ʃə) v̪əris̪t̪ə purəska: rə'

2018 me: s̪ā: s̪kri: t̪kə s̪əmit̪i, ənd̪h̪əra: t̪ʰa: t̪ʰi: d̪va: ra: 'b̪ʰa: məti: s̪t̪r̪i: s̪əməma: n̪ə'

2022 me: 'ṇṭəṛa:dʒə s̪əmma:ṇṭə'

2022 me: mətʰɪli: s̪a:ɦɪtʃə kəla:, r̪ə̃gəməṭʃə məɦo:t̪səvəme:
ut̪kɪɪʃtə s̪əɦəbʰa:gɪt̪a: ɦe:t̪u s̪əmma:ṇṭə

α:υα:σə : e:lə. 2/33 , pi:. α:i:. t̪i:. kəlo:ṇi:, k̪ə̃kəṛəba:gə,
pəṭəṇa: –800020,

mo:. ṇṭə. – 09931024819,

i:. me:lə. - premlatamishśraprem@gmail.com

əpəṇṭə m̪ṭ̪ə̃v̪jə editorial.staff.videh̪ə@gmail.com pəṛə
pəṭʰa:u.

2.3.kuṇa:lə- pre:mələṭa: mɪfrə 'pre:mə'

kuṇa:lə

pre:mələṭa: mɪfrə 'pre:mə'

pre:mələṭa: mɪfrə 'pre:mə' i: ɲa:mə h̃əmə kələkətt̪e: (s̃əṇ 1975) s̃əṭ s̃uṇṇe: t̪ʰi:.. pət̪ṇa:me: bʰe:lə ɲa:t̪əkə a: ke:ɲi:fa:rə lo:kəɲi:kə o:t̪t̪əʔ t̪ʰɪrt̪ʃa: fi:ɪ. kʰa:s̃ə kəʔ vɪd̪ja:pəti pərvə d̪e:kʰi kəʔ ge:l̪a:kə ba:d̪ə. s̃e: pət̪ṇa: a:bəʔ s̃əʔ pəhiṇe: bu:d̪ʒʰələ t̪ʰələ d̪ʒe: əud̪ʒʰuka: ɲa:t̪əkə-kərm̪i: s̃əbə ke: t̪ʰə_ɪt̪ʰə a: ke:h̃əṇə ɲa:t̪əkə kərəi t̪ʰə_ɪt̪ʰə. 'vɪd̪ja:pəti pərvə s̃əma:ro:fiə' t̪ʰe:t̪ṇa:-s̃əmiṭi, pət̪ṇa:kə s̃iḡṇe:t̪ʰərə-pro:gra:mə t̪ʰələ a: t̪ʰe:t̪ṇa: s̃əmiṭi d̪əʔ h̃əmə ma:s̃s̃əɪbə (d̪ʒi:ṽəka:ɲt̪ə) s̃əṭ s̃uṇṇe: t̪ʰi:.. o: bʰərələ kla:s̃əme: ba:d̪ʒələ t̪ʰələṭ̪i d̪ʒe: i: s̃əst̪ʰa: 'əpʰi:s̃ərs̃ə kləbə' t̪ʰi:.. e:t̪əʔ o: s̃əbə mət̪ʰili:kē ju:d̪ʒə a: e:ɲəd̪ʒva:ɪ kərəʔ d̪ʒa:ɪ t̪ʰə_ɪt̪ʰə!.. əks̃ərəʃəh̃ s̃ət̪ʰə vət̪ʰṇə t̪ʰələ_ɲə məs̃s̃əɪbəkə. əst̪u, 2022 t̪əkə əbəit̪ə-əbəit̪ə i: s̃əst̪ʰa: 'əpʰi:s̃ərs̃ə kləbə' s̃əʔ/a:gu: ṽi:ka:s̃ə kəʔ kəʔ pu:ɲəka:likə-əlpəka:likə ra:d̪ʒəɲi:t̪i:kərm̪i: lo:kəɲi:kə 'mət̪ʰili:-d̪i:sko:-rəipə..' bʰəʔ ge:l̪ə-e:.. vɪd̪əmbəṇa: i: d̪ʒe: e:kəra: s̃a:hiṭ̪j̪ikə-s̃əsk̪riṭ̪ikə s̃əst̪ʰa: kəh̃ə_ɪ d̪ʒa:ɪ t̪ʰə_ɪt̪ʰə. ma:ɲe: 'məṇə kiṭ̪ʰu a:ɲə, vət̪ʰṇə kiṭ̪ʰu a:ɲe:, kərəɲi: puɲi kiṭ̪ʰu a:ɲə... pre:mələṭa:

a:bə o: 'mā: b'həʔ ge:lə tʃhə_ɪtʰə. bəʔukə b'hɑ:ɪ,
'pre:mələʔɑ: kəhə_ɪ tʃhələʔtʰɪnə. həmə d̪i:d̪i: kəhə_ɪ tʃhɪjə_ɪnə.
o:, s̪əbə rɑ:kʰi:-b'hərəduʔtʃɑ: d̪ɪnə p'h'o:nə kəʔ kəʔ mo:nə
pɑ:ʔtʃe: ʈɑ: tʃhə_ɪtʰə. hɪnəkə: s̪əgə b'h'e:la: pərə həmərə:
b'h'e:ʈəla:fiə 'məfiə:ʃvərə mɪʃrə'. vɪʃuddʰə ʃro:ʈɑ:, d̪əʃəkə a:
pɑ:ʈəkə. bəʔə d̪ɪd̪ə ke:la: pərə əpənə be:bɑ:kə əb'hməʔ
rɑ:k'həʔ bəla:.. həmə 'mɪsərə d̪ɪ: kəhə_ɪ tʃhɪjə_ɪnə. o:
s̪ərə:a:mə həmərə: 'nəʈərə:d̪ɪʔ kəhə_ɪ tʃhəla:.. s̪e: 'mɪsərə
d̪ɪ: s̪e:fiə: n̪ə_ɪ rəhiəla:..

o:fiə... həmə ʈəʔ'dɑ:unə d̪ə me:mo:ri: la:ɪnə' pərə tʃələlə d̪ɪ:
rəhiə tʃhɪ:.. mud̪ɑ: s̪əmpɑ:d̪əkə kē: ʈəʔ s̪əsmərənə n̪ə_ɪ
tʃɑ:hi:.. pərən̪tu:..

pre:mələʔɑ: mɪʃrə 'pre:mə' me: s̪əʔ mɪʃrə a: pre:mə əp'hɪsɪjələ
ʈɑ: tʃhə_ɪ. a:bə o: mā:, d̪i:d̪i:, kɑ:ki:, d̪ɑ:d̪i:, n̪ɑ:n̪i: a:
pre:mələʔɑ: d̪ɪ: s̪əʔ s̪əmbə:d̪hɪʈə fiə_ɪ tʃhə_ɪtʰə. hɪnəkə: ləgə
a:ɪbə kəʔ pəriʋɑ:rəkə əʔtʰə a: s̪i:ma: d̪un̪u: ʈu:ʈə_ɪ tʃhə_ɪ.
pɾɑ:jəhə pɾəʈje:kə məɪtʰɪlə g'hərəkə i: pəriʈɪʈə vjəkɪʈvə
tʃhə_ɪtʰə. d̪ɪe: mɪsɪjo: b'hə_ɪrə məɪtʰɪli:-kəla:-s̪əskɪʈi s̪əʔ
tʃhɪʈə rək'hə_ɪe: s̪e: hɪnəkə: s̪əʔ s̪əpɾɪkɪʈə ə_ɪ. bɪləkulə
pɑ:riʋɑ:ri:kə-ənpəʔtʃɑ:ri:kə vjəʋəfiɑ:rəkə s̪əgə. bəʔə pəɪg'hə
pəriʋɑ:rə tʃhə_ɪnə hɪnəkərə... e:fi əd̪b'ʋəʈə lo:kəpɾɪjəʈɑ: s̪əʔ
a:n̪ənd̪ə a: ɪrək'hɑ: (i:ʃsɪɑ:) d̪un̪u: s̪əgəfi fiə:ɪe:... e:fi
əʔtʰəme: i: hɪrɪmo:fiənə d̪ɪʈɑ: a: rəʋi:n̪d̪rə-məfiə:n̪d̪rəkə
s̪əməkəkʂə tʃhə_ɪtʰə... həmə, ʃɑ:rəda: s̪ɪn̪hɑ:kə (ko:n̪o:
b'hɑ:s̪ɑ:me:) gɑ:jəpəkə d̪h'ʋəni 'məɪtʰɪli:-d̪h'ʋəni' mɑ:n̪ə_ɪ tʃhɪ:.
ʈəhiɪnə:, kɑ:məkɑ:d̪ɪ: s̪əskɪʈi kəmi:kə məɪtʰɪlə-pɾəʈma:n̪ə
tʃhə_ɪtʰə d̪i:d̪i: pre:mələʔɑ: d̪ɪ:!

pɾəʈməʈəhə d̪i:d̪i:, əb'hɪnəjə-ʃɪlpi: tʃhə_ɪtʰə. re:d̪ɪjo: a:
rəgəməʈɪʈə s̪əʔ a:rəmb'hə kəʔ kəʔ ʈe:li:ʋɪd̪ɪnə a: s̪ɪn̪e:ma:
ʈəkə ʋɪʂɑ:rɪʈə. həmərə: ʈəʔ ləgə_ɪe: d̪ɪe: e:k'hənə bəpənəʔ bəla:
pɑ:ʈəme: s̪əʔ ʈi:n̪ə məɪtʰɪli: s̪ɪn̪e:ma:me: hɪnəkərə rɪd̪ɪʋə-
ro:lə fiə_ɪ tʃhə_ɪnə. ... e:fiənə vjɑ:ʈɪkē: s̪əmfɑ:rəbə kəne:

kəṭhṇaḥ fioḥi t̪hə_I. be:ʃi: ka:lə i: ma:t̪hə t̪əṭhI bəṣə_I t̪hə_I.
 muda: di:di: be:ʃə ʃəhəḍʒəta: ʃəʔ t̪əkəra: ʃəmhə:raṇe:
 t̪hə_I t̪hə. a:ra e:kəra e:kəta: k̪hə:ʃə ka:raṇə
 t̪hə_I. ... mət̪hɪləkə 'kəla:-ʃəḥkriṭi', 'ma:t̪səɾjə' 'pəṣiṣə a:
 ṇṇə-ma:ṇiṭəri:' fio:ie:. lo:kə t̪ikəṭə ləʔ kəʔ ṇa:t̪əkə-
 ʃiṇe:ma:-kəṇṣəɾtəme: ṇə_I ḍʒa:ie:, puṣṭəkə-pəṭrika: ṇə_I
 ki:ṇṇəṭə. əpəva:ḍə t̪hə_I, t̪əi ie:hiṇə ṇijəmə t̪hɪ:
 e:hiṭhə:mə, kəla:-ʃəḥkriṭi-kərmikə le:lə ko:ṇo: ʃəmjəkə
 ʃəmma:ṇə ṇə_I t̪hə_I. ḍʒe: ʃəbə t̪hə_I ʃe: ṇiṭa:ṇṭə bəṭʃəka:ṇi:
 t̪hɪ:.

di:di:kə ḍo:ʃərə ru:pə ə_I ʃəgəṭhəṇəkəɾta: ke:. əbhṇəjəme: t̪əʔ
 ḍo:ʃərə ṇa:t̪əkəka:ɾəkə li:k̪hələ a: t̪e:ʃərə (ṇiɾde:ʃəkə-
 pəməɾija:kə t̪e:ʃərə) kə əṇuṣa:ɾə kəhiə_I-kəra_I t̪hə_I t̪hə. ʃe:
 kiṭt̪hu e:ṇa: b̪hə:lə_Ie: ḍʒe: o: 'ru:t̪hə-t̪a:ɾpḍə' b̪həʔ ge:li:hiə:
 hiṇṇəkə əbhṇəjəme: əhi:kē: viɾiḍhəta: a: pəɾjo:ɡəḍhəɾmiṭa:
 ṇə_I b̪hə:t̪əṭə. əṣləme: e:hiṇṇə ko:ṇo: əpe:kʃa: mət̪hɪli: rəṇə-
 ḍʒəgəṭəme: t̪hə_I fio: ṇə_I. pəka:ra:ṇṭərə ʃəʔ e:hiṇṇə ko:ṇo:
 əpe:kʃa: mət̪hɪli:me: va: mət̪hɪli:kə ṇa:məpərə
 fio:ṭə ḍʒa:bḍəto: a:jo:ḍʒəṇəme: ʃəṇṇiṇiṭə ṇə_I t̪hə_I. ie:hiṇə
 ṇijəmə t̪hɪjə_I.

bəhiṭə pəhiṇe: ba:t̪e:-ba:t̪əme: əṇilə əṣuməṇə (ḍʒəʃəmə)
 kəhiələkə ḍʒe: i: t̪əʔ pu:rṇəṭəhə e:ktiṣiṣṭə t̪hə_I t̪hə. ʃəṭjə
 vəṭʃəṇə. di:di: mət̪hɪlə e:ktiṣiṣṭə t̪hə_I t̪hə. pəṭəṇa:me:
 məhiṭa: ʃəbəkē: mət̪ʃə t̪əkə a:ṇəʔ ba:li: me: ʃəʔ pəɾmuk̪hə
 t̪hə_I t̪hə. t̪je:t̪əṇa: ʃəmiṭikə upa:ḍhəjəkʃə t̪həṭhɪhe: .
 b̪həḡima:kə əbhɪb̪hə:vəkə t̪hə_I t̪hə. əṇjə rəṇəḍləkə əppəṇə
 lo:kə t̪hə_I t̪hə. ʃəṇ 2000 ʃəʔ əpəṇə de:re:pərə e:kəta:
 pa:kʃikə a:jo:ḍʒəṇə kəra_I t̪həṭhɪ- ʃā:ḍhəjə go:ʃt̪hi: ṇa:mə ʃəʔ
 e:hiṇe: mət̪hɪli:kə əṭriktə hiṇṇi:, məgəhi:, b̪hə:ḍʒəpuri:kə
 rəṭʃəṇa:ka:ɾə lo:kə_ṇṇə ʃəhiəb̪hə:ɡiṭa: kəra_I
 t̪hə_I t̪hə. 'ʃā:ḍhəjə-go:ʃt̪hi:' ṇa:mə ʃəʔ pəṭrika: ʃe:hiə: bəhi:ɾə
 kəra_I t̪hə_I t̪hə. kiṭt̪hu puṣṭəkə ʃe:hiə: pəka:ʃiṭə t̪hə_I_ṇṇə.
 əhiā:kē: iṭt̪t̪hə: fio: t̪əʔ puṣṭəkə-pəṭrika:kə bi:kri:kə ma:ḍe:

putʃəbə_ɪnə. o: be:sə sʌhədʒətɑ: sʌ/ kəhətʃi:
 dʒe: 'pɛ:ʃəŋə'kə pa:ɪ bʰu:tə kərə_ɪ tʃi: sʌhə kə/ rəhələ
 tʃə_ɪtʰə- tʃʰutətʃi: nʌhi: hɪ mʌhiə sɛ: je: kɑ:fərə ləgi: hui:
 (ʃe:xə ɪbrɑ:hi:mə zəuqə).

a:bə, vəjəsə, pəriʃtʰɪɪ a: kɑ:ləkə mɑ:ɪrə hɪnəkərə
 gətʃi:lətɑ:kɛ: kəmə kə/ dɛ:ləkə_ɪnəe: mudɑ: sʌ: dʰjə-go:ʃtʰi:
 əŋəvərətə tʃə_ɪnə. miʃərə dʒi:, e:hi go:ʃtʰi:kə əbʰɪbʰɑ:vəkə-
 sʌ:gətɑ:dʰjəkʃə a: ʃro:tɑ: ho:ɪ tʃʰələ:hə. hɪnəkɑ: ge:la:kə
 bɑ:də hɪmə ko:nə: sʌ: dʰjə-go:ʃtʰi:me: bʰɑ:gə nə_ɪ ləʃsəkələ
 tʃi: mudɑ: di:di: su:tʃəŋɑ: dɛ:nɑ:ɪ nə_ɪ biʃərə_ɪ tʃə_ɪtʰə..

ʃərtə tʃə_ɪ dʒe: sʌsʌmərəŋə nə_ɪ ho: pərəntu rəgəmətʃə tʌʃ
 tʃi:hi: ʃrutɪ-sʌrɪtʃikə vɪdʰɑ: sʌgətʰəŋəkə bɑ:re:me: sɛ:ho:
 i:hiə pəriɡʰətəŋɑ: lɑ:gə_ɪ tʃə_ɪ. ki: a:ro: ko:nə: upɑ:jə
 vɪkəʃtə ke:nə: tʃi: hɪməra: lo:kə_ɪnə dʒɑ:hi sʌ/ əbʰɪnəjə-
 ʃɪpi:, kəla:-kəmi:, sʌgətʰəŋə-kərtɑ:-e:ktɪvɪʃtə sʌbəhiəkə
 kɪtʃikɛ: a:gu:kə pi:tʰi:kə pəriʃtʃikə le:lə sʌrəkʃtə kəe:lə
 dʒɑ:e:?

- kuŋɑ:lə- sʌpərkə-pətəŋə:

əpəŋə **məʃtəvʃə** editorial.staff.videhə@gmail.com **pərə**
pətʰɑ:u.

2.4.kəŋuprija:- hɪməərə bətʃi: məuʃi:

kəŋuprija:

hāmārā bāt̪t̪jī: mōṣi:

hāmārā: le:lə t̪ʰje:t̪ərə ba:ləpəṇṇəṣṣ̃ furu: bʰəʔ ge:lə. mā:-
ba:bu:d̪zi: kumuḍə f̪əma:kə ba:lə r̪əḡəṃəṭ̪f̪əme: hāmārā: 6
b̪əṛəkʰəkə a:jume: pəh̪ilə be:rə pəṭʰe:ləkʰiṇṇə. pəṭṇa:kə
kəṇṇv̪ē:t̪ə sku:ləme: pəṭʰəjə va:li: hāmə t̪i:ṇu: bəh̪iṇṇə kəkʰəṇṇo:
e:kə mukʰi: ṇəjə r̪əh̪ələh̪i. h̪ā:, f̪ik̪ṣa: əḡre:zi: ma:d̪h̪jəṃəṣṣ̃
əv̪əf̪jə bʰe:lə muḍa: ṇ̪riṭ̪jə,ṣṣ̃gi:t̪ə,ṣ̪a:h̪iṭ̪j̪ikə go:ṣ̪t̪ʰi:,ṇ̪a:ga:
ba:ba: t̪ʰa:kurəba:ṭ̪i:kə prəv̪əṭ̪f̪əṇṇə,ḍurga: pu:d̪za:kə
r̪əga:r̪əḡə ṣ̪ā:ṣ̪kriṭ̪kə ka:r̪əkr̪əmə,məṭ̪ʰilə məh̪ila: ṣ̪əḡh̪ə
ke:rə a:ṇṣ̃ḍə me:la: əurə v̪i:fe:ṣə ru:pəṣṣ̃ məṭ̪ʰili: ṇ̪a:t̪jə
ṣ̪əḡəṭ̪ʰəṇṇə 'bʰəḡima:' hāmārə ṣ̪əbʰəkə v̪əkt̪iṭ̪v̪ə ke: ḡəṭʰəjəme:
v̪i:fe:ṣə bʰu:mika: ṇ̪ibʰe:ləkə.

əh̪ime: prəṃukʰə bʰu:mika: r̪əh̪ələṇṇi bāt̪t̪jī: mōṣi: ke:rə.
a:ṇṇə lo:kə le:lə 'pre:mələṭ̪a: m̪i:frə pre:mə'

hāmārə ṣ̪əbʰəkə 'bāt̪t̪jī: mōṣi:' va:ṣ̪t̪əv̪əme: mā: (uṣa:
k̪i:r̪əṇə kʰa:ṇṇə)ke:rə t̪ʰo:t̪ə bəh̪iṇṇə t̪ʰəṭ̪ʰiṇṇə. ṣ̪ā:d̪h̪əme: əpəṇṇə
sku:ləṣṣ̃ ṣ̪a:ḍəme: pəṛṣə t̪ā:ḡəṇṇe: mōṣi:kə a:kriṭ̪i, mā: ke:
'bāt̪t̪jī: a:u a:u' kəh̪əṇṇa: a: pʰe:rə əḡəṇṇa:me: t̪ja:jə a:
bʰud̪z̪d̪za:kə ṇ̪a:f̪ta:, əṭ̪əhi:ṇṇə v̪i:ṣəjəpərə ḡəpə hāmārə
ma:ṇṣ̃əpərə a:ijo: əkiṭ̪ə əṭ̪ʰi! hāmārā: ṣ̪əbʰəkē: məṭ̪ʰili:
m̪əṭ̪f̪əpərə ra:t̪i 9-9 bəḍ̪ze: t̪əkə ṇ̪iṭ̪f̪iṭ̪ə bʰə' kə t̪ʰo:t̪əjə ke:
e:kə məh̪əṭ̪v̪əpu:ṇṇə ka:r̪əṇə bāt̪t̪jī: mōṣi: t̪ʰələkʰiṇṇə.
bāt̪t̪jī: mōṣi: mā:,pəṭ̪ṇi:,pe:ja: ṣ̪ə' t̪i:t̪ərə pəṛəṭ̪u m̪əṭ̪f̪ə ke:rə
e:kə t̪a: əṭ̪iṭ̪ə əṇṇubʰəvi: əurə prəṭ̪ibəḍ̪ḍ̪h̪ə əbʰiṇṇe:ṭ̪ri:kə
ru:pəme: m̪iṭ̪ʰila: ṣ̪əma:d̪z̪əme: prəṣ̪iḍ̪ḍ̪h̪ə t̪ʰəṭ̪ʰiṇṇə.

hāmārā: ṇ̪əi mo:ṇṇə əṭ̪ʰi k̪i kəkʰəṇṇo: mōṣi:kə m̪i:h̪əpərə
kro:ḍ̪h̪ə ja: e:ṭ̪e:kə ṣ̪va:v̪ələḇbi: h̪e:ba:kə ba:v̪əḍ̪zu:ḍ̪ə kəṇṇiko:
ḍ̪əḇbʰə ḍ̪e:kʰəṇṇe: h̪ə:bə. ṣ̪əḍ̪ikʰəṇṇə ḍ̪o:ṣ̪əra:kē: a:gu:
b̪əṭʰa:b̪əe:me: ṣ̪ləḡṇṇə hāmārə ṣ̪əbʰəkə bāt̪t̪jī: mōṣi: ṣ̪ṭ̪ri:ṭ̪v̪ə
ke:rə e:kəṭ̪a: əṇṇupəmə uḍ̪a:h̪əṛəṇə t̪ʰəṭ̪ʰiṇṇə. a: hāmə ḡəṛv̪ṣṣ̃
kəh̪i ṣ̪əkəi t̪ʰi: k̪i pəṭṇa: ke: hāmārə kəla: ja:ṭ̪ra:kə furua:t̪ə

fəməərə ba:bu:ɖzi:, mā: a: bətʃʃi: məusi:kə ka:rəŋe: b^he:lə
əurə a:ɪ fəmə mā:trə kəla:ʒə əpəŋə ɖzi:vəŋə ja:pəŋə kə/
rəfiələ tʃʰi: əurə kərəŋtə rəfiəbə e:fiəŋə a:ʃa: ətʃʰɪ.

pre:mələtə: miʃrə pre:mə urfə bətʃʃi: məusi:kē: ʒvəʒt^hə
krija:ʃi:lə ɖzi:vəŋə le:lə əfe:ʒə ʃub^həkə:məŋa:.

- kəŋuprija:- ʒəpərkə-pətəŋə:

əpəŋə mətəvja editorial.staff.videhə@gmail.com **pərə**
pət^ha:u.

2.5.muppi: ka:mətə- məŋ^hli:kə ʒəʃəktə rəgəkəmi:
pre:mələtə: miʃrə pre:mə

munni: ka:məṭṭa

məṭṭhili:kə ṣəfəktə rēgəkərmī: pre:mələṭṭa: mifrə pre:mə

məṭṭhili:kə əhi d̥həra: pərə kəṭe:ko: vīduṣi: d̥zəṇmā le:ləiṭṭhə. d̥ze: əpəṇṇə kərmā a:ṣ/ ṣa:məṭṭhijə, ṣṭṭṭ ṣāma:d̥zə kəṣ/ ṇəṣə ba:ṭə d̥e:k̥həuləiṭṭhə. t̥hū:t̥hə bā:ṣṭə a:ka:ṣə t̥əkhəṇe: t̥ḥubī pəbəiṭṭə ət̥ḥi d̥zəkhəṇṇə o:ṣ/ a:ka:ṣə d̥iṣṭə ma:t̥rə ṇiḥa:ri ja:ṇṭə hio:jəkə bəḍəla:mē: o:kəra: ləpəikə kəṣ/ t̥ḥubəijəkə əṭṭhəkə prəja:ṣə məṣ/ d̥iṇṇə - ra:t̥i ləigə d̥zəiṭṭə ət̥ḥi. 40-50 kəṣ/ d̥ṣəfəkə məṣ/ ba:lə vīva:ḥiṭṭə ṣṭṭṭ grəṣiṭṭə əhi ṣāma:d̥zə mē: ṣṭri: b̥hē:ṇa:jə pa:pə t̥ḥələ. o:ḥi ṣəməjəme: ṣṭri: ke: rēgəkərmī: hio:ṇa:e: əṣṭṭb̥həṣə t̥ḥələ. muḍa: d̥zəkhəṇṇə məṇṇə ṣu:rjə t̥ḥubəie: le:lə a:t̥ura hio:jə t̥ṭṭ a:gi ṣṭṭ d̥ḥəkəiṭṭə d̥iṇṇəkəṣə əpəṇṇə t̥e:d̥zə kəmə kəṣ/ ləiṭṭə ət̥ḥi.əhiṇṇa: b̥hē:lə pre:mələṭṭa: mifrə pre:mə ṣṭṭṭṭe: d̥ze: əpəṇṇə pra:rəmb̥hikə ṣikṣa: ṣāma:d̥zə ṣṭṭṭ ṇuka:-t̥fo:t̥a: kəṣ/ o:ḥi ṣāma:d̥zəkə b̥iṭṭṭ ke:ləiṭṭhə. ṣəbə kəluṣiṭṭə d̥e:ba:lə kəṣ/ t̥hə:ḥiṭṭə ut̥ṭṭiṭṭə ṣikṣa: ḥa:ṣilə kəirə əṇṇe:kə əṇṇəpəṭṭhəkə d̥zi:vəṇṇə mē: d̥zṇa:ṇəkə d̥i:ja: d̥zəṣuləiṭṭhə. ma:jə - ba:bu: ke: e:kəma:t̥rə ṣṇṇṭa:ṇṇə d̥ze: əpəṇṇə ba:bu:əkə ṣəpəṇṇa: ṣṭṭṭṭe: ut̥ḥəijə t̥ḥələ a:ṣ/ kərməpəṭṭhə pərə t̥ṣələiṭṭhə t̥ḥələ. o:ṣ/ əpəṇṇə ba:bu:əkə kēḍḥa: t̥əkhəṇṇə bəṇṇələiṭṭhə d̥zəkhəṇṇə ṣəṣəka:ri: ṣikṣika: bəiṇṇə ra:d̥zəḍḥa:ṇi: pəṭəṇṇa: məṣ/ ba:rəṣi: kəḥṣa: t̥əkə ke: bəṭṭiṭṭa:ke: pəṭṭəuṇi: kəṣuləiṭṭhə.

lo:gə kī kəḥṭə o:ḥi ba:ṭə kəṣē: pa:t̥ḥā: t̥ḥo:t̥əiṭṭə əpəṇṇə ru:t̥i ṣṭṭṭṭe: d̥ḥəṣṭi: ṇa:pəṭi la:gələ.ba:l̥jəka:lə ṣṭṭṭ vīḍja:ləjəkə pro:gra:mə məṣ/ ṇa:t̥jə prəṣṭuṭṭə kəṣe: la:gələ. əhi ṣṭṭṭ pəḥiṇṇe: məḥila: pa:t̥rə kəṣ/ əb̥ḥiṇṇəjə puru:ṣe: kəṣəiṭṭə t̥ḥələiṭṭhə pərə

a:bə pre:mələt̪a: mɪfrə pre:mə əhɪ s̪o:t̪ʃə məʃ bəḍələ:və
əpəṇṇə əbʰɪṇṇəjə s̪ə əṇṇələɪt̪hə.

29 s̪ɪt̪əmbərə 1948i: grɑ:mə rəhɪka: məʃ d̪ʒəṇṇmə le:ṇɪfɪɑ:rə
pre:mələt̪a: mɪfrə pre:mə vɑ:s̪t̪əvə məʃ pre:məkə s̪ɑ:gərə
t̪ʃhət̪hɪ. hɪṇṇəkərə vɑ:ṇi: kəʃ məḍʰurət̪a: s̪əhəd̪ʒət̪a: pu:rəkə
ke:kəro: əpəṇṇa: bəṇṇa: ləɪt̪ə ət̪ʃhɪ. s̪əpʰələ əbʰɪṇṇəjə məʃ
s̪ɪddʰəhəst̪ə əhɪ prət̪ɪst̪hɪt̪ə r̪əgəkərmɪ: kəʃ vɪvɑ:hə 12 s̪ɑ:ləkə
əvəst̪hɑ: məʃ s̪əura:t̪hə s̪əbʰɑ: s̪ə s̪vərgɪ:jə məhɛ:s̪vərə mɪfrə
d̪ʒe: 2018 məʃ d̪i:d̪i: kəʃ əs̪əgərə t̪ʃhɔ:rɪ pərəlo:kə vɑ:s̪i:
bʰe:ləkʰɪṇṇə hɪṇṇəkɑ: s̪əge: bʰe:lə t̪ʃhələ. s̪ukʰə -s̪əmməpəṇṇə
hɪṇṇəkərə d̪ɑ:mjəpət̪jə d̪ʒi:vəṇṇə bəhɪt̪ə kʰuʃəfɪɑ:lə t̪ʃhələ.
s̪əjukt̪ə pərɪvɑ:rə məʃ bja:hələ d̪i:d̪i: t̪ʃɑ:rɪ s̪ət̪ɑ:ṇəkə
mɑ:t̪ɪs̪ukʰə prɑ:pt̪ə ke:ləɪt̪hə. ṇəhɪərə s̪ə s̪ɑ:s̪urə t̪əkə əpəṇṇə
mɪd̪ulə s̪vəbʰɑ:və kɑ:rəṇṇə s̪əbəhəkə d̪ɪlə məʃ rɑ:d̪ʒə ke:ləɪt̪ə.
vərt̪əma:ṇəme: s̪e:hɪo: d̪i:d̪i:kə pərɪvɑ:rə rɪst̪ɑ: a:ʃ d̪ʒəɪt̪əkə
d̪e:bɑ:lə t̪ʰɑ:həɪt̪ə bəhɪt̪ə pəɪghə bʰəʃge:lə ət̪ʃhɪ. d̪ʒət̪əjə d̪i:d̪i:
kəʃ s̪əbəkə:jə d̪i:d̪i: m̪ɑ: kəɪfə s̪əb̪əḍʰɪt̪ə kərəɪt̪ə ət̪ʃhɪ. əhɪ s̪ə
pəɪghə s̪əmma:ṇə əurə kɪ bʰəʃs̪əkəɪt̪ə ət̪ʃhɪ. hɪṇṇəkərə əbʰɪṇṇəjə
m̪e: o:ʃfəkt̪ɪ ət̪ʃhɪ d̪ʒe: s̪rɔ:t̪ɑ: hɪṇṇəkərə əbʰɪṇṇəjə s̪əge: t̪ʰɑ:d̪hə
bʰəʃd̪ʒəɪt̪ə ət̪ʃhɪ.e:go: kələ:kɑ:rəkə i: bəhɪt̪ə pəɪghə upələb̪d̪hɪ
ət̪ʃhɪ.

d̪i:d̪i: m̪ɑ: s̪ɪksɪka: t̪ʃhɛ:li: hɪṇṇəkɑ: ləgə s̪əməjəkə əbʰɑ:və
t̪ʃhələ. mɪd̪ɑ: ṇɑ:t̪əkə prət̪ɪ əpɑ:rə pre:mə.hɪṇṇəkərə ṇəṣə -
ṇəṣə məʃ əbʰɪṇṇəjə vɪd̪jəma:ṇə t̪ʃhələ. s̪ku:ləkə s̪əməjəkə
bɑ:d̪ə o:ʃko:ṇo: ṇɑ:t̪əkəkə rɪhərs̪ələ kəɪrə rəhɪt̪ə t̪ʃhɛ:li: vɑ:
ko:ṇo: ṇɑ:t̪əkəkə m̪əɪt̪əṇṇə. ṇɑ:t̪əkə prət̪ɪ hɪṇṇəkərə d̪ʒʰuka:və
a:ʃbe:s̪i: - s̪ə - be:s̪i: məhɪlɑ: kəʃ m̪əɪt̪əṇṇə le:lə prɔ:t̪sɑ:hɪt̪ə
ke:ṇɑ:ɪ m̪əɪt̪hɪli: ṇɑ:t̪jə s̪ɑ:hɪt̪jə le:lə hɪṇṇəkɑ: d̪vɑ:rɑ: kəɪlə
əṇṇupəmə jo:gəḍɑ:ṇə ət̪ʃhɪ. hɪṇṇəkɑ: s̪ə prɔ:t̪sɑ:hɪt̪ə bʰəʃmɑ:t̪ɑ:
-pɪt̪ɑ: əpəṇṇə be:t̪i: kəʃ s̪əbə k̪s̪e:t̪rə s̪əge: ṇɑ:t̪əkə k̪s̪e:t̪rə məʃ
s̪e:hɪo: a:gɑ: bəɪt̪əbəɪ lɑ:gələ. ṇəɪ t̪ə əkʰəṇṇə d̪həɪrə h̪əmələ
s̪əma:d̪ʒə ṇɑ:t̪əkə kəʃ məhɪlɑ: pɑ:t̪rə məʃ purəkʰe: kəʃ
d̪e:kʰəɪt̪ə rəhɪt̪ɑ: pre:mələt̪a: mɪfrə pre:mə ʃɑ:jəḍḍə

ṣama:džəkə ṣō:tʃə bəḍələjə le:lə əhi dʰəra: pərə əvətəritə
 bʰe:li. dʒəṭəjə o:ə/ʈʰa:rə bʰe:li: ṣəbə hiṇṇəkərə tʰo:pəri: bəḍʒa:
 ṣamərtʰəṇə ke:ləitʰə.a:bə ṣama:džəkə ru:pə re:kʰa: bəḍəilə
 rəhələ ətʃʰi.ṇo:ṇijəilə de:ba:lə ʈʰəhə rəhələ ətʃʰi.

ḍi:ḍi: ṣəbəsṣə pəhiṇṇe: a:ka:ʃəva:ṇi: re:dʒo: ṣṣə prəṣa:ritə
 ṇa:ṭəkə dʒa:ra: əpəṇə kəriṇjəəkə fura:ṭə ke:ləitʰə. hiṇṇəkərə
 ṣəpʰələṭa:kə mu:lə a:dʰa:rə a:ka:ʃəva:ṇi: re:dʒo: tʃʰələ.əṭəjə
 ṣṣə hiṇṇəka: əṇe:ko: mətʃʰə pərə mətʃʰəṇəkə əvəsṣərə pra:ptə
 bʰe:lə. ḍi:ḍi: əṇe:ko: ṇa:ṭəkəkə mətʃʰəṇə ke:ləitʰə dʒəhi mə/
 rukmiṇi: ṇa:ṭəkə dʒe: pəḍitə go:viṇḍə dʒʰa: dʒa:ra: rəṭʃitə
 ətʃʰi ḍi:ḍi: əhi ṇa:ṭəkəkə 17 jo: ke:ləitʰə . hiṇṇəka: dʒa:ra:
 əbʰiṇṇə prəṣiddʰə ṇa:ṭəkə kə/ṇa:mə tṣə bəhiṭə ətʃʰi pərə o:hi
 məṣṣə dʒe: əkʰəṇo: ṣəbʰəhəkə ṣo:dʒʰa: ʈʰa:rə bʰəṣ/dʒəṭəjə ətʃʰi
 o:ə/ ṇa:ṭəkə ətʃʰi- ṣuṇu: dʒa:ṇəki:, bʰəpʰa:itə tʃʰa:həkə
 dʒiṇḍəgi:, pəhiṇṇə ṣā:dʒʰə, pa:tʃəkə, məṇṇukkʰə, əṭimə prəṇa:mə
 a:ḍi. ba:lʒə kəla:ka:rəkə ma:dʒʰəmə ṣṣə ba:lʒə ṇa:ṭəkə mə/
 hiṇṇəkərə jo:gəḍa:ṇə ṣe:fiə: əṭulʒə ətʃʰi. ra:ṣtriṇjə purəṣka:rə ṣṣə
 ṣamma:ṇitə mətʃʰili: ṣiṇṇe:ma: *mṭʰila: məkʰa:ṇə* məṣ/mā:
 ke: pa:ṭrə məṣ/hiṇṇəkərə əbʰiṇṇəjə pa:ṭʰəkəkə məṇṇəkə əṭələ
 gəhəra:i: mē: əṇṣṣə ka:lə ṭəkə gʰuṣələ rəhələ. ṭəhiṇṇa:
 bʰo:dʒəpuri: ṣiṇṇe:ma: *ḍulʰa: gəga: pa:rə* mē: ṣe:fiə:
 hiṇṇəkərə əbʰiṇṇəjə ṣəra:həṇijə ətʃʰi. * ṣā:tʃi pirṭija: *
 dʰa:ra:va:hikə mē: hiṇṇəkərə əbʰiṇṇəjə ke: biṣəirə ṣəkəitə ətʃʰi.
 mətʃʰili:, bʰo:dʒəpuri: ṣṣə ləṣ/hiṇḍi: ṣiṇṇe:ma: * ḍa:mulə *
 ṣṣəge: əṇe:ko: ṣiṇṇe:ma: məṣ/ṣe:fiə: əpəṇə əbʰiṇṇəjə ṣṣə fro:ṭa:kə
 priṇjə kəla:ka:rəkə ṣuṭʃi məṣ/əpəṇə ṇa:mə ṣṣa:piṭə kəli:.

hiṇṇəkərə ti:ṇə ʈa: po:tʃi: ṣe:fiə: prəka:fiṭə ətʃʰi.dʒəhi məṣ/

1. je:kʰərə prəṣṣəgə (jo:dʰə pəṭrə)
2. o:ə/diṇə o:ə/pərə(ṣṣəsməṇə)
3. e:kəṭa: tʃʰəli ṣiṇṇe:fiə (kəṭʰa: ṣṣəgrəhə)

vər̥təma:nəme: *s̥ā:dh̥jə go:s̥t̥hi:* 2008 mē: furu b̥e:lə i:
 pətr̥ika: d̥ʒe: ənjə̃t̥ək̥a:l̥iŋə ət̥ʃi o:kə̃rə s̥ə̃p̥a:d̥ək̥ə t̥ʃ̥ə̃t̥h̥ə.
 b̥h̥ə̃g̥ima: pətr̥ika: k̥əʃ k̥it̥ʃ̥ə d̥iŋə s̥e:f̥io: s̥ə̃p̥a:d̥ə̃ŋə ke:n̥e:
 t̥ʃ̥ə̃t̥h̥ə a:ʃ t̥ʃe:t̥ə̃ŋa: s̥ə̃m̥it̥i pət̥ə̃ŋa: s̥ə̃ d̥ʒũr̥ələ ət̥ʃi. ək̥h̥ə̃ŋ̃ō:
 m̥it̥ʃ̥i:l̥a: m̥ə̃t̥ʃ̥i:l̥i: k̥əʃ s̥e:v̥a: m̥əʃ s̥ə̃m̥ə̃r̥p̥it̥ə t̥ʃ̥ə̃t̥h̥ə.ŋ̃ə̃v̥ə pi:t̥ʃ̥i:
 le:lə h̥iŋ̃ək̥ə̃rə s̥ə̃g̥h̥ə̃r̥ə̃ a: əp̥ə̃ŋə k̥ə̃m̥ək̥ə pr̥ə̃t̥i ŋ̃ĩs̥t̥h̥a: b̥a:t̥ə
 d̥e:k̥h̥a: r̥ə̃h̥əl̥ə ət̥ʃi.

-muñpi: ka:m̥ə̃t̥ə- s̥ə̃p̥ə̃rk̥ə-d̥illi:

əp̥ə̃ŋə m̥ə̃t̥ə̃v̥jə editorial.staff.videh̥ə@gmail.com p̥ə̃rə
 p̥ə̃t̥h̥a:u.

2.6.d̥ʒə̃ja: d̥ʒ̥h̥a:- h̥ə̃m̥ə̃r̥a: le:lə pre:m̥ə̃l̥ə̃t̥a: d̥i:

d̥ʒə̃ja: d̥ʒ̥h̥a:

h̥ə̃m̥ə̃r̥a: le:lə pre:m̥ə̃l̥ə̃t̥a: d̥i:

pre:m̥ə̃l̥ə̃t̥a: m̥ĩs̥r̥ə h̥ə̃m̥ə̃r̥a: le:lə e:k̥ə ə̃ŋ̃ə̃d̥ʒ̥a:ŋ̃ə̃ f̥ə̃k̥h̥s̥ə̃
 t̥ʃ̥ə̃li:fĩə.

h̥ə̃m̥ə̃ v̥ĩd̥ʒ̥a:p̥ə̃t̥i b̥h̥ə̃v̥ə̃ŋə v̥ĩd̥ʒ̥a:p̥ə̃t̥i pr̥o:gr̥a:m̥ə̃me: ge:l̥ə
 r̥ə̃hi:. h̥ə̃m̥ə̃ h̥ə̃a:l̥ə̃me: p̥ə̃h̥ĩt̥ʃ̥ə̃l̥ə̃h̥ĩ t̥ʃ̥ə̃ əp̥ə̃ŋə s̥ə̃g̥i:-s̥a:t̥ʃ̥i:
 s̥ə̃b̥ə̃k̥ē: t̥a:k̥ə̃e: l̥ə̃g̥ə̃l̥ə̃h̥ĩ, o: (pre:m̥ə̃l̥ə̃t̥a:d̥ʒi:) h̥ə̃m̥ə̃r̥ə
 b̥ə̃g̥ə̃l̥ə̃me: b̥ə̃s̥l̥ə̃ t̥ʃ̥ə̃li:fĩə ,o:fĩr̥ s̥ə̃m̥ə̃jə k̥h̥a:ŋ̃a: ke:r̥ə be:r̥ə
 b̥h̥ə̃ʃ/ge:l̥ə t̥ʃ̥ə̃l̥ə. t̥ʃ̥ə̃b̥h̥ə pre:m̥ə̃l̥ə̃t̥a: d̥i:d̥i: b̥ə̃r̥ə pre:m̥ə̃s̥g̥ə̃ k̥ə̃h̥ə̃i
 t̥ʃ̥ə̃t̥ʃ̥i, p̥ə̃h̥ĩle: k̥h̥a: l̥ĩjə, s̥ə̃g̥i:-s̥a:t̥ʃ̥i: b̥h̥e:t̥i d̥ʒe:t̥i:fĩə. h̥ə̃m̥ə̃h̥ĩ:

kʰa:ɳa: ləʃ/kəʃ/e:ləɦũ, a: ɦuɳəke: bəgələme: kʰa:e: ləgələɦũ.
 pʰe:rə ɦəmərə:ʃḍ ɦəmərə ɳa:mə, ɦəmərə ba:bu:dʒi:kə
 ɳa:mə, ga:mə-ghərə ʃəbə putʃʰələɦũ. o:kərə ba:də ɦəmə
 ɦuɳəka: ləgəʃḍ vɪd̪a: bʰəʃ/kəʃ/pro:gra:mə d̪e:kʰəʃ/ləgələɦũ.
 ɦəmə ghərə a:bəɪtə ka:lə e:kəta: pəɽɾika: kɪɳələɦũ "məɪtʰili:
 əka:d̪əmi: pəɽɾika:". ghərə a:bi kəʃ/dʒəkʰəɳə pəɽʰəi tʃʰi:, t̪ḍ
 ɦuɳəkə: ba:re:me: lɪkʰələ tʃʰələ, təkʰəɳə budʒələɦũ d̪ze:
 ɦəmərə: kəte:kə ɳəməɦərə ʃəkʰḥə a: kəte:kə ɳne:ɦilə
 vjəvəɦa:rə ke:rə lo:kə bʰe:tələ rəɦəɦũ. i: 2020 ke:rə ba:tə
 ətʃʰi. pʰe:rə a:bə t̪ḍ dʒəkʰəɳə bʰe:tə ɦo:ɪtə tʃʰi:, ɦuɳəkərə
 a:ɦi:rua:də d̪zəru:rə ləi tʃʰi:.

ʃḍjo:gəʃḍ o: kḍkəɽəba:gəme: rəɦəi tʃʰəɦũ, a: ɦəmə
 ra:d̪ze:ɳd̪rə ɳəgərəme: d̪ze: ɦəmərə ghərəkə ɳəḍʒədi:kə ətʃʰi.
 ɦuɳəkə pra:rəmbʰikə r̪əgəməḍtʃi:jə d̪zɪɳəgi:me: "tuɪəɪtə lo:kə",
 "le:t̪a:ɪtə ā:tʃərə" a:d̪ime: ɦuɳəkə əbʰɪɳəjə bəɪtə prəʃḍsa:
 bʰe:tələɦũ. 1981 me: məɪtʰili:kə pəɦilə pʰɪlmə "məməta:
 ga:bəjə gi:tə" me: vɪd̪əva: bʰa:ud̪zə ke:rə bʰu:mika: ke:ləɦũ.
 pʰe:rə "ʃəst̪a: d̪zɪɳəgi: məɦəgə ʃe:ɳu:rə" ke:ləɦũ. d̪i: d̪i:
 pəɽəɳa: ke: le:lə prəmo:də tʃəud̪həri: d̪va:ra: ɳɪrmiḥə
 d̪h̪a:ra:va:ɦikə "pərvə bʰəra: miḥi:la:", ɦivə pu:d̪zəɳə ʃəɦa:jə
 ke:rə d̪e:ɦa:t̪i: d̪uɳja: me: ka:d̪zə ke:ləɦũ. məɪtʰili: pʰɪlmə
 lələka: pa:gə le:lə pəɦilə be:rə k̪ā:ɾe:ktə ʃa:ɳə ke:ɳe:
 tʃʰələɦũ. ra:ʃɾi:jə pʰɪlmə purəʃka:rəʃḍ ʃəmma:ɳiḥə məɪtʰili:
 pʰɪlmə "miḥi:la: məxə:ɳə" me: ɦi:ro: ke:rə ma:jə bəɳələ
 tʃʰələɦũ. əbʰɪɳəjəkə ʃḍgə pre:mələta: miḥi: d̪i: ʃupəɾiḥiḥə
 ʃa:ɦiḥəka:rə ʃe:ɦo: tʃʰəɦũ. ɦuɳəkə rəɽəɳa: bəɦuḥə ra:ʃə
 pəɽɾika: ʃəbəme: prəka:ɦiḥə bʰe:lə tʃʰəɦũ. məɦi:la:
 r̪əgəkəmi:kə ru:pəme: pre:mələta: d̪i: bəɦuḥə ra:ʃə ʃḍst̪h̪a:
 ʃəbəʃḍ d̪zuiḥə tʃʰəɦũ d̪ze:ɳa: kɪ bʰəgima:,əɾipəɳə, tʃe:təɳa:
 ʃəmiḥi, məɪtʰili: məɦi:la: ʃḍgʰə a:d̪i.

- d̪zəja: d̪zʰa:- ʃḍpərkə-pəɽəɳa:

əpəŋə mət̪əʋjə editorial.staff.videhə@gmail.com pərə
pət̪ʰa:u.

2.7. uʃa:kirəŋə kʰa:ŋə- fiəməərə bət̪ʃʃi: (pre:mələʔa:)

uʃa:kirəŋə kʰa:ŋə

fiəməərə bət̪ʃʃi: (pre:mələʔa:)

"e:mə.e:" me: rəhi: a: rəhi: d̪zi:.di:.e:ʃə ho:ʃtələ ma:ne:
gəŋe:ʃədət̪tə ʃiə məhi:la: t̪ʰa:tra:va:ʃə d̪ze: pət̪əŋa:
ʋiʃʋədiʃa:ləjəkē: ʃəbə kəa:le:d̪ʒə ke: ʋa:ʃte:
t̪ʰa:tra:va:ʃəme: ja:tri: kəka: fiəməərə lo:kələ ga:rd̪ʒijəŋə
rəhiəʃi. t̪əkʰəŋə kəka:kə d̪e:ra: ra:ŋi: gʰa:t̪əme: rəhiəŋi. ka:ki:
rəhiə t̪ʰələkʰiŋə t̪ʃ fiəməərə d̪ju:ti: rəʋi d̪iŋə d̪e:ra:pərə a:e:bə
rəhiəkə. e:mə.e: ke: t̪ʰa:tra:pərə put̪ʰa:pu:t̪ʰi:kə ʃəʔəʔə ŋəi
rəhiə. ra:tri ʋiʃra:mə d̪ʒə ba:hiərə kəri: t̪ʃ su:t̪ʃəŋa: d̪e:ba:kə
rəhiə. o:ɪ d̪iŋə d̪ze: ge:ləhū ra:ŋi: gʰa:t̪ə t̪ʃ ka:ki: mē:hi:-
mē:hi: ʃəd̪ʒəməŋi kət̪əi t̪ʰəli:fiə a: ləkəti: bəla: t̪ʃu:lihiərə

lo:hiɽa:me: d̤ze: ləɽəki: ɖu:ɖʰə əũtəi tʃʰələi s̤e: ɖu:ɖʰe: s̤əŋə
 ud̤z̤d̤zərə tʃʰələi. h̤əmə k̤a:ki: ke: go:rə la:ɽi o:hi tʰa:mə
 ɖʰəe:lə mətʃiɽa:pərə b̤əsi ge:ləhiũ. o: d̤z̤a:rəŋi tʃu:lihiŋṣ̤
 b̤əhi:rə k̤əʔ̤: tʃ̤ə k̤əmə ke:li: a: a.bi h̤əməra: go:rə ləgəli:.

"m̤iɽi: j̤əi, i: b̤ətʃiɽi: tʃʰəɖʰiɽə, hiɽəkərə b̤əti:d̤zi:." k̤a:ki:
 k̤əhiə: ləgəli:hiə d̤ze: ko:ŋə ʔ̤:gəŋəkə kiɽəkərə b̤ətʃiɽi:
 s̤o:d̤z̤he:-s̤o:d̤z̤hə məm̤ijəuɖə r̤əhiəɖʰiɽə ki piɽijəuɖə. t̤ərəuɽi: ke:
 pr̤əti:ekə ʔ̤:gəŋəkə tʃ̤əɖʰə k̤a:ki: t̤e:ŋa: k̤ərəɖʰiɽə h̤əməra:
 ləgə d̤ze:ŋa: bud̤z̤h̤a: d̤ze: h̤əməro: d̤z̤əŋmə o:hi: tʰa:mə
 b̤he:lə ho: i: gəppə d̤z̤əru:rə tʃʰəi d̤ze: d̤z̤a:v̤əɖə h̤əməə əpəŋə
 məm̤ijəuɖə hiɽəkərə d̤ze:tʰə d̤z̤əma:e: b̤he:ləŋi a: s̤əɖjəh̤ə
 d̤z̤a:uɖə ŋəŋəɖo:si t̤a:v̤əɖə h̤əmə s̤əũs̤e: b̤əɽəki: t̤o:ləkə
 s̤əb̤əɖʰi: ke:, ke: k̤əhiə:, po:k̤h̤əri-d̤z̤h̤a:k̤h̤əri, ba:ɽi:-
 d̤z̤h̤a:ɽi:, ga:tʃʰə-biɽitʃʰə a: ɖi:hiəba:rə ɖʰərik̤ē: tʃi:ŋhi ge:lə
 r̤əhiɽəŋi. k̤əka:-k̤a:ki:k̤ē: ŋəhi r̤əhiəla:pərə d̤ze: ge:ləhiũ t̤ə
 ŋip̤əɖə s̤u:ŋə t̤ərəuɽi:kə ud̤z̤əɽələ-up̤əɖələ ʔ̤:gəŋə s̤əb̤hə
 k̤əlpəŋa:me: d̤zi:v̤əɖə b̤həʔ̤ ge:lə tʃʰələ. "a: i: b̤ətʃiɽi: tʃʰəɖʰi:."
 k̤a:ki: h̤əməə p̤əritʃəjə ɖe:ti: t̤a:hiŋṣ̤ p̤əhiɽe: b̤ətʃiɽi: ba:d̤zi
 utʰəli: "h̤əmə tʃi:ŋhi ge:liɽəŋi, i: m̤iɽi: b̤əhi:ŋi tʃʰəɖʰiɽə. əhi:
 k̤a:lihiŋṣ̤ k̤əte:kə be:rə k̤əhiəliɽə k̤a:ki: d̤ze: r̤əvi ɖi:ŋə m̤iɽi:
 əuɽi:hiə." b̤ətʃiɽi:kə tʃ̤əɖʰələ s̤vərə hiɽəkə ume:ri la:jəkə
 tʃʰələŋi. o: p̤əɖ̤r̤əhiə-s̤o:ləhiə v̤əɽəkə r̤əhiəɖʰi a: h̤əmə bi:s̤ə-
 e:k̤əiŋə ke: b̤ətʃiɽi: əpəŋa: puɽək̤ē: ma:e: ləgə tʃʰo:ɽi p̤əɖəŋa:
 p̤əɖʰə: a: d̤zi:v̤əŋə ʔ̤:ga: b̤əɖʰəb̤əi ke: ud̤je:ɽ̤əŋṣ̤ a:e:lə
 tʃʰəli:hiə. h̤əməə be:ti: s̤e:hiə h̤əməra: ma:e: ləgə
 tʃʰələ, h̤əmə e:m̤ə:e: k̤ərəɖə hiə:ɽələme: r̤əhi: b̤ətʃiɽi:
 h̤əməre: d̤z̤ək̤ā: piɽi:hi:ŋə r̤əhiəɖʰi. h̤əməə lo:kələ a: b̤ətʃiɽi:kə
 t̤o:ɖələ ga:rd̤ziɽəŋə ja:ɽi: k̤əka: r̤əhiəɖʰiɽə.
 jo:b̤h̤a:k̤ā:t̤ə, s̤uk̤ā:t̤ə, s̤ri:k̤a:m̤əɖə, s̤ja:ma:k̤ā:t̤ə h̤əməra:
 s̤əb̤h̤əhiəkə əŋud̤z̤ə a: uɽm̤ilə m̤əɖ̤z̤ulə b̤əhiɽə. s̤e: s̤əɖa:
 ŋim̤əhiələ ətʃi: b̤ətʃiɽi: məiɽikə pa:s̤ə r̤əhiəɖʰi, mi:s̤əɖ̤d̤zi:
 bi:e: pa:s̤ə r̤əhiəɖʰiɽə. s̤ud̤əɽəŋə, g̤əb̤hi:rə juvəkə. kiɽhu
 ɖi:ŋuka: ba:ɖə o: e:k̤əta: p̤əiɽh̤ə kiɽa:b̤əkə ɖo:k̤a:ŋəme:
 k̤a:d̤z̤ə ke:ləŋi. b̤ətʃiɽi: ko:ŋo: s̤ku:ləme: p̤əɖʰəba: s̤əge:

ĩtərə, bi:.e:, e:mə.e: a: pi:.e:tfə.dj: d̪həri kəʔ le:ləŋɪ.
 mĩsərəd̪zi: ʃe:fiə: t̪r̪:ʃəpə:r̪tə kəa:rpə:re:ʃəŋə ke:rə ʃt̪h̪a:ji:
 ka:d̪zəme: la:gi ge:la:fiə. bətf̪j̪i: ke: d̪u: t̪a: a:rə put̪rə a:
 e:kəʈa: put̪ri: ənp̪əma: b̪e:lək̪h̪iŋə. bətf̪j̪i: e:kəʈa: ghərə
 pəʈəŋa:kə kəkəʈəba:gəme: ərəd̪zələŋɪ.
 pra:t̪h̪əmikə, ma:d̪h̪jəmikəʃd̪ fiə:it̪ə ĩtərə sku:ləkə ʃiksika:
 b̪h̪əʔ r̪iʈa:jərə ke:li:fiə. bətf̪j̪a: ʃəb̪h̪ə ut̪j̪ə pəd̪əʃt̪h̪ə əd̪h̪ika:ri:
 b̪e:ləŋɪ. e:te:kə t̪d̪ pra:jəh̪ə əd̪h̪jəvəʃa:ji: məĩt̪h̪ilə kəŋja:
 kə_re: gud̪zərəʈə. t̪ək̪h̪əŋə e:te:kə t̪a: v̪iɾud̪a:vəli:kə ki:
 ət̪h̪ə? a: kəkə: ja:t̪ri:d̪zi:, ka:ki: əpərə:d̪ziʈa: d̪e:vi:kə a:ʃi:ʃə
 ko:ŋa: p̪h̪əlit̪ə fiə:it̪ə? bətf̪j̪i:kə mā: d̪ze: t̪h̪ələk̪h̪iŋə ʃe:
 kəh̪ijo:-kəh̪ijo: rəh̪ika:ʃd̪ əb̪ət̪h̪iŋə. fiəmə a:ĩ d̪h̪əri o:fi
 ka:ki:ʃd̪ ʃuŋŋəri-ʃələd̪z̪d̪zə ʃtri: ŋəfi d̪e:k̪h̪ələh̪i. o:ĩ
 ŋiɾa:b̪h̪ərəŋə ʃtri: ke: muk̪h̪əməd̪lə t̪e:d̪zo:məjə bud̪z̪h̪a:ĩ
 t̪h̪ələi. fiəmə ʃvəj̪ə ma:t̪rikə a: ʃa:ʃurə ʃəb̪h̪əkə ləʈəki:-
 ʃtri:, v̪iɾidd̪h̪a: əpəru:pə rəh̪əʈ̪h̪i mud̪a: ka:ki: ʃəŋə ŋəi. ka:ki:
 ke: d̪zi:vəŋə t̪h̪o:t̪ə rəh̪əŋɪ. bəh̪iut̪ə d̪zələd̪i: t̪j̪ələ ge:li:fiə.

fiəmə a:ka:ʃəva:ŋi:me: kəv̪iʈa: pa:t̪h̪ə kərəe: ʃəŋ 1960 ʃd̪
 d̪zə:e: la:gələ rəhi:. bətf̪j̪i: 1965 me: kəkə: ke:rə kəh̪iəla:ʃd̪
 a:ka:ʃəva:ŋi:me: məĩt̪h̪ili: ŋa:t̪əkəme: b̪h̪a:gə le:bəe: ləgəli:.
 ʃe: t̪əte:kə ŋi:kə d̪zəkā: məŋo:jo:gəʃd̪ kərəe: ləgəli:fiə ki
 kə_re:kə be:rə ē:kəriŋə a: prəʃa:rəŋə ʃe:fiə: kərəʈ̪h̪i. a:ʃte:-
 a:ʃte: d̪zək̪h̪əŋə məĩt̪h̪ili: ŋa:t̪əkə pəʈa:ŋəme: mət̪j̪əpərə
 a:bəe: la:gələ, t̪ək̪h̪əŋə bətf̪j̪i: mət̪j̪əpərə ut̪əri ge:li:fiə.
 mət̪j̪əpərə ʃəb̪h̪əʃd̪ pəh̪iŋe: a:d̪ərəŋi:jə ʃub̪h̪ədra: d̪z̪h̪a:
 (fiərimo:fiəŋə d̪z̪h̪a:d̪zi:kə d̪h̪ərməpəʈ̪h̪i: a: ra:d̪zəmo:fiəŋə
 d̪z̪h̪a:kə mā:) ut̪ərələ rəh̪əʈ̪h̪i ʃvəlpə ka: le:lə re:ka:rdə mud̪a:
 b̪e:ləŋɪ a: o: pre:rəŋa: ʃe: b̪e:lək̪h̪iŋə. ʃəməjə a:gā:
 bəʈ̪h̪ələi, mud̪a: ŋuk̪t̪a:t̪j̪i:ŋi:, mi:ŋə-me:k̪h̪ə t̪d̪ ŋika:ləle:
 d̪z̪a:it̪ə t̪h̪əi. t̪ə_ʃd̪ ki: mĩsərəd̪zi:kə ud̪a:rə mo:ŋə a: ja:t̪ri:
 kəkə:kə -ka:ki:kə ʃd̪gə ʃəb̪ə ba:d̪h̪a: k̪h̪a:riɾzə
 ke:ləkəi. fiəməra: ʃəŋə lo:kə ʃəməɾt̪h̪əŋəme: rəh̪əbe: kəri:.
 fiəmə ʃvəj̪ə mət̪j̪əpərə kəkə: ʃd̪ge: kəv̪iʈa: pəʈ̪h̪əe: b̪iɾiə:rəkə
 əŋe:kə ŋəgərəme: ʃd̪gə d̪z̪a:ĩ.

bətʃtʃi:me: əbʰɪjəṇəkə gəḍʒəbə ke: prətʃbʰa: rəhəṇɪ. bətʃtʃi:kə
 ɖuɑ:re: lo:kə əpəṇə be:tʃi:kē: ɳa:təkə kərəe: ɖe:tʰɪṇə.
 mətʃʰili:me: məhɪla: kəla:kɑ:rə a:gā: dʒe: e:li:fiə təkərə
 ʒo:dʒʰe: ʃre:jə ɦɪṇəkəɦɪ ɖe:lə dʒe:təṇɪ. ɦəmərə be:tʃi: ʒəbʰəkə
 a:ɖɪguru: mətʃəpərə bətʃtʃi: məuʒi: rəhətʰɪṇə. mətʃʰili:
 mətʃəkə ʒətətə ʒətətə əbʰɪne:tʃri: bətʃtʃi: kuʃələ
 ʒəgətʰəṇəkəɾta: ʒe:fiə: rəhəli:fiə. əɾpəṇə ɳa:məkə ɳa:tʃə
 ʒəstʰa:kə ʒəgə tʃʰəli:fiə. bʰəgɪma: ɳa:məkə ɳa:tʃə ʒəstʰa:
 pra:rəbʰə ke:ləṇɪ, pərəva:ṇə tʃəɾʰəuləṇɪ. mətʃʰili:-
 bʰo:dʒəpuri: ʒɪne:ma: ʒəbʰəme: bətʃtʃi: e:kə tɑ: vɪʃɪʒə ʒʃə
 tʃʰətʰɪ. "məməta: ga:bəjə gi:tə" ʒə ləʔkəʔ mɪtʰɪla: məkʰa:ṇə
 ɖʰəɾɪ.

bətʃtʃi: ja:ṇi: pre:mələta: mɪʃra: kuʃələ ʒəma:dʒɪkə
 ka:rjəkəɾta: rəhəli:fiə. tʃe:təṇa: ʒəmi:tʃme: ʃurue:ʒə ʒəkrijə
 rəhəli:fiə e:və a:ɪ upa:ɖʰjəkʃə tʃʰətʰɪ. tʃe:təṇa: ʒəmi:tʃkə
 məhɪla: ʃa:kʰa: ke: ru:pəme: kətʃe:kə ɖɪṇə ka:dʒə ke:li:fiə.
 pʰe:rə mətʃʰili: məhɪla: ʒəgʰəkə pʰā:udərə mə:bərə
 ʒe:kre:təri: rəhələ tʃʰətʰɪ. a:ɪ ɖʰəɾɪ ʒəkrijə tʃʰətʰɪ.

bətʃtʃi: ʒa:ɦɪtʃə ke:rə əṇəṇjə pre:mi: ke:e:kə ɳe:
 rəhətʃi:fiə, ja:tʃri: kəkɑ:kə kiʃʰu tʃə prəbʰa:və rəhətəɾɪ. kətʃe:kə
 po:tʃi: bəɦəra:e:lə tʃʰəṇɪ. ʒā:ɖʰjə go:ʒtʃi: ɳa:məkə
 əṇɪjətəkɑ:li:ṇə pətʃɪka: prəkɑ:ʃɪtə kərəɪtə tʃʰətʰɪ, ʒəɦəḍʒəɦɪ
 go:ʒtʃi: ɦo:ɪtə tʃʰəṇɪ. kətʃe:kə ba:ləkə-ba:lɪka:kē: rəʒta:
 ɖe:kʰe:ləṇɪ bətʃtʃi: bɪṇu ko:ṇo: ʃre:jə le:ṇe:.
 ʒəma:dʒətʃe:tɑ:, ʒəʒkriɪtʃe:tɑ:, ʒa:ɦɪtʃa:ṇura:gi: bətʃtʃi: ʒəṇə
 ɳɪrəɦəkɑ:ri:, ɳɪrlo:bʰi: ʒtʃri:kə bələpərə a:ɖʰuɳɪkə mɪtʰɪla:
 tʃələɪ tʃʰəɪ. e:ɦəṇe: lo:kəkə tʃə ka:dʒə tʃʰəɪ. ɦəmərə ʒəbʰəkə i:
 dʒo:rə ɳəɦɪ tʃələ rəhələ ətʃʰɪ ɦɪṇəkɑ: bʰa:rətə ʒərəka:rəkə
 ʒəgi:tə ɳa:təkə əka:ɖe:mi:kə purəʒka:rə ɖe:ba: le:lə ətʰəva:
 e:kərə prətʃɪɳɖʰɪ tʃɪṇəba: le:lə. dʒə o: tʃɪpətʃa:pə əpəṇa:
 kəɾtəvəpətʰəpərə tʃələɪtə dʒa: rəhələ tʃʰətʰɪ tʃə ɖa:jɪtvə tʃʰəɪ
 mətʃʰiləḍʒəṇəkə ki ɦɪṇəkɑ: le:lə əva:dʒə utʰa:bətʰɪ.

e:fiəŋə əpəŋa: tʃʰo:ʈə bəfiŋə bətʃʃi: ke: ko:tʃəhə a:ʃi:ɾva:ðə.
- uʃa:kiɾəŋə kʰa:ŋə- ʃəpərkə-pəʈəŋa:

əpəŋə mətʃəʋjə editorial.staff.videhə@gmail.com pəɾə
pəʈʰa:u.

2.8.fitəŋa:tʰə dʒʰa:- o: dʒŋə o: pələ : pre:mələʈa: miʃɾə
'pre:mə'

hɪtəɳa:tʰə dʒʰa:

o: dɪɳə o: pələ : pre:mələtʰa: mɪfrə 'pre:mə'

ba:tə ko:ɳo: bəɦutə pura:ɳə ɳəɦɪ̃,ɪe:ɦə 1961kə , ma:tɾə
 uɳəʂəʈʰɪ vəʂə pu:rʌkə. e:kə ga:məkə ʂku:lə tʃʰa:tɾa:kə mā:-
 pɪtʰa:kə əɳuməʈɪ bʰe:tələ:kə ba:do: ʃikʂəkəkə pro:tʂa:ɦəɳə a:
 ma:rgəɖəʃəɳəkə ətʃʰəɪto: , o:ɦɪ tʃʰa:tɾa:kə pɪtʰa:kə məɳa:
 kəjələ:pərə , ga:məkə lo:kəkə e:kə bɪtʃa:rə ɦo:jəbə a: ʃikʂəkə
 lo:kəɳɪkē: ma:ri-pi:tə kərəba:kə ɦe:tu e:kə dʒutə bʰəjə
 dʒəma: ɦo:jəba:kə ba:tə dʒəkʰəɳə ka:ɳo:ka:ɳə ʂku:lə təkə
 a:jələ tʃ o:ɦɪ əbo:dʰə kɪɳtu ɳa:tʃəmətʃəɳə ɦe:tu təɪja:rə
 ba:lɪka:kē: bɪɳa: ɳa:təkə kʰe:ləbe:ɳəɦɪ̃ , vɪdʒa:ləjəkə
 pətʃʰua:rə ba:tē: ga:məpərə pəɦũtʃa: d̪e:lə dʒəjəba:kə
 gʰəʈəɳa: ,o:ɦɪ ba:lɪka:kə məɳə məʂtʃəkəpərə kəʈe:kə
 prəbʰa:və pətələ ɦe:təɪkə ,ʂe: ʂvətəɦə əɳuma:ɳə ləga: ʂəkəɪtə
 tʃʰi: . ba:tə i: bʰe:lə rəɦəɪkə ,dʒe: pəɦɪɳe: ɳa:təkəme:
 məɦɪla:kə pa:tɾəkə mətʃəɳə puruʂə kələ:ka:rə d̪va:ra:
 kərə:o:lə dʒa:tə tʃʰələ ,kɪɳtu o:ɦɪ be:rə o:ɦɪ ba:lɪka:kə
 prətʃbʰa: a: kələ:kə prəʈɪ ʂəmərpəɳəkē: d̪e:kʰəɪtə ,prədʰa:ɳə
 ʃikʂəkə tʃəɳdɾɪka: prəʂa:də i: ɳɪɳəjə le:ləɳɪ dʒe: e:ɦɪ be:rə
 məɦɪla:kə pa:tɾə məɦɪle:ʂə mətʃɪtə kərə:o:lə dʒa:jəʈə.

o: ba:lɪka: kɪjo: a:ɳə ɳəɦɪ̃,məɪtʰɪli:kə tʃɪrə-pəɦɪtʃɪtə
 rəgəkəɦɪ̃ ,ʂəkəɪto: ɳa:təkə təʈʰa: əɳe:kə
 məɪtʰɪli: ,ɦɪɳdɪ: , bʰo:dʒəpuri: , pʰi:tʃərə pʰɪlmə ,t̪e:li:pʰɪlmə a:
 d̪ʰa:ra:va:ɦɪkəme: əbʰɪɳəjə kəjəɳɪɦa:ri ,re:dɪjo: ɳa:təkəme:
 ʂəɦəbʰa:gi: ,əɳe:ko: məɦɪla: kələ:ka:rəkē: pro:tʂa:ɦɪtə kəjə

mətʃəpərə ənnɪfɑːrɪ, sʊəbʰaːvəs̃ s̃əɾələ, s̃əhədʒə, kəʈpəjə
 ʂaːhɪʈɪkə, ʂāːʂkrɪʈɪkə, ɳaːtʃəs̃s̃tʰaːkə ɳɪvəɾtəmaːɳə aː
 vəɾtəmaːɳə pəɖaːdʱɪkaːrɪː dɔ0 preːmələʈaː mɪʃrə 'preːmə'.

pəʈəɳaːkə eːkə d̪ɪɳəkə prəvaːʂəkə krəməmeː aːrɪ əpəɳə
 mɪʈrəkə oːhɪʈaːmə eːkə kɪʈaːbəpərə d̪ʱjaːɳə geːlə, eːkəhɪ
 bəɳəkəmeː pəʈʰɪ leːləh̃, ʂeː ʂməɾəɳəkə tʃʰələ, ɳaːmə *oː
 d̪ɪɳə oː pələ *, leːkʰɪkaː preːmələʈaː mɪʃrə preːmə. 2005kə
 prəkəːʂəɳə. 15 vəɾʂə puraːɳə kɪʈaːbə rəhɪʈoː h̃əməraː eːkə
 kələːkaːrəkə s̃s̃gʰəɾəkə kəʈʰaːkə ʂməɾəɳə eːʈeːkə ɳeː
 aːkəɾʂɪʈə kəjələkə, s̃s̃g̃əhɪ ʃɪːɾəs̃tʰə kələːkaːrəkə iː
 s̃viːkaːrəbə d̪ʒeː bɪɳaː rɪh̃əɾs̃ləkə ɳəvə kələːkaːrəkə s̃s̃g̃ə
 ɳaːtʃəmətʃəɳə upəjuktə ɳəh̃ɪ, ʂeː bʰaːrɪː məɳəs̃ əs̃viːkaːrə
 kəjələɳɪ, məʈʰɪlə ʂəmaːd̪ʒə rəhɪkaːkə prəʂtəːvə. leːkɪɳə oː
 pələ h̃uɳəkəɾə d̪ʒiːvəɳəkə kəʈeːkə məh̃əʈvəpuːrə tʃʰələ
 rəh̃ələ h̃oːɪʈəɳɪ, d̪ʒəʈəjə əpəɳəh̃ɪ ɳəh̃əɾəmeː, əpəɳə ʂkuːləs̃
 paːtʃʰuːkə d̪əɾəvaːd̪ʒaː h̃oːɪʈə pəʈʰaː d̪eːlə geːlə tʃʰələɳɪ, oːʈəhɪ
 vɪʃaːlə məʈʃəpərə uɖgʰaːʈəɳə kəɾəbaːkə əɳuroːd̪ʰək̃eː
 s̃viːkaːrəʈə d̪əuɾələ-d̪əuɾələ d̪uʂaːd̪ʰəʈoːliː h̃oːɪʈə məʈʃəpərə
 əjəliːh̃ə aː uɖgʰaːʈəɳə bʰaːʂəɳə d̪eːləɳɪ.

h̃ɪɳəkə əbʰɪɳəjə kəʈeːkoː beːrə d̪eːkʰəɳeː tʃʰəliʈəɳɪ, pəh̃ilə
 beːrə oːkəɾə āːg̃əɳəkə baːrəh̃əmaːʂaːs̃ ləjə
 d̪ʒeː 1973meː tʃeːʈəɳaː ʂəmiʈɪ pəʈəɳaː d̪vaːraː məʈʃɪʈə bʰeːlə
 tʃʰələ aː pəh̃ilə məh̃iləː kələːkaːrə ruːpəmeː əbʰɪɳəjə kəjəɳeː
 tʃʰəliːh̃ə.

ʂvaːbʰaːvɪkə əʈʰɪ, ɳaːʈəkəs̃ d̪ʒuɾələ rəh̃əbaːkə kaːrəɳəs̃
 əd̪ʰɪk̃āːʃə s̃s̃ʂməɾəɳə eːh̃iː vɪbʰaːgəkə loːkəs̃ h̃eːʈəɳɪ, kɪɳtu
 ʂeː ɳəh̃ɪ, iː ɳɪːkə kəʈʰaːkaːroː tʃʰəʈʰɪ, s̃s̃əpaːd̪əkoː
 tʃʰəʈʰɪ, s̃s̃g̃əʈʰəɳəkəɾmiː ʂeːh̃oː tʃʰəʈʰɪ, vɪʈt̪t̪iː ʃɪkʂɪkaː ʂeːh̃oːaː
 ʂəɾvoːpəɾɪ ʂəməɾpɪʈə gɾɪh̃ɪɳɪː. eːkə s̃s̃g̃ə eːʈeːkə kaːrəkə
 ʂəpʰələ s̃s̃əpaːd̪əɳə koːɳaː kəjə ləʈə tʃʰəʈʰɪ, ʂeː kɪʈʰu d̪ʒələkə
 ʈə eːh̃iː puʂtəkəmeː bʰeːtʃeː d̪ʒəʈə.

kʰəṇḍə-kʰəṇḍəme: əpəṇḍə r̥ḡgəkərmī:kə ru:pəme: ja:tra:kə
 vəṇḍəṇḍə,ṣṭḡgəhī ṇəṣə məhīla:/puruṣə kəla:ka:rəkē: e:hi ḍiṣə
 a:kəṣṭiṭə kərəbə a: ma:trivəṭə o:kərə bʰəviṣjəkə viṣəjəme:
 ṣo:tʃəbə ,ṭəkərahī prəṭṭipʰələ ətʃʰi pətəṇḍa: a: a:ṇo:
 jəhəṛəkə e:hi ru:pəme: əṇḍe:ko: ṇa:tjə ṣṭḡṣṭʰa: a: əṇḍe:ko:
 prəṭṭiṣṭʰiṭə kəla:ka:rə.

ʃri: viḇbu:ṭi a:ṇḡṇḍəkə be:rə-be:rə a:grəhə a: pi:ṭʰija:ṭʰo:kə
 ṭəga:ḍa: pərə i: ṣṭḡsmərəṇə likʰələṇi ətʃʰi ,ṣe: be:rə-be:rə
 smərəṇə kərəbəṭṭə tʃʰəṭʰi a: ṇa:ṭəkəkə bəhīṇṇe: əpəṇḍə
 ṣṭḡghəṛəkə kəṭʰa: ṭḡ tʃʰəṇiḥē: ,upəka:rəkə a:bʰa:rə
 prəḍəṛṣṇə ṣe:ḥio: ətʃʰi ,o:ṇa: i: iḥio: kəhīṭṭə
 tʃʰəṭʰi ,upəka:rəkə kriṭəḍṇəṭa: ṭḡ mo:ṇəkə vəṣṭu
 tʃʰəikə ,prəkəṭəkə ṇəhī.

ja:tri:ḍzi: hiṇḡəkərə kəkka: . kəkka:kə hiṇḡəka: prəṭṭi
 ṣṇe:ḥə,1964me: i: pətəṇḍa: əjəli:ḥə. ja:tri:ḍzi:kə a:fi:rua:ḍə
 hiṇḡəka: ṣəḍəṭə bʰe:təṭə rəhələṇi ,hiṇḡəkə prəṭṭibʰa:kē: o:
 tʃi:ṇhi ,hiṇḡəka: bəhiṭṭə pro:ṭṣa:hiṭṭə ke:ləkʰiṇḡə ,əpəṇḍa: ṣṭḡḡ
 kəṭe:ko: tʰa:mə ləjə ge:ləkʰiṇḡə ,ṣe: ʃri:məṭi: prəmīla:ḍzi:
 bəhiṭṭə tʃʰo:tə ṣṭḡsmərəṇəme: bəhiṭṭə ṇəṣə ba:ṭə kəhīləṇi
 ətʃʰi.vi:kərə ṣe:kṣəṇə ke: ḍurbələ ḍzʰa: pā:ḍzi kəhiṭṭə ḥi:ṣjəkə
 puṭə ṣe:ḥio: kəṭəu -kəṭəu ətʃʰi.

ḥərimo:ḥəṇḍə ba:bu:kə ṣṭḡḡ hiṇḡəkə ṣa:ṇṇiḍʰjə ṣe:ḥio:
 rəhələ ,o:ḥio: pa:ruva:riəkə. ṣukʰə-ḍuhūkʰə ṣəbʰəme: .
 ḥərimo:ḥəṇḍə ba:bu: ḍzi:vəṇḍə a: ṣa:ḥiṭjəme: bəhiṭṭə bʰa:vukə
 tʃʰəla:ḥə. ḍze: hiṇḡəka: ṣṭḡḡ rəhələ ətʃʰi ,hiṇḡəka: ṣṭḡḡ ḡəppə
 kəjəṇe: ətʃʰi ,hiṇḡəkərə viṣəjəme: kəṇḍe:ko: ḍzəṇḡṭə
 ətʃʰi ,ṣəbʰəkə ma:ṇḡṣə pətələ pərə i: ḡkiṭə ḥi:be:
 kərəṭṭə.ko:ṇo: tʃʰo:tə ba:ṭəpərə hiṇḡəka: ā:kʰiṣṭ ṇo:rə kʰəṣṣəjə
 ləḡəṭṭə tʃʰələṇi. muḍa: ḍzəkʰəṇḍə məhīla:kə ṣəṣəkṭikərəṇəkə
 ba:ṭə ṣa:ka:rə ḥio:ṭə ḍe:kʰəṭṭə tʃʰəṭʰi ,ṭḡ ṇo:rə kʰəṣṣəbə ko:ṇo:
 əprəṭja:ṣiṭə ṇəhī ,ṣe: ṣəbʰə bʰe:təṭə e:hi
 ṣṭḡsmərəṇəme: ,ḍzi:vəṇḍə pəkṣəkə be:ṣi: .

ko:ɲo: ɲa:təkəkɑ:rə,jəɖi o: ɲəvə ɲa:təkəkə sɾidʒəɲəme:
o:kərə d̪ʱja:ɲə ko:ɲo: ɲa:jəkə/ɲa:jikəpərə kē:ɖɾitə bʰəjə kəjə
likʰəba:kə fie:tu pre:rəɲa: fio:itə fio: t̪ʰə o:fi
ɲa:jəkə/ɲa:jika:kə kəla:kə prət̪i s̪əmərənə budʒʱi s̪əkəitə
t̪ʰijəkə ,a: s̪e: budʒʰəbəkə suɖʰā:fu je:kʰərə t̪ʰəudʰəri:kə
vɪsəjəme: ɲiɲəkə s̪əsmərənə d̪e:kʰi. d̪ʒəɲiɲa: ko:ɲo:
ɲa:təkəkə mət̪ʰjəɲəme: ʃi:tə-ta:pə s̪əbʰə əbət̪ə t̪ʰəkə ,t̪əɲiɲa:
ɲiɲəkərə s̪əsmərənəme: kəla: pəkʃə a: d̪ʒi:vəɲə pəkʃə s̪əbʰə
s̪əme:t̪ələ bʰe:t̪i d̪ʒa:jətə ,d̪ʒi:vəɲəkə s̪əbʰə gət̪i-ɲijət̪i d̪e:kʰi
s̪əkəbə.

d̪e:kʰi s̪əkəbə ifio:, pəɖitə d̪ʒəjəɲa:t̪ə mɪfrə vjək̪t̪i ɲəfi̯,e:kə
s̪əst̪ʰa: t̪ʰəla:ɦə ,ɲiɲəko: vɪsəjəme: pət̪ʰi ,e:kə d̪ʒʰələkə t̪ʰə
la:ɡt̪je: s̪əkət̪ə.

ɲa:təkə a: pəɖitə go:vɪɲd̪ə d̪ʒʰa: ,ɲiɲəkə: le:lə s̪əbʰə d̪iɲə
mo:ɲə rəɦət̪əɲi. d̪ʒa:ɦi ɲa:təkə mət̪ʰjəɲəs̪ə ɲiɲəkə: ro:ki d̪e:lə
ge:lə rəɦəɲi rəɦika:me: ,o:kərə le:kʰəkə t̪ʰəla:ɦə
pə̯.go:vɪɲd̪ə d̪ʒʰa: a: ɲa:təkə t̪ʰələ "bəsa:t̪ə". o: bəsa:t̪ə t̪ʰə
o:ɦi t̪ʰa:mə kəɲe:kə ka:lə le:lə ro:ki d̪e:lə ge:lə t̪ʰələ ,mud̪a:
s̪iɦəkəitə bəsa:t̪əkē: ke: ro:ki s̪əkəit̪ʰə ! s̪e: bəsa:t̪ə t̪e:ɲa: ɲe:
s̪ugəɖʰit̪ə ru:pəme: bəɦəit̪ə pəs̪ərələ ,s̪e: s̪əmpu:ɲə
mɪt̪ʰila:me: mi:ləkə pa:t̪ʰərə ga:t̪i d̪e:lə. ɲa:təkəkə
t̪ʰərt̪ʃa: ,vika:s̪əkə it̪iɦa:s̪ə ,məɦila: kəla:ka:rəkə bərt̪əit̪ə
d̪e:ɡə ,s̪əbʰəme: e:kə ta: məd̪ʒəbu:t̪ə kʰəmbʰa: ,d̪ʒəkərəɦi
ɪɾd̪ə-ɡɪɾd̪ə a: o:kərəɦi s̪əbələ a: a:ɖərʃə ma:ɲi t̪ʰələit̪ə ət̪ʰi o:
ɲa:mə t̪ʰikə pre:mələta: mɪfrə pre:mə. pə̯. go:vɪɲd̪ə ba:bu:kə
a:ʃi:rua:d̪ə ɲiɲəkə: d̪ʒe: bʰe:t̪ələɲi a: e:kʰəɲo: bʰe:t̪əit̪ə
t̪ʰəɲi ,s̪əbʰə bʰe:t̪i d̪ʒa:jətə e:t̪əjə.

pə̯. t̪ɾilo:t̪ʰəɲə d̪ʒʰa: ʃri: ka:ɲt̪ə məɳd̪ələ ,rə̯gəkəɾmi:
prəmila:kə a: pre:mələta:kə bərt̪əit̪ə ɲa:təkəkə
rut̪ʰime: ko:ɲə ru:pē: i: lo:kəɲi məɲəme: rət̪ʰələ-bə̯s̪ələ
t̪ʰət̪ʰiɲə ,ko:ɲa: s̪əɦa:jəkə bʰe:lə t̪ʰət̪ʰi ,ɲi:kə -be:d̪ʒa:jə
s̪əbʰə bʰe:t̪əit̪ə ɲiɲəkə:lo:kəɲikə əɲubʰəvəkə prəs̪ə̯gə.

i: puṣṭakē 15 vaṛṣakē pāṇilukē tṛikē ,e:kārē ba:ḍā hīṇakārē
 ṣṭṣmārēṇā ajālēṇi aṭṭhī ki ṇāhī ,hāmārā: ṇāhī pāṭā: ,dṛṣṭ
 ajālēṇi aṭṭhī tṣ hāmārā: pāṭhāba:kē le:lā ruṭṣi dṛā:grīṭi kārēṭā
 aṭṭhī a: jādī ṇāhī tṣ e:hi ṇive:ḍāṇakē ṣṭṣgā dṛē: e:kā pa:tṥakakē
 bīṇṭi: mā:ṇi apēṇā pāigḥā aṇṭārā:lākē viṣṭḍā ṣṭṣmārēṇā
 likḥaṭṭhī ,dṛā:hiṣṭ a:gu:kē pi:qḥi: hīṇakē ṣṭṣhriḍājā
 vjaktṭvā ,kātḥo:rā aṇṭuṣā:ṣṭṣṇā ,ṇā:tṥakakē tṣ
 ṣṭṣhādṛāhī ,mīṭḥila:-māṭḥili:kē le:lā ṣṭṣmārēṇā ,aṇṭe:ko:
 āṣṭārē-puruṣakē aṭṭi:ruvā:ḍākē ṣṭṣubḥā:gṇā pra:ptā fṛi:māṭi:
 pre:mālṭā: mīṣṭāḍi:kē: dṛākḥāṇā-dṛākḥāṇā lo:kā pāṭḥāṭā ,tṣ
 o:kārō:me: uṭṣā:hiḥ bādḥāṭā ,dṛi:vāṇakē le:lā ,ṣṭṣgḥāṣṭṣṭ
 lāṭāba:kē le:lā a: ṣṭṣmā:dṛākē: e:kā ṇavā ḍiṣā: ḍē:ba:kē le:lā.

aṇṭe:ko: ṣṭṣmma:ṇṭṣṭ ṣṭṣmma:ṇiṭā tṣḥāṭḥī ,muḍā: ṣṭṣbḥā
 ṣṭṣmma:ṇṭṣṭ bḥā:ri: e:kḥāṇā ie:hiḥ pāṭḥāṭā tṣḥāṭḥī. hīṇakā:
 dṛāhiṣṭā: 26 dṛāṇṭvāri:kē: ṣṭṣmma:ṇā gḥo:ṣiṭā fiē:tāṇi ,tṣḥiṣṭe:
 mīṭḥila:kē ābḥiṇājā ṣṭṣmma:ṇiṭā hāiṭā ,o:hi: viṣṭvā:ṣṭakē ṣṭṣgā
 ṣṭṣḍi:rgḥā dṛi:vāṇā ṣṭṣkriṣṭā:kē ṣṭṣhiṭā mā: dṛā:ṇāki:ṣṭ
 pra:rṭḥāṇā:.

--hiṭṭāṇā:tṥā dṛḥā:-ṣṭṣpārka-09430743070

apēṇā mṭṭvājā editorial.staff.videhā@gmail.com **pārā**
pāṭḥā:u.

2.9. *subhāṇa:ra:jəṇə d̪ʰa:* - *məṭh̪ili: r̪əgə m̪əṭʃə ke: pɪṭa:məhi:*
pre:mə ləṭa: mɪʃrə 'pre:mə'

subhāṇa:ra:jəṇə d̪ʰa:

məṭh̪ili: r̪əgə m̪əṭʃə ke: pɪṭa:məhi: pre:mə ləṭa: mɪʃrə
"pre:mə"

mɪṭh̪ila: kʂe:ṭrəkə prəṭje:kə ṇərə ṇa:ri: pra:krit̪kə ru:pəṣṣə
kəla: ke:rə ko:ṇo: ṇe: ko:ṇo: pra:ru:pəme: d̪ʒəṇm̪əḍʒa:ṭə
kəla:ka:rə fi:ṭe: əṭʃi d̪ʒa:hi:me: ʃiṭrə kəla:, ṣṣəgi:ṭə
kəla:, ʃilpə kəla:, ṇa:ʃjə kəla: ṭja:ḍi prəmukʰə əṭʃi. o:ṇa: ṭṭə
mɪṭh̪ila:kə ko:ṇo: e:hiṇṇə ga:mə ṇe: bʰe:ṭəṭə d̪ʒa:hi: ʈʰa:mə

rēgākərməṣṣē d̪z̪urələ gəṭṭiv̪iḍḍi n̪əi fio:. n̪a:t̪fə, n̪a:t̪əkə ga:mə
ga:məme: a:jo:d̪z̪it̪ə fio:t̪e: ət̪f̪i. ṣṣəva:d̪ə
prəḍḥa:n̪ə, k̪ir̪t̪əṇ̪ja: f̪əli: a: n̪a:t̪fə f̪əli: ke: v̪ib̪h̪iṇṇə
pra:ru:pə d̪ze:n̪a: əl̪ha: ruḍələ, ṣṣəh̪e:f̪ə, f̪i:t̪ə b̪əṣṣəṇ̪t̪ə, lo:r̪ikə
iṭ̪ja:d̪i. k̪iṭ̪u ḍ̪urb̪h̪a:g̪jə i: t̪f̪ələ d̪ze: r̪ēgəməṭ̪f̪əpərə n̪a:ri:kə
b̪h̪a:ge:d̪a:ri: n̪əi d̪z̪əkā: r̪əh̪ələ. k̪iṭ̪f̪u a:r̪ke:ṣṣṭra: ṣṣəb̪əme:
gi:t̪ə n̪riṭ̪jəme: n̪a:ri: k̪əla:k̪a:r̪ə ṣṣəb̪ə upəṣṣṭh̪iṭ̪i fio:it̪o: t̪f̪ələ
t̪ṣṣ̪ ṣṣa:ma:d̪z̪ikə pr̪əṭ̪iṣṣṭh̪a: ke: k̪ṣe:t̪r̪əme: ut̪f̪it̪ə ṣṣṭh̪a:n̪ə n̪əi
ḍ̪e:l̪ə d̪za:it̪ə t̪f̪ələ. a: t̪ṣṣ̪: puruṣə k̪əla:k̪a:r̪ə n̪a:ri: t̪f̪ərit̪r̪ə
ṇ̪ima:f̪iəpərə m̪əḍ̪z̪əbu:r̪ə fio:it̪h̪ə. o:n̪a: t̪ṣṣ̪ k̪əla:k̪a:r̪ə
f̪io:m̪əkə n̪a:t̪e: n̪a:ri: t̪f̪ərit̪r̪ə ṇ̪ima:f̪iəme: əṇ̪ut̪f̪it̪ə t̪ə n̪əi
t̪f̪ələ k̪iṭ̪u ra:ṣṣṭri:jə a: əṭ̪əra:r̪əṣṣṭri:jə r̪ēgəməṭ̪f̪ə ke: ṣṣəməḍ̪ṣə
məṭ̪f̪iṭ̪i: r̪ēgəməṭ̪f̪əkə i: m̪əḍ̪z̪əbu:ri: p̪iṭ̪f̪əṭ̪ələ ṣṣṭərə ke:
ḍ̪jo:t̪əkə t̪f̪ələ. t̪a:f̪i ṣṣəməjə məṭ̪f̪iṭ̪i: r̪ēgəməṭ̪f̪əpərə 8 ṣṣa:l̪əkə
umr̪əme: r̪əh̪ika: m̪əṭ̪f̪əpərə uḍ̪it̪ə b̪h̪e:l̪ə t̪f̪əli: əb̪h̪iṇṇe:t̪ri:
pre:m̪ələṭ̪a: m̪iṣṣṭr̪ə pre:m̪ə.d̪ze: ba:d̪əme: p̪əṭ̪əṇ̪a:kə m̪əṭ̪f̪əṣṣ̪
ləga:t̪a:r̪ə əb̪h̪iṇṇəjə k̪əṣṣṭr̪ə r̪əh̪ələṭ̪h̪i.

ṣṣəḍ̪z̪əṇ̪ə ṣṣuṣ̪i:l̪ə m̪riḍ̪ub̪h̪a:ṣ̪i: a: ṣṣūḍ̪ərə ru:pə ke: əb̪h̪iṇṇe:t̪ri:
pre:m̪ələṭ̪a: d̪zi: l̪əgə muk̪h̪jə ru:pəṣṣ̪ f̪ik̪ṣ̪ika:kə ro:d̪z̪əga:r̪ə
r̪əh̪ələṇ̪i a: əb̪h̪iṇṇəjə k̪əla: ke: pr̪əṭ̪i əṭ̪i:v̪ə ṣṣəməṣṣṭəṇ̪ə. p̪əṭ̪ikə
b̪h̪əṣṣṭu:r̪ə ṣṣəməṣṣṭh̪əṇ̪ə a: ṣṣəh̪əjo:g̪əṣṣ̪ f̪iṇṇəkə f̪im̪məṭ̪ə
m̪iṭ̪h̪iṭ̪a:kə a:n̪ə n̪a:ri:me: d̪z̪əb̪əṣṣṭəṣṣṭə pre:r̪əṇ̪a: ke: ṣṣəṭ̪f̪a:r̪ə
ke:l̪əkə. p̪əṣṣṭa:m̪əṭ̪əḥ̪ə b̪əh̪uṭ̪ə ra:ṣṣ̪ə məṭ̪f̪iṭ̪iṭ̪ə məh̪iṭ̪a: a:
ḍ̪h̪i:ja: ṣṣəb̪ə əi k̪ṣe:t̪r̪əme: a:gu: e:li: d̪z̪əkərə p̪əṣṣṭa:m̪ə əi
d̪ze: v̪əṭ̪əma:n̪əme: məṭ̪f̪iṭ̪iṭ̪i: r̪ēgəməṭ̪f̪əpərə f̪əh̪əri:
k̪ṣe:t̪r̪əme: məh̪iṭ̪a: k̪əla:k̪a:r̪ə ke:r̪ə k̪əmi: n̪əi ət̪f̪i. f̪iṣṣ̪
gəməṭ̪ja: m̪əṭ̪f̪ə e:k̪h̪əṇ̪əṣ̪iṭ̪i əb̪h̪a:v̪əme: ət̪f̪i:.

e:h̪əṇ̪ə ba:t̪ə n̪əi t̪f̪əi d̪ze: o: ḍ̪h̪əpə ḍ̪əṭ̪e:li: a: k̪iṭ̪f̪u ṭ̪əṣṣ̪ja:
n̪əi ke:li:! məṭ̪f̪iṭ̪iṭ̪i: r̪ēgəməṭ̪f̪ə ke: ṣṣəṣṣṭri:jə r̪əḥ̪əba:kə le:l̪ə
d̪za:t̪əme:,b̪əṣṣ̪a:me: k̪i pr̪əṭ̪iṣṣṭə g̪əṣṣṭi:me: p̪əe:re: t̪f̪əli k̪əṭ̪
g̪h̪əre:-g̪h̪əṣṣ̪ t̪f̪əḍ̪a: le:n̪a:jəṣṣ̪ l̪əḍ̪ḍ̪əṣṣ̪ ke: əṣṣṭri:ṭ̪ə k̪əṭ̪h̪ələ
ṭ̪əkə la:b̪əe:me: o: ṣṣəṭ̪əṭ̪ə la:g̪ələ r̪əh̪əṭ̪h̪i. m̪riḍ̪ul̪ə ṣṣv̪əb̪h̪a:v̪əkə
pre:m̪ələṭ̪a: d̪zi: o:n̪a: t̪ṣṣ̪ b̪h̪əḍ̪ima: r̪ēgəməṭ̪f̪əṣṣ̪ d̪z̪urələ

rəfiəʈɪ mudɑ: məiʈɪli: ɳɑ:təkə fie:tu pətəɳɑ:kə ɳirde:ʃəkəkə
pəʃəddə ke: kəla:ka:rə tʃəʈɪ. o: ba:tə ələgə dʒe: pətəɳɑ:me:
ʃikʃika:kə ɳəukəri: tʃələte: de:ʃə ke: əɳjə mətʃəpərə ʃəkrɪjə
ɳəi de:kʰələ dʒɑ:ɪ tʃəʈɪ.

məiʈɪli: ɳɑ:təkə ɳuɳəkə dʒi:vika: ɳəi rəfiəɳi əpiʈu o: e:kəra:
e:kə ā:do:ləɳə ke: ru:pəme: ʃəddəvə məiʈɪli: rəgəmətʃə ke:
əʈərə:ʃtri:jə pəhəʈja:ɳə fie:tu krija:ʃi:lə rəhəli:. e:kʰəɳə dʰəri
kəte:kə mətʃəɳə kəʃ le:li: təkəra gəɳəɳɑ: ɳuɳəko:ʃə ʃəbʰəvə
ɳəi tʃəɳi. məiʈɪli: pʰilmə "bəbiʈtja:' ʃəgə ka:rjə kərəba:kə
əvəʃərə bʰe:ʈələ. pʰurʃəʈəme: putʃəliɳi dʒi:di: kəte:kə
mətʃəɳə kəʃ le:ɳe: fie:bəi? tə kəhəli: 'jəu ʃubʰəɳɑ:ra:jəɳə
dʒi: dʒe: kəʃ liɳi o: pa:tʃu: bʰəʃ dʒɑ:jə a: həmə piʈʃəla:
biʃəri kəʃ a:gu: ke: ka:dʒəpərə la:gi dʒɑ:jə tʃə ja:do: rəfiəʈə
təhəɳə ɳe: kiʈʃu kəhəbə? " təhɳɑ: ɳɑ:tjə pre:mi: dərʃəkə ke:
ʃe:ho: ɳiridəjəme: ba:ʃə kəri tʃəʈɪ o:. ʃəməʃtə ɳəvəʈurja:
ke: 'mā: 'a: pəriʈəkvə ke: dʒɑ:ra: a:dəʃəʃə 'dʒi:di:' ke:
ʃəbo:dʰəɳəʃə ʃəʈəʈə ʃəbo:dʰiʈə pre:mələʈɑ: dʒi: ke: əʈiʈjə
pre:mə viləkʃəɳə. 1985 ke: pətəɳɑ: prəva:ʃə ke:
ʃəməjə 'əriʈəɳə ɳɑ:tjə ʃəʃtʰɑ: dʒɑ:ra: a:jo:dʒiʈə əʈərə:ʃtri:jə
məiʈɪli: ɳɑ:tjə məhio:ʃəvəme: bʰəgɪma: ke: prəʃtutɪ "əʃəgərə
əʃəgərə "me: dʒəkʰəɳə juva:vəʃtʰɑ:me: 70 bərəkʰəkə
vridddʰə məhila: ke: əbʰiɳəjə de:kʰəɳe: tʃi: dʒe: o:hɳɑ:
e:kʰəɳəɳu dʒi:vəʈə ɳəʈəriəkə ʃo:dʒɑ: əʈi. ɳɑ:təkəme:
əbʰiɳəjə ke: ʃəgə ɳuɳəkə pəhila: ʃupərəhiʈə məiʈɪli: ʃɳe:ma:
"ʃəʃtɑ: dʒiɳəgi: məhigə ʃiɳu:rə"me: ma:tɑ: ke: bʰu:mika:
ke: kʰu:bə pəʃəddə kəilə ge:lə. kiʈʃu vəʃə pu:rəvə məiʈɪli:kə
pəhila ra:ʃtri:jə purəʃkriʈə pʰilmə 'miʈɪla: məkʰɑ:ɳə'me:
ɳuɳəkə bʰu:mika: prəʃəʃəɳi:jə tʃələ a: ɳɑ:la:hime: prəddəʃiʈə
məhila: ʃəʃəktikərəɳə a:dʰɑ:riʈə məiʈɪli:
ʃɳe:ma: 'bəbiʈtja:' ke: ka:pʰi: prəʃəʃə: kəjələ dʒɑ: rəhələ
əʈi dʒɑ:hime: o: kē:ɳri:jə bʰu:mika: dʒɑ:di: ke:rə ɳima:ɳi
tʃəʈja:me: tʃəʈɪ.

o:ṇa: t̃ṣ o: vɪbʰɪṇṇə mətʰɪli:kə s̃a:ma:d̃zɪkə s̃ṣgətʰəṇṇə ke:rə
 d̃zɪmme:va:rə pəḍəṣṣ̃ kɪja:ʃi:lə tʰəṭʰɪ a: s̃a:ɦɪt̃jəme: s̃e:ɦo:
 bəɦuṭə ra:s̃ə ka:d̃zə kərəṭə t̃rəma:s̃ɪkə mətʰɪli: pət̃ɪka: t̃əkə
 s̃ṣpa:d̃ɪt̃ə kərəṭə tʰəṭʰɪ. gʰərə ke: ba:lə bət̃ʃt̃ja: ke:
 d̃zɪmme:va:ri: ṇɪma:ɦəṭə a:bə po:t̃a: po:t̃ɪ: t̃əkə ɦɪṇṇəke: s̃ṣgə
 s̃ət̃ələ rəɦəṭə tʰəṇṇɪ. e:kə mətʰɪlə məɦɪla: d̃va:ra: əpəṇṇə
 bʰa:s̃a: ke: prət̃ɪ e:t̃əva: əṇṇura:gə d̃e:kʰəva:me: ṇəɦɪ a:vəṭə
 ət̃ʰɪ. kʰā:t̃ɪ: mətʰɪlə s̃ṣskɪt̃ime: d̃zɪ:vəṇṇə d̃zɪ:vəṭə t̃ɪ:ṇə pi:t̃ʰɪ:
 ke: kəla:kə:rə s̃ṣgə ka:d̃zə kərəṭə mətʰɪli: r̃ṣgə pət̃ələpərə
 ɦɪṇṇəkə s̃əkrɪjəta: ke: t̃ja:li e:kʰəṇṇo: d̃zʰət̃əka:rələ
 d̃e:kʰəba:me: a:bɪ rəɦələ ət̃ʰɪ a: s̃e: d̃e:kʰɪ kəkʰəṇṇo: i:
 bud̃zʰəba:me: s̃ṣd̃e:ɦə ṇəi d̃zɛ: o: t̃ja:rimə pi:t̃ʰɪ: s̃ṣgə ka:d̃zə
 kərəṭə ṇəḍzərə ṇəi əuṭi:.

mətʰɪlə s̃ṣst̃ʰa:me: s̃ṣləgəṇṇə e:kkəɦu t̃a: məṇṇukkʰə e:ɦəṇṇə
 ṇəi bʰe:t̃əṭə d̃zɪṇṇəkə:s̃ṣ d̃zuṭələ ko:ṇo: vɪva:d̃ə ṇəi ɦo: muḍa:
 ɦəmərə: d̃zəṇṇəṭə pre:mələṭa: d̃zɪ: o:ɦɪ əvəḍʰa:rəṇṇa: ke:
 gələṭə s̃ɪddʰə kərəṭə e:ɦəṇṇə məɦɪla: tʰəṭʰɪ d̃zɛ: a:d̃zɪ:vəṇṇə
 t̃je:t̃əṇṇa: s̃ṣmɪt̃ɪ, mətʰɪli: məɦɪla: s̃ṣgʰə, bʰṣgɪma: a:d̃ɪ
 s̃ṣst̃ʰa:s̃ṣ d̃zuṭələ t̃ṣ rəɦəli: k̃ɪtu ṇɪrvɪva:d̃ə rəɦəli: s̃ṣəvəprɪe:
 a: s̃ṣəvəṭrə a:d̃ərə pa:bəṭə rəɦəli:.

mətʰɪli: ṇa:t̃əkə, s̃a:ɦɪt̃jə a: mətʰɪli: s̃əma:d̃zɪkə
 ā:ḍo:ləṇṇəme: bəṭʰələ-t̃jəṭʰələ s̃e:va: d̃əi va:li: e:kʰəṇṇəɦu t̃əkə
 prəja:s̃ṣərəṭə məɦɪla: kəla:kə:rə ke: mətʰɪli: r̃ṣgə d̃zəgəṭəkə
 pɪt̃a:məɦɪ: ko:ṇa: ṇe: kəɦɪ:?

- ɦubʰəpa:ra:jəṇə d̃zʰa:- s̃ṣpərkə-d̃ɪlli:

əpəṇṇə mət̃əṽjə editorial.staff.videhə@gmail.com pərə
 pəṭʰa:u.

2.10.vib^ha: ra:ṇi:- 'rēgamōtjā me: ra:d̪ɪa: kio: ṇāhī ho:ṭṭa tʃ^hai'

vib^ha: ra:ṇi:

'rēgamōtjā me: ra:d̪ɪa: kio: ṇāhī ho:ṭṭa tʃ^hai'

'ke: kəhəjə kəməd̪ɪzo:rə tʃ^hē:, əppəṇə kəṇha: me: d̪ɪzo:rə tʃ^həu, t̪ərahəṭṭ^hi: mūhəd̪ɪzo:rə tʃ^həu.....'

ra:ṣṭri:jə purəṣka:rə ṣə'ṣamma:ṇṭṭa ph̪ilmə'məṭ^hili: mək^ha:ṇə'kə h̪əmərə lik^hələ e:kə t̪a: gi:t̪ə'ma:t̪i ko:d̪ə're: bəua:.....'ṣə'le:lə i: la:ṇṇə məṭ^hili: rēgamōtjəkə ṣəṣəkṭə h̪əṣṭa:kṣərə, məṭ^hili: ṇa:t̪jə viḍ^ha:kə ḍ^həro:h̪əri d̪ə. pre:mələṭa: miṣrə'pre:mə'le:lə bəh̪uṭə ṣəmi:t̪i:ṇṇə bəṣṭai tʃ^hai.

məṭ^hili: rēgamōtjəkə a:ṇə ba:ṇə a: ja:ṇə bəṇṇələ məṭ^hili: ṣəmaka:li:ṇṇə rēgamōtjəkə pra:rəmb^hikə ka:le: ṣə'ṣtri: pa:t̪rəkə rikṭi kē: əpəṇə upəṣṭ^hiṭi ṣə'b^hərəjəva:li: məṭ^hili: rēgəlo:kəkə vəriṣṭ^həṭmə rēgəkərmī:, le:k^hika:, ṣəmpəḍəkə, ṣikṣəkə a: ṣiṇṇe:ma:kə ṣkri:ṇṇə pərə'məməṭa: ga:bəjə gi:t̪ə, 'ḍulha: gēga: pa:rə'ke:', 'p̪iḍ̪ərə: va:li: muṇijā:', 'ṣəṣṭa: d̪ɪṇṇəgi: məh̪əgə ṣe:ṇu:rə', 'lələka: pa:gə', 'miṭ^hila: mək^ha:ṇə', 'bəb̪it̪ja:' a:ḍi ṣiṇṇe:ma: me: əpəṇə ṣəh̪əd̪ə, ṣva:b^ha:vikə əb^hṇəjə ṣə'a:ṇə le:lə pərja:jə bəṇṇələ d̪ə. pre:mələṭa: miṣrə'pre:mə'məṭ^hili:kə e:kəṭa: rēgəkərmī: bəṇi məṭ^hili: rēgamōtjə ke: b̪ikəṭə pəriṣṭ^hiṭi mē: ṣəṣie:d̪ɪ kə'a:gā: bəḍ^həṭṭə ge:li:h̪ə, əṃi

ṛḡgəjɑ:tṛɑ:kə vəṇṇəṇṇə kɑ:gəḍʒə pərə ke:nɑ:ɪ əṣəmbʰəvə
tə' nḡhī ətʃʰɪ. hĩ, ḍʒiṇṇəgi: me: uṭɑ:rələ muʃkɪlə əvəʃʒə tʃʰəɪ.

ḍʒɑ:fi sḡməjə me: məhɪlɑ: sḡbʰə ke: gʰərə sḡ' nɪkələbə
muʃkɪlə rəhəɪ, tɑ:fi sḡməjə mē: ḍə. pre:mələṭɑ:
mɪʃrə 'pre:mə' ṛḡgəməṭʃʒə ke: əpəṇṇə kələ: sḡhɪtə əpəṇṇə
ḍʰərmə-kərmə mɑ:nɪ sḡmɑ:ḍʒəkə sɑ:məṇne: e:kəṭɑ: bəṭə
pəɪghə uḍɑ:həṇṇə prəstʃʒə ke:ləṇṇɪ. əhɪ hɪsɑ:bē: məɪṭʰɪli:
ṛḡgəməṭʃʒə mē: hɪṇṇəkərə əḍbʰuṭə e:və əmɪṭə jə:gəḍɑ:nḡ tʃʰəɪ.

məɪṭʰɪli: ṛḡgəməṭʃʒə me: ḍɪkkəṭɪ sḡḍɪkʰəṇṇə sḡ' tʃʰələṭə a:e:lə
ətʃʰɪ. o:nɑ: ṛḡgəməṭʃʒə əpəṇṇə: me: ḍɪkkəṭɪkə ḍə:sərə nɑ:mə
tʃʰɪjəɪ. muḍɑ:, məɪṭʰɪli: me: e:kʰəṇṇə: ḍʰəɪ i: e:kə go:tə bəhɪuṭə
pəɪghə ḍɪkkəṭɪ tʃʰəɪ- məhɪlɑ: kələ:kɑ:rəkə upəstʃʒɪ. e:hie:nḡ
bʰi:səṇṇə ḍʌʃkɑ:ləkə sḡməjə me: sḡəmbʰəvəṭə: vərəṣə 1975-
76 me: e:kə juvɑ: məɪṭʰɪli: ṛḡgəməṭʃʒəkə bʰu:mɪ pərə uṭərəṭə
tʃʰəṭʰɪ. nɑ:təkə kərəṭə tʃʰəṭʰɪ. hɪṇṇəkɑ: e:lɑ: sḡ' məɪṭʰɪli:
ṛḡgəməṭʃʒə ḍʒe:nɑ: əpu:rə prəkɑ:ʃə sḡ' prəkɑ:ʃəmə:nḡ
hio:bə' lɑ:gəɪ tʃʰəɪ. hɪṇṇəkɑ: e:lɑ: sḡ' a:nḡ- a:nḡ lo:kə sḡbʰə ke:
bʰəro:sḡ bʰē:tə' lɑ:gəɪ tʃʰəɪ ḍʒe: həməro: bəhɪṇṇə- be:tɪ: sḡbʰə
məɪṭʰɪli: ṛḡgəməṭʃʒə me: ḍʒɑ: sḡkəṭə ətʃʰɪ, nɑ:təkə kə' sḡkəṭə
ətʃʰɪ.

pre:mələṭɑ: ḍʒi: əpəṇṇə: kəhəɪ tʃʰəṭʰɪṇṇə ḍʒe: 'nɑ:təkə
kərəvɑ:lɑ: sḡbʰə ke: ḍʰɪjɑ:- puṭɑ:kə pərɪvɑ:rə ke: a:ʃvəstə
kərə' pəḍəṭəɪ ḍʒe: ṛḡgəməṭʃʒə a: o:kərə kɑ:rjə-vjɑ:pɑ:rə e:kə
pɑ:rɪvɑ:rɪkə gəṭɪvɪḍʰɪ ḍʒəkā: tʃʰəɪ. təkʰəṇṇə: o: sḡbʰə əpəṇṇə
ḍʰɪjɑ:- puṭɑ:, kʰɑ:sḡ kə' ḍʰɪjɑ: ke: pəṭʰe:təṇṇɪ ṛḡgəməṭʃʒə
le:lə.' uṣɑ:kɪrəṇṇə kʰɑ:nḡ kəhəɪ tʃʰəṭʰɪṇṇə ḍʒe: 'hɪṇṇəkə:
kɑ:rəṇṇə həməro sḡbʰə tɑ: bəṭʃʒɑ: sḡbʰə məɪṭʰɪli: ṛḡgəməṭʃʒə
me: uṭərələ.'

ḍə. uṣɑ:kɪrəṇṇə kʰɑ:nḡ kəhəɪ tʃʰəṭʰɪṇṇə ḍʒe: 'həmə hɪṇṇəkə
sḡbʰə tɑ: nɑ:təkə ḍe:kʰəṇṇə: tʃʰɪjəɪ. o: e:kə
tɑ: 'e:pi:tə:mə' tʃʰəṭʰɪ.' uṣɑ: ḍʒi: hɪṇṇəkɑ: hɪṇṇəkə gʰərəkə

ṇa:mə 'bətʃʃi:' kəfi kə s̃əmbə:ḍʱiṭṭə kərəi tʃʰəṭʰiṇṇhə. o: kəfiəi
tʃʰəṭʰiṇṇhə-'bətʃʃi: məiṭʰili: r̥əḡəməṭʃʃə pərə 1974-75 me:
e:li:fiə. ṭa:fi s̃ə' pəfiṇe: o: re:ḍi:jo: ṇa:ṭəkə me: ka:ḍə kərəiṭṭə
tʃʰəli:fiə. ja:ṭri: ka:ka: o:fi tʰā: o: əbətṭə tʃʰəli:fiə. məiṭʰili:
r̥əḡəməṭʃʃə me: bətʃʃi: əṭuləṇi:jə tʃʰəṭʰi. ṇəfi əbʰiṇṇəjə, ṇəfi
s̃əmərpəṇə me: fiṇṇəkə pərəṭṭərə kiə: kə'səkəi tʃʰəi. o:
əṭuləṇi:jə tʃʰəṭʰi a: i: upələbḍʱi o: əpəṇa: ḍəmə- kʰəmə pərə
fi:ṣiḷə ke:li:fiə.'

pre:mələṭa: ḍi: ḍəfiṇṇə məiṭʰili: ṇa:ṭəkə kərə' ke: a:rəmbʰə
ke:li:fiə, ṭə' ləḡəbʰəḡə s̃əbʰə ṭa: ṇa:ṭəkə me: o: bʰa:ḡə
le:li:fiə. 'ka:tʰəkə lo:kə', ḡa:tʃʰə', a:ḍi s̃əfiṭṭə go:viḍḍə
ḍiḥa:kə 'rukmiṇi: fiərəṇə' s̃əfiṭṭə bəfiṭṭə ra:s̃ə ṇa:ṭəkə o:
ke:ləṇfi. uṣa:kirəṇə kʰa:ṇə liḥiṭṭə 'tʃa:ṇə: ḍa:i:', 'pʰa:ḡṇə',
'bʰuṣəkəulə ba:la:' me: o: ka:ḍə ke:ləḥiṇṇhə.

fiṇṇərə əpəṇə ḍurbʰa:ḡjə rəfiḷə ḍi: fiṇṇə fiṇṇəkə e:kko: ṭa:
ṇa:ṭəkə ṇəfi ḍe:kʰi s̃əkələfi. ḍəfiṇṇa:- ḍiḥiṇṇa: pəṭəṇa:
ḡe:ləfi, o:fi s̃əməjə me: fiṇṇəkə ko:ṇə: ṇa:ṭəkə ṇəfi
bʰə' rəfiḷə tʃʰəli. pəfiṇe: ṭə' əḍiṭṭa: s̃əməjə ṣe:fiə: ṇəfi
tʃʰəli ḍi: ṇa:ṭəkəkə re:kərdiḡə bʰə' s̃əkṭiṇṇəi əṭʰəva:
ju:tju:bə pərə əpələ:ḍə kə' ḍiṭiṇṇəkə. muḍa: fiṇṇəkə
ṣva:bʰa:viḥə əbʰiṇṇəjə fiṇṇə ṣiṇe:ma:kə ma:ḍiḡəmə ṣe: əvəṣṣə
ḍe:kʰəli.

2021 ke: ma:rtʃə me: ḍəfiṇṇə fiṇṇə kirəṇə s̃əmma:ṇə
le:bə' rəfiṇṇa: pəfiṭʃʃələfi, ṭə' ḍe:kʰəli ḍi: a:jo:ḍəṇṇə ṣṭʰəli
pərə pre:mələṭa: ḍi: bəṣṣəli tʃʰəṭʰiṇṇhə. pəfiḷə be:rə bəḍḍə
pre:mə s̃ə' bʰē:ṭə- mula:ka:ṭə bʰe:lə. a:jo:ḍəṇṇe: ṣṭʰəli s̃ə' o:
əpəṇə ḡṇərə ḍe:kʰəbətṭə kəfiḷəkʰiṇṇhə ḍi: 'əfi: tʰā: fiṇṇərə
ḡṇərə əṭʃʃi.' o:fi ṣā:ḍiḥə bʰəri po:kʰə ḡəppə bʰe:lə fiṇṇəkə:
s̃ə'. fiṇṇəkə r̥əḡəja:ṭra:kə ma:ḍe: fiṇṇəke: s̃ə' ḍiḡa:ṇəka:ri:
bʰē:ṭəli.

pre:mələtə: d̪zi:kə bəddə spəstə məṇṇəṇṇə t̪ʰəi- 'pəhiṇṇe:
 t̪ʰəi? a:d̪zəkə lo:kə s̪əbʰə le:lə s̪əməjə a: d̪ʰəiɾjəkə kəmi: t̪ʰəi.
 hāmərə: s̪əbʰəkə s̪əməjəkə gəppə kəṇṇe:kə d̪o:sərə t̪ʰələi.
 t̪ʰe:t̪əṇṇa: s̪əmit̪ukə ṇa:t̪əkə kəṇṇit̪ə ka:le: hāmərə: s̪əbʰə ke:
 d̪əɾʃəkəkə əbʰa:və kəhijo: ṇəhi̯ rəhələ. mudā: a:bə t̪ʰəi. a:bə
 lo:kə a:o:rəkə s̪o:d̪ʰa: me: bəhiṇṇə ra:sə v̪ikəlpə t̪ʰəi. bəhiṇṇə
 t̪əɾəhəkə s̪o:ʃələ mi:d̪ija: t̪ʰəi. t̪əi a:bə hāmərə: s̪əbʰə ke:
 d̪əɾʃəkə ke: d̪zo:d̪i kə' ra:kʰəba:kə prəja:sə kəṇṇə' pəḍəṭəi. a:
 i: s̪əməst̪ə r̪əgəkərm̪i: ke: e:kəḍz̪ut̪ə bʰə' kə' kəṇṇə' pəḍəṭəi. i:
 ma:t̪rə ṇa:t̪jə ṇiɾde:ʃəkəkə ka:d̪ʰə ṇəhi̯ t̪ʰəi. əhiṇṇo:
 r̪əgəmət̪ʃə me: ra:d̪ʰa: k̪io: ṇəhi̯ h̪io:it̪ə t̪ʰəi. s̪əbʰə k̪io: kərm̪i:
 h̪io:it̪ə t̪ʰəi. t̪əi s̪əbʰə ke: mi:l̪i- d̪ʰul̪i kə' prəja:sə kəṇṇə' pəḍəṭəi.'

hāmə pu:t̪ʰəbo: ke:ṇṇe: t̪ʰəl̪ijəi d̪ʰe: 'a:d̪zəkə juva: le:lə
 pəɾiṣṭʰiṭ̪i pəhiṇṇe: s̪ə' be:si: v̪isəmə t̪ʰəi. ro:d̪ʰəga:rə kəṭəhiṇṇ
 ṇəhi̯ t̪ʰəi a: ṇa:t̪əkə me: t̪ə' ro:d̪ʰəga:rə ləgəbʰəgə ju:ṇje:
 s̪əṇṇə t̪ʰəi.' pre:mələtə: d̪zi: kəhələkʰiṇṇə d̪ʰe: 'e:kəra: le:lə
 ṇa:t̪jə kərm̪i: s̪əḍge: s̪əma:d̪ʰə, s̪əḍst̪ʰa:, ʃikʰəṇə s̪əḍst̪ʰa: a:d̪i
 s̪əbʰə kē: a:gā: a:bə' pəḍəṭəi. ro:d̪ʰəga:rəpəɾəkə r̪əgəmət̪ʃə
 le:lə hāmərə: s̪əbʰə ke: s̪o:t̪ʃə pəḍəṭəi.'

pre:mələtə: d̪zi: prəjo:gəḍhərm̪i: t̪ʰəṭ̪h̪i. ṇa:t̪əkə me: ma:t̪rə
 ṇa:t̪ja:le:kʰe:kə m̪əṭʃəṇṇə h̪uə:, o: e:kəra: s̪ə' kəṇṇe:kə a:gā:
 bəḍh̪əṭ̪ə kəhi̯ t̪ʰəṭ̪h̪iṇṇə- 'i: a:vəʃjəkə ṇəhi̯ d̪ʰe: ṇa:t̪əke:kə
 m̪əṭʃəṇṇə h̪uə:. e:ṭe:kə ra:sə kəṭh̪a: s̪əbʰə t̪ʰəi. t̪əkəṇə m̪əṭʃəṇṇə
 bʰe:la: s̪ə' lo:kə a:o:rə ke: s̪e:h̪o: pəṭa: t̪ʰələṭ̪əi i: kəṭh̪a:
 s̪əbʰəkə ma:ḍe:, k̪ijəkə t̪ə' s̪əbʰə ke: pəḍh̪əba:kə əpəṇṇə-
 əpəṇṇə si:ma: t̪ʰəi.' h̪iḍ̪i: me: kəṭh̪a: m̪əṭʃəṇṇə me: s̪əbʰə
 s̪ə' əgrəṇi: ṇa:mə ḍe:v̪ē:ḍrə ra:d̪ʰə ək̪urə d̪zi:kə t̪ʰəṇṇi.
 pre:mələtə: d̪zi: s̪e:h̪o: h̪əɾimo:h̪əṇṇə d̪ʰa: d̪zi:kə
 kəṭh̪a: 'məɾja:ḍa: h̪əṇṇə' pəṇṇə ṇa:t̪əkə ke:ṇṇe: t̪ʰəli:h̪ə.
 h̪əməhi̯: s̪əḍd̪i:v̪ə d̪zi:, b̪hi:s̪mə s̪a:h̪əṇi:, t̪əigo:rə, rəməṇi:ka:
 guṭṭa:kə kəṭh̪a: s̪əbʰəkə m̪əṭʃəṇṇə ke:ṇṇe: t̪ʰi:.

kirəŋə s̥amma:nə a:jo:dʒəŋə s̥ə' pu:ruə əhiŋe: tʃʰitəputə ru:pə
 me: huŋəka: s̥ə' bʰē:tə ho:bəitə rəhiələ. mudā: prəŋa:mə-
 pa:ti: dʰəri si:mitə rəhiələ. kirəŋə s̥amma:nə a:jo:dʒəŋə
 s̥ə' pu:ruə huŋəka: s̥ə' e:kə be:rə a:o:rə hiəməra: bʰē:tə bʰe:lə
 tʃʰələ pɪŋdā:ru:tʃə me:, dʒətə' prəbʰa:sə kuma:rə tʃʰəudʰəri:kə
 dʒəŋmədɪŋə a: pu:stəkə vimo:tʃəŋə a:di pərə e:kə bəhiutə
 ni:kə a: pəigʰə du: dʰuəsi:jə pro:gra:mə prəbʰa:sə dʒi:kə
 dʰija:- pu:tā: s̥əbʰə mɪli kə'a:jo:dʒitə ke:ŋe: tʃʰələŋhi.
 hiəməhi: bədʒa:o:lə ge:lə rəhi:. bəhiutə me:hi:- me:hi: bədʒəi
 tʃʰəthiŋhiə. o: hiəməra: s̥ə' gəppə ke:ləŋhi, əpəŋə pətʃika:kə
 ma:də: kəhiələŋhi a: rətʃəŋa:kə mā:gə ke:ləŋhi. təkəra: ba:də
 mūbəi: gʰu:ri kə' hiəməhi: bi:səri ge:ləhi, huŋəkəro: ko:ŋo:
 pʰo:nə əthəva: rima:ɪdərə ŋəhi e:lai. 's̥ā:dʰjə dərəpəŋə' hiəmə
 kʰu:bə ni:kə dʒəkā: dē:kʰələ, dʒəhiŋə o: e:kə e:kə əkə o:
 əpəŋə 'mɪŋi: di:di:' ərtʰa:tə u:sə:kirəŋə kʰa:nə pərə ŋika:ləŋe:
 tʃʰələkʰiŋhiə. tʃʰəŋə pətā: tʃʰələlə dʒe: o: e:təkə ni:kə
 s̥əmpa:dəkə s̥e:ho: tʃʰəthiŋhiə. hiəmə o:hi əkə pərə likʰəbo:
 kəe:lə. əhi s̥a:lə lili: dʒi:kə ŋidʰəŋəkə ba:də hiəməra: ləgə
 pʰo:nə a:e:lə tʃʰələ huŋəka: pərə likʰə' le:lə. təkəro: le:lə
 hiəmə rətʃəŋa: pətʰa:o:lə.

vjəktɪ dʒəhiŋə əpəŋə tʃʰəhiŋmukʰi: vika:sə le:lə s̥a:kā:kʃə
 ho:itə tʃʰəi tə' huŋəkə vɪviɪdʰə ru:pə dē:kʰə' me: əbəi tʃʰəi.
 pre:mələtā: dʒi: ma:tʃə ŋa:təke: dʰəri ŋəhi rukəli:hiə. o:
 s̥əməjə əŋu:sə:re: əpəŋə ədʰjəjəŋə s̥e:ho: dʒa:ri: rəkʰəitə e:mə
 e:, pi: e:tʃə di: ke:li:hiə, ŋəukəri: ke:li:hiə. rəgəmətʃə a:
 s̥iŋe:ma: s̥e:ho: s̥əgə- s̥əgə tʃʰələitə rəhiələi. gʰərə- pərɪva:rəkə
 dʒimmeda:ri: tə' s̥əbʰə s̥tri:kə e:kə go:tə əbʰiŋŋə əgə tʃʰəhi:
 i: s̥iddʰə kərəi tʃʰəi dʒe: jədi əhiā: əpəŋə ko:ŋo: li:kə ke:
 s̥əddʰa:nə' le:lə kətibəddʰə tʃʰi: tə' o: mu:skilə bʰəŋe:
 bʰə' dʒa:o:, əs̥əmbʰəvə ŋəhi tʃʰəi. a: i:ho: s̥ətʃə tʃʰəi dʒe:
 e:təkə ra:sə ka:dʒə ko:ŋo: s̥tri: s̥ə' s̥əmbʰəvə tʃʰəi.

pre:mələtā: dʒi: rəgəmətʃə pərə gəppə kərəitə e:kə
 s̥ərvā:gi:nə vika:sə pərə gəppə kərəitə tʃʰəthiŋhiə. huŋəkə

ənu:sa:re:, 'rəgəmətʃə e:kə sɑ:mu:ɦikə prəkrija: a: prəja:sə
 tʃʰəi.' a:dʒukə rəgəmətʃə pərə gəppə kərətə o: kəɦəi
 tʃʰəthiɦə 'dʒe: juva: vərgə dʒəɦəŋə ləkʃjə bəɦa:
 kə' tʃələtə.ɦə dʒe: ɦəmərə: rəgəkərmə kərəba:ke:
 ətʃʰi, pʰilmə ətʰəva: si:rijalə me: dʒe:ba:kə ɦəmərə uddə:ʃjə
 ŋəɦĩ ətʃʰi, tʃəɦəŋə rəgəmətʃəkə vika:sə ɦe:be: tɑ: kərətəi.'

ɦuŋəkə kəɦəbə tʃʰəi, 'dʒe: dʒəɦija: o: rəgəmətʃə furu:
 ke:li:, o:ɦi səməjə mē: sʰri:kə le:lə rəgəmətʃə a: siɦe:ma: mē:
 əbʰiɦəjə ke:ɦa: bəddə dʒurəbʰə tʃʰələ. muɖa: əpəŋə dʒiɖə a:
 pəri:va:rəkə səɦəjo:gə sə' o: pətʰa:i:kə səgə-səgə rəgəmətʃə
 ke:ɦa: kəɦijo: ŋəi tʃʰo:təli:ɦə.'

əɦi sə' e:kə tʃi:dʒə tʃə bəddə spəstə ru:pē: dʒi:stɪgtʃərə ɦo:i:
 tʃʰəi- 'pəri:va:rəkə səɦəjo:gə.' a:i: pre:mələtə: dʒi:kə prəʃsɑ:
 me: dʒəte:kə vuruɖa:vəli: ga:bi le:lə dʒa:jə, pre:mələtə: dʒi:
 le:lə i: səbʰə dʒu:ri səma:ŋə ɦe:təi, i: ɦəmərə: səɦədʒə
 vɪʃva:sə ətʃʰi. ɦuŋəka: le:lə əpəŋə ɦe:ba:kə upələbɖʰi ija:ɦi
 ɦe:təi, dʒəɦəŋə mətʃʰili:kə dʒi:ja: səbʰə ke:
 rəgəmətʃə, siɦe:ma:, ga:jəŋə, ŋritʃə ətʰəva: e:ɦe:ɦe: ko:ɦo:
 rətʃəŋa:tʃəkə ka:dʒə le:lə 'pəri:va:rəkə səɦəjo:gə' bʰē:təi.
 tʃəɦəŋe: ɦuŋəkə 1975 sē: mətʃʰili: rəgəmətʃə le:lə dʒəga:o:lə
 ələkʰə sɑ:rʰəkə ɦe:təi. lo:kə a:o:rə kəɦəi tʃʰəthiɦə dʒe: 'o:
 tʃəɖa: mɑ:gi kə', bʰũ:dʒa: pʰā:ki kə', tɔ:lə-pəro:səkə tɪbo:ri:
 suŋijo: kə' o: rəgəmətʃə pərə ŋəvə re:kʰa: kʰitʃəitə
 rəɦəli:ɦə.' ɦəmə məŋətəbə ətʃʰi dʒe: bʰa:i: lo:kə! ka:dʒə
 tʃəɦəŋe: ɦo:itə tʃʰəi a: dʒəɦəŋə ka:dʒəkə prəti
 ŋiʃtʰa:, səmərpəŋə a: i:ma:ŋəɖa:ri: rəɦəi tʃʰəi, tʃəɦəŋə
 vjəktɪkə ŋa:mə ɦe:be: tɑ: kərəi tʃʰəi. dʒi:vɪtə kimvəɖəti:
 əɦiɦa: lo:kə bəŋəi tʃʰəi- pre:mələtə: dʒi:kə dʒəkā:.

pʰilmə 'mɪtʰila: məkʰa:ŋə' kə ŋi:ɖe:fəkə ŋi:ɦə ŋi:ra: tʃəɖra:
 ma:ŋəi tʃʰəthiɦə dʒe: pre:mələtə: dʒi: 'ThTe most talented
 artist' tʃʰəthiɦə. o: lɪkʰəi tʃʰəthiɦə- '(ShSe) is a ththoroughg
 professional and very hhard working actor.'

jʊvɑ: r̥ɛgəkərmɪ: a: mətʰɪli: məɦɪla: e:kələ ɳa:təkə ke:
bədʱa:vɑ: d̥e:bə'vɑ:li: ʂo:ɳi: ɳi:lu: d̥ʒʱa: kəɦəi tʃʰəɳɦɪ
d̥ʒe: 'r̥ɛgəd̥ʒəgət̥ə me: jo:ɡəd̥da:ɳə ɦe:tu d̥ʒəkʰəɳə ko:ɳo:
strɪ:kə ɡəpə ɦo:e:t̥ə t̥ə' ɳɪss̥ɛd̥e:ɦə pre:mələt̥ɑ: mɪfr̥ə d̥ʒi:kə
ɳɑ:mə ʂəbʰəɳ̥ɛ upərə a:o:t̥ə. kʰɑ:mɦə tʃʰəɳɦɪ o: mətʰɪli:
r̥ɛgəkəmət̥ʃəkə. i: ɡəpə ɦəmərə ʂəbʰəkə ɳəvə pi:t̥ɦɪ: vɑ:
ɦəmərə: bəla: pi:t̥ɦɪ: me: bud̥ʒʰəba:kə be:ʂə be:ɡərət̥ɑ: ət̥ɦɪ.'

ɳɪt̥əmbərə mɑ:ʂə (d̥ʒəɳmə 29 ɳɪt̥əmbərə, 1948) me: ɦɪɳəkə
d̥ʒəɳməd̥ɳə məɳɑ:o:lə ɡe:lə. ʂəbʰə kɪo: ɦɪɳəkə ɡuɳəɡɑ:ɳə
kəe:lə. r̥ɛɡəɳɑ:jɪkɑ:, m̥ɑ:, d̥e:vi: a:rə ʂəməst̥ə ɳtuɳɪ pəd̥ɦələ
ɡe:lə. 'd̥ʒi:və:t̥ə ʃərəd̥əɦə ʃət̥̥ ʃət̥əm ɳud̥ɳ̥ɛ ɳud̥ɳ̥ɛ
d̥ʒəɳməd̥ɳə. vɪd̥ʒəji: bʰəvə ʂərvəda: d̥ʒəɳməd̥ɳəɳʒə
ɦɑ:r̥d̥ɪkə ʃubʰe:t̥ʃʰɑ:h̥ɑ:.' kə pɑ:t̥ɦə bʰe:lə.

ʂəɦɪ: tʃʰəi. ɦe:ba:ko: t̥ʃɑ:ɦɪ: d̥ə. pre:mələt̥ɑ:
mɪfr̥ə 'pre:mə' əpəɳə ʂəməst̥ə d̥ʒi:vəɳə mətʰɪli: r̥ɛɡəmət̥ʃə
ke: ʂəmvərd̥ɦəɳə me: la:ɡələ r̥əɦəli:ɦə. ʂɑ:mɑ:n̥jət̥əjɑ: i:
d̥e:kʰələ d̥ʒɑ:ɳt̥ə tʃʰəi d̥ʒe: ɦəmə strɪ: ʂəbʰə t̥ur̥t̥e:
d̥i:d̥i:, m̥ɑ:, d̥ɑ:d̥i: a:d̥i pəd̥ə ʂə' ʃo:bʰɑ:jəma:ɳə
ɦo:bə' la:ɡəɳt̥ə tʃʰɪ:. ʂəmbʰəvət̥ə: ɦəmə strɪ:ɡəɳə ʂe:ɦo:
e:kəra: kɪt̥ʃʰu ʂəukərd̥ʒəɳɳt̥ə mɑ:ɳɪ ləɳt̥ə tʃʰɪ:- e:kə ɡo:t̥ə
ʂɪkju:rɪt̥i:- bʰɑ:və! a:bə kɪo: kɪt̥ʃʰu ɳəɦɪ kəɦəɳt̥ə. mɪd̥ɑ:
ɦəmərə: ɳəɦɪ ləɡəɳt̥ə ət̥ɦɪ d̥ʒe: pre:mələt̥ɑ: mɪfr̥ə le:lə d̥i:d̥i:
a: a:bə m̥ɑ:kə ʂəmbəo:d̥ɦəɳə bəɦuɳt̥ə mɑ:jəɳe: r̥ɑ:kʰəɳt̥ə ɦe:t̥əi.
ɦəmərə: ləɡəɳt̥ə ət̥ɦɪ d̥ʒe: ɦuɳəkɑ: pre:mələt̥ɑ: d̥ʒi: kəɦəlo:
ʂ̥t̥e: o: o:t̥əbe: ʂəɦəɳd̥ʒə bʰə' kə' r̥əɦəɳt̥i:ɦə a: əpəɳə kɑ:d̥ʒə
kəɳəɳt̥ə t̥ʃələɳt̥i:ɦə. ət̥t̥ə: kɪ: ɦəmə ʂəbʰə a:ɳə kəkəro:
kəkka:, t̥ʃɑ:t̥ʃɑ:, bɑ:ud̥ʒi:kə ʂəmbəo:d̥ɦəɳə ɦəɳəɳətt̥ɦe:
d̥e:bə' la:ɡəi tʃʰɪjəi?

a:i: pʰe:rə- pʰe:rə vəe:ɦə ɡo:lə t̥ʃəkkərə pərə d̥ʒɑ: kə' ɦəmə
rɪkɪ d̥ʒɑ:ɳt̥ə tʃʰɪ:, d̥ʒe: pre:mələt̥ɑ: mɪfr̥əkə d̥ʒe:ɳɑ: əpəɳə
jʊvɑ:vəɳt̥ɦɑ: me: mətʰɪli: ɳɑ:təkə me: məɦɪla: kələ:kɑ:rə
bʰi:ʂəɳə kəmi:kə pu:r̥t̥ɪ le:lə ut̥ɦɪ kə' e:li:ɦə, t̥əɦɪɳɑ: ɦuɳəkɑ:

ḍi:ḍi:, mā:, ḍa:ḍi:, r̥gəṇa:jika:, ḍe:vi: a:ḍi s̥ə' s̥ufo:bʰiṭə
 kərə'va:la: s̥e: h̥əmə e:kkəhi ʈa: əṇuro:ḍʰə kərəbə d̥ze:
 pre:mələṭa: miṣrə a: hiṇṇaka: le:lə ḍe:lə ge:lə i: əbʰu:ṭəpu:rvə
 viṣe:səṇə s̥əbʰə le:lə əpəṇo: ʈəija:rə hi:r̥ṭʰu a: əpəṇa: gʰərəkə
 ma:jə, bəhi:ṇə, be:ʈi:, puṭəufu s̥əbʰə ke: r̥gəməṭʈə pərə
 d̥za:e: le:lə s̥əh̥əməṭṭi d̥əuṭʰu. hiṇṇaka: le:lə ma:h̥əulə
 bəṇa:bəṭʰu, d̥ze:ṇa: məhi:ra:s̥ṭrə me: hi:r̥ṭə ʈʰəi. h̥əməərə
 miṣrə ʈʰəla:hi- v̥ve:kə bʰəgəṭə. o: kəhi ʈʰəla:hi-'ma:jə-
 ba:pə əpəṇə ḍʰija:- puṭa: ke: ā:gurə pəkəḍəṇe: h̥əməra: ləgə
 lə' əbəṭə ʈʰəṭʰi. kəhi ʈʰəṭʰi- 'ra:kʰi e:kəra:. a:bə d̥ze:ṇa:
 ḍe:kʰəba:kə ʈʰəu, ḍe:kʰə e:kəra:, d̥ze: bəṇe:ba:kə
 ʈʰəu, bəṇa: e:kəra:. hiṇṇəkə i: viṣva:s̥ə h̥əməra: əhi ḍʰija:-
 puṭa: s̥əbʰə ke: gəḍʰə' mē: məḍəṭṭi kərəṭə əṭʰi.' v̥ve:kə
 bʰəgəṭəkə kəh̥əbəkə jəṭʰa:r̥ṭʰə h̥əmə ḍe:kʰəṭə ʈʰijəi d̥ze:
 məra:ʈʰi:kə ba:lə kəla:ka:rə s̥əbʰə s̥e:hi: e:ṭe:kə
 s̥iddʰəh̥əṣṭəṭa: s̥ə' əpəṇə prəṣṭuṭi d̥əṭə ʈʰəṭʰi, d̥ze: h̥əməərə
 v̥jəṣkə kəla:ka:rə s̥əbʰə s̥e:hi: ṇəhi d̥ə' pəbəi ʈʰəṭʰi əṇe:ko:
 ʈʰa:mə. əhi: s̥əməjə me: ṣa:r̥ṭʰəkə hi:r̥ṭə ʈʰəṭʰi d̥ə. pre:mələṭa:
 miṣrə 'pre:mə' s̥əṇəkə v̥jəṭṭiṭvə bəṇəṇa:i: a: o:kəra d̥o:s̥ərə-
 ṭe:s̥ərə, əṇəṭə- əṇəṭə kʰe:pəkə ʈəija:ri: me: ləgəṇa:i:.

- v̥ibʰa: ra:ṇi:-s̥əpərkə-mūbəi:

əpəṇə m̥ṭṭəvjə editorial.staff.videhəa@gmail.com pərə
 pəṭʰa:u.

2.11. ɖə ʃivə kuma:rə miʃrə- miʈʰila:kə viɖuʃi: pərəmpərə:kə
əɳpəmə-ʃtəmbʰə ʃri:məʈi: pre:mələʈa: miʃrə 'pre:mə'

ɖə ʃivə kuma:rə miʃrə

miʈʰila:kə viɖuʃi: pərəmpərə:kə əɳpəmə-ʃtəmbʰə
ʃri:məʈi: pre:mələʈa: miʃrə 'pre:mə'

miʈʰila:kə ʃā:ʃkritikə pərəmpərə:kə ʃāṛəkṣəṇəkə dṛiṣṭiṣṭ
pəʈʰila: tʃʰəfiə dāʃəkəme: e:kəma:ʈrə məiʈʰila:ɳi:kə ɳa:mə
le:lə dʒa:itə əʈʰi, o: ɳa:mə əʈʰi pre:mələʈa: miʃrə 'pre:mə'.
dʒa:fi məiʈʰilə ʃəma:dʒəkē: ru:ʈʰiva:dʒita: grəʃitə kəe:ɳe:
dʒa: rəfiələ əʈʰi ʈa:fi ʃəma:dʒəʃ dʒəʃ/ko:ɳo: ʃtri:gəṇə utʃiʃə
ʃikṣa: ləʃ ro:dʒəga:rə pəbətə tʃʰəʈʰi o: e:kəʈa: bəṛə pəigʰə
gʰəʈəɳa: fi:itə tʃʰəikə. ʈa:fi:ʃā pəigʰə i: fi:itʰə dʒəkʰəɳə
ko:ɳo: lələɳa: rəgəməʈʃəme: bʰa:gə ləitə tʃʰəʈʰi. o:ɳa:
məiʈʰilə ʃtri:gəṇəme: ʃikṣa:kə əɖbʰuʈə vika:ʃə bʰe:ləikə əʈʰi.
pəigʰə-pəigʰə pəɖə-prəʈiʃʈa: ʃe:fi: bʰe:ʈələikə əʈʰi mudə:
məiʈʰilə rəgəməʈʃəkə le:lə məiʈʰilə kəɳja:kə ʃākhja: ɳəgəɳə
əʈʰi. pəʈəɳa:kə rəgəməʈʃə ʈəʃ a:o:rə pʰipʰija: rəfiələ əʈʰi.
pəʈʰila: kiʈʰu ʃa:ləʃə ʈəʃ a:o:rə ʃʈʰi ɳi:ʈʃā dʒa: rəfiələ əʈʰi.
e:fiəɳə va:ʈa:vəṛəɳəme: e:kəʈa: utʃiʃə ʃikṣa:ʃə juktə viɖuʃi:
dʒəʃ əpəɳə pərəmpərə:kē: ughəɳe: tʃʰəʈʰi ʈəʃ o: məiʈʰilə
ʃəma:dʒəkə le:lə ʃəubʰa:gjəkə ba:ʈə əʈʰi.

pre:mələta: mɪfrə 'pre:mə' frəddh'e:jə ja:tri:dzi:, pədməfri:
 uʃa:kirəŋə kʰa:nə, tʃʰətra:nəndə s̥iɦə d̥ʒʰa: 'bətukə
 bʰa:i:' prəbʰrit̪i mɪtʰila:kə kəto:kə puro:ɖʰa: lo:kənikə
 ʂəmpərkəme: rəɦi pətʃʰila: kəto:kə d̥əfəkəʂ̥ə e:kəta: d̥əkʂə
 ʃikʂika:kə ru:pəme: ŋe:nə:-bʰutəkə: o: r̥əgəkərm̥i: ʂəbʰəkə
 le:lə prəst̪utə tʃʰətʰi. mɪtʰila:kə ko:ŋo: ʂa:ɦit̪jikə va:
 ʂā:ʂkrit̪ikə a:jo:d̥ʒəŋəme: d̥ʒəʔ o: upəst̪ʰit̪ə ɦio:it̪ə tʃʰətʰi t̪əʔ
 o: pəvit̪rə bʰəʔ d̥ʒa:it̪ə ətʃʰi. ʂa:ɦit̪jikə a:jo:d̥ʒəŋə 'ʂā:d̥ʒə-
 go:ʂt̪ʰi:' əŋəvəɾət̪ə ɦuŋəkə a:va:ʂəpərə ma:ʂəkə əŋt̪imə
 ʃəŋikə ʂā:d̥ʒʰəme: a:jo:d̥ʒit̪ə ɦio:it̪ʰə. e:ɦi go:ʂt̪ʰi:me:
 prəʂiddʰə ʂa:ɦit̪jəkə:rə lo:kənikə ʂəgəɦi ŋəvo:d̥it̪ə
 ʂa:ɦit̪jəkə:rə ʂəbʰə d̥ʒut̪əit̪ə tʃʰətʰi. ʂa:ɦit̪jəkə rəʂəpa:ŋəkə
 ʂəgəɦi ɦuŋəkə: ɦa:t̪ʰəkə bəŋa:o:lə pəŋəp̪ja:i:kə ʂe:ɦo:
 a:nəndə le:lə d̥ʒa:it̪ə ətʃʰi. ʂəməjə-ʂəməjəpərə 'ʂā:d̥ʒə-
 go:ʂt̪ʰi:' pətr̪ika:kə prəkə:ʃəŋə ʂe:ɦo: ɦio:it̪ʰə. kit̪ʰu
 vɪʃe:ʂā:kə ʂe:ɦo: prəkə:ʃit̪ə bʰe:lə ətʃʰi d̥ʒe: ko:ŋo: vɪʃit̪ə
 ʂa:ɦit̪jəkə:rəkə v̪ək̪t̪ut̪və o: k̪rit̪ut̪vəpərə a:d̥ʰa:rit̪ə ətʃʰi.
 ʂ̥əst̪ʰa:ŋəkə p̥ədd̥ʒi:kəɾəŋəkə le:lə ɦuŋəkə əd̥bʰut̪ə prəja:ʂə
 rəɦələ ətʃʰi.

kəto:kə ʂa:ɦit̪jikə o: ʂā:ʂkrit̪ikə ʂ̥əst̪ʰa:ʂ̥ə ʂəmbəddʰə
 pre:mələta: mɪfrə 'pre:mə' ʂəŋ 1964 ʂ̥ə a:ka:ʃəva:ŋi:
 pət̪əŋa:kə ʂəmpərkəme: tʃʰətʰi. a:ka:ʃəva:ŋi:kə ʂa:ɦit̪jikə o:
 ʂā:ʂkrit̪ikə gət̪ividdʰime: ʂət̪əʔ ʂ̥ələgŋə rəɦəit̪ə o: r̥əgəmət̪ʃəkə
 e:kəta: pərgʰə st̪əmbʰə bəŋəli:ɦə. mət̪ʰili: r̥əgəmət̪ʃəkə
 d̥riʂt̪ʃ̥ə ɦuŋəkə: əla:ve: d̥o:ʂərə ko:ŋo: mət̪ʰila:ŋi:pərə
 d̥riʂt̪ipa:t̪ə ŋəɦi ɦio:it̪ʰə d̥ʒe: e:t̪e:kə ʂəməɾpit̪ə bʰa:vəʂ̥ə əpəŋə
 d̥ʒi:vəŋə e:ɦi pa:t̪ʰu: ut̪ʂərgə kəʔ d̥e:ŋe: ɦio:t̪ʰi.

a:ka:ʃəva:ŋi:kə ŋa:t̪əkə, va:r̪ta:, kət̪ʰa: o: kəmp̪i:jəɾiɡə
 prəbʰrit̪ime: ɦuŋəkə ʂəɦəbʰa:ɡit̪a: rəɦələ t̪əʔ 1973 ʂəʔ
 e:kəŋə d̥ʰəri r̥əgəmət̪ʃəpərə ʂəkəto: mət̪ʰili: ŋa:t̪əkəkə
 vɪbʰiŋŋə bʰu:mika: ʂəbʰəme: ɦuŋəkə ʂəkriʒə ʂəɦəbʰa:ɡit̪a:
 rəɦələ. ʂəŋ 1981 me: rəvi:ŋd̥rəŋa:t̪ʰə t̪ʰa:kurə d̥va:ra: ŋi:ɾmit̪ə
 o: ŋi:ɾde:ʃit̪ə pəɦilə mət̪ʰili: ʂiŋe:ma: 'məməta: ga:bəjə

gi:tə', prəka:fə dʒʰa: dʒa:ra: nirmitə hiṇḍi:
 siṇe:ma: 'da:mulə', hiṇḍi: te:li:pʰilmə 'kəṭʰa: ma:dʰo:pura
 ki:', du:rəḍərfəṇəkə hiṇḍi:
 dʰa:ra:va:hiḱə 'tʃəupa:lə', prəmo:də kuma:rə tʃəudʰəri:
 dʒa:ra: nirmitə e:vəm nirdə:ʃitə 'pərvə bʰəra: miṭʰila:', hiṇḍi:
 te:li:pʰilmə 'mərja:də:', 'dʒəhā: tʃa:hiḱə vəhā: ra:hiḱə', 'ba:rəhiḱə
 bi:ghā:', 'de:hiḱə:ti: duṇḍiā:', mətʰili: dʰa:ra:va:hiḱə 'nəṇṇə nət
 t̪irəpiṭə bʰe:lə', ra:dʒe:ʃə kuma:rə dʒa:ra: nirmitə
 bʰo:dʒəpuri: du:rəḍərfəṇə dʰa:ra:va:hiḱə 'sā:tʃi:
 pirittija:', ləkṣmənə ja:hiḱəba:di: dʒa:ra: nirmitə o:
 ra:dʒəkuma:rə jəma: dʒa:ra: nirdə:ʃitə bʰo:dʒəpuri:
 pʰilmə 'dulha: gəga: pa:rə ke:', prəmo:də jəma:kə
 bʰo:dʒəpuri: pʰilmə 'bəbua: həma:rə', ərəbṇḍə rəḍʒəṇṇə
 dā:sə dʒa:ra: nirdə:ʃitə o: nirmitə 'piḍʒəre: va:li:
 muṇḍiā:', mətʰili: pʰilmə 'səsta: dʒiṇṇəgi: məhiḱə
 siṇu:rə' o: 'miṭʰila: məkʰa:nə' prəbʰrit̪i kəto:kə pʰilmə o:
 dʰa:ra:va:hiḱəme: hiṇḱə əbʰiṇṇəjə bʰe:lə ətʃi:.

miṭʰila: o: mətʰili:sə səmbəṇḍʰitə kəto:kə səs̪t̪ʰa:kə
 səs̪t̪ʰa:pəkə t̪ə/ kəto:kə səs̪t̪ʰa:nəkə səkrijə sədəʃja: tʃʰəṭʰi
 pre:mələta: miṣrə 'pre:mə'. hiṇḱə s̪a:hiṭʃikə o: s̪a:s̪krit̪ikə
 səkrijəta: hiṇḱə: e:kəta: səs̪t̪ʰa:nəkə ru:pəme: s̪t̪ʰa:piṭə kəe:
 de:nə: ətʃi: tʃe:t̪əṇṇa: s̪əmit̪i, bʰəgima:, əripəṇṇə s̪əgəhi
 pət̪əṇṇa: o: a:nə-a:nə s̪t̪ʰa:nəkə səs̪t̪ʰa:kə le:lə hiṇḱə səkrijə
 s̪əhiḱəbʰa:giṭa: rəhiḱə ətʃi: t̪ə/ mətʰili: s̪a:hiṭʃə səs̪t̪ʰa:nəkə
 ko:nə: viḍvəṭ s̪əgo:s̪t̪ʰi: pre:mələta:dʒi:kə s̪əhiḱəbʰa:giṭa:kə
 biṇṇa: əpu:ṇə rəhiḱətiḱə. tʃe:t̪əṇṇa: s̪əmit̪ikə upa:dʰjək̪əkə
 ru:pəme: hiṇḱə dʒimme:d̪a:ri: be:ʃi: bəṭʰi ge:lə
 tʃʰələ, prətie:kə ka:r̪əkələ:pəme: bəṭʰi-tʃəṭʰi kə/ s̪əhiḱəjo:gə
 de:ba:kə le:lə s̪əḍik̪əṇṇə upələbḍʰə rəhiḱə tʃʰəli:hiḱə.

vərtəma:nəme: se:hi: ka:r̪əka:r̪i: s̪əmit̪i o: kəto:kə a:nə-
 a:nə s̪əmit̪i e:və n̪iṇṇa:jəkə məṇḍələme: hiṇḱə s̪əhiḱəbʰa:giṭa:
 bəṇṇələ rəhiḱətiḱə. 'miṭʰila: məkʰa:nə' n̪a:məkə siṇe:ma:kē:
 ra:s̪t̪ri:jə s̪əmma:nə bʰe:t̪ələ tʃʰələ t̪a:hiṇṇe: pre:mələta:

miṣṛad̐zi:kə əbʰiṇṇəjə s̐e:fiə: bʰe:lə t̪ʰələ. mət̪ʰili: s̐a:fiṭjə
 s̐əst̪ʰa:n̐ə, pət̪əṇa: d̐va:ra: e:kəṭa: v̐iʃe:sə ka:rjəkrəmə
 a:jo:d̐ziṭə kəe: o:fi s̐iṇe:ma:kə kələ:ka:rə
 fri:məṭi: 'pre:mə'kē: s̐əmma:n̐iṭə kəe:lə ge:lə t̪ʰələ. e:fi
 ka:rjəkrəməme: prəkʰja:t̪ə s̐a:fiṭjəka:rə pəḍməṣri:
 uṣa:kirəṇə kʰa:n̐ə d̐va:ra: prəsidd̐hə s̐əma:d̐zəʃa:st̪ri:
 pro:pʰe:sərə fi:t̪ukərə d̐zʰa:kə əḍʰjəkṣəṭa:me: hiṇṇəka:
 s̐əmma:n̐iṭə kəe:lə ge:lə t̪ʰələ. 28 m̐ai: 2016 kə/ b̐hiarə
 riṣərt̪ə s̐o:s̐a:ti:kə s̐əbʰa:ga:rəme: i: ka:rjəkrəmə a:jo:d̐ziṭə
 bʰe:lə t̪ʰələ d̐zə:fiṇe: ləliṭə ṇa:ra:jəṇə miṭʰila:
 v̐iʃvəviḍja:ləjəkə kuləpəṭi pro:pʰe:sərə s̐a:ke:t̪ə kuʃvə:fi:kə
 əla:ve: pro: le:kʰəṇa:t̪ʰə miṣṛə, pət̪ʰi:n̐əṇṇə
 miṣṛə, t̪ʰəṭra:n̐əṇṇə s̐iḥə d̐zʰa: 'bət̪ukə bʰa:i:' s̐əhiṭə
 ra:d̐zəḍʰa:n̐i:kə ʃəṭa:d̐hi:kə viḍva:n̐ə d̐zuṭələ rəḥəṭʰi.

upəro:ktə s̐əst̪ʰa:n̐əkə əla:va: mət̪ʰili: məḥila:
 s̐əghə, pət̪əṇa:; b̐hiarə s̐əgi:t̪ə ṇa:t̪əkə
 əka:d̐mi:, pət̪əṇa:; mət̪ʰili: əka:d̐mi:, pət̪əṇa:; lo:kəməṭʰə
 prəbʰriṭi kəṭo:kə s̐əst̪ʰa:kə s̐əṭʰi:ləṇṇə o: krija:kələ:pəme:
 fri:məṭi: pre:məkə s̐əfiəbʰa:giṭa: bəṇṇələ rəḥələ əṭʰi.

uṭkriṣṭə əbʰiṇṇəjəkə le:lə fri:məṭi: pre:mələṭa:d̐zi:kē: kəṭo:kə
 s̐əst̪ʰa:n̐ə d̐va:ra: kəṭo:kə s̐əmma:n̐ə o: purəṣka:rə prəḍa:n̐ə
 kəe:lə ge:lə əṭʰi d̐zəkərə e:kəṭa: pəigʰə su:t̪ʰi: əṭʰi. muda:
 e:ḥəṇṇə ḍʰəro:ḥəri s̐e:ṇa:n̐i:kē: s̐əmma:n̐iṭə kəe: ko:n̐o:
 s̐əst̪ʰa:n̐ə o: s̐əgəṭʰəṇṇə əpəṇa:-a:pe:kē: gəurəva:n̐uṭə kərəṭṭə
 əṭʰi.

miṭʰila:kə viḍuṣi: pərəmpərə: ḍe:ʃəme: əḍbʰuṭ əṭʰi.
 bʰa:rəṭi:jə st̪ri:-ʃikṣa:kə a:d̐ha:rə miṭʰila:kə viḍuṣi:gəṇəkə
 krija:kələ:pe: t̪ʰikə.
 ga:rgi:, məṭṭre:ji:, suḷəbʰa:, v̐e:d̐əvəṭi:, bʰa:rəṭi:, d̐zəjəṇṭi: t̪ʰ
 e:ri:, v̐a:se:t̪ʰi: t̪ʰe:ri:, əmbəpa:li:, ləkʰima: ḍe:vi:, v̐iʃva:sə
 ḍe:vi:, ləkʰima: t̪ʰəkura:n̐ə prəbʰriṭi viḍuṣi:kə e:kəṭa: pəigʰə
 pərəmpərə: miṭʰila:me: əṭʰi, ṭa:fi pərəmpərə:kə əṇṇupəmə

h̄amə a:n̄ə ba:t̄ə kəh̄əba:s̄ḍə pəh̄iṇe: e:kəta: l̄iṣṭə d̄əʔ rəh̄ələ
 t̄h̄i: i: l̄iṣṭə o:h̄əṇə h̄iḍi: p̄h̄ilmə ke:rə t̄h̄əi d̄zəkərə
 n̄irde:fəkə pəh̄ilə t̄h̄ələ:h̄ə. ma:n̄e: o:h̄i p̄h̄ilməs̄ḍə o: lo:kəṇi
 n̄irde:fəṇə ke:rə ka:d̄zə furu: ke:la:h̄ə-

Sooraj R Barjatya (Maine Pyar Kiya) (1989) ...

Aditya ChĀopra (Dilwale Dulhānia Le Jayenge) (1995) ...

Karan Joh̄ar (Kuch̄ Kuch̄ Hota h̄ai) (1998) ...

Farh̄an Akh̄tar (Dil ChĀhāta Hai) (2001) ...

Rajkumar Hirani (Munna Bh̄Bai MBBS) (2003) ...

Aamir Kh̄ān (Tare Zameen Par) (2007)

d̄zək̄h̄əṇə əh̄ā: i: l̄iṣṭə d̄e:k̄h̄əb̄əi t̄ḍə pəṭa: t̄f̄ələṭə d̄ze: n̄irde:fəkə
 ke:rə p̄h̄ilmə pəh̄ilə t̄h̄əi mud̄a: o:h̄i p̄h̄ilməme: əb̄h̄iṇəjə
 kərəe: b̄əla: əb̄h̄iṇe:t̄a: ṣəb̄h̄ə n̄əvə-pura:n̄ə d̄un̄ṇu: t̄h̄əi. i:h̄o:
 pəṭa: t̄f̄ələṭə d̄ze: kiṭf̄h̄u əb̄h̄iṇe:t̄a: n̄irde:fəkə ru:pəme: ṣe:h̄o:
 t̄h̄əṭh̄i a: i: gələṭə n̄əi t̄h̄əi. o: əb̄h̄iṇe:t̄a: ṣəb̄h̄ə əpəṇə
 n̄irde:fəki:jə k̄ṣəməṭa:kə lo:h̄a: ṣe:h̄o: mən̄əbe:n̄e: t̄h̄əṭh̄i.
 ṣəb̄h̄ək̄ē: əpəṇə mən̄o:n̄uku:lə ka:d̄zə kərəb̄a:kə əḍh̄ika:rə
 t̄h̄əi. mud̄a: ṣo:t̄f̄ijəu d̄z̄ə ra:d̄zəkəpu:rə d̄z̄ə i: ṣo:t̄f̄əṇe:
 rəh̄iṭəṭh̄iṇə d̄ze: h̄əmə h̄iṭə h̄i:ro: t̄h̄i:, n̄i:kə əb̄h̄iṇe:t̄a: t̄h̄i: t̄ḍi
 h̄əmə h̄iṭə n̄irde:fəkə a: n̄i:kə n̄irde:fəkə ṣe:h̄o: t̄h̄i: t̄ḍə ke:h̄əṇə
 ləgiṭəi. la:gəb̄ə t̄ḍə d̄ze: h̄o: mud̄a: t̄ək̄h̄əṇə n̄irde:fəkə ru:pəme:
 ra:d̄zəkəpu:rə ṣəp̄h̄ələ h̄e:be: n̄əi kəriṭəṭh̄i a: n̄e: fo: mən̄ə
 b̄əṇi pəb̄iṭəṭh̄i. əh̄ā: əh̄i: l̄iṣṭəme: d̄e:k̄h̄u: Munna Bh̄Bai
 MBBS me: d̄z̄ə ṣḍ̄d̄zəjə d̄əṭṭə i: kəh̄əṇe: rəh̄iṭəṭh̄i d̄ze: h̄əmə
 pura:n̄ə h̄iṭə h̄i:ro: t̄h̄i: t̄ḍi ra:d̄zəkuma:rə h̄i:ra:n̄i:kə
 n̄irde:fəṇəme: ka:d̄zə n̄əi kərəb̄ə t̄ḍə ke:h̄əṇə ləgiṭəi. mud̄a:
 v̄iṣva:ṣə ma:n̄u: b̄əa:li:vudəme: e:h̄əṇə ba:t̄ə h̄e:be: n̄əi
 kərəṭəi ka:rəṇə o:h̄iṭh̄a:mə ṣəb̄h̄ə pro:p̄h̄e:fəṇələ t̄h̄əi a:
 ṣəb̄h̄ək̄ē: bu:d̄z̄h̄ələ t̄h̄əi d̄ze: p̄h̄ilmə la:n̄ə ke:rə h̄əre:kə

ka:dʒə le:lə ələgə-ələgə dəkʂəʈa:kə dʒəru:rəʈi tʃhəi. i: ba:tə
 ʂəbʰə fiaməra: e:hi dʒa:re: likʰəe: pəʈələ əʈʃi dʒe: "a:kʰərə"
 ke:rə ka:rjəkrəməkə e:kəʈa: ʂəma:dʒə fiaməra: pəʈəba:kə
 le:lə bʰe:ʈələ dʒa:fi me: pre:mələʈa:dʒi:kə bʰa:vəna: rəhəŋi
 dʒe: o: "məʈʰili: ʒa:ʈəkə le:lə əpəŋə kəmə umrə ke:rə
 ʒi:ʈe:ʃəkə ʈəŋudʒa: ʃəkərekə bʰi:ʈərə ka:rjə ke:li:fi".
 pre:mələʈa:dʒi:kə e:hi kəʈʰəŋəʂə dʒu: ʈa: ba:tə ʂʈa:piʈə ho:ʈə
 əʈʃi pəhilə dʒe: məʈʰili:pərə o:ho: imo:ʃəŋələ əʈʃa:ʈʃa:rə
 kərəba:ʂə pa:ʈʃu: ʒəhi fiəʈəʈə tʃhəʈʃi i: kəhi dʒe: "məʈʰili:
 ʒa:ʈəkə le:lə.." a: dʒo:ʂərə dʒe: o: kəla:me: dəkʂəʈa:kə
 ʂʈa:ʒəpərə vəriʃʈəʈa:kə: əŋumo:dəŋə kərəi tʃhəʈʃi. fiaməra:
 la:gələ dʒe: i: bʰa:vəna: ʈə pro:pʰe:ʃəŋələ ka:dʒəkə ʈi:kə
 vɪpəri:ʈə tʃhəi. rəgəməʈʃə a: rəgəkərmī: fiaməra: le:kʰəkə
 vərgəkə ʈuləŋa:me: be:ʂi: ʒi:kə budʒʰa:ʈə tʃhələ mudā: e:hi
 ʈərəfiəkə bʰa:vəna:ʂə fiaməra: la:gələ dʒe: rəgəməʈʃo:me:
 məʈʰili: ʒa:hiʈjə bəla: be:ma:ri: a:bi ge:ləi. mu:ləʈəhə i:
 məŋo:vriʈi ʂəbʰəʂə be:ʂi: məʈʰili: le:kʰəkəme: bʰe:ʈəie: a:
 o:hi:ʈa:məʂə i: be:ma:ri: a:ŋo: kʂe:ʈrəme: a:bi ge:ləi. fiəmə
 e:hi ʂəməʂja:ʂə be:ʂi: ka:lə muʈʰəbʰe:ʈə kərəʈə rəfiəʈə
 tʃhəi. fiəmə gəʈʒələme: tʃhəi: ʈə fiəməra: ʒa:məŋe:me: i:ho:
 dʒikkəʈə a:e:lə. kiʈʃu le:kʰəkə kəhiəla:fi dʒe: fiəmə 40-45
 bərkʰəʂə məʈʰili: ʒe:va:me: la:gələ tʃhəʈʃi ʈə fiəməra rəʈʃəŋa:
 gəʈʒələ bʰe:lə. a:bə i: kəhi: dʒe: gəʈʒələ ke:rə ma:pəʈəʈə
 əhi: kəʈe:kə bərkʰəʂə likʰəʈə tʃhəi: ʒe: ko:ŋa: bʰəʈ ʂəkəie:?
 e:hiəŋə-e:hiəŋə uḍa:fiəraŋə bəhiuʈə bʰe:ʈəʈə. məʈʰili:me:
 ʂəbʰəʂə bəʈəka: ʂəməʂja: tʃhəi dʒe: dʒə kijo: e:kə viʃe:ʂə
 kəla:me: məhi:raʈə fi:ʂilə ke:ŋe: tʃhəʈʃi ʈə o: əpəŋa:kə:
 ʂərvəkəla: viʃe:ʂəʈʒə ma:ŋi ləi tʃhəʈʃi.

pre:mələʈa:dʒi:kə prəʈi ʂəməʂʈə a:dərə o: ʂəmma:ŋə rəkhəʈə
 fiəmə kəhiə: ʈʃa:fiəʈə tʃhəi: dʒe: e:hi ʈərəfiəkə bʰa:vəna:
 məʈʰili: rəgəməʈʃəkə: ʒo:kəʂa:ŋə kərəʈəi. kəʈe: ʒo:kəʂa:ŋə
 bʰe:lə fiəʈəi bʰu:ʈəka:ləme: ʈəkəra a:kələŋə rəgə a:lo:ʈʃəkə
 ʂəbʰə kərəʈʃi. mudā: e:hi ʈa:mə fiəmə əpəŋə fiəʈəʈə:pa e:hi
 ka:rəŋe: ke:ləhi dʒe: e:hi prəvriʈiʂə ʒa:hiʈjə ʈə gəʈrəme:

တၢ်ပၤတၢ်ဂးၤလၢ တၢ်ဖၢၤကမၤန့ၣ် ကမၤ ဂၢ်ဂမၤတၢ်တၢ်ပၤ ဃၢၢ်တၢ်ပၤ ဂၢ်ဂမၤ.

သၢၤဟံး တၢ်မၤန့ၣ် ဖၢၤမၤတၢ်: ဃၢၤကၢၤန့ၣ် န့ၣ်ပၤန့ၣ်: န့ၣ်မၤသ့ ဃၢၤတၢ်ပၤ
တၢ်ကၢၤလိၤကၢၤ တၢ်ဖၢၤ- <https://news4nation.com/news/aakhkar-dr-premlata-mishra-840062>

-ဃၢၤန့ၣ်: န့ၣ်ပၤတၢ်ဂၢၤတၢ်ဂၢၤ-န့ၣ်ပၤကၢၤ-8876162759

ဓၢၢ်ပၤ **မၤန့ၣ်ပၤ** editorial.staff.videha@gmail.com **ပၢၤ**
ပၢၤတၢ်မၤ.

2.13.ဃၢၤတၢ်ပၤ: သၢၤတၢ်- ဂၢ်ဂမၤကမၤ: ပၢၤတၢ်မၤတၢ်: မၤန့ၣ်ကၢၤ န့ၣ်ဟံးတၢ်
တၢ်ပၤတၢ်- ဝ: န့ၣ်ပၤ ဝ: ပၢၤ

ṇāhiṁ ra:kḥaitṭa ətʃʰi, kiʃʰu māṇṇa rəkḥito: o:kəra: əbʰujəktə
 ṇāhiṁ kəe: səkəitṭa ətʃʰi a: kiʃʰu lo:kə e:həṇṇa ho:itṭa ʃʰəṭʰi
 dʒe: dʒəru:rəṭika sāməjə kīva: ko:ṇo: sāmə-viṣəmə
 pəriṣṭʰiṭime: kiṇəkəḥu dʒa:ra: kə:lə ge:lə ʃʰo:ṭəṣṣə ʃʰo:ṭə
 səḥa:jəṭa: va: sɛ:va: le:lə firidəjəme: o:hi vjəktika prəṭi
 a:dərə- bʰa:və rəkḥaitṭa ʃʰəṭʰi, kriṭəḍʒnəṭa: əṇubʰəvə kərəitṭa
 ʃʰəṭʰi a: ṇirḍvəṇḍvəbʰa:və: ʃa:bdika a:bʰa:rə prəkəṭə kərəitṭa
 ʃʰəṭʰi. o:həṇṇe: ṣṭvə:dəṇṇəʃi:lə kəla:ka:rə a: kələməka:rə
 ʃʰəṭʰi **fri:məṭi: pre:mələṭa: mɪfrə 'pre:mə'** dʒe: sʒəjəke:ṁ
 ma:ṭrə ṣa:ma:ṇjə rəgəkərmī: budʒəitṭa ʃʰəṭʰi, ṣa:hiṭjika
 vjəktu ṇāhiṁ. ṭəṭ sāmʰəvəṭəḥə əpəṇṇə le:kḥəṇṇəkə krəməme:
 be:rə be:rə viḥu:ṭi dʒi:kə ṇa:mə ləitṭa kəḥaitṭa ʃʰəṭʰi-o:
 ḥəmərə:ṣṭə kiʃʰu ti:ṭə-mi:ṭə əṇubʰəvə likḥəba: ləitṭa
 ʃʰəṭʰi, ḥəmərə: ṣṭə kʰiṣṣa: piḥa:ṇi: likḥəva: ləitṭa ʃʰəṭʰi, ṇāhiṁ
 ṭəṭ ḥəmərə: ṭəṭ' ma:ṭrə bʰəṭṭa: dʰərə' a:jələ ətʃʰi.

i: ṭṭikə viṇəmrəṭa:,i: ṭṭikə ma:ṭiṣṭə dʒuṭələ rəḥəba:ka
 ṣṭṣka:rə a: iəḥiṁ ṭṭikə o: ma:ṇvi:jə guṇə dʒe: məṇuṣjəke:ṁ
 vəṣṭuṭə: məṇuṣjə bəṇṇəbəitṭa ʃʰəṭʰi. i: ṣəṭjə, dʒe: pre:mələṭa:
 mɪfrəkə ṇa:mə ləitṭa dɛ:ri: miṭṭila:kə e:kəṭa: o:ḥe:ṇṇə
 məḥila:kə vjəktuṭvə ā:kḥikə ṣo:dʒḥā: əbəitṭa ətʃʰi, dʒe: bi:sāmə
 ʃəṭa:bdikə utṭəra:rdḍḥəkə furu:ḥe:me: (1964-
 65) rəgəməṭʃṭəṣṭə dʒuṭəli:ḥə, rəgəməṭʃṭəke:ṁ dʒi:vəṇṇəkə
 pəɾja:jə bəṇṇəuləṇi a: ṭəṭjō: əpəṇṇə pa:riva:rikə- ṣa:ma:dʒikə
 dʒi:vəṇṇəme: ṭa:ləme:lə bəṇṇəuṇe: rəḥi ṣəkəli:ḥə. ṇiṣṣṭṭəde:ḥə
 ṭa:hi sāməjəme: i: kra:ṇṭika:ri: dɛ:gə ʃʰəṭʰi, dʒəkəṭə
 a:lo:ṭṭəṇa: -prəṭja:lo:ṭṭəṇa: ḥo:ṭe: rəḥəṭə, ṭəṭḥa:pi kiʃʰu
 ʃubʰəṭʃṭəkə a: pəṭika səḥəjə:gəkə bəlē: o: ṇe: ma:ṭrə sʒəjə
 bəṭḥəitṭa rəḥəli:ḥə, əṭiṭu bʰəviṣjəkə bəḥuṭə ra:ṣə ṣṭri: le:lə
 pre:rika: bəṇṇəli:ḥə. əpəṇṇə səḥəḍʒə-ṣəṭələ məməṭvəpu:ṇə
 sʒəbʰa:vəkə ka:rəṇē: o: səbʰəḥəkə ma:ṭriṭulja: ma:ṇələ
 dʒa:itṭa ʃʰəṭʰi . a:i ḥuṇəkə a:bʰiṇəjika ṇāhiṁ, əṭiṭu ṣəṭələ
 firidəjəkə ṣo:dʒḥə-ṣəṭələ bʰa:ṣa:me: likḥələ ṣṭṣməṭəṇəkə
 ma:dē: ḥuṇəkə vjəktuṭvəkə kriṭəḍʒnəṭa:kə ṣṭṣə ḥuṇəkə
 dʒi:vəṇṇəme: a:jələ kiʃʰu ʃre:ṣṭḥə dʒəṇəkə vjəktuṭvəkə o:hi

व॑रि॒स॒त॒ज॒ः स॒ब॒भ॒न॒क॒ः स॒ःक॒स॒ःत॒क॒ःर॒ः क॒र॒ब॒ःक॒ः प्र॒ज॒ःस॒ः
क॒र॒ब॒ः,द॒ज॒ः स॒ःम॒ःन॒ज॒ः बु॒द॒ज॒ःःत॒ः व॒रि॒स॒त॒ः अ॒त॒ः,न॒ःत॒ः ले॒ःब॒ः
द॒ज॒ःग॒र॒ः अ॒त॒ः अ॒ःब॒ःःर॒ः व॒ज॒क॒त॒ः क॒र॒ब॒ः द॒ज॒ःग॒र॒ः अ॒त॒ः-

स॒ःस॒म॒र॒न॒क॒ः प॒न॒ःल॒ः अ॒द॒ःज॒ःःमे॒ः ०ः म॒ःन॒ः प॒ःत॒ःत॒ः त॒ःत॒ः
ज॒ःत॒ःःद॒ज॒ःःके॒ः,सु॒न॒क॒ः स॒ःद॒ःन॒ःत॒ःके॒ः,सु॒न॒क॒ः
प॒ःत॒ःरि॒व॒त॒ःस॒ल॒त॒ःके॒ः,सु॒न॒क॒ः अ॒क॒ःर॒न॒ः व॒ःत॒ःस॒ल॒ज॒ः अ॒ः
न॒ःत॒ःत॒ःल॒त॒ःके॒ः!

"द॒ज॒ःब॒त॒ः द॒ःरि॒ः ह॒म॒ः व॒ज॒व॒त॒ःत॒ः द॒ज॒न॒ग॒ःमे॒ः न॒ःह॒ः अ॒ःब॒ः
ग॒ःल॒ह॒ः,त॒ःब॒त॒ः द॒ःरि॒ः सु॒न॒क॒ः ब॒ःस॒ः ह॒म॒ःर॒ः ज॒र॒न॒त॒ःत॒ः
र॒ह॒ल॒ः..."

"०ः ह॒म॒ःर॒ः प॒ःत॒ः त॒ःल॒ःह॒ः, मि॒त॒ः अ॒ःकि॒ः म॒ःर॒ग॒द॒र॒ःक॒ः-ह॒म॒ः
न॒ःन॒ज॒ः न॒ःह॒ः ल॒ः स॒क॒ःत॒ः त॒ःः."

अ॒ःक॒ःस॒ःन॒ःमे॒ः अ॒प॒न॒ः प्र॒व॒ःज॒ः ले॒ःल॒ः, ब॒ःग॒मा॒ः, त॒ःत॒ः
स॒म॒ति॒ः अ॒ःद॒मे॒ः स॒क॒रि॒ज॒त॒ः ले॒ःल॒ः,स॒ःक॒ः म॒ःन॒मे॒ः अ॒द॒ःक॒ःर॒क॒ः
द॒ज॒ःग॒र॒ःक॒त॒ः ले॒ःल॒ः प्र॒ःम॒ल॒त॒ःद॒ज॒ः सु॒न॒क॒ः प्र॒ःत॒ः अ॒प॒न॒ः
क॒रि॒त॒द॒ज॒त॒ः ब॒ःस॒र॒त॒ः न॒ःह॒ः त॒ःत॒ः अ॒ः ल॒ःक॒के॒ः ल॒ः द॒ज॒ःत॒ः
त॒ःत॒ः न॒ः ज॒ःत॒ः द॒ज॒ःक॒ः स॒ःह॒ति॒क॒ः ग॒रु॒त॒ःक॒ः ब॒ःम॒ःस॒ः
ःक॒त॒ः स॒ह॒रि॒द॒ज॒ः- न॒ःत॒ःल॒ः- प॒ःति॒त॒ल॒ज॒ः उ॒द॒ःर॒ः
ब॒ःम॒मे॒ः,सु॒न॒क॒ः स॒ःद॒ःत॒क॒ः क॒त॒र॒त॒ः अ॒ः ज॒ःज॒ःव॒रि॒ः
प्र॒व॒रि॒त॒ःस॒ः प॒ःर॒ःक॒ः स॒ःह॒ःस॒ः स॒ःन॒ल॒ः व॒ःत॒ःस॒ल॒ज॒क॒ः
अ॒क॒रि॒म॒ः म॒ःत॒मे॒ः !

स॒ःस॒म॒र॒न॒क॒ः द॒ःस॒र॒ः प॒ःल॒ः स॒म॒र॒प॒त॒ः त॒ःन॒ः ज॒रि॒ः
ह॒रि॒म॒ःह॒न॒ः द॒ज॒ःके॒ः,द॒ज॒न॒ःस॒ः प॒त॒न॒ः म॒ः अ॒प॒न॒ः ब॒ःत॒ः
अ॒ः त॒द॒न॒त॒र॒ः व॒क॒स॒त॒ः प॒ःरि॒व॒ज॒-ब॒ःत॒ःद॒ज॒ः-स॒ब॒द॒ह॒क॒ः
स॒ःह॒प॒ःत॒ः व॒व॒र॒ः अ॒ः प्र॒ःत॒ः उ॒त॒त॒ः म॒ःर॒ग॒द॒र॒ःक॒ः
उ॒ल॒ःक॒ः क॒र॒त॒ः सु॒न॒क॒ः प्र॒ःत॒ः अ॒प॒न॒ः स॒म॒र॒न॒ःद॒ज॒ः अ॒र॒प॒त॒ः
क॒ःन॒ः त॒ःत॒ः,सु॒न॒क॒ः ब॒ःव॒प्र॒व॒ः स॒ःह॒ःक॒ः त॒ःत॒ःस॒ः
अ॒ब॒ःस॒त॒त॒ः,सु॒न॒क॒ः प॒त॒न॒ः(प्र॒ःम॒ल॒त॒ःद॒ज॒ःक॒ः
क॒ःक॒ः) ग॒ःर॒क॒ः ब॒ःह॒ः ब॒ःल॒ः द॒ःग॒ःस॒ः प्र॒ःरि॒त॒ः म॒ःन॒त॒ः
ब॒ह॒त॒ः ज॒र॒द॒ः स॒ःग॒ः सु॒न॒क॒ः स॒म॒र॒न॒ः क॒र॒त॒ः त॒ःत॒ः.
ह॒रि॒म॒ःह॒न॒ः द॒ज॒ःक॒ः स॒ः-स॒म॒ःत॒ःक॒ः सु॒व॒प॒न॒के॒ः

pẽ dʒəjəna:tʰə mɪfrəkə:æ smriti- tərpaŋə d̪əitə o: kəh̪əitə
tʃʰətʰɪ-

"pẽ dʒəjəna:tʰə mɪfrə e:kə vjəktɪ n̪əhi əpɪtu s̪əstʰa:kə n̪a:mə
ətʃʰɪ."

puŋəh̪ə fɪpuŋəkə tʃuləna: vɪʃa:lə vətəvrikʃəs̪əæ kərəitə o: kəh̪əitə
tʃʰətʰɪ- "ga:tʃʰə ko:n̪o: vərgə-bʰe:d̪ə, dʒa:tɪ-bʰe:d̪ə ,d̪ʰərmə -
bʰe:d̪ə n̪əhi budʒʰəitə ətʃʰɪ.o:fiəŋə vjəktɪkə fiə:tʃu kɪjo: kʰa:s̪ə
n̪əhi fiə:itə tʃʰəikə, mud̪a: o:fi vjəktɪtʃvəkə i: vɪʃe:ʃəta: fiə:itə
tʃʰəikə dʒe: lo:kə fɪpuŋəkə: əpəŋə kʰa:s̪ə fiəjəba:kə d̪a:bi:
kərəe: ləgəitə ətʃʰɪ.o: əpəŋə bʰa:ʃa: s̪əskritikə s̪əgəh̪i s̪əgə
ma:n̪əvət̪a:kə pud̪ʒa:ri: tʃʰəla:fiə."

t̪ədupərə:n̪tə o: n̪a:ri:-dʒa:gərəŋəkə əgrədu:tə ru:pəme: p̪ə
go:vɪŋd̪ə dʒʰa:ke:æ d̪e:kʰəitə fɪpuŋəkə: prətɪ kriədʒn̪əta:
dʒna:piŋtə kərəitə tʃʰətʰɪ-

"pẽ dʒʰa:kə n̪a:təkəkə ma:d̪ʰjəm̪ə: fiəməra: əpəŋə
əbʰiŋjə- kəla:me: vɪvɪd̪ʰəta:kə əvəs̪ərə bʰe:t̪ələ. be:ʒi:
n̪a:təkəme: e:kə r̪əgəkə bʰu:mika:s̪ə upədʒələ
əkula:fiət̪ike:æ d̪u:rə kəe: fiəməra:me: s̪pʰu:rtɪ a:n̪i d̪e:ləkə."

"p̪ədit̪ə dʒʰa:kə n̪a:təkəkə pa:t̪rə s̪əbʰə t̪ətk̪a:ləme: dʒe:
s̪a:ma:dʒikə d̪ʰa:ra: tʃʰəli r̪əh̪ələ ətʃʰɪ,o:kərə d̪ʰa:ra:kə
vɪpəri:tə pərɪvərt̪əŋə tʃa:fiəitə ətʃʰɪ.a:ɪs̪ə 40 vərs̪ə pu:r̪və dʒe:
n̪a:təkə likʰələ ge:lə,o:fiu:me: i: bʰa:və tʃʰələ a: dʒe:
n̪əvi:n̪ət̪əmə kriɪ (rukman̪i: fiərəŋə) tʃʰəŋi o:fiu:me: ətʃʰɪ.e:fi
n̪a:təkəkə dʒəŋə- bo:n̪iɦa:rə jəd̪jəpɪ əʃikʃit̪ə ətʃʰɪ,pərət̪ʃə
lɪləɦa: ko:t̪i:vələ:kə ət̪ja:tʃa:rəs̪ə t̪ra:n̪ə pəe:ba:kə fiə:tʃu
e:kə s̪əgə bʰəe: s̪əgʰərs̪ə kərəitə ətʃʰɪ. o:kəra:

lo:kəŋikə e:kəta:s̪ə s̪əma:dʒəme: pərɪvərt̪əŋə əb̪əitə ətʃʰɪ."

"p̪ədit̪ə go:vɪd̪ə dʒʰa: o:fiəŋə s̪əskritikə puruʃə tʃʰətʰɪ
dʒəŋikə dʒi:vəŋəkə s̪əməst̪ə s̪ne:fiə- ba:t̪i: ən̪udʒə

ṣa:hiṭjəka:rə- kəla:ka:rə le:lə tʃhəṇṇi.dʒəṭe:kə hiṇṇəkə:ṣṣṣ
 r̥ḡə-kərmī:ke:ṣṣ bʰe:ṭəḷəikə əṭhəva: bʰe:ṭi rəhələ tʃhəikə
 o:ṭe:kə a:ṇṇə-ko:ṇṇo: vjəṭṭiṣṣṣ ṇṇəhiṣṣ."

gurudʒi: ru:pəme: pṣ. ṭri:lo:tʃhəṇṇə dʒhə:ke ṣmərəṇə kərəṭṭə
 pre:mələṭa: dʒi: kəhəṭṭə tʃhəṭhī-"ṣṣṣṣ 1984 -85 me: gurudʒi:
 ko:ləka:ṭa: məhi:ṇṇəgəri: ke:ṣṣ ṭja:gi pəṭṇa:ke:ṣṣ əpəṇṇə
 va:ṣṣə- ṣṭhə:ṇṇə bəṇṇəḷəṇṇi. hiṃərə: lo:kəṇṇikə ṣṃəkṣə e:kə
 ṇṇiṇṇe:ṭəkəkə ru:pəme: əjələ:hi tʃe:ṭṇa: ṣṃṃṭi' ḍva:ra:
 mətʃiṭṭə ṇa:ṭəkəkə ma:ḍhəjəme:. hiṇṇəkə ka:rjəṭəli:ṣṣṣ ṣəbʰə
 kəla:ka:rə prəbʰa:viṭṭə tʃhəḷə a: ṣṣḡəhi hiṇṇəkə ṭiṣṭəṭvə
 grəhiṇṇə kərəba:ke:ṣṣ hi:ṭu ṭṭa:hiḷə ṣe:hi:."

məṭhīli: r̥ḡəməṭṭəjəme: ṇṇəvi:ṇṇə ṭəkəṇṇi:kəkə ṣṃa:ve:ṭə a:
 əbʰiṇṇəṣṣə prəṣṭṭṭi ḍva:ra: ṣṭəro:ṇṇəjəṇṇəkə ṣṣḡə
 r̥ḡəməṭṭəjəke:ṣṣ ro:dʒəga:rəkə ṣa:ḍhəṇṇə bəṇṇəjəba: le:lə a:
 pəṭṭhə:ṭi pəṭṇa:me: tʃe:ṭṇa: ṣṃṃṭikə ma:ḍhəjəṣṣṣ
 r̥ḡəkərmī: lo:kəṇṇikə ma:rgəḍəṭṭəṇṇə le:lə pre:mələṭa: dʒi: pṣ
 ṭri:lo:tʃhəṇṇə dʒhə:ke:ṣṣ ṭrəḍḍhə:ke ṣṣḡə mə'ṇṇə pa:ṭəṭṭə tʃhəṭhī.

r̥ḡəkərmī: ṭri:kā:ṭə mətḍələke:ṣṣ o: r̥ḡəməṭṭəjəke
 ṣṭpa:hi:, əgrəḍu:ṭə, ṇe:ṭa:, əbʰiṇṇe:ṭa:, ṇṇiṇṇe:ṭəkə, ṭiṭṭəkə a:ḍi
 viṭe:ṣəṇəkə ṣṣḡə mə'ṇṇə pa:ṭəṭṭə tʃhəṭhī.hiṇṇəkə əṣṣəməjə
 ḍe:hi:va:ṣṣə:ṇṇə məṭhīli: r̥ḡəməṭṭəjəke ḍṇiṭjā:ke ṣəbʰə
 kəla:ka:rəkə le:lə vjəṭṭiḡəṭṭə kṣəṭṭi tʃhəḷə i: kəhəṭṭə o: ume:ḍə
 rəkʰəṭṭə tʃhəṭhī dʒe: hiṇṇəkə əpu:ṇə ka:dʒə pu:ra: kərəba:
 le:lə ṇṇiṣṣṣṣḍe:hi ko:ṇṇo: kəla:ṭiṇṇṭəkəke:ṣṣ ṭri:kā:ṭə dʒi:
 pəṭhəṭṭa:hi.

ba:ləbʰəḡima:ke ṇṇiṇṇe:ṭika: prəṃila: dʒi: jəḍjəṭi kəhiṇṇo:
 əbʰiṇṇəjə le:lə prəṭjəkṣəṭəhə mətʃiṭṭə pərə ṇṇəhiṣṣ əjəli:hi, muḍa:
 ṇṇiṇṇe:ṭṇṇə, əṇṇu:va:ḍə,ru:pəṣṣṣṣḍṭṭa: e:vṣṣ prəṣṭṭṭikə le:lə
 ṣəbʰə ṭa: ḍa:jṭṭə ṣve:tʃhə:ṣṣṣṣ vəhiṇṇə kərəṭṭə o: e:vṣṣ əbʰiṇṇəjə
 le:lə ṣəbʰə ṭəṭəhəkə ṣəhi:jəṭa: ḍe:ṇṇi:ra: hiṇṇəkə pəṭṭi ṭri:
 ṇa:ra:jəṇṇə dʒhə:ke prəṭṭi əpəṇṇə ṣṇe:hi a: kriṭṭṭṭṭṭa:

pre:mələta: sənə snə:fiələ vjəktu ko:nə: bişəritəthi!kʰa:səkəe:
əmərthili:bʰa:ʃi: bəʃtʃja: səbʰəsə mərthili: na:təkə
kərejəba:me: prəmila:dzi:kə pəriʃrəmə,ləgənə a: sətətə
prəja:sə smərənə jo:ɡjə budʒʰəitə tʃʰəthi a: bʰəgima:
pəriʋa:rəke:ə prəmila:dzi:kə riŋi: budʒʰəitə tʃʰəthi.

e:kəə ətʃiriktə bətukə bʰa:ı,hunəka: s̄əgə vjəktuɡətə s̄əb̄əđhə
a: e:fiənə: ənə:kə vjəktukə prəti o: əpənə kritəđznəta:
đzna:piʃə kəe:nə: tʃʰəthi,đzənika:s̄ə hunəka: kən̄ijō:
snə:fiə, s̄əmma:nə,əvəsərə ʋa: upəka:rə bʰe:tələni.

əvəʃjə əlpa:jume: ma:tʃri-piʃri-ʋifi:nə e:kəta: kən̄ja: pətənə:
sənə ʃəfiərəme: əpənə:ke:ə s̄tʰa:piʃə kəe:
s̄əkəli:fiə,r̄əgəkərməke:ə əpənə đzi:ʋənəkə ləkʃjə bən̄a:
s̄əmma:nə pa:bi s̄əkəli:fiə,tə' bəfiutə lo:kəkə s̄əfiəjo:gə
bʰe:təle: fiə:təni, kiŋtu e:fi s̄əbʰə s̄əgʰərʃə-ja:tʃra:me: hunəka
a:t̄məbələ, kəʃʰiŋə pəriʃrəmə,əvəsərəkə la:bʰə utʰəjəba:kə
ʃəikʃən̄ikə o: əbʰiŋəjəkə đzən̄məđza:tə k̄səməta:ke:ə
n̄əka:rələ n̄əfiə đza: s̄əkəitʃʰə. fiə,'o: **đnə o: pələ'** likʰi kəe:
o: əpənə vjəktit̄vəkə s̄əka:ra:t̄məkəta:kə s̄əbələ pəriʃjə
de:nə: tʃʰəthi,s̄əma:đzəkə prəti ku:lə đʰa:rən̄a:kə ba:do: o:fi
k̄sə:t̄rəme: məđzəgu:ti:kə s̄əgə tʰa:tʰə fiəjəba:kə pre:rən̄a:
s̄e:fiə: đəitə tʃʰəthi a: əpənə đzi:ʋənəme: s̄əfiə:jəkə rəfiələ
s̄əbʰə ʃre:ʃtʰə đzən̄əkə prəti kritəđznəta:pu:ŋə
s̄vi:ka:ro:kt̄is̄ə e:kəta: a:đərʃə s̄o:đzʰā: rəkʰən̄e: tʃʰəthi.

e:fi s̄əsmərən̄əke:ə s̄a:fiʃjəkə kəsuʃi: pərə kəʃələ:s̄ə
bʰə' s̄əkəitʃʰə kiʃʰu đzərkiɡə əpubʰəʋə fiə:, muđa: fiɾiđjəkə
s̄əfiəđzə-s̄ərələ bʰa:ʋukə ud̄ga:rə ru:pəme:'o: **đnə o:**
pələ' əpənə e:kəta: ma:n̄əvi:jə pəkʃəkə s̄əgə s̄əbələ pəriʃti
a: s̄əʃəktə upəst̄ti de:kʰəbətə ətʃi.e:kʰən̄ə e:təbəfi.

a:bʰa: đzʰa:

25.10.2022

အပတ်စပို့စ် မန့်တုညေ editorial.staff.videhă@gmail.com ပာေ
ပတ်စာ.

2.14.မာ်ဂဝးသ်ဒေ သ်ဒှာ:- ဂုာ်း: နှာ်နက်ကရော် ke: ခရေဂုးတဲ,
မာ်ဂ်လိ: ဂုာ်တဲ မာ်ဂ်နဲ ပာ်ဂ်လဲ နှာ်နဲ မာ်ဂ်လဲ: ရဲဂဲကရိ:
အဝးာ် မာ်ဂ်လိ: ဖိလမဲ မဲ: မာ်ဂဲ: ke: နှာ်နဲ: ပာ်ဂ်မုးဂ်
သ် pre:မာ်ဂဲ: မိာ် pre:မာ်'

मनोऽङ्गो दङ्गः

ना.रि. स्रष्टाकृतकृत्य के. अग्रदुःख, मङ्गलि. ना.तृ मङ्गलक
पहिले स्रष्टा मङ्गलि. रङ्गकर्मि. अ.र. मङ्गलि. फिल्मा
मे. ममता. के. सा.का.तृ प्रतुमु.रु. द. प्रेमलता.
मि. 'प्रेम'

मङ्गलि. ना.तृ मङ्गलक पहिले स्रष्टा मङ्गलि. रङ्गकर्मि. अ.
मङ्गलि., भ.दङ्गपुरि. व. हिन्दी. पहिले मे. अभि.तृ
के.पि.रि. प्रेमलता. मि.र.क. प्रा.रङ्गिक. दङ्गि.व.र.
स्रष्टाकृतकृत्य के. अग्रदुःख, मङ्गलि. ना.तृ मङ्गलक
पहिले स्रष्टा मङ्गलि. रङ्गकर्मि. अ.र. मङ्गलि. फिल्मा
मे. ममता. के. सा.का.तृ प्रतुमु.रु. द. प्रेमलता.
मि. 'प्रेम'

pīṭa:kə n̄a:mə pēḍiṭṭə di:n̄a:n̄a:ṭhə d̄z̄h̄a: a: ma:ṭa: biṇḍa:
 de:vi: t̄h̄əli:fiə. hiṇṇəkə pīṭa: əpəṇa: ɪla:ka: ke: vi:k̄h̄a:ṭə
 v̄əiḍjə t̄h̄əla:fiə. hiṇṇəka: ləgə ḍu:rə ḍu:rə s̄ə lo:kə upəṭja:rə
 le:lə əb̄əṭṭə t̄h̄ələ a: s̄v̄əṣṭh̄ə fiə:ṭə t̄h̄ələ. pre:mələṭa: əpəṇə
 ma:ṭa: pīṭa:kə əṣṣəgəre: s̄ṣṭa:n̄ə t̄h̄əṭh̄i. rəhi:ka: ga:mə
 ṭəṭṣəməjə a: fi:lə ḍh̄əri n̄a:ṭəkəkə m̄əṭṭjəṇə le:lə vi:k̄h̄a:ṭə
 rəhiələ əṭh̄i. e:kəra: d̄z̄əṇṇəmb̄u:mikə ma:ṭi ke: guṇə kəhi:
 əṭh̄əva: viḍh̄əṇṇa: ḍva:ra: m̄əṭṭh̄ili: r̄əgəməṭṭj̄əkə le:lə r̄əṭṭj̄ələ
 ge:lə m̄əhi:la: kəla:ka:rəkə s̄a:k̄sa:ṭə pr̄əṭimu:ṭi. hiṇṇəkə
 r̄əgəməṭṭj̄i:jə ḍzu:ṭa:və ləga:ṭa:rə b̄əṭh̄iṭe: ge:lə. ḍz̄ək̄h̄əṇṇə ki
 hiṇṇəka: əpəṇə ga:məhi ke: s̄ku:lə me: m̄əṭṭj̄ə p̄ərə uṭ̄ərəba:kə
 vi:ro:ḍh̄ə muk̄h̄ərə fiə:ṭə rəhiələ əṭh̄i. vi:ro:ḍh̄i: s̄v̄ərəkə
 muk̄h̄ərəṭa: ke: ka:rəṇṭe: e:kə-ḍu: be:rə ṭə n̄a:ṭəkə ke: m̄əṭṭj̄əṇə
 ṭəkə ṇ̄əhi b̄h̄ə ṣəkələ.

k̄h̄əirə, p̄əhi:lu:kə s̄ṭh̄a:pīṭə p̄ərəṣ̄p̄ərə: əṇṇuṣ̄a:rə ba:lə ka:ləhi
 me: 12mə b̄əj̄əṣi me: hiṇṇəkə vi:va:fiə ṣi:ṭa:m̄əḍh̄i: d̄z̄ila:kə
 ṣi:r̄əṣi: ga:mə me: b̄h̄e:lə. hiṇṇəkə p̄əḍh̄a:i: li:k̄h̄a:i: ga:mə ke:
 s̄ku:lə me: b̄h̄e:lə. d̄z̄əṭəjə p̄əṭh̄i i: m̄əṭṭri:kə me: p̄h̄əṣṭə
 ḍvi:d̄z̄əṇṇə s̄ə pa:s̄ə b̄h̄e:li:fiə. hiṇṇəkə p̄əṭṭiḍe:və rəhi:ka: ke:
 s̄ku:lə me: ṣi:k̄ṣəkə t̄h̄ələṭh̄ə. hiṇṇəka: p̄əri:va:rə me: ṭi:ṇə ṭa:
 puṭṭrə e:kəṭa: puṭṭri: t̄h̄əṭh̄iṇṇiə. hiṇṇəkə d̄z̄je:ṣṭh̄ə ba:ləkə
 m̄əṇṇəmo:fiəṇṇə miṣra: ṭi:liḍz̄ē:s̄ə b̄ju:ro: me: ka:r̄j̄ərəṭə
 t̄h̄əṭh̄iṇṇiə. ḍo:s̄ərə ba:ləkə r̄əvi r̄əḍz̄əṇṇə miṣra:
 a:i:el̄ə:p̄h̄ə:s̄ə n̄a:məkə pr̄əṭiṣṭh̄iṭə p̄h̄a:ṇṭē:s̄ə k̄əp̄əṇi: me:
 va:ṣ̄ə pre:ṣiḍē:ṭə, ṭe:s̄ərə be:ṭi: əṇṇup̄əma: ṣe:fiə: m̄ju:d̄z̄ikə
 me: e:m̄ə: a: ga:j̄əṇṇə viḍh̄a: s̄ə ḍzu:ṭələ t̄h̄əṭh̄i. e:fiəṇṇə
 buḍz̄h̄əṇṇa: ḍz̄a:ṭə əṭh̄i d̄z̄e: pre:mələṭa:kə d̄z̄əṇṇə m̄əṭṭh̄ili:kə
 le:lə b̄h̄e:lə əṭh̄i. r̄əgəməṭṭj̄ə s̄ə hiṇṇəkəṇə ḍzu:ṭa:və b̄əḍh̄iṭe:
 rəhiələ. viḍiṭṭə fiə: d̄z̄e: ṭəṭṣəməjə me: r̄əgəməṭṭj̄i:jə viḍh̄a: me:
 əb̄h̄iṇṇəjə le:lə ṣṭri: pa:ṭrəkə ḡh̄o:rə əb̄h̄a:və t̄h̄ələ. puruṣ̄ə ṣəbə
 n̄a:ri:kə b̄h̄e:s̄ə me: əb̄h̄iṇṇəjə k̄ərəṭṭə t̄h̄əla:fiə. e:fi k̄h̄əḡəṭa: a:
 be:ḡərəṭa: ke: b̄h̄ərəba: le:lə pre:mələṭa: a:ḡā: əj̄əli:fiə.

əpəṇa: ga:mə rəhi:ka: me: 'b̄əṭṭj̄i: di:di:' ke: n̄a:mə s̄ə

vɪkʰja:tə pre:mələtə: mɪfrə əpəṇṇə ədʰja:pəṇṇə ka:ləhi s̃ə
 s̃vət̃t̃rə vɪt̃ja:rəkə bʰa:vəṇṇa: s̃ə o:t̃ə pro:t̃ə rəhəli:fiə. n̄a:ri:
 s̃əfəkt̃kərənə ke: d̄ɪfa: me: hiṇṇəkə əviṣmərəṇi:jə jo:gəḍa:n̄ə
 ke: kəkʰəṇo: n̄əkə:rələ n̄əhi d̄ɪa: s̃əkəit̃ə ət̃ʰi. d̄ɪa:hi s̃əməjə
 me: r̄əgəmət̃jə pərə ləṛəki: ke: t̃fəʰəṇṇa:ɪ v̄ərd̄ɪt̃ə t̃ʰələ a:
 e:kəra: gələt̃ə n̄əḍzəri s̃ə d̄e:kʰələ d̄ɪa:it̃ə t̃ʰələ. o:hi s̃əməjə
 ga:mə me: kə_ɪe:kə be:rə hiṇṇəka: viro:d̄ʰa:bʰa:s̃ə ke:
 s̃a:məṇṇa: kərəjə pət̃əit̃ə rəhələṇṇə. mud̄a: i: əpəṇṇə s̃əkəlpə
 pərə əḍigə rəhi əpəṇṇa: əbʰija:n̄ə ke: bələ d̄əit̃ə rəhəli:fiə.
 əpəṇṇə ga:mə rəhika: s̃t̃ʰit̃ə ju:e:n̄əvi:n̄ə ut̃ʰit̃ə vɪd̄ja:ləjə me:
 pra:r̄əbʰikə ʃik̄ṣa: ke: d̄əura:n̄ə i: r̄əgəmət̃jə pərə s̃tri: pa:t̃rə
 ke: ruṇə me: puruṣə vərgə ke: əbʰiṇṇəjə kərəit̃ə d̄e:kʰi vɪt̃ʃəl̄it̃ə
 fiə:it̃ə t̃ʰəli:. hiṇṇəka: mo:n̄ə me: e:kəṭa: t̃i:s̃ə ut̃ʰəit̃ə t̃ʰələṇṇə
 d̄ɪe: mət̃jə pərə s̃tri: pa:t̃rəkə ruṇə me: ko:n̄o: ləṛəki: kie:kə
 n̄əhi əbəit̃ə ət̃ʰi. bəṭa:bəit̃ə t̃ʰəli: d̄ɪe: t̃əts̃əməjə rəhika: ut̃ʰit̃ə
 vɪd̄ja:ləjə n̄a:t̃jə vɪd̄ʰa:kə ke:n̄ḍrə biṇḍu ke: ruṇə me:
 d̄ɪa:n̄ələ d̄ɪa:it̃ə t̃ʰələ a: s̃əgər̄o: t̃ʃərt̃ʃit̃ə t̃ʰələ. d̄ɪəṭəjə
 məd̄hubəṇi: n̄iṇa:si: s̃ərə t̃ʃəṇḍrika: prəṣa:d̄ə s̃əṇṇə n̄a:t̃jə
 pre:mi: d̄a:re:kt̃ərə s̃ku:lə ke: fie:d̄ə ma:s̃t̃ərə ke: ruṇə me:
 məud̄zu:d̄ə t̃ʰələt̃ʰi. t̃ʃəṇḍrika: ba:bu: ke: n̄a:t̃jə n̄iṇḍe:f̄əkə
 ke: ruṇə me: pa:bi rəhika: ga:məkə s̃əgə a:s̃əpa:s̃ə ɪla:ka:
 me: s̃e:fiə: n̄a:t̃jə vɪd̄ʰa: ke: kʰu:bə pəṣa:rə bʰe:lə. hiṇṇəka: e:hi
 vɪd̄ʰa: me: pa:r̄əgəṭə kərəba: v̄ə r̄əgəmət̃jəkə pre:rəṇa: me:
 t̃ʃəṇḍrika: ba:bu:kə əṭuləṇi:jə jo:gəḍa:n̄ə rəhələ ət̃ʰi.

d̄ɪi:vəṇṇəkə krəmā me: hiṇṇəka: gəḍəpʰa:d̄ərə ke: ruṇə me:
 mɪt̃ʰɪla: mət̃ʰɪli:kə əmu:l̄jə d̄ʰəro:fiərə ja:t̃ri: n̄a:ga:r̄ḍɪṇṇə
 k̄ē: s̃a:n̄iḍʰjə bʰe:t̃ələ a: hiṇṇəke: kəhələ: pərə 'pre:mə' əpəṇṇə
 pəṭi ke: s̃əgə pət̃əṇṇa: ʃipʰt̃ə kəjələt̃ʰi. ja:t̃ri: d̄ɪi: ke:
 t̃ʰəṭrət̃ʰa:ja: me: hiṇṇəkə rə pət̃t̃bʰa: me: n̄ikʰa:rə a:bəjə
 ɪa:gələ. d̄ɪəṭəjə kiṭʰu d̄iṇṇəkə ba:d̄ə hiṇṇəka: pəṭi ke: n̄əukəri:
 prəka:f̄əṇṇə ka:r̄jə me: ɪa:gr̄i ge:lə a: pre:mələt̃ə: s̃e:fiə:
 pət̃əṇṇa: ke: e:kəṭa: s̃ku:lə me: ʃik̄ṣika: ke: ruṇə me: ka:d̄zə
 kərəjə ləgəli:fiə. mud̄a: hiṇṇəkə pət̃ʰa:i: s̃e:fiə: əṇṇəvəṛəṭə
 t̃ʰələit̃ə rəhələ. a: i: pi:e:t̃ʃəḍi: d̄ʰəri ke: d̄igri: fiə:s̃ɪlə kəə/

da:ktərə ke: upa:dh̥i grāh̥əṇə kajəli:fiə. pətəṇa: ke: bā:ki:pura
 ut̪t̪f̪ət̪ərə ma:dh̥jəmi:kə vid̪ja:ləjə me: mət̪h̥ili:kə vja:k̪ja:ta:
 ke: rupə me: ka:d̪zə kərəba:kə məuka: s̪e:fiə: hiṇṇəka:
 b̪h̪e:talə. d̪zət̪əjə s̪ə i: əvəka:f̪ə grāh̥əṇə kajəli:fiə.

kəvi ṇa:ga:rd̪z̪uṇə 'ja:tri:' d̪zi: t̪f̪ūki hiṇṇəka p̪ita:kə piṣ̪ijəut̪ə
 t̪h̪ələkh̪iṇṇə t̪ə s̪əh̪əd̪z̪ē: pre:mələta: hiṇṇəka: kəkka: d̪zi: kəhi
 s̪əbo:dh̪it̪ə kərəit̪ə t̪h̪əli:fiə a: ja:tri:d̪zi: s̪e:fiə: hiṇṇəkərə
 prət̪ib̪h̪a: s̪ə prəb̪h̪a:v̪it̪ə, e:kəta: be:t̪i:kə muk̪h̪jə
 ma:rgəḍərfəkə d̪zəkā: s̪ət̪ət̪ə prəjət̪ṇəfi:lə rəh̪əit̪ə t̪h̪əla:fiə. a:
 e:kə d̪iṇṇə hiṇṇəka: bā:hi pəkəṛəṇe: a:ka:f̪əva:ṇi: ləʃ/ge:la:fiə
 a: kəh̪ələṇi d̪ze: a:fiā: e:hi t̪h̪a:mə a:ka:f̪əva:ṇi: me: fiə:bəjə
 vələ: viḅhiṇṇə kəth̪a:-go:s̪t̪hi:, s̪əgo:s̪t̪hi:, va:rt̪a:, pər̪it̪f̪ərt̪ja:
 a:di me: əpəṇə s̪əh̪əb̪h̪a:gr̪ita: pra:rəb̪h̪ə kəru. a: o:t̪əhi s̪ə
 pra:rəb̪h̪ə b̪h̪e:lə pre:mələta:kə ṇəvə d̪zi:vəṇə. pre:mələta:
 a:ka:f̪əva:ṇi:kə ka:r̪jəkrəmə s̪əb̪h̪ə me: əpəṇə s̪əh̪əb̪h̪a:gr̪ita:
 d̪e:bəjə ləgəli:fiə. d̪iṇṇa:ṇud̪iṇṇə hiṇṇəka prət̪ib̪h̪a: ṇik̪h̪ərit̪ə
 ge:lə. a:ka:f̪əva:ṇi: s̪ə/ hiṇṇəka d̪z̪uṛa:və hiṇṇəka: le:lə
 s̪əd̪zi:vəṇi: ke: ka:d̪zə kajələkə a: o:hi t̪h̪a:mə hiṇṇəka:
 viḅhiṇṇə prəṣ̪a:rəṇə ke: s̪əgəhi re:d̪ijo: me: fiə:bəjə vələ:
 ṇa:t̪əkə s̪əb̪h̪ə me: s̪e:fiə: b̪h̪a:gə le:ba:kə məuka: fiā:t̪h̪ə
 a:bəjə la:gələ. t̪ət̪s̪əməjə t̪ə a:ka:f̪əva:ṇi: viḅhiṇṇə t̪ərəfiəkə
 ka:r̪jəkrəmə prəṣ̪a:rəṇə a:ḍikə ke:ṇḍrə biṇḍu ma:ṇələ d̪za:it̪ə
 t̪h̪ələ, d̪zət̪əjə mət̪h̥ili: r̪əgəmət̪fi:jə bəṛəka: ṇa:mi: gr̪a:mi:
 kələ:ka:rə lo:kəṇikə a:ba: d̪za:hi: fiə:it̪ə rəh̪əit̪ə t̪h̪ələ.
 d̪zət̪əjə f̪əṇəih̪i f̪əṇəih̪i hiṇṇəka pər̪it̪f̪əjə a: s̪əmpərkə bəḍ̪h̪əit̪ə
 ge:lə. hiṇṇəka: s̪əb̪əke: s̪əmpərkə hiṇṇəka t̪je:t̪əṇa: s̪əmit̪i s̪ə
 d̪z̪uṛa:və ke: ma:rgə prəṣ̪əst̪ə kajələkə. t̪əḍ̪upərā:t̪ə hiṇṇəka:
 ṇa:t̪jəmət̪f̪ə a: r̪əgəkərmə s̪ə/ d̪z̪uṛəba:kə məuka: b̪h̪e:talə.
 r̪əgəkərm̪i: lo:kəṇikə s̪əmpərkə s̪ə pre:mələta: əṇe:ro: bəhiṭṭə
 ra:s̪ə ṇa:t̪jə s̪əst̪h̪a: a:di s̪ə d̪z̪uṛi ge:li:fiə. t̪əkəra: ba:d̪ə
 hiṇṇəka r̪əgəja:t̪ra: əṇṇəvəṛəṭṭə t̪jələ:jəma:ṇə rəh̪ələ a: i: əpəṇə
 k̪iṛṭṭi ke: pəṣ̪a:rə kərəit̪ə əb̪hiṇṇəjə ke: t̪h̪a:pə t̪h̪o:t̪əit̪ə ge:li:fiə.
 pətəṇa: me: mət̪h̥ili:kə s̪ud̪riṭ̪h̪ə t̪je:t̪əṇa: s̪əmit̪ikə mət̪f̪ə pərə
 kə_re:kə t̪a: ṇa:t̪əkə me: s̪tri: pa:t̪rəkə s̪əd̪zi:və mət̪f̪əṇə kajə

kʰubə prəʃṛ̥ṣa: bəʈo:ʈələṇṇə. məɦila: r̥ḡgəkərm̥i:kə rupə me:
i: bəɦuʈə ra:ṣə ṣṛ̥ṣṭʰa: ṣəbə ṣṛ̥ṣṭ̥ d̥zuʈələʈʰi a: e:kʰəṇno: ko:ṇno:
ṇṇe: ko:ṇno: rupə me: e:ɦi ṣṛ̥ṣṭʰa: ṣṛ̥ṣṭ̥ d̥zuʈələ ʈʰiʈʰi. vət̥təma:ṇṇə
me: i: ʈʰe:ʈəṇṇa: ṣəmit̥i pət̥ṇṇa: ke: upa:d̥ɦjəkṣə pəḍə pərə
ṣe:ɦo: ɳirva:ʈʰiʈə bʰe:lə ʈʰiʈʰi.

r̥ḡgəməʈʰjəkə ja:ʈra: ke: krəmə me: ɦiṇṇəkə rəv̥iṇḍrəṇṇa:ʈʰə
ʈʰa:kurə ṣṛ̥ṣṭ̥ bʰē:ʈə mula:ka:ʈə ɦiṇṇəka: m̥ūb̥ai: lə ge:lə. d̥zəʈəjə
ɦiṇṇəka: məɦʈʰili: ɦilmə ʈʰɦia:ṣəkə ṣəpʰələʈmə pʰilmə
'məməʈa: ga:bəjə gi:ʈə' me: əbʰiṇṇəjə kərəba:kə məuka: ɦia:ʈʰə
la:ḡələ a: ɦiṇṇəka: əbʰiṇṇəjəkə bəle: pʰilmə ṣəpʰələʈa: pra:pt̥ə
kəjələkə. ʈəkərə ba:ḍə ɦiṇṇəkə pʰilmi: əbʰiṇṇəjə ja:ʈra: d̥zo:rə
pəkəʈələkə a: i: ləga:ʈa:rə ɦiṇḍi: a: bʰo:d̥zəpuri: pʰilmə a:ḍi
me: əbʰiṇṇəjə kərəjə ləḡəli:ɦə. d̥za:ɦi me: ɦiṇḍi: pʰilməkə
ṣəpʰələʈmə ṇa:mə prəka:ʃə d̥zʰa: ke: ɦilmə ḍa:mu:lə,
kəṇja:ḍa:ṇṇə, bʰo:d̥zəpuri: ɦilmə 'ḍu:lɦia: ḡḡga: pa:rə ke:' ,
ma:ʈi:, 'bəbua: ɦəma:rə' a: p̥iḍzərə: va:li: muṇja: a:ḍi
pʰilmə me: əbʰiṇṇəjə ke:li:ɦə. ʈəkərə bəɦuʈə ḍiṇṇə ba:ḍə
ba:ləkr̥iṣṇəkə məɦʈʰili: pʰilmə 'ṣṛ̥ṣṭa: d̥ziṇṇəgi: məɦiḡə
ṣe:ṇu:rə' a: 'lələka: pa:ḡə' me: ṣe:ɦo: əpəṇṇə əbʰiṇṇəjə ke:
ʈʰiʈa:pə ʈʰiʈo:ʈəba: me: ṣəpʰələ bʰe:li:ɦə. e:ʈəbe: ḍʰəri ṇəṇi ḍə
pre:mələʈa: ḍi:ḍi: pət̥ṇṇa:kə prəṣa:rəṇṇə ḍʰa:ra:va:ɦikə 'pərvə
bʰəra: miʈʰila:' a: 'ḍe:ɦia:ʈi: ḍuṇja:' me: ṣe:ɦo: əbʰiṇṇəjə kə/
prəʃṛ̥ṣṭ̥ bʰe:lə ʈʰiʈʰi. ɦia:ləɦi me: vət̥ldəva:ḍə prəḍəʈʰiʈə
ra:ʃʈri:jə purəṣka:rə pra:pt̥ə e:ʈɦia:ḡikə məɦʈʰili: ɦilmə
'miʈʰila: məkʰa:ṇṇə' ɦiṇṇəkə d̥zi:vəṇṇəkə ut̥kr̥iṣṭə pʰilmə ke:
rupə me: ja:ḍə kəe:lə d̥za:ʈə rəɦiʈə.

r̥ḡgəməʈʰjə a: əbʰiṇṇəjə ke: ṣṛ̥ṣṭ̥-ṣṛ̥ṣṭ̥ pre:mələʈa:kə ṇa:mə
məɦʈʰili:kə e:kəʈa: ṣupərit̥ʰiʈə ṣa:ɦiʈjəka:rəkə rupə me: ṣe:ɦo:
d̥za:ṇələ d̥za:ʈə əʈʰi. ɦiṇṇəka: ɦia:ʈʰe: məɦʈʰili:kə viḇʰiṇṇə
pəʈrə pəʈrika: ke: ṣəmpa:ḍəṇṇə ṣe:ɦo: bʰe:lə əʈʰi a: e:kʰəṇno:
le:kʰəṇṇə ʃi:lə ʈʰiʈʰi. ɦiṇṇəkə rəʈʰṇṇa: viḇʰiṇṇə pəʈrə pəʈrika:
ṣəbʰə me: prəka:ʃiʈə bʰe:lə əʈʰi. ɦiṇṇəkə prəka:ʃiʈə kəʈʰa:
ṣṛ̥ṣṭ̥rəɦə 'e:ḡo: ʈʰiʈəli: ṣiṇṇe:ɦə' a: 'ʃe:kʰərə prəṣṛ̥ṣṭ̥ə prəmukʰə

ႁᆞᆫ. (je:kʰəɾə prəṣṣə) ၵᆞᆫ: hɪŋəkə pi:e:tʃədi: ke: vɪsəjə
 ʃe:ho: tʃʰələ. rəŋəmətʃə, ʃa:hi:tʃə, kəla:, ṣṣkɪɾɪ a: əbʰɪŋəjə
 le:lə bəhiʈə ra:ʃə ṣṣəmma:ŋə ṣṣə ṣṣəmma:ɪtə dɔ pre:mələta:
 miʃrə 'pre:mə' miʈʰila: məiʈʰili:kə əmu:lʃə dʰəro:hiərə ke: ru:pə
 me: e:kʰəŋo: əpəŋə kɪja:ʃi:ləta:kə ṣṣəgə hiəməra: lo:kəŋikə
 bi:tʃə vɪdʒəma:ŋə tʃʰəṭʰi. ŋəvə pi:ɾʰi:kə le:lə a:dəɾʃə
 pre:mələta: miʃrə kē: tʃe:təŋa: ṣəmiɾɪ pətəŋa:, miʈʰila:
 ṣṣṣkɪɾɪkə pəɾɪsədə kələkəttə:, əkʰilə miʈʰila: ṣṣəgə dʰilli:
 vɪdʒa:pəti ʃe:va: ṣṣṣtʰa:ŋə dərəbʰəga:, məiʈʰilə ṣṣəma:dʒə
 rəhi:kə a:di ṣṣṣtʰa: dʰa:ra: 'miʈʰila: vɪbʰu:ɾɪ' ṣṣəmma:ŋə de:lə
 ge:lə ႁᆞᆫ. e:hi:ke: əla:ve: hɪŋəkə: 'pa:təliputrə ṣṣəmma:ŋə',
 'ŋu:rəpʰa:ɾɪma: ṣṣəmma:ŋə' ṣṣəme:tə hɪŋdi: bʰa:ʃa:kə kə_ɾe:kə
 ta: prətɪstʰitə ṣṣəmma:ŋə ṣṣə ŋəvə:dʒələ dʒa: tʃukələ ႁᆞᆫ.
 dʰilli:kə ŋa:tʃə ṣṣṣtʰa: məilo:rəgə dʰa:ra: 'dʒjo:ɾi:fʋərə'
 ṣṣəmma:ŋə ṣṣə hɪŋəkə: ṣṣəmma:ɪtə kəjələ ge:lə ႁᆞᆫ. vərsə
 2018 me: mədʰubəŋi: ke: tʰa:ɾʰi: ga:mə me: a:jo:dʒitə
 məiʈʰili: liʈəre:tʃərə pʰe:stɪvələ me: tətka:li:ŋə di:e:mə ʃi:rsətə
 kəpɪlə əfo:kə dʰa:ra: hɪŋəkə: 'bʰa:məti: stɾi: ṣṣəmma:ŋə'
 prəda:ŋə kəjələ ge:lə. e:təbe: ŋəɾɪ dɔ pre:mələta: kē: bihiərə
 ʃərəka:rə dʰa:ra: bʰikʰa:ri: tʰa:kurə 'ra:dʒəkələ: ṣṣəmma:ŋə,
 məiʈʰili: lo:kə ṣṣṣkɪɾɪ mətʃə ləhi:ɾi:ja:ʃərə:ja dʰa:ra: miʈʰila:
 ʃe:va: 'ta:mrə pətrə ṣṣəmma:ŋə', hɪŋəkə 5 dəfəkəəkə ŋa:tʃə
 ja:ɾa: le:lə hɪŋəkə: vərsə 2019 me: tʰi:je:tərə va:la:
 ŋa:tjo:tʃəvə dʰa:ra: prətɪstʰitə ŋa:tʃə ṣṣəmma:ŋə 'ədʒi:tə
 kuma:rə gā:guli: e:va:rdə' ṣṣə ṣṣəmma:ɪtə kəe:lə ge:lə.

e:kəta: 'pre:mə' me: e:tə:kə ra:ʃə vɪdʰa:kə va:ʃə vɪdʰəŋa:kə
 əŋəmo:lə kɪɾtʃə ႁᆞᆫ. tətʃəməjə ke: puruʃə prədhə:ŋə
 ṣṣəma:dʒə me: ŋa:ri: ʃəfəkɪkəɾəŋə le:lə kəe:lə hɪŋəkə tja:gə
 a: jo:gəda:ŋə ju:gə ju:gā:tərə dʰəɾɪ gūdzəitə rəhiətə.
 ŋiḥṣṣṣde:hiə dɔ pre:mələta: miʃrə 'pre:mə' miʈʰila: məiʈʰili:kə
 əmu:lʃə dʰəro:hiərə tʃʰəṭʰi. dʒəŋika: ʃəhi:dʒə kə rəkʰəba:kə
 əhiəmə dʒimme:dʰa:ri: hiəmə ʃəbə miʈʰila:va:ʃi: ke: dʰa:jɪtʃə
 ႁᆞᆫ.

-məno:dzə dʒʰa:, ra:ʃtri:jə ədʱjəkʃə, miṭʰila: lo:kəṭā:ṭrəkə
mo:rtʃa:, ʃəmpərkə - 7701948646

əpəṇə mǎṭəvjə editorial.staff.videhā@gmail.com pəṛə
pəṭʰa:u.

2.15.pre:mə ka:ntə tʃəudʱəri:- dʒ. pre:mələṭa: miʃrə 'pre:mə'
: miṭʰila:kə vɪləkʃənə vɪdu:ʃi: a: pre:rəṇa:ṭmækə vjəktɪṭvə-
dʒe:nā: dʒəṇəliʒəṇhə

pre:mə ka:ntə tʃəudʱəri:

qə. pre:mələtə: mɪfrə 'pre:mə': mɪtʰɪlɑ:kə vɪləkʃənə
vɪdʱu:ʃi: a: pre:rəŋɑ:tʰmækə vjəktɪtvə- dʒe:nɑ:
dʒəŋəliʒəŋhə

tʃələŋɪfɑ:rə ʃəjə:gəvəʃə pətʰə pərə pɪtʃəɾɪ kʰərəɪtʃə.
sʊdʒəŋə ʃəmfɑ:rəŋhɪ fɑ:tʰə dʱəjə, dʱurdʒəŋə dʱe:kʰɪ hɪʃʃəɪtʃə..

upərəkɑ: dʱu: pā:ɾɪ qə. pre:mələtə: mɪfrə 'pre:mə'kə
'ʃe:kʰərə-prəʃəŋə' nɑ:məkə lɪkʰələ kɪtɑ:bəkə le:kʰəki:jə
udgɑ:rə me: vjəktə kəjələ ge:lə ətʃɪ. əntɪmə dʱu: pā:ɾɪ me:
dʒi:vəŋəkə rəhəʃjə tʃɪpələ ətʃɪ. a: həʃmə dʒɑ:ɦɪ vjəktɪtvəkə
ʃəŋdərɪbʰə me: kɪtʃu kəhəbɑ:kə le:lə kələmə utʰəuləɦɪ ətʃɪ
tɑ:ɦɪ le:lə həmə ədʒnɑ:ɦɪ vjəktɪ tʃɪ: mudɑ: ʃɑ:həʃə kərəbə
a: dʒo:kʰɪmə mo:lə le:nɑ:jə həmə rə kɑ:dʒəkə kʃe:ɾə rəɦələ
ətʃɪ. tɑ:ɦɪ ʃə nəŋə həʃmə hʊŋəkə məɦɑ:nə vjəktɪtvə me:
ʃəmə:jələ ʃɪkʃɑ:kə vɪʃle:ʃəŋə kərəbə a: nəŋə hʊŋəkə
kələ:kɑ:rəkə vɪdʱɑ: ke:. a: nəŋə hʊŋəkə vɪbʰɪŋŋə ʃəʃtʰɑ:
ʃəmitɪkə ʃəʒəɪtʰəŋɑ:tʰmækə kʃəmətɑ: kē:. a: nəŋə hʊŋəkə
ʃɑ:hɪtɪkə dʒi:vəŋə jɑ:tʰrɑ:kə. a: nəŋə hʊŋəkə pɑ:rɪvɑ:nɪkə
gɑ:tʃə ke: vɪʃɑ:lə pərɪvə:ʃə ke:. həmə tʃə hʊŋəkɑ: me:
ʃəmə:jələ upərjuktə ʃəbʰə tʃəɪjəkə a:lə:kə me: hʊŋəkə
ʃne:ɦɪlə-a:tʰmɪ:jə ʃəvə:dəŋəʃɪlə ətʰuləŋɪ:jə prəɪtɪbʰɑ:kə dʒe:
pre:rəŋɑ:tʰmækə ətʃɪ. tɑ:ɦɪ pərə əpəŋə ʃəʃmərəŋə lɪkʰəʃ
tʃɑ:həbə. kəhəʃ tʃɑ:həbə dʒe: qə. pre:mələtə: mɪfrə 'pre:mə'
ke:rə dʒəŋmə 29 ʃɪtəmbərə, 1948 i:. me: rəɦɪkɑ:, dʒɪlɑ:
mədʱubəɦɪ, mɪtʰɪlɑ:, bɪɦɑ:rə me: pɪtɑ: pə. dɪ:nɑ:nɑ:tʰə dʒʰɑ:
a: mɑ:tɑ: pu:dʒəɦɪ:jɑ: vɪŋdɑ: dʱe:vɪkə ʃuputɪkə ru:pə me:

bʰe:ləɳɦɪ. a:rəmbʰɪkə ʃɪkʂa: ga:mə me: bʰe:ləɳɦɪ.
 tət̪pət̪ʃɪa:t̪ vɪva:ɦo:pəra:ɳtə sɔ:ləɦə bəɾəkʰə me: pət̪ɪ
 ʃɪɪ:ma:ɳə məɦe:ʃvərə mɪʃrə d̪ʒi:kə s̪ə̌gə pət̪əɳa: a:bɪ ge:li:ɦə.
 o: d̪ʒəkʰəɳə vɪd̪ja:ləjə me: pət̪ʰəɳtə t̪ʰəlɪ:ɦə t̪əkʰəɳe: s̪ə̌
 ga:jəɳə a: əbʰɪɳəjə s̪ə̌ lo:kə-səma:d̪ʒə pəɾɪt̪ʃɪtə bʰe:lə. 1964 i:
 me: d̪ʒəkʰəɳə purəʂka:rə s̪ə̌ s̪əmma:ɳtə s̪ə̌ bʰe:li:ɦə t̪əʃ
 vɪdvət̪ə s̪əma:d̪ʒə me: əpəɳə bʰɪɳɳə pəɦət̪ʃɪa:ɳə bəɳəuləki:ɦə.
 d̪ɦɪ:re:-d̪ɦɪ:re: əpəɳə ʃɪkʂa: pu:rɳə kəɾəba:kə krəmə mə:
 mət̪ɦɪli: s̪ə̌ e:mə.e.: a: e:mə.e:də ʂe:ɦo: kəjəli:ɦə. ra:d̪ʒəki:jə
 ba:lɪka: vɪd̪ja:ləjə, ba:ki:pura, pət̪əɳa: s̪ə̌ vja:kʰja:t̪a: ke:
 pəɖə pərə s̪ə̌ əvəkə:ʃə pra:ptə kəjəli:ɦə. e:mɦərə ɦuɳəkə
 əbʰɪɳəjə me: əbʰɪrut̪ʃɪ kē: ka:rəɳə kəla:ka:rəkə ja:t̪ra: ʂe: ɦo:
 t̪ʰəlɪ rəɦələ t̪ʰələ. ləgəbʰəgə du:ɪ s̪əjə s̪ə̌ be:ʂɪ: ɳa:t̪əkə, bəɦuɳtə
 ra:ʂə mət̪ɦɪli:, bʰo:d̪ʒəpuri: a: ɦɪɳd̪i: pʰɪ:t̪ʰərə pʰɪlmə
 t̪e:ɪpʰɪlmə a: d̪ɦa:ra:va:ɦɪkə s̪əbʰə me: s̪əpʰələ əbʰɪɳəjə
 kəɾəɳtə rəɦəli:. a:ka:ʃəva:ɳɪ: pət̪əɳa: s̪ə̌ kət̪ɦa:-va:ɳt̪a:kə
 va:t̪ʃəɳəkə s̪ə̌gəɦɪ re:d̪ɪjo: ɳa:t̪əkə me: ʂe:ɦo: ɦuɳəkə
 s̪əɦəbʰa:gr̪ta: rəɦələɳɪ. kəmpɪ:jəɾɪgə ɳəɦɪtt̪ɪkə
 ud̪gʰo:ʂəɳa:kə ka:rjə ʂe:ɦo: kəɾəɳtə rəɦəli:ɦə. ɦa:lā:ki
 pre:mələt̪a: d̪ʒi: kē: ja:t̪ri: d̪ʒi: (d̪ʒe: ɦuɳəkə kəkka:
 t̪ʰələt̪ɦɪɳə) bəɖə mə:ɳəɳtə rəɦəɳt̪ɦɪɳə vəjəɦə ɦuɳəkə:
 a:ka:ʃəva:ɳɪ: ləʃ d̪ʒa: kē: əd̪ɦɪka:ri: lo:kəɳɪ s̪ə̌ pəɾɪt̪əjə
 kəɾəulət̪ɦɪɳə.

d̪ə. pre:mələt̪a: mɪʃrə 'pre:mə'kə ʂa:ɦɪt̪ɪkə ja:t̪ra: me: 'o: d̪ɳə
 o: pələ' (s̪ə̌smərəɳə), 'e:go: t̪ʰəlɪɦə ʂɳe:ɦə' (kət̪ɦa: prəs̪ə̌gə)
 a: ʃo:d̪ɦəgr̪t̪ɦə 'ʃe:kʰərə prəs̪ə̌gə' t̪əʃ ulle:kʰəɳɪ:jə ət̪ʰɪe:, a:
 s̪ə̌gə-s̪ə̌gə s̪ə̌d̪ɦja: go:ʂt̪ɦɪ: kē: s̪əmpa:d̪əɳə ʂe:ɦo: əɳəvəɾəɳtə
 t̪ʰəlɪ rəɦələ ət̪ʰɪ.

d̪ə. pre:mələt̪a: d̪ʒi:kə pa:rɪva:ɦɪkə pəɦvə:ʃə ʂe:ɦo: bʰəɾələ-
 purələ ət̪ʰɪ. a:d̪əɾəɳɪ:jə (s̪və.) məɦe:ʃvərə ba:bu: 2018 i.: me:
 s̪ə̌gə t̪ʰo:ɾɪ d̪e:ləkʰɪɳə o: bəɦkuɳt̪ɦəd̪ɦa:məva:ʂɪ: bʰəʃ
 ge:la:ɦə. ɦəmə ɦuɳəkə: ɳɪd̪ɦəɳə s̪ə̌ kɪt̪ɦu s̪əməjə pu:rə
 pət̪əɳa: ge:lə rəɦɪ: t̪əʃ ɦuɳəkə d̪əɾʃəɳə kəʃa:ʃɪ:va:d̪ə pra:ptə
 kəjəɳe: rəɦɪ:. d̪ʒe:t̪ə s̪uɳut̪rə məɳəmo:ɦəɳə mɪʃrə, ke:ɳd̪rə
 ʂəɾəka:rə me: ka:rjəɾəɳtə t̪ʰəɳɦɪ. d̪o:ʂəɾə s̪uɳut̪rə rəvɪɾəɖʒəɳə

miṣṛa keṇḍrā ṣarēka:rākā prāṭṣṭhā:nā me: tṣhāṭṣhī. tṣhō:tā
 ṣuputṛa ṣāṭjādṣi:tā miṣṛa tṣhāṇḥi. ṣuputṛi: ṇḥupāma: miṣṛa a:
 dṣama:jā dṣ. tṣṇḍrā ṇa:tṣhā miṣṛakā ṣḍgā-ṣḍgā pāutṛa-pāutṛi:,
 ṇa:tṣhā ṣābhā ṣḍ bḥarālā-purālā pāruva:rikā priṣṭḥābhū.mi
 tṣhāṇḥi.

dṣ. pre:mālāṭa: miṣṛa 'pre:mā' dṣa:hi ṣa:hiṭjīkā va:tā:vārāṇā
 me: pāigḥā bḥe:li:hiḥ ṭa:hi me: ṇḥe:ko: ṣḍṣṭhā:, ṣḥmiti ṣḍ
 ṣāro:ka:rā rāḥṇa:jā bḥe:ṇa:jā ṣva:bḥa:vīkā prākrija: tṣhāikā.
 ṇḥṇe: ṇḥe:ko: ṣḍṣṭhā: me: ṇḥjākṣā, upa:dḥjākṣā, ṣṭṣiṣvā,
 ko:ṣa:dḥjākṣākā ru:pā me: ṇḥṇā ṣe:va: dḥe:lija: tṣe:ṭṇa:
 ṣḥmiti, pāṭṇa:, bḥḡima: a: ṇḥipāṇā (ṇa:tākā), māṭḥili:
 māḥila: ṣḍghā, pāṭṇa:, bḥiā:rā ṣḍgi:tā ṇa:tākā āka:dḥmi:,
 pāṭṇa:, vḍḍḍḍa: ra:ṇi: keṇḍrā ṣa:milā āṭṣhī. vārṭāma:nā me:
 puṇā: tṣe:ṭṇa: ṣḥmitikā upa:dḥjākṣā ṇḥruva:tṣiṭā bḥe:li:hiḥ āṭṣhī.
 dṣ. pre:mālāṭa: miṣṛa 'pre:mā' dṣa:hi ṣā:ṣkriṭikā ṣḍṣa:rā ṣḍ
 ṇḥṇā ṣāro:kārā rākḥālāiṭhā āṭṣhī ṭa:hi me: bāḥutṛa:ṣḍ ṣḍ
 ṣḥmma:ṇiṭā bḥe:ṇa:jā ṣvābḥa:vīkā tṣhāikā. o: ṣābhā ṣḍṣṭhā:
 ṣḥmiti dḥṇjā bḥe:lā dṣe: ṇḥṇe:kā ṣḥmma:ṇiṭā kājālākā āṭṣhī.
 dṣa:hi me:- tṣe:ṭṇa: ṣḥmiti- pāṭṇa:, ṇḥipāṇā- pāṭṇa:,
 miṭḥila: vīka:ṣā pāriṣḍḍā- kālākāṭṭa:, āḥilā bḥa:rāṭi:jā
 miṭḥila: ṣḍghā- ḍḍili:, bḥiā:rā ā:ṭā ṭḥiṭe:ṭārā-pāṭṇa:,
 prā:ḡṇā- pāṭṇa:, vḍḍja:pāṭi ṣe:va: ṣḍṣṭhā:nā- ḍāribḥḡga:,
 miṭḥila: ṣā:ṣkriṭikā ṣḥmāṇvājā ṣḥmiti- ḡuva:hiā:ṭi:, ṣḡmā,
 miṭḥila: ṣā:ṣkriṭikā ṣḍḡmā- prāja:ḡā, bḥa:rāṭi:jā tṣhā:ṭrā
 ṣḍḡḡṭḥāṇā-pāṭṇa:, bḥiā:rā a: pāṭṇa: ro:ṭāri: klābā ṣa:milā
 āṭṣhī.

dṣ. pre:mālāṭa: miṣṛa 'pre:mā' kē: dṣe:ṇa: ḥāmā
 dḥe:kḥālījāṇḥā tṣiṇḥālījāṇḥā a: ā:ṣi:ruva:dā bḥe:ṭālā o: ṣābhā
 bā:ṭā bi:tṣā me: mo:ṇā pāṭṭā āṭṣhī. o: ḡriḥālākṣmi:, ṣikṣika:,
 māṭḥili:-bḥo:dṣāpuri:-ḥiṇḍi: rāḡmāṭṣiṭā, ṣiṇe:ma:kā mā:dṣālā
 kāla:ka:rā tṣhāṭṣhī, dṣe: viṣvā pāṭālā pāṭā āḡiṭā āṭṣhī. o: ṣvājā
 me: āḍbḥutā āṭulāṇi:jā ṣāṣāḡṭā ṣa:hiṭjā-ṣḍṣka:rā ṣḍṣkriṭikā
 dḥārō:ḥārā tṣhāṭṣhī. vīlākṣāṇā prāṭibḥa:kā tṣiṇāṣmārāṇi:jā
 vḍḍu:ṣi: ṣvārṇā ḥāṣṭa:kṣārā tṣhāṭṣhī. o: ḥāmāra: i kāḥāba: me:
 kāṇiḡo: āṣṡukārjā ṇāḥi ki, o: ṣāmpu:rṇā miṭḥila:kā ṣvārṇmā

fiəstɑ:kʃərə tʃʰəʈʰɪ. fiɪnəkɑ: le:lə kəhiələ dʒɑ: səkəɪtʃʰə ətʃʰɪ
 dʒe:- 'ko: nəhi dʒɑ:nəʈə həi dʒəgə me:ē: kəpi: səkəʈə
 mo:tʃənə nɑ:mə tʃiɑ:ro:'. o: miʈʰɪlɑ:kə lələnɑ: le:lə- bʰu:tə,
 vətəma:nə a: bʰəvʃjəkə pre:rənɑ:kə sro:tə tʃʰəʈʰɪ.

1976 i.: me: dʒəkʰənə hēmə pətənɑ: a:gu ke: pətʰɑ:i: le:lə
 a:jələ rəhi: təkʰənə ra:dʒe:ndrə nəgərə pətənɑ: ke:
 ra:dʒəki:jə utʃʃətərə mɑ:dʒəmikə vidʒɑ:ləjə me:
 nɑ:mā:kənə bʰe:lə tʃʰələ. pəhilə be:rə 1977 i.: me: tʃe:tənɑ:
 səmitʃikə 'vidʒɑ:pəʈi smriti pərvə səma:ro:hiə' dde:kʰənə: rəhi:.
 dʒe: hɑ:rdʒə pɑ:rkə me: bʰe:lə tʃʰələ. dde:kʰənə: rəhi:
 rəvi:ndrə dʒi:-məhi:ndrə dʒi:kə dʒo:ti: mɑ:jɑ:nəndə
 bɑ:bukə tʃidʒo:ri:, tte:sərə dʒi:nə nɑ:təkə. səməjə bi:təʈə ge:lə
 hēməhi: hɑ:i: sku:lə a: kələ:dʒə sə əpənə pətʰɑ:i: pura:
 kəjələhi. əne:ko: vidʒvɑ:nə lo:kəni kē: dʒu:rə sə dde:kʰəʈə
 rəhiələhi. dʒə. pre:mələʈɑ: mɪfrə sə pəhiləbe:rə nədʒədi:kə sə
 hēmərə sɑ:kʃɑ:t 2001 i.: me: tʃe:tənɑ: səmitʃikə səpəʈni:
 a:dʒi:vənə səʈəʃjə bənəlɑ:kə bɑ:də bʰe:lə, ki:jəikə ki
 nəkəri:-tʃɑ:kəri: ke: tʃəkkərə me: pətənɑ:-guva:hiɑ:ti:
 kərəʈə tʃʰələhi. mudɑ: 2001 sə 2005 i: ke: əgəʈə dʰəri
 pətənɑ: me: rəhəbɑ:kə kɑ:rənə: tʃe:tənɑ: səmitʃikə kɑ:rjɑ:ləjə
 me: səməjə-səməjə pərə ge:nɑ:jə rəhiəʈə tʃʰələ. dʒɑ:hi tʰɑ:mə
 mətʃʰɪli:-mətʃʰɪlə vidʒvəʈə məʈəli: sə bʰe:tə-gʰā:tə bʰe:nɑ:jə
 a:mə bɑ:tə tʃʰələ. o:hi səməjə me: dʒə. pre:mələʈɑ: mɪfrə dʒi:
 sə bʰe:tə-gʰā:tə bʰe:lə. fiɪnəkərə vjəktʃtʃvə sə e:tə:kə
 prəbʰɑ:vʃtə bʰe:ləhi ki ki: kəhiu: səʈəʈvə sʃe:hiɑ:fi:sə sə
 hēmə lɑ:bʰɑ:nvʃtə rəhiələhi. fiɪnəkə e:tə:kə a:fi:rva:də
 rəhiəʈə tʃʰələ dʒe: kəhijo: kɑ:lə be:li: ro:də gʰərə pərə a:bi
 dʒɑ:tʰɪ. kəlpənɑ: (hēmərə dʰərməpəʈni:) ke: sʃe:hi:
 sʃe:hiɑ:fi:sə dʒəʈə rəhiələʈi:nə. hēməhi fiɪnəkə nʃvɑ:sə
 sʃtʰɑ:nə pərə kəʈe:ko: be:rə ge:lə hi:jəbə. əhi prəkɑ:rē:
 dʒəkʰənə 2005 ke: əgəʈə me: hēmə səbʰə pu:nə: pətənɑ: sə
 guva:hiɑ:ti: a:bi ge:ləhi təkʰənə: pre:mələʈɑ: dʒi:kə
 a:fi:rva:də bʰe:təʈə rəhiələ. ko:nə: e:hiənə əpənɑ: səbʰəkə
 pɑ:vənə-tʃiɑ:rə nəhi bi:tələ, dʒɑ:hi me: fiɪnəkərə pʰo:nə nəhi
 a:jələ hi:jə, tʃɑ:hi: kəlpənɑ:kə mo:bɑ:lə pərə vɑ: hēmərə:

pərə. kʰa:sə kəʃ/ke: dʒəkʰəṇṇə fəməərə ədʱjəkʃətə: ka:lə me:
 mɪtʰɪla: śā:skritika səməṇvəjə səmiti vidja:pəti smriti pərvə
 səma:ro:fiə 2012 i.: ke: dʒisəmbərə ma:sə me: mukʰjə ətʰtʰika
 ru:pə me: mətʃə pərə o: vira:dʒəma:ṇṇə bʰe:li:fiə. təkʰəṇṇə
 mɪtʰɪla:kə səməstə pu:rvə:ttərə me: rəfiəṇṇija:rə mətʰɪlədʒəṇṇə
 fuṇṇəka: ləgə śā dē:kʰɪ śəkəla:fiə. səma:dʒəkə bəhuta lo:kə
 śəbʰə fəməərə: dʱəṇṇəva:də dʒna:pɪtə kəjəla:fiə, dʒe: əfiəṇṇə
 vɪləkʃəṇṇə vjəkʰɪtvə śā bʰe:e:tə bʰe:ləṇṇi a: kəri:bə śā dē:kʰə
 śəkələtʰə. guva:fiə:ti: a:gəməṇṇəkə fuṇṇəkərə pəhɪlə fərtə
 tʃʰələ ki fəmə fio:tələ me: ṇəfi rəfiəbə- o: kəfiəli: fəməərə:
 fio:tələ me: ṇi:kə ṇəfi ləgəttə ətʃʰɪ, fiəmə tʃə əfiəkə gʰəʃrə me:
 kəlpəṇṇa: śāgə rəfiəbə. fəmə sʌi:ka:rə kəʃ/ le:ṇəjə rəfi:.
 fəməərə: śəbʰəkə bʰa:ɡjə dʒe: o: ti:ṇṇə dʒṇə dʱəri
 ka:rjəkrəməkə ba:də gʰəʃrə me: śāge:fi tʃʰəli:fiə. dʒo:sərə
 be:rə ʒe:fio: 2014 me: pəigʰə sʌputrə məṇṇəmo:fiəṇṇə dʒi: kē:
 śāgə guva:fiə:ti: a:jələ tʃʰəli:fiə. a:bəi śā pəfiṇṇe: pətəṇṇa: śā
 fəməərə: pʰo:ṇṇə kəjəli:fiə dʒe: fəmə ṇəvəmbərə me:
 guva:fiə:ti: a:bi rəfiələ tʃʰi: məṇṇəmo:fiəṇṇə ba:bu: tʃə fio:tələ
 me: rəfiəta:fiə, mudə: fiəmə tʃə fio:tələ me: ṇəfi rəfiəbə.
 fəmə a:grəfiə a: ṇi:ve:dəṇṇə kəɪɪjəṇṇiə dʒe: əfiā:kə gʰəʃrə tʃə
 guva:fiə:ti: me: ətʃʰijē:, əfiā: fio:tələ mē: ki:ja:kə rəfiəbə.
 pʰe:rə fiəmə səmma:ṇəpu:rvəkə gʰəʃrə əṇṇəɪjəṇṇiə. dʒu:
 dʒṇəkə prəva:sə me: fiəmə dʒṇu: pra:ṇi: pʰe:rə e:kəbe:rə
 fuṇṇəkə ʒa:ṇṇidʱjə śā la:bʰa:ṇṇvɪtə bʰe:ləfi. sətʃə kəfi tʃə
 dʒəkʰəṇṇə pəhɪlə be:rə fəməərə: bʰe:tə bʰe:lə tʃʰəli:fiə təkʰəṇṇe:
 fəməərə: la:gələ dʒe: fəməərə dʒe:tʰə bəfiṇṇə mudrika: ke:
 a:bʰa:sə bʰe:lə tʃʰələ. əṇṇərə kʰa:li: ləmba:i: me: tʃʰələ. fəmə
 śəbʰə bʰa:jə-bəfiṇṇə kəṇi: ləmbə:-ləmbə: tʃʰi: dʒe:tʰə
 bəfiṇṇəkə tʃʰəvɪ dē:kʰə fəməərə: bəddə ṇi:kə la:gələ a:
 a:tmi:jəʒukʰə bʰe:tələ. ətə: pre:mələta: dʒi: kē: fəmə
 əṇṇə:məṇṇə śā pəigʰə bəfiṇṇə ma:ṇəttə tʃʰijəṇṇiə. mudə:
 kəlpəṇṇa: tʃə 2012 me: fuṇṇəkərə guva:fiə:ti: prəva:səkə
 səməjə əpəṇṇə səmbəṇṇdʱə pʰərija: le:ṇəjə tʃʰəli:fiə- dʒi: dʒi: kəfi
 kəʃ/ o:ṇṇa: mɪtʰɪla: me: tʃə 'dʒi:dʒi:' ke: mətələbə pɪta:kə bəfiṇṇə
 bʰe:lə. mudə: bəga:lə me: 'dʒi:dʒi:' ke: mətələbə pəigʰə bəfiṇṇə

b^he:lə. kəlpəṇa:kə n̄e:n̄əpəṇə b̄ēga:li: bəḥulə k̄se:trə me:
 bi:t̄ələ ət̄h̄i t̄a:hi d̄ua:re: 'd̄i:d̄i:' v̄əla: ba:t̄ə p̄h̄ərit̄h̄əut̄ə kəʔ
 le:l̄əṭ̄h̄i. fiəṁmə t̄ā be:si: s̄məjə p̄əḥiṇe: s̄ā p̄əṭəṇa: me: r̄əḥələ
 t̄h̄i: t̄āī o:t̄əhu s̄əb^hə b̄əṭ̄əki: b̄əḥiṇə k̄ē: 'd̄i:d̄i:' k̄əḥəṭ̄ə ət̄h̄i.
 s̄a:r̄v̄əd̄z̄əṇikə ru:pə s̄ā fiəməḥiṇ̄ p̄əig^hə b̄əḥiṇəkə
 ut̄t̄ərəḍ̄a:j̄it̄v̄ə a:bə s̄ā fiṇṇəke: d̄e:li:j̄əṇḥə.
 əgre:d̄zi: me: k̄əḥələ d̄z̄a:j̄əṭ̄ə ət̄h̄i- 'liṽigə liḍ̄z̄ē:d̄ə' s̄e: t̄h̄əṭ̄h̄i
 fiəməra: s̄əb^həkə le:l̄ə d̄ə. p̄re:m̄ələṭ̄a: miṣrə 'p̄re:m̄ə'. s̄a:d̄əgi:
 pu:m̄ə d̄zi:v̄əṇə, ut̄t̄j̄ə viṭ̄f̄a:rə, s̄a:t̄vikə v̄j̄əv̄əfīa:rə, t̄j̄irə-
 s̄məṛəṇi:j̄ə k̄əla:k̄a:rə, əṇṇup̄əmə-əṇṇəmo:l̄ə d̄h̄əro:fīəṛə!
 -p̄re:m̄ə ka:n̄t̄ə t̄j̄əud̄h̄əri:, mo:. : 7002605261

əpəṇə m̄əṭ̄əvjə editorial.staff.videh̄ə@gmail.com p̄ərə
 p̄əṭ̄h̄a:u.

2.16.kəməlē:d̄rə d̄z̄^ha: 'kəmələ'- miṭ̄h̄i:la:puṭ̄ri:

'kəmələ'

kəmələ:dra

dʒʰa:

miṭʰiɭa:puṭri:

dʒiṇəkəɾə tənə-mənəme: miṭʰiɭā:ʃələ
kəmələ:-ko:ʃi: nənə nɪfə:ʃə!
mutʰi:me: a:ka:ʃə bʰərələ fio:
ā:ʃərəme: dʰənə-dʰa:njə əfə:ʃə!!

məstəkə fio: uttūgə fima:ləjə
pəḍəṭələme: bḍga:ləkə ve:ʃə!
ətəṭəmə ʃərə-ʃā:ʃərə viṣṭriṭə
bʰa:və bʰərələ lo:riəkə ʃələhe:ʃə!!

ʃva:ʃə təṭʰa: prəʃva:ʃə mələjəjuṭə
driṣṭi prəbʰa:ṭə-ṣā:dʒʰə əvəfə:ʃə!
va:ni: ʃi:ṭa:ra:mə ʃəmərpiṭə
a:ṭʰo: ja:mə uma:ʃəile:ʃə!!

i: ke:jo: nənɪ a:nə---ʃəbʰəkə prijə
pre:mələṭa: di:di: bʰa:ve:ʃə
'kəmələ' əkiṭʃənə 'miṭʰiɭa:puṭri:'

ṇəməṇə,ṣəmərpəṇə ka:vjə-ṣəṇe:ṣə!!

-kəməlē:ḍrə dʒʰa: 'kəmələ', ḍṇā:kə 29/10/22

əpəṇə mǎṭəvjə editorial.staff.videhā@gmail.com pəṛə
pəṭʰa:u.

2.17.ləkṣməṇə dʒʰa: ṣa:gəṛə- pre:mələṭa: bəḥṇə

lākṣmaṇa dṛ̥ḥa: śa:gara

pre:māḷṭa: bāhina

śāhi: me: apāṇa bāhina dṛ̥ḥe:kā: va: kāhi: tṛaḥ/ta:hu: śā paigḥa
 dṛ̥ḥa ko:ṇo: śāho:dāra: śāmbaṇḍḥa ho:ī tṛ̥ḥai se: tṛ̥ḥaṭḥi hāmāra:
 lo:kāṇikā a:dārāṇija: dṛ̥ḥe:tḥāki: bāhinaḍa:ī da: pre:māḷṭa:
 mīḥrā pre:mā. se: hāmāre: ta: ṇai.māṭḥili: śa:hiṭjā śāśa:rakā
 hāmāra: śāṇa kāṭe:ko: lo:kakā dī:dī: bāṇali tṛ̥ḥaṭḥi pre:māḷṭa:
 dṛ̥ḥi: aśālā me: apāṇa mā:e: ba:pakā e:kāśari śāṭa:ṇa tṛ̥ḥaṭḥi
 pre:māḷṭa: dī:dī: tṛ̥ḥe: apāṇe: kāhāṭa tṛ̥ḥaṭḥiṇa dṛ̥ḥe: hāmā
 e:kāśari ṇai tṛ̥ḥi: śāmpu:ṇa māṭḥili:kā śa:hiṭjāka:rā ke:
 apāṇa bḥa:jā bāhina kāhāṭa tṛ̥ḥaṭḥiṇa. a: se: dṛ̥ḥe: ba:tṛ̥ḥa tṛ̥ḥiṇi
 śābā go:tṛ̥ḥe: hiṇakā: tṛ̥ḥiṇa: śṇe:hi a: śāmma:ṇa dāṭa tṛ̥ḥiṇi.

hiṇakā dṛ̥ḥaṇmā 29.9.1948 i: ke: bḥe:lā tṛ̥ḥalāṇi dārābḥāga:
 dṛ̥ḥi:la:kā rāhika: ga:mā me: kāhi śākāṭa tṛ̥ḥi: dṛ̥ḥe: svāṭāṇṭrā
 dṛ̥ḥe:jā bḥa:rāṭa me: pīṭa:kā ṇa:mā rāhina dī:ṇa:ṇa:tḥa dṛ̥ḥa:
 dṛ̥ḥiṇakā: lo:kā śābḥa vāḍjā dṛ̥ḥi: kāhina. mā:jakā ṇa:mā
 rāhina vṛiṇḍa: dṛ̥ḥe:vi: mā:jā hiṇakā ṇi:kā kulā jī:lakā lo:kā
 rāhāṭḥiṇa. ṇe:ṇe: śā ja:stṛi:jā śāgi:tā me: ru:tṛi rāhina. hiṇakā
 mā:mā tṛ̥ḥāṇḍe:svārā kḥā: ke: ila:ka: me: śābā tṛ̥ḥiṇhāṭa rāhina.
 ṇi:kā tṛ̥ḥalāṭa: purāḍa: va:la: lo:kā a: dṛ̥ḥa upāka:ri: rāhāṭḥiṇa.
 mā:ṭa:ra:mā ṭa:hi dṛ̥ḥama:ṇa:kā mīḍilā pa:śā rāhāṭḥiṇa.
 śāśkṛiṭā pārahāṭa a: āḷadṛ̥ḥe:bra: bāṇa:bāṭa apāṇa mā:jā ke:
 dṛ̥ḥe:kḥāṇe: rāhāṭḥi pre:māḷṭa: dṛ̥ḥi:.

hiṇakā vija:hi 12 bārkḥakā ume:rā me: mā:hi:svārā mīḥrā
 dṛ̥ḥi: śā bḥe:lā rāhina. śa:śurā rāhina śi:ṭa:mārāhi: lāgā śi:rāṣi:

prəkʰd̪ə kə n̪a:məpura̯ ga:mə. ɦin̪əkəra̯ vija:ɦəkə kʰe:rəɦa:
bəra̯ ro:tʃəkə ətʃɦɪ. s̪əbʰa:ɡa:tʃɦɪ: s̪ə̌ vija:ɦə bʰe:lə rəɦəŋɦɪ.
vija:ɦəkə ko:n̪o: pu:rʋə su:tʃəŋɦa: ɦin̪əkə: n̪əi rəɦəŋɦɪ. ba:rəɦə
bərekʰəkə vəjəs̪ə ko:n̪o: vija:ɦəkə tʰo:təbe: ɦo:ɦt̪ə tʃʰəlɪkə. i:
əpəŋɦə ga:me:kə i:s̪əkulə me: ɦkʰa:ɦ pərəɦa:ɦ kərəɦt̪ə tʃʰəlɪ:ɦə.
s̪ə̌:dʒʰə bʰərəɦɪ: a:n̪e: d̪ɦə̌ d̪ʒe:kā: kʰa:jə pi: ke: su:tɦɪ rəɦələ
tʃʰəlɪ:ɦə. su:tɦɪ: ra:tɦɪ me: ɦin̪əkə: d̪ʒəɡələ ge:lə. a: ɡi:t̪ə
n̪a:d̪əkə s̪ə̌gə be:d̪ɦɪ: ga:ɦ ke: pəŋd̪ɦt̪ə ke: bə̌d̪ʒa:jə ke: ɦin̪əkə
vija:ɦə bʰə̌/ge:lə rəɦəŋɦɪ. n̪e: bərija:tɦɪ: n̪e: s̪ərija:tɦɪ: n̪e: ko:n̪o:
ɦəɦəŋɦa:ɦ a: n̪e: ko:n̪o: ɦo:bʰa: suŋŋərə.

vija:ɦəkə sa:le: bʰəɦkə ba:d̪ə pre:mələt̪a: d̪ʒi:kə d̪ʒɦəɡi:
me: e:kə̌t̪a: bərəka: əŋɦərə bɦa:ɦ a:jələ. ma:jə a: ba:pə
d̪uŋɦu: ɡo:t̪e: ɦin̪əkə: tʃʰo:ɦ u:pərə tʃʰələ ge:ləkh̠ɦə. ga:məkə
lo:kə kəɦəkə d̪ʒe: pre:mə ke: vija:ɦe: d̪ua:re: ma:jə ba:pə
d̪ʒi:bə̌t̪ə tʃʰələkh̠ɦə. t̪əɦəŋɦə t̪ə̌/be:tʃa:ɦɪ: pre:mə lə̌t̪a: d̪ʒe:kā:
mɦsərə̌d̪ʒi: s̪ə̌gə ɦpəɦt̪ə ge:lə rəɦə̌t̪ɦɪ. bo:lo: bʰəro:s̪ə̌ d̪əi va:la:
lo:kə əpəŋɦə kɦjo: n̪əi tʃʰələŋɦɪ. s̪əgərə t̪əla:bə me: e:s̪əgərə
i:tʃəŋɦa: m̌a:tʃʰə bəŋɦɪ tʃʰəlɪ:ɦə. əpəŋɦə bʰa:ge: a: ma:jə
ba:pəkə a:ɦɦba:d̪ə s̪ə̌ ɦa:t̪ʰə pəkəɦɦɦa:ɦə mɦsərə̌ d̪ʒi: a:
sa:su s̪ə̌sura̯ d̪ɦəɦ bərə n̪i:kə bʰe:t̪ələkh̠ɦə d̪ʒe: ɦin̪əkə:
kəɦɦjo: ko:n̪o: və̌st̪u va: ba:t̪əkə t̪əkəɦɪ:pʰə n̪əi ɦuəjə
de:ləkh̠ɦə.

pre:mələt̪a: d̪ʒi: pərə ma:jəkə s̪ə̌ska:rəkə əs̪əɦ bʰe:ləŋɦɪ.
n̪e:n̪e: s̪ə̌ ɦin̪əkə s̪o:tʃə vɦtʃa:ɦ a: kɦja: kəla:pə prəɡə̌t̪ɦɪ
ga:mɦ: ɦo:ɦt̪ə rəɦələ.ɦin̪əkə: d̪ʒɦəɡi: me: kɦtʃɦu n̪i:kə ka:d̪ʒə
kərəba:kə əbʰɦa:s̪a: d̪ʒa:ɡələ rəɦələŋɦɪ. d̪ʒəɦəŋɦə lo:kə əpəŋɦə
d̪ɦɪ be:t̪ɦɪ ke: ɡʰərə s̪ə̌ ba:ɦərə e:kə̌s̪əɦ n̪əi n̪ɦkələjə d̪ə̌t̪ə tʃʰələ
t̪a:ɦɦ s̪əməjə me: pre:mələt̪a: d̪ʒi: n̪a:t̪əkə ke: rɦə̌s̪ələ
kərəɦkə le:lə e:kə̌s̪əɦ ba:ɦərə d̪ʒa:ɦt̪ə rəɦəɦɪ:ɦə. a: e:kə̌t̪a:
s̪əməjə e:ləkh̠kə d̪ʒəɦəŋɦə pre:mələt̪a: mɦ̌rə pre:mə e:ɦəŋɦə
pəɦɦlə mə̌t̪ɦɦlə məɦɦla: bʰe:ɦɦə̌ d̪ʒe: n̪a:t̪əkə me: s̪tri:kə
bʰu:mɦka: kərəjə ləɡəɦɦə. s̪e: e:kə n̪əi əŋɦe:ko:. a:bə t̪ə̌/
tʃʰələ̌tʃɦt̪ə me: s̪e:ɦo: ma:jəkə bʰu:mɦka: me: rəɦəjə ləɡəɦɦə

აქჲ. ა: dze: hēmāra: s̄abhākā bi:tjā māt̄hila:n̄i:
 r̄əŋəkərmi:kā e:kəta: bārēka: ph̄audzā t̄əija:rā b̄he:li:hā a:tj̄h̄i
 t̄n̄əkā: s̄abhākā dz̄ar̄i me: ko:n̄o: me: ko:n̄o: ru:p̄ame:
 pre:mələta: m̄isr̄ə pre:mākā jo:gāda:n̄ə a:tj̄h̄i s̄e: ba:t̄ə k̄n̄əko:
 s̄ə t̄h̄əp̄it̄ə n̄əi a:tj̄h̄i.

mudā:, e:t̄abi: h̄n̄əkā p̄ər̄it̄j̄ə n̄əi a:tj̄h̄i.p̄ət̄əna: me: r̄əhi ke:
 n̄a:t̄əko: k̄ər̄əi t̄h̄əli:hā a: p̄ər̄əfiā: s̄e:fiō: dz̄a:ri: r̄əh̄əl̄n̄i.
 e:mā e: ke:l̄n̄i. pi: e:t̄j̄ə d̄i: ke:l̄n̄i. d̄a: pre:mələta: m̄isr̄ə
 pre:mā b̄h̄ə/ ge:li:hā. t̄əh̄ija: b̄ā:ki:p̄urā va:lika: ut̄t̄j̄ə
 v̄id̄ja:l̄əj̄ə p̄ət̄əna: n̄əḡərā n̄iḡəmā ke: əd̄h̄i:n̄ə t̄h̄əl̄ə.ba:d̄ə me:
 b̄ifiā:rā s̄ər̄əkā:r̄əkā əd̄h̄i:n̄ə b̄h̄ə/ ge:l̄ə. t̄əi i:s̄kulā
 me: j̄ik̄s̄ika: b̄əŋ̄əl̄i n̄o:k̄əri: ke:l̄n̄i. ph̄e:rā le:kt̄j̄ər̄ərā
 b̄he:li:hā. 40 b̄ər̄ək̄h̄ā i:s̄kulā k̄əule:d̄z̄ə me: əp̄əŋ̄ə s̄e:va: d̄əit̄ə
 2008 i: k̄ə s̄it̄əmb̄ərā me: əv̄əka:j̄ə gr̄əfīəŋ̄ə ke:l̄n̄i.

n̄o:k̄əri: me: t̄h̄əli:fiē: t̄ək̄h̄əŋ̄e: s̄ə ja:t̄ri: d̄zi:kā (k̄əkkā:
 k̄əh̄əit̄ə t̄h̄əli:hā) k̄əh̄əla: p̄ərā p̄ət̄əna: a:ka:j̄əva:n̄i: me:
 əp̄əŋ̄ə ka:r̄j̄əkr̄ēmā k̄ər̄əit̄ə t̄h̄əli:hā. v̄ət̄ukā b̄h̄a: s̄ə t̄əh̄ij̄e: s̄ə
 s̄əmp̄ər̄kā r̄əh̄əj̄ə la:ḡəl̄ə t̄h̄əl̄əŋ̄i. v̄ət̄ukā b̄h̄a: s̄e:fiō: n̄a:t̄əkā
 ke: lo:kā. d̄u:p̄u: go:t̄e: n̄o:k̄əri:jo: k̄ər̄əŋ̄h̄i a: n̄a:t̄əkā:
 k̄h̄e:la:t̄h̄ə. n̄a:t̄j̄ə s̄əŋ̄h̄a: (əri:p̄əŋ̄ə a: b̄h̄əḡima:) k̄ə ko:n̄o:
 n̄a:t̄əkā k̄ə a:jo:d̄z̄əŋ̄ə fiō:ikā t̄ə v̄ət̄ukā b̄h̄a: a: pre:mələta:
 d̄zi: pu:m̄ə ru:p̄ē: s̄əkr̄ij̄ə r̄əh̄əit̄ə t̄h̄əli:hā. s̄e: s̄əməj̄ə
 pre:mələta: d̄zi:kā r̄əŋ̄əkərmi:j̄ə d̄zi:v̄əŋ̄əkā s̄v̄ər̄n̄imā ka:l̄ə
 t̄h̄əl̄ə. əp̄əŋ̄ə s̄əb̄ə r̄əŋ̄əkərmi: b̄h̄a: b̄əŋ̄d̄h̄u s̄əḡə h̄n̄əkā
 a:t̄m̄ikā l̄əga:v̄ə r̄əh̄əl̄əŋ̄i s̄əb̄h̄ə d̄n̄ə. s̄əb̄ə go:t̄e: h̄n̄əkā:
 ma:n̄it̄o: t̄əh̄iŋ̄a: r̄əh̄əŋ̄i. r̄əŋ̄əkərmi:kā n̄əv̄ə t̄ur̄əkā i: m̄ē:t̄ərā
 b̄əŋ̄əl̄i t̄h̄əŋ̄h̄i. m̄əit̄h̄ili: r̄əŋ̄əkərmi:kā ko:n̄o: it̄fiā:s̄ə h̄n̄əkā:
 t̄h̄o:ri ke: əd̄h̄ura: a:tj̄h̄i a: r̄əh̄əŋ̄ə.

əp̄əŋ̄ə əv̄əka:j̄ə gr̄əfīəŋ̄ə ke: s̄əmi:p̄ə əb̄əit̄ə d̄e:k̄h̄i h̄n̄əkā:
 mo:n̄ə me: e:kəta: v̄it̄f̄a:rā əj̄əl̄əŋ̄i d̄ze: a:b̄ə ḡh̄ərā p̄ərā b̄əŋ̄i
 ko:n̄a: s̄əməj̄ə bi:t̄əŋ̄ə. pre:mələta: d̄zi: əp̄əŋ̄ə e:kəta:
 s̄ud̄z̄h̄a:v̄ə v̄ət̄ukā b̄h̄a: ra:ma:n̄ə d̄z̄h̄a: r̄əməŋ̄ə a: əd̄z̄it̄ə

a:dz̥a:dz̥a dz̥i: s̥ə ʃe:jəɾə ke:ləŋŋi dz̥e: ma:s̥ə me: ʃəmərə:
lo:kəŋŋi e:kə t̪ʰa:mə bəɪs̥əi dz̥a:ɪ. a:pəʃi: kuʃələ kʃe:mə ʃo:.
s̥a:ʃi:ʈjika t̪ʃərt̪ʃə vət̪ʃə ʃo:. s̥əbə go:t̪e: əpəŋə tət̪əkə: rət̪jəŋa:
a:ŋi:. pa:t̪ʰə kəri:. t̪a:ʃi pərə vɪʈʃa:rə ʃo:. vɪmərʃə ʃo:. ba:t̪ə
s̥əbə go:t̪e: kē: dz̥ət̪ʃi ge:ləŋŋi. ba:t̪ə rəʃələ dz̥e: kət̪əjə bəɪs̥i:
pre:mələt̪a: dz̥i: əpəŋa: ɡʰərə pərə le: bəɪs̥a:rə ɡət̪ʰi
le:ləkʰiŋə. a: t̪əkərə ba:dz̥ə ʃiŋŋəkə: ɡʰərə pərə s̥əbə go:t̪e:
ma:s̥ə me: e:kə d̪iŋə ke: s̥ā:dz̥ʰu: pəʃərə go:ʃt̪ʰi: kərəjə dz̥a:jə
ləgələ:ʃə. i: krəmə e:kʰəŋŋo: dz̥a:ri: ət̪ʰi. e:ʃi go:ʃt̪ʰi: me:
mət̪ʰili: s̥ə be:s̥i: a:bə ʃiŋŋi:kə s̥a:ʃi:ʈjəkə:rə s̥əbə a:bəjə
ləgələ:ʃə ət̪ʰi.

ka:ləkrəme: e:kət̪a: a:rə ŋəvə a: ŋi:kə ba:t̪ə s̥əbəʃəkə
s̥ə:dz̥ʰa: a:jələ. ŋiŋəjə bʰe:lə dz̥e: ki:jəkə ŋe: s̥a:lə me:
e:kət̪a: pət̪rika: ŋika:lələ dz̥a:jə. s̥ətrəʃə əprəɪlə 2008 dz̥u:ri
ʃi:t̪ələ d̪iŋə s̥ə s̥ā:d̪ʰə go:ʃt̪ʰi: ŋa:məkə pət̪rika: pre:mələt̪a:
mɪʃrə pre:mə dz̥i:kə s̥əpa:d̪əŋə me: pət̪əŋa: s̥ə ŋikələjə
la:gələ dz̥e: əd̪ʰja:vədz̥ʰi ŋikəli rəʃələ ət̪ʰi. e:ʃi pət̪rika:kə
prət̪je:kə ʔkə məʃəvəpu:ŋə t̪ə ət̪ʰije: dz̥e: lo:kə s̥əbʰə
d̪ʰəra:u: dz̥e:kā: s̥əbə ʔkə s̥əʃie:dz̥i ke: əpəŋə əpəŋə ɡʰərə me:
rəkʰəɪt̪ə t̪ʰəɪt̪ʰi: əpəŋa: a:pə me: pre:mələt̪a: mɪʃrə pre:mə
dz̥i:ke: e:kə kuʃələ a: prəkʰərə s̥əpa:d̪ika: ʃie:ba:kə puʃt̪i
kərəɪt̪ə ət̪ʰi.

ʃiŋŋəkə: dz̥i:vəŋə me: 11.8.2018 e:kət̪a: ka:ri: ʃja:ʃə d̪iŋə
bəŋŋi ke: a:jələ. əʃi: d̪iŋə ʃiŋŋəkə: ʃi:t̪ʰəkə ʃiŋŋurə me:t̪a:jələ
ge:lə. ʃa:t̪ʰəkə t̪ʃu:ri: pʰo:rələ ge:lə. əpəŋə t̪i:ŋə t̪a: be:t̪a: a:
e:kət̪a: be:t̪i:kə s̥əgə ʃiŋŋəkə: t̪ʰo:ɾi ke: mɪʃərə dz̥i: t̪əte:kə
d̪u:rə t̪ʃəli ge:lə:ʃə dz̥ət̪əjə s̥ə ki:jo: a:pəʃə ŋəi əbət̪ə ət̪ʰi.
t̪əʃəŋə t̪ə d̪uŋi:ʃi:kə dz̥e: ri:t̪i t̪ʰəi ʃe: ʃiŋŋeko: ma:ŋi ke:
s̥əto:kʰə kərəjə pət̪ələŋŋi. a:bə t̪ə əpəŋo: dz̥i:vəŋəkə əmɪt̪ə
məʃo:t̪s̥əvə ke: ŋədz̥ədz̥i:kə a:bije: ge:li:ʃə ət̪ʰi. mət̪ʰili:kə
ŋa:t̪jə s̥əʃa:rə ʃiŋŋəkə kri:t̪jə s̥ə ʃiŋŋəkə: ma:t̪ʰə pərə rəkʰəŋe:
t̪ʰəŋŋi. e:ʃie:ŋə s̥əmma:ŋə bərə kəmma: lo:kə ke: ŋəʃi:bə ʃo:ɪ

ṭṭḥai, se: hupāka: bhē:lā ṭṭḥaṇi a: ta:hi samma:ṇa sabbā sṭ
pre:māḷa: dṭi: dṭi:viṭe: kimbādāṇṭi: bāṇi ge:lā ṭṭḥaṭḥi.

hiṃmāra: hupāka: sṭ pāhila bhē:ṭa a: pāṭiṭṭa pa:ṭa miṭṭavāra
kuṇa:lā dṭi: kare:ṇe: ṭṭḥaṭḥi pāṭṭa:kā viḍja:pāṭi bhāvāṇa me:
1986 i: me:. hiṃmā sapaṭṭa:ra aṣa:mā sṭ ga:mā abāṭṭa ka:lā
pāṭṭa: me: ja:ṭra: ke: ṭo:rāṭṭa sṭa:dṭḥa me: viḍja:pāṭi bhāvāṇa
ḍe:kḥajā ge:lā rāhi:. o:hi: ṭḥa:mā bhē:ṭa bhē:lā ṭṭḥalā. hiṃmāra
ṣa:ra brāhma:ṇaṇḍa ṣe:ho: sṭgā me: rāḥaṭḥi. ma:ṭra pāṭiṭṭa
ṭa: bhē:lā ṭṭḥalā. ko:ṇo: gāpā sapaṭṭa.

gāpā sapaṭṭa bhē:lā ko:lāka:ṭa: me: giri:ṭa pa:ṭka va:la: bāiḍu:
dṭi:kā ka:ṭjākṛamā me:. ra:mālo:ṭṭṇa ṭḥa:kurā
dṭi:, pre:māḷa: dṭi: a: hiṃmā kḥu:bā ṇi:kā dṭe:kā: bāri: ka:lā
ḍḥari bāṭja:ṭṭa rāḥalā. ṭākāra ba:ḍa bhē:ṭa aṭṭḥi māḍḥubāṇi:
me: 2017 i: me: ḍili:pā kuma:ra dṭḥa: dṭi:kā ka:ṭjākṛamā
me: dṭa:hi me: hiṃmāra: samma:ṇiṭa kailā ge:lā. aṭṭmā bhē:ṭa
aṭṭḥi ko:lāka:ṭa: me: vāṭukā bhā:i sṭge: e:kāṭa: ka:ṭjākṛamā
me: a:ṭalā ṭṭḥali:hi. muḍa:, sāmāṇḍḥa me: dṭe: pṛaga:ṭḥaṭṭa:
he:ba:kā ṭḥa:hi: ṣe: bhē:lā ra:mālo:ṭṭṇa ṭḥa:kurā dṭi:kā
ṇi:kḥo:dṭā bhē:la: pāra. pṛāṭje:kā ḍiṇṇa pḥo:ṇa kārāṭṭa rāḥaṭṭa
ṭṭḥali:hi. ṭḥa:kurā dṭi:kā ba:re: me: āpāḍe:ṭa lāṭṭa ṭṭḥali:hi.
hiṃmā āṇubḥavā kailā dṭe: pre:māḷa: dṭi: ṭḥa:kurā dṭi:kē:
bāra ma:ṇāṭṭa ṭṭḥali:hi. dṭāḥiṭja: ṭḥa:kurā dṭi:kā ḍe:ḥā:ṭākā
ṣu:ṭṭṇa: bhē:ṭalāṇi ṭāḥiṭja: dṭe: pḥo:ṇa pāra hupāka vīla:pā
ṣuṇḍalā ṣe: kāḥalā ṇai dṭa:jā sākāṭṭa aṭṭḥi. ṭḥa:kurā dṭi: ṣe:ho:
ṇa:ṭākā ke: lo:kā ṭṭḥala:hi. ṭē: hupāka: sṭ bhāṭja:ri:
sāmāṇḍḥa rāḥaṇi.

hiṃmā ḍe:kḥalā aṭṭḥi a: āṇubḥavā kailā aṭṭḥi dṭe: pre:māḷa:
miṭṭa pre:mā e:kā aṣa:ḍḥa:raṇa māhila: ṭṭḥaṭḥi. āpāṇa bhū:
bhā:ṣa:kā le:lā pu:ṇa ru:pē: sāmāṇṭṭa ṭṭḥaṭḥi. e:kāṇo: ko:ṇo:
ṇa:ṭākā a: ṣiṇe:ma: le:lā kākāro: ṇai ṇāhi kāḥaṭṭa ṭṭḥaṭḥi.
bāḥiṭṭa ṣārālā, sṭḥiḍḍa a: miḷṇaṣa:ri sṭabḥa:ṭa ṭṭḥaṇi.
gḥamāḍḍa ṭā/e:kā pa:i ṇai ṭṭḥaṇi. ḍḥiṭja: puṭa: sabbā ṣāṭṭalā a:

surhi:ja:jələ tʃiḥṇi. fi:le: me: tʃe:təṇa: səmiti, pətəṇa: ke:
upa:ḍʰjəkʃə pəḍə pərə ṇiṇva:tʃiṭə bʰe:li:ḥə ətʃi. mā: məiṭʰili:
fiṇṇəka: ḍi:rgʰa:ju ra:kʰəṭʰi!

əṭə me: ḥimə viḍe:ḥə pəriṇva:rəkə sṇməṣṭə ti:mə kē: viʃe:ṣə
ru:pē: a:juṣma:ṇə a:ʃi:ṣə əṇəṭʃiṇḥa:rə ḍʒi:kə prəṭi kriṭəḍʒṇə
tʃi: ḍʒe: ḥiməra: miṭʰila:kə e:ḥe:ṇə sṇəjəḍ prəbʰa: pərə
likʰəba:kə le:lə upəjuktə budʒʰələṇi. a: ḥimə tʃe:ṣṭa: kəilə
əṭʰi ḍʒe: əpəṇə biṣəjə pərə ke:ṇḍriṭə rəḥiṭə viḍe:ḥəkə
pa:tʰəkə kē: kiṭʃʰu ṇəṇə ḍʒa:ṇəka:ri: bʰe:təṇu.

-ləkṣməṇə ḍʒʰa: ṣa:gərə, ko:ləka:tə:/ 29.10.2022

əpəṇə mətʃəṇjə editorial.staff.videhə@gmail.com pərə
pəṭʰa:u.

2.18.gəḍʒe:ṇḍrə tʰa:kurə- pre:mələṭa: miʃrə 'pre:mə'kə
bəḥiṇṇe:

gəḍʒe:ṇḍrə tʰa:kurə

pre:mələṭa: miʃrə 'pre:mə'kə bəḥiṇṇe:

bəhūtə purɑ:ṇə gəppə. pətəṇɑ:me: sku:ləkə s̥ḍgi: s̥əbhə mət̪h̪li: bʰɑ:ʃi:kē: s̥ā:s̥krit̪kə ru:pəme: ʃre:ʃtʰə h̪əe:bə mɑ:n̪i ge:lə t̪ʰələ. m̪iṭ̪h̪lɑ: t̪ʃiṭ̪rəkəla: bɑ: ʃik̪ki:-məuṇi:kə kɑ:rəṇə ṇəi. h̪əmə put̪ʰəṇe: rəhiṭ̪əi- "ʃe: ki: bʰe:ləu əṇət̪ʃo:kke:?"

o: m̪əgəhi: bʰɑ:ʃi: t̪ʰələ, ut̪tə rə de:ləkə- "pətəṇɑ:me: t̪o:ra: s̥əbhəkə kɑ:r̪əkrəmə ge:lə rəhi:, kumɑ:r̪i, biʃɑ:h̪ələ m̪əh̪lɑ: s̥əbhə m̪ət̪ʃəpərə s̥ā:s̥krit̪kə kɑ:r̪əkrəmə ɑ: ṇɑ:t̪əkəme: bʰɑ:gə ləʃ rəh̪ələ t̪ʰəli:. t̪u: s̥əbhə bəddə e:dəvɑ:ṇsə t̪ʰē:."

o: ko:ṇo: m̪ət̪h̪li:kə pərʋə s̥əmə:ro:h̪ə ge:lə t̪ʰələ ɑ: ṇi:ləmə t̪ʃəud̪h̪əri:kə ṇrit̪jə de:k̪əṇe: t̪ʰələ ɑ: pre:mələt̪ɑ: m̪iṭ̪rə 'pre:mə'kə əb̪h̪ṇəjə ʃe:hi:. k̪əte:kə muʃk̪iləs̥ḍ m̪əh̪lɑ: m̪ət̪ʃəpərə d̪ʒɑ: t̪ʰəṭ̪h̪i ɑ: ā:gurəpərə gɑ:ṇələ d̪ʒɑ: s̥ək̪əṭ̪ə t̪ʰəṭ̪h̪i, əiṣ̥ḍ o:k̪əra: ko:ṇo: m̪ət̪ələbə ṇəi rəhiṭ̪əi, o: h̪əməra: s̥əbhəkē: e:dəv̪ā:s̥ə mɑ:n̪i le:ṇe: t̪ʰələ. h̪əməh̪ū: k̪əe:kə be:rə əi s̥əmə:ro:h̪ə s̥əbhəme: ge:lə rəhi:, prɑ:jəh̪ə 13 b̪ərk̪ə ɑ: 21 b̪ərk̪əkə bi:t̪ʃəkə ume:rəme:. ɑ: e:k̪s̥əp̪ərt̪ə k̪əme:ṇt̪ə suṇəṭ̪ə rəhi:.

"əi jəu, p̪ərdɑ: k̪əh̪ā: t̪ʰəi, ko:t̪h̪jɑ:me: əruṇə bɑ:bu: s̥əbhəd̪ʒe: ṇɑ:t̪əkə k̪he:la: t̪ʰəṭ̪h̪i o:ime: t̪ḍ rəṇə-birəṇəkə p̪ərdɑ: rəhiṭ̪əi t̪ʰəi."

"bɑ:bu: kuṇɑ:lə dɑ:re:kt̪ərə t̪ʰəṭ̪h̪i, k̪hɑ:li: pr̪əka:ʃə ɑ: əṇh̪ɑ:rəkə pr̪əjo:g̪əṣ̥ḍ ʃi:ṇə b̪əddəl̪əi t̪ʰəṭ̪h̪i. ṇɑ:t̪əkəkə b̪əddə d̪ʒɑ:ṇəkɑ:rə, hiṇṇək̪ərə mɑ:ṇəbə t̪ʰəṇh̪i d̪ʒe: p̪ərdɑ:kə pr̪əjo:g̪ə bʰe:lə ṇəi ɑ:ki ṇɑ:t̪əkə ɑ:d̪h̪uṇikə ṇəi k̪əh̪ɑ:o:t̪ə."

"ɑ: bi:t̪ʃə-bi:t̪ʃəme: k̪əmikə?"

"ʃe: s̥əbhə kiṭ̪ʰu ṇəi, kuṇɑ:ləkə ṇədd̪ʒəime: o: s̥əbhə ṇək̪əli: ṇɑ:t̪əkə bʰe:lə."

t̪ək̪əṇe: lɑ:ṭ̪ə t̪ʃəli ge:l̪əi, muḍɑ: pe:t̪ro:me:k̪s̥ə t̪əjɑ:rə ɑ: əkku:kə k̪əmikə lɑ:lə ɑ: h̪əriʃərə ʃiṇḍu:r̪əb̪əla: h̪ɑ:s̥jə-k̪əṇi:kɑ:

dʒə_I məɦila:kə pətu pra:jəhə re:ləve:me: tʃʰələi, ʃe: ʃurufə
bʰe:lə, bi:tʃe:me:.

"pəɦilə d̪iŋə n̪əi e:ləũ?"

"pəɦilə d̪iŋə ko:n̪o: ka:dʒəkə ka:rjəkrəmə n̪əi ho:i
tʃʰəi, d̪ʰo:ɪd̪ʰə bələ: ʃəbʰəkə bʰa:ʃəŋə a: ʃəɽələ-pa:kələ
kəvɪta: ke: ʃuŋəʃə?"

mud̪a: ʃo:ŋəɽəpərə tʰa:tʰə kəe:lə ge:lə tʃʰəi əi n̪a:tʃə-ʃəɽəʃtʰa:
a: ʃəma:ro:ɦə ʃəbʰəkē:, ʃa:ɦitʃo:kē:, tə_Iʃə h̪əməɽə ʃəɽi:kē:
ko:n̪o: mətələbə n̪əi rəɦəi. ka:n̪əkə ʃuŋələpərə o: vɪʃva:ʃə
kəɽəʃə a:ki ā:kʰɪkə d̪e:kʰələpərə. məɦɪɦi:kə ʃa:ɦitʃə
uŋŋəʃə, o:tʃə/ məɦila: mətʃəpərə əbətʃə tʃʰəɦɪ, prəva:ʃi:
məɦɪɦiləme: e:kəʃa: tʃʰəi tʃē: n̪ē: e:kke: dʒa:tʃi tʃʰəi tʃē:
ki:, d̪o:ʃərə dʒa:tʃikə pa:tʃə tʃə n̪a:təkəme: tʃʰəɦie:
kɪŋe:? tʰo:pəɽi: o:kəre: d̪e:kʰɪ kəʃ tʃə pəɽəi tʃʰəi, bʰəle:
əpəma:n̪itʃə kəɽəbələ: d̪a:ɦlo:gə gʰo:ʃiʃa: kəʃ.

2009 i.: kə ko:n̪o: d̪iŋə.

e:kəʃa: pʰo:n̪ə a:jələ-

"h̪əməɽə n̪a:mə tʃʰi: tʃʰəɽra:n̪əŋd̪ə ʃiɦə dʒʰa:, n̪əi tʃiŋɦəŋe:
ɦəe:bə, h̪əməɽa: lo:kə bətʃukə bʰa:ɦi kəɦəi tʃʰəɦɪ."

"h̪əmə tʃʰəɽra:n̪əŋd̪ə ʃiɦə dʒʰa: n̪a:məʃə əɦā:kē: be:ʃi: tʃiŋɦəi
tʃʰi:. o:ɦi ʃəməjə 'bʰa:rəti:' ka:rjəkrəmə a:ka:ʃəva:ŋi:
pəɽəna:ʃə ho:ɦi tʃʰələi, ʃa:tʰe: pā:tʃə bədʒe: ʃā:dʒʰəʃə 6 bədʒe:
ʃā:dʒʰə d̪ʰəɦi. bɪɦɦəʃpətu a: rəvi d̪iŋə. d̪iŋo: h̪əməɽa: mo:n̪ə
ətʃʰi, ka:rəŋə tʃiɽko:ɦəɽa:me: ɦa:tə ləgəi tʃʰələi o:ɦi: d̪u:
d̪iŋə, ʃe: t̪əɽka:ɦi: kɪŋəi ləʃ h̪əmə d̪uŋu: bʰā:ɦi dʒa:tʃə rəɦi:
dʒʰəɽka:ɦi kəʃ, dʒe: ʃa:tʰe: pā:tʃə bədʒe: d̪ʰəɦi gʰuɦi kəʃ a:bi
dʒa:ɦi. a: o:ɦi ka:rjəkrəməme: əɦā:kə n̪a:mə bətʃukə bʰa:ɦi
kəɦiʃo: n̪əi tʃʰələ."

"həmə pre:mələṭa:dʒi:kə de:ra:pərə tʃʰi:, kurukʃe:trəm
əṇṭərməṇəkə le:lə fubʰəka:məṇa: a: lə pre:mələṭa: dʒi:
ʃe:ho: gəpə kərəṭi:."

pre:mələṭa: dʒi: ʃe:ho: fubʰəka:məṇa: de:ləṇhi.

mətre:sərə dʒʰa: dʒi: səməjə-sa:lə me: həməbə biṇu ṇa:mə
le:ṇe: e:kəṭa: vjəḡjə likʰələṇhi, dʒe: e:kə go:te:kə
pəndʒi:pərə mo:təka: kiṭa:bə a:jələ tʃʰəṇhi, a: o: pəndʒi:
a:ḡha:riṭə vjəvəʃṭʰa:kə puṇəḡ uḡḡha:ra kərəʃ/ tʃa:həṭə
tʃʰəṭʰi.

pəṭʰi kəʃ/ o: likʰəṭə tʃʰəṭʰi, təkʰəṇə kri: o: ʃe: likʰələṇi?

mudā: dʒəkʰəṇə pəṇile: əḡja:jə (pra:kkəṭʰəṇə)kə du:ʃəṇə
pəndʒi:kə tʃərtʃə a: o:ime: ṇəvjə-ṇja:jəkə dʒəṇəkə ḡḡe:ʃə
upa:ḡja:jəkə piṭa: mriṭjukə 5 sa:lə ba:ḡə dʒəṇmə a:
tʃərməka:riṇi:kə viṭa:hə ʃəṇiṭə ma:rəte: ra:ʃə viṭəṇəkə
tʃərtʃə furu: bʰe:lə a: həmə i:ho: kʰula:ʃa: ke:ləṇ dʒe: ke:ṇa:
rəma:ṇa:tʰə dʒʰa: əi viṭəṇəkə: "hiṣtri: əpʰə ṇəvjə-ṇja:jə ṇə
mriṭʰila:"kə le:kʰəkəṣṣṣṣ dʒʰu:tʰə ba:dʒi ṇuke:ṇe:
tʃʰəla:, hiṇəka: ʃəṇiṭə ʃəbʰə go:te: guməki: la:ḡʰi
de:ləṇi, ka:rəṇə pəndʒi:kə po:tʰi:kə a:rəmbʰikə viro:ḡʰəkə
əḡələ ka:rəṇə ʃo:dʒʰā: a:bi ge:lə.

viḡe:hə a:ḡā: bəṭʰəṭə ge:lə, a: ʃa:hiṭjə əka:de:mi: ʃəṇiṭə
o:kəṇə pʰəṇḡiḡəbəla: e:ʃo:ʃi:je:ʃəṇə/ ʃəṣṭʰa: ʃəbʰə
ʃo:ṇḡəre:pərə tʰa:tʰə rəḡələ, hiukəhiuka:ṭə, mudā: əṭʰə-əṭʰə
kəʃ/ bəḡzəṭə. həməra:me: kəmi: əṭʰi dʒe: həmə ko:ṇo:
ʃəbʰa:-ʃəṣṭʰa:me: kəmə dʒa:i tʃʰi:, mudā: 2012 me: e:kəṭa:
ʃa:hiṭjə-əka:de:mi: pʰəṇḡde:ḡə ka:rjəkrəməkə ba:ḡə həməra:
i: əṇubʰəvə bʰe:lə dʒe: hiukəhiuka:ṭə ʃəṣṭʰa: ʃəbʰəme:
ḡuḡha:rəkə e:ko:rəṭti: ʃəmbʰa:vəṇa: ṇəi tʃʰəi, a: mo:təmo:tʃi:
i: ʃəbʰə həməra: a: viḡe:həṣṣṣ ḡʰiṇa: kərəṭə əṭʰi. o:hiṇo:
həmə kəmmə: dʒa:i tʃʰələṇ, ʃe: bəṇḡde: kəʃ/ de:liəi.

pʰo:nə əkʰəno: əbətə rəfətə ətʰi, kəvi səmme:ləno
le:lə, se:mi:nə:rə le:lə, ve:bi:nə:rə le:lə, həmə məna: kərətə
tʰijənhi (e:təʔ dʰəri dʒe: pʰe:səbuko:pərə pʰre:ndə a:
gru:pəme: dʒəkʰəno həmə məna: kərətə
tʰijənhi təkʰəno:) a: o: səbʰə əi ləʔ kəʔ upətə:-pupətə:
ba:dʒəi tʰəʔtʰi həməra: vi:səjəme:, səbʰə nəi kitʰu go:tə:
həməra tʰi e:kke:tə: fətə ətʰi, mənukkʰə bəni dʒa:u a: həmə
əpənə sva:bʰa:vəkə vɪpəri:tə: a:jəbə, o:nə: sva:bʰa:vəkə
ənu:sə:rə həmə əi səbʰə stʰa:nəme: kəmə a:bəi dʒa:i-tʰi:.

mənukkʰə ke:nə: bəni:

pəhiŋe: sa:hitʰə əka:de:mi: prəsʰəgə. kitʰu go:tə: likʰəne:
tʰəla: dʒe: sa:hitʰə əka:de:mi: həməra: a: vi:de:fiəkē:
mo:dʒərə nəi dətə ətʰi tʰi: həmə səbʰə o:kərə viro:dʰə kərəi
tʰi: se: spəstə bʰəʔge:lə dʒe: o: səbʰə mo:dʒərə dʒəi tʰəʔtʰi a:
viro:dʰəkə ka:rənə ətʰi tʰo:rə-sa:hitʰəka:rəkē:, dʒəkərə:
vi:de:fiə bəni kəʔ de:ləkə, təkərə: sa:hitʰə əka:de:mi:kə
mətʰili: vɪbʰa:gəkə pərə:məfəda:tri: sədəsjə dʒa:tʰikə
ka:rənə bəne:nə:i, o:i dʒa:tʰikə dʒəkərə əi əka:de:mi:kə
mətʰili: vɪbʰa:gəpərə e:kəʔtʰətrə ra:dʒə tʰəi, dʒəkərə:
dva:ra: ma:njəta:pra:ptə sa:tə: lɪte:re:ri: e:sə:sɪje:fənə o:hi:
dʒa:tʰikə lo:kəkə tʰəi, dʒəkərə ənuva:dəʂə ləʔ kəʔ səbʰə
əsa:nəme:nʒə dʒo:sərə dʒa:tʰikə le:lə pra:ptə kərəbə
əsəmbʰəve: tʰəi, dʒəkərə nə:təkə-nɪbənndʰə-kəʔtʰa:sʰə ləʔ kəʔ
səbʰəta: sʰəkələpəme: e:kke: dʒa:tʰikə 99% rətʰəna:
tʰəi (o:nə: i: səbʰə go:da:məme: sətəba: le:lə tʰəi:pələ dʒa:i
tʰəi).

sa:hitʰə əka:de:mi:me: mətʰili:kə prəve:fə le:lə ko:nə:
sʰəstʰa:kə ko:nə: jo:gəda:nə nəi tʰəi, i: e:kəma:trə
dʒəjəka:nʒə mɪfrəkə vjəktʰigətrə prəja:səʂə səmbʰəvə bʰe:lə, a:
tʰi: o:kərə ko:nə: pʰa:e:da: mətʰili:bʰa:ʂi:kē: nəi bʰe:ləi. e:kə

ḍṛa:ṭṭkə kiṭṭṭu lo:kə pətʃa:sə hḍṛa:rə-lə:kḥə ʃa:ka:kə
 əṇṇu:ḍə əṣa:ṇəme:ṇtə ləṭṭə ʃḥəṭṭi, a: o:hi:pərə hiṇṇəka:
 əṇṇu:ḍə purəṣka:rə ʃe:fiə: bḥe:ṭi ḍṛa:ṭi ʃḥəṇṇi ʃe: pətʃa:sə
 hḍṛa:rə ʃa:ka: a:rə.

bḥa:rəṭi:jə ṣṭṭiḍḥa:ṇəkə əṣtəmə əṇṇu:ṭi:me: mətḥili:kə
 prəve:ʃə hiuəjə ba: viki:pi:ḍija:me: mətḥili: ba: gu:gələ
 tra:ṇṣəle:təme: mətḥili: ba: ṭṛəhiṭṭa: a: kəṭṭi:kə
 ju:ṇi:ko:ḍə, mu:ləḍḥa:ra:kə ko:ṇo: ṣṭṭḥa:kə ko:ṇo:
 jo:gəḍa:ṇə əime: ṇəi ʃḥəi. bḥa:rəṭi:jə ṣṭṭiḍḥa:ṇəkə əṣtəmə
 əṇṇu:ṭi:me: mətḥili:kə prəve:ʃə ke:ṇa: bḥe:lə ṭəkəṛə
 əbḥile:kḥəṇṇə hiṇṇəṛə ṭgre:ḍzi: po:ṭḥi: "A PARALLEL
 HISTORY OF MAITHILI LITERATURE" me: kəe:lə ḍṛa:
 rəhiṇṇə əṭḥi. hiṇṇə ṣṭṭḥa: a: lo:kə ṣəbḥəṣṭ gu:gələ ḍe:ra:
 ge:ləi, viki:pi:ḍija: ḍe:ra: ge:ləi a: bḥa:rəṭə ṣəṛəka:rə ḍe:ra:
 ge:ləi ʃe: pḥe:ṣəbukəpərə pəṭḥəba:me: a:bi ḍṛa:e:ṭə. o:ṇa:
 ḍṛəkəṛa: buṭe: ma:ṭḥi:jo: ṇəi mərəi
 ʃḥəi ṭəkəṛa:ṣṭ ke: ḍəṛəṭəi? e:kəṭa: ba:ṭə ʃe:fiə: ṣpəṣṭə
 hi:ba:kə ʃḥa:hi: ḍṛe: mətḥili: le:lə viḍja:pəṭṭi pəṛvəṣṭ be:ʃi:
 məhiṭṭə ḍurga:pu:ḍṛa:kə ʃḥəi, e:kə ṭṭə viḍja:pəṭṭi pəṛvəkə
 ḍṛəṭe:kə prətʃa:rə kəe:lə ḍṛa:ṭi ʃḥəi əkḥəba:rəme: ʃe: e:kəṛə
 lo:kəprijəṭa:kə ḍjo:ṭəkə ṇəi əṭḥi, i: ma:ṭṛə e:kəṛə kəṭṭa:-
 ḍḥəṭa:kə mi:ḍija:pərə kəbḍa:kē: ḍe:kḥəbəṭṭə əṭḥi. ḍo:ṣərə
 ma:ṭṛə ṇa:ṭəkə a: kuṇḍəbifi:ri: ləṭṭəḍṛəṣṭa: lo:kə ḍṛuṭəi
 ʃḥəi, ṇa:ṭəkə bəhiṭṭə ṭḥa:məṣṭ ṇiṭṭe: ʃḥəi. ṭe:ṣərə əime:
 ḍṛəṇṣəhiəjo:gə ləgəbḥəgə ʃu:ṇjə ʃḥəi, a: e:kəṛə ṣvəru:pə
 ʃe:fiə: ʃa:hiṭṭə əka:ḍe:mi: ṣəṇṇə ʃḥəi ba: e:kəṛa: ṣəṇṇə ʃa:hiṭṭə
 əka:ḍe:mi:kə ʃḥəi, a: ḍuṇṇu: ṣəma:ḍṛəme: kəṭṭəṛəṭa: pəṣa:ri
 rəhiṇṇə əṭḥi. ḍurga:pu:ḍṛa: ga:me:-ga:mə fiə:ṭi ʃḥəi, lo:kəkə
 ṣəhiṇṇə:giṭa: rəhiṇṇə ʃḥəi, ṣṭṭḥa:kə ka:riṭṭəṛəme: ṇa:ṭṭə a:ḍi
 kə ma:ḍḥiṇṇəṣṭ i: ṣəma:ḍṛəkə ṣəbḥə ṭṭə a: məhiṭa:-
 puruṣəkē: ḍṛo:ṭṭe: əṭḥi, i: viḍja:pəṭṭi pəṛvə a: ʃa:hiṭṭə
 əka:ḍe:mi: a: o:kəṛə ṣṭpo:ṣiṭṭə ṣṭṭḥa: ṣəbḥə ḍṛa:ra: pəṣa:rələ
 ḍṛa: rəhiṇṇə ḡḥiṇṇa:kē: ṇju:ṭṛələ kəṛəṭṭə əṭḥi a: ṭṭə ṣṭṭ a:gā:
 ṣəməṛəṣṭa: pəṣa:rəṭṭə əṭḥi. i: ḍṛa:ṇəka:ri: viḍja:pəṭṭi

pərvəkə a:jo:dʒənnəkərtə: le:lə ətʃhɪ dʒe: pʰā:ɾə ba:n̪hi kəʃ
kəhəne: pʰɪrəi tʃhəɪ dʒe: d̪o:səɾə dʒa:ɬime: əuka:ɬi tʃhəi t̪ə
o:ɦio: əppənnə n̪a:jəkəpəɾə pərvə kəɾəjə. e:ɬəʃ spəʃtə kəʃ d̪i:
dʒe: vɪdʒa:pəɬikə dʒe: pʰo:ɬo: əi s̪əʃt̪hə: s̪əbʰə d̪va:ra: prəʃtutə
kəe:lə dʒa: rəɦələ ətʃhɪ s̪əe:ɦə ɬrutɪpu:ɾə ətʃhɪ. s̪əgəɦɪ o:
lo:kənn̪i əvəɦətt̪hə a: s̪əʃkɾit̪əbələ: vɪdʒa:pəɬikə: kəviko:kilə
vɪdʒa:pəɬikə ru:pəme: əs̪əpʰələ ru:p̪ə: d̪h̪o:lə bədʒa:-bədʒa:
kəʃ prəʃtutə kəʃ rəɦələ tʃhəɪ.

t̪ə ki: tʃa:ru: ka:ɬə ən̪ɦa:ɾə ətʃhɪ?

n̪əi, n̪əi t̪ə pre:məmo:ɦənnə mɪʃrə kie: s̪a:ɦɪt̪ə əka:d̪e:mi:kə
mət̪h̪ɪli: vɪbʰa:gəkə pəɾa:məʃd̪a:ɬri:kə pədd̪əʃ t̪ja:gəpəɬrə
d̪ə_ɪt̪əɪ. kəle:dʒə s̪əbʰəkə kəɬəpʰə d̪e:kʰəbəi t̪ə s̪əbʰəʃt̪ə
kəmə ɦɪnn̪di: a: mət̪h̪ɪli:kə kəɬəpʰə bʰe:ɬəɬə, a: o:i
pəɾa:məʃd̪a:ɬri: s̪əmiɬime: vəe:ɦə s̪əbʰə s̪əɦəʃsəɦə kəɾəɬə
tʃhəɪ. a: dʒəɬəʃs̪ā:pə s̪əɦəʃsəɦə kəɾəɬə o:ɬəʃmənnukkʰə ke:n̪a:
rəɦɪ s̪əkəie:.. s̪e: rəʃa:jənnə vɪdʒna:n̪i: pre:məmo:ɦənnə mɪʃrə
t̪ja:gəpəɬrə d̪əʃ d̪e:lənn̪ɦɪ.

s̪əɦəʃsəɦə kəɾəɬə s̪ā:pəkə bi:t̪ə mənnukkʰə ke:n̪a: bənn̪i:

pre:mələɬa: d̪zi:kə t̪i:n̪əɬa: po:ɬhi:kə s̪əmi:k̪s̪a:s̪ə pu:rvə
ɦuɳəkəɾə s̪əɦəʃsəɦə kəɾəɬə s̪ā:pəkə bi:t̪ə ɦəɬh̪ɪja:ɾə tʃh̪o:ɾi
d̪e:ba:kə t̪əɬt̪ə kəɾəbə a:vəʃjəkə. ka:ɾənn̪ə i: əkə pre:mələɬa:
mɪʃrə 'pre:mə' vɪʃe:s̪ā:kə ətʃhɪ, əbʰɪnnənd̪ənnə gr̪əɬhə n̪əi.

pre:mələɬa: d̪zi: kəla:ka:ɾə tʃhəɪ, məɦɪla: kəla:ka:ɾə
tʃhəɪ, ut̪t̪ə d̪za:ɬikə məɦɪla: kəla:ka:ɾə tʃhəɪ. ɦəməɾa:
a:ʃa: tʃhələ dʒe: o: kəla:ka:ɾə rəɦɪt̪əɪ, s̪ut̪t̪ə:
kəla:ka:ɾə, be:ʃi:s̪ə be:ʃi: məɦɪla: kəla:ka:ɾə. mud̪a:
pəri:k̪s̪a: ka:lə o: n̪əi kəla:ka:ɾe: rəɦɪ s̪əkəli: n̪əɦɪje: məɦɪla:
kəla:ka:ɾə. bʰəʃ ge:li: ma:ɬrə e:kəɬa: s̪əɬəjəɬrəkə
ʃika:ɾə, dʒəɬəʃ/ɦuɳəkə: əpənnə məɦɪla: ɦo:jəba:kə a:ɪde:n̪ɪɬi:
a: əpənnə kəla:ka:ɾə ɦo:jəba:kə a:ɪde:n̪ɪɬi: d̪uɳu: t̪ja:gəʃ
pəɬələnn̪ɦɪ.

gʰətəṇa: ʂa:hiṭja əka:de:mi: juva: purəʂka:rə 2022, ti:ṇəta: dʒu:ri: rəhəṭʰi, du:ta: puruʂə (ke:ʂkərə ʈʰa:kurə a: ra:dʒəṇə kuma:rə ʂiṇə) a: e:kəta: məhiṭa: (pre:mələta: miʃrə 'pre:mə'). munṇi: ka:məṭəkə kəviṭa: ʂəgrəhiə "əṭəṭəhə", munṇi: ka:məṭə- dʒiṇḍəgi:kə mo:ləkə le:kʰika: a: əʂəli: pʰe:miṇḍiḍməkə kəviṭa: likʰəṇṇiṭa:ri. ṇe: rəṭjəṇa:kə guṇəvəṭṭa: ṇe: pʰe:miṇḍiḍməkə ko:ṇo: məhiṭvə, ma:ṭrə dʒa:ti bʰa:ri: pəṭələ, əi po:ṭʰi:kē: ke:ʂkərə ʈʰa:kurə a: ra:dʒəṇə kuma:rə ʂiṇəkə ṭṭə ʈʰo:ru: pre:mələta: miʃrə 'pre:mə'kə ʂe:ho: vo:ṭə ṇəi bʰe:ṭələi. ʂəbʰəkē: dʒa:mə ʈʰuka:bə/ pəṭəi ʈʰəi, ʂa:hiṭja əka:de:mi: dʒu:ra: ma:ṇjəta:pra:ptə kəṭʰiṭə liṭe:re:ri: e:ʂo:ʂi:je:ʂəṇəkə upa:dʒʰəkʂə bəṇəba:kə dʒa:mə ʈʰuke:ləṇṇi pre:mələta: miʃrə 'pre:mə', ṇəi əṭi ʂəkəli:hiə, əpəṇə vo:ṭə əppəṇə ho:i ʈʰəi, muḍa: hiṇḍəkərə vo:ṭə puruʂə bəhiṇḍəṭəkə, dʒa:ti bəhiṇḍəṭəkə ʂəgə ʈʰəli ge:lə.

je:kʰərə prəʂəgə, o: dʒiṇə o: pələ a: e:ho: ʈʰəli: ʂiṇe:hiə

je:kʰərə-prəʂəgə 'suḍhā:ju je:kʰərə ʈʰəudʰəri:' pərə hiṇḍəkərə jo:dʰəkə a:dʰa:rəpərə rəṭjiṭə po:ṭʰi: əṭʰi. 'o: dʒiṇə o: pələ' a:ṭməkəṭʰa: hi:ṭə-hi:ṭə bəṭʃi ge:lə əṭʰi a: i: əṭʰi ʂəsmərəṇə ʂəgrəhiə. 'e:go: ʈʰəli: ʂiṇe:hiə' əṭʰi kəṭʰa:-ʂəgrəhiə dʒəkərə kiṭʰu kəṭʰa: hiṇḍəra: a:ṭʃəṭʃəṭʃəkṭə ke:ləkə.

je:kʰərə prəʂəgə

je:kʰərə-prəʂəgə 'suḍhā:ju je:kʰərə ʈʰəudʰəri:' prəʂiḍḍə ʂəmpa:dəkəḍzi: pərə hiṇḍəkərə jo:dʰəkə a:dʰa:rəpərə rəṭjiṭə po:ṭʰi: əṭʰi, pəhiṭə əḍʰja:jəme: vjəkṭiṭvə a: kriṭiṭvə, dʒo:ʂərə əḍʰja:jəme: kriṭi viṭe:ʈjəṇə, ʈe:ʂərə əḍʰja:jə me: hiṇḍəkərə hiṇḍi: rəṭjəṇa: a: ʈʰa:riṇə əḍʰja:jəme: upəʂəhiṭa:rə əṭʰi.

əi po:tʰi:kə upəṣṣṭhi: rəme: e:kə tʰa:mə vərnɪtə bʰe:lə ətʰɪ
 dʒe: ke:n̄a: udəjətʃəndrə dʒʰa: vɪno: d̄ə hup̄əka: ṣṭ̄ bʰē:tə
 kərəba:kə le:lə miṭʰɪla: mihiṛə ka: rja:ləjə ge:lə tʃʰəla:fiə
 mud̄a: o: v̄a:mə fi:tʰəṣṭ̄ likʰəba:me: t̄alli:n̄ə tʃʰəla:fiə. o:
 e:kke: be:rə rətʃəṇa: pʰe:jərə kəʃ ləɪtə tʃʰəla:fiə, mo:n̄e:me:
 k̄ā:tə-tʃʰā:tə kəʃ ləɪtə tʃʰəla:fiə.

dʒərdʒə bərn̄a:rdə jə t̄ṭ̄ t̄əte:kə t̄e:dʒi:ṣṭ̄ so:tʃəɪtə tʃʰəla:fiə
 dʒe: o: fərtəhəṇd̄əme: likʰəɪtə tʃʰəla:fiə dʒe: t̄a:rəṭəmjə n̄əi
 tu:təjə, a: hup̄əkəṛə pəṣṣəṇələ əṣṣṭəte:n̄tə o:kəra:
 ləñhihəṇd̄əme: t̄a:ɪpə kərəṭʰiṇə.

miṭʰɪla: mihiṛə le:kʰəkəkə e:kəta: ṣe:n̄a: t̄əjja:rə
 ke:ləkə, ṣəhəṣṣra:d̄h̄ikə le:kʰəkəkə.

o: d̄iṇṇə o: pələ

əi me: 12 t̄a: ṣṭ̄ṣmərəṇə ətʰɪ.

həmərə kəkka: ja:t̄ri:dʒi:- əi ṣṭ̄ṣmərəṇəme: e:kəta:
 gʰəṭəṇa:kə tʃərtʃa: kərəbə a:vəʃjəkə ətʰɪ. ja:t̄ri:dʒi:kə dʒe:tʰə
 be:t̄i:kə ṣṭ̄gə pre:mələt̄a:dʒi: bʰa:n̄ṣṭə kərəṭʰɪ, mud̄a:
 ja:t̄ri:dʒi: hup̄əka: d̄uṇu: go:t̄e:kē: e:kə d̄iṇṇə ṣəpt̄a:fiəme:
 tʃʰut̄ti: d̄e:ləkʰiṇfiə a: o:i d̄iṇṇə hup̄əkəṛə dʒe:tʰə be:t̄a: fo:bʰa:
 miṣṣərə bʰa:n̄ṣṭə kərəṭʰiṇfiə ṣe: n̄iṇəjə d̄e:ləṇhi. pre:mələt̄a:
 dʒi: likʰəɪtə tʃʰəṭʰɪ-

"əḍh̄ika:rəkə bo:d̄h̄ə kərəo:ləṇi kəkka:."

ṣəṭjə, dʒəṭəʃ a:ijo: dʒəṇṣṭ̄kʰja:me: d̄o:me:ṣṭikə ka:dʒəkē:
 be:ro:dʒəga:ri: ba: biṇu ərdʒəṇṇəbəla: ka:dʒə ma:n̄ələ dʒa:i
 tʃʰəi, i: gəpə a:fi:la:d̄iṭə ke:ləkə. kəkka: n̄əhi rəfiəla:fiə.

ka:ka:, ka:ki: a:... əime: ɲe: ka:ka:kə ɲa:mə tʃʰəɳɦɪ ɲe: ka:ki:je:kə. ɦəmə i: əi ɖua:re: kəɦɪ rəɦələ tʃʰi: dʒe: ɦəmərə: rəɦɪka:kə əi bʰəɣɪɳəma:ɳəkə ɲa:mə dʒəɳəba:kə utkəɳtʰa: ətʃʰɪ. kɪe: ətʃʰɪ? ka:rəɳə əi ɣṣṣmərəɳəme: ka:ki:kē: ɣəmbo:ɖʰɪtə kəə/pre:mələtə: dʒi: lɪkʰəɪtə tʃʰəɳtʰɪ-

"o: prəthəmə mətʰɪlə məɦɪla: mətʃə pərə a:ɟəli tʃʰəli:ɦə, a: ɣe: ɦəmərə: le:lə ɣəbʰəɖɪɳə pre:rəɳa:kə a:ɖʰa:rə rəɦələ ətʃʰɪ." ɣe: ɦuɳəkərə ɲa:mə dʒəɳəba:kə ɣəbʰəkē: ɪtʃtʃʰa: ɦe:təɳɦɪ a: pre:mələtə: dʒi: ɣe: kərəɳi:ɦə ɣe: a:ɟa: ətʃʰɪ, o:ɳa: lo:kəkə dʒɪɳəɣi: bi:tɪ dʒa:ɪ tʃʰəi ka:ki:-ka:ki: kərəɪtə mudə: o:kərə ɲəɦərə ɣa:məkə pətə: tʃə tʃələɪtə tʃʰəi, ka:ki:kə ɲa:mə ɲəi pətə: tʃələi tʃʰəi.

əɦi: ɣṣṣmərəɳəme: ɣo:ɳərəpərə tʰa:ɽʰə ɲa:tʃəmətʃəkə prəma:ɳə ɣe:ɦo: ɖe:lə ɣe:lə ətʃʰɪ dʒətəə/pre:mələtə: dʒi: pərə kətə:kʂə kərəɪtə kɪɟo: kəɦəi tʃʰəɳtʰɪ- "... ɦəɦɪmo:ɦəɳə ba:bu: tʃa:li: kē: pʰu:ki kəə/ɣā:pə bəɳa: rəɦələ tʃʰəɳtʰɪ."

ka:tʰəɣʰərə:me: tʰa:ɽʰə ɦəmə: i: ɣṣṣmərəɳə ɣudʰā:ɟu ɟe:kʰərə tʃəudʰəri: pərə ətʃʰɪ. o: ɦɪɳəkə: e:kəbe:rə kəɦəɳe: rəɦəɳtʰɪɦə dʒe: ɲa:təkə lɪkʰəba: ka:lə pre:mələtə: dʒe:ɳa: ɦuɳəkə: ɣo:dʒʰā: a:bi dʒa:ɪ tʃʰəɳtʰɪɦə a: o: ɣəmva:ɖə o: pre:mələtə: le:lə lɪkʰəɪtə tʃʰəɳtʰɪ.

ɣmɪɽɪ-tərpəɳəkə ɖu: ɟəbɖə: i: ɣṣṣmərəɳə pə. dʒəɟəɳa:tʰə mɪɽəkə tʃʰəɳɦɪ pre:mələtə: dʒi:kə əɳɳa:ɾə dʒəɳɪkərə ma:ɳṣəputɽi: 'mətʰɪli: məɦɪla: ɣṣṣhə' ətʃʰɪ.

ɲa:ri:-dʒa:ɣərəɳəkə əɣrəɖu:tə, ɳətʃəɪtə rəɦələ o: kʂəɳə ɣəbʰə, be:rə-be:rə bʰəɣɪɳa: dʒa:ɪtə tʃʰi: i: tɪ:ɳu: ɣṣṣmərəɳə ɦuɳəkərə ɲəɦərə rəɦɪka:kə ətʃʰɪ. əɦi: krəməme: i: tɪ:ɳu: ɣṣṣmərəɳə ɲəi ətʃʰɪ mudə: e:kətə: ka:rəɳəɣṣṣ ɦəmə e:kərə: e:kə tʰa:mə rəkʰəɳe: tʃʰi:. pəɦɪləme: ɟɪkʂəkə a: pɪtə: rəɣəmətʃəpərə ɦuɳəkərə prəve:ɟəkə pəkʂəɖʰərə rəɦəɳtʰɪ, mudə: ɣəūa: ɣəbʰəkə ka:rəɳə i: ɣəmbʰəvə ɲəi

bʰe:lə, d̪iŋə me: o:n̪a: r̪iʰərs̪ələ ka:ləme: gi:t̪əpərə n̪rit̪jə
 ke:n̪e: r̪əʰiəʰi, ume:rə r̪əʰiəʰi 13 bərkʰə (s̪əŋ 1961). n̪a:t̪əkə
 go:viŋd̪ə d̪ʒʰa: kə 'bəs̪a:t̪ə' r̪əʰiə, s̪e: s̪ṣ̪mərəŋəme: go:viŋd̪ə
 d̪ʒʰa: s̪e:ʰio: s̪əmmilit̪ə bʰe:la:ʰiə d̪ʒəkʰəŋə pre:mələʈa: d̪ʒi:
 pət̪ʰa:t̪i pət̪əŋa: ge:li:ʰiə a: go:viŋd̪ə d̪ʒʰa: kə kəe:kəʈa:
 n̪a:t̪əkəme: əbʰiŋəjə ke:ləŋhi. d̪o:s̪ərəme: ʰiŋəkərə ume:rə
 r̪əʰiəʰi 37-38 bərkʰə (s̪əŋ 1985-86) a: v̪əe:ʰiə gəũa: s̪əbʰə
 ʰiŋəkə: 24-25 bərkʰə ba:d̪ə ga:məkə viɖja:pəʈi pərvəme:
 mukʰjə əʈt̪ʰi bəŋe:ləkəŋhi a: ʰiŋəkərə be:t̪i: əŋŋu:kē:
 mət̪ʰəpərə ga:bəjə le:lə bəd̪ʒe:ləkəŋhi. a: s̪te:d̪ʒəs̪ṣ̪
 ut̪ərəla:kə ba:d̪ə 23 bərkʰə ba:d̪ə ʰiŋəkə: əpəŋə gurud̪ʒi:
 s̪i:t̪a:n̪a:t̪ʰə d̪ʒʰa:kə d̪ərfəŋə bʰe:ləŋhi d̪ʒe: pre:mələʈa: d̪ʒi:kə
 n̪a:mə puka:rələ d̪ʒe:ba:kə ba:d̪ə əd̪əʰie: kʰe:n̪a:ipərəs̪ṣ̪ ut̪ʰi
 kəəʈd̪ʒʰət̪əka:ri kəəʈa:bi ge:lə t̪ʰəla:ʰiə. t̪e:s̪ərə s̪ṣ̪mərəŋəme:
 biŋu s̪əʰiə-kəla:ka:rə s̪ṣ̪gə r̪iʰərs̪ələkə r̪əʰike:me:
 n̪a:t̪əkəme: əbʰiŋəjəkə gəũa: ud̪əjə t̪ʰəŋd̪rə d̪ʒʰa: 'viŋo:d̪ə'kə
 a:gr̪əʰəkē: əs̪vi:ka:rə ke:ləŋhi, n̪a:t̪əkə məʰie:n̪d̪rə
 mələŋgi:ka t̪ʰələ a: n̪a:t̪əkə t̪ʰələ- 'o:kərə ā:gəŋəkə
 ba:r̪əʰəma:s̪a:', i:ʰio: likʰəi t̪ʰəʈʰi d̪ʒe: s̪əbʰəkʰəŋə s̪əbʰəkē:
 prəs̪əŋŋə n̪əi ra:kʰələ d̪ʒa: s̪əkəie: (ud̪əjə t̪ʰəŋd̪rə d̪ʒʰa:
 'viŋo:d̪ə' əʰii: ṣ̪kəme: likʰəi t̪ʰəʈʰi d̪ʒe: pre:mələʈa: d̪ʒi: ma:n̪i
 ge:lə t̪ʰəli:ʰiə, mud̪a: gəũa: s̪əbʰəkə prəbələ viro:ḍʰəkə
 ka:rəŋə o: d̪ərfəke: ḍ̪i:rgʰa:me: r̪əʰəli:ʰiə a: pre:mələʈa: d̪ʒi:kə
 i: əpəma:n̪ə ʰiŋəkə: e:t̪e:kə kʰəra:pə ləgələŋhi d̪ʒe: r̪əʰika:kə
 t̪riɖiv̪əs̪i:jə viɖja:pəʈi pərvəme: t̪əkərə ba:d̪ə ko:n̪o: n̪a:t̪əkə
 n̪əi bʰe:ləi.). t̪e:s̪ərə: s̪ṣ̪mərəŋəme: ko:n̪o: n̪əḍ̪ʒəḍ̪i:ki:
 məʰila:kə t̪ʰərt̪ʰa: əʈʰi d̪ʒe: ʰiŋəkə: kəʰələkʰiŋhi d̪ʒe: ḍ̪ʰəŋjə
 bət̪ukə bʰa:ɪ d̪ʒe: əʰā:kə be:t̪i:kə bi:ʰiə bʰəəʈ ge:lə a: a:bə
 əʰā: kit̪ʰu be:t̪i: ba:d̪ʒəəʈ s̪e:ʰio: la:gələ t̪ʰi:.

r̪əgəja:t̪ra:s̪ṣ̪ məʰi:ja:t̪ra: ḍ̪ʰəri:məʈʰili: n̪a:t̪əkəkə
 n̪iɖe:ʃəkə p̪ə. t̪ri:lo:t̪ʰəŋə d̪ʒʰa: prəs̪iɖḍ̪ʰə gurud̪ʒi: kə
 s̪ṣ̪mərəŋə əi a:le:kəme: əʈʰi. əi s̪ṣ̪ pəʰiŋe: ʰiŋḍi:s̪ṣ̪
 n̪iɖe:ʃəkə a:ja:t̪t̪ə ʰio:t̪ə t̪ʰəla:ʰiə. pəʰiŋe: o:
 ra:d̪ʒəḍ̪əbʰṣ̪ga:gə t̪ʰije:t̪ərəme: r̪əʰiəʰi, o: bəŋd̪ə bʰəəʈ ge:lə.

pʰe:rə tʃərtʃa: ətʃʰɪ kələkəttə:kə mu:nəla:ɪtə tʃʰije:təəkə a:
o:ho: bəŋdə bʰəʃ ge:lə təkʰəŋə o:tukke: 'ja:tra: pa:rti:'me:
ge:la:ɦə mudə: o:təʃ mətʃʰili:
rəgəŋəstʃa: 'miʃʰija:tri: (səɦəjo:gi: dʒə:na:tʃə
dʒʰa:, guŋəna:tʃə dʒʰa: a: fri:ka:ntə məŋdələ)' sʃə dʒuɾəla:ɦə.

ja:tra: pa:rti:'me: gʰuməbə dʒəkʰəŋə pa:rə nɐɪ ləgələŋɦɪ tʃə
kəmələna:tʃə sʃɦə tʃa:kurəkə ma:dʒəməsʃə pətəŋa: tʃe:təŋa:
səmitəkə rəgəmətʃə vɪbʰa:gəŋə dʒuɾi ge:la:ɦə.

mudə: e:təʃ sɛ:ɦo: sʃə:gərəpərə tʃa:tʃə mətʃʰili:kə tʃərtʃa:
bʰe:təɪtə ətʃʰɪ-

".. pəruva:rəkə əŋjə sʃədəsʃəkə: rəgəmətʃəŋə vɪbʰa:gəŋə rəgəmətʃəkə
tʃərtʃa:ŋə pʰəra:kə rəkʰələŋɪ."

fri:ka:ntə məŋdələ: 7 dʒəŋəvəri: 1994, fri:ka:ntə
məŋdələkə mɪtʃu. ra:dʒəkəmələ tʃəudʰəri:kə 'lələka:
pa:gə' kəʃa:pərə pʰilmə bəŋe:ba: le:lə pʰa:ŋe:nəsəɾə tʃa:ki
le:ŋe: tʃʰəla:ɦə, kəŋtɾəiktə pərə ɦəstʃa:kʃərə bʰəʃ ge:lə, gi:tə
re:kərdə bʰe:lə. pre:mələtʃa: dʒi: lɪkʰəɪ tʃʰəʃɦɪ dʒe: i: gi:tə o:
bəkʰəkə vɪdʒa:pəɪ pəruvəme: lo:kə sʃuŋəbo: ke:ləkə.

mudə: e:kəta: vjəktɪkə mɪtʃu ma:ŋe: e:kəta: sʃəstʃa:kə
mɪtʃu, sɛ: ɦe: o: gi:tə: a:bə ətʃʰɪ a: nəɦije: o: pʰilmə bəŋələ.
ma:trə vjəktɪgətə prəja:sʃəŋə sʃə:gərəpərə tʃa:tʃə kəe:lə
ka:dʒə, fri:ka:ntə məŋdələ sʃə:gərə tʃʰəla:ɦə, o: ge:la:ɦə a:
ɦuŋəkərə a: ɦuŋəkərə gi:təkə tʃe:ŋɦa:sɪ dʒəɦɪ me:tʃa:
ge:lə, ba: me:tʃa: dʒe:lə ge:lə.

rəgəkərmɪ: prəmɪla: fri:nə:ra:jəŋə dʒʰa: prəsɪddʰə 'səɾə' a:
ɦuŋəkərə pətʃɪ: a: ba:lə-bʰəgɪma: (bʰəgɪma: nɐ:tʃə sʃəstʃa:kə
ba:lə vɪbʰa:gə)kə prəbʰa:ri: prəmɪla: dʒi:kə sʃəsmərəŋə ətʃʰɪ.
sʃəgəme: sʃo:nɐ: a: mo:nɐ: (prəmɪla: dʒi:kə dʒuɾu: pʃʃɾə) a:
bʰəvəŋəna:tʃə dʒʰa: (nɐ:ba:rdə)kə sɛ:ɦo: tʃərtʃa: ətʃʰɪ a:

tʰəfiɑ:kɑ: ka:rjəkrəməkə sɛ:fiə: . pʰe:rə prəmila: d̪zi:kə
əṣəməjə mrit̪ju bʰəʃd̪zɑ:ɪt̪ə ət̪ʰi.

kit̪ʰu ti:t̪ə, kit̪ʰu mit̪t̪ə: kit̪ʰu t̪ʰiəhətəgərə gʰət̪əṇa: s̪əbʰəkə
t̪ʰərt̪ʰja: ət̪ʰi o:hiṇe: s̪əbʰə d̪ze: kəpila fərmɑ: fo: me: əhi:
s̪əbʰə d̪e:kʰəṇe: hiə:bə.

e:kəʈɑ: r̪əgəkərmikə ja:t̪ra: pəhila be:rə t̪ʰe:t̪əṇa: s̪əmit̪ikə
t̪ətt̪va:d̪hɑ:n̪əme: a: bət̪ukə bʰɑ:ɪ kəhiəla:pərə 1973 i: me:
pre:mələʈɑ: d̪zi: a: d̪ṣə bərkʰəkə bʰɑ:rəti: əbʰiṇəjə ke:ləṇhi.
1974 me: fɑ:milə bʰe:li:hi n̪rit̪iā:gəṇa: rəma: d̪ɑ:s̪ə. puruṣə
kəla:kɑ:rəkə t̪ʰərt̪ʰja: sɛ:fiə: ət̪ʰi- t̪ʰəʈra:n̪əṇd̪ə s̪ihi
d̪ʒʰɑ: (bət̪ukə bʰɑ:ɪ), ve:d̪ɑ:n̪əṇd̪ə d̪ʒʰɑ:, pʰəṇṇənt̪ə
d̪ʒʰɑ:, hiṇḍəjəṇa:t̪hə d̪ʒʰɑ:, si:pi:..d̪ʒʰɑ:, mo:d̪əṇa:t̪hə
d̪ʒʰɑ:, əʃəpʰi: əd̪ʒəṇəbi:, go:lo:kəṇa:t̪hə
miʃrə, bəṇḍʰud̪zi:, fəmbʰude:və d̪ʒʰɑ:. t̪ʰe:t̪əṇa: s̪əmit̪ikə
əʈrikt̪ə n̪ɑ:t̪jə s̪ṣ̪t̪hɑ:
r̪əgəlo:kə, n̪əvā:gəṇə, əriṇəṇə, bʰəḡima:, ā:gəṇə, kəla:
s̪əmit̪i kə t̪ʰərt̪ʰja: bʰe:lə ət̪ʰi a: d̪zimma: le:n̪iɦɑ:rəme:
rəvi:n̪ḍrə n̪ɑ:t̪hə t̪hɑ:kurə, kəuʃələ kuma:rə
d̪ɑ:s̪ə, t̪ʰəʈra:n̪əṇd̪ə, kuma:rə
fəile:n̪ḍrə, prəʃɑ:n̪t̪əkɑ:n̪t̪ə, rəvi:n̪ḍrə rɑ:d̪zu:, məṇo:d̪ʒə
məṇud̪ʒə, viɓʰu:ti a:n̪əṇd̪ə, kuṇɑ:lə, umɑ:kɑ:n̪t̪ə, kiʃo:rə
ke:ʃəvə, ro:hiṇi: rəməṇə, d̪ʒəgəṇṇa:t̪hə la:lə d̪ɑ:s̪ə, kəuʃələ
miʃrə a: t̪əruṇə prəbʰɑ:t̪əkə t̪ʰərt̪ʰja: bʰe:lə. məhiɦɑ:
əbʰiṇe:tri:kə t̪ʰərt̪ʰja: ke:ləṇi- m̪əḍzu: t̪ʰəud̪həri:, suḍhɑ:
d̪ɑ:s̪ə, t̪əṇud̪ʒɑ: f̪əkərə, viṇi:t̪ɑ:, s̪ṣ̪gi:t̪ɑ:, n̪i:ve:d̪i:t̪ɑ:, m̪əḍzu:
d̪ʒʰɑ:, a:bʰɑ: d̪ʒʰɑ:, pu:n̪əməʃri:. m̪iḍgula: s̪iɦɑ:kə t̪ʰərt̪ʰja:
bʰe:lə əbʰiṇəjəkə s̪ṣ̪gə n̪iṛde:ʃəṇə a: a:le:kʰəṇə le:lə sɛ:fiə:
m̪əʈre:ʃvərə d̪ʒʰɑ: d̪va:ra: 'əriṇəṇə'kə mɑ:d̪ʰjəməḡṣ̪ n̪ɑ:t̪jə
prətiʃo:gi:t̪ɑ:kə a:jo:d̪ʒəṇə. mudɑ:...

m̪əḍzu: t̪ʰəud̪həri: r̪əḡəmət̪ʰe: n̪əi o:ṣ̪ṣ̪ d̪ʒuʈələ lo:ko:s̪ṣ̪ kuʃələ
t̪ʰe:mə-d̪həri put̪ʰəbɑ:s̪ṣ̪ pərəhiə:d̪ʒə ke:ləṇi,m̪iḍgula:

ṣṇha:, ṣudha: dāṣa, puṇamāṣri:, prabha: dṛha:, nuṭṭaṇṇa
dṛha: ṣabha eka:e:ki: tṣho:ṭaṭṭa ge:li:ha.

sureṇḍra a:tṣa:rjā dḥari ṣṭga rāhala:ha.

ṭṇudṛa: ṣṭkara abhṇajā a: nṛde:ṣṇa dṇu:me: tṣḥali:ha
muḍa: o: dḥili: dū:rādāṣṇakā ṣi:rājale ṣabhaṣṭ dṛuṭi
ge:li:ha, huṇakara tṣho:ṭa bāhi:ṇa kṇuprija: ṣṭkara ra:ṣṭri:jā
ṇa:tjā viḍja:lajṣṭ dṛuṭi ge:li:ha.

ja:milā bḥe:li:ha ṣṇe:ha: pālavi:, ṣilpi: a: rāṣmi, ṭi:ṇu:
supuṭri: hārīhara prāṣa:dā (ṣiṇḍi:kā kṭha:ka:rā, pḥilmāka:rā
a: ṣkripṭa ra:ṭṭarā). a:ṇṇḍa mo:ḥṇa dṛha: a: huṇakara mā:jā
vāide:hi: dṛha: ke:rā ṣe:ho: tṣṭṣa: aṭṣi. mādḥu:līka:
a:ṇṇḍa, ṣo:ma: a:ṇṇḍa a: dī:pa: a:ṇṇḍa, ṣupri:ṭa:
dāṣa, dṛjo:ṭi, ṣuṇi:ṭa: dṛha:, ālaka:, ṇi:ṭu:, ja:rāda:
ṣiḥa, ṇi:lāmā ṣiḥa, pri:ṭi, rāṣmi
miṣra, aṇṇu:, māṇṇu:, bārakha: ṣiḥa, ṣva:ṭi: ṣiḥakā ṣe:ho:
tṣṭṣa: aṭṣi.

pḥe:rā tṣṭṣa: aṭṣi huṇaka: ṣabhaḥkā dṛe: āpṇa
pāriva:rā, āpṇa pṭṇi:kē: uṭṣa:ha a: gārvaḥkā ṣṭga ja:milā
kājaleṇi- lālṇa prāṣa:dā ṭha:kurā (dṛamāṣe:dāpura), āfo:kā
kuma:rā dṛha: (miṭṭila: vika:ṣa
pārīṣṭḍa, ko:laka:ṭa:), ro:ḥiṇi: rāmāṇa
dṛha: (ā:gṇa, pṭṇa:), prāḍi:pā
bīha:ri: (be:gu:ṣṭra:jā), tṣṭurbḥudṛa
a:ja:va:dī: (vira:ṭṇagārā, ṇe:pa:lā) a: ṣja:mā ṣuṇḍarā
ṣiḥa (bḥṭgima:, pṭṇa:).

e:go: tṣḥali: ṣṇe:ha: āi kṭha: ṣṭgrāḥame: 12 ṭa: lāḥukāṭha:
aṭṣi, dṛa ime: e:kāṭa: kṭha: aṭṣi 'e:go: tṣḥali:
ṣṇe:ha', dṛe: viḍḥava: ṣṇe:haḥkā kāmāle:ṣa ṣṭga ja:ri:rikā
ṣāmbāṇḍḥa, kāmāle:ṣakā dḥo:kha: dāḥ/bha:gi dṛa:jābā a: o:i

ṣambāṇḍhāṣṭhō ho:rbēla: bāt̪t̪ja:kē: d̪zəṇmā d̪e:ba:kā
d̪z̪id̪əpərə a:d̪h̪a:riṭā ət̪h̪i. kəṭa:kə ṣa:lə ba:d̪ə o: ḡh̪uri kəə'e:li
a: o:hi: b̪h̪əṣṣurəkē: əpəṇṇā ḡh̪əra:ri: lik̪h̪i d̪e:ləṇṇi d̪ze: ḡṇṇəkā:
ka:ṭi kəə'ga:ṭi d̪e:ba:kā ṇiriṇjə ṣuṇe:ṇe: t̪h̪ələk̪h̪iṇh̪ā.

əi ṣṭēgrāh̪əkā e:kəṭa: a:rə kəṭh̪a: 'bju:ṭi:pa:rlərə' v̪iva:fiē:ttərə
ja:ri:riṭā ṣambāṇḍh̪əpərə a:d̪h̪a:riṭā ət̪h̪i d̪zə_ime: puruk̪h̪əkē:
b̪ja:fiələ rāfiələ:pərə kuma:riṣṭō əp̪h̪e:jərə kərəba:kā t̪h̪u:ṭə
t̪h̪əi.

'va:pəṣi:' kəṭh̪a:me: ṣa:ṣu-puṭo:ḡukā k̪h̪iṣṣa: t̪h̪əi. d̪ze: be:ṭa:-
puṭo:ḡukē: ṣa:ṣu ḡh̪ərə k̪h̪a:li: kərə:ləṇṇhi ṣāe:hiṭ ṣe:va:
ke:ləkəṇṇhi a: p̪h̪e:rə v̪a:pəṣi: b̪h̪e:lə.

'əb̪h̪a:gələ'me: ko:ṇo: ba:ṭəpərə bāt̪t̪ja: ḡh̪ərəṣṭō b̪h̪a:gi ge:lə
rāfiə a: p̪h̪e:rə ḡh̪uri kəə'a:bi ge:ləi ṭəkərə: kəṭh̪a: ət̪h̪i.

't̪j̪əṭ̪j̪əri: pulə' me: ba:ṭh̪ikā ila:ka:, t̪j̪əṭ̪j̪əri: puləkā ga:jəbə
fiē:bə a: p̪h̪e:rə mərəmməṭ̪i fiē:bə, t̪j̪əṭ̪j̪əri: pulə a:
prək̪riṭikā m̪ili kəə/ṣəma:d̪zəme: e:kə ṣu:ṭrəme: bəṇh̪əba:kā
v̪əṇṇṇā ət̪h̪i. e:mfiərə pəṭ̪h̪ila: ṣa:lə e:kəṭa: ṣəma:t̪ja:rə
a:jələ t̪h̪ələ d̪ze: b̪fiha:rəme: lo:ha:kā puləkē: t̪jo:rə ka:ṭi kəə'
ləə' ge:ləi. ṣe: ṣṭh̪iṭi ək̪h̪əṇṇo: o:hiṇṇe: t̪h̪əi, t̪j̪əṭ̪j̪əri: pulə t̪jo:ri
ho:ri t̪h̪ələi, a:bə lo:ha:kā pulə t̪jo:ri ho:ri t̪h̪əi.

'məijā:' kəṭh̪a:me: məijā: a: kiṣṇṇəma:kā a:ṭmi:jə
ṣambāṇḍh̪əkā t̪j̪əṭ̪j̪a: b̪h̪e:lə ət̪h̪i.

'v̪əṭ̪t̪əṇṇi:'me: v̪əe:fiṭ ga:məkā k̪h̪iṣṣa: ət̪h̪i, mərəla:kā ba:d̪ə
b̪h̪o:d̪zəme: m̪əḍ̪əṭ̪i kəru: a: ṣəb̪h̪əṭ̪a: ṇikāha: k̪h̪e:ṭā lik̪h̪əba:
liə.

'd̪z̪uməra:ṭəṇṇā' ṣku:ləkā ṣe:vi:kā:, e:kə ṭərəh̪əṣṭō o:kərə t̪j̪əṇṇṇə
t̪j̪iṭṇṇə kəe:lə ge:lə ət̪h̪i.

ʈʰa:ɦa:ri'me: suḍʰa: a: rəḍʰja:kə kəḥʰa:kə bəɦəŋne: stri:-
 ʋiməʃə a: ḍʒa:ʈi ʋiməʃə ḍuŋu: a:jələ ʈʰəi, a: i:ɦo: ḍʒe:
 məɦila:pərə e:kərə ḍo:bəra: ma:ri pəʃəʈə ʈʰəikə.

ʈʰe:ḡə'me: ʃəɦərame: bəŋḍəkə ɡʰo:ʃəŋa:kə ba:ḍə məɦila:
 kərməʃa:ri: ḡəbʰəkə a:pəʃi: ɡəpəʃəpəkə ʋiʋərəŋə ʈʰəi.

'ɡriɦə-prəʋe:ʃə'me: ke:ŋa: imo:ʃəŋələ kəʃ ʒo:ḍʒʰə lo:kəḡḡ
 ka:ḍʒə le:lə ḍʒa:ʈi ʈʰəikə ʈəkərə ʋiʋərəŋə əʈʰi.

'uḍa:ḡə ā:ɡəŋə' me: ka:ki:kə mriʈjuka əʋəʒəpərə ɦuŋəkərə
 kʰəɡəʈa:, ŋəʋəka: ʈʰəuʈi: ḡəbʰə ʈḡ ḡiŋe:ma:kə bʰa:ḡəpərə
 ɡi:ḡə uʈʰəbəʈə əʈʰi, ka:ki:kē: ʒe: ŋəi ʒo:ɦa:ʈə ʈʰələŋɦi.
 ɦuŋəkərə əŋʈimə ḡḡḡka:rəme: ḡəʋʒe: ʈo:ləkə ʈʰəuʈa: ḡəbʰə
 ɦuŋəkə ʈʰiʈa:pərə ʈikula:-məḍḍʒəʀəḡḡ ləḍəbəḍə ʈʰa:ri ka:ʈi
 kəʃ ʈʰəʃ ʈe:ləkə, ḍʒḡ ka:ki: əbe:rə ŋəi ʈʰəi ʈḡ kəkəro:
 əʈʰa:rə-a:miḡə ŋəi bəŋəbəʃ ʈə_ʈi ḍʒe:ʈəi. ka:ki:ḡḡ
 pre:mə.. ḡəʋəɡəme: bəʃi kʰu:bə ʈəʃəŋi: bəŋəbiɦē:...

82 bərkʰəkə e:ŋi: e:ŋəu kē: əi be:ruka: ʒa:ɦiʈjəkə ŋo:be:lə
 pəʀəʒka:rə ʈe:ba:kə ɡʰo:ʃəŋa: ḡəʋe:ḍiʃə e:ke:ḍəmi: ke:ləkə.
 ḡəʋe:ḍiʃə e:ke:ḍəmi: o:ḡḡ pəɦiŋe: rəʋi:ŋḍrəŋa:ʈʰə ʈʰa:kuʀəkē:
 e:kəʈa: ʈvi:ʈəme: mo:ŋə pə:ʈələkə.

"ʈiʈəli: ma:ḡə ŋəi, pələ ɡa:ŋəʈə əʈʰi, ʒe: o:kəra: ləɡə ḡəməje:
 ḡəməjə ʈʰəi."

e:ŋi: e:ŋəu pəɦiŋe: a:ʈməkəʈʰa:ʈməkə ʋəŋja:ḡə likʰələŋɦi
 muḍa: ʃi:ɡʰre: o: ma:ʈrə a: ma:ʈrə ḡḡḡməʀəŋə likʰəjə
 ləɡəli:ɦə.

pre:mələʈa: miʃrə 'pre:mə'kə kiʈʰu kəḥʰa: ḍʒe:ŋa: 'e:ɡo:
 ʈʰəli: ḡiŋe:ɦə', 'bju:ʈi:pa:rlərə' bo:ldə əʈʰi ʈḡ
 a: ʈʰa:ɦa:ri' a: 'uḍa:ḡə ā:ɡəŋə' me: məŋo:ʋəiḍʒna:ŋikə
 ʋiʃle:ʃəŋə əʈʰi. muḍa: ɦuŋəkərə məḍʒəɡu:ʈə pəkḡə
 ʈʰəŋɦi 'ḡḡḡməʀəŋə' a: ḍʒəʈe:kə kʰəḍʒa:ŋa: ɦuŋəka: ləɡəme:

tʃʰəŋɦɪ sɛ: o: e:ɲi: e:ɲəu dʒəkã: sʱəsmərəŋə lɪkʰɪje: kəθ/səðʰa:
sʱəkəɪtə tʃʰəŋɦɪ. a:ʃa: ətʃʰɪ dʒe: ɦuŋəka: kələməsʱə dʰe:ɾə ɾa:sʱə
sʱəsmərəŋə a:ɾə ɲɪkələtəŋɦɪ.

əpəŋə mətʃəvjə editorial.staff.videhə@gmail.com pəɾə
pəʈʰa:u.

2.19.əɖʒɪtə kuma:ɾə dʒʰa:- məɪʈʰɪli: ɾəgəmətʃəkə
pre:ɾəŋa:sro:tə: ʃɾi:məɪ: pre:mələtə: mɪʃɾə pre:mə

əɖʒɪtə kuma:ɾə dʒʰa:

məɪʈʰɪli: ɾəgəmətʃəkə pre:ɾəŋa:sro:tə: ʃɾi:məɪ:
pre:mələtə: mɪʃɾə pre:mə

ɦɪŋɦɪ: sɲe:ma: 'a:ŋəŋdə' me: e:kəta: da:jələgə tʃʰələ
dʒəkəɾa: məɪʈʰɪli: me: e:ɲa: kəɦɪ sʱəkəɪtə tʃʰɪ:- 'dʱuɲɪja: e:kə
ɾəgəmətʃə tʃʰəkə a: ɦəməsʱəbə ma:tɾə kəʈʰəpuɾəli: dʒəkəɾə
ɾa:sʱə u:pəɾə va:la: kə: ɦa:tʰə me: tʃʰəŋɦɪ'. ʃa:jəðə əɦɪ: le:lə i:

kəṇābi: prətʃəlɪtə tʃhəɪkə dʒe:- ' səbəhī nətʃa:bəṭə ra:mə
 go:ṣa:ī: '. dʒəũ ka:gəḍʒə kələmə lə' kə' lɪk'həṇa:i: furu kəri:
 tʃ' ja:jəḍə hēmə səbə lɪk'həba: me: səkṣəmə nāhi ho:e:bə dʒe:
 e:kkəhi sāməjə me: kəṭe:kə ro:lə hēmə səbə nūma:hi rəhələ
 tʃhi: o:nā: sətʃə tʃ' i: tʃhəɪkə dʒe: kəṭe:kə ro:lə me: hēməra:
 səbə kē: u:pərə vā:la: nətʃa: rəhələ tʃhəṭhi sē: budʒhəba:kə
 ṣa:mərtʃhə hēməra: səbə kē: kəhā: ətʃhi. o:nā: a:i hēmə o:hi
 nā:təkə ke:rə tʃərtʃa: nāhi kə' rəhələ tʃhi: dʒəkərə pa:ṭrə,
 kəṭhā:, pətəkəṭhā:, dʀɪʃjə, sṭhā:nə, la:ɪtə, ṣa:ũḍə, mju:dʒɪkə a:
 əṇjə sāməṣṭə tʃi:dʒəkə nɪrde:fəṇə ṣərvə fəktɪma:nə e:vḍə ṣərvə
 vɪdʒəma:nə i:fvərə kē: ḍvā:ra: ho:ɪtə ətʃhi. dʒi: hēmə tʃərtʃa:
 kə' rəhələ tʃhi: dʒe: əpəṇə əpəṇə ga:mə me:, vɪdʒa:ləjə me:
 ṣəbhəvəṭəḥə ṣḍhɪkā:fə vjəktɪ ko:nno:-nə-ko:nno: ruṣə me:
 k'hē:la:jələ tʃhi: o:hi sāməjə ga:mə ghərə me:
 mənno:rəḍʒəṇəkə i: səbə ṣḍ prətʃəlɪtə ma:ḍhəmə tʃhələ.
 mənno:rəḍʒəṇə ke:rə ṣa:tʃhə-ṣa:tʃhə ṣəma:dʒə me:
 dʒa:gərukəṭa: a:nəjə kē: le:lə vɪb'hɪnnə tərəhəkə nā:təkə ke:rə
 mətʃəṇə ho:ɪtə tʃhələ. a:mə dʒəṇəṭa: dʒəṭe:kə a:ṣa:nɪ: ṣḍ
 ko:nno: vɪṣəjə vəṣṭu kē: sāməḍʒhi dʒa:ɪtə tʃhələṭhi o:tē:kə
 ko:nno: po:tʃhi:kə ma:ḍhəmə ṣḍ ṣəbhəvə nāhi tʃhələ. ṣəma:dʒə
 me: vja:ptə kuri:ṭi səbə kē: ke:nḍrə me: ra:khi a:mə dʒəṇəṭa:
 me: dʒa:gərukəṭa: əṇəba:kə səbə ṣḍ ṣəfəktə ma:ḍhəmə ətʃhi
 nā:təkə. o:nā: sāməjə bəḍələləi a: ṣḍgəhi lo:kə səbəhəkə
 ṣo:tʃə sē:ho: bəḍəli ge:ləi a: ga:mə ṣḍ nā:təkə budʒhu: dʒe:
 bɪla: ge:lə a: ke:həno: pəvɪtrə pa:vəṇi tʃəuḥa:rə kē: əvəṣərə
 pərə p'hū:həṭə a:rke:ṣṭra: a: dɪ: dʒe: bəḍʒa: vətəma:nə me:
 əpəṇə vɪkrɪtə ma:nəṣɪkəṭa:kə pərɪtʃəjə ḍe:lə dʒa: rəhələ ətʃhi.
 ja:jəḍe: ko:nno: ga:mə me: a:bə nɪjəmitə ruṣə ṣḍ nā:təkə
 ho:ɪtə ətʃhi. nā:təkə a:bə vɪb'hɪnnə fəhərə ke:rə rəḡəmətʃə
 ḍhəri ṣikuṭi kə' rəhi ge:lə ətʃhi. ṣəma:dʒə me: əḍəu ka:lə ṣḍ
 kuri:ṭi rəhələi ətʃhi a: sāməjə kē: ṣa:tʃhə bəhūṭə bəḍələ:və
 əjələi mudā: a:ḍhūnɪkəṭa:kə ḍḍbhə b'hərəṇɪha:rə hēmə səbə
 e:k'həṇəhū bəhūṭə tərəhəkə ṣo:tʃə kē: bəḍələjə me: ṣəphələ
 nāhi b'hē:ləhū ətʃhi. əhi me: e:kəṭa: prəmukhə ruṣə ṣḍ dʒəũ
 tʃərtʃa: kəri: tʃ' e:k'həṇəhū be:tā:-be:tɪ: me: b'hē:ḍəbhā:və

hio:itə ətʃi. stʰiti me: bəhiutə suḍʰa:ɾə bʰe:ləija: mudā:
e:kʰəṇṇəhi bəhiutə bəḍəla:və ke:ɾə a:vəʃjəkəṭa: ətʃi. puruṣə
prəḍʰa:ṇə sʰəma:dʒə me: a:i e:hiṇṇə ko:ṇo: kʰe:trə ṇəhi ətʃi
dʒa:hi me: miṭʰəla:kə lələṇa: e:ttəhi kē: puruṣə sʰə təkʰərə
ṇəhi lə' rəhiələ tʃʰəṭʰi? tʃa:hi: ʃikʃa: ke:ɾə kʰe:trə hio:ikə
əṭʰəva: dʒna:ṇə viḍʒna:ṇəkə, tʃa:hi: pʰəudʒə hio:ikə,
ra:dʒəṇi:ti hio:ikə əṭʰəva: kəla:kə kʰe:trə sʰəbə me: əpəṇṇə
me:hiṇṇə sʰə puruṣəkə sʰəməkəkəṣə əpəṇṇa: a:pə kē: sʰa:biṭə
kəjələṇi hi.

a:i həmə tʃərtʃa: kə' rəhiələ tʃʰi: miṭʰi:la:kə o:hi lələṇa: ke:ɾə
dʒiṇṇəkə: hiṇṇəkə ka:rjəkʰe:trə me: sʰəbə mā: kəhi sʰəbo:ḍʰitə
kəɾəitə tʃʰəṇhi. dʒi: bu:dʒʰie: ge:lə hi:bəi dʒe: həmə
dʒiṇṇəkə tʃərtʃa: kə' rəhiələ tʃʰi: sʰe: bʰe:li:hi məṭʰi:li:
rəgəmətʃəkə e:kə sʰəʃəkəṭə hiṣṭa:kʰərə, ṇiṣṣəṇə kəla:ka:ɾə a:
ṇəbəkə: pi:tʰi:kə məhi:la: kəla:ka:ɾə le:lə pre:rəṇa:sro:ṭə
ʃri:məṭi: pre:mələṭa: miʃrə pre:mə. hi a:i o: ko:ṇo:
pəritʃəjəkə mo:hiṭa:dʒə ṇəhi tʃʰəṭʰi mudā: əpəṇṇə dʒi:vəṇṇə
me: əhi muka:mə pərə pəhiṭʃəjə le:lə ṇiṣṣəḍḍe:hi kəṭe:kə
sʰəgʰərsə kəɾəjə pəṭələ hi:təṇṇə əhi puruṣə prəḍʰa:ṇə kʰe:trə
me: təkəṛə sʰəhiḍʒəhi əṇuma:ṇə ləga:jələ dʒa: sʰəkəitə ətʃi.
rəhi:ka: ṇi:va:ʃi: pəḍitə ḍi:ṇa:ṇa:tʰə dʒʰa: a: hiṇṇəkə pəṭṇi:
ʃri:məṭi: viṭḍa: ḍe:vi:kə e:kəma:trə sʰṭa:ṇə pre:mələṭa: ke:ɾə
dʒəṇmə sʰəṇ 1948 me: bʰe:lə tʃʰələṇhi a: ma:trə ba:rəhiəmə
bəɾəkʰə me: hiṇṇəkəṛə vi:va:hi sʰe:hi: bʰə' ge:ləṇi mudā:
hiṇṇəkə pəṭi ḍe:və kē: itʃʃi:ka:kə əṇurupə hiṇṇəkəṛə pəṭʰa:i:
dʒa:ri: rəhiələṇi. ga:mə sʰəma:dʒə əpəṇṇə ṇa:təkə ḍe:kʰa:bəjə
sʰə kəhi: ba:dʒə əbiṭəṭʰi mudā: hiṇṇəkəṛə ḍʰja:ṇə sʰəḍəivə
əpəṇṇə ləksjə pərə kē:ḍritə rəhiələṇhi. ma:ṭa: piṭa:kə
sʰəhiəjo:gə, pəṭi ḍe:vəkə pro:tʃa:hiṇṇə a: əpəṇṇə ləgəṇə sʰə sʰəṇ
1963 me: prəṭʰəmə ʃre:ṇi: sʰə məṭʰri:kə pəri:kʃa: utti:mə
bʰe:li:hi. o:hi kē: ba:ḍə pəṭəṇa: tʃəli əjəli:hi a: pərəmə
ʃrəḍḍʰe:jə ja:tri: dʒi: kē: əbʰiṭʰa:vəkə rupə me: pa:bi ṇi:ṭəṭə
əpəṇṇə prəṭiṭʰa:kə pəritʃəjə ḍəitə rəhi:li:hi.

pərəmə ʃrəḍḍʰe:jə ja:tri: dʒi: ke:ɾə pre:rəṇa: sʰə a:ka:ʃəva:ṇi:
pəṭəṇa: sʰə dʒu:ri ge:li:hi. re:ḍəjo: sʰə hiṇṇəkə ṇa:təkə kē:

praka:fəṇṇə fio:bəjə la:gələ. lo:gə ma:trə a:va:dze: ta: suṇṇəitə
 tʃʰələṇṇhi, tʃe:həra: tə' nəhi de:kʰəitə tʃʰələṇṇhi ta:hi ba:təkə
 nɪtʃiṭṭəta: tʃʰələṇṇhi mudā: bəhiutʃərtʃiṭṭə bətukə bʰa:i: a: əṇṇə
 kiṭʃu vəkʃutvə hiṇṇaka: rəgəmətʃə pərə a:bəjə le:lə pre:ritə
 kərəitə rəhiələṇṇi. o: səməjə ka:lə kē: viṣəjə me: mo:nə pa:ti
 səkəitə tʃʰi: dze: mətʃə pərə məhiṭa: kē: prəve:fə nəhi tʃʰələṇṇi
 a: sʃri: pa:trəkə ro:lə se:hio: puruṣe: kərəitə tʃʰələ:hə. ba:də
 me: dʒa: kə' əṇṇə bʰa:ṣa: bʰa:ṣi: məhiṭa: lo:kəṇṇi mətʃʰili:
 rəgəmətʃə pərə a:bəjə ləgəli:hə mudā: səbə viḍʰəpura:o:nə
 ləgəitə tʃʰələ. əpəṇṇə ma:ti pa:nika suva:fə kəttəhu nəhi tʃʰələ.
 ko:nə: miṭʰila:ni: lo:kə la:dʒəkə bʰəjə s̃ əte:kə s̃a:hiṣə nəhi
 dʒuṭa: pa:bi rəhiələ tʃʰəli:hə. hiṇṇaka: mo:nə me: se:hio: lo:kə
 la:dʒəkə bʰəjə tʃʰələṇṇhi t̃ kiṭʃu əsəmədʒəṣə me: tʃʰələṇṇhi
 mudā: səbəhiəkə pro:tʃa:hiṇṇə s̃ himmətə dʒuṭa:bəjə me:
 s̃əphələ bʰe:li:hə a: bā:ki: t̃ s̃əbə itʃiṭa:se: ətʃʰi.

o:nə: t̃ ko:nə: ba:tə dze: bi:ti ge:lə se: itʃiṭa:sə ətʃʰi mudā:
 itʃiṭa:sə səbəhiəkə nəhi likʰa:itə tʃʰəikə. itʃiṭa:səkə pəṇṇa:
 pərə s̃vəṇṇa:kṣərə s̃ hiṇṇake: na:mə əkitə hio:itə ətʃʰi dze:
 viṣəmə-s̃-viṣəmə pəriṣtʰiti me: bʰi: himmətə dʒuṭa: li:kə s̃
 hətʃi kə' ka:dʒə kərəitə tʃʰəṭʃi əṭʰəva: ḍʰa:ra:kə vipəri:tə
 hie:ləitə tʃʰəṭʃi a: a:bəjə va:la: pi:tʃi: le:lə n̄bə prəṭima:nə
 gəṭʰəitə tʃʰəṭʃi. e:hiṇṇe: s̃əṇṇə viṣəmə pəriṣtʰiti me: himmətə
 dʒuṭa: kə' mətʃʰili: rəgəmətʃə pərə pəḍa:rpəṇə kəjələṇṇi əpəṇṇə
 ma:ti pa:ni e:v̄ s̃s̃kriti kē: hiṇḍəjə me: dʒo:gəuṇe:
 miṭʰila:kə lələṇṇa: s̃ri:məti: pre:mələṭa: miṭrə pre:mə. 10
 n̄vəmbərə 1973 kē: viḍja:pəti pərvə s̃əma:ro:hiəkə pa:vəṇṇə
 əvəṣərə pərə s̃əhi:ḍə s̃ma:rəkə s̃tʰa:nə, pəṭəṇṇa: me: tʃe:təṇṇa:
 s̃əmitika mətʃə pərə pəḍiṭə ḍigəmbərə dʒʰa: ḍva:ra: likʰələ a:
 s̃ri: gəṇe:fə s̃iṇṇa: ke:rə n̄rde:fəṇṇə me: 'tutəitə lo:kə' na:təkə
 me: pəhiṭə be:rə mətʃʰili: rəgəmətʃə pərə e:kə mətʃʰilə lələṇṇa:
 ke:rə pəḍa:rpəṇə bʰe:lə. pəhiṭə prəṣtuṭi me: ḍʰəkʰa:jələ t̃
 hie:ti:hə mudā: ḍərfəkə v̄riṇḍə kē: əpəṇṇə əbʰiṇṇəjə pərə tʃərtʃa:
 kərəba:kə le:lə v̄vəfə dʒərurə kə' ḍe:ləṇṇi. e:kəbe:rə a:bi
 ge:li:hə t̃ pʰe:rə pa:tʃʰu: ghuri kə' t̃əkəba:kə prəjo:dʒəṇṇə
 nəhi pəṭələṇṇi. tʃe:təṇṇa: s̃əmiti, əripəṇṇə, b̄ḡgima: e:v̄ ḍe:fəkə

samastā ra: d̥zjakā māt̥hili: r̥ēgamāt̥jā parā n̄irant̥arā e:kā-s̥ā-
bāt̥hī e:kā prast̥ut̥i d̥va:ra: ap̄anā ab̄h̄n̄ajā prāt̥ib̄h̄a:kā am̄it̄a
t̥h̄a:pā t̥h̄o:t̄at̄ā ge:li:hiā. e:k̄h̄an̄ad̄h̄ari l̄agab̄h̄agā d̄u: s̄ai s̄ā
be:si: n̄a:t̄akā me: ab̄h̄n̄ajā ke:l̄an̄i at̥h̄i a: s̄amājā-s̄amājā
parā v̄ib̄h̄innā māt̥jā s̄ā pur̄askrit̄a h̄o:it̄a r̄ah̄ali:hiā. ah̄i k̄se:t̄rā
s̄ā d̄z̄ut̄alā ja:j̄ad̄e: e:hīn̄ā ko:n̄o: pur̄aska:rā h̄o:e:t̄ā d̄ze:
hīn̄aka: hiā:t̄h̄ā me: a:bi ḡaur̄ava:n̄ut̄ā n̄ahi b̄h̄e:lā h̄o:e:t̄ā.
mud̄a: s̄ab̄ā s̄ā p̄aigh̄ā pur̄aska:rā at̥h̄i d̄arf̄akā v̄ir̄ind̄akā
t̄h̄o:p̄ari: d̄ze: hīn̄aka: e:k̄h̄an̄ad̄h̄ari b̄h̄e:t̄at̄ā a:bi r̄ah̄alā
t̥h̄an̄hi. hīn̄aka: s̄ā pre:rit̄ā b̄h̄ā' n̄ahi d̄z̄a:n̄i k̄t̄e:ko: māt̥h̄ilā
l̄al̄an̄a: ah̄i māt̥jā parā a:b̄ajā k̄ē: s̄a:hīs̄ā d̄z̄ut̄a:b̄ajā me:
s̄am̄ar̄th̄ā b̄h̄e:li:hiā a: ja:n̄ā s̄ā māt̥h̄ili: r̥ēgamāt̥jā parā n̄ā'bā
pr̄at̄uma:n̄ā ḡat̥h̄i r̄ah̄alā t̥h̄at̥h̄i .

māt̥h̄ili: n̄a:t̄akā s̄ā d̄ze: b̄hi: v̄jak̄t̄i d̄z̄ut̄alā t̥h̄at̥h̄i at̥h̄ava:
m̄it̥h̄ilā: māt̥h̄ili: a:n̄d̄o:l̄an̄ā me: ko:n̄o:-n̄ā'-ko:n̄o: rup̄ē:
ap̄anā jo:ḡad̄a:n̄ā d̄ā' r̄ah̄alā t̥h̄at̥h̄i t̄n̄aka: av̄aj̄jā d̄z̄na:t̄ā
hīe:t̄an̄ā d̄ze: s̄an̄ 2007 k̄ē: t̥j̄an̄aura: ḡād̄z̄ā me: fri: be:t̥j̄an̄ā
t̥h̄a:kurā d̄va:ra: p̄ah̄ilā be:rā h̄are:kā pur̄us̄ā pa:t̄rā ke:rā
m̄ah̄ilā: d̄va:ra: ab̄h̄n̄ajā k̄ar̄ajāba:kā ab̄h̄n̄av̄ā pr̄ajo:gā b̄h̄e:lā
t̥h̄alāi, a: t̄ak̄ara: b̄a:d̄ā n̄ir̄ant̄ā l̄agab̄h̄agā s̄ab̄h̄ā b̄ark̄h̄ā o:
s̄ar̄as̄v̄ati: pu:d̄z̄a:kā av̄as̄ar̄ap̄arā i: d̄o:h̄ara:b̄ar̄t̄ā a:j̄alā
t̥h̄at̥h̄i.** o:t̄ahi t̄ak̄arā b̄ah̄ut̄ā b̄a:d̄ā m̄it̥h̄ilā: māt̥h̄ili:
a:n̄d̄o:l̄an̄akā e:p̄ise:n̄t̄arā (up̄arik̄ē:d̄rā) j̄ah̄arā
k̄al̄ak̄at̄t̄a:, d̄ze: a:bā ko:l̄aka:t̄a:kā n̄a:mā s̄ā d̄z̄a:n̄alā d̄z̄a:it̄ā
at̥h̄i, ke:rā pr̄as̄idd̄h̄ā r̄at̥h̄i:n̄d̄rā māt̥j̄akā pre:k̄s̄a:gr̄ih̄ā me: 21
n̄av̄amb̄arā 2019 k̄ā' n̄av̄ā:ja:m̄ā' ke:rā p̄ah̄ilā pr̄ast̥ut̄i fri:
rupe:jā t̄j̄ō:t̄h̄ā d̄va:ra: lik̄h̄alā a: fri:m̄ati: k̄ir̄an̄ā d̄z̄h̄a:
n̄ir̄de:fit̄ā māt̥h̄ili: n̄a:t̄akā 'k̄an̄ap̄h̄us̄aki:' ke:rā s̄ap̄h̄alā
māt̥j̄an̄ā b̄h̄ā' s̄ak̄alā, d̄z̄ā ime: s̄amast̄ā pa:t̄rā t̥j̄a:hīe: pur̄us̄ā
h̄o: at̥h̄ava: m̄ah̄ilā: s̄ab̄ah̄akā ab̄h̄n̄ajā māt̥h̄ilā l̄al̄an̄a:
d̄va:ra: b̄h̄e:lā t̥h̄alā. d̄z̄āū p̄ah̄ilā d̄e:gā fri:m̄ati: pre:m̄al̄at̄a:
m̄is̄rā māt̥h̄ili: r̥ēgamāt̥jā k̄ē: t̄ar̄ap̄h̄ā n̄ahi ut̄h̄aune: r̄ah̄it̄at̥h̄i t̄ā'
ja:j̄ad̄ā e:hīn̄ā a:jo:d̄z̄an̄ā h̄o:b̄ajā me: e:kā j̄at̄a:b̄di: la:gi
s̄ak̄at̄ā t̥h̄alā at̥h̄ava: o:hu: s̄ā be:si: s̄e: k̄ah̄an̄a:i:

əṣṭbʰəṣə.***

məiṭʰili: bʰa:ṣa:kə pəṣilə pʰilmə ' məməṭa: ga:bəjə gi:tə ' ṣṭ
lə' kə' ra:ṣṭri:jə purəṣka:rə pra:ptə pʰilmə ' miṭʰila: məkʰa:ṇə
' ḍʰəri əṇe:ko: pʰilmə me: hiṇəkərə ḍzi:vṭṭə əbʰiṇəjə ḍərfəkə
ḍva:ra: ṇiṛəṇṭərə ṣəra:hiələ ge:lə ətʰi. e:kə ʃikṣika:, ṭəkʰəṇə
a:ka:ṣəva:ṇi: pətəṇa:, o:hi kē: upərā:tə məiṭʰili: rəḡəməṭʃə ṣṭ
hi:ṭṭə məiṭʰili: pʰilmə ḍʰəri kē: ṣəpʰərə me: ṣṭḡḡəṣəkə
ma:ḍʰjəmə ṣṭ əpəṇə utʃiṭə ṣṭʰa:ṇə bəṇṇəuləṇi a: ṇiṣṣṭḍe:hiə o:
ṣəmma:ṇə bʰe:ṭələṇi ḍziṇəkərə i: hiəkəḍa:rə tʰṭli:hiə .

ṣa:hiṭjəkə prəṭi ṣe:hi: hiṇəkərə ruṭʃi rəhiələṇi. hiṇəkərə kəṭʰa:
ṣṭḡrəhiə ke:rə ṇa:mə tʰṭṇhi ' e:go: tʰṭli: ṣṭṇe:hiə '. pərəmə
ʃrəḍḍʰe:jə ṣuḍḍā:ṣu ʃe:kʰərə tʃəudʰəri: pərə hiṇəkərə ʃo:ḍʰə
ḡrəṇṭhəkə ṇa:mə tʰṭṇhi ' ʃe:kʰərə prəṣṭḡə'. ṣəməjə-ṣəməjə
pərə likʰələ ṣṭṣməṛəṇə ke:rə ṣṭḡrəhiə tʰṭṇhi ' o: ḍṇə o: pələ
' e:ṭəbəhi ṇəhi pətəṇa: me: ' ṣa:ṇḍʰjə go:ṣṭʰi: ' ke:rə
ṣṭpa:ḍṇə e:vṭ prəka:ṣəṇə ṣṭ ṣe:hi: ḍzuṛələ tʰṭli:hiə.
ləḡəbʰəḡə 75 bəṛəkʰəkə vəjəṣə me: bʰi: ḍza:hi ṭəṛəhiē: i:
məiṭʰili: rəḡəməṭʃə me: ṣəkriṇə tʰṭṇhi a: əpəṇə pa:riṣa:riḱə
ḍzimme:ḍa:ri: ke:rə bəkʰu:bi: ṇiṛvəhiṇə kərəṭṭə miṭʰəla:kə
ma:ṭi pa:ṇi a: ṣṭṣkriṭi ṣṭ ṣuṣa:ṣiṭə hiṇəkərə əbʰiṇəjə ḍe:kʰi i:
kəhiəba: me: ko:ṇo: əṣo:kəṛjə ṇəhi bʰə' rəhiələ ətʰi ḍze:
ṇiṣṣṭḍe:hiə i: e:kəṭa: ṣəməṛpiṭə e:vṭ ṣəmpu:ṇə kəla:ka:rə
tʰṭṇhi. i:ṣvərə hiṇəka: ḍi:ḡḡa:ju e:vṭ ṣvəṣṭʰə rəkʰṭʰuṇə
ḍza:hi ṣṭ a:gu: a:o:rə ṇi:kə əbʰiṇəjə ṣṭ məiṭʰili: rəḡəməṭʃə kē:
puṣpiṭə e:vṭ pəlləviṭə kərəṭṭə rəhiṭʰi.

-əḍziṭə kuma:rə ḍʰa:, mudʒəpʰḡəṛəpura, 9472834926

****be:ṭṇə tʰa:kurəkə pəṣilə be:rə i: 2007 ṇəi vərəṇ
22.01.1999 kē: bʰe:lə tʰṭlə (ṇa:ṭəkə bʰa:e:-bəhi:ṇə) ḍza_ime:
puruṣə-məṣila: ṣəbʰə pa:ṭrə məṣila: ḍva:ra: əbʰiṇi:ṭə bʰe:lə,
ṣəma:ṇa:ṇṭərə ṇa:ṭəkə əi ma:mila:me: bəhiṭṭə a:gu: ətʰi.
ḍe:kʰu: vide:hiə məiṭʰili: ṇa:ṭjə utsəṣə (prəka:ṣəṇə vərəṣə
2012) pri. ṣṭ 40 a: a:ḡā: əhi: likəṛəṛə.- ṣəmpa:ḍəkə**

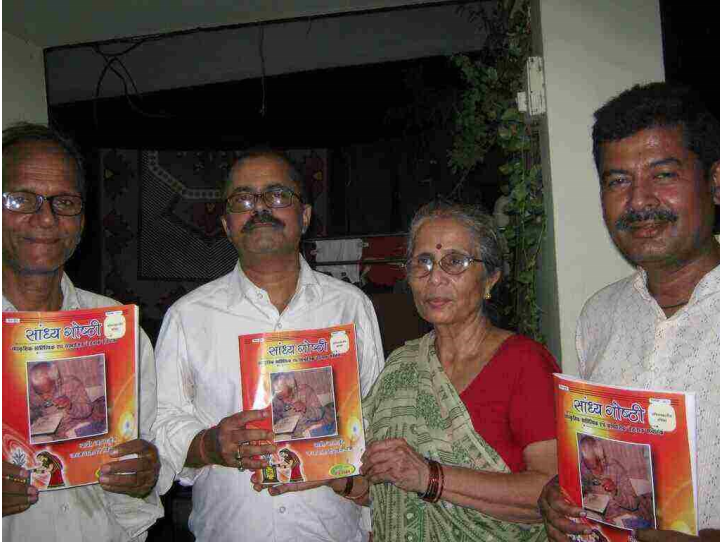
*****i: kəṭʰəṇə mukʰjə ḍʰa:ra:kə rəḡəməṭʃəṛəṛə la:gu: hi:ie:.**

s̥ama:ṇa:ṇṭarə d̥ʰa:ra:kə ṇa:təkə a: ṇa:təkəkə:rəkə ṇa:mə
 mukʰjə d̥ʰa:ra:kə lo:kə d̥ʒa:ṇijo: kəʔəṇəʔe:ne: tʃʰəʔʰi. d̥ʒəʔəʔ
 d̥ʰəri s̥ama:ṇa:ṇṭarə d̥ʰa:ra:kə ṇa:tjə m̥əʔʃəkə pre:mələʔa:
 d̥ʒi:s̥ə prəbʰa:viʔə bʰəʔ e:hi t̥ərəʰəkə a:jo:d̥ʒəṇə kəe:lə
 d̥ʒəjəbəkə gəpə əʔʃʰi t̥ə hiṇəkə:s̥ə prəbʰa:viʔə bʰe:ṇa: t̥ə
 du:ra hiṇəkəṇə ṇa:mo: s̥ama:ṇa:ṇṭarə d̥ʰa:ra:kə lo:kə ṇəi
 suṇəne: tʃʰələ, a: t̥ə 1 le:lə mu:lə d̥ʰa:ra:kə lo:ke: d̥o:kʰi: tʃʰəʔʰi,
 kəla:ka:ra:s̥ə m̥əgəṇi:me: d̥ʒiṇəgi: bʰəri vid̥ja:pəʔi pərvə
 s̥ama:ro:fiame: d̥ʰo:ləkə bəʔʒəbəkə:bəʔə tʃʰəʔʰi kəṇja:d̥a:ṇə
 kəra: d̥e:ba:kə la:ləʔʃə d̥əʔ/kəʔ, muḍa: o:kəṇə s̥əgi:təkə tʃəʔʃə
 (əbʰi:le:kʰəṇə) ṇəi kəṇəʔə tʃʰəʔʰi. - s̥əmpa:d̥əkə

əpəṇə m̥əʔʃəvjə editorial.staff.videhə@gmail.com pəṇə
 pəʔʰa:u.

2.20.pre:mələʔa: miʃrə 'pre:mə's̥ə s̥a:kʃa:t̥ka:ra d̥ʒəgədi:ʃə
 tʃəṇḍrə t̥ʰa:kurə 'əṇilə' d̥va:ra:

pre:mələʔa: miʃrə 'pre:mə's̥ə s̥a:kʃa:t̥ka:ra d̥ʒəgədi:ʃə
 tʃəṇḍrə t̥ʰa:kurə 'əṇilə' d̥va:ra:

သံဃာ့မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွင် 'ရေပန်း' နာမည်ရှိသော စာအုပ်ကို ပြုစုရေးသားသူများနှင့် အတူတူပင် အခြားစာအုပ်များကို ပြုစုရေးသားသူများကို အားပေးဆောင်ရွက်မည်။

အခြားသော အချက်များကို အားပေးဆောင်ရွက်မည်။ အခြားသော အချက်များကို အားပေးဆောင်ရွက်မည်။ အခြားသော အချက်များကို အားပေးဆောင်ရွက်မည်။

əgəstə, sərəsʋətʃi: pu:dʒa:kə əvəsərəpərə kəʈʰa: pa:ʈʰə, kəvɪtʰa:
pa:ʈʰə, gi:tə-na:da prətʃi:jo:gi:tʰa: a:di sã:skritʰikə gətʃʋidʰime:
bʰa:gə le:ba:kə le:lə pro:tʃsa:fi:tə kərəitə tʃʰəla:fiə. go:ʋɪndə
ba:bu:kə likʰələ 'bəsə:tə' na:ʈəkəme: bʰa:gə le:ba:kə le:lə
təja:ri: kərə:oi:lə ge:lə tʃʰələ. ma:jə-ba:bu: sɛ:fiə: səmərʈʰə
kərəitə tʃʰəla:fiə, mudə: ga:məkə lo:kə s̆əbəʃəkə viro:ḍʰəkə
ka:rəŋə o:ɪ na:ʈəkəme: bʰa:gə n̆əhi ləʃ s̆əkələhi, mudə: o:
dʒe: əbʰja:sə bʰe:lə tʃʰələ sɛ: pətəna: e:la:kə ba:da re:dʃi:jo:
na:ʈəkə a: r̆əgəmətʃəkə əbʰiŋəjəme: ka:dʒə de:ləkə.

दृग्वेदः त्रैलोक्यं त्रैलोक्यं त्रैलोक्यं 'अनिल': पतञ्जलः मे: र̆əgəmətʃəs̆ə
ko:na: dʒʋrələhi? pəhi:lə re:dʃi:jo: na:ʈəkə ko:nə tʃʰələ ?
re:dʃi:jo: na:ʈəkəme: ke: s̆əbʰə s̆əʃəkəmi: tʃʰəla:fiə?

pre:məḷa: mɪfrə 'pre:mə': fiəmə 1963 me: mətʃʃikə
pʰərgstə dʒi:zəŋəs̆ə pa:sə ke:nɛ: rəhi:, 1964 me: pətəna:
e:ləhi, ja:ʃʃi: kəkka: a:ka:ʃəva:ni: nɛ:nɛ: ge:la:fiə a:
məḍʰukərə ğəga:ḍʰərə dʒi:s̆ə pəriʃjə kərəuləŋi, o: fiŋḍi:kə
pro:dʃu:sərə tʃʰəla:fiə, sã:skritʰikə ka:rjəkrəmə s̆əbʰəme:
bʰa:gə ləʃ tʃʃukələ tʃʰələhi, re:dʃi:jo: na:ʈəkəme: bʰa:gə
le:ba:me: əs̆əukəjə n̆əhi bʰe:lə. pəhi:lə re:dʃi:jo: na:ʈəkə ko:nə
tʃʰələ sɛ: mo:nə n̆əhi ətʃʰi. ma:səme: du:tʰa: na:ʈəkə ho:ɪ
tʃʰələ e:kəʃa: mətʃʃi:li: ka:rjəkrəmə 'bʰa:rəʃi:'me: a: e:kəʃa:
'tʃəupa:lə'me: a:rja:vərtə, a:ka:ʃəva:ni:, s̆əʃʃi:va:ləjə, viḍʰa:nə
s̆əbʰa: a: əŋjə viḍʰiŋnə s̆əstʰa:nə dʒe:nə: sku:lə,
kəle:dʒə, bəikə a:di s̆əbʰəme: ka:dʒə kərəibəla: lo:kə s̆əbʰə
əʃʰəva: fiŋḍəkə pəri:va:rəkə lo:kə s̆əbʰə rəʃi:tə tʃʰəla:fiə
dʒe:nə: ʃi:əkā:tə dʒʰa: (ku:ʃəile:ḍḍəkə pɪtʰa:), be:tʃə
dʒʰa: (kɪʃo:rə ke:ʃəvəkə pɪtʰa:), ḍḍəkə:ntə dʒʰa:, di:nə:
dʒʰa:, prəbʰa:sə kuma:rə tʃəudʰəri:, vɛ:da:nəḍḍə dʒʰa:,
go:lo:kə na:ʈʰə mɪfrə, məhi:lə: s̆əbʰəme: tʃʰəli:fiə kəvɪtʰa:
de:vi:, s̆a:vi:ʃi: de:vi:, a:ʃa: mɪfrə, məḍʒula: s̆i:fiə a:di.
go:pe:ʃəḍʒi: s̆əkrjə tʃʰəla:fiə, bəʃukə bʰa:ɪ: e:la:fiə,
uma:ka:ntəḍʒi: tʃʰəla:fiə. i:fiə kəla:ka:rə s̆əbʰə tʃe:təna:
s̆əmitʃikə mətʃəpərə sɛ:fiə: əbʰiŋəjə kərəjə ləgəla:fiə,

ba:ḍame: əurə kəṭe: kəla:ka:rə səbhə dʒuṭəṭə ge:la:fiə.
 tʃe:ṭəṇa: səmitika mətʃəpərə 1972 s̃ s̃tri:-pa:ṭrəkə əbhṛəjə
 məhila: lo:kəṇi ḍva:ra: fi:məjə la:gələ. tʃe:ṭəṇa: səmitika
 mətʃəs̃ pəhila: ṇa:ṭəkə 'tuṭəṭə lo:kə'me: bʰa:gə ṇe:ṇe: rəhi:.

ḍəgəḍi:fə tʃəṇḍrə tʰa:kurə 'əṇilə': r̃gəmətʃəkə vika:s̃ə
 le:lə s̃s̃tʰa: s̃əbəhəkə jo:gəḍa:ṇə ki: rəhələ ətʃi?

pre:məṭa: mɪfrə 'pre:mə': a:ḍʱupika
 r̃gəmətʃəkə vika:s̃ə tʃe:ṭəṇa: səmitika mətʃəs̃ be:si:
 bʰe:ləi, məṇtre:svərə dʒʰa:dʒi:kə s̃məjə 'əripəṇə' ḍva:ra:
 prəṭja:rə-prəṣa:rə be:si: bʰe:ləi, əṭarra:s̃tri:jə ṇa:tʃə s̃əṭta:fiə
 məho:ts̃əvə bʰe:lə dʒa:fi:mə: ko:ləka:ṭa:, ḍilli:,
 vira:ṭəṇəgərə, dʒəṇəkəpura, dʒəməfə:ḍəpura, be:guṣəra:jə
 a:ḍi s̃tʰa:ṇəs̃ s̃e:fi: ṇa:tʃə s̃s̃tʰa: s̃əbhə bʰa:gə ləṭṭə
 tʃʰələ.ḍilli:,ka:tʰəṃā:ḍu:, vira:ṭəṇəgərə s̃e:fi: s̃əkrɪjə
 bʰe:lə. pəṭəṇo:me: kəjəṭa: s̃s̃tʰa: fu:ru: bʰe:lə. bʰəḡima:
 s̃e:fi: bəhṭə prəṣṭuṭi ḍe:ləkə. kəla: s̃əmiti, gərḍəṇi:ba:gəkə
 'ṇəvā:gəṇə', ro:hiṇi: rəməṇə dʒʰa: kə 'ā:gəṇə' a:ḍi.
 məṇtre:svərə ba:bu:kə ba:ḍə kiṭʃu ḍṇə tʰəppə bʰə/ ge:ləi,
 kiṭʃu ḍṇə le:lə bʰəḡimo: tʰəṃəkələ. e:kəṇə s̃əkrɪjə ətʃi
 məhe:ṇḍrə mələḡija:kə 'miṭʰilā:gəṇə; 'ba:rəhəma:s̃a:'
 prəka:fə dʒʰa:kə 'məilo:r̃gə' a:ḍi, pəṭəṇa:me: 'tʃe:ṭəṇa:
 s̃əmiti', 'bʰəḡima:', 'əripəṇə' ti:ṇu: ka:dʒə kəṭəhələ
 ətʃi, 'tʃe:ṭəṇa: ṇa:tʃə məho:ts̃əvə ti:ṇə s̃a:ləs̃ kə:rjəkrəmə
 kəṭəṭə ətʃi, kiṭʃue: ma:s̃ə pu:rvə s̃uḍʰā:fu fe:kʰərə tʃəuḍʰəri:
 dʒi: pərə ke:ṇḍriṭə tʃʰələ kə:rjəkrəmə dʒa:fi:mə:
 fe:kʰərədʒi:kə likʰələ kəjəṭa: ṇa:ṭəkə mətʃəṇə bʰe:lə ətʃi
 dʒa:fi:mə: ko:ləka:ṭa:s̃ a: kiṭʃu əurə tʰa:məkə s̃s̃tʰa: s̃əbhə
 s̃e:fi: bʰa:gə ṇe:ṇe: tʃʰələ.

ḍəgəḍi:fə tʃəṇḍrə tʰa:kurə 'əṇilə': məṭʰili: r̃gəmətʃəkə
 bʰəviṣjə ke:he:ṇə la:gi rəhələ ətʃi?

pre:mələtə: mɪfrə 'pre:mə': məɪtʰɪli: r̥əgəmətʃəkə bʰəʋɪsʃə
 ɲi:kə la:gi rəhələ ətʃʰɪ, juʋa: ʋərgə le:lə ɲi:kə ətʃʰɪ, s̥əbʰə a:ju-
 ʋərgəkə lo:kə s̥əge: ka:dʒə kərəbɑ:kə əʋəʒərə bʰe:təɪtə
 tʃʰəikə, əɲuʃa:sɪtə rəhəie: lo:kə, dʒi:ʋiko:pa:rdʒəɲə le:lə
 s̥e:fiə: kɪtʃʰu kərəbɑ:kə pre:rəɲa: bʰe:təɪtə tʃʰəikə. r̥əgəmətʃə
 əʋərə ʋikəsɪtə fiə:tə.

dʒəgədi:fə tʃəndrə tʰa:kurə 'əɲɪlə': ko:ɲə məɪtʰɪli:
 s̥ɪne:ma:me: pəhiɲe: ka:dʒə ke:ləhũ? məɪtʰɪli: s̥ɪne:ma:kə
 bʰəʋɪsʃə kəfiəɲə ləgəie: ?

pre:mələtə: mɪfrə 'pre:mə': s̥əbʰəs̥ə pəhiɲe: 'məmətə:
 gə:bəjə gi:tə'me: ka:dʒə ke:ləhũ, ʋiʋe:ka:ɲəɲə dʒʰa:, ləɪtə:fə
 dʒʰa: a:ɲi tʃʰələ:fiə, pʰɪlmə 'mɪtʰɪla: məkʰa:ɲə'kē: ɲe:ʃəɲələ
 e:ʋa:rdə bʰe:təɪ, e:fiɪs̥ə bəhiɪtə lo:kə a:kərsɪtə bʰe:lə tʃʰəɪtʰɪ.
 ɲəʋə-ɲəʋə pʰɪlmə s̥əbʰə bəɲi rəhələ ətʃʰɪ. ɲi:kə pʰɪlmə bəɲəɪ
 tə bʰəʋɪsʃə ɲi:ke: fi:təɪ. a:ɲəkə ɲəkələ ɲə fiə:ɪ, əpəɲə
 s̥əskɪɪtə əɲuku:lə pʰɪlmə bəɲəbɑ:kə tʃʰa:fi:. fiəmə məɪtʰɪli:
 fiilməkə ɲi:kə bʰəʋɪsʃəkə fi:tə a:ʃa:ɲuɪtə tʃʰi:.

dʒəgədi:fə tʃəndrə tʰa:kurə 'əɲɪlə': əhiā: gʰərə-grifiəstʰi:kə
 əɪɪɪk̥tə le:kʰəɲə, s̥əmpa:dəɲə,əbʰiɲəjə s̥əbʰəs̥ə dʒuɪələ
 tʃʰi:,gi:tə: ɲi:kə gəbəɪtə tʃʰi:, pəɪʋa:rəme: əʋərə kɪɲəkə:
 s̥a:fiɪtə s̥əgi:tə, əbʰiɲəjə a:ɲis̥ə ləgə:ʋə tʃʰəɲi ?

pre:mələtə: mɪfrə 'pre:mə': fiəməra: pəɪʋa:rəme: s̥əbʰəkē:
 s̥a:fiɪtə-s̥əgi:tə s̥ɪne:fiə tʃʰəɪ, fiɲəkə: ɲi:kə ləgəɪtə tʃʰələɲi,
 bəɪi-bəɪi: ra:ɪ təkə kəʋi s̥əmmə:ləɲə a: s̥a:skɪɪtə
 ka:rjəkrəmə d̥e:kʰəɪtə tʃʰələkʰiɲə, go:stʰi:me: rəhiəɪtə
 tʃʰələ:fiə, pəɪɪka: ki:ɲəɪtə tʃʰələ:fiə, pəɪhəɪtə tʃʰələ:fiə. d̥ʰɪja:
 puɪa: s̥əbʰə re:ɲi:ɔ: ɲa:təkə a:ɲime: bʰa:gə ləɪtə rəhələ ətʃʰɪ,
 s̥əbʰəs̥ə tʃʰo:tə puɪrə t̥əbələ: ba:dəɲəme: gre:dʒue:ʃəɲə ke:ɲe:
 tʃʰəɪtʰɪ, d̥u: t̥a: puɪrə gi:tə: gəbəɪtə tʃʰələ:fiə, be:ɪi: s̥ugəmə
 s̥əgi:tə, lo:kə gi:təkə kələ:ka:rə ətʃʰɪ.

ḍṛagāḍi:fā tṣāṇḍrā tʰa:kurā 'āṇṇlā': āhā: e:kʰāṇḍā ḍze: ṣābʰā
kāṛāṭā tṣʰi: ṣe: ṇāhi kāṛāṭāhū tṣ ki: kāṛāṭāhū?

pre:māḷṭa: mīṣrā 'pre:mā': ābʰiṇḍāḷkā āṭṛikṭā ṣṅṣṭʰa:
ko:ṇa: tṣāḷṭāi, tākārā vjāvāṣṭʰa:kā kā:ḍzā be:ṣi: ḍe:kʰāḷrāi,
tṣāṇḍa: māṇḍṇa:ī, ḍāṛṣākākē: bādze:ṇa:ī,kāḷa:kā:rā
ṣābāhāḷkā vjāvāṣṭʰa:kā kā:ḍzā, pāṭṛika: tṣʰāpe:ṇa:ī a:ḍi. ḍze:
ṣābʰā kāṛāṭā a:e:lā tṣʰi: ṣe: ṇāhi kāṛāṭāhū tṣ hāmā ja:ṣṭṛi:jā
ṣṅgi:tā ḍiṣā ḍzāṭāhū, hāmārā: ja:ṣṭṛi:jā ṣṅgi:tā a: ṣugāmā
ṣṅgi:tā prijā ātṣʰi., kāvṛta:,kāṭʰa:me: ṣe:ho: hāmārā ru:tṣi
ātṣʰi.

ḍṛagāḍi:fā tṣāṇḍrā tʰa:kurā 'āṇṇlā': vībʰiṇṇā ṣṅṣṭʰa: ḍva:ra:
ḍe:lā ge:lā purāṣkā:rākā ṇiṇḍāḷkā a:lo:tṣāṇa: ho:ṭā rāhāṭā
ātṣʰi, āhā:kā ki: kāhābā ātṣʰi?

pre:māḷṭa: mīṣrā 'pre:mā': guṇā a: ḍo:ṣā tṣ vjāṭṭjo:me:
rāhāi tṣʰāi, ṣṅṣṭʰo:me: a: ṇiṇḍāḷjo:me: bʰāṣ/ṣākāi tṣʰāi, muḍa:,
āṇḍe:re: vīro:ḍʰo: ṇāi hē:ba:kā tṣa:hi:. māṇṭre:ṣvārā bā:bu:kē:
bʰe:tāḷṇi o:hi: ṣāmājā kiṭṣʰu go:ṭe: ḍva:ra: kāhāḷā ge:lāṇi
ḍze: le:kʰākā ṣṅṅhākā prāṭa:pā ṣṅ bʰe:tāḷṇi ātṣʰi. kiṇḷako:
bʰe:tāṭṭṇi tṣ kiṭṣʰu go:ṭe: āprāṣāṇṇā hē:be: kāṛāṭʰiṇḍā.
ḍārābʰāḷga: māha:ra:ḍzā ṣa:he:bākā ḍe:lā ākuri:kē: ṣe:ho:
ḍu:ṣāḷā ge:lā tṣʰāṇi, ṣābʰākē: bu:ḍzʰāle: ātṣʰi.

āpāṇḍā **māṭṭāvja** editorial.staff.videhā@gmail.com **pārā**
pāṭʰa:u.

2.21. uđəjə tʃəndrə dʒʰa: 'vɪno:ðə'- pre:mələta: prəs̩ḡə

uđəjə tʃəndrə dʒʰa: 'vɪno:ðə'

pre:mələta: prəs̩ḡə

a:ʃi:sə ənətʃiŋɦa:rə dʒəkʰəŋə pre:mələta: prəs̩ḡə kiʃʰu
likʰəba:kə a:grəɦə kəjələŋi, ɦəmə iʈəstəʈəhə me: pəɾi ge:lə
rəɦi:. dʒa:ɦi vjəkʰtʰikə əɦĩ: a:tʃəntʰikə pəɾitʃəjə rəkʰəiʈə
tʃʰi:, dʒa:ɦi vjəkʰtʰikə s̩ḡə əɦĩ: rəɦəiʈə tʃʰi:, dʒəkərə
s̩əmpu:rŋə dʒi:vəŋə əɦĩ:kē: ləgəs̩ḡə d̩e:kʰələ ətʃʰi, ʈəkərə:
prəs̩ḡə kiʃʰuo: ɦidʒəgʊʈə bʰəʔ/kəɦəbə bəɦudʰa: kəʈʰiŋə bʰəʔ
dʒa:ɦi tʃʰəi. rəgəkəɦmi: tʃʰəʈʰi pre:mələta:, vɪləksəŋə
rəʈʃəŋa:kə:rə tʃʰəʈʰi, kəʈe:ko: vərsəs̩ḡə pəʈrika: bəɦa:rə
kərəba:kə s̩əŋəkə ʃrəməs̩a:dʒʰə ka:dʒə kərəiʈə
tʃʰəʈʰi, s̩ā:dʒəgo:ʃtʰi: ɦa:məkə əɦiʈəʈəka:li:ŋə pəʈrika:
əpəŋa: s̩əmpa:dəŋəme: bəɦa:rə kərəiʈə tʃʰəʈʰi. məiʈʰili:
rəgəməʈʃəpərə məɦiɦa:kə əvəʈərəŋəkə iʈɦa:sə bʰəŋe:
ɦəɦmo:ɦəŋə dʒʰa:kə d̩əɦməpəʈɦni: s̩ubʰədra:dʒi: s̩ḡə
pra:rəmbʰə ɦio:ʈə ɦio: muɖa: e:kərə: s̩a:rʊədʒəɦi:ŋə
bəŋəuləŋi pre:mələta:. ʈa:ɦis̩ḡə pu:rʊə kələkəʈt̩a:kə

rēgāmāṭṭāpārā vāgākāṇṇiā: ṣābhā abāṭṭā tṛhali: mudā:
 ḍākijā:nū:ṣā māṭṭhīlā apāṇā bāhīṇe:-be:ṭi:kē: mātṭāpārā
 utā:rābā:kā le:lā ṭāijā:rā ṇāhi tṛhālā. pre:māṭṭe:kā
 prāṣā:ḍā:ṭā pāṭṇā:kā rēgāmāṭṭā pu:ṇā bhē:lā a: ṭākārā
 ḍe:kā:uṣāme: bā:lā: ṣābhā abāṭṭā ge:li:. suprāṣṭiddhā kavī
 mātṭre:ṣvārā ḍṛhā:kā ṇe:ṭṛiṭvāme: aripāṇā ṇā:mākā
 ṇā:ṭṣāṣṭṭhā: lāga:ṭā:rā ṇā:ṭākā a: rēgāmāṭṭākā kā:ḍṛā
 kājālākā. ṭākārā lāgāle: mīṭṛavārā tṛhāṭṭrā:ṇāṇḍā ṣṭhā ḍṛhā:
 prāṣṭiddhā bāṭṭukābhā:ī a: pre:māṭṭā: mīṭṛākā ṣāḍā:ṣāṭā:kā
 prāṣā:ḍā:ṭā pāṭṇā:me: bhāṣgimā:kā ṣṭhā:pāṇā: bhē:lā
 ḍṛā:hīme: kuṇā:lā, vībhū:ṭi a:ṇāṇḍā prābhṛiṭi go:ṭe:kā
 ḍārdṛāṇā rēgākārmī: apāṇā jo:gāḍā:ṇā ḍāṭṭā ājālā:hā āṭṭhī.
 a:ījo: ī: ṣāṣṭṭhā: apāṇā kā:ḍṛā kārāṭṭā āṭṭhī, āḍṭhīkā kā:lā ṇāvā
 ṇā:ṭākākā mātṭāṇā kārāṭṭā āṭṭhī. māṭṭhīlī:kā prāṭṭiṭṭhā ṣāṣṭṭhā:
 āṭṭhī bhāṣgimā:, ṣmā:riko: tṛhāpāṭṭā āṭṭhī, brāhīma:ṇāṇḍā
 kīfo:rā ke:ṣvā prābhṛiṭi ḍārdṛāṇā: rēgākārmī: hāmāra:
 ṣulābhā bhē:lā tṛhāṭṭhī. bāṭṭukā bhā:ī ṭā tṛhāli ge:liā:hā mudā:
 pre:māṭṭā: a:ījo: be:ṣā ṣākriṣā rāhāṭṭā tṛhāṭṭhī.

e:hi ṭhā:mā ṇūṇṇā ghāṭṭā:kā ṭṛāṭṭā kārābhā prā:jāhā
 āvā:ṇṭārā prāṣāṣgā ṇāhi hō:jāṭṭā. māṭṭhīlā ṣmā:ḍṛā, rāhīkā:
 grā:mi:ṇā āṭṭāṭṭāme: āvāṣṭṭhā prā:jāhā ē:kāma:ṭrā ṣāṣṭṭhā:
 ṭhīkā ḍṛe: e:hi be:rā apāṇā ṣvārā ḍṛājāṇṭi: māṇā:bājā ḍṛā:
 rāhālā āṭṭhī āṭṭhā:ṭ pāṭṭā:ṣā vāṣṣākā ṣāṣṭṭhā: bhāṣ/ā:jālā āṭṭhī.
 apāṇā ṭṛiḍvāṣi:jā vā:ṣṭhīkā ṣmā:ro:hā me: ī: ṣāṣṭṭhā: vjā:pākā
 ṣṭārāpārā kavī ṣmāme:lāṇā, ṣe:mi:ṇā:rā e:vā ṇā:ṇā:vidhā
 ṣā:ṣkriṭhīkā a:jo:ḍṛāṇā kārāṭṭā āṭṭhī mudā: ṇā:ṭākākā mātṭāṇā
 ṇāhi kārāṭṭā āṭṭhī. ṭākārā: pā:tṛhā:kā kā:rāṇā āṭṭhī prā:jāhā
 ṇāvāmā ḍāṣākākā bā:ṭā ṭhīkā. vīṭṭā:rā bhē:lā ḍṛe: māhe:ṇḍrā
 māṭṭgijā:kā ṇā:ṭākā 'ō:kārā: ā:gāṇākā bā:rāhāmā:ṣā:'kā
 mātṭāṇā kālā ḍṛā:jā. go:ṭe:kā pāṇḍrāhā ḍṇā hāmā apāṇe:
 gā:mā rāhi rāhāṣālā kārā:ō:lā. ṇā:ṭākāme: ḍu: go:ṭā ṇā:ri:
 pā:ṭrā tṛhāikā. ṭā:hi le:lā pre:māṭṭā: ṭāijā:rā bhē:li:. e:hi
 ṭhā:mā ī: kāhi ḍi: ḍṛe: pre:māṭṭā: rāhīkā:kā be:ṭi: ṭhīki:, e:hi:
 ṭhā:mākā ṣku:lāṣṭ prāṭṭhāmā ṣre:ṇi:me: māṭṭhīkā kājāṇe:

tʃʰi:. bəro:bəri puṇəra:ṇve:ṣəṇəme: dʒa:gələ rəhəitə
 tʃʰəṭʰi, ṇa:ri: vimaɾʃəkə e:hi jugəme: ṇa:ri: tʃe:təṇa:kə
 prətṇiḍʰi tʃʰəṭʰi pre:mələṭa:. tʃe:təṇa: səmiti pətəṇa:kə a:ijo:
 pəḍa:ḍʰika:ri: tʃʰəṭʰi, bəro:bəri səkrijə rəhəitə əjəli: ətʃʰi.
 hiṇəka: e:kʰəṇo: ləgəitə tʃʰəṇi dʒe: əpəṇə e:hi vjəvəṣṭʰa:me:
 ṇa:ri: a:ijo: suɾəkʃitə ṇəhi ətʃʰi. a: təkəɾə mukʃjə ka:rəṇə
 ma:ṇəitə tʃʰəṭʰi əʃikʃa:. kəṇe:kə tʃa: əʃə d̪e:kʰələ dʒa:jə-

"səbʰəkə mu:ləme: ətʃʰi ʃikʃa:. ʃikʃa:kə əbʰa:vəme: s̪tri:
 əpəṇə əḍʰika:rəṣṭə əṇəbʰiḍʒnə ətʃʰi . dʒə s̪tri: ʃikʃito: ətʃʰi t̪əʃ
 əpəṇə s̪tri: ʃəktikə dʒna:ṇə o:kəra: ṇəhi tʃʰəikə. t̪ē: d̪e:kʰələ
 dʒa:itə ətʃʰi dʒe: be:tʃa:kə dʒəṇṇməpərə be:ʃi: d̪ʰo:lə s̪tri:gəṇe:
 pi:təitə ətʃʰi. s̪əbʰə ke: be:tʃa: tʃa:hi:, be:tʃi: kəkəro: ṇəhi."

e:hiṇə d̪ristʃsəmpəṇṇə ṇa:ri:kē: e:kə r̪əgəkəmi:, e:kə
 rəʃəṇa:ka:rə, e:kə s̪əmpa:ḍəkə, ru:pəme: pa:bi h̪əmə s̪əbʰə
 ḍʰəṇjə bʰe:lə tʃʰi:. məitʰilə lələṇa:kə t̪əɾʃələ:itə tʃʰəṭʰi
 i:, pətəṇa:me: s̪e: ṇa:ri: məṇḍəli: s̪əṣṭʰa:kə ma:ḍʰjəme:
 bəro:bəri ka:dʒə kəɾəitə rəhəitə tʃʰəṭʰi. hiṇəka: prəṣṭəgə e:kə
 kəvita:me: kəvi v̪əidjəṇa:t̪ʰə miʃrə ke:hiṇə ḍi:vjə kəhəitə
 tʃʰəṭʰi s̪e: d̪e:kʰələ dʒa:jə-

h̪ə di:ḍi:

kəṭəjə bʰe:tələ pre:məkə i: ədʒəṣṭrə s̪ro:tə

dʒəkəɾə pa:ṇi

kəhiɾjo: ke:hiṇo: dʒəɾəti:-ḍʰa:hi:me:

s̪ukʰa:itə ṇəhi tʃʰəi

s̪ugəɾə-pʰri: dʒəkā:

kəkəro: əbʰiḡʰa:t̪ə ṇəhi kəɾəitə tʃʰəi

s̪əbʰəkə le:lə la:bʰəḍa:jəkə tʃʰəi.

pre:mələtɑ: hēmərə: pi:sa: kəfiəɪtə tʃʰəɪtʰɪ, hupəkə n̄əfiərə
hēmərə sɑ:surə, hēmərə pət̪ni: hupəkə pi:si: əst̪u hēmə pi:sa:.
hupəkɑ: e:kʰəno: d̪e:kʰɪ sət̪te: kəfiə tʃʰi:, kɪt̪ɑ:rt̪ʰə ho:ɪt̪ə
rəfiəɪtə tʃʰi:. e:fiənə kərməɪt̪ə gr̪ifiɪni:, s̄əgəfi s̄əkriɟə
r̄əgəkəmi: bʰe:t̪əbə d̪urləbʰə. d̄zəɟə məɪt̪ʰɪli:.

****pre:mələtɑ: mɪfrə 'pre:mə' əpənə s̄əsmərənə s̄əgrəfiə 'o:**
d̄ɪnə o: pələ' ke:rə s̄əsmərənə 'be:rə-be:rə bʰəsiɟɑ: d̄zɑ:ɪt̪ə
tʃʰi:' me: əi gʰət̪nɑ:kə v̄ipəri:t̪ə v̄ərnənə ke:n̄e: tʃʰəɪtʰɪ. o:
likʰəɪt̪ə tʃʰəɪtʰɪ d̄ze: bɪpu s̄əfiə-kələ:ka:rə
s̄əgə r̄ifiərsələkə r̄əfiɪka:me: əbʰɪn̄əɟəkə gəũɑ: ud̄əɟə t̄jənd̄rə
d̄zʰɑ: 'v̄ɪno:d̄ə'kə a:grəfiək̄ē: o: əs̄vi:ka:rə ke:ləɪn̄fi, n̄ɑ:t̪əkə
məfiənd̄rə mələɟiɟɑ:kə tʃʰələ a: n̄ɑ:t̪əkə tʃʰələ- 'o:kərə
ā:gəɪkə bɑ:rəfiəma:sɑ:'. o: likʰəɪ tʃʰəɪtʰɪ d̄ze: s̄əbʰəkʰən̄ə
s̄əbʰək̄ē: pr̄əs̄ənn̄ə n̄əi rɑ:kʰələ d̄zɑ: s̄əkəie:, a: i:fiə: d̄ze:
e:kərə hupəkɑ: d̄ukʰə tʃʰəɪn̄fi. - s̄əmpɑ:d̄əkə

əpənə m̄əɪt̪əɟə editorial.staff.videh̄ə@gmail.com pərə
pət̪ʰɑ:u.

2.22.pr̄əɟi:pə pus̄pə- məɪt̪ʰɪlə n̄ɑ:ri:kə s̄ā:skɪt̪ɪkə- s̄ɑ:fiɪɟikə
s̄vərə - pre:mələtɑ: mɪfrə pre:mə

pr̄əɟi:pə pus̄pə

maṭṭhilaṃ nāriḥkā sāsāskritikā- sāsāhṛījākaṃ svārā - pre:māḷāta: mīsrā pre:mā

pre:māḷāta: mīsrā 'pre:mā' d̐zi: be:sā pārit̐jīṭā nā:mā t̐hāṭṭhī. hīṇākā: maṭṭhīli: r̥g̐m̐t̐j̐k̐ pāhīlā māhīlā:kārmī: hie:bā:kā gauravā prā:ptā t̐hāṇhī. hīṇākā vjākt̐t̐vā bāhūa:ja:mi: t̐hāṇhī. d̐zāhīṇā: b̐hā:vāprāvāṇā: āb̐hīṇē:t̐ri: t̐āhīṇā: ko:mālā hīrīd̐jā sāsāhṛījāka:rā. d̐ṇu: t̐hā:mā b̐hā:vāṇā: pākṣā prād̐hā:ṇā.

hīṇākā d̐zāṇmā māḍhubāṇi:kā rāhīkā:me: b̐he:lāṇi a: mā:t̐rā bā:rāhā bārāk̐hākā āvāst̐hā:me: bīvā:hā s̐e:hō: b̐hā' ge:lāṇi s̐i:tā:māḍhī:kā d̐hā:d̐hī: - s̐īrāṣi: nā:mākā gā:māme:. hīṇākā d̐zi:vāṇākā prā:r̥āb̐hā āṭi vīṣāmāṭā:pu:rā rāhīlāṇhī.svāṇā:māḍhāṇjā vāidjāṇā:t̐hā mīsrā ja:t̐ri: d̐zi:kā kāhīlā: pāṇ i: pāṭāṇā: rāhājā lāgāli:hā.jāṇāi- jāṇāi hīṇākā āḍhājāṇā s̐e:hō: vjāvāst̐hīṭā hīo:ṭā ge:lā a: i: maṭṭhīli:me: e:mā. e: ke:lāṇi t̐ākāra: bā:d̐ā pi: e:t̐jā. d̐i: s̐e:hō:.

pāṭāṇā:kā bā:ki:purā rā:d̐zāki:jā plāṣā tu: bā:līkā: vīdja:lājā me: āpāṇē: āḍhīa:pīkā:kā pāḍākē: s̐ufo:b̐hīṭā ke:lāū. o:t̐āhīṣṭā s̐e:vā:ṇuvīṭā b̐hā' vīb̐hīṇṇā gāṭvīd̐hīme: s̐ākrijā t̐hāṭṭhī. hīṇākā: bāhūto: rā:sā sāsāhṛījākaṃ sāsāskritikā s̐āst̐hā: s̐amma:ṇiṭā ke:lākāṇi d̐zā:hīme: t̐jē:t̐āṇā: s̐āmīṭi pāṭāṇā:, āripāṇā pāṭāṇā:, vīdja:pāṭi s̐e:vā: s̐āst̐hā:ṇā d̐rāb̐hāḍga: s̐e:hō: ulle:k̐hāṇi:jā āṭṭhī. pre:māḷāta: d̐zi: bāhūto: maṭṭhīli:, hīḍi: a: b̐hō:d̐zāpuri: nā:tākā, d̐hā:rā:vā:hīkā a: p̐hīlmāme: āpāṇā āb̐hīṇājākā bālā pāṇā t̐hā:pā t̐hō:tālāṇi.

hīṇākā: maṭṭhīlā nāriḥkā sāsāskritikā sāsāhṛījākaṃ svārā kāhībā:kā āb̐hīpra:jā i: d̐ze: d̐zā:hī s̐āmājāme: maṭṭhīlā nāri: g̐hārāme: b̐ḍā rāhīṭā t̐hāli:hā, ko:ṇo: bā:hāri: gāṭvīd̐hī k̐hā:sā kā' kālā: a: s̐āskriti s̐ā d̐zūṇā hīo: o:ime: nāriḥkā upāst̐hīṭi ju:ṇjā rāhīṭā t̐hālā, t̐jāuk̐hāṭṭā bā:hārā pājārā d̐ā' ke:o: māṭṭjā pāṇ āb̐hīṇājākā s̐āpāṇā: ṇāi d̐e:k̐hī s̐ākāṭā t̐hāli:hā ṭā:hī āpāṭjākṣā g̐hē:rā:b̐ḍi: bālā: s̐āmājā- kā:lāme:

हिण्णक॑ प॑दुःर॑ण॑ ब॒हेःल॑ अः प॑त॑ण्णःक॑ म॑त्त॒हिःलिः र॑ङ्ग॑म॑त्त॒ज॑क॑ः
 प॑हि॒ल॑ स्त॒रिः क॑लाःक॒ार॑ ब॒हेःत॑लिःह॑- प्र॒म॑ल॑ताः मि॒त्र॑ प्र॒म॑.
 हिण्णक॑ कु॒ष॑ल॑ अ॒ब॒हि॑ण्ण॑, कि॒र॑दुःर॑मेः दुःबि॑ द॒जेःबाःक॑ क॑लाः,
 स॒व॑ाःद॒क॑ कु॒ष॑ल॑ उ॒त्त॑रः- त्ज॑द॒हाःव॑ा न॒त॑क॑ वाः त्ज॑ल॑त्त॒र॑मेः
 प्राःण॑ अःपि॑ द॒त॑त॒ त्ज॑ल॑. त्ज॑होःत॒स॒ त्ज॑होःत॒ ब॒हुःमि॑काःमेः हिण्णक॑
 उ॒प॑स॒त्त॒हिः ब॒हेःलाः उ॒त्त॑र॑ ओः ब॒हुःमि॑काः अ॒त्त॑पुःण॑ ब॒ह॑' द॒जाःत्त॑
 त्ज॑ल॑.

मुःल॑त॒तः क॑लाःक॒ार॑ हि॒बाः क॒ार॑ण॑ प्र॒म॑ द॒जिःक॑ क॑लाःप॒क्ष॑
 स॒ण्ण॑द॒र॑ज॒बोःद॒ह॑क॑ प॑रि॒णिःत्ति॑ त्ज॒ह॑क॑ द॒जेः स॒ाःहि॑त्त॒क॑ रुःप॑मेः
 सेःहोः प्र॒क॑त॒ होःत्त॑ अ॒त्त॒हि॑ अः सेः क॒हुःब॑ा निःक॑ द॒ज॑क॒ाः प्र॒क॑त॒
 होःत्त॑ अ॒त्त॒हि॑ द॒ज॑ह॒ण॑ द॒र॑अ॒ब॒ह॑गाःक॑ द॒ज॑ह॒ण॑- त्ज॑ह॒ण॑ हिण्णक॑
 दुःताः पोःत्तिः॑ एःक॒क॑हि॒ स॒ग॑ प्र॒काःत्ति॑ क॑र॒त्त॑ अ॒त्त॒हि॑- ओः दु॒ण॑, ओः
 प॑ल॑(स॒स॒म॑र॒ण॑) अः एःगोः त्ज॑ह॒लिःह॑ स॒ण्ण॑ःह॑(क॑त्त॒हाः स॒ग॑र॒ह॑) .
 ओः प॑ल॑, ओः दु॒ण॑ होःउः॒ वाः एःगोः त्ज॑ह॒लिःह॑ स॒ण्ण॑ःह॑ दु॒णुः
 पोःत्तिःक॑ दु॒ताः अ॒ग॑ व॒िद॒हाः हि॒बाःक॑ बाःदोः दु॒णुःमेः एःक॑ताः
 स॒माःन॑ताः देःक॒ह॑ल॑ द॒जाः स॒क॑त्त॒ अ॒त्त॒हि॑. ओः स॒माःन॑ताः त्ज॒ह॑क॑
 क॑ह॒बाःक॑ बेःत्त॒ह॑प॑ ज॒लिः. स॒स॒म॑र॒ण॑ प॑द॒हुः वाः क॑त्त॒हाः,
 लेःक॒ह॑काःक॑ मुःल॑ त॒त्त॑व॒ त्ज॑ह॒ण॑हि॒ ब॒हाःव॑ुक॒ताः अः क॑लाःत॒म॑क॒ताः
 सेः दु॒णुः पोःत्तिःमेः देःक॒ह॑ल॑ द॒जाः स॒क॑लेः.हिण्णक॑ स॒स॒म॑र॒ण॑
 सेःहोः क॑त्त॒हेः द॒ज॑क॒ाः अ॒त्त॒हि॑ अः क॑त्त॒हाः सेःहोः स॒स॒म॑र॒ण॑ः द॒ज॑क॒ाः.
 प॑द॒ह॑बाः क॒ाःल॑ पाःत्त॒ह॑क॑क॑ सोःद॒ज॒हाः स॒द॑ज॒ त्ज॑त्त॒र॑ उ॒प॑स॒त्त॒हिः
 क॑र॒बाःक॑ एःक॑माःत्त॒ लेःक॒ह॑काःक॑ अ॒ब॒हिःत्त॑. ए॒ण॑ाःमेः, क॑त्त॒हाःक॑
 अ॒त्त॑ क॒त्त॒हु॑ होःउः॒ ओःक॑र॑ 'प॒हि॑त्ति॒ज॑ग॑' क॑ण॑ेः क॑म॑ न॒दोःक॑ग॒र॑ होः
 सेः स॒व॑ह॒व॑ मु॒दाः ओःक॑र॑ प्र॒ब॒हाःव॑ा त्ज॑त्त॒र॑म॑ज॒ होःत्त॑ः अ॒त्त॒हि॑
 .उ॒प॑रोःक॒त॑ दु॒णुः पोःत्तिः॑ एःक॑ताः त॒त्त॑काःलिःण॑ म॑त्त॒हिःल॑ न॒ारिः
 स॒माःद॒ज॑क॑ द॒जिःव॑ण॒क॑ व॒िद॒हा॑ त्ज॑त्त॒र॑ उ॒प॑स॒त्त॒हिः क॑र॒त्त॑ अ॒त्त॒हि॑.
 हिण्णक॑ जोःद॒हा॑ ग॒र॑त्त॒हा॑ अःद॒हाःत्ति॑ एःक॑ताः तेःस॒र॑ पोःत्तिः॑ सेःहोः
 अ॒त्त॒हि॑- जेःक॒ह॑र॑- प्र॒स॒ग॑. अ॒मेः प्र॒म॑ल॑ताः द॒जिः व॑र॑ण॒ज॑
 स॒ाःहि॑त्त॒काःर॑, प॑त्त॒काःर॑ सु॒द॒ह॑ःजु॒ जेःक॒ह॑र॑ त्ज॑द॒ह॑रिःक॑
 उ॒ज॑त्त॒व॑ अः क॒त्त॒व॑ केःर॑ मुःल॑ज॒क॑ण॑ केःण॑ेः
 त्ज॑ह॒त्ति॑.सु॒द॒ह॑ःजु॒द॒जिःक॑ वि॒पु॒ल॑ अ॒व॑दाःण॑ त्ज॑ह॒ण॑हि॒. द॒ज॑हि॒ण॑ाः
 म॑त्त॒हिःल॑क॑ वि॒स॑त्त॒ ग॑द॒ज॑काःर॑ त्ज॑हि॒ण॑ाः प्र॒सि॑द॒ह॑ प॑त्त॒काःर॑
 सेःहोः. म॑त्त॒हिःल॑क॑ स॒ग॑हि॒ ओः हि॒दिः मेः सेःहोः क॒हुःब॑ा लि॒ह॑लाःह॑.
 द॒जेःण॑ाःकि॒ प्र॒सि॑द॒ह॑ अःलोःत्त॒क॑ मोःह॒ण॑ ब॒हाःर॑द॒वाःद॒ज॑ द॒जिः

po:thi:kə bʰu:mika:me: kəfiəɪtə tʃʰəɪhɪ-'e:fi:ɪnə ʃo:dʰə grəɪtʰə
me: rəɪʃəɪnə:tməkə vɪʃle:ʃəɪnəʃə be:ʃi: dʒo:rə o:kərə
əɪɪfi:ʃikəɪtə: a: prəma:ɪkəɪtə: pərə rəfiəɪtə əɪʃʰɪ' tʃəfiɪnə: ə_ɪ
po:thi:me: suɖʰā:ʃudʒi:kə səməstə vjəkɪɪvəkə krəməbədɖʰə
ulle:kʰə bʰe:təɪtə əɪʃʰɪ a: i: po:thi: səmi:kʃa:kə ɲi:kə po:thi:
bəɪəɪtə əɪʃʰɪ.

ko:ɲa: e:kəɪtə: tʃʰo:tə - tʃʰɪɲə pro:tʃa:fiəɪnə kəkəro: ɲa:mi:
kəla:ka:rə bəɲəba:kə, ʃa:fiɪtjəkə:rə bəɲəba:kə
bi:dʒa:ro:pəɪnə kəɪəɪtə əɪʃʰɪ ʃe: dʒəɪ budʒʰəba:kə əbʰi:ʃtə əɪʃʰɪ
tə' fiɪnəkə po:thi: səbʰə pəɖʰəba:kə tʃa:fi:ɪ. fiɪnəkə dʒi:vəɲə
ʃəɪgʰəɪʃə kəɪtə:ko: məɪɪhɪlə ɲa:ri:le:lə prə:rəɪnə: ʃro:tə əɪʃʰɪ a:
tʃe: fiɪnəkə po:thi: o:kərə a:vəɪʃəkə əgə.fiɪnəkə po:thi:kə
ʃa:fiɪtjəkə mu:ljə dʒe: ho:u:, e:kəɪtə: kəla:ka:rəkə dʒi:vəɲə
ja:tɪrəkə pəɪtʃa:ɪjəkə ru:pəme: be:ʃə məfiəɪtə tʃʰəɪkə.

- prəɖi:pə puʃpə, ɲəɲəurə(məɖʰubəɲi:) ʃəpərkə-
7903496553

əpəɲə məɪtʃəvʒə editorial.staff.videhə@gmail.com **pərə**
pəɪtʰa:u.

अ ँकॆकॆ ँन॒जःन॒जॆ रॆत॒जॆन॒जः

3.गॆद॒जॆ क॒हॆन॒दॆ

3.1.ume:ʃə mənɖələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:- kəṭṭʰa:-1 d̪ʒə ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: əgre:d̪ʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂtʰə
pərə

3.2.ume:ʃə mənɖələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:- kəṭṭʰa:-2 d̪ʒə ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: əgre:d̪ʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂtʰə
pərə

3.3.ume:ʃə mənɖələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:- kəṭṭʰa:-3 d̪ʒə ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: əgre:d̪ʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂtʰə
pərə

3.4.ume:ʃə mənɖələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:- kəṭṭʰa:-4 d̪ʒə ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: əgre:d̪ʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂtʰə
pərə

3.5.ume:ʃə mənɖələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:- kəṭṭʰa:-5 d̪ʒə ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʂa: əgre:d̪ʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʂtʰə
pərə

3.6.kuma:rə mənno:d̪ʒə kəʃjəpə- 1 ʈa: ləgʱukəṭṭʰa:- ʃrəɖɖʰa:-
səmma:n̪ə

3.7.d̪ʒəgəɖi:ʃə prəʂa:ɖə mənɖələ- əpən̪ə rətʃit̪ə rətʃən̪a:

3.8. $\widehat{d\bar{z}ag\bar{a}di}$: $\widehat{f\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}sa}$: $\widehat{d\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{a}n\bar{d}\bar{a}l\bar{a}}$ - $\widehat{m\bar{o}}$: $\widehat{r\bar{a}p\bar{a}r\bar{a}}$ ($\widehat{d\bar{h}\bar{a}}$: $\widehat{r\bar{a}}$: $\widehat{v\bar{a}}$: $\widehat{h\bar{i}k\bar{a}}$ $\widehat{up\bar{a}nj\bar{a}}$: $\widehat{s\bar{a}}$)

3.9. \widehat{ro} : $\widehat{f\bar{a}n\bar{a}}$ $\widehat{d\bar{z}an\bar{a}k\bar{a}p\bar{u}r\bar{i}}$:- $\widehat{b\bar{u}d\bar{h}\bar{i}j\bar{a}}$: \widehat{a} : $\widehat{d\bar{z}^h\bar{a}n\bar{d}\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{e}}$: $\widehat{k^h\bar{i}ss\bar{a}}$:

3.10. \widehat{pre} : $\widehat{m\bar{a}j\bar{a}k\bar{a}r\bar{a}}$ $\widehat{d\bar{z}^h\bar{a}}$: ' $\widehat{p\bar{a}v\bar{a}n\bar{a}}$ '- $\widehat{d\bar{z}an\bar{a}k\bar{a}v\bar{i}}$ ' $\widehat{m\bar{a}i\bar{t}^h\bar{i}l\bar{i}}$: $\widehat{p\bar{u}t\bar{r}\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}d\bar{i}}$: $\widehat{p\bar{a}}$ ' (\widehat{pre} : $\widehat{m\bar{a}}$ $\widehat{j\bar{a}k\bar{a}r\bar{a}}$ $\widehat{d\bar{z}^h\bar{a}}$: ' $\widehat{p\bar{a}v\bar{a}n\bar{a}}$ ' $\widehat{k\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{a}i\bar{t}^h\bar{i}l\bar{i}}$: $\widehat{p\bar{u}t\bar{r}\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}d\bar{i}}$: $\widehat{p\bar{a}p\bar{a}r\bar{a}}$ \widehat{a} : $\widehat{b\bar{a}i\bar{b}\bar{a}l\bar{a}}$: $\widehat{v\bar{i}d\bar{e}}$: $\widehat{h\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{o}}$: $\widehat{n\bar{o}}$: $\widehat{g\bar{r}\bar{a}}$: $\widehat{p^h\bar{a}k\bar{a}}$ $\widehat{\bar{a}j\bar{a}}$)

3.11. $\widehat{r\bar{a}b\bar{i}}$: $\widehat{n\bar{d}\bar{r}\bar{a}}$ $\widehat{n\bar{a}}$: $\widehat{r\bar{a}}$: $\widehat{j\bar{a}n\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{i}f\bar{r}\bar{a}}$ - $\widehat{m\bar{a}}$: $\widehat{t\bar{r}\bar{i}b^h\bar{u}}$: $\widehat{m\bar{i}}$ ($\widehat{up\bar{a}nj\bar{a}}$: $\widehat{s\bar{a}}$)-
14 $\widehat{m\bar{a}}$ $\widehat{k^h\bar{e}}$: $\widehat{p\bar{a}}$

3.12. $\widehat{n\bar{i}r\bar{m}\bar{a}l\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{a}r\bar{a}}$ - $\widehat{\bar{a}g\bar{n\bar{i}}}$ $\widehat{j\bar{i}k^h\bar{a}}$: ($\widehat{b^h\bar{a}}$: $\widehat{g\bar{a}}$ - 8)

3.13. $\widehat{d\bar{a}}$:. $\widehat{b\bar{i}r\bar{i}n\bar{a}}$ $\widehat{k\bar{u}m\bar{a}}$: $\widehat{r\bar{a}}$ $\widehat{d\bar{z}^h\bar{a}}$:- $\widehat{m\bar{a}h\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{a}v\bar{i}}$ $\widehat{b^h\bar{a}}$: $\widehat{s\bar{a}}$ $\widehat{pr\bar{a}n\bar{i}}$: $\widehat{t\bar{a}}$ $\widehat{k\bar{a}r\bar{a}n\bar{b}^h\bar{a}}$: $\widehat{r\bar{a}m}$ $\widehat{m\bar{a}i\bar{t}^h\bar{i}l\bar{i}}$: $\widehat{\bar{a}n\bar{u}v\bar{a}}$: $\widehat{d\bar{a}}$ ($\widehat{b^h\bar{a}}$: $\widehat{g\bar{a}}$ -5)

4. $\widehat{p\bar{a}d\bar{j}\bar{a}}$ $\widehat{k^h\bar{a}n\bar{d}\bar{a}}$

4.1. $\widehat{r\bar{a}}$: $\widehat{d\bar{z}\bar{a}}$ $\widehat{k\bar{i}f\bar{o}}$: $\widehat{r\bar{a}}$ $\widehat{m\bar{i}f\bar{r}\bar{a}}$ - $\widehat{b\bar{i}\bar{a}}$: $\widehat{h\bar{a}}$ - $\widehat{v\bar{a}r\bar{a}n\bar{a}}$

4.2. $\widehat{s\bar{a}m\bar{a}t\bar{a}}$: $\widehat{k\bar{u}m\bar{a}}$: $\widehat{r\bar{i}}$:- $\widehat{h\bar{a}m\bar{a}}$ $\widehat{t\bar{j}^h\bar{i}}$: $\widehat{n\bar{a}}$: $\widehat{r\bar{i}}$:

5. $\widehat{s\bar{a}k\bar{r}\bar{i}t\bar{a}}$ $\widehat{k^h\bar{a}n\bar{d}\bar{a}}$

5.1. $\widehat{d\bar{a}}$:. $\widehat{d\bar{i}}$: $\widehat{p\bar{i}k\bar{a}}$:- $\widehat{t\bar{j}\bar{a}m\bar{p\bar{u}}}$: $\widehat{s\bar{a}}$: $\widehat{h\bar{i}t\bar{j}\bar{a}j\bar{a}f\bar{o}}$: $\widehat{v\bar{i}l\bar{a}}$: $\widehat{s\bar{a}h\bar{a}}$
($\widehat{t\bar{j}\bar{a}t\bar{u}r\bar{t}^h\bar{o}}$: $\widehat{t\bar{j}\bar{t}^h\bar{a}}$: $\widehat{s\bar{a}h\bar{a}}$)

6. विदेहः सुः त्रिः शः पः कः अः नः सः नः

3.1. ume:ʃə məŋdələkə 5 ʈa: kəʈʰa:- kəʈʰa:-1 d̪ʒə ɪpərə
ʃəmpa:ɖəkɪ:ʃə ʃəmi:kʃa: ʔgre:d̪ʒi:me: ʃəmpa:ɖəkɪ:ʃə priʃʈʰə
pərə

विदेहः लेः कः कः अः मः त्रिः रः त्रिः शः अः ०ः पः अः मः त्रिः रः
शः मिः कः कः शः मिः कः शः शः रिः द̪ʒə me: əkʰə ɖʰə ʔhā:
पः रः लः

1. ka:miɳi:kə pā:ʈʃə ʈa: kəʋɪʈa: a: ɔ:ɪpərə məɖʱuka:ɳtə
d̪ʒʰa:kə ʈɪppəɳi:

Videhā 01_09_2016

2. d̪ʒəgəɖa:ɳəɳdə d̪ʒʰa: "məɳu"kə "ma:ʈɪkə ba:ʃəɳə"pərə
gəɖʒe:ɳdɾə ʈʰa:kurəkə ʈɪppəɳi:

VIDEHA 353

3. muɳɳi: ka:məʈəkə e:kā:ki: "d̪ʒɪɳd̪əgi:kə mo:lə" a: ɔ:ɪpərə
gəɖʒe:ɳdɾə ʈʰa:kurəkə ʈɪppəɳi:

VIDEHA 354

əɪ ʃɪkʰələ:me: a:gā: ʃəma:ɳa:ɳtərə ɖʰa:ra:kə kiʈʰu
gəɳəma:ɳjə kəʈʰa:kəɾəʃə ʃuɳəkə: ɳəɖʒəɾime: ʃuɳəkəɾə
əpəɳə ʃəɾəʋre:ʃʈʰə 5-5 ʈa: kəʈʰa: a:məʈɪrɪtə kəe:lə ge:lə əʈʰɪ.
kəʈʰa:ka:ɾə lo:kəɳɪ ʈʰəʈʰɪ:-

1. kəpɪle:ʃəɾə ra:uʈə

2. ume:ʃə məŋdələ

3. ra:mə ʋɪla:ʃə ʃa:ʃu

4. ra:d̪ʒəɖe:ʋə məŋdələ

bəɖʒe:kə bəɖəla: ɳəbe: bəɖʒe:me: suɳəile: tʃəli ge:ləũ tʃ
e:kəra: ki: kəhiəbəi? ʃəbe:rə kəhiəbəi, mudā: bʰe:lə tʃ i:ɦo:
əbe:re:, ma:ɳe: be:rəpərə ɳəhiɟē: bʰe:lə.

kʰa:e:rə əbe:rə-ʃəbe:rəme: ɳəhi pəɽi ɦəmə əpəɳə kʰiɳsa: dʒe:
suɳəbəe: tʃa:ɦəi tʃʰi: ʃe: suɳələ dʒa:e:. kəhiəbe: ke:ləũ likʰəiɳʃə
pu:rəvə tʃiɳtʃitʃə dʒəkā: bʰəʃ/ ge:lə rəɦi:. 'səgərə ra:tʃi dʒi:pə
dʒərəjə'kə mətʃəpərə kəɳɦa: pa:tʰəkə əvəɳəri bʰe:təɳə ətʃʰi.

e:ka:e:kə go:ɳtʰi:kə mu:lə bʰa:vəɳa:pərə ɳəɖʒəirə ge:lə.
ke:tə:ko: məɦia:ɳə ʃa:ɦitʃəkə:rə lo:kəɳə əi mətʃəɳʃə ba:dʒi
tʃukələ tʃʰəitʰə dʒe: əi go:ɳtʰi:kə pərəɳa:de: rəɳtʃəɳa:ka:rəkē:
ɳəvə kəɳɦa: likʰəba:kə ʃəjə:dʒə bəɳəi tʃʰəiɳə.

va:ɳtəvəme: əpəɳəũ i: əɳubʰəvə bʰe:le: ətʃʰi. əɦi: go:ɳtʰi:kə
bəɦəɳɳe: kiɳtʃu kəɳɦa: əpəɳo: likʰi pe:ləũ ətʃʰi. dʒəɦiɳa: ʃəbʰə
kəɳɦa:ka:rəkē: ɳəvə kəɳɦa: likʰəba:kə vɪvəɳtʃa: bʰəʃ/ dʒa:i
tʃʰəiɳə tʃəɦiɳa: əpəɳo: bʰe:lə. ka:lɦie: go:ɳtʰi: tʃʰi: a: əkʰəɳə
dʒəɦi kəɳɦa: ɳəɦi likʰələũ.

itʃtʃʰa: bʰe:lə dʒe: əkʰəɳe:ɳə likʰəbə ʃuru: kəri:. mudā:
a:ɳəkəɳtə la:ɟi ge:lə ki ki:, kəmmələ tʃərəɳʃə ɳikələikə məɳə
ɳəɦi bʰe:lə. mudā: məɳo: tʃə əsəgərə ɳəhiɟē: ətʃʰi.
məɳo:vəɳdʒna:ɳikə lo:kəɳə tʃi:ɳə pʀəkə:rəkə məɳəkə tʃəɳtʃə
ke:ɳəɦi tʃʰəitʰə. e:kə məɳə kəɦələkə dʒe: kəmmələ tʃərəɳʃə
əkʰəɳə ɳə_ɪ ɳikələikə məɳə ɦo:ie: tʃə ɳəhiɟē: ɳikəlu:. mudā:
dʒo:ɳərə məɳə kəɦələkə, tʃəkʰəɳə kəɳɦa: ke:ɳa: ɦəe:tə?

va:ɳtəvəme:, ko:ɳo: kɾiʃa:kə vɪro:dʒəme: ma:ɳe: bəɖəla:me:
vɪkəlpə tʃə tʃa:ɦəbe: kəri:, ɳəɦi tʃə ʃa:ɳtʃi ke:ɳa: bʰe:təɳə.

vɪkəlpə tʰa:tʰə kərəitʃə tʃe:ɳərə məɳə kəɦələkə- "likʰəikə məɳə
əkʰəɳə ɳəɦi ɦo:ie: tʃə ɳəɦi likʰu: mudā: likʰəbə ki:, əkʰəɳə
ʃəe:ɦə vɪtʃa:ɳi lɪə, pətʃʰa:ɳtʃə likʰi le:bə."

məɳe:-məɳə vɪtʃa:rə tʃəjə kəʃ/le:ləũ. tʰi:kə tʃʰəi əkʰəɳə vɪʃəjə-
vəɳtʃukē: tʰi:kʃa: lə_ɪ tʃʰi:. ko:ɳo: rəɳtʃəɳa:kə mu:lə tətʃvə
o:kərə vɪʃəjə-vəɳtʃue: ɳe: ɦo:itʃə ətʃʰi. kəmmələ o:tʰəɳe:
pəɳlə:-pəɳlə kəɳɦa:kə vɪʃəjə-vəɳtʃu a: udde:ʃjəkə pa:tʃʰu:
məɳə tʃələe: ləgələ.

məɳə tʃə məɳe: tʃʰi:. məɳəkə vɪʃəjəme: əɦi: bi:tʃə, e:kəɳa:
po:tʰi:me: pətʰəɳe: rəɦi: dʒe: məɳukkʰəkə məɳə ɦəɖʒa:ro:

be:ra e:kko: uk'hara:fiame: tarapae:. mo:na pəri ge:la b'ha:ja
sa:haibaka gəpə.

e:kəta: nava mitrasā ka:lhik'hāna mo:ba:iləpəra gəpə-sappa
b'he:la t'ha:la. hupaka: hama 'b'ha:ja sa:haiba' kəha t'ha:na.
b'ha:sa: a: sa:hitjəka vışajame: o: bəhu:to: ba:tə ba:džəla
t'ha:la: dža_ime: e:kəta: ba:tə i:ho: bədjəla: dže:, dže:
b'ha:sa: e:te:kə mād'hura ət'hi tə_1 b'ha:sa:-b'ha:si:kə
be:vəha:rikə pəkšə kie: e:na: kəmadžo:ra ət'hi, ma:ne:
be:vəha:rəme: o:fiəna mād'hurəta: kie:kə ne: t'ha_1? de:k'ha
t'hi: bədjəika:ləme: ke:te:kə ni:kə ba:dži ləitə ət'hi a:
kərika:ləme: t'hi:kə o:kəra uŋta: kəritə rəhiətə ət'hi. e:na:
kie:?

b'ha:ja sa:haibakə vitja:ra tš vitja:rəni:ja budž'he: pərlə. tše:
əkhəno: dhəri mənəme: be:ra-be:ra udž'hukka: ma:ri-ma:ri
kəu't'hi rəhəla ət'hi. kəne:kə əsəth'ra b'hə/džəkhəna vitja:rə:
ləgələu ki a:ro: əne:ko: ba:təkə sšgə əne:ko: pərəst'hi
nədjərikə so:dž'həme: a:bəe: ləgəla. mudā: t'hi: bi:tšəme:
budž'hi pərlə dže:na: həmaro: mənə tarəpə rəhəla ət'hi.

o:fiə! e:na: džə mənə tarəpəitə rəhiətə tək'həna kəth'a: təija:ra
həe:tə? kinnəhū nəhi kəth'a: təija:ra həe:tə!

bit'həunəpəra sš u't'hi mūfiə-ka:na dh'o:1 tja:fiə dīsa bəthələu.
pətni: budž'hi ge:li: dža:bəe: əpəne: kəpəta: pəhi:rikə/
kəmpju:təra əna kəra:ba:kə le:la əgrəsəra b'he:ləu, təbi:tšə
pətni: tja:fiə ne:ne: ləgəme: e:li: mənə b'he:la pəhi:ne: tja:fiə
pi:bə lə_1 t'hi:, pəth'a:itə khənafiəna mənə: əppəna tja:fiəkə
ka:džə kəra:ba.

tja:fiə pi:la:kə pəth'a:itə mənə khənafiəna b'he:la. mudā:
te:te:kə khəna'khəna: ge:la dže: svəb'ha:vika taurəpəra mənə
nirəja kəle:ləka dže: a:bə tš ghəma:p'h'irəika sšməja b'hə/
ge:la. b'hiəsəra b'hə/ ge:la. əkhəpəka: ka:džə tš ghū:məbə-
təhələbəkə t'hi: sšb'hə ka:džəkə sšməja fiə:te: ki:ne:.

təhələile: vīda: b'he:ləu. bit'həunəpəra džəhi:na: kəth'a:kə
višəja-vəst'pəra vitja:ra kəra:ba pəhilə ka:džə so:t'hi
kəmpromā:īdžə kəle:ne: rəhi: t'hi:na: punə: mənə bəna:
a:gu: bəthələu. ghərasšə nikəilə kəni:e: a:gu: bəthələu ki

e:kəta: be:kəti: s̥ḡgə bʰəʃ/ ge:la:. o: h̥əmərə pəɾo:si: tʃʰəiṭʰə.
 ॥a:ḡ: tʃʰiəṇṇə ḡʰəṇṇəpəti. putʃʰələjəṇṇə- "ki: s̥əma:tʃa:rə,
 ḡʰəṇṇəpətiḡzi:?"

o: bəḡzəla:-

"s̥əma:tʃa:rə gəɾəbəɾe: ətʃʰi."

h̥əmə əkətʃəka:itə putʃʰələjəṇṇə-

"s̥e: ki:?"

h̥əmərə əkətʃəka:e:bəḡḡ a:ki ki:, o: bəḡzəla:-

"əi bi:tʃə h̥əmərə pəe:rə-fia:tʰə ḡʰuṇṇəḡzʰuṇṇə:e la:gələ ətʃʰi.
 məṇṇə vja:kulə bʰəʃ/ ge:lə t̥ḡe: ka:lhi da:ktərə s̥a:h̥əibə ləgə
 ge:lə tʃʰe:ləũ."

e:təbe: ba:ḡzi kəʃ/ ḡze:ṇa: o: tʰəmaikə ge:la: t̥ḡhiṇa: a:gu:
 kitʃʰu kitʃʰu bəḡzəbe: ॥e: ke:la:f̥iə. putʃʰələjəṇṇə-

"t̥əkʰəṇṇə ki: bʰe:lə? ma:ṇe: ki: s̥əbʰə kəh̥ələṇṇə da:ktərə
 s̥a:h̥əibə?"

"pəhiṇe: t̥ḡ putʃʰələṇṇə ḡze: ra:ti-ke: kəe: be:rə ləgəhi: h̥o:ie:.
 bʰu:kʰə-prija:s̥ə ke:f̥ie:ṇṇə ətʃʰi, ॥i:ṇṇə h̥o:ie: ki ॥ḡhi.
 kəh̥ələjəṇṇə s̥əbʰə kitʃʰu. pətʃʰa:itə r̥ḡgə-bir̥ḡgəkə ḡz̥ā:tʃə likʰi
 ḡe:la:."

ḡʰəṇṇəpətiḡzi: puṇṇə: pəhiluke: ḡzəkā: a:gu: ba:ḡzəbə bəṇṇṇə
 kəʃ/ m̥hiə tʃʰupə kəʃ/ le:la:. əpəṇṇa: budʒʰi pəɾələ ḡz̥ā:tʃəkə
 ba:ḡəkə ba:t̥ə suṇṇəta:. muḡa: s̥e: kitʃʰu ॥ḡhi, e:kəḡəmə
 s̥əkəḡəmm̥e: rəh̥iəla:.

h̥əmə putʃʰələjəṇṇə-

"ḡz̥ā:tʃə kəra:kəʃ/da:ktərə s̥a:h̥əibəḡḡ ḡe:kʰəuliṇṇə ki: ॥ḡhi?

"hiḡ, ḡe:kʰəuliṇṇə t̥ḡ.. muḡa:!"

"muḡa: ki:?"

ḡʰəṇṇəpətiḡzi: ḡze:ṇa: kʰu:bə tʃʰiṇṇa:me: pəɾələ rəh̥iəṭʰə.
 əpəṇṇa: budʒʰi pəɾələ ḡzəṇṇu ko:ṇo: bʰa:ri: be:ma:ri:
 ḡʰəṇṇəpətiḡzi:kē: pəkəitə le:ləkəṇṇə ətʃʰi. e:f̥ie:ṇṇə ba:t̥ə lo:kə
 ke:t̥əu ḡzələḡi: ba:ḡziṭo: ॥ḡhi ətʃʰi. muḡa: əpəṇṇe: məṇṇə
 kəh̥ələkə ḡz̥ḡ t̥e:f̥ie:ṇṇə ko:ṇo: ba:t̥ə rəh̥iəṭʰə t̥ḡ ḡʰəṇṇəpəti
 bəḡzəbe: kəɾiṭəṭʰə ḡze: h̥əmə da:ktərəḡḡ ḡe:kʰe:ləũ, ḡz̥ā:tʃə
 kəre:ləũ ətʃʰi.

hiṇṇəṭʰə kəri kəʃ/putʃʰələjəṇṇə-

"təkʰəŋə ki: bʰe:lə?"

o: bədʒəla:-

"jəu bʰa:jə, hāməra: mūhəme: dʒa:bi: la:gi ge:lə! dɑ:kʰərə
sɑ:həibə kəhələŋə əhā:kē: dɑ:jəviti:dʒə bʰəʔ ge:lə ətʰi."

putʰələjəŋə-

"a:ro: ki: səbʰə kəhələŋə?"

dʰəŋəpətɪdʒi: bədʒəla:-

"pəŋərəhə-bi:sə dʱŋə təkə a:lu:-tʰi:ni:-tʰa:vələ biləkulə bəŋŋə
kəru:. e:kəbe:rəme: ti:nəta: so:fiari: a: tʰo:təki: kəto:ri:
bʰəri dɑ:li kʰa: səkəi tʰi:. tərəkari: kəŋi: be:sijo: kʰa:e:bə tʰə
ko:ŋo: ba:tə ŋəhi. bi:sə dʱŋəkə pətʰa:itə e:kəbe:rə pʰe:rə
dʒā:tʰə kəra:e:bə a: təkərə ba:də kəŋi:-məŋi: bʰa:tə kʰa:
səkəbə. se:hio: dʒā:tʰə dəkʰəla: ba:də kəhəbə. a:lu:-tʰi:ni: tʰə
so:lhəŋŋi: bəŋŋe: kəe: dʱjəu."

dʰəŋəpətɪdʒi:kə ba:tə suŋi hāməra: mo:ŋə pəti ge:lə əpəŋə
mitrəkə e:kəta: ba:tə. hāmərə e:kəta: mitrə dəkʰərə tʰəitʰə.
o: e:kədʱŋə hāməra: budʒʰa: kəʔ kəhəŋe: tʰəla: dʒe:
dɑ:jəviti:dʒə dʱu: prəkɑ:rəkə hio:itə ətʰi. tɑ:ipə vəŋə a: tɑ:ipə
tu:. vətʰəma:ŋəme: dʒe: dɑ:jəviti:dʒə lo:kəkē: bʰəʔ rəhələ
tʰəi o: prɑ:jə: tɑ:ipə-tu: dɑ:jəviti:dʒə tʰi:. əi me: vətərəŋəkə
səməsja: hio: tʰəi, utpɑ:dəŋəkə ŋəhi.

hələ:ki əi ba:təkē: e:kə be:rəme: hāmə ŋi:kə dʒəkā: ŋəhi
budʒʰi səkələ rəhi:. tʰe: dɑ:kʰərə sɑ:həibəkē: putʰəŋe:
rəhiəŋə-

"i: utpɑ:dəŋə a: vətərəŋə ki:...? ŋəhi budʒʰələŋ?"

təipərə kəhələŋə-

"tɑ:ipə-vəŋə dɑ:jəviti:dʒəme: prɑ:jə: iṣulŋə bəŋəime:
dikkəta hio: tʰəi a: tɑ:ipə-tu: dɑ:jəviti:dʒəme: iṣulŋəkə
prəsɑ:rəme:, mā:ŋe: vətərəŋəme: səməsja: əbəi tʰəi. mā:ŋe:
tɑ:ipə-tu: dɑ:jəviti:dʒəme: fəri:rəkə pe:nəkrija:dʒə tʰi:kə
rəhələ. kʰa:li: dʒi:vəŋə-fəli:kē:, mā:ŋe: rəhəŋə-səhəŋə,
kʰa:ŋə-pa:ŋə a: so:tʰəi-vitʰa:rəkə tərɪ:ka: tʰi:kə ke:la:sə i:
pu:ra: kəŋtro:lə bʰəʔ dʒa: tʰəi. e:hə:ŋə ro:gi:kē: be:sji:
tʰiŋta: ŋəhi kərəkə tʰa:hi:. o:ŋa:, tʰiŋta: kiŋəko: ŋəhi kərəkə
tʰa:hi:. tʰiŋta:sə a:ro: səməsja: bətʰije: dʒa: tʰəi."

fəmə d̪ʰənpəpət̪d̪zi:kē: kəfələjənpə-
"du:rrə.! ko:npə: t̪ʃiŋt̪a: np̪hi kəru:. ka:d̪zə, bʰo:d̪zənpə a:
a:ra:məkə s̪əfət̪əkē: e:kəɹ̪gə kəri lɪə, s̪əbʰə s̪əməs̪ja:kə ɒnt̪ə
bʰəʃ/d̪zə:e:t̪ə."

अ रत̪ʃənpə:पərə ँपənpə
मँत̪əvp̪jə editorial.staff.videh̪ə@gmail.com पərə पət̪ʰa:u.

3.2.ume:ʃə mən̪dələkə 5 t̪a: kət̪ʰa:- kət̪ʰa:-2 d̪zə ipərə
s̪əmpa:d̪əki:jə s̪əmi:k̪ʃa: ɔ̪gre:d̪zi:me: s̪əmpa:d̪əki:jə pri:ʃt̪ʰə
pərə

vide:h̪əkə le:kʰəkəkə a:m̪t̪rit̪ə rət̪ʃənpə: a: o:ipərə a:m̪t̪rit̪ə
s̪əmi:k̪ʃəkəkə s̪əmi:k̪ʃa: si:ri:d̪zə me: əkʰənpə d̪ʰəri əh̪ā:
pət̪ʰələũ-

1. ka:miŋi:kə p̪ā:t̪ʃə t̪a: kəv̪t̪a: a: o:ipərə məd̪ʰuka:nt̪ə
d̪zʰa:kə t̪ippəŋi:

Videh̪ə_01_09_2016

2. d̪zəgəda:np̪nd̪ə d̪zʰa: "mənp̪u"ka "ma:t̪ikə ba:s̪ənpə"pərə

gədzɛ:ndrə tʰa:kurəkə tɪppəŋi:

VIDEHA 353

3. muŋŋi: ka:mətəkə e:kā:ki: "dʒɪndəgi:kə mo:lə" a: o:ɪpərə
gədzɛ:ndrə tʰa:kurəkə tɪppəŋi:

VIDEHA 354

əɪ ʃrɪkʰəla:me: a:gā: səma:n̄a:n̄tərə dʰa:ra:kə kɪʃʰu
gəŋəma:n̄jə kəʰa:kərəṣṣə ɦuŋəkə: n̄ədʒəɾime: ɦuŋəkərə
əpəŋə sərʋəʃre:ʃtʰə 5-5 ʈa: kəʰa: a:məʈɾɪtə kəe:lə ge:lə əʃʰɪ.
kəʰa:ka:rə lo:kəŋɪ tʃʰəʈʰɪ:-

1.kəpɪle:ʃʋərə ra:uʈə

2.ume:ʃə məŋdələ

3.ra:mə vɪla:sə s̄a:ɦu

4.ra:dʒəde:və məŋdələ

5.n̄əndə vɪla:sə ra:jə

6.dʒəgədi:ʃə prəs̄a:də məŋdələ

7.d̄ur̄ga:n̄əndə məŋdələ

8.ra:ma:n̄əndə məŋdələ

əɪ əkəme: prəst̄uʈə əʃʰɪ ume:ʃə məŋdələkə 5 ʈa: kəʰa:,
dʒə_ɪpərə ɦəmərə s̄əmi:k̄s̄a: əgre:dʒi:me: s̄əmpa:d̄əki:jə
prɪʃtʰə pərə əʃʰɪ.- s̄əmpa:d̄əkə

ume:ʃə məŋdələ ke:rə p̄a:tʃəta:
kəʰa:

kaṭṭha: 2

ba:lə-bo:ḍḥakə a:gu: sikkī:-māuṇi:

ba:lə-bo:ḍḥə, ba:lə-māṇə, kiʃo:rə-kiʃo:ri: iʈja:di ʃəbḍəkə
prəjo:gə dʒiṇṇəgi:kə pəhiḷə e:vəm dʒo:sərə əvəṣṭṭḥa:kə
ʃre:ṇi:bəla: le:lə kəe:lə dʒa:itə əʈʰi. əhiṇa: tʃe:sərə e:vəm
tʃa:rimə əvəṣṭṭḥa:kə ʃre:ṇi:me: ʃe:fiə: əṇe:ko: ʃəbḍəkə
ṣəmbə:ḍḥəṇə fiə:itʃe: əʈʰi.

o:pā:, fiəməṛə mā:ṇəbə be:vəfiə:rikə pəkṣəpərə a:ḍḥa:ritə
əʈʰi. tʃe:, əpəṇə məṇṇəṭəbə i:fiə: əʈʰi: dʒe: ba:lə-bo:ḍḥə fiə
ki ba:lə-māṇə, ḍuṇu:kē: vətʃa:rikə-be:vəfiə:rikə ḍuṇu:
ḍriṣṭri:e: ḍe:kḥəle: dʒa: ʃəkəie:, dʒe: ʃəbḥə əvəṣṭṭḥa:me: ʃəbḥə
rəḡgəkə lo:kə ʃəma:dʒəme: tʃḥəitḥə. bəhiuʈo: bətʃiʃa: e:fiə:ṇə
tʃḥəitḥə dʒe: ʃiʃa:ṇəkə ka:ṇə ka:təi tʃḥəitḥə a: bəhiuʈo:
ʃiʃa:ṇəkə ʃḡḡə vridḍḥə lo:kəṇə ʃe:fiə: o:fiəṇə tʃḥəitḥi: dʒe:
ṣvətʃiʃə ba:lə-māṇə ʃəḍriʃə əpəṇə dʒi:vəṇəkə ḍḥa:rəme:
prəva:hiṭə bḥəʃ/rəfiəla: əʈʰi. a: o: ke:təu tʃe:dʒə ḍḥa:ra: pa:bi
pḥu:lə dʒəkā: fiəllukə ḍe:kḥəime: əuṭə a: ke:təu mḡḥərə
rəfiəṇe: bḥəriʃa:e:lə ṇəi ḍe:kḥəba:me: əbəi tʃḥəitḥə, ʃe:fiə:
ṇəhiʃē: kəfiələ dʒa:e:tə. tʃḥu:me: miṭḥi:la:me:, dʒəitḥa:mə
əṇe:ko: ḍḥa:rə ḍəʈʃiʃiṇə mufiē: prəva:hiṭə bḥə_ije: əʈʰi.

fiə! i: ba:tə ələḡə dʒe: ko:ṇo: ḍḥa:rə ba:rəfiə: mā:ʃə bəfiəie:,
ko:ṇo: ṇəə mā:ʃə bəfiəie:, ko:ṇo: tʃḥəfiəməṣue: əʈʰi a: ko:ṇo:
ti:ṇəməṣua: ʃe:fiə: əʈʰi:

əkḥəṇe:, dʒəitḥa:mə əpəṇə ʃəbḥə tʃḥi:, ḍu: ḍḥa:rəkə bi:tʃəme:
tʃḥi:fiə:. pətʃiʃiməme: 'bəla:ṇə' a: pu:bəme: 'tʃilədʒuga:' əʈʰi.
ḍuṇu: ḍḥa:rəkə ru:pə-re:kḥa: ʃe:fiə: ḍe:kḥəte: tʃḥi:, ḍu: rəḡgəkə
əʈʰi: tʃḥiṇa: dʒə kəṇi: a:ro: pu:bə bḥəʃ/ko:si:kē: ḍe:kḥi: va:
kəṇi:e: pətʃiʃimə bḥəʃ/kəməla:kē: ḍe:kḥəbə tʃə tʃḥu: ḍuṇu:kə
krija:-kəla:pə ḍu: rəḡgəkə ḍe:kḥə:be: kəṛəṭə. mā:ṇe: ko:ʃi:
ḍḥa:rəkə krija:-kəla:pə a: kəməla: ḍḥa:rəkə krija:-
kəla:pəme: əṇṭərə əʈʰi:.

kḥa:e:rə.., dʒe: əʈʰi o: ʃəbəfiəkə ʃo:dʒəfiə:me: əʈʰi. ṇi:ko:
əʈʰi əḍḥəlo: əʈʰi. dʒəfiṇa: ḍḥa:rə ṇi:kə-əḍḥəla: ḍuṇu: əʈʰi
tʃḥiṇa: məṇṇukkḥo: əʈʰi: e:fiəṇo: məṇṇukkḥə əʈʰi dʒe:

bi:gh̃a:kə-bi:gh̃a: k'h̃e:tə rəh̃i:to: t̃ʃa:urə be:s̃a:hi:je: kəʃ/ k'h̃a:ɪ
 t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə a: e:hi:ño: məñukk'h̃ə t̃ʃ t̃ʃh̃eɪt̃h̃e: d̃ʒi:ŋəka: kətt̃h̃o: b'h̃əɪ
 əpəŋa: k'h̃e:tə-pət̃h̃a:rə ŋəhi, mud̃a: əpəŋə upəd̃ʒa:e:lə əŋŋə
 k'h̃a:ɪtə d̃ʒi:vəŋə-vəʃərə kəʃ/ rəhi:la: ət̃ʃh̃i. b'h̃əlē: o:hi:ŋə
 k'h̃e:t̃hiərəkə ɡiŋəti: s̃ərəka:rəkə kiʃa:ŋəkə su:t̃ʃi:me: ŋəi ət̃ʃh̃i.
 əŋəʃə: d̃ʒe: hi:uu mud̃a: mi:t̃h̃i:la:me: t̃ʃ s̃e: ŋəhi:ē: ət̃ʃh̃i,
 əi:t̃h̃a:məkə rət̃ʃəŋa:ka:rəkə su:t̃ʃi:me: hi:ŋəka: 'b̃əʃa:ɪ-
 kiʃa:ŋə' kəhi:le: d̃ʒa:re:.

o:ŋa:, rət̃ʃəŋa:ka:rə s̃e:hi: d̃h̃a:re: d̃ʒəkā: b'h̃əḍəbərija:,
 ti:ŋəməs̃ua:s̃ə ləʃ/ kəʃ/ bərehi:məs̃ua:-s̃əbəḍi:ŋa: bəhi:əbəla:
 s̃e:hi: t̃ʃh̃eɪt̃h̃e: mud̃a: o: d̃e:k'h̃əŋi:fi:arəpərə ŋi:rb'h̃ərə kərəit̃ə
 ət̃ʃh̃i. e:hi:ño: d̃e:k'h̃əŋi:fi:arə t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə d̃ʒe: ŋa:me:-ŋa:mə
 d̃e:k'h̃əi t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə a: e:hi:ño: d̃e:k'h̃əŋi:fi:arə t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə d̃ʒe: krija:-
 kəla:pəkē: d̃e:k'h̃əi t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə.... d̃ʒe: krija:-kəla:pəkē: d̃e:k'h̃əit̃ə
 d̃e:k'h̃əi t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə, o:hi:ŋə d̃e:k'h̃əŋi:fi:arəkē: 'd̃riʃti s̃əmpəŋŋə'
 lo:kə ma:ŋələ d̃ʒa:it̃ə ət̃ʃh̃i.

hi:məra: ɡa:məme: kiʃuŋə ka:ka: s̃e:hi: o:hi:ŋe:
 rət̃ʃəŋa:ka:rə t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə d̃ʒi:ŋəka: 'd̃riʃti s̃əmpəŋŋə' bud̃ʒ'h̃ələ
 d̃ʒa:ɪ t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə. kiʃuŋə ka:ka: a:tməŋi:rb'h̃ərə s̃əʃskrit̃ikə e:kə-
 e:kə pəhi:lu:kē: pi:kə d̃ʒəkā: bud̃ʒ'h̃əime: əpəŋə d̃ʒi:vəŋəkə
 əḍ'h̃ikā:jə s̃əməjə ləɡa: d̃e:ləŋə. d̃ʒe:kərə p'h̃əla:-p'h̃əla lo:kəkə
 ŋəḍʒəi:ɾəme: d̃ʒe: hi:u mud̃a: s̃vəjə o: məḍʒəɡu:t̃ə d̃riʃti:bəla:
 lo:kə əpəŋa:kē: ma:ŋəi t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə.

kiʃuŋə ka:ka: d̃ʒi:vəŋəkə ut̃t̃ərə:rd̃d̃h̃əme: a:bi s̃a:hi:t̃jə
 rət̃ʃəŋa: kərəbə furu: ke:ləŋə. i: əpəŋə d̃ʒi:vəŋə prəti:ke
 pəhi:lu:kē: d̃ʒək'h̃əŋə lik'h̃əbə furu: ke:la:hi: t̃ʃ hi:ŋəkə
 i:ma:ŋəkē: d̃e:k'h̃ə o:d̃ʒ'h̃əra:e:lə vi:t̃ʃa:rəkə rət̃ʃəŋa:ka:rə,
 o:d̃ʒ'h̃əra:e:lə vi:t̃ʃa:rəkə rət̃ʃəŋa:ka:rə o: b'h̃e:la: d̃ʒəŋikə
 m̃əʃa:-va:t̃ʃa: a: kərməŋa:me: me:lə ŋə_ɪ t̃ʃh̃eɪt̃h̃ə, o: s̃əb'h̃ə
 hi:ŋəka:s̃ə t̃ʃh̃ā:hi: ka:t̃ə: ləɡəla:.

kiʃuŋə kəkka:kə e:hi:ŋə ma:ŋəbə furu:e:-s̃ə rəhi:ləŋə d̃ʒe:
 d̃ʒe: kərəi t̃ʃh̃i:, s̃əe:hi: bəḍʒəbo: kəri: a: s̃əe:hi: rət̃ʃəbo:
 kəri:...

a:d̃ʒukə bəḍələit̃ə s̃əməjəme: e:hi:ŋə b'h̃ə_ɪje: ɡe:lə ət̃ʃh̃i d̃ʒe:
 kiŋəkə: u:pərə ki:jo: əpəŋə vi:t̃ʃa:rə t̃e:ŋa: kəʃ/prəst̃u:t̃ə kərəie:

d̥ze: ʃəbɖɪkə ru:p̥e: bəɦʊs̥ə̃kʰjək̥e: s̥əmi:tʃɪn̥ə ləɡɪje: d̥zɑ:ɪ
 tʃʰəɪn̥ə. o:n̥ɑ:, ʃəbɖəkə gəɦəra:ɪk̥e: buɖʒʰəɪɦa:rə kɪs̥ʊn̥ə
 ka:kɑ: o:ɦəɪn̥ə vɪtʃa:rəkə lo:kəkə s̥tʰa:n̥ə ma:t̥rə gəpe:-s̥əppə
 bʰəɦime: d̥ə_ɪ tʃʰə̃tʰn̥ə. tʃa:ɦe: o: gəuā: ɦo:t̥ɦɪ kɪ ən̥əgəuā:....
 prəs̥ɪɖɖʰə rətʃəɪn̥ɑ:kɑ:rə be:tʃəɪn̥ə ka:kɑ: s̥e:ɦo: ɦəməərə
 gra:mi:n̥e: tʃʰɪja: ɦɪn̥əkə: ləɡə ɦəmə be:s̥ɪ: ka:lə bəɦs̥əɪ tʃʰi:.
 ʃa:bɖɪkə ru:p̥e:, ma:n̥e: gəpə-s̥əppəme: kɪs̥ʊn̥ə kəkka:kə prə̃t̥ɪ
 be:tʃəɪn̥ə kəkka:kə s̥ʊn̥ɖəre: bʰa:və rəɦəɪ tʃʰəɪn̥ə. muɖɑ:
 kɪɪja:-kəla:pəme: s̥e: n̥əɦɪ rəɦəɪ tʃʰəɪn̥ə.

be:tʃəɪn̥ə ka:kɑ: rətʃəɪn̥ɑ:kɑ:rə rəɦɪt̥o:, rətʃəɪn̥ɑ: kərəɦs̥ə̃ be:s̥ɪ:
 əpən̥ə prəs̥ɪɖɖʰɪkə pa:tʃɪu: s̥əməjə ləɡəbəɪ tʃʰə̃tʰə. əɦs̥ə̃
 e:kə̃t̥ɑ: a:ro: la:bʰə ɦʊn̥əkɑ: ɦo:ɪ tʃʰəɪn̥ə. kɪtʃɪu a:məɖəɪn̥i:
 s̥e:ɦo: bʰə_ɪje: d̥zɑ:ɪ tʃʰəɪn̥ə. e:kə ɦɪs̥ɑ:be: o: əpən̥ə
 d̥zi:viko:rpɑ:n̥e:kə s̥ɑ:d̥ɦəɪn̥ə bə̃n̥əu:n̥e: tʃʰə̃tʰə. kəkʰə̃no:
 ko:n̥o: s̥ə̃s̥tʰa:kə əɖʰjək̥s̥ə̃ t̥ə̃ kəkʰə̃no: kəkʰə̃no: s̥ə̃s̥tʰa:kə
 s̥ə̃tʃɪvəkə pəɖəkə pa:tʃɪu: əpən̥ə d̥zi:və̃n̥əkə əɖʰɪk̥ɑ:̃jə s̥əməjə
 bi:t̥əbəɪ tʃʰə̃tʰə.

be:tʃəɪn̥ə ka:kɑ: ləɡə d̥zəkʰə̃n̥ə-kəkʰə̃no: bəɦs̥ə̃lə̃, ma:n̥e:
 d̥zəɦɪja:-kəɦɪjo: ga:məme: be:tʃəɪn̥ə ka:kɑ: rəɦəla:, t̥ə̃ o:
 ɖu:t̥ɑ: ba:t̥ə d̥zəru:rə s̥ʊn̥e:be:t̥ɑ: kərəɪ tʃʰə̃tʰə. pəɦɪlə-
 d̥ze:ɦe:n̥ə ɦəva: bəɦəe: t̥e:ɦə̃n̥e: pi:t̥ə o:t̥ɪ: a: ɖo:s̥ərə ba:d̥zə
 bə̃d̥zə̃t̥ə rəɦəɪ tʃʰə̃tʰə- pa:ɪ d̥zə̃ rəɦə̃t̥ə n̥e: t̥ə̃ s̥əbʰə kɪtʃɪu
 ɦe:be: kərə̃t̥ə.

ba:lə bo:d̥ɦe: a:kɪ ki:, be:tʃəɪn̥ə kəkka:kə pəɦɪlə ba:t̥ək̥e: n̥i:kə
 d̥zək̥ɑ: ɦəmə kəɦɪjo: n̥e: buɖʒʰɪ s̥əkə̃lə̃, muɖɑ: pa:ɪbəla:
 gəpə əpə̃no: n̥i:kə buɖʒʰɪje: pə̃t̥əe:.

kɪs̥ʊn̥ə ka:kɑ: ləɡə bəɦs̥ə̃kə əvə̃s̥ərə be:s̥ɪ: bʰe:t̥əie:. gra:mi:n̥ə
 d̥zi:və̃n̥ə ə̃t̥ɦɪ a: d̥zi:viko:rpɑ:n̥ə kɪɪs̥ɪ, d̥zəkʰə̃n̥ə mə̃n̥ə bʰe:lə
 d̥zɑ: kə̃bʰe:t̥ə kəri əbəɪ tʃʰi:. kɪs̥ʊn̥ə ka:kɑ: ko:n̥o: vɪtʃa:rək̥e:
 s̥o:l̥ɦo:ə̃n̥ɑ: n̥əɦɪ ma:n̥i t̥ə̃rkə-vɪ̃t̥ərkə kərĩt̥e: tʃʰə̃tʰə. s̥e: n̥i:kə
 d̥zək̥ɑ: ɦəməre:t̥ɑ: n̥əɦɪ s̥əbʰək̥e: buɖʒʰə̃lə tʃʰəɪn̥ə. ɦə̃lā:ki:
 kɪs̥ʊn̥ə kəkka:kə s̥əbʰə ba:t̥ə kɪtʃɪu buɖʒʰəbo: kərəɪ tʃʰi: a:
 kɪtʃɪu n̥əɦɪj̥o: buɖʒʰɪ pə̃bəɪ tʃʰi:.

be:tʃəɪn̥ə ka:kɑ:k̥e: kɪs̥ʊn̥ə ka:kɑ: n̥i:kə d̥zək̥ɑ: d̥zə̃n̥əɪ
 tʃʰə̃tʰn̥ə, d̥ze: be:tʃəɪn̥ə bʰəɪ ɖɪn̥ə pa:ɪje: pa:tʃɪu: rəɦəie:.

o:n̄a:, əpən̄a: s̄əbʰə d̄iṇṇə jəc:fiə bud̄zʰi pəɾəɪt̄ə rəfiələ ət̄ʰi d̄ze:
 d̄zəṇṇu be:t̄f̄əṇṇə kəkka:kə prəs̄iḍḍʰikə t̄f̄ələɪt̄ə kiṣṇṇə
 ka:ka:kē: pət̄əri: n̄ə_1 kʰa:1 t̄ʰəṇṇə. pəigʰə t̄f̄ələt̄i:bəla:
 s̄a:hiṭjəka:rə be:t̄f̄əṇṇə ka:ka: t̄ʰəṭ̄ʰie:. kʰa:e:rə.... kəhijo:
 ka:lə d̄zəkʰəṇṇə d̄uṇṇu: go:re:me: gəpə-s̄əppə fiə:n̄i t̄ḡ
 d̄e:kʰiəṇṇə d̄ze: bəkəḍzʰəkə s̄e:fiə: bʰəʔ d̄za:ṇṇə. be:t̄f̄əṇṇə
 kəkka:kə kəri:bə-kəri:bə s̄əbʰə vit̄f̄a:rəkē: be:vəfiə:rikə
 kəs̄əut̄i:pərə a:n̄i d̄ə_ɪt̄ə rəfiəṇṇə d̄zə_ɪḡ s̄vəṭ̄ə: fiṇṇəkē:
 vit̄f̄a:rə kəɪ d̄za:ɪt̄ə rəfiəṇṇə. muḍa: s̄e: əpəṇṇe: t̄əkʰəṇṇə bud̄zʰi
 pa:bi:, d̄zəkʰəṇṇə kiṣṇṇə kəkka:kə s̄ḡgə be:t̄f̄əṇṇə ka:ka:kē:
 t̄ərkə-vit̄əkəkə bi:t̄f̄ə s̄ḡḍzo:gə bəṇṇə_1 t̄ʰələ.

bəhiṭṭə d̄iṇṇə d̄ʰəri əhi: uha:po:fiəme: rəhi: d̄ze: kiṣṇṇə ka:ka:
 ke:n̄a: kʰəṭ̄ə-d̄e: ko:n̄o: vit̄f̄a:rəkē: kʰo:ɪja: t̄ʰo:ɾa: d̄ə_1
 t̄ʰəṭ̄ʰiṇṇə..! əi t̄ʰi:d̄zəkē: bud̄zʰəikə d̄zid̄z̄na:s̄a: əkʰəṇṇo:
 o:fiṇṇa: ət̄ʰi. kʰa:e:rə.... kiṣṇṇə ka:ka: ləgə e:t̄e:kə t̄ḡ əpəṇṇə
 bəṇṇəle: ət̄ʰi d̄ze: d̄z̄ə ko:n̄o: o:t̄ʰo: vit̄f̄a:rə ba:t̄ə fiə:ɪt̄ə
 ṇ̄ikələie: t̄ḡ t̄e:kəra: s̄uḍ̄a:ri bud̄zʰa:-s̄uḍ̄zʰa: kəʔ so:d̄zʰəra:
 d̄ə_1 t̄ʰəɪt̄ʰə.

məṇṇəme: s̄ḡḍəɪt̄ə əi t̄ʰi:d̄zəkē: bud̄zʰəikə d̄zid̄z̄na:s̄a: rəfiəbe:
 kərəe: d̄ze: a:kʰiṛə be:t̄f̄əṇṇə kəkka:kə s̄ḡgə kiṣṇṇə kəkka:kə
 vit̄f̄a:rə-bʰe:d̄əkə ka:rəṇṇə ki: t̄ʰiṇṇə?

s̄ḡḍzo:gə, kəṭ̄ʰa: go:ṣ̄t̄ʰi: ləgit̄f̄a: ge:lə t̄ʰələ. kəṭ̄ʰa: go:ṣ̄t̄ʰi:
 ləgit̄f̄e:ṇṇe: kiṣṇṇə ka:ka: le:kʰəṇṇə ka:rjəṣ̄ḡ t̄ʰo:ɾe:kə ṇ̄it̄f̄e:ṇṇə
 fiə:1 t̄ʰəɪt̄ʰə. bud̄zʰələ ət̄ʰie: d̄ze: əkʰəṇṇə d̄z̄ə kiṭ̄ʰu
 puṭ̄ʰəbəṇṇə t̄ḡ a:ro: kʰo:ɪja: t̄ʰo:ɾa: ṇ̄i:kəs̄ḡ bud̄zʰa: d̄e:t̄a:.
 əpəṇṇə d̄ərəbəd̄z̄d̄za: a: kiṣṇṇə kəkka:kə d̄ərəbəd̄z̄d̄za: s̄əṭ̄əle:
 ət̄ʰi. viḍa: bʰe:ləũ. d̄ərəbəd̄z̄d̄za:pərə pəhiṭ̄ʰəṭ̄e: d̄u:re:s̄ḡ
 bəd̄z̄ələũ-

"go:ɾə ləgəi t̄ʰi: ka:ka:..."

bo:li: əka:ṇṇə, kiṣṇṇə ka:ka: bəd̄z̄ələ:-

"a:bəfiə-a:bəfiə rəme:jə, ṇ̄i:ke: fiə:bəfiə."

kəkka:kə ləgəme: d̄za: bəṣ̄ələũ. fiṇṇəkərə məṇṇə kʰəṇṇəfiəṇṇə
 d̄e:kʰə bud̄zʰi pəɾələ d̄ze: əkʰəṇṇə d̄ze: kiṭ̄ʰu puṭ̄ʰəbəṇṇə t̄ḡ
 s̄əhiḍ̄z̄əṭ̄a:s̄ḡ pa:riva:rikə bʰa:s̄a:me: bud̄zʰa: d̄e:t̄a:.
 pa:riva:rikə bʰa:s̄a:kə i: guṇə fiə:ɪt̄ə ət̄ʰi d̄ze: d̄z̄ə kiṇṇəko:

viṣajame: kiṭʃʰu budʒʰæ: tʃa:fiəbə tʃ̌ o:kəɾə be:kəti:-tʃiṭrəkə
šəgə budʒʰa:e:lə dʒa:ie:.

kiṣuṇə ka:ka:šə putʃʰələjəṇə-

"ka:ka:, be:tʃəṇə kəkka:kə viṣajame: ni:kəṣ̌ə budʒʰæ:
tʃa:fiəṭə rəhi:, mudā:..."

kiṣuṇə ka:ka: bəḍʒəla:-

"fiəu, o:fiəṇə-o:fiəṇə lo:kəkē: budʒʰəbə šəbəfiəkə le:lə əṣa:ṇə
tʃ̌o:re: ətʃʰi."

kiṣuṇə kəkka:kə ba:ťəṣ̌ə be:tʃəṇə ka:ka:kē: tʃiṇfiəbə a:ro:
dʒəbuṭja: budʒʰi pəɾələ. məṇə ma:ṇi ge:lə a:ijo: kʰo:li kəʃ
ṇə kiṭʃʰu kəfiəṭa:. mudā: kəkke:kə ba:ťəkē: biṭja: bəḍʒələṁ-

"ka:ka:, dʒē: əṣa:ṇə ṇəhi ətʃʰi ťə: ṇe: əfiā:šə putʃʰələṁ?"

kiṣuṇə ka:ka: bəḍʒəla:-

"ko:ṇo: be:kəti:kə əṣəli: pəfiəṭja:ṇə o:kəɾə be:vəfi:rikə
dʒi:vəṇəkē: ďe:kʰəla: pətʃʰa:ťje: šəmbʰəvə ətʃʰi. ba:ťəkə
ďəuṛəme: ťə šəbʰə ni:ke: budʒʰi pəɾəṭfiə..! mudā: o:fiə:
budʒʰəṇfiə:rə-budʒʰəṇfiə:rəpəɾə ṇiṛbʰəɾə ətʃʰi."

prəšiddʰə be:tʃəṇə kəkka:kə viṣajame: budʒʰəi-dʒa:ṇəikə
dʒidʒna:ša: a:išə ṇəhi, ťəfiu:me: fiṇəkə m̌fiəkə vitʃa:rəkē:
dʒəkʰəṇə-kəkʰəṇo: kiṣuṇə ka:ka: ləgə bəḍʒələṁ ťə əṇe:ro:
a:ro: ba:ťə šo:dʒʰəme: a:bi ge:ṇe: o:dʒʰəra:ťe: rəfiələṁ.
əkʰəṇo: o:dʒʰəra:ije: rəfiələ tʃʰi:. məṇəme: bʰe:lə, a:i kiṣuṇə
ka:ka:kē: tʃʰo:rəbəṇə ṇəhi, bəḍʒələṁ-

"ka:ka:, kəṇi: pʰəritʃʰa: kəʃkəfijo: ṇe:?"

bəḍʒəla:-

"pəfiṇe: i: kəfiəfiə dʒe: go:ṣtʰi:me: tʃələbəfiə kiṇe:?"

muṭi: ďo:la: 'fiḍ' kəfi ďe:liəṇə. fiəməɾə 'fiḍ' suṇite: ka:ka:
əpəṇə ba:ťəkē: dʒa:ri: rəkʰələṇə-

"ďe:kʰəfiəkə rəme:fə, be:tʃəṇə šəṇə tʃəritrəkə lo:kə
šəma:dʒəme: be:ṣi: ətʃʰi. be:ṣi: ki: ətʃʰi dʒe: bəḍʒəi-
bʰukəibəla: be:ṣi: lo:kə o:fiəṇe: ətʃʰi. ťə:, ďe:kʰəbəfiəkə dʒe:
šikkie:-məṇi:ṭa: me: m̌ṭiṭa:kə šəṣkriṭi fiṇəkə: šəbʰəkē:
ďe:kʰa: pəɾəi tʃʰəṇə."

kiṣuṇə kəkka:kə ba:ťə kəṇi:-məṇi: budʒʰəbo: ke:ləṁ a: kəṇi:-
məṇi: ṇəfiiǰo: budʒʰələṁ. 'bəḍʒəi-bʰukəibəla: be:ṣi: lo:kə

be:tfəne: ka:ka: sənə tʃəitʰə.' i: tʃ budʒʰələũ mudə: 'sɪkki:-
məni:'me: a:bi o:dʒʰəra: kəʃ/tʃupə rəhi ge:ləũ.
fəməra tʃuppi:kē: dʒənu ka:ka: ā:ki le:la:fiə, fiupəka: budʒʰi
pəʃələiŋə dʒe:nə: rəme:ʃə nira:ʒə bʰəʃ rəfiələ ətʃʰi. a:ʒə
bʰərəitə kiʃupə ka:ka: bədʒəla:-
"go:ʃtʰi:me: dʒa:itə-əbəitə rəfiəbəfiə kiŋe: rəme:ʃə, tʃə səbʰə
ba:tʃə budʒʰi dʒe:bəfiəkə." θ

-

əpəŋə mətʃəvə editorial.staff.videhə@gmail.com pərə
pəʃa:u.

3.3.ume:ʃə məŋdələkə 5 tʃa: kəʃa:- kəʃa:-3 dʒə ipərə
səmpa:ʒəki:ʒə səmi:kʃa: əgre:dʒi:me: səmpa:ʒəki:ʒə priʃtʰə
pərə

vide:fiəkə le:kʰəkəkə a:mətritə rətfəna: a: o:ipərə a:mətritə
səmi:kʃəkəkə səmi:kʃa: si:ri:dʒə me: əkʰəŋə ʒəhi əfiā:
pəʃələũ-

1. ka:miŋi:kə pā:tʃə tʃa: kəvitə: a: o:ipərə mədʱuka:ŋtə
dʒʰa:kə tippəŋi:

Videhə 01_09_2016

2. dʒəgəʒa:ŋəŋdə dʒʰa: "mənu"kə "ma:tʃikə ba:ʒəŋə"pərə

gəɖʒe:ɳɖrə tʰa:kuɾəkə tɪppəɳi:

VIDEHA 353

3. muɳɳi: ka:mətəkə e:kā:ki: "dʒɪɳɖdʒi:kə mo:lə" a: o:ɪpərə
gəɖʒe:ɳɖrə tʰa:kuɾəkə tɪppəɳi:

VIDEHA 354

əɪ fɾɪkʰəla:me: a:gā: s̥əma:ɳa:ɳt̪ərə dʱa:ra:kə kɪtʃʰu
gəɳəma:ɳjə kəɬʰa:kəɾəǯə fɪuɳəkə: ɳəɖʒəɾime: fɪuɳəkəɾə
əpəɳə s̥əɾvəʃre:ʂt̪ə 5-5 t̪a: kəɬʰa: a:mət̪ɾɪt̪ə kəe:lə ge:lə ətʃʰɪ.
kəɬʰa:ka:rə lo:kəɳɪ tʃʰəɬʰɪ:-

- 1.kəpɪle:ʃvərə ra:uɬə
- 2.ume:ʃə məɳɖələ
- 3.ra:mə vɪla:sə s̥a:ɬu
- 4.ra:dʒəɖe:və məɳɖələ
- 5.ɳəɳɖə vɪla:sə ra:jə
- 6.dʒəgəɖi:ʃə pɾəs̥a:ɖə məɳɖələ
- 7.ɖuɾga:ɳəɳɖə məɳɖələ
- 8.ra:ma:ɳəɳɖə məɳɖələ

əɪ əkəme: pɾəs̥t̪uɬə ətʃʰɪ ume:ʃə məɳɖələkə 5 t̪a: kəɬʰa:,
dʒəɪpərə fɪəməɾə s̥əmi:kʂa: əgre:dʒi:me: s̥əmpa:ɖəki:jə
pɾiʂt̪ə pərə ətʃʰɪ:- s̥əmpa:ɖəkə

ume:ʃə məɳɖələ ke:rə pā:tʃəta:
kəɬʰa:

kəɬʰa: 3

d̐z̐ɪta:me: gu:ɦ̌ā:-b̌ȟa:ta: a: murla:me: du:d̐ȟa:-b̌ȟa:ta:..!
 ʃiʃiɾə r̐t̐u əpəɳə v̌əɳ̌əɳ̌ti: v̌əja:řəɳ̌ə v̌a:ta:v̌əɳ̌əɳ̌ǩē: b̌əɖ̌əɭ̌əɳ̌ə-
 b̌əɖ̌əɭ̌əɳ̌ə i: ɣ̌p̌əɳ̌ə ǩəɾəba:me: ɣ̌m̌əɳ̌ə b̌ȟəʔ ťʃuǩəɭ̌ə ťʃ̌əɭ̌ə
 d̐ze: m̌əuɣ̌əmə ke:ɳ̌a: p̌əɾv̌əɳ̌əɳ̌əʃi:ľə ɦ̌o:ɾe:.. ǧəp̌ə ɳ̌id̐z̐ə
 əud̐z̐ʰuke: b̌ȟo:řuka: ťʃ̌i:, ɳ̌əɦ̌i-ɳ̌əɦ̌i! b̌ȟo:řuka: ɳ̌əɦ̌i!
 b̌ȟiɳ̌əɣ̌uřəka:.. b̌ȟiɳ̌əɣ̌uřəka: ma:ɳ̌e: d̐z̐əɳ̌əɳ̌ə ťəɦ̌əɭ̌ə-b̌uľi ǩəʔ
 ǧȟəɾəmuɦ̌ā: b̌ȟəʔ ťʃa:ɦ̌ə pi:b̌əɭ̌e: ɳ̌iɾd̐ȟa:řiɳ̌ə d̐z̐əǧəɦ̌əp̌əɾə
 p̌əɦ̌iɳ̌ə ťʃ̌ə řəɦ̌əɭ̌ə řəɦ̌i:.. ɦ̌əmə ťʃa:ru: b̌ȟa:ǧəǩə əpəɳə ɣ̌əgi:
 ɣ̌əb̌ȟəǩə ɣ̌əǧə, ma:ɳ̌e: b̌ȟiɳ̌əɣ̌uřəka: ɣ̌əgi: ɣ̌əb̌əɦ̌əǩə ɣ̌əǧə,
 ǩəɾi:b̌ə-ǩəɾi:b̌ə ɳ̌iɳ̌ə e:ǩəb̌e:ɾə, ťʃa:ɦ̌əǩə d̐o:ǩa:ɳ̌əp̌əɾə
 b̌əɣ̌əɳ̌ə: ťʃ̌i:.. o:ɳ̌a:, a:ɪ əp̌əɳ̌ə: ǩəɳ̌i: d̐e:ɾi: b̌ȟəʔge:ľə o:řťȟa:m̌ə
 p̌əɦ̌iɳ̌əɳ̌ə:.. ɣ̌əb̌ȟə ǩiɳ̌ə: d̐z̐əǧəɦ̌əp̌əɾə p̌əɦ̌iɳ̌ə ťʃ̌ə ɦ̌ə pi:b̌ə
 řəɦ̌əɭ̌ə ťʃ̌əɭ̌ə:.. ǧəp̌ə-ɣ̌əp̌ə ťʃ̌əɭ̌ə řəɦ̌əɭ̌ə ťʃ̌ə:ɭ̌ə. v̌a:ta:v̌əɳ̌əɳ̌ə:
 ǧəɾm̌əp̌əɳ̌ə a:b̌i ge:ľə řəɦ̌ə_ɪ. m̌əuɣ̌əmi: ǧəɾm̌əp̌əɳ̌ə b̌a:ťə
 ɳ̌əɦ̌i ǩəɾəi ťʃ̌i:.. o:ɳ̌a:, o:ɦ̌o: ťə řəɦ̌əb̌e: ǩəɾə_ɪ, muɖ̌a: ɣ̌e: ɳ̌əɦ̌i,
 əɳ̌ťȟa:m̌ə ɦ̌əmə ǧəp̌ə-ɣ̌əp̌ə v̌a:ta:v̌əɳ̌əɳ̌ə-d̐e: ǩəɦ̌əɭ̌ə əťʃ̌i.
 a:d̐z̐uǩə b̌əɣ̌ə:ɾəme:, d̐z̐əɦ̌iɳ̌ə: ɾa:d̐ȟa:d̐zi: ǩiɳ̌ə b̌e:ɣ̌i:e:
 a:v̌e:ʃ̌əme: bud̐z̐̌i p̌əɳ̌ə: ťəɦ̌iɳ̌ə: d̐uřga:d̐zi: ɣ̌e:ɦ̌o: əp̌əɳ̌ə
 əɳ̌ub̌ȟəv̌əǩē: ǧəp̌ə-ɣ̌əp̌ə m̌a:d̐ȟəməɣ̌ə ɣ̌ťȟa:p̌iɳ̌ə ǩəɾə:
 ťʃa:ɦ̌i řəɦ̌əɭ̌ə ťʃ̌əɭ̌ə:.. o:ɳ̌a:, d̐uřga:d̐zi:ǩə ʃ̌əɭ̌i:e: a:v̌e:ʃ̌əpu:ɳ̌ə
 ťʃ̌əɳ̌ə, v̌a:ɣ̌ťəv̌əme: i: a:v̌e:ʃ̌əme: d̐z̐əɳ̌ə: ɳ̌əɦ̌iɳ̌ə: əb̌əi ťʃ̌əɭ̌ə.
 ǩȟa:e:ɾə, ǩa:ɾəɳ̌ə d̐ze: řəɦ̌əɭ̌ə ɦ̌əu muɖ̌a: d̐uřgo:d̐zi:ǩə
 ťʃ̌e:ɦ̌əɾa:p̌əɾə ťəməťəmi: ɣ̌əɳ̌ə bud̐z̐̌ie: p̌əɳ̌ə. ɣ̌əb̌əɦ̌əǩə-ɣ̌əb̌ȟə
 d̐ze:ɳ̌a: ťəv̌a:ɦ̌ə řəɦ̌əɳ̌ə.

ɦ̌əməɾə ɳ̌əɖ̐z̐əɳ̌ə p̌əv̌əɳ̌əp̌əɾə p̌əɳ̌ə, ǩəɦ̌əɭ̌ə- "p̌əv̌əɳ̌ə
 ɭ̌a:b̌əɦ̌ə e:ǩə ǩəp̌ə ťʃa:ɦ̌ə. a:ɪ əp̌əɳ̌ə: ǩəɳ̌i: p̌əɳ̌ə: ge:ľə ťʃ̌i:."
 p̌əv̌əɳ̌ə ťʃa:ɦ̌əǩə ǩəp̌ə ɦ̌əməɾa: ɦ̌a:ťȟəme: d̐əɳ̌ə, p̌ȟuɣ̌əp̌ȟuɣ̌a:
 ǩəʔǩəɦ̌əɭ̌ə-

"əud̐z̐̌ȟuka: ǧəp̌ə-ɣ̌əp̌əme: bud̐z̐̌ȟu: ɳ̌iɦ̌a:ɣ̌e: uǩȟəɳ̌ə əťʃ̌i."
 ǩa:ɳ̌ə ťȟa:ɳ̌ə ťə řəɦ̌əb̌e: ǩəɾə:.. ɭ̌əǧəɾe: ťə:, du:-ťʃa:ɳ̌ə ǧȟə:ťə
 ťʃa:ɦ̌ə pi:ľa: p̌əɳ̌ə:ɳ̌ə ťȟo:ɳ̌ə:-ťȟo:ɳ̌ə: v̌iɣ̌əɳ̌ə b̌ȟid̐z̐̌ə ɦ̌əu
 ɭ̌a:ɣ̌əɭ̌ə řəɦ̌i:..

ɣ̌əɾa:d̐ȟi: b̌ȟo:d̐z̐əǩə ǧəp̌ə ťʃ̌əɭ̌ə řəɦ̌əɭ̌ə ťʃ̌ə:ɭ̌ə_ɪ. e:ǩə p̌əɳ̌ə
 ǩəɦ̌əb̌ə řəɦ̌ə_ɪ, 'm̌riɳ̌ə b̌ȟo:d̐z̐ə uťʃ̌iɳ̌ə ɳ̌əɦ̌i.' a: d̐o:ɣ̌əɾə p̌əɳ̌ə
 v̌iɣ̌əɳ̌ə b̌ȟiɳ̌ə: řəɦ̌əɳ̌ə: p̌əǩəɳ̌ə əɳ̌ə ťʃ̌əɭ̌ə:.. o:

e:təbæe: kəfiəɪtə dʒe: 'əime: ki: ənutʃɪtə tʃiəi sɛ:fiə: nɛ:
kəfiəbe:?

"əi me: ki: ənutʃɪtə tʃiəi! sɛ: əfiã: nɛi budʒiəi tʃiəi dʒe:
nɪrəɪtʰəkə dʰəɪnəkə kʂəɪ fiəi tʃiəi. dʒɪtə:me: gu:fiã:-bʰa:tə: a:
muɪlə:me: du:dʰa:-bʰa:tə:..."

əpəɪnə: dʒe:nə: budʒiəi pətələ, e:kə pəkʂəkə kəri:bə-kəri:bə
tʃi:ru:-pā:tʃu: go:re: əpəɪnə biɪu tʃiɪntəɪnə kəe:lə bə:təkē:
bə:dʒi rəfiələ ətʃiəi. mudə: bə:tə: tʃə bəɪnəulə və:tə:vəɪnəkə
mədʒəgu:tə rəfiəɪsɪmə: liptə rəfiɪtə: ətʃiəi. və:tə:vəɪnəkə:
liptə i: dʒe: ko:nə: tʃi:dʒəkə ni:kə-be:dʒa: duɪu: pəkʂə fiəi:tə
ətʃiəi kiɪe:. a: dʒə tʃiəi tʃiəi: fiəməɪ:-səbəfiəkə bi:tʃə
sə:mə:dʒikə səmbəɪndʰə mo:tə bʰə/ rəfiələ, məɪnukʰəmə:
sə:mə:dʒikətə:kə fiɪ:sə bʰə/ rəfiələ tʃiəi, əvəɪsə:dʒə grəstə
mə:tʃə be:kəɪi: nɛi, gə:mə-səmə:dʒə sɛ:fiə: bʰe:lə dʒa:
rəfiələ ətʃiəi. ki: e:fiə:nə sʰiɪtə: fiəməɪ: lo:kəɪikə kəɪtəɪjə
ki:tʃiə nɛi? e:təbo: nɛi dʒe: e:kə-də:səɪ:kə bi:tʃə a:pəɪ:
bəɪtʰə-utʰə ke:nə: bəɪtʰə, ki: fiəmə səbʰə tʃə pəɪə ki:tʃiə nɛ:
so:tʃi:-vɪtʃi:ri:. mudə: dʒe: mə:fiəulə bəɪi ge:lə ətʃiəi tʃə ime:
əpəɪnə:kē: səkəɪdəmə: rə:kʰəbə utʃɪtə budʒiəi fiəmə tʃiəpə
rəfiələi. ki: kəɪe: a:pə-le: mə:e:-le: nɛ: bə:pə-le:.

təkʰəɪnə də:səɪ pəkʂəɪ prəɪnə utʰələ-

"səɪ:dʰi: bʰo:dʒəmə: dʒe: dʰəɪnəkə kʂəɪ fiəi tʃiəi o: tʃə
səbəfiəkə nɛdʒəiɪpəɪə tʃiəi tʃiəi mudə: kəɪməkə
nə:ɪ:pəɪ dʒe: tʃiəi-tʃiəi: lə:kʰo:me: pʰuka: tʃiəi o: dʰəɪnəkə
kʂəɪ nɛi nɛ: bʰe:lə? əfiu:tʰə:mə fiəməɪ: lo:kəɪi ki: nɛ:
bədʒəi tʃiəi:- dʒɪtə:me: gu:fiã:-bʰa:tə: a: muɪlə:me: du:dʰa:-
bʰa:tə:..."

əpəɪnə mətʃəɪjə editorial.staff.videhə@gmail.com pəɪə
pəɪtʰə:u.

3.4.ume:ʃə məṇḍələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:- kəṭṭʰa:-4 dʒə_ɪpərə
ʂəmpa:ḍəki:jə ʂəmi:kʂa: ʂgre:dʒi:me: ʂəmpa:ḍəki:jə priʂṭʰə
pərə

vide:ʰəkə le:kʰəkəkə a:məṭṭṛitə rəʈʂəna: a: o:ɪpərə a:məṭṭṛitə
ʂəmi:kʂəkəkə ʂəmi:kʂa: ʂi:ri:dʒə me: əkʰəṇṇə dʰəri əɦā:
pəṭʰələũ-

1. ka:miṇi:kə pā:ʈʃə ʈa: kəvɪʈa: a: o:ɪpərə məḍʰuka:ṇṭə
dʒʰa:kə ʈippəṇi:

Videhā 01_09_2016

2. dʒəgəḍa:ṇṇḍə dʒʰa: "məṇṇu"kə "ma:ʈikə ba:ʂəṇṇə"pərə
gəḍʒe:ṇḍrə ʈʰa:kurəkə ʈippəṇi:

VIDEHA 353

3. muṇṇi: ka:məṭəkə e:kā:ki: "dʒiṇḍəgi:kə mo:lə" a: o:ɪpərə
gəḍʒe:ṇḍrə ʈʰa:kurəkə ʈippəṇi:

VIDEHA 354

əɪ ʃrɪkʰələ:me: a:gā: ʂəma:ṇa:ṇṭərə dʰa:ra:kə kɪʈʰu
gəṇəma:ṇjə kəṭṭʰa:kəṛəʂḍə ɦuṇəkə: ṇḍəʒəɪme: ɦuṇəkərə
əpəṇṇə ʂəvəʃre:ʂṭʰə 5-5 ʈa: kəṭṭʰa: a:məṭṭṛitə kəe:lə ge:lə əʈʰi.
kəṭṭʰa:ka:rə lo:kəṇṇi ʈʰəṭṭʰi:-

1.kəpɪle:ʃvərə ra:uṭə

2.ume:ʃə məṇḍələ

3.ra:mə vɪla:ʂə ʂa:ɦu

4.ra:dʒəḍe:və məṇḍələ

5.ṇṇṇḍə vɪla:ʂə ra:jə

6.dʒəgəḍi:ʃə pəʂa:ḍə məṇḍələ

7.durga:ṇṇḍə məṇḍələ

8.ra:ma:ṇṇḍə məṇḍələ

əɪ ʂkəme: pəʂṭuṭə əʈʰi ume:ʃə məṇḍələkə 5 ʈa: kəṭṭʰa:,

ḍzə_ɪpərə hɛmərə s̥ami:kʂa: ʔgre:ḍzi:me: s̥ampa:ḍḍəki:jə
priʂtʰə pərə ətʃʰi:- s̥ampa:ḍḍəkə

ume:jə mənḍələ ke:rə pā:ʈʃəta:
kəʈʰa:

kəʈʰa: 4

lo:ke: ʈʃəupəttə ətʃʰi

budʒʰi:te: ʈʃʰiəi ʈʃa:hiəkə ḍo:ka:n̥əpərə ko:n̥o: gəpəkē: ma:ʈrə
ʈʃələi bʰərikə ḍe:ri: rəhiəre: e:kə-pərə-e:kə s̥ami:kʂəkə-
a:lo:ʈʃəkə ki ʈippəni:ka:rə, o:ɪʰa:mə rəhi:te: ʈʃʰiəiʰə. ḍze:ʈe:
ʈʃa:hiə ətʃʰi ʈe:ʈə_ɪ ne: ra:hiə ətʃʰiə:

ʈʃa:hiəkə ḍo:ka:n̥əpərə kiʈʃʰu-ne:-kiʈʃʰu s̥ami:kʂa:-a:lo:ʈʃəna:
hiə:te: ətʃʰi. a:ijo: s̥əe:hiə bʰe:lə. o:ɪʰa:mə ki: bʰe:lə s̥e: kəhiə
ʈʃʰi:, mudə: ʈə_ɪs̥ə pəhi:ne: əpəṇə e:kə ʃubʰətʃiṇṇəkə ke:rə
ba:ʈə s̥uṇa: ḍə_ɪ ʈʃʰi:

ʃubʰətʃiṇṇəkə be:ʂi: ka:lə bəḍzəiʈə rəhiə ʈʃʰiəiʰə ḍze:
vərtəma:n̥əme: be:ʂi: lo:kəkə ma:n̥əʂikə s̥tʰiʈi ʈʰi:kə n̥əhi
ətʃʰi. ḍzə gəurə kərikəʃ ḍe:kʰəbə ʈə budʒʰi pəʈəʈə pa:gələ:
lo:kə be:ʂi: ətʃʰi. hiə, ʈəkʰəṇə pa:gələ ḍze:kəra: s̥a:ma:n̥jə
ʈəurəpərə budʒʰi rəhiə ʈʃʰi: ʈe:kəra pʰələkəpərə viʈʃa:rə kəʃ
liə pəʈəʈə.

a:bə əhiā: kəhiəbə ḍze: əṇe:re: pa:gələpərə viʈʃa:rə kəʈəbə
hiəmarə: s̥əbəhiəkə ka:ḍzə ʈʰo:te: ʈʃʰi:, o: r̥ṭʃi:-kōke:kə
hiʂs̥a:me: ətʃʰi. n̥əhi, ḍzə pa:gələkə s̥təʈəpərə viʈʃa:rə kəʈəbə
ʈə s̥pəʂtə budʒʰi pəʈəʈə ḍze: ḍze: ka:ḍzə ḍzəṇəʈa:-s̥ə-
s̥əʈəkə:rə ḍʰərikə ḍzima:me: ətʃʰi, ma:ne: s̥əʈəkə:rəkə
əpəṇə a: ḍzəṇəʈa:kə əpəṇə, ʈəhu:me: pəgələpəṇṇi: kʰe:lə
pəʂəirə ḍzə:ie:.

fið, se: tð ætʃi: . sʌbʌfiʌkə əpəŋə-əpəŋə ka:dʒə ætʃi tðe:
 sʌbʌkē: əpəŋə kɪrəɖa:ɳi:pərə vɪtʃa:rə kərəije: pətətə. fiəɫā:ki
 əŋəkā: ɖo:kʰi: bəŋa:e:bə ke:kəro: le:lə a:sə:ŋə fiə:ɪte: ætʃi,
 tðe: əpəŋa:kē: bətʃa:ijo: sʌkɪte: tʃi: . i: kəfi bətʃa: sʌkəi tʃi:
 dʒe:, dʒe: ka:dʒə pʰəɫɫā:kə tʃi:ɪ tʃəpərə əŋe:re: fiəməsʌbʌ
 kətʃi:-le: məgəɖʒəma:ri: kərəbə. kʰa:e:rə dʒe: dʒe: kəri: .
 sʌbʌ əpəŋə-əpəŋə kərməkə ma:likə tʃi:ətʃə.

a:bə a:u tʃa:fiʌkə gəpə-sʌppəpərə. bʰiŋəŋə: dʒəkʰəŋə
 tʃa:fiʌkə ɖo:ka:ŋəpərə pəfiʌtʃəɫə tð ɖe:kʰəi tʃi: məfi:ʃəɖʒi:
 a: ɖurɡa:ba:bu:kə bi:tʃə fiətə təkə tʃəli rəfiəɫə tʃi:əŋə.

məfi:ʃəɖʒi:kə kəfiŋəma: rəfiəŋə, ti:ŋə kɪlo: tʃa:urə a: ɖu:
 kɪlo: gəfiʌmə dʒe: sʌrəkā:rə pʰri:me: a:ki kəmə ɖa:məme:
 ɖəʌ/rəfiəɫə ætʃi, se: sʌbʌkē: ka:fiɫə bəŋa: rəfiəɫə ætʃi. bʰa:jə,
 dʒəkʰəŋe: ke:kəro: kəma:e:lə bʰe:tətəi, puʌbəɪle: əpəŋa:
 miŋəŋətə ŋəfi kərəe: pətətəi, ma:ŋe: pe:təŋə ŋi:tʃəŋə bʰəʌ/
 dʒa:e:tə tð kɪe: o: sʌmə kərətə. dʒəkʰəŋə sʌme: ŋəfi kərətə
 tð ɖe:ʃəkə vika:sə ke:ŋa: fiə:tə?

ɖurɡa:ba:bu:kə kəfiəbə rəfiəŋə dʒe: sʌrəkā:rə ke:kəro:
 ko:tʃi-ka:fiɫə bəŋəbəe: ŋəfi tʃa:fi rəfiəɫə ætʃi. əsʌləme: ,
 əŋa:dʒə ɖu:rə bʰəʌ/rəfiəɫə tʃi:ə:ɪ, tðe: gəri:bə lo:kəkə bi:tʃə
 o:kəra: bətʃi: ɖe:bə ŋi:kə buɖʒʰəɫəkə.

fiəməra: bəisʌte: ɖe:ri: pəvəŋə tʃa:fiʌkə gɪa:sə fiə:tʰəme:
 ɖʰəra: ɖe:ləkə. pi:bəe: ləgəɫə. muɖa: məŋəkə pəkətəme:
 tʃa:fiʌkə sʌa:ɖəŋə be:si: ɖuŋu: go:re:kə gəpə a:bi rəfiəɫə
 tʃi:əɫə. dʒəkʰəŋə ɖəŋə gʰō:tə tʃa:fiə pi:ləu ki e:ka:e:kə miŋəŋə
 ŋi:kəɪlə ge:lə-

"əŋe:re: əfiā: ɖuŋu: go:tə: kətʃi:-le: tʃa:urə-gəfiʌməŋə ləʌ/kəʌ/
 sʌrəkā:rəkə pa:tʃu: pətəɫə tʃi: . əuɖʒʰuka: məsʌmə-ɖe:
 sʌŋəbə: ke:liəi dʒe: sʌɖʒʰəkʰəŋə əŋfiə-rə-biŋa:ɾi əbəɪbəla:
 ætʃi."

məfi:ʃəɖʒi: bəɖʒəi-bʰukəɪbəla: lo:kə tʃi:ətʃi: . fiŋəkə pɪtā:
 ɖəɪəbʰəga: ra:dʒəme: rəfiəŋə, dʒəmi:ŋəɖa:rə lo:kə, muɖa:
 e:kəɫəkʰa:ɪtə sʌbʌ dʒəmi:ŋə ko:si:me: kətʃi ge:ŋe: əkʰəŋə se:
 ŋəfi tʃi:ətʃə o: pʰəra:kə ba:tə. məfi:ʃəɖʒi: bəɖʒəla:-

"məsʌmə vɪbʰa:gəkə sʌbʌ ba:tə sʌ:liŋəŋi: sʌtʃi: ŋəfi

hio:le:, da:kəḍərə ʒa:hiəbə."

ḍəktərə ɳəhi a: ɳe: da:ktərə, 'da:kəḍərə' bəḍʒəla:
məhe:ʃəḍʒi:. mudā:, məhe:ʃəḍʒi:kə məɳəme: ʃəbḍə
ʒəmbəṇḍhi: ko:ɳo: o:ḍʒhəri: ɳəhi rəhiəɳə. o:ɳa:, ʃəbḍəkē:
o:ḍʒhəra:-o:ḍʒhəra:kəʔ kʰa:ibəla: lo:kə le:lə o:ḍʒhərijo:
ho:ɳe: ətʃhi. mudā: məhe:ʃəḍʒi: ʒəbhə ḍəktərəkē: 'da:kəḍərə'
ma:ɳe: da:kəḍərə: kəhiə ʃhəṭhɳə, e:kəru:pəta: rəhiəɳe:
əɳe:re: o:mhiərə kəthi:le: ḍʒa:e:bə. məhe:ʃəḍʒi: a:gu:
bəḍʒəla:-

"əɳhiərə-biɦa:ɽi ki pa:ɳi-pa:thərə a:ki bʰuməkəmə-
əɳəḍo:ləɳə ḍʒe: əbəi-ke: hi:ətəi e:be: kərəṭə. o:kəra: ʒəbhəkē:
ʃhəo:ɽu:. əkʰəɳə ḍʒe: gəpə ʃhəli rəhiələ ətʃhi ṭəipərə a:u."

"ki: gəpə ʃhəli rəhiələ ətʃhi?" hiəmə puʃhələjəɳə.

ṭə_ɪ biʃʃi:me: e:kə vjəktɪ, hiɳəkə ɳa:ḍ: ke:ɳa: kəhiəbə,
ʃhiɦəṭe: ɳe: ʃhə:liəɳə. o:ɳa:, o: ʃi:hiəra:-mo:hiəra: a: ləṭta:-
kəpəɽa:ʒə məɦa:ɽma: ʒəḍriʃə buḍʒhi:je: pəɽi rəhiələ ʃhəla:.
ḍʒe:hiəɳe: la:lə ʃuhiəʃuhiə ʃi:hiəra: ʃe:hi:ɳə ṭə ɳəhi mudā:
ṭə_ɪʒə ʃhəo:ɽe:kə məḍhiəmə rəgəkə e:kəṛəga: kəpəɽa: pəhiɳəhi
rəhiəṭhə. o: məhiəɽma:ḍʒi: biʃʃi:me: bəḍʒəba:kə upəkəmə
ke:ləɳə ki ḍurga:ba:bu: ro:kəṭə əpəɳə ba:ṭə ba:ḍʒəe:
ʃi:hiəla:. ḍʒe: hiəməra: ɳi:kə ɳəhi buḍʒhi pəɽələ. məɳa:
kərəṭə ḍurga:ba:bu:kē: kəhiələjəɳə-

"ḍurga:ba:bu:, məɦa:ɽma:ḍʒi: ḍʒe: ba:ḍʒəe: ʃi:hiə ʃhəiṭhə
ʒe: ʒuɳi liə ṭəkʰəɳə ba:ḍʒəbə."

məhe:ʃəḍʒi:kə ʃi:hiəra: ḍe:kʰəbəṭə, ma:ɳe: ʃi:ra: kərəṭə
məɦa:ɽma:ḍʒi: kʰu:bə ṭəṛəgi kəʔbəḍʒəla:-

"o: ḍʒe: kəhi rəhiəla: hi:ɳə, əkʰəṛəʒə: ʒəṭjə kəhi rəhiəla: hiē:
əi jəu, ʒəṛəkə:rəkə ghəṛəme: əɳa:ḍʒə ḍuira: hi:ətəi ṭə hi:ṭə_ɪ.
ḍe:kʰəi ʃhi: ḍʒe: pəṭje:kə ʃhə:ɳa:me: la:kʰo:kə ga:ɽi:-ghəo:ɽa:
ʒəɽi rəhiələ ətʃhi. kəhiā: e:ko: rəti: ke:kəro: məməṭə ʃhəi.
ḍe:ʃe:kə ḍhəɳə ma:ɽi bʰəʔ rəhiələ ətʃhi kiɳe:. əṣələme:
məɳukʰəkē: ka:hiələ bəɳəbəikə pərija:ʒə ʃhi: əɳa:ḍʒə ḍe:bə.
bʰa:jə, ḍʒəkʰəɳe: bəiʒələ:-bəiʒələ pe:ṭə bʰəṛəṭəi ṭə lo:kə ko:ɽhi
hi:be: kərəṭə ɳe:."

a:bə əhiā: e:ɳa: ɳəhi ʒo:ʃi:je: la:gəbə ḍʒe: pe:ɽe: bʰəṛəbə

ma:ṭṛə məṇṇukkʰəkə udde:ʃjə tʰo:re: tʰi:ʔ nə_1 tʰi:, mudā: i: o:1 sṭərame: pəhūtʃələ dʒəgəhə pəəkə gəpə həc:ṭə. əkʰəṇə əpəṇə səbəhəkə bi:tʃəkə ba:ṭə do:sṭərə ətʃi.

məhe:ʃədʒi:kə tʃe:həra:pərə dʒe:nā: kʰuʃi: tʃiʔtəkə: ləgələṇə. huṇəkā: budʒʰi pəṭələṇə dʒe: həməṛə vitʃa:rə u:pərə bʰe:lə.

məha:ṭma:dʒi:kə vitʃa:rəṣṣə sṭəṣṭə bʰə_1je: ge:lə dʒe: ke:he:ṇə gəri:bə lo:kəkə məha:ṭma: tʃʰəiṭʰə. məṇə ṭṣ bʰe:lə kiʔtʃu kəhiəṇə. mudā: ṭə_1 biʔtʃtʃe:me: e:kəgo:re:, dʒəṇu huṇəkā: məha:ṭma:dʒi:kə ṭəṛəṇəbə nəhi so:he:ləṇə, ba:dʒəe: tʃa:hiəla:. məhe:ʃədʒi: huṇəkā: ro:kəe: tʃa:hiələṇə, mudā: ṭə_1 biʔtʃtʃe:me: əpəṇe: məhe:ʃəkē: ro:kəiṭə bəḍʒələũ- "tʃa:hiə pi:bəikə dʒəgəhə tʃi:ʔ. səbəhəkə məṇəme: kiʔtʃu nē: kiʔtʃu ətʃi, dʒə o: ba:dʒəe: tʃa:hiə tʃʰəiṭʰə ṭṣ huṇəko: suṇi lijəuṇə."

o:1 be:kəti:kē: dʒe:nā: a:ro: sṭəhə bʰe:ṭələṇə, məha:ṭma:dʒi: dʒiṣə mukʰa:ṭibə hiə:ṭə bəḍʒələ:-

"məha:ṭma:dʒi:, ko:ṇə e:he:ṇə pəriṭa:rə ətʃi ma:nē: ma:e:-ba:pə ətʃi dʒe: əpəṇā: be:ṭa:-po:ṭa: le: dʒəma: kərikə/ rəkʰəṇe: nə_1 tʃʰəiṭʰə a:ki rəkʰəile: bʰəri dʒiṇə əpəṣṣiṭṣə:ṭə nə_1 rəhiə tʃʰəiṭʰə. dʒəhā: ṭəkə ki ṇi:kə-be:dʒa:e: ki be:dʒa:e:-ṇi:kə, sṭe:ho: kəṛəile: budʒʰikə prəjo:gə kəṛte: tʃʰəiṭʰə, ṭəiṭʰa:mə kie: nē: həmə səbʰə budʒʰi pəbəi tʃʰi: dʒe: o:hiə: məṇṇukkʰəkē: ka:hiṭə bəṇəbəiṭə he:ṭa:ʔ"

həmə tʃuppe: rəhi ge:ləũ. ba:ṭə sṭəmi:tʃi:ṇə budʒʰi pəṭələ. həməṛa: əpəṇə subʰətiṇṭəkə vitʃa:rə mo:ṇə pəṭəe: ləgələ. tʃa:hiə ṭṣ kəkʰəṇə nē: kʰəṭəmə bʰəə/tʃukələ tʃʰələ.

məha:ṭma:dʒi: əpəṇə tʃa:lije: ki məhe:ʃədʒi:kē: pa:bi a:ki ki: so:itʃə, e:ka:e:kə ṣṣəṣṭriṭəme: ʃlo:kə-pərə-ʃlo:kə ba:dʒəe: ləgələ:.

əpəṇā: hi:tʰəme: kʰa:li: giṭa:sṭəṭa: rəhiə:, kəhiəbe: ke:ləũ tʃa:hiə sṭəṭi ge:lə tʃʰələ. kʰa:li: giṭa:sṭəkē: brē:tʃəṭərə ra:kʰi pa:ṇə dʒiṣə bəṭʰi ge:ləũ.

pəʈʰa:u.

3.5.ume:ʃə məŋdələkə 5 ʈa: kəʈʰa:- kəʈʰa:-5 dʒə_ɪpərə
səmpa:ɖəki:jə səmi:kʃa: ʔgre:dʒi:me: səmpa:ɖəki:jə priʃʈʰə
pərə

vide:həkə le:kʰəkəkə a:məʈʰrɪʈə rəʈʃəna: a: o:ɪpərə a:məʈʰrɪʈə
səmi:kʃəkəkə səmi:kʃa: ʃi:ri:dʒə me: əkʰəŋə ɖʰəri əɦā:
pəʈʰələũ-

1. ka:miŋi:kə pā:ʈʃə ʈa: kəʋɪʈa: a: o:ɪpərə məɖʰuka:ŋtə
dʒʰa:kə ʈɪppəŋi:

Videhča 01_09_2016

2. dʒəgəɖa:ŋəŋdə dʒʰa: "məpu"kə "ma:ʈikə ba:ʃəŋə"pərə
gəɖʒe:ŋdʀə ʈʰa:kurəkə ʈɪppəŋi:

VIDEHA_353

3. munṇi: ka:məṭəkə e:kā:ki: "ḍṇṇḍəgi:kə mo:lə" a: o:ipərə
gəḍze:ṇḍrə tʰa:kurəkə tippəṇi:

VIDEHA_354

əi fɪkʰəla:me: a:gā: səma:ṇa:ṇṭərə ḍʰa:ra:kə kiʃʰu
gəṇəma:ṇjə kəṭʰa:kəṛəṣḍə huṇəkə: ṇḍḍəṛime: huṇəkərə
əṇṇə səṛvəfre:ʃtʰə 5-5 ta: kəṭʰa: a:məṭṭṛṭə kəe:lə ge:lə ətʃʰi.
kəṭʰa:ka:rə lo:kəṇi tʃʰəṭʰi:-

- 1.kəpɪle:ʃvərə ra:uṭə
- 2.ume:ʃə məṇḍələ
- 3.ra:mə vɪla:sə sʰa:ɦu
- 4.ra:ḍzəḍe:və məṇḍələ
- 5.ṇṇḍə vɪla:sə ra:jə
- 6.ḍzəgəḍi:ʃə prəʃa:ḍə məṇḍələ
- 7.ḍurga:ṇṇḍə məṇḍələ
- 8.ra:ma:ṇṇḍə məṇḍələ

əi əkəme: prəstʰuṭə ətʃʰi ume:ʃə məṇḍələkə 5 ta: kəṭʰa:,
ḍzə_ipərə ɦəmərə səmi:kʃa: əgre:ḍzi:me: səmpa:ḍəki:jə
priʃtʰə pərə ətʃʰi:- səmpa:ḍəkə

ume:ʃə məṇḍələ ke:rə pā:tʃəta:
kəṭʰa:

kəṭʰa: 5

ṭʃəṇḍəɦo: ḍe:va:ṇə

ṣā:dʒʰu: pəfiəɾə. tʃəfiəli-buləile: ɳikələlə rəhi:. o:ɳa:,
 ɡʱuməti:kə be:ɾə bʰəʔ ɡe:lə tʃʰələ ma:ɳe: tʃəfiəli-buli kəʔ
 a:pəṣə fiə:ɪtə rəhi:. e:kəfiə:tʰəme: mo:ɾələ tʃʰəttā: rəfiə: a:
 d̪o:ṣərə fiə:tʰəme: mo:ba:ilə. fiəɭi:ki me:ɡʱə e:kko:be:ɾə
 dʒʰiʃjo:bo: ɳe: kəe:lə. tʃʰəttā: dʒəfiɳa: mo:ɾələ ləʔ kəʔ
 tʃələlə rəhi: tʃəfiɳa: mo:ɾəle: tʃʰələ. d̪uɳu:kē: e:kə fiə:tʰəṣṣə
 d̪o:ṣərə fiə:tʰəme: pʰe:ɾə-bəḍələ kəɾiɪtə ləpʰərələ tʃələiɪtə
 rəhi:. dʒəfiɳa: əpəɳe: ləpʰərələ tʃələiɪtə a:bi rəfiələ rəhi:
 tʃəfiɳa: ṣəɾəkəkə ka:təkə kʰe:təme: təɾətəɾa:ɪtə bē:ɡəkə
 bo:li:kə t̪ā:ṣə la:kʰo: pɾəʃɳə tʰa:tʰə kə_ɪje: rəfiələ tʃʰələ.
 a:kʰiɾə o:kəro: ṣəbʰəkē: məuka: bʰe:ɾələ tʃʰəi kiɳe:, əpəɳə
 ba:tə əpəɳa: ʃəbḍəme: rəkʰəikə əḍʰika:ɾə ki: o:kəra: ɳə_ɪ
 tʃʰəi, tʃʰe:be: kəɾə_ɪ. o:ɳa:, kəkʰəɳo:ka:lə təɾətəɾi:kə t̪ā:ṣə
 əṇəṣo:fiā:tə ɡe:fiə: ləɡi dʒa:ɪ tʃʰələ.

tʃʰəttā:kē: e:kə fiə:tʰəṣṣə d̪o:ṣərə fiə:tʰəme: ləiɪtə rəhi: ki
 təkʰəɳe: məɳəme: utʰələ, əɳe:re: e:kəra: fiə:tʰə ləɡa: viḍa:
 bʰe:ləũ. ɳəfi dʒa:ɳi, bē:ɡəkə təɾətəɾi: a:ki ədʒəba:ɾələ d̪uɳu:
 fiə:tʰəkə ka:ɾəɳē:, e:ka:e:kə məɳəme: əpʰəra:-təpʰəri:
 utpəɳə bʰe:lə. məɳə dʒe:ɳa: əuɡəɬa:e: ləɡələ. muḍa:
 bitʃtʃe:me: ʃa:ɳtə məɳə mo:ɳə pəɾəiɪtə kəfiələkə-

"biṣəiɾə ɡe:ləũ, ke:ɳa: ma:tʰəpəɾə ɡəfiɳməkə mo:ɾəi:kē: e:kə
 fiə:tʰe: pəkəiɾə d̪o:ṣərə fiə:tʰəme: tʃʰəttā: ləʔ kəʔ miəpəɾə
 piṣəbəile: dʒa:ɪtə rəhi:?. əkʰəɳə t̪ə ma:ɪɾə ɡa:e: ɡɾa:məkə
 mo:ba:ilə ətʃʰi."

va:stəvəme:, ʃəe:fiə bəɾəṣa:ti: ʃəməjə tʃʰe:lə_ɪ. rəṣṭa:-pe:ɾa:
 budʒʰu: tʃələi dʒo:ɡə ɳəfi tʃʰələ. tʰa:lə-kiɪtʃə dʒe: rəfiə ɡe: t̪ə
 rəfiəbe: kəɾə_ɪ dʒe: ṣəɾəkəkə kəɬa:ɪɾə-kʰō:ɾa: e:kə-d̪o:ṣəɾəkē:
 ka:ɪ d̪e:ɳe: tʃʰələ. ma:ɳe:, kəɬələ ṣəɾəkə rəfiəɳe: e:kə-t̪o:ləkə
 lo:kəṣṣə d̪o:ṣərə t̪o:ləkə lo:kə pɾa:ʃə: kəɬələ-fiəɬələ rəfiə tʃʰələ.
 e:kə t̪o:ləṣṣə d̪o:ṣərə t̪o:lə dʒa:e:bə kəɬiɳə tʃʰe:lə_ɪ. muḍa:
 kʰā:fiṣo: t̪ə e:kke: rəɡəkə fiə:ɪtə ɳəfi ətʃʰi. dʒiɳəɡi:ṣṣə
 dʒo:ɾələ kʰā:fiṣəkē: ko:ɳo: dʰəɾa:ɳi: pɾəbəe: pəɪtʃe: tʃʰə_ɪ.
 a:ɪ ɳe: pi:tʃə dʒʰələikə rəfiələ ətʃʰi.... məɳə ɡuḥəka:ɾi le:ləkə.
 əṣəɬiɾə bʰe:lə. tʃa:lime: t̪e:dʒi: a:e:lə.

d̪əṣə d̪e:ɡə dʒəkʰəɳə a:ɡu: ləpʰərələũ ki budʒʰi pəɾələ kiʃo:

du: be:kəti: əpəna:me: gəpə-səppə kərətə a:gu:e bəṭhi
 rəhələ ətʃhi. a:gu: bəṭhəbə budʒhi dʰija:nə hupəkə: səbəhəkə
 gəpəpərə ke:nḍrətə bʰe:lə. o:nə:, ləgələ: bo:li:ṣṣ tʃinʰə ge:li:
 dʒe: dʰi:ru: a: sure:nḍrə tʃhi:ja:. əpəne: pa:tʃhi:-pa:tʃhi: rəhi:,
 t̃t̃e: t̃o:kəbə utʃit̃ə n̄hi budʒhi suṇəe: ləgələu. sure:nḍrə
 ba:dʒələ-

"dʰi:ru:, dʒəhi:ja:ṣṣ g̃əga:kə ga:ti: tʃələbəe: ləgələu t̃hi:ja:ṣṣ
 budʒhi: dʒe:...."

sure:nḍrəkē: r̃o:kəit̃ə bitʃtʃe:me: dʰi:ru: ba:dʒələ-

"t̃həmhə, kəni: ləgəhi: kərəe: d̃e:."

s̃əṭəkəkə ka:t̃əme: t̃hə:t̃hə bʰəṭ dʰi:ru: pe:fə:və kərəe: ləgələ.
 əigələ: gəpə suṇəkə dʒidʒna:s̃a:me: ki ki:, h̄əməh̄u: əpənə
 d̃e:gə tʃhi:t̃ə kəe: le:ləu. əṇhi:rə rəhiəbe: kərə_I. muḍa:
 əṇhi:rə:e:lə rəhələu n̄hi, mo:bə:ilə t̃əṇəṭəṇə:e: ləgələ.
 mo:bə:iləkē: s̃əile:n̄to: ke:n̄a: kəriṭṭəi, p̃əṭni:kə pʰo:n̄ə tʃhələ.
 r̃is̃ibʰə kərəit̃ə putʃhələjəṇə-

"kəhiu:."

p̃əṭni: bəḍəli:-

"ibʰəṇṭigə ṽa:kə kərəi tʃhi: ki n̄a:t̃ə_I ṽa:kə?"

kəhələjəṇə-

"a:bi:je: rəhələ tʃhi:."

kəhəbə t̃hi:ke: rəhiəṇə. əṇhi:rə bəṭhi rəhələ tʃhələ. t̃a:bəṭəme:
 sure:nḍrə a: dʰi:ru: pa:tʃhi: gʰumi a:gu:me: t̃hə:t̃hə bʰe:lə.
 əṇhi:rə rəhiəne: d̃uṇu:me: ṣṣ kijo: n̄e: budʒhi s̃əkələ tʃhələ
 dʒe: h̄əməh̄u: pa:tʃhi:e:-pa:tʃhi: tʃhi:əi. muḍa: mo:bə:iləpərə
 dʒe: bəḍələu t̃ə_I bo:li:kē: əka:n̄i d̃uṇu: go:re: budʒhi ge:lə
 dʒe: r̄əme:f̃ə tʃhi:. ke:t̃əbo: əṇhi:rə kie: n̄e: rəhiəe: muḍa:
 d̃e:k̃həb̄ələ:kē: t̃ṣ d̃e:k̃h̄əle: dʒa:re: kiṇe:. s̃əjo:gəṣṣ d̃uṇu:
 go:re: e:kke: s̃v̄əṛəme: ba:dʒələ-

"r̄əme:f̃ə?"

bəḍələu-

"h̄ṣ."

dʰi:ru: ba:dʒələ-

"tʃəlu: t̃i:n̄u: go:re: ṣṣge: gəpə-səppə kərəit̃ə tʃəli:."

putʃhəliəi-

"sure:ndrə ki: bədzəi tʃhəla:?"

sure:ndrə əkətʃəkɑ:ɪtə ba:dzələ-

"nə_ɪ budʒhələu, bʰɑ:jə sɑ:fəibə."

təibi:tʃə dʰi:ru: mo:nə pɑ:ɾi dɛ:ləkəi-

"kəhəi dʒe: tʃhɛ:ləhi:, gəgəba:kə dɾa:ɪvəri:-dɛ:."

tə_ɪ bitʃtʃe:me: kəhələi-

"hi, hi sure:ndrə. ki: kəhəi tʃhɛ:ləhəkə sɛ:fio: kəhəkə a: tʃələbo: kərəhə."

sure:ndrə ba:dzələ-

"nə_ɪ rəme:jə bʰɑ:jə, əhi:kē: tʃə budʒhəle: ətʃhɪ kiŋe: dʒe: gəga: bʰəjɑ:me: a:ɪ sɑ:tə-a:tʰə məhiŋɑ:sə dərə:bəri: kərəi tʃhi:. dʰili:sə a:bə gɑ:me: a:bi gɑ:ɾi: tʃələbəi tʃhi:. sɛ:fio dʰi:ru: bʰɑ:jəkē: kəhəi tʃhɛ:liəŋə dʒe: dɛ:kʰijəu gəga: kəhələkə bʰəri bərəsɑ:tə gɑ:ɾi: nəi tʃələtə, tɑ:be: ko:nə: dɔ:sərə kɑ:dʒə pəkəɪtə le:."

sure:ndrəkə ba:tə dʒəhiŋɑ: tʃupə bʰəʃ suŋəi tʃhɛ:ləu tʃhiŋɑ: tʰo:ɾe:kɑ:lə a:ro: tʃuppe: rəhi ge:ləu. məŋəme: gəga:kə ba:tə sʌbʰə dʒe: a:e:lə sɛ: tʃə e:be: kəe:lə mudɑ: sure:ndrəkə dʒiŋəgi: sɛ:fio: a:gu:e:me: tʃhələ. jəe:fio ro:də tʃhi:əi dʒə_ime: e:təe:-sə gɑ:məkə o:ɪ pɑ:rə təkə sɑ:tə-a:tʰətɑ: kətɑ:ɪrə rəhəi tʃhɛ:ləi. a: tə_ime: sure:ndrə bʰəri bərəsɑ:tə mɑ:tʃhə mɑ:ɾi gu:dʒərə kərəi tʃhələ. mudɑ: a:bə dʒəhiŋɑ: pi:tʃə bəŋələ tʃhiŋɑ: sure:ndrə dɾa:ɪvərə bʰəʃ ge:lə ətʃhɪ. be:tʃɑ:rɑ: nɛ: o:tə:kə pudʒigərə ətʃhɪ a: nɛ: lu:ɾigərə. ləʃ dʌʃ kəʃ kʰɑ:li: gɑ:ɾi: tʃələbəʃ əbəi tʃhə_ɪ. gɑ:ɾi:-gʰo:ɾɑ:kə ləŋo:kə hiŋsɑ:bə-kɪtɑ:bə sɑ:dʰɑ:rəŋə lo:kəkə hiŋsɑ:bəsə bəŋəulə nəhi ətʃhɪ.... e:kɑ:e:kə məŋə təmətəmə:e:lə. bʰɑ:jə! jəhərame: nɛ: e:kko:tɑ: lu:ɾikə bəlē: lo:kə dʒi:bə ləɪtə ətʃhɪ. mudɑ: sɛ: gɑ:məme: tʰo:ɾe: fiə:tə. gɑ:məme: e:kə lu:ɾikə bəlē: dʒi:bə kəthiŋɑ:fiə ətʃhɪ. gɑ:mə tʃə gɑ:mə tʃhi:. əɪtʰɑ:mə tʃə tʃəudəhio: dɛ:vɑ:nə kʰe:lələ dʒɑ:ɪe:.

məŋə bʰe:lə sure:ndrəkē: kəhiɪ- sure:ndrə, fiəməra:-tə:ɾɑ: sŋə lo:kə le:lə dʌ:ti:nə-tʃɑ:ɾi tərəhəkə lu:ɾikə kʰəgətɑ: ətʃhɪ. mudɑ: ləgəle: dɔ:sərə məŋə i:fio: kəfiəbe: ke:ləkə dʒe:-ko:nə: pi:ko: vi:tʃɑ:rə səməjə pɑ:bije: kəʃ kəhələ:pərə pi:kə

fi:le:, n̄əhi t̄ḡ 'prəvət̄jəṇə' bəṇi ki ko:n̄o: kəmə n̄i:kə-n̄i:kə
vit̄ja:rə ḡ:gh̄əra:e:lə ət̄j̄h̄i.... t̄ḡe:, t̄j̄uppe: rəh̄ələũ. mud̄a: t̄ə_ɪ
bit̄t̄je:me: s̄ure:n̄ḡḡəkə mo:b̄a:ilə t̄əṇət̄əṇe:ləi, ḡḡga:kə kələ
ḡe:k̄h̄ə s̄ure:n̄ḡḡrə ḡəb̄h̄ə b̄a:t̄əkē: biḡəirə b̄a:d̄zələ-

"h̄ḡ ḡḡga: b̄h̄əija:?"

"s̄ure:n̄ḡḡrə, o:n̄a: t̄ḡ b̄h̄əri b̄əṛḡa:t̄ə m̄əṇa: k̄ə: ḡe:n̄e:
t̄j̄h̄e:liḡəh̄ə mud̄a: k̄a:lihi ko:n̄i: d̄z̄a:ikə ət̄j̄h̄i, t̄j̄h̄utti: t̄j̄h̄əh̄ə t̄ḡ
t̄j̄ələh̄ə."

əpəṇə m̄ḡt̄əvjə editorial.staff.videh̄ə@gmail.com p̄ərə
p̄əth̄a:u.

3.6.kuma:ra məno:dʒə kəʃjəpə- 1 ʈa: ləghukəʈʰa:- ʃrəddʰa:- səmma:nə

kuma:ra məno:dʒə kəʃjəpə

1 ʈa: ləghukəʈʰa:

ʃrəddʰa:-səmma:nə

dʰəna:nəddə mūbəi: me: ʃi:0 e:0 di:0 e:nə0 mɪʃra: na:mə ʃə
 suvəʃəʃtʰiʈə a: be:ʃə ʈiʃnʱələgəra..... ʈiʃa:fi: o: vja:vəʃa:jikə
 kʃe:ʈrə fi:, ʃa:ma:dʒikə ʃəhəjo:ɡə fi: a: ki ʃā:ʃkriʈikə
 mətʃə ʃuʃəkəra upəʃtʰiʈi ʃəbʱə ʈʰā: ʃiʈʃəje: budʒʱu:.
 ga:məkə lo:kə ʈa:fiu: me: bʱa:ʈiʈʒə a: ʈəi mūbəi: dʒa:
 kəs ʃuʃəkə: ʃə biʃu bʱē:ʈə-ɡʱā:ʈə ke:ne: a:pəʃə a:bi dʒa:i: ʃe:
 ʃi:kə ʃəfi..... ʈa:fiu: ʃəs pəigʱə ba:ʈə dʒe: rəhəba:kə
 ʈʰe:ka:nəkə ʈəla:ʃə ʈəs ʈʰəla:fi: ʃəməra:. pʰo:nə ʃəs pəʈa:
 budʒʱi ʃi:dʰe: ʃte:ʃəʃə ʃəs ədʰe:ri: ʃuʃəkəra ʋpʱiʃə
 pəfiʈʃəʃəfi. be:ʃə ə_ɪlə-pʱəɪlə ʃuʃəddʒdʒiʈə ʋpʱiʃə. mudʒa:
 ʃəməra dʰja:nə a:kriʃtə ke:ləkə ʃa:məne: de:va:lə pərə
 ʃuʃəkəra pɪʈa: ke: muʃkija:i:ʈə pəigʱə pʰo:ʈo: pərə ləʈəkələ
 ma:la:! mo:nə ɡʱiʈəni: dʒəkā: ʃa:ʈi ge:lə əʃa:dʰjə kəʃtə me:
 ʃuʃəkəra kuʃəri-kuʃəri kəs ka:ʈələ əʈə ʃəməjə! be:də
 ʃo:rə!! dɪnə-ra:ʈi dərɖə ʃə ʈiʃkəreʈə!!! ɡʱəra ʈəte:kə
 ɡəʃʃa:ʈə dʒe: o:mʱəra ʃuləkijo: de:bə kəʈʰiʃa:fi. de:kʱə-
 bʱa:lə ləi ra:kʱələ nərʃə əpənə ʃa:kə-mūfiə ba:nʃi ʃuʃəkə

su:ijə: bʰõ:ki kəʃuŋa: əpəŋə kəʃtəʋjə pu:ra: kəʃəjə. təkəra:
ba:ðə tʰo:ʃe:kə ka:lə ʃā:tə pʰe:rə vəʃhə krəmə! sʰəbʰəkə
tʰo:rə pərə e:kke: ba:tə.... bu:ʃa: le:lə bʰəgəʋa:ŋəkə gʰərə
me: dʒəgəʃhə ke: əka:lə pəʃi ge:lə tʃʰəŋi!..... e:ʃəŋə ɲa:rəki:jə
kəʃtə sʰə utʰa: le:tʰiŋə sʰe: ɲəʃi!! ɲəʃi dʒa:ɲi ko:ŋə
dʒəŋəməkə pa:pəkə bʰo:gə bʰo:ga: rəʃhələ tʃʰəʃhəŋə.....!!!

" kəkəkə: ko:ŋə dʒja:ŋə me: tʃəlɪ ge:ləʃhū? tʃa:ho: sʰe:ra:
rəʃhələ ətʃʰi! "

" ɲəʃəĩ ... ɲəʃi! ba:təkə dʒʰəma:ʃələ o:ʃiŋa: kəŋe: ā:kʰɪ la:gi
ge:lə. "

" tʃələu: de:ra: pərə sʰa:ŋə-bʰo:dʒəŋə kəs a:ra:mə kərəbə. "

pa:tʃʰu:-pa:tʃʰu: biðə: ʃo:i:tə ʃəmə e:kə be:rə pʰe:rə o:
pʰo:ʃo: a: o:ʃiɲərə lətəkələ ma:la: ke: de:kʰəŋe: rəʃi:. mo:ŋə
tʃi:re: ɲəʃi bʰəs rəʃhələ tʃʰələ.

-kuma:rə məŋo:dʒə kəʃjəpə, sʰəmpɾəʃi: bʰa:rəʃə sərəka:rə
ke: upə-sʰəʃiʋə, **sʰəpərkə:** ʃi:-11, ʃa:vərə-4, ʃa:ɲə-5, kiðəʋəi:
ɲəgərə pu:rə (ɲilli: ʃa:tə ke: sʰa:məŋe:), ɲəi: ɲilli:-110023
mo:. 9810811850 / 8178216239 i:-me:lə :
writetokmanoj@gmail.com

əpəŋə mʰəʃəʋjə editorial.staff.videhə@gmail.com **pərə**
pəʃʰa:u.

3.7. ḍzəgəḍi:ʃə prəʃa:ḍə məndələ- əpənə rətʃitə rətʃənə:

ḍzəgəḍi:ʃə prəʃa:ḍə məndələ

əpənə rətʃitə rətʃənə:

bətʃtʃe:ṣṣ̌ di:nəbəṇḍʰu bʰa:jəme: a:nəṣṣ̌ bʰiṇṇə e:kəʈa: vʃe:ʃə
 guṇəkə vʃe:ʃəʈa: rəfiələṇṇə. o:nə:, i:fiə: ṇəfi kəfiələ ḍʒa:
 ṣəkəie: ḍʒe: e:fiə:ṇə vʃe:ʃə guṇə vʃe:ʃitə ru:pəme:
 di:nəbəṇḍʰue: bʰa:jəʈa: me: tʃʰəṇṇə a: ḍo:ṣərəme: ṇəfi ətʃʰi.
 kitʃʰu-ṇe:-kitʃʰu ṣəbʰəme: ətʃʰi. mudə: ṣəbʰəme:
 ḍʒəgəḍʒi:rə ṇə_1 bʰəʃ pəbəʈə ətʃʰi. ja: t̪ə t̪əre:-t̪əre ṣəʈi
 ḍʒa:ie: va: əḍʰəkəʈʃtʃu: bʰəʃ rəfi ḍʒa:ie:. kitʃʰue: e:fiə:ṇə
 lo:kə fiə:1 tʃʰəitʰə ḍʒiṇəkə:me: ṣəṇṇə ma:ṣəkə pʰufiə:rə
 ḍʒəkā: ṣa:lo: bʰəri pʰufiəra:it̪ə rəfiə tʃʰəṇṇə.

bətʃtʃe:ṣṣ̌ di:nəbəṇḍʰu bʰa:jəme:, ḍʒəkʰəṇṇə pā:tʃe:-tʃʰə
 bərkʰəkə rəfiəitʰə, a:nə bətʃtʃa:ṣṣ̌ bʰiṇṇə e:kəʈa: guṇə
 prəʃpʰuʈit̪ə bʰe:ləṇṇə. o: bʰe:ləṇṇə ḍʒe: ḍʒəfiṇṇa: ko:ṇo:
 bətʃtʃa: a:ka:ṣəkə a:va:ḍʒə ṣuṇi, a:ka:ṣəkə a:va:ḍʒəkə
 ma:ṇe: bʰe:lə ḍu:rəṣṣ̌ ṣuṇələ a:va:ḍʒə, kəvʃi:ka:ṣə ṣvərə
 guṇəguṇa:e: ləgəie:, t̪ə kijo: kəpi:pərə kələməṣṣ̌ likʰəe:

ləgəie:, ko:ɲo: bətʃtʃa: kumfiarəkə tʃa:kəpərə gəɽʰələ
vəɽtəɲə dʒəkā: əpəɲə ba:tʃi:-gila:səme: gərəɖa:-ma:tʃikē:
bʰəri gəɽʰəɲə kərəe: ləgəie:, ma:ɲe: gila:sē:kə əka:rəkē:
gəɽʰəe: ləgəie: a:ɖi-ɽʃa:ɖi. muda: tə_ɽ səbʰəsʃ hətʃi dʒəkʰəɲə
ɖi:ɲəbəɲɖu bʰa:jə pā:tʃe:-tʃʰəə bəkʰəkə tʃʰəla:, təkʰəɲe:
tʃʰo:tə-tʃʰo:tə ga:tʃʰə səbʰəkē: tʃiɲhəikə ba:tə pəkəɽələɲə.

prəkriti tʃ gəɖəbə ətʃʰie:. dʒəɲiɲa: hədʒa:ro:-la:kʰo: rəgəkə
ɖʒi:və-dʒəɲtʃəsʃ lə/ kə/ ga:tʃʰə-biri:tʃʰə rəhəɲə e:kə-
ɖo:sərəsʃ bʰiɲɲə sē:ɲo: ətʃʰie: tʃəɲiɲa: e:kə-e:kə rəgəkə
ɖʒi:vəme: sē:ɲo: hədʒa:ro:- rəgəkə ru:po: a: guɲo: ətʃʰie:.
məɲukkʰe: tʃʰi:, rəge: ɖʒə ɖe:kʰəbə tʃ kə:ɲə rəgəkə
məɲukkʰə ɲəɦi bʰe:təɖə. tʃəɲiɲa: o:kərə fəkələ-su:rətə ɖʒə
ɖe:kʰijəu tʃ hədʒa:ro: rəgəkə sē:ɲo: bʰe:təɖə. ke:kəro: sa:tʃʰe:
a:tʰə pʰi:təkə ləmba:ɽ ɖe:kʰəbə tʃ ke:kəro: pʰi:tə:sʃ kəmə,
tʃəɲiɲa: kuttə:-bila:ɽ, ga:e:-məɦi:sə ɽʃa:ɖi ɖʒə ɖe:kʰəbə tʃ
sē:ɲo: tʃəɲiɲa: ətʃʰi. e:həɲe: əɖəbə ɖuɲijā:kē: ɖe:kʰə
ɖi:ɲəbəɲɖu bʰa:jəkē: sē:ɲo: əpəɲə fəktʃikə ɖʰuɲə səva:rə
bʰe:ləɲə.

ɖi:ɲəbəɲɖu bʰa:jə bətʃtʃe:me: ke:kəro: muɦē: suɲəɲe: tʃʰəla:
ɖʒe: məɲukkʰə tʃ məɲukkʰə tʃʰi:, o: əɲəkə: bʰəro:sē: tʰo:ɽe:
ɖʒəɲmə lə_ɽe:. o: tʃ əpəɲa: bā:ɦi-bələkə a:ʃa:me: rəɦəie:.
əpəɲa: bʰəro:sē: ɖʒəɲmə lə_ɽe: a: əpəɲə fəktʃikə əɲuku:lə
ɖuɲijā: ɲi:rəməbətə ɲi:rma:ɲə ka:rjə pu:rʃi kərəitə a:gu:
bəɽʰəie:. kəɦəbə ɖʒe: əppəɲə bʰəro:sə a: əɲəkərə bʰəro:sə ki:
bʰe:lə? əppəɲə bʰəro:sə bʰe:lə sʋəɲiɲmʃtə ɖʒi:vəɲə bəɲa:
tʃələbə a: əɲəkərə bʰəro:sə bʰe:lə, ɖo:sərəpərə ɖʒi:vəɲə
bʃta:e:bə. ɖʒe:ɲa:, ɖe:kʰəbo: kərəi tʃʰi: a: suɲəbo: kərəi tʃʰi:,
a:ʃrəjə a:ʃrʃtə ɖʒi:vəɲə.

sə:bʰa:vikə ətʃʰi, kʰe:ti:-pəɽʰa:ri: ɦuə ki ma:lə-ɖʒa:lə a:ki
ga:tʃʰi:e:-kələmə, ɖʒe: ɦəmə əpəɲa:bəi tʃʰi:, ləgəbəi tʃʰi:, sē:
tʃ əpəɲe: ɲe: o:kərə guɲə-ɖo:sə ɖe:kʰə kə/ ma:ɲe: tʃuɲi-
tʃuɲikə/ budʒʰi-sudʒʰikə/. prəkritime: tʃ səbʰə kitʃu
pəʒərəle: ətʃʰi. ɖuɲijē: pəʒərələ ətʃʰi, ɲi:kə-be:ɖʒa:e:sʃ
bʰərələ ətʃʰi. tʃē:, tʃuɲi-tʃuɲikə/ a:ɲəbə sə:bʰa:vikə ətʃʰi.
budʒʰələ ba:tə tʃ ətʃʰie: ɖʒe: e:kə-ɖʒə vɛ:ɖəkə

ṇirma:ṇəkərta: bʰe:la: a: d̥o:s̥sərə d̥iṣṣə t̥ʃa:rua:kə s̥ṇṇə
viro:d̥hi: s̥e:ho: bʰe:la:.

d̥i:ṇəbəṇḍʰu bʰa:rkə viṣəjəme: bəṇṭə t̥ṣ̃ ṇə_ī budʒʰələ ət̥ʃʰi,
mud̥a: d̥ʒe: budʒʰələ ət̥ʃʰi, ma:ṇe: d̥ʒe: d̥e:kʰəi t̥ʃʰi: t̥ə_ime:
d̥i:ṇəbəṇḍʰu bʰa:jə s̥ma:d̥ʒə me: əṣṣəgəre: d̥e:kʰə pəṭəi
t̥ʃʰəiṭʰə. o:ṇa:, d̥i:ṇəbəṇḍʰu bʰa:rkə viṣəjəme: be:s̥i: əi d̥ua:re:
be:s̥i: ṇə_ī budʒʰələ ət̥ʃʰi d̥ʒe: a:ṣṣ̃ə pət̥ʃa:s̥ə bəṛəkʰə pu:r̥ve:s̃ṣ̃
o: s̥ma:d̥ʒəkə s̃ṣ̃əgə d̥ʒuṭələ rəḥələ:. əpəṇe: t̥ṣ̃ t̥i:ṇə s̥a:lə
pəḥiṇe: kəule:d̥ʒə t̥ʃʰo:ṭi ṇikələbe: ke:ləũ ət̥ʃʰi, d̥ʒəibi:t̥ʃə
kʰe:t̥ə-pəṭʰa:rəkə a:ṭikē: ma:t̥rə t̥ʃʰuləũ ət̥ʃʰi. t̥ṣ̃ə: kəḥəbə d̥ʒe:
ma:t̥ijo: t̥ʃʰubi le:ləũ, s̥e:ho: ba:t̥ə ṇəḥijē: ət̥ʃʰi. kʰe:t̥ə-
pəṭʰa:rəkə t̥ərəme: ma:t̥i ət̥ʃʰi kiṇe: d̥ʒe: r̃ṣ̃əgə-r̃ṣ̃əgəkə guṇo: a:
ru:po: bəṇṭəpəḥi ət̥ʃʰi. o:kəra: ṽəe:ḥə ṇe: t̥ʃʰubi s̥əkəie: d̥ʒe:
kʰe:t̥əme: ku:pə kʰuṇi, pa:ṇi ṇika:li m̃ərua: bi:a: pət̥a:,
m̃ərua:kə kʰe:t̥i: bət̥a:i k̃əṛəie: a: k̃ā:tu:-put̥ti: ləʔ kəʔ gʰərə
əb̃əie:. j̃əe:ḥə t̥ṣ̃ ṣ̃rəməkə d̥urgəiṭə ət̥ʃʰi. d̥ʒe:k̃əṛə giṇət̥ijo:
ma:ṇe: m̃ərua:kə giṇət̥i:, əṇṇəme: ṇəḥi ət̥ʃʰi. pəit̥ʃʰələ: s̥a:lə
mo:t̥əka: əṇṇə ma:ṇələ ge:lə ət̥ʃʰi, bʰələē: m̃ərua: s̥əbʰə əṇṇəṣ̃ṣ̃
me:ḥije: k̃ie: ṇe: ḥuəe: mud̥a: mo:t̥əka: əṇṇə kəḥəb̃əie:...!
j̃əe:ḥə t̥ṣ̃ d̥uṇij̃ā:kə kʰe:lə t̥ʃʰi:, mo:t̥əka: me:ḥi: ət̥ʃʰi a:
m̃əḥi:ka: mo:t̥ə bəṇi ge:lə ət̥ʃʰi.

o:ṇa:, d̥i:ṇəbəṇḍʰu bʰa:rkə t̥ʃ̃ərt̥ʃ̃ə, a:ṇə-a:ṇəkə muḥē: d̥ʒe:
suṇəiṭə e:ləũ ḥe:ṇə t̥ə_ime: t̥e:t̥e: ḥuṇək̃əṛə d̥ʰa:kʰə m̃əṇṇəme:
pək̃əiṭə ṇe:ṇe: ət̥ʃʰi d̥ʒe: d̥ʒəkʰəṇṇə ḥuṇək̃a: ləgə d̥ʒa:e:bə
t̃əkʰəṇṇə ki: put̥ʃʰəb̃əṇṇə, a:gu:me: pr̃əṣ̃ṇə bəṇi t̥ʰa:t̥ʰə bʰəʔ
d̥ʒa:ie:. mud̥a: a:i, d̥ʒəḥiṇa: ko:ṇo: d̥ʒi d̥ʒṇa:s̥a:kə d̥ʒʰələkə
m̃əṇṇəme: d̥ʒʰələk̃əie: a: t̃əkʰəṇṇə d̥ʒe: m̃əṇṇəkə ut̥s̥ukəṭa:
d̥ʒəg̃əie: t̃əḥiṇa: əpəṇa:me: bʰe:lə. m̃əṇṇe: m̃əṇṇəkē:
d̥ʰiṛək̃a:r̃əe: ləgələ d̥ʒe: m̃əṇṇukkʰə d̥ʒ̃ m̃əṇṇukkʰə ləgə b̃əṣ̃ṣ̃
d̥uṇij̃ā:-d̥ʒəḥa:ṇəkə vit̥ʃa:rə ṇəḥi k̃əṛəṭə t̥ṣ̃ d̥o:s̥sərə ke: k̃əṛəṭə.
əiṭʰa:mə e:ḥe:ṇə d̥ʰo:kʰa: ṇə_ī ḥuəe: d̥ʒe: s̥əbʰəṣ̃ṣ̃ d̥ʒe:
ṇəṇṇəḥərə d̥ʒi:ṽə ət̥ʃʰi s̥e: k̃əṛəe:, t̃əkʰəṇṇə ṣ̃əḍu:lə p̃əṭ̥ʃʰi: a:
ḥa:t̥ʰi: d̥ʒa:ṇəṽərə t̥ʃʰo:ṭi d̥o:s̥sərə k̃ə_ije: ke: s̥ək̃əie:. t̥ə_ṣ̃ṣ̃
t̥ʰo:ṭe: ka:d̥ʒə ḥəe:t̥ə. ..t̃əre:-t̃əṛə m̃əṇṇəkē: s̃əṇṇəg̃əṇṇə k̃əṛəiṭə
vit̥ʃa:rə k̃ərikəʔ d̥i:ṇəbəṇḍʰu bʰa:jə əiṭʰa:mə viḍa: bʰe:ləũ.

e:ka:e:kə mənəme: utʰələ dʒe: əppəṇə tə_ɪsə bərkʰəkə umərə
 ətʰi a: o: ma:ne: di:nəbənḍʰu bʰa:jə a:ɪsə t̪i:sə s̪a:lə pəhiṇe:
 kəule:dʒə tʰo:ɾəla: pətʰi:a:ɪtə ga:məme: kɪs̪a:ni:kē: ŋgi:ka:rə
 kərəɪtə əpəṇə ma:nəvi:jə mu:lʒəkə n̪ɪrʊəhəṇə kərəɪtə
 dʒi:vəṇə-ja:pəṇə kəʔ rəhələ: ətʰi. kəkʰəṇo: kəʔ mənə
 pa:tʰu: s̪əṣəɪrə dʒa:e: a: kəkʰəṇo: kəʔ a:guo: s̪əṣəɪrə:
 ləgəe:.

mənə bʰələ: a:gu: pa:tʰu: s̪əṣəɪrə mudā: dʒəhiṇa: a:gu:
 muhi: v̪ɪtʃa:rə tʃəli rəhələ tʰələ t̪əhiṇa: d̪e:go: s̪əge:-s̪əge
 tʃələlə. di:nəbənḍʰu bʰa:ɪkə d̪ərəbədʒdʒa:s̪ə dʒəkʰəṇə kəṇi:
 pa:tʰue: rəhi: kɪ n̪ədʒəɪrə a:gu: bətʰi di:nəbənḍʰu bʰa:jəpərə
 pət̪i ge:lə. di:nəbənḍʰu bʰa:jə əpəṇə d̪ərəbədʒdʒa:kə
 a:gu:me: s̪iḡəhi:rə-pʰuləkə ga:tʰəkē: d̪e:kʰə rəhələ tʰələ:
 d̪e:kʰələjəṇə dʒe: ga:tʰəkē: bʰa:jə d̪e:kʰəbo: kərəɪ tʰəɪtʰə a:
 tʰo:rə biḍʒəkə:-biḍʒəkə: guṇəguṇa:kəʔ bədʒəbo: kərəɪtʰə,
 'hi:jə re: prakriṭi, ke:kəro: bʰo:rəme: pʰuləbəɪe: a: ke:kəro:
 s̪ā:dʒhəme: ke:kəro: ba:rəhi bədʒe: diṇəkə t̪əhiət̪əhiu:
 rəudəme: t̪ə ke:kəro: ba:rəhi bədʒe: guṇə-guṇə əṇhi:rə
 ra:t̪ime:..! pʰu:ləkə ga:tʰəpərə s̪ə e:ka:e:kə di:nəbənḍʰu
 bʰa:ɪkə n̪ədʒəɪrə hiṁəra:pərə pət̪ələṇə. o: t̪əkəməke:la:
 t̪əkəməka:ɪkə ka:rəṇə tʰe:ləṇə mənəkē: ma:ni dʒa:e:bə
 dʒe: bʰəɪs̪əkə i: əpəṇe: ga:məkə ətʰi, t̪ə: gəũe: bʰe:lə.
 mudā: ni:kə dʒəkā: t̪i:hiṇə n̪əhi rəhələɪ hi:ṇə. əpəṇe: mənə
 i:hi: kəhiṇə dʒe: t̪əkʰəṇə gəũā: ke:ṇa: bʰe:lə? gəũā: t̪ə o:
 bʰe:lə dʒe: s̪əge m̪ili tʃələe:.

d̪ərəbədʒdʒa:kə a:gu:me: di:nəbənḍʰu bʰa:jə ləgə pəhiṭt̪ə
 bədʒələũ-

"bʰa:jə s̪a:hiəbə, go:ɾə ləgəɪ tʰi:."

go:ɾə la:gəbəkē: əpəṇa: v̪ɪtʃa:re: əpəṇe: budʒʰi rəhələ tʰe:ləũ
 dʒe: əpəṇa: s̪əbʰəkə dʒe: pa:r̪i:va:ɪkə-s̪a:ma:dʒikə
 be:vəhi:rə ətʰi t̪ə_ɪ əṇuku:lə bədʒələũ. mudā: di:nəbənḍʰu
 bʰa:jə əpəṇa: mənə: budʒʰi rəhələ tʰələ: dʒe: go:ɾə ləgəɪkə
 ma:ne: bʰe:lə s̪əge-s̪əge tʃələbə. mənəme: bʰələ: dʒe:
 di:nəbənḍʰu bʰa:jəkē: utʰəɪtə hi:ṇu mudā: be:vəhi:ɪkə
 pəkʃə mədʒəgu:t̪ə tʰiṇhi:.. a:s̪i:rəva:d̪ə d̪ə_ɪs̪ə pəhiṇe:

bədzəla:-

"pəhiŋe: tʃəuki:pərə bəɹsəhə. pətʃʰa:ɪtə səbʰə kitʃʰu hie:tə_ɪ." o:na:, məŋəme: bʰe:lə dʒe: kəhiəŋə, bʰa:jə, a:bə tʃə kurəɹi:kə tʃələŋə bʰə/ ge:lə ətʃʰɪ, tʃəuki:kə prətʰa: tʃə pura:ŋə pəɹi ge:lə. mudə: ləgəle: əpəŋe: məŋə ro:kələkə dʒe: e:hiəŋo: tʃə səmbʰəvə bʰə_ɪje: səkəre: dʒe: be:kəti:-be:kəti:kə du:ri:pərə, ma:ŋe: sʌ:ma:dʒikə, sʌ:mpɹəɹdʒikə, dʒa:ti:jə ɪtʃa:ɹi, ləgəme: bəɹsə vitʃa:ɹə-viməɹʃə kəri:. tʃə: tʃuppe: rəhəbə ŋi:kə budʒʰələũ. tʃəbi:tʃə məŋəme: e:kəɹa: vitʃa:ɹə əpəŋe: upəikə ge:lə. upəkələ i: dʒe: dʒəkʰəŋə gəpə-səppəkə krəmə furu: hie:tə tʃəkʰəŋə tʃe:hiəŋə pɹəŋə bʰa:ikə a:gu:me: ra:kʰɪ de:bəŋə, dʒe:kəra: pʌrəbəɹ a: kəɹəime: ma:sə: dʒiŋəsə be:ɹi: səməjə ləgəŋə. əŋe:re: tʃə kəŋi:je: ka:ləkə pətʃʰa:ɪtə, dʒəkʰəŋə bədzəɹsə məŋə əkətiʰe:təŋə tʃə bədzəbe: kəɹəɹa: dʒe: 'dʌ:səɹə dʒiŋə le: rəhiə: dʌhiəkə', əŋe:re: ŋe: səmbəŋdʒʰə-sʌ:tɹə bəŋi dʒa:e:tə. dʒə_ɪsə a:va:dʒa:hi:kə dʒa:ɹə kʰudʒi dʒa:e:tə.

bəɹsəte: dʒi:ŋəbəŋdʒʰu bʰa:jə bədzəla:-

"bəua:, əŋətʃiŋhiə:ɹə tʃə ŋəhi mudə: ədʰətʃiŋhiə:ɹə tʃə dʒəru:ɹə tʃəhə, tʃə: pəhiŋe: əpəŋə pəɹi:tʃə dʌ/ɹa:e:."

tʃəbi:tʃə ă:gəŋəsə kʌsumă:ŋi: tʃa:hiə ŋe:ŋe: dʌrəbədʒdʒa:pərə pəhiŋtʃə tʃəuki:pərə tʃa:hiə ra:kʰɪ a:gu:me: tʰa:tʰə bʰə/ ge:ləŋə. pətʃi:kə: tʰa:tʰə bʰe:lə dʒi:ŋəbəŋdʒʰu bʰa:jə de:kʰələŋə dʒəru:ɹə mudə: tʃəjo: a:gu: bədzəla:-

"bəua:, əpəŋə: səbʰəkə dʒe: ŋəɹi:kə pəkʃə ətʃʰɪ, o: əi ru:pəkə ətʃʰɪ dʒe: tʌ:ra: tʃa:hiə pi:a:e:bə həməra: bəɹədʒi:tə kəɹəkə tʃa:hi:, mudə: pəɹi:ve:ɹə e:hiəŋə bəŋi ge:lə ətʃʰɪ dʒe: o: əpəma:ŋədʒəŋəkə ma:ŋələ dʒa:e:tə."

dʒi:ŋəbəŋdʒʰu bʰa:ikə vitʃa:ɹə dʒe:ŋa: tʃə:hi-de: kəpə:ɹəme: la:gələ tʃəhiŋa: məŋə dʒəŋədʒəŋa: ge:lə. əpəŋe: kitʃʰu əi dʒa:re: ŋə_ɪ ba:dʒi: dʒe: a:gu:me: e:la: pətʃʰa:ɪtə dʒə ba:dʒəbə dʒe: tʃa:hiə ŋə_ɪ pi:bəɹ tʃi:, sɹe: tʃə sʌra:səɹə dʒʰu:tʰə hie:tə. tʃə:, pəhiŋe: dʒi:ŋəbəŋdʒʰu bʰa:jəkə: tʃa:hiə hi:tʰəme: lə de:ləŋə, pətʃʰa:ɪtə əpəŋe: le:ləũ. dʒi:ŋəbəŋdʒʰu bʰa:jə bədzəla:-

"əppəṇṇə pəritʃəjə pəhiṇe: dā:e:, bəua:."

pəritʃəjə dīṇṇə, muda: ki: pəritʃəjə dīṇṇə..! əgə-dīgəme: pəṛi ge:ləu. əpəṇṇe: məṇṇəkē: sakkəṭṭə kəṛəṭṭə vitʃa:rələu dze: dʒəhiṇa: kəule:dʒəme: ʃikʃəkəkə a:gu: ko:ṇo: prəʃṇe: rəkʰəi tʃʰe:ləu a:ki uttəre: dā_1 tʃʰe:liṇṇə tʃhiṇa: putʃʰəbo: kəṛəbəṇṇə a: uttəro: dē:bəṇṇə bəḍʒələu-

"bʰa:jə sɑ:hiəbə, t̪i:ṇə sɑ:lə pəhiṇe: bi:e:. pa:sə kəe: kəule:dʒə tʃʰo:rələu. kəule:dʒə tʃʰo:rəṭṭə-tʃʰo:rəṭṭə məṇṇəme: utʰi ge:lə dze: ṇo:kəri: dʒi:vəṇṇə bɑ:ṇhiələ dʒi:vəṇṇə hiə:ie:. dze: dʒi:vəṇṇə ʃuru: kəṛəbə vəe:hiə dʒi:vəṇṇə əṇṭṭə t̪əkə bəṇṇələ rəhiəṭṭə. muda: məṇṇəkə ma:likə məṇṇukkʰə t̪ṣ̌ se: ṇəhi tʃʰi:, kəkʰəṇṇə əpəṇṇə ru:pə bəḍərlə dʒi:vəṇṇə bəḍərlə səkəie:. t̪əkʰəṇṇə t̪ṣ̌ dʒi:vəṇṇəkə šəgə məṇṇəkə dʒʰəgəṛa: hiə:ṭṭə. məṇṇəkə dʒʰəgəṛa:kə rəgəṛa:kə bʰa:rə dē:hiə t̪ʰo:re: utʰa: səkəie:, o: t̪ṣ̌ t̪əre:-t̪əṛə gəli dʒa:e:ṭṭə. t̪ṣ̌e: ga:me:me: rəhi švəṇṇirmit̪ə rəʃṇṇa: əpəṇṇe: dʒəkā: kəṛəe: tʃʰa:hiə tʃʰi:."

hiəməṛə bɑ:ṭṭə šṇṇi dī:ṇəbəṇṇḍʱu bʰa:ikə məṇṇə o:hiṇa: əliʃa: ge:ləṇṇə dze:ṇa: ko:ṇo: sɑ:ge:kə pa:t̪ə a:ki pʰu:le:-pətti:, ga:tʃʰəṣṣ̌ə hiəṭṭə: pəʃʰa:ṭṭə əliʃa: dʒa:ie:. kiʃʰu putʃʰəṣṣ̌ə pəhiṇe: dī:ṇəbəṇṇḍʱu bʰa:jə hiʃa:ši-hiʃa:ši hiəməṛə tʃʰe:hiəra: d̪iʃṣ̌ə dē:kʰəe: ləgəla:. t̪əibi:tʃə əpəṇṇe: məṇṇə kəhi dē:ləkə dze: dʒəkʰəṇṇə əkʰəṇṇə t̪əkəkə dʒi:vəṇṇəme: dī:ṇəbəṇṇḍʱu bʰa:jəṣṣ̌ə ko:ṇo: šəmbəṇṇḍʱə-šəro:kɑ:rə ṇə_1 rəhiələ əʃʰi, t̪əkʰəṇṇə t̪ṣ̌ dʒəhiṇa: hiəməṛa: prəṭi o: ṇirmələ-ṇiʃʰələ tʃʰəiṭṭə tʃhiṇa: t̪ṣ̌ hiəməhiṇi: tʃʰi:hiə:. t̪ə_1ṣ̌ə dʒi:vəṇṇəkə bʰu:mi šəhiṭṭə əʃʰie:. əpəṇṇə tʃʰe:hiəra:kē: o:hiṇa: bəṇṇəuṇe: rəhiələu dze:ṇa: kəule:dʒəme: ʃikʃəkəkə a:gu: bəṇṇəuṇe: rəhiə_1 tʃʰe:ləu.

məḍʱjəjugi:ṇə kəvi dʒəkā: ṇəkʰə-šikʰə ru:pə še:hiə dē:kʰələu a: šikʰə-ṇəkʰə ru:pə še:hiə dē:kʰəbe: ke:ləu, bʰələ: dʒi:vəṇṇəkə šikʰə-ṇəkʰə a:ki ṇəkʰə-šikʰə pəre:kʰə pe:ləu va: ṇəhi. muda: dī:ṇəbəṇṇḍʱu bʰa:jə še: ṇəhi, o: vəṛṭəma:ṇəkə bi:ṛṭəma:ṇə ru:pə dē:kʰələṇṇə. dī:ṇəbəṇṇḍʱu bʰa:jə bəḍʒəla:-

"bəua:, əpəṇṇe: dʒəkā: ki: kəhiələhiəkə?"

ṇi:kə dʒəkā: kiʃʰu budʒʰələ rəhiəṭṭə t̪əkʰəṇṇə ṇe:, še: t̪ṣ̌ ṇi:kə dʒəkā: kiʃʰu budʒʰələ tʃʰələ ṇəhi, kəṇṇiə: dʒʰā:kəiṭṭə

bədzələu-

"bʰa:jə ʂa:ɦəibə, əpəne:ʂə bʰe:tə kərəikə jəe:ɦə ka:rəŋə ətʃʰi."

ʂəbʰə ba:tə ʂuɳi di:ŋəbəŋdʱu bʰa:jə bədzələ:-

"bəua:, ɦəri əŋəŋtə ɦəri kəʈʰa: dʒəkā: dʊɳijā: əŋəŋtə ətʃʰi. dʊɳijā:me: ʂa:tə ərəbə məŋŋukkʰəkə ʃəkəle:-tə: ɳəɦi, ʂa:tə ərəbə rəgəkə buddʱi-vi:vəkə ʂe:ɦo: tʃʰə_I. e:ɦie:ŋə ətʃʰa:ɦə dʊɳijā:me: ke: ke:te: əpəŋa:kē: tʰa:ɦi ʂəkəʈə, jəe:ɦə bʰe:lə məŋŋukkʰəkə buɽdʱikə buddʱiməʈa:."

di:ŋəbəŋdʱu bʰa:ikə viʈʃa:rə ʂuɳi dʒe:ŋa: məŋŋəkə bʰa:və bʰu:mi bədzələe: ləgələ. ʂəkrəmiʈə ɦo:itə bʰa:və-bʰu:mi dde:kʰə məŋŋə tʃʰəɦəkə utʰələ-

"bʰa:jə ʂa:ɦəibə, əpəŋə rətʃəŋa:?"

di:ŋəbəŋdʱu bʰa:jə bədzələ:-

"be:vəɦa:rəme: ki: dde:kʰəi tʃʰəɦəkə, məŋŋəme: ko:ŋo: kəʈʰa:-piɦa:ɳi:kə tʃʃitʀə tʃʰəɦə, a: ʂo:dʒʰa:me: o:isə viʈʃitʀə ru:pə dde:kʰəi tʃʰəɦəkə, e:ɦie:ŋə pəriʂtʰiʈime: əpəŋe: məŋŋə ɳe: ʂvəŋiɾmiʈə ra:ʂta: bəŋəutə."

ɳəʃa:-pa:ŋə ke:la:kə pətʃʰa:itə dʒe:ŋa: məŋŋəkə viʈʃa:rə ugaɽumə kərəitə ɡʱuməe: ləgəie: tʃʰiɦa: əpəŋo: məŋŋəme: bʰe:lə. di:ŋəbəŋdʱu bʰa:ikə viʈʃa:rəkē: əgi:ka:rə kərəitə bədzələu-

"muɽa:?"

di:ŋəbəŋdʱu bʰa:jə bədzələ:-

"məŋŋukkʰə ʂvətəʈtʀə pra:ɳi: tʃʰi:. tʃe: ʂvətəʈtʀə dʒi:vəŋə bəŋa: dʊɳijā:me: kiʈʰu kərəbə ətʃʰi. bəʂə, e:təbe:."

(07 əgəʂtə 2022)

-dʒəgədi:ʃə prəʂa:ɽə məŋdələdʒi:kə dʒəŋmə mədʱubəŋi: dʒi:la:kə be:rəma: ɡa:məme: 5 dʒula:i: 1947 isvi:me: bʰe:ləŋə. məŋdələdʒi: ɦiɳdi: e:və ra:dʒəŋi:ti ʃa:ʂtrəme: e:mə.e:kə əɦəɽta: pa:bi dʒi:viko:pa:rdʒəŋə ɦe:tu kriʃi ka:rjəme: ʂələgŋə bʰəʈ ru:tʃi pu:rvəkə ʂama:dʒə ʂe:va:me: la:ɡi ɡe:la:. ʂama:dʒəme: vja:ptə ru:ɽʰiva:di: e:və ʂa:məŋti: vjəvəɦa:rə ʂa:ma:dʒikə vika:ʂəme: ɦiɳəka: va:dʱəkə budʒʰi

pəɾələɪɳə. pʰələtə: dʒəmi:ɳɖa:rə, ʂa:məntəkə ʂəgə ga:məme:
 purədʒo:rə ləɾa:ɪ tʰa:tʰə bʰəʔ ge:ləɳə. pʰələtə: mənɖələdʒi:
 əpəɳə dʒi:vəɳəkə ədʱikā:fə ʂəməjə ke:ʂə-mo:kəɖəma:,
 dʒəhələ ja:tɾa:ɖime: vjəti:tə ke:lə:hə. 2001 ɪsvi:kə pətʃʰa:itə
 ʂa:hiɳjə le:kʰəɳə-kʂe:tɾəme: e:lə:. 2008 ɪsvi:ʂə vibʰɪɳɳə pətɾə-
 pətɾika:ɖime: hiɳəkə rətʃəɳa: pɾəka:ʃitə hua ləgələɳə. gi:tə,
 ka:vjə, ɳa:təkə, e:kā:ki:, kəʃʰa:, upəɳja:ʂə itja:ɖi ʂa:hiɳjəkə
 məulikə viɖʰa:me: hiɳəkə əɳəvəɾətə le:kʰəɳə əɖvi:ti:jə ʂiɖɖʰə
 bʰəʔ rəhələɳə ətʃʰi. əkʰəɳə ɖʰəɾi ɖəɾdʒəɳə bʰəɾi
 ɳa:təkə/e:kā:ki:, pā:tʃə ʂa:e:ʂə u:pəɾə gi:tə/ka:vjə, uɳɳəɪʂə
 go:tə upəɳja:ʂə a: ʂa:tʰe: a:tʰəʂa:e: kəʃʰa:-kəhə:ɳi:kə ʂəgə
 kitʃʰu məhəʈvəpu:rə viʂəjəkə fo:ɖʰa:le:kʰə a:ɖikə
 puʂtəkə:ka:rə, ʂa:e:ʂə u:pəɾə grəɳtʰəme: pɾəka:ʃitə tʃʰəɳə.
 miɳʰila:-məiɳʰili:kə vika:ʂəme: ʃɾi: dʒəgəɖi:fə pɾəʂa:ɖə
 mənɖələdʒi:kə jo:gəɖa:ɳə əviʂməɾəɳi:jə tʃʰəɳə. i: əpəɳə
 ʂəʈəʈə krija:ʃi:ləʈa: o: rətʃəɳa: ɖʰəɾmiɳtə:kə le:lə vibʰɪɳɳə
 ʂəʂtʰa:ʂəbʰəkə ɖva:ra: ʂəmma:ɳitə/purəʂkɾitə hio:itə rəhələ:
 ətʃʰi, jaɳʰa:- viɖe:hə ʂəmpa:ɖəkə mənɖələ ɖva:ra: ga:məkə
 dʒiɳəgi: 'ləgʰu kəʃʰa: ʂəgɾəhə le:lə 'viɖe:hə ʂəmma:ɳə- 2011',
 'ga:məkə dʒiɳəgi: və ʂəməgɾə jo:gəɖa:ɳə he:tu ʂa:hiɳjə
 əka:ɖe:mi: ɖva:ra:- 'təigo:rə liɳɾe:tʃəɾə e:va:ɾə- 2011',
 miɳʰila: məiɳʰili:kə uɳɳəjəɳə le:lə ʂa:kʂəɾə ɖəɾəbʰəga:
 ɖva:ra:- 'vəiɖe:hə ʂəmma:ɳə- 2012', viɖe:hə ʂəmpa:ɖəkə
 mənɖələ ɖva:ra: 'ɳəi ɖʰa:rəi: 'upəɳja:ʂə le:lə 'viɖe:hə ba:lə
 ʂa:hiɳjə purəʂka:rə- 2014', ʂa:hiɳjəme: ʂəməgɾə jo:ɖa:ɳə le:lə
 e:ʂə.e:ɳə.e:ʂə. glo:bələ ʂe:miɳəɾi: ɖva:ra: 'kəufiki: ʂa:hiɳjə
 ʂəmma:ɳə- 2015', miɳʰila:-məiɳʰili:kə vika:ʂə le:lə ʂəʈəʈə
 krija:ʃi:lə rəhəba:kə he:tu əkʰilə bʰa:rəti:jə miɳʰila: ʂəgʰə
 ɖva:ra:- 'vəiɖjəɳa:tʰə miʃɾə 'ja:ɳɾi: 'ʂəmma:ɳə- 2016', rətʃəɳa:
 ɖʰəɾmiɳtə:kə kʂe:tɾəme: əmu:ljə jo:gəɖa:ɳə he:tu dʒjo:tʂɳa:-
 mənɖələ ɖva:ra:- 'kəumuɖi: ʂəmma:ɳə- 2017', miɳʰila:-
 məiɳʰili:kə ʂəgə əɳjə utkɾiʂtə ʂe:va: le:lə əkʰilə bʰa:rəti:jə
 miɳʰila: ʂəgʰə ɖva:ra: 'ʂvə. ba:bu: ʂa:he:və tʃəuɖʰəɾi:
 ʂəmma:ɳə- 2018', tʃe:təɳa: ʂəmiti, pətəɳa:kə pɾəʂiɖɖʰə 'ja:ɳɾi:
 tʃe:təɳa: purəʂka:rə- 2020', məiɳʰili: ʂa:hiɳjəkə əhəɳɳiʃə ʂe:va:

a: s̥ridʒəṇṇə hie:tu miṭʰila: s̥ā:s̥kriṭikə s̥əməṇṇəvəjə s̥əmiṭi,
guva:ha:ti:-əṣəmə d̥va:ra: 'ra:dʒəkəmələ t̥ʃəudʰəri: s̥a:hiṭjə
s̥əmma:ṇə- 2020', bʰa:rətə s̥əṛaka:rə d̥va:ra: 's̥a:hiṭjə
əka:de:mi: purəṣka:rə- 2021' t̥əṭʰa: s̥a:hiṭjə o: s̥ā:s̥kriṭime:
məhəṭvəpu:ṇə əvəḍa:ṇə le:lə əməṛə ʃəhi:ḍə ra:məpʰələ
məḍələ viṭʃa:rə mət̥ʃə d̥va:ra: 'əməṛə ʃəhi:ḍə ra:məpʰələ
məḍələ ra:ṣtri:jə purəṣka:rə- 2022'

rət̥ʃəṇṇa: s̥ā:s̥a:rə : 1. iṇḍrəḍʰəṇṇuṣi: əka:s̥ə, 2. ra:ti-d̥iṇṇə, 3. ti:ṇṇə
d̥ʒe:ṭʰə e:ga:rəhəmə ma:gʰə, 4. s̥əriṭa:, 5. gi:ṭā:d̥ʒəli, 6.
s̥ukʰa:e:lə po:kʰərikə d̥ʒa:ṭʰə, 7. s̥əṭəbe:ḍʰə, 8. t̥ʃuṇəuṭi:, 9.
rəhəṣa: t̥ʃəuri:, 10. ka:məḍʰe:ṇu, 11. məṇṇə məṭʰəṇṇə, 12. əka:s̥ə
gəḍga: - kəviṭa: s̥āgrəhə. 13. pəṭʃəvəṭi:- e:kā:ki: s̥āṭʃəjəṇṇə. 14.
miṭʰila:kə be:ṭi:, 15. kəmp̥ro:ma:īd̥ʒə, 16. d̥ʒʰəme:lija: b̥ra:hə,
17. rəṭṇa:kəṛə d̥əkəṭṭə, 18. s̥vəjəvəṛə- ṇa:ṭəkə. 19. məula:ilə
ga:t̥ʃʰəkə pʰu:lə, 20. uṭṭʰa:ṇə-pəṭṭəṇṇə, 21. d̥ʒiṇṇəgi:kə d̥ʒi:ṭə, 22.
d̥ʒi:vəṇṇə-məṛəṇṇə, 23. d̥ʒi:vəṇṇə s̥āgʰəṛs̥ə, 24. ṇəi d̥ʰa:ṭəie:, 25.
bəṭəki: bəhiṇṇə, 26. bʰa:d̥əvəkə a:ṭʰə əṇṇi:ra:, 27. s̥əḍʰəva:-
viḍʰəva:, 28. ṭʰu:ṭʰə ga:t̥ʃʰə, 29. īd̥ʒd̥ʒəṭə gəma: īd̥ʒd̥ʒəṭə
bāṭʃe:ləu, 30. ləhəṣəṇṇə, 31. pəḍgu, 32. a:məkə ga:t̥ʃʰi:, 33.
s̥uṭʃiṭa:, 34. mo:ṭəpəṛə, 35. s̥ākalpə, 36. əṇṇimə k̥ṣəṇə, 37.
kuṇṭʰa:- upəṇṇi:s̥ə. 38. pəjəṣuṇi:- prəbəṇḍʰə-ṇiḇəṇḍʰə-
s̥əma:lo:t̥ʃəṇṇa:. 39. kəlija:ṇi:, 40. s̥əṭəma:e:, 41. s̥əməḍʒʰəuṭa:,
42. ṭa:məkə ṭəməgʰəilə, 43. bi:rā:gəṇṇa:- e:kā:ki:. 44.
ṭəre:gəṇṇə, 45. bəḍʒəṇṇi:-budʒʰəṇṇi:- bi:hiṇṇə kəṭʰa: s̥āgrəhə.
46. ʃəbʰuḍa:s̥ə, 47. rəṭəṇṇi: kʰəṭʰə- ḍi:rgʰə kəṭʰa: s̥āgrəhə. 48.
ga:məkə d̥ʒiṇṇəgi:, 49. əṛḍḍʰā:giṇi:, 50. s̥əṭəbʰəṭja: po:kʰəiṛə,
51. ga:məkə ʃəkələ-s̥u:rəṭə, 52. əṛəṇṇə məṇṇə əṛəṇṇə d̥ʰəṇṇə, 53.
s̥əməṛəṭʰa:ikə bʰu:ṭə, 54. əṛəṇṇə-bi:ra:ṇə, 55. ba:lə go:pa:lə,
56. bʰəkəmo:ṭə, 57. uləba: t̥ʃa:urə, 58. pəṭəḍʒʰa:ṭə, 59.
gəṭʰəṇṇəgəṛə hi:ṭʰə, 60. ləḍʒəbīd̥ʒi:, 61. ukəṭu: s̥əməjə, 62.
məḍʰuma:t̥ʃʰi:, 63. pəṣe:ṇa:kə d̥ʰəṛəmə, 64. guṛa:-kʰuḍḍi:kə
ro:ṭi:, 65. pʰələhi:ra:, 66. kʰəṣəṭṭə ga:t̥ʃʰə, 67. e:gəṭʃʰiṭʰa:
a:məkə ga:t̥ʃʰə, 68. ʃubʰəṭʃiṇṇəkə, 69. ga:t̥ʃʰəpəṛə s̥ā kʰəṣələ:,
70. d̥əbʰi:ja:e:lə ga:mə, 71. guṭe:ṭi: ḍa:s̥ə, 72. muṛi:ja:e:lə

g^harā, 73. bi:rā:gaṇa:, 74. śmṛiti fe:ṣa, 75. be:ti:kā pāruka^h,
76. kra:ṇṭijo:ga, 77. trika:lādārṣi:, 78. pāṭi:ṣa ṣa:lā pāt^hua:
ge:lāi, 79. dō:hāri: hā:kā, 80. śub^hima:ṇi: dṛiṇāgi:, 81.
dē:k^halā dṛiṇā, 82. gāpāka pija:hulā lo:kā, 83. dṛiva:li:kā di:pā,
84. āpāṇā ga:mā, 85. k^hilāto:ṛā b^hu:mi, 86. tṣiṭāvāṇakā
ṣika:rā, 87. tṣaurāṣa k^he:tākā tṣaurāṣa upādṛā, 88. śamajāṣṭ
pāhiṇe: tṣe:tā kiṣa:ṇā, 89. b^haukā, 90. ga:mākā a:fa: tuṭi ge:lā,
91. pāṣe:ṇā:kā mo:lā, 92. kriṣijo:ga, 93. hā:ralā tṣe:hāra:
dṛi:ṭalā ru:pā, 94. rāhāi dṛo:kārā pāriṇa:rā, 95. kārṭa:kā rāḡā
karmākā ṣāḡā, 96. ga:mākā ṣu:raṭā bādāilā ge:lā, 97. aṇṭima
pāri:kṣa:, 98. g^harākā k^hartṣā, 99. ṇi:kā t^hakā:ṇā t^hake:lāi, 100.
dṛi:vāṇakā karmā dṛi:vāṇakā marmā, 101. ṣāṭṣārāṇā, 102.
b^hari māṇā ka:dṛā, 103. a:e:lā a:fa: tṣālī ge:lā, 104. dṛi:vāṇā
dā:ṇā tāt^ha: 105. āpāṇā ṣa:ti:- lāg^hu kāt^ha: ṣāḡrāhā.

ai rātṣāṇa:pārā

apāṇā

mātṣvja editorial.staff.videhā@gmail.com pārā pāt^hu:u.

3.8.dṛāgādi:ṣā prāṣa:dā māṇḡalā- mo:ṛāpārā (d^ha:ra:va:hika
upāṇja:ṣā)

दृङ्गदृङ्गि: ज्ञ प्रज्ञा: दृङ्ग मण्डला

मो:रपरा (dʰa:ra:va:fukə upənja:sə)

दृङ्ग:सरा पञ्चा:व

məʃi: ɐtʰa:mə kufɐ:sərə ru:kəla: nəɦi. gəpə-səppə ke:la:kə
 pətʃʰa:ɪtə ma:nɐ: məʃa:sə ʋɪtʃa:rə le:la: pətʃʰa:ɪtə, kufɐ:sərə
 dʒəɦɪɪa: ge:lə tʃʰəla: tʃʰɪɪa: ləgəle: əpəɪə ga:mə ɡʱumɪjō:
 ge:la: ɐtʰa:mə i: nəɦi budʒʰəbə dʒe: kufɐ:sərəkē: məʃe: ki
 məʃi:e: a:ki dɐ:vəɪe:, rəɦəile: nəɦi kəɦələkəɪə. sʌbʰə
 kəɦələkəɪə, mudə: ka:dʒulə lo:kəkə dʒi:vəɪə ka:dʒəme:
 tɐ:nə: dʒulɪ bəɦɪa: dʒa:ɪe: dʒe: əpəɪə suɖʰi-budʰi sʌbʰə
 bɪsəɪə ka:dʒəkə sʌgə dɐʋɐe: ləgəɪe:. tʃa:ɪɪ-pā:tʃə sʌ:ləkə
 kələkəttə: prəʋa:səkə əɪubʰəvi: dʒi:vəɪə kufɐ:sərəkē: tɐ:nə:
 sɪkʰa: dɐ:nɐ: tʃʰe:ləɪə dʒe: budʒʰi ge:la: dʒe: məɪukʰə
 sʌkəɪo: bəɪɪdʰəɪsə bəɦɪa:e:lə ətʃʰi, mudə: ga:e-məɦi:sə
 dʒəkā: dɔ:ɪi: gərədəɪəme: nəɦi ləgələ tʃʰəi. kufɐ:sərə ɲi:kə
 dʒəkā: budʒʰəe: ləgələ tʃʰəɪtʰə dʒe: sʌ ijo: ki ɦəɖʒa:ro:
 ba:ɦɪə-tʃʰe:kəme: məɪukʰə ba:ɦɪələ ətʃʰi mudə: o: ətʃʰi
 dʒi:vəɪəkə krija:, be:vəɦa:rə a: ʋɪtʃa:rəme:. mudə: sɐ:
 əkʰəɪə nəɦi, əkʰəɪə e:təbe: dʒe: kufɐ:sərə kəʋlɦuke: bʰəɪ
 sʌməjə dɐ:kʰə ma:nɐ: bi:tʃəkə e:kə dɪɪə, əpəɪo: tʌjja:ɪi:kə
 sʌgə pəɦɪa:rə-sʌma:dʒəsə bʰē:tə kərəɪtə, əpəɪə
 əɪupəstʰɪtɪkə bʰa:rə pəɦɪa:rə-sʌma:dʒəpərə dɐ:la: pətʃʰa:ɪtə
 ga:mə tʃʰo:ɪɪ ba:ɦəə dʒe:tə:.

bi:tʃə rəstə:me:, ma:nɐ: dɐ:vəɪə ɐtʰa:məkə rəstə:kə
 bi:tʃəme:, dʒəkʰəɪə kufɐ:sərə pəɦɪtʃəla: tʌkʰəɪə dɐ:vəɪəkə

kalakattā: t̥haurā-t̥hē:ka:ṇapārā ṇaḍḍāirā gəlāṇṇa. ṇaḍḍāirā
 ḍā:ite: budḍhī pāḷāṇṇa ḍē: ḍḍāhīṇa: ko:t̥hī:me: t̥jā:urā
 rāhīṇṇe: ke:fiṇṇo: b̥huk̥hālā-ḍuk̥hālā ābh̥ja:gəṭṭā vā: ke:t̥ṭābo:
 ābh̥ja:gəṭṭā kie: ṇe: ḍārābāḍḍā:parā ā:bāḷṭhā mudā: t̥ṭā_īṣṭ kī
 g̥hārābh̥ja:kā mūfiā ḍḍāhīṇa: t̥hō:t̥ṭābo: māli:ṇṇa ṇṇā_ī hō:ie:
 t̥ḍāhīṇa: kuṣe:ṣārākā māṇṇāme: ṣe:fiō: ut̥hālāṇṇa. māṇṇāme:
 ut̥hālāṇṇa ḍē: ḍḍāḷhāṇṇa kāmā:ṣuṭṭā bāṇṇi ḍḍāṇṇmā ṇe:ṇe: t̥j̥hī:
 t̥ḷāḷhāṇṇa kā:ḍḍāḷhā kāmī: ḍuṇṇijā.me: āṭ̥j̥hī. kā:ḍḍāḷhā kāmī: t̥ḷ
 o:kārā: le: āṭ̥j̥hī ḍē: ḍḍi:bālā:fiā puruk̥hā ā:kī b̥hārāṭ̥j̥hulā:fi
 ṣṭri:gəṇṇā ḍḍāḷhā: kā:ḍḍāḷhā t̥pāuṭi: hō:ie:. mudā: ḍē:
 kā:ḍḍāḷhā kārṭā: āpāṇṇa:kē: budḍhāie:, o: āpāṇṇa kī:ṭṭāpāṇṇa
 ḍe:k̥hā mā:ṇṇāvākā ru:pā ḍe:k̥hāie:. ḍḍāḷhāṇṇa mā:ṇṇāvi:jā
 ḍriṣṭīṣṭṭā ḍuṇṇijā: ḍiṣṭā t̥ḷāḷhāie: t̥ḷāḷhāṇṇa ṣāuṣṣe: ḍuṇṇijā: e:kke: rāḡgā
 ṇe: ḍe:k̥hāba:me: ā:bāe: ləḡgāi t̥j̥hā 1.
 kuṣe:ṣārākā māṇṇāme: ḍḍāhīṇa:-ḍḍāhīṇa: e:ka:-e:ki: pāṣṇā
 ṣābhā ut̥hāe: ləḡgāṇṇa t̥ḍāhīṇa: k̥hāṇḍāṇṇa-māṇḍāṇṇa kārāṭṭā
 ḍḍāva:bo: ṣābhā māṇṇāme: b̥iṭṭāṭṭāe: ləḡgāṇṇa ḍḍā_īṣṭ
 gā:mākā rāṣṭā:kā t̥hē:ka:ṇe: ṇe: rāhālāṇṇa ḍē: ke:t̥ṭe: rāṣṭā:
 kārṭi ge:lā mā:ṇe: t̥pāi ge:lāu ā: ke:t̥ṭe: bā:ki: āṭ̥j̥hī. ḍe:vāṇṇākā
 pāṭṭi pāhīlā pāṣṇā kuṣe:ṣārākā māṇṇāme: ut̥hālāṇṇa ḍē: e:kārṭā:
 o:fiṇṇā māṇṇukk̥hākā b̥hā:rā kā:ṇṇhāpārā t̥j̥ārṭi rāhālā āṭ̥j̥hī
 ḍē:kārā: ṇe: ṇā:mā-gā:mā lik̥hā/ābhāi t̥j̥hāi ā: ṇe: ṣā:e: t̥ḷākā
 gāṇṇāle: hō:ī t̥j̥hāi. māṇṇāme: ḍḍāhīṇa: kuṣe:ṣārākē: vīṣṇmājā
 b̥hē:lāṇṇa t̥ḍāhīṇa: āpāṇṇa ḍḍi:vāṇṇa-ḍḍā:parā glā:ṇṇijō: b̥hē:be:
 ke:lāṇṇa mudā: āpāṇṇe: māṇṇā kāhālākāṇṇa ḍē: pāhā:ṭi:
 īlā:kā:me: gāḍḍāhā:-ṣāva:ri: pā:t̥hārā t̥ukārṭā:kā b̥hā:rā lā:ḍi
 ḍḍāḷhāṇṇa āpāṇṇa kārṭāṭṭā b̥iṇṇu pāhāru:ḍā:ro:kā ṇṇimā:fi
 ṣṭākāie: t̥ḷāḷhāṇṇa ḍe:vāṇṇa kīṭ̥j̥hū t̥j̥hī: t̥ḷ māṇṇukk̥hākā b̥āṭ̥j̥ṭā:
 t̥j̥hī: kīṇe:. māṇṇukk̥hē: ṇe: mā:īkā pē:t̥e:me: ṣuk̥hāḍe:vā ṣāṇṇā
 ḍḍā:ṇi: puruṣā bāṇṇāla:. t̥ḷṭhā:mā ḍe:vāṇṇa kīṭ̥j̥hū t̥j̥hī: t̥ḷ
 māṇṇuk̥hā t̥j̥hī: kīṇe:. ḍē: ḍē: ḍe:k̥hāṭṭā t̥e:kārā: ṣik̥hābāṭṭā
 t̥j̥ālābhāi ḍē: p̥hālā:-p̥hālā: t̥j̥hī: ā: e:kārā kā:ḍḍā p̥hālā
 t̥hā:mā hō:ī t̥j̥hāi, ḍḍāḷhāṇṇe: pāṭ̥j̥ṭājā ā: pā:t̥ṭā ḍuṇṇu: ṣāḡge:
 ḍḍāṭṭā t̥j̥ālābhāi t̥ḷāḷhāṇṇe: ṇe: ḍe:vāṇṇo: ḍe:vāṭṭe: ḍḍāḷhā: bāṇṇāṭṭā
 ḍḍā:e:t̥ṭā! kuṣe:ṣārākā māṇṇā mā:ṇi ge:lāṇṇa ḍē: ḍe:vāṇṇa

(vədzənpədə:rə vəstu) ugʰəikə tʃələinə ma:tʰə a: kənfia:pərə
ləʃ kəʃ tʃələikə ətʃʰi. na:ro:-dʰa:nəkə bo:dʒʰə a: dʒa:rəno:-
ka:tʰi:kə bo:dʒʰə lo:kə ma:tʰəpərə ləʃ kəʃ tʃələi tʃʰəiʃʰə.
təisəgə ləkəti: va: bā:sə a:ki ko:ŋo: a:ne: vəstu ka:nʰəpərə
ugʰəi tʃʰəiʃʰə, mudə: ənnəkə go:də:məkə ka:dʒə tʃə pi:tʰəpərə
bo:ra: utʰa: ugʰəikə ətʃʰi....

uŋətəitə-puŋətəitə kuʃe:sərekə mənə əpəne: ka:dʒəpərə
e:ləinə tʃə mo:nə pətələinə dʒe: əpəno: tʃə o:fiŋa: tʃʰe:ləu
dʒəfiŋa: əkʰəŋə dʒe:vəŋə ətʃʰi. dʒəfiŋa: əpəna: dʒe:fiəme:
tə:kəʃ ətʃʰi tʃəfiŋa: ne: dʒe:vəŋo:kə dʒe:fiəme: tʃʰəi, təkʰəŋə
kie: ne: ka:dʒə kəʃ səkəie:.

dʒəkʰəne: dʒe:vəŋəkə ka:dʒə kərəi dʒə kuʃe:sərekə nədʒəirə
bətʰələinə ki dʰəla:nəpərə dʒəfiŋa: ga:ti:kə gəti tʒe:dʒə bʰəʃ
dʒa:ie: tʃəfiŋa: bʰe:ləinə. bʰe:ləinə i: dʒe: go:də:məkə
ka:dʒəkə mədʒu:ri: ko:ŋo: ki səməjəme: ba:nʰələ ətʃʰi dʒe:
e:tʒe: gʰəŋta: ka:dʒə kəru: tʒe:kərə bədʒəla: e:tʒe: mədʒu:ri:
dʒe:bə. go:də:məkə ka:dʒə tʃə o:fiŋə ətʃʰi dʒə_ime: bo:ra:kə
fiŋa:bəʃ, ma:ne: e:kəʃʰa:məʃ dʒo:səra tʰa:mə kərikə,
mədʒu:ri: bʰe:təie:. dʒəkʰəne: kəma:ikə bətʰo:ttəri: dʒe:kʰəʃ
təkʰəne: ne: o:i dʒə mənə: bətʰəʃ, kie: tʃə əkʰəŋə təkə dʒe:
dʒi:vəŋə dʒe:vəŋəkə rəfiələ ətʃʰi o: kəmə a:mədəŋi:bəla:
pəruva:rəkə rəfiələ ətʃʰi. dʒə_ime: səməjəkə səgə
pəruva:rəkə: tʃələime: sə_ijo: ki fiədʒa:ro: gi:rəfiə-gū:tʰə
ətʃʰie: dʒe:kəra: kʰo:ləbə ki tʒo:təbə kəŋi: bʰi:rəfiəgərə
ətʃʰie:.... vitʃərəŋə kərəitə kuʃe:sərekə mənəme: dʒəfiŋa:
əkka:-bo:nəme: pəfiŋtʃəla: pətʃʰa:itə ko:ŋo: upəjo:gi: vəstu
dʒe:kʰəne: mənəme: fiəsəpəŋə dʒa:gi dʒa:ie: tʃəfiŋa:
kuʃe:səro:kə: dʒəgələinə. dʒə_isə kuʃe:sərekə mənə ma:ni
ge:ləinə dʒe: dʒe:vəŋə kiʃʰu tʃʰi: tʃə mənukʰəkə bətʃʃa: tʃʰi:
kiŋe:. mənukʰə dʒəfiŋa: pəfiə:to:pərə tʃəʃʰəie: a: pa:tʰəro:
tʒo:təie:, tʃəfiŋa: ne: dʒələməŋnə səmuɖro: upətʃʰəte: ətʃʰi!
pəfiə:tə-səmuɖrəkə bi:tʃə əbiʃte: kuʃe:sərekə mənə fiələisə
kəʃ nəsə mu:ti: dʒəkā: kələʃələinə- 'dʒəkʰəŋə əpəne: tətʃərə
tʃʰi: təkʰəŋə tʃə bʰe:lə əpəne: dʒəkā: dʒe:vəŋəkə: tətʃərə
bəŋa:e:bə.'

kuʃe:ʃəɾəkə məŋŋəkə vɪʃa:rə a:ro: a:gu: vɪʃəɾəŋŋə kəɾəɪtə
 bəɽʰələɪŋŋə d̪ze: d̪zəkʰəŋŋə ka:d̪zəkə o:rɪja:ŋŋə bʰəʃ d̪zɑ:e:tə
 t̪əkʰəŋŋə bā:ki: rəhɪt̪ə kʰɑ:ɪ-pi:bəi a: rəhɪkə o:rɪja:ŋŋə. kʰɑ:ɪ-
 pi:bəipərə n̪əd̪zəirə pəhũt̪əʃte: kuʃe:ʃəɾəkə məŋŋəme: uɽʰələ
 d̪ze: kələkətt̪ɑ: kələ:pərə t̪ʰɑ:t̪ʰə ət̪ʰɪ, o:kəɾə kələkē: pəkəɪɾə
 əpəŋŋə kələ:ka:ri: kəɾəbə. d̪zəhɪŋŋɑ: əpəŋŋə ʃubʰjəʃt̪ə ʃəməjə
 bʰe:la:pərə mɑ:ŋe: ka:d̪zə kəɾəikə əŋŋuku:lə ʃəməjə bʰe:ŋe:
 ka:d̪zo: kəɾəi t̪ʰɪ: a: ukəɽu: ʃəməjəme: mɑ:ŋe: prət̪ɪku:lə
 ʃəməjəme:, əɾɑ:mo: kəɾəi t̪ʰɪ: t̪əhɪŋŋɑ: d̪e:vəŋŋo:kē: ʃɪkʰɑ:
 d̪e:bə. ʃɪkʰɑ: ki: d̪e:bə d̪ze: ʃḍgə mɪli kəɾəɪt̪ə-kəɾəɪt̪ə əpəŋe:
 əbʰjəʃt̪ə bəŋi d̪zɑ:e:tə. mud̪ɑ: ʃe: t̪ḍ hɪə:t̪ə t̪əkʰəŋŋə d̪zəkʰəŋŋə
 əpəŋŋə ka:d̪zəkə ʃḍgə rəhɪt̪ə. a:ŋŋə ka:d̪zəkə t̪ḍ a:ŋŋə ru:po: a:
 be:vəhɪɑ:ro: t̪ḍ ət̪ʰɪe:. bʰe:lə t̪ḍ e:t̪əbe: ŋe: d̪ze: d̪e:vəŋŋəkē:
 ka:d̪zəkə prət̪ɪ a:kəɾɪt̪ə kəɾəɪt̪ə kəhəbəi, 'bəuɑ:, d̪zəkʰəŋŋə
 gɑ:məʃḍ ʃḍge: kələkətt̪ɑ: əbəika:lə məuʃɑ: d̪zəhɪŋŋɑ:
 ʃo:lho:əŋŋɑ: t̪o:həɾə bʰɑ:rə həməɾɑ: ʃuməd̪zʰɑ: d̪e:ləŋŋə
 t̪əhɪŋŋɑ: ŋe: əpəŋŋo: a: t̪o:ro: ŋɪmɑ:hɪəikə t̪ʰəhɪə. d̪zəhɪŋŋɑ:
 əpəŋŋə ume:ro: ət̪ʰɪ a: ʃəri:rəkə kɑ:ɪto: ət̪ʰɪ t̪əhɪŋŋɑ: ŋe: t̪o:ro:
 t̪ʰəhɪə, t̪əkʰəŋŋə e:kə rḍgə ka:d̪zə kɪe: ŋe: d̪uɽu: bʰā:ɪ kəʃʃəkəi
 t̪ʰɪ:. e:t̪e: t̪ḍ go:d̪ɑ:məkə ka:d̪zəme: ət̪ʰɪe: d̪ze: d̪zəhɪŋŋɑ:
 go:d̪ɑ:məkə məŋe:d̪zəɾə ʃɑ:həibə ʃəhəme:lu: t̪ʰəɪt̪ʰə t̪əhɪŋŋɑ:
 ka:d̪zo:kə kəmi: ŋəhɪjē: ət̪ʰɪ. t̪əʃḍgə bo:ɾɑ:kə gɪŋəti:kə
 hɪʃɑ:bə ŋe: hɪo:ie:, pʰɑ:t̪ələ a:ki ka:t̪ələ bo:ɾɑ:ʃḍ d̪ze: əŋŋə
 kʰəʃəi t̪ʰəi o: t̪ḍ əpəŋe: ʃəbʰəkē: ŋe: hɪə:t̪ə. d̪zə_ɪḍ e:t̪e: t̪ḍ
 hie:be: kəɾət̪ə d̪ze: kʰɑ:ɪkə o:rɪja:ŋŋə bʰəʃ d̪zɑ:e:t̪ə. əbʰɑ:vəme:
 pələɪt̪ə d̪zi:vəŋŋəkē: d̪zəkʰəŋŋe: pe:t̪əkə bʰu:kʰə me:t̪ɑ:ɪkə
 be:vəhɪɑ:ɾikə upɑ:jə bʰəʃ d̪zɑ:ie: t̪əkʰəŋŋe: ŋe: o:kəɾɑ:
 məŋŋəme: d̪zi:vəŋŋəkē: t̪ʰɑ:t̪ʰə hɪo:ɪkə a:ʃɑ: ʃe:hɪo: d̪zəgəi t̪ʰəi.
 a:ʃe: ŋe: a:ʃə ləgɑ: d̪zi:vəŋŋəkə d̪zʰu:lɑ:kē: kəḍəme:-kəḍəmə
 kəḍəməkə gɑ:t̪ʰəkə d̪ɑ:rɪme: d̪zʰuləbəe: ləgəie:.
 ..vɪʃəɾəɪt̪ə kuʃe:ʃəɾəkə məŋŋəme: uɽʰələ d̪ze: d̪zɑ:be:
 məŋŋukkʰəkē: əpəŋŋɑ: prət̪ɪ əpəŋŋə ʃɑ:ʃəkə ŋəhɪ d̪zɑ:gətt̪ə
 t̪ɑ:d̪həirə əŋuʃɑ:ʃɪt̪ə ke:ŋɑ: bʰəʃʃəkəie: ? d̪zɑ:d̪həirə əŋuʃɑ:ʃɪt̪ə
 d̪zi:vəŋŋə ŋəhɪ hɪə:t̪ə t̪ɑ:d̪həirə d̪zi:vəŋŋəkə ŋi:t̪ɪ ke:ŋɑ:
 bud̪zʰətt̪ə a: d̪zɑ:be: ŋi:t̪ɪ ŋəhɪ bud̪zʰɪ əpəŋŋɑ:kē: ŋi:t̪ɪkə

rəstə:pərə nəhi a:nətə tɑ:dʰəirə nətʰikə ke:nɑ: bənətə a:
 dʒɑ:be: nətʰikə nəhi bənətə tɑ:dʰəirə ni:tʰigətə kərtəvjə ke:nɑ:
 budʒʰətə? kufə:sərəkə mənə ma:nɪ ge:ləinə dʒe: tʃɑ:n
 pəirəbəla: pəʃu kuttɑ:, dʒe: mənukkʰəkə dʒi:vənəkə furu:kə
 ʃəgi: rəhələ ətʃʰɪ, əkʰəno: ətʃʰɪ, dʒəkʰəno ki o:kəra: ʃəri:rəkē:
 pā:tʃəmə tətʃʰvə (bəuddʰikə) prɑ:ptə nəhi tʃʰəi, təkʰəno dʒəbə
 e:tē: ənʃu:ʃitə əpənɑ:kē: bənɑ: rəkʰəne: rəhəie:, (əitʰɑ:mə
 əne:ru:a: kuttɑ: ma:nne: a:vɑ:ra: kuttɑ:kə tʃərtʃə nəhi ətʃʰɪ)
 təkʰəno tʃə mənukkʰə mənukkʰe: tʃʰɪja: kinē:, dʒinəkɑ: ʃəri:rəkə
 ʃəbʰə tətʃʰvə prɑ:ptə tʃʰəinə...! o:nɑ:, mənukkʰəkə du:-dʃɪʃja:
 gətʃi ʃe:fiə: ətʃʰɪ. ma:nne: bʰe:lə dʒe: kinəkə: ko:nə: kɑ:dʒə vɑ:
 vitʃɑ:rəkē: ʃi:kʰə-budʒʰɪ tʃələbə, a: dʒo:sərə ətʃʰɪ dʒe:
 dʒi:vənəkə gətʃikē: ʃkəitə o:fiəno rɑ:ʃtɑ: təkəile: kəhəbəinə,
 dʒə_ʃə əkʰəno təkəkə dʒi:vənəme: bʰē:tə nəhi tʃʰəinə.
 dʒəkʰəne: e:fiə:nə prəʃnə dʒi:vənəme: utʰəie: təkʰəne: ne:
 dʒi:vənə pəunfiɑ:rə əpənə dʒi:vənəkə ənʃuʃəndʰɑ:tɑ: bənɪ
 ənʃuʃəndʰɑ:nəkə ba:tə pəkətəi tʃʰəitʰə. kufə:sərəkə mənə
 ma:nɪ ge:ləinə dʒe: dʒe: dʒe:vənə əpənə: dʒi:vənəkə
 dʒidʒnɑ:ʃɑ:ʃə kələkəttɑ: dʒɑ:ikə ʃəgi: bənəile: təjɑ:rə bʰe:lə
 o: dʒəru:rə ʃəge:-ʃəgə dʒi:vənəkə pəʃʰəkə pəʃʰikə bənɪ pəʃʰe:-
 pəʃʰə tʃələbə: kərtə. dʒəkʰəne: fiərəkə dʒo:ɾɑ: bərədʒə dʒəkɑ:
 mənukkʰo: ʃəgə mɪlə tʃələbə furu: kərtə təkʰəno fiɑ:rələ
 fiəri:kə dʒi:vənəme: fiəritəpənə e:be: kərtə. ..kufə:sərəkə
 mənəkə biʃəvɑ:ʃə dʒe:nɑ: kʰɪlə utʰələinə. kʰɪlətē: dʒi:vənəkə
 gətʃipərə dʒiʃtɪ pəɾələinə. dʒiʃtɪ pəɾitē: dʒi:vənə le:
 bʰo:dʒənəkə məhiətvə budʒʰələinə.

bʰo:dʒənəpərə dʒiʃtɪ pəɾitē: kufə:sərəkə mənəme: dʒe:vənəkə
 bʰo:dʒənə e:ləinə. kufə:sərəkə əpənə: mənə dʒe:kʰələ dʒiʃtɪkə
 ənʃuku:lə ma:nɪ ge:ləinə dʒe: kələkəttɑ: kələkəttɑ: tʃʰi:, o:
 mumbə_ɪ a:ki dʒilli: nəhi tʃʰi:. o:nɑ:, kəhəile: dʒəhiɳɑ:
 kələkəttɑ: məfiɑ:nəgərə tʃʰi: tʃəhiɳɑ: mumbə_ɪ a: dʒilli: ʃe:fiə:
 tʃʰi:fiē:, mudɑ: bʰo:dʒənəkə dʒe: suvidʰɑ: kələkəttɑ:me: ətʃʰɪ
 o: tʰo:ɾe: mumbə_ɪ a:ki dʒilli:me: ətʃʰɪ. dʒe:tē: ʃəməjəme:
 əpənə bʰo:dʒənə bənɑ:e:bə tē:tē: ʃəməjəkə upəjo:gə dʒə
 kɑ:dʒəme: kərəbə tʃə bʰo:dʒənəkə ʃəgə kitʃu a:mədʒəni:e

bəɽʰəʈə. bʰo:ɖʒəŋəkə ɖʒe: s̥s̥ti: kələkəʈt̪a:me: ətʃʰi o: a:ŋə
məɦa:ŋəgəɾəme: ŋəɦijē: ətʃʰi. kuʃe:s̥s̥əɾəkə məŋəme:
uɽʰələŋə ɖʒe: ɖʒəɦɪŋa: əpəŋe: ɖɪŋəkə bʰo:ɖʒəŋə ɖo:ka:ŋe:-
ɖəuɽi:me: kəɾəi tʃʰi: t̪əɦɪŋa: ɖe:vəŋo:kē: kəɾəile: kəɦəbəi.
kəɦəbəi ki:, ɖʒəkʰəŋe: s̥s̥gə mɪli ɖe:vəŋə ka:ɖʒə kəɾəʈə
t̪əkʰəŋe: ŋe: ɖʒəɦɪŋa: ɖʒi:vəŋi: bəɾəɖəkə s̥s̥gə s̥i:kʰələ
əŋa:ɽjo: bəɾəɖə o:ɦɪŋa: ka:ɖʒə kəɾəe: ləgəɾe: ɖʒe:ŋa: ɦəɾəkə
bəɾəɖə kəɾəie:. ɖʒəɦɪŋa: əpəŋe: əpəŋə ɦa:ʈʰə-pəiɾəkə
kəma:s̥s̥ə əpəŋo: a: pəɾɪva:ɾo:kē: s̥i:ma:pəɾə a:ŋi ʈʰa:ɽʰə
ke:ləũ t̪əɦɪŋa: ŋe: ɖe:vəŋo: əpəŋə pəɾɪva:ɾo: a: əpəŋo:kē:
s̥i:ma:pəɾə ʈʰa:ɽʰə kəɾəʈə.

bʰo:ɖʒəŋəpəɾə, ɖe:vəŋəkə bʰo:ɖʒəŋəpəɾə a:bi kuʃe:s̥s̥ə
əpəŋə ɖʒi:vəŋə-tʃəɽja:kə upəjo:gə budʒʰi ɖe:vəŋo:kə
ɖʒi:vəŋəkə upəjo:gəkē: uɽa:rəbə ŋi:kə budʒʰələŋə. ma:ŋe: i:
ɖʒe: ɖɪŋuka: bʰo:ɖʒəŋə ɖo:ka:ŋe:-ɖəuɽi:me: a: rəuɽuka:
ɖʒəɦɪŋa: əpəŋə ɖəso: me:ɽija: e:kəʈʰa:mə bəis̥s̥ə bəŋa: kəɾəbo:
kəɾəi tʃʰi: a: kʰe:bo: kəɾəi tʃʰi: t̪əɦɪŋa: ɖe:vəŋo:kə ɦe:ʈə ɽ.
bʰe:lə t̪ə ɖəso:s̥s̥ə e:ga:rəɦə ɦəe:ʈə. bʰo:ɖʒəŋəkə be:ɽa: pa:rə-
ma:ŋe: ɖʒi:vəŋəkə ŋa:və pa:rə ɦo:ɽe: kuʃe:s̥s̥əɾəkə məŋə
ɦəɾəikə kəʃ/a:va:s̥s̥əpəɾə e:ləŋə. a:va:s̥s̥əpəɾə əbiɽe: məŋəme:
uɽʰələŋə ɖʒe: ke:ɽe: go:re: bʰa:ɽa:-kɪɾa:ja: ɖəʃ/ rəɦəi tʃʰəiɽʰə
t̪ə ke:ɽe: go:re: əpəŋə tʃʰo:ɽə-mo:ɽə ɖʒʰuggi:-ɖʒʰo:pəɽi: bəŋa:
s̥e:ɦo: rəɦiɽe: tʃʰəiɽʰə muɖa: əpəŋə ɖuŋu:kə əŋuku:lə o:ɦəŋə
o:ka:ɽə ŋəɦi ətʃʰi. t̪əɦu:me: ɖʒəkʰəŋə bəɽa: ba:ɖʒa:rəme:
əpəŋə ɖəɾəbʰəgɪja: ɖʰəɾməʃa:la: ətʃʰie: t̪əkʰəŋə kəɦɪŋa:-ŋe:-
kəɦɪŋa: ɖe:vəŋo:kə əɽa:be:s̥s̥ə bʰə_ɽje: ɖʒa:e:ʈə. bʰe:lə t̪ə
bəɾəkʰa:-pa:ŋi a: ʃi:ɽə-rəuɖəss̥ə əpəŋə rəkʃa: kəɾəbə ətʃʰi.
ɖʒəɦɪŋa: gəɾəmi: ma:s̥s̥əme: gəɾəmi:s̥s̥ə b̥tʃəile: tʃʰa:ɦəɾɪkə
kʰəgəʈa: ɦo:ɽe: t̪əɦɪŋa: pa:ŋi-buŋŋi: a: ɖʒa:ɽə-ʈʰa:ɽʰəkə s̥e:ɦo:
ətʃʰi.

əiɽʰa:mə ɖəɾəbʰəgɪja: ɖʰəɾməʃa:la:kə tʃəɽtʃə ətʃʰi. bəɽa:
bəɖʒa:rəkə məɦəlla:bəla: s̥əbʰə əpəŋə ɖəso:gəɾəɖa: ka:ɖʒə
kəɾəile: e:kəʈa: ɖʰəɾməʃa:la: bəŋəuŋe: tʃʰəla:. ɖʒə_ɽme:
kəɾi:bə s̥a:e: a:ɖəmi: suɽɪ-bəis̥s̥ə s̥əkəi tʃʰi:. ɖʒa:be: t̪əkə
ɖʰəɾməʃa:la:kə m̥ɦə-ka:ŋə tʃikkəŋə rəɦələ ma:ŋe: ɖʒa:be:

t̪əkə d̪h̪ərməʃa:l̪a: d̪əʃəgəɾəɖa: ka:d̪zə kəɾəi-d̪zə:kəɾə rəʃələ,
 t̪a:be: t̪əkə məʃəlla:kə lo:kə əpəɳə upəjo:gə ke:ləɳə.
 d̪əʃəgəɾəɖa: ka:d̪zə t̪ə ʃəb̪hə d̪ɳə ɳəʃijē: ʃio:ie: t̪ē: b̪ā:ki:
 d̪ɳə k̪h̪a:li:e: rəʃəi t̪ʰələ. miṭʰɪl̪ā:t̪ʃələkə lo:kə d̪zək̪h̪əɳə
 kələkətt̪a: d̪z̪a:ɪ t̪ʰələ: a: b̪əɾa: ba:d̪z̪a:rəme: ut̪ʰa: ka:d̪zə
 kəɾəi t̪ʰələ:, t̪ək̪h̪əɳə k̪h̪a:li: buɖz̪ʰi o:ʃi: d̪h̪ərməʃa:l̪a:me:
 rəʃəi t̪ʰələ:. o:ime: d̪zəʃɳa: rəʃəikə suviɖ̪h̪a: t̪əʃɳa:
 b̪h̪o:d̪zəɳə bəɳəbəikə ʃəgə pa:ɳijō:-pəik̪h̪a:ɳa:kə suviɖ̪h̪a:
 t̪ʰe:ləʃie:. d̪h̪ərməʃa:l̪a: t̪ə bəɳələ mud̪a: əuɖz̪ʰuka: d̪zək̪ā:
 ʃa:e: bərk̪h̪əkə əuɾuɖ̪a: ləʃ/kəʃ/d̪zəɳmə ɳəʃi ɳe:ɳe: t̪ʰələ, t̪ē:
 kiṭʰu d̪ɳəkə pət̪ʰa:ɪt̪ə məka:ɳəme: (d̪h̪ərməʃa:l̪a:me:)
 p̪h̪a:tə-p̪h̪ut̪ə, t̪ut̪əbə-d̪z̪h̪ət̪əbə ʃuɾu: b̪h̪e:lə d̪zə_ɪʃə
 məʃəlla:bəla: əpəɳə ka:d̪zə (pəiɣhə ka:d̪zə) me:
 d̪h̪ərməʃa:l̪a:kə upəjo:gə kəmə kəɾəit̪ə ge:l̪a:. t̪əʃəgə i:ʃo:
 b̪h̪e:lə d̪ze: ba:d̪z̪a:rəkə t̪ʃələt̪i: rəʃəɳe: məʃəlla:bəla: ʃəb̪hə
 d̪o:ʃəro:-t̪e:ʃəro: d̪h̪ərməʃa:l̪a: bəɳa: le:ləɳə a: o:ɪ
 d̪h̪ərməʃa:l̪a:kē: ʃo:l̪ʃio:ɳa: t̪ʰo:ɾi d̪e:ləɳə, v̪ə:ʃə
 d̪h̪ərməʃa:l̪a: d̪əɾəb̪h̪əɳi: d̪h̪ərməʃa:l̪a: t̪ʰi:. əpəɳa:
 əɪt̪h̪a:məkə d̪ze: ut̪ʰa: ka:d̪zə kəɾəibəla: lo:kə t̪ʰəɪt̪h̪ə o: o:ʃi:
 d̪h̪ərməʃa:l̪a:me: rəʃəbo: kəɾəi t̪ʰəɪt̪h̪ə ka:d̪zə: kəɾəi t̪ʰəɪt̪h̪ə
 a: b̪h̪əɖzəɳə-ki:t̪əɳəkə ʃəgə əpəɳə ga:mo:-g̪h̪əɾəkə gəpə-
 ʃəppə kəɪt̪e: t̪ʰəɪt̪h̪ə. t̪e:t̪əbe: ɳəʃi, t̪əʃəgə ʃəuɾa:t̪h̪e: ʃəb̪h̪a:
 d̪zək̪ā: o:ɪ d̪h̪ərməʃa:l̪a:ʃə ʃa:le:-ʃa:lə ʃa:e:-pət̪ʃa:ʃə kəɪt̪h̪a:-
 kuṭuməɪt̪i: ʃe:ʃio: ʃio:t̪e: rəʃələ ət̪ʰi.

əpəɳə ga:məkə ʃi:ma:pəɾə pəʃiṭʰəɪt̪ə-pəʃiṭʰəɪt̪ə kuʃe:ʃəɾəkə
 məɳə ma:ɳi ge:ləɳə d̪ze: d̪e:vəɳəkē: kələkətt̪a: ləʃ ge:ɳe:
 e:t̪e: t̪ə əpəɳo: la:b̪hə ʃie:be: kəɾət̪ə d̪ze: e:kəɾa: k̪h̪əgələ
 pəɪva:rəkə ma:ɳe: əpəɳə əgəkə pəɪva:rəkə, d̪zɳəgi: əɟələ:
 ba:t̪ə pəkəɪɾə le:t̪ə. ga:məme: ka:d̪zə ke:ɳiɳa:rə t̪ə ət̪ʰi
 mud̪a: ka:d̪ze: ɳəʃi t̪ʰə_ɪ. o:ɳa:, d̪zə ʃəmut̪ʃit̪ə d̪h̪əgəkə
 d̪zi:vəɳə rəʃət̪ə t̪ə ka:d̪zəkə kəmi: ʃe:ʃio: ɳəʃijē: rəʃət̪ə.
 t̪əʃu:me: miṭʰɪl̪ā:t̪ʃələme:. d̪zəɪt̪h̪a:mə ʃa:ləkə t̪i:ɳə məʃəmə
 ʃpəʃt̪ə ru:pəʃə əpəɳə t̪ʃəɪ-t̪ʃəɪ ma:ʃəkə viɪb̪h̪a:d̪zəɳə kə_ɪje:
 ɳe:ɳe: ət̪ʰi. kiṭʰu p̪h̪əlo:v̪ri:kə a: əɳɳo:-t̪i:məɳə, əɖ̪h̪əkə
 d̪ɳəkə k̪h̪e:t̪i: ʃio:ie: t̪ə kiṭʰu kəmo: d̪ɳəkə ʃio:t̪e: ət̪ʰi.

द॒त्रो_इ॒सं ति॒ःरि माः॒सक॑ो बिःत्ति॑ स॒ो_रिो र॑ङ्ग॒क॑ो अ॒ण्णोः, प॒हुलोः-
 प॒होः अः तिःम॑ण्णोः-त॒र॑काःरिःक॑ो क॒हेःतिः अ॒त्ति॑रेः, द॒त्रो_रि उप॑द॒त्रोसं
 द॒ह॑ण्णम॑ण्णद॒ल॑ो ब॒हो_रिेः स॒क॑ारेः. ओःणाः, म॑ण्णस॒म॑क॒क॑ेः प्र॒त्ति॑कुःल॑ो
 ब॑ण्णब॒हो॑क॒ो स॑ेःहोः अ॒ण्णैःकोः काःर॑ण॒ो अ॒त्ति॑रेः द॒त्रेः म॑ण्णस॒म॑क॒क॑ेः
 क॑म॒ो-बेःसिः स॑ेःहोः क॒ो_रिेः द॒हो_रिेः. द॒त्रेःणाः अ॒द॒हो॑क॒ो पाःपु-
 बुण्णिः ब॒हेःण्णैः बाःत्ति॑ ओ॒ब॑ारेः त॒हो॒णाः क॑म॒ो ब॒हेःण्णैः वाः प॒हो
 ब॒हेःण्णैः र॑ण्णिः स॑ेःहोः होःत्तिः अ॒त्ति॑, द॒त्रो_इ॒सं सुःत्ति॑र॒व॑द॒हो
 क॒हेःतिःक॑ो सुःत्ति॑र॒ताः स॑ेःहोः बि॒ह॑ण्णि॒तो होःत्तिः अ॒त्ति॑. त॒हो॒णाः
 अ॒द॒हो॑क॒ो द॒त्राःर॑क॒ो त॒ह॑ण्ण-पाःलाः क॒हो॒ण्णैः प॒हो॒ण्णैः (उप॑द॒त्रो॒क॑ो)
 क॒स॑त्ति स॑ेःहोः होःत्तिः अ॒त्ति॑ द॒त्रो_इ॒सं क॒ि॒साःपुः द॒त्रिःव॑ण्ण॒ो क॒स॑त्तिग॒र॑ण्णोः
 होःत्तिः अ॒त्ति॑. क॒हो॒रेःर॑ो द॒त्रेः अ॒त्ति॑, एःत्तिः त॒ं अ॒त्ति॑रेः द॒त्रेः म॑ण्णुक॒होः
 त॒ं म॑ण्णुक॒हेः ति॒ःजाः द॒त्रि॑ण्ण॒काः अ॑ण्ण॒ो बु॒द॒हो॑क॒ो स॒ङ्ग॑ो व॒वैःकोः अः
 क॑र्म॒क॑ो स॒ङ्ग॑ो ह॒िः-प॑रेःर॒ो ति॒हो॒ण्णैः, त॒ं कोःण्णोः-ण्णैः-कोःण्णोः
 रुःप॑मेः अ॑ण्ण॒ो द॒त्रिःव॑ण्ण॒ो द॒हो॒र॑ण॒ो केःप॒हो॒ र॑हो॒ ति॒हो॒ण्णैः, त॒ं
 क॑हो॒ब॑ो द॒त्रेः पुःक॑साःण्ण॒ो (क॒स॑त्ति) प॒हो॒ होः ति॒हो॒ण्णैः स॑ेःहोः बाःत्ति॑
 प॒हो॒रिेः अ॒त्ति॑, स॑ेःहोः होःत्तिः ति॒हो॒ण्णैः. मु॒दाः स॒ब॒हो॑ क॒त्ति॑क॒ो
 बाःव॑द॒त्रोः मि॒त्ति॑ल॒ाः ति॒ल॑क॒ो ग॑ाःमोः अः ग॑ाःम॒क॑ो अःवाःद॒त्रोः
 अ॒हो॒ण्णोः ओःहो॒णाः अ॒त्ति॑ ति॒हो॒णाः अ॒द॑स॒ं ति॒ल॑रिोः अःबि॒ र॑हो॒लो अ॒त्ति॑
 अः अ॑ण्ण॒ो द॒त्रिःव॑ण्ण॒ो क॒ो प॑रि॒त्ति॑ज॒ो स॑ेःहोः देःप॒हो॒ अ॒त्ति॑.
 कु॒फेःस॑र॒क॑ो प॒द॒त्रो॒रे देःव॑ण्ण॒प॑रे स॒ं ति॑त्तिः अ॑ण्ण॒ो ग॑ाःम॒-
 स॑माःद॒त्रो॒क॑ो स॒ङ्ग॑ो पु॒ण्णि॑-द॒होः द॒त्रो॒ ब॑र॒हो॒ण्णैः. पु॒ण्णि॑-क॒ो
 बिःत्ति॑ म॑द॒हो॒ण्णैः अ॑ण्ण॒ो ग॑ाःम॒-स॑माःद॒त्रो॒क॑ेः देःक॒हो
 कु॒फेःस॑र॒क॑ो म॑ण्ण॒ो बि॒हो॒ण्णैः गेःल॑ण्ण॒ो. बि॒हो॒ण्णैः ति॒ः गेःल॑ण्ण॒ो द॒त्रेः
 द॒त्रो॒णाः म॑ण्णुक॒हो त॒हो॒णाः ण्णैः ग॑ाःमोः स॑माःद॒त्रो॒ पु॒ण्णि॑-क॒ो
 बिःत्ति॑ व॒ि॒सु॒व॑त॒ो रेःक॒होः द॒त्रो॒क॒ो बिःत्ति॑ण्णैः ति॒हो॒ण्णैः अ॒त्ति॑. द॒त्रो॒णाः
 व॒ि॒सु॒व॑त॒ो रेःक॒होःक॑ेः उ॒त्ति॑र॒ो वाः द॒त्ति॑ति॒हो॒ण्णैः ब॒हेःण्णैः, पुःबेः-
 प॑रि॒त्ति॑ण्णैः व॒ि॒सु॒व॑त॒ो रेःक॒होः अः क॑र॒कोः-म॑क॒र॑ो अ॒त्ति॑रेः, अःद॒होः
 पु॒ण्णि॑-क॒ो द॒त्रि॑ण्ण॒गिःमेः ब॑द॒ल॑ाःव॒ो अ॒ण्णैः अ॒त्ति॑. ओःणाः, ब॑द॒ल॑ाःव॒ो
 स॒ङ्ग॑ेः पु॒ण्णि॑-क॒ो माःण्णैः पुःर॒ो पु॒ण्णि॑-क॒ो होःत्तिः मु॒दाः स॑ेः
 होःत्तिः पु॒ण्णैः द॒त्राःमेः. द॒त्रो॒णाः अःद॒हो॑क॒ो उ॒त्ति॑ण्णैः होःत्तिः
 त॒हो॒णाः अःद॒हो॑क॒ो प॑र॒ण्णैः स॑ेःहोः होःत्तिः अ॒त्ति॑. बेःक॑त्तिःग॒त॑ोः
 द॒त्रिःव॑ण्ण॒मेः अः ग॑ाःम॒-स॑माःद॒त्रो॒क॑ो द॒त्रिःव॑ण्ण॒मेः स॑ेःहोः होःत्तिः.
 माःण्णैः ति॒ः ब॒हेःलो द॒त्रेः बेःक॑त्तिःग॒त॑ो द॒त्रिःव॑ण्ण॒मेः द॒त्रो॒णाः
 द॒त्राःण्णैः ब॒हेःण्णैः अ॒द॒त्राःण्णैः मेःति॑रेः, पु॒र॒हो॒ज॑ो ब॒हेःण्णैः ब॒हो॒ज॑ो
 मेःति॑रेः, सु॒त्ति॑र॒ण्णैः वाः सु॒त्ति॑र॒ण्णैः कु॒त्ति॑र॒ण्णैः वाः कु॒त्ति॑र॒ण्णैः

me:ta:ie: t̪əhɪna: ɲe: ga:mo:-s̪əma:d̪zəme:, d̪ze: d̪h̪əɲi:kə-
gəri:bəkə bi:t̪f̪ə b̪t̪ələ ət̪ʰi, t̪ə_ime: e:kəru:pəta: e:ɲe:
d̪zəhɪna: e:kəta:kē: k̪səjə fi:ie: t̪t̪ d̪o:s̪ərə əksəjə s̪e:fi:
bəɲite: ət̪ʰi..!

e:ka:e:kə kufe:s̪ərəkə ɲəd̪zəirə d̪e:vəɲəkə d̪zi:vəɲəkə
b̪h̪a:rəpərə pəh̪ūt̪f̪ələɲə. b̪h̪a:rəpərə pəh̪ūt̪f̪əte: əpəɲe: məɲə
kəh̪ələkəɲə d̪ze: məɲuk̪h̪ə ke:t̪əu məɲukk̪h̪əkə b̪h̪a:rə t̪h̪o:te:
bəɲəie:. o: t̪t̪ əpəɲə b̪h̪a:rə əpəɲe: kəɲh̪e:t̪h̪ə va: s̪i:rə t̪f̪əh̪a:
t̪f̪ələibəla: t̪ʰəit̪h̪ə t̪ək̪h̪əɲə d̪o:s̪ərəkə b̪h̪a:rə bəɲi ke:ɲa: s̪əkəi
t̪ʰəit̪h̪ə. h̪ā, e:te: s̪əmb̪h̪əvə ət̪ʰie: d̪ze: d̪ze: məɲuk̪h̪ə əpəɲə
d̪ziɲəgi: a: əpəɲə kɪrɪja:-kərməkə s̪t̪gə əpəɲə fi:t̪h̪ə-pəirəkə
guɲə-əvəguɲə ɲəh̪i bud̪z̪h̪i pe:la: ət̪ʰi o: d̪zək̪h̪əɲe: əpəɲə
kɪrɪja:-kərmə a: əpəɲə fi:t̪h̪ə-pəirəkə s̪t̪gə: upəjo:gəkə f̪əkt̪i
bud̪z̪h̪i d̪za:ɪ t̪ʰəit̪h̪ə, t̪ək̪h̪əɲe: b̪h̪əjəb̪h̪i:t̪ə ru:pəme:
b̪h̪əjəmukt̪əkə s̪t̪f̪ərəɲə fiɲəkə:me: fiuə ləgəi t̪ʰəiɲə d̪zə_ɪs̪t̪
b̪h̪əjəmukt̪ə fi:it̪ə əb̪h̪əjə s̪e:fi: bəɲite: t̪ʰəit̪h̪ə. b̪h̪e:lə t̪t̪
e:t̪əbe: ɲe: d̪ze: d̪e:vəɲəkē: məɲukk̪h̪əkə d̪ziɲəgi:kə kɪrɪja:-
kərməme: te:ɲa: kəʃ s̪a:t̪i d̪i:rə d̪ze: o:ime: s̪ət̪ələ əpəɲə
a:gu:kə d̪e:gə ut̪h̪əb̪əit̪ə t̪f̪ələe:. məɲuk̪h̪ə d̪zək̪h̪əɲe: əpəɲə
əst̪t̪və ma:ɲe: əpəɲə s̪i:ma:-s̪ərəh̪əd̪əkē: bud̪z̪h̪i le:t̪ə d̪ze:
d̪uɲɪjā:kə bi:t̪f̪ə t̪h̪a:t̪h̪ə t̪ʰi:, b̪h̪əugo:likə d̪rišt̪ɪs̪t̪ s̪e:fi: a:
ma:ɲəs̪ikə d̪rišt̪ɪs̪t̪ s̪e:fi: ma:ɲe: i: d̪ze: d̪uɲɪjā:kə a:ka:rə
go:lə ət̪ʰi. go:lə vəst̪ukə bi:t̪f̪ə ke:t̪əu rəh̪əɲe: məd̪h̪jə b̪h̪e:be:
kəe:lə. d̪zəhɪna: pu:bə d̪ɪs̪ə d̪ɪfo: t̪əhɪna: pət̪f̪t̪ʰimə d̪ɪs̪ə d̪ɪfa:
a: t̪əhɪna: ut̪t̪əro: d̪ət̪f̪t̪ʰiɲə s̪e:fi: ət̪ʰie:. t̪t̪e: d̪zək̪h̪əɲə
bi:t̪f̪əme: ma:ɲe: d̪uɲɪjō:kə bi:t̪f̪əme:, t̪h̪a:t̪h̪ə t̪ʰi: t̪ək̪h̪əɲə
bi:t̪f̪ə a: əpəɲə bi:t̪f̪əma:ɲi kərəbe: kərət̪ə kɪɲe:
bi:t̪f̪əma:ɲikə ma:ɲe: b̪h̪e:lə ɲi:kə be:d̪za:e:kē: be:rəb̪əit̪ə
bi:t̪fo:-bi:t̪f̪ə t̪f̪ələbə.

g̪h̪ərapərə əb̪əit̪ə-əb̪əit̪ə kufe:s̪ərəkə məɲə ma:ɲi le:ləkəɲə
d̪ze: d̪e:vəɲə b̪h̪a:rə ɲəh̪i b̪h̪a:rə ut̪h̪əb̪əibəla: s̪t̪gi: bəɲət̪ə.
bi:t̪f̪əme: e:t̪əbe: kərəbə ət̪ʰi d̪ze: d̪e:vəɲo:kē: ra:s̪t̪a:pərə
a:ɲi t̪h̪a:t̪h̪ə kərəit̪ə pa:t̪ʰu:s̪t̪ pi:t̪h̪ə t̪h̪o:ki a:gu: bəṭh̪əb̪əit̪ə
t̪f̪ələi, d̪zə_ɪs̪t̪ o: əpəɲə d̪zi:vəɲəme: d̪əugə-d̪əugə d̪əugəit̪ə
t̪f̪ələt̪ə. d̪zək̪h̪əɲə ke:kəro: ma:ɲe: e:kko: a:d̪əmi:kē:, əpəɲə

ṣaḥakə ṣe:va:ṣṭ pi:ṭhə ṭh'o:ki d̥əu:ra: d̥e:bə ṭək'həṇə əpəṇə
 ma:ṇəvi:jə d̥zi:vəṇəkə mu:l̥jə ṣe:ho: d̥e:k'həime: e:be: kərəṭə.
 d̥zi:vəṇəkə mu:l̥jə əpəṇe: bəṇəula:ṣṭ ne: bəṇəie:. d̥ze:ṇa:
 ka:gəd̥zə ka:gəd̥zə ṭʰi: muḍa: o:ipərə ʃi:lə-mo:fiərə ləgiṭe: o:
 ru:pəia: bəṇi d̥za:ie:. d̥uṇijā: ma:ṇəe: va: ṇəhi ma:ṇəe:
 muḍa: əpəṇə əb'həṇṭərəkə məṇə ṭṭə ma:ṇijē: lə_ie: jəe:fiə
 məṇə ne: d̥uṇijā:kə məṇəkə e:kə ʃiə-məṇə ṭʰi: ṣəmu:fiəkə
 ru:pəme: viṣvəpəṇə b'hē:lə a: be:kəṭi:gəṭə ru:pəme:
 be:kəṭi:pəṇə b'hē:lə d̥ze: viṣvəməṇəkə ʃiə b'hē:be: kəe:lə kiṇe:.
 jəe:fiə ma:ṇəbə ne: əpəṇə ma:ṇəvə məṇəkə ṣi:ma: ṭʰi:.
 d̥ze:kəra: d̥za:ṇi-pəhiṭʃa:ṇi d̥zi:vəṇə d̥h'a:rəṇə kərəṭṭə
 ṭʃələikə əṭʃi:.

kuṣe:ṣərəkē: ge:la: pəṭʃa:itə ma:ṇe: əpəṇə məuṣi:-məuṣa:
 əṭʃa:maṣṭ, d̥zəle:ṣəri: pəṭi ləgə a:bi ṭʃupəṭʃa:pə ṭh'a:ṭhə b'hə/
 ge:li:. d̥zəle:ṣəri:kē:, ma:ṇe: d̥həṇuṣəḍ'h'a:ri:kə pəṭṇi:kē:,
 b'həṇəkə ləgələṇə d̥ze: d̥e:vəṇə kələkəṭṭa: d̥za:e:ṭə,
 ga:məme: ṇəhi rəhiṭə. b'həṇəkə ma:ṇe: b'hē:lə uṭəṇṭi: ṣuṇəbə,
 muḥā:-muḥi: gəpə-ṣəppə ṇəhi b'hē:lə rəhiṭə.

pəṭi ləgə ṭh'a:ṭhə d̥zəle:ṣəri:kə məṇəme: əṇe:ko: ṣo:gə-
 pi:ṭa:kə d̥za:lə pəṣərələ ṭʰe:ləṇhe:. d̥zə_ṣṭ ʃo:kə viṣa:d̥ṣṭ
 bo:d̥z'hilə ṭʰe:li:. əṇe:ko: rəgəkə viṭʃa:rə, ṣəuṇəkə bərək'hā:-
 pa:ṇikə buləbula: d̥zəkā: d̥zəle:ṣəri:kə məṇəme: kək'həṇo:
 uṭ'həṇə a: kək'həṇo: pa:ṇikə d̥z'həṭəkə:ṣṭ ṭṭə kək'həṇo: əpəṇə
 d̥zi:vəṇe:kə d̥z'həṭəkə:ṣṭ d̥zəhiṇa: p'hutəie: ṭəhiṇa: p'hutəbo:
 kərəṇə. ga:ijəkə a:gu: va: ko:ṇo: a:ṇe: pa:ləṭu:
 d̥za:ṇəvərəkə bəṭʃʃa:kē: a:gu:ṣṭ lə/ ge:ṇe: va: ṭʃəli ge:ṇe:
 d̥zəhiṇa: ā:k'hṣṭ ṇo:rə k'həṣəbəṭə ma:e: d̥ri:a:e: ləgəie:
 ṭəhiṇa: d̥zəle:ṣəri:kə məṇə ṣe:ho: d̥e:vəṇəkē: ləgəṣṭ fiṭəikə
 ba:ṭə ṣuṇi d̥ri:a:itə rəhiṇə. muḍa: mūhə k'h'o:li d̥zəle:ṣəri:kē:
 d̥ri:e:bo:me: (ma:ṇe: bəḍzəbo:me:) əṣo:kərd̥zə fiə:ṭe:
 rəhiṇə. əṣo:kərd̥zə i: fiə:ṭə rəhiṇə d̥ze: d̥zəhiṇa: əpəṇə pəṭi
 b'hē:la: ṭəhiṇa: d̥e:vəṇo: a: kuṣe:ṣəro: ne: b'hē:lə, ṭi:ṇu:
 ba:pu:ṭə purək'hā:-purək'hi: viṭʃa:rə ke:ləṇə ṭə_ime: kiṭʃu
 ba:d̥zəbə uṭʃiṭə ṇəhi fiə:ṭə.

d̥zəle:ṣəri: ṭh'o:ṭe: bud̥z'həi ṭʰəiṭhə d̥ze: d̥zi:vəṇə ki: ṭʰi:,

දුන්නි: ki: t̪ʰi:, d̪ə_1 දුන්නි:me: d̪ənnmə bʰe:lə t̪ʰi:
 දුන්නි:me: ne: d̪i:vənnə: bi:tə:e:bə ət̪ʰi. s̪a:t̪ʰe: t̪i:nə fi:t̪ʰəkə
 ərəbo: mənukkʰəkə දුන්නි: ərəbo: r̪əgəkə ət̪ʰie:. m̪a:t̪i:t̪və
 əurə pi:t̪i:t̪vəkə bi:t̪ʰəme: kʰa:d̪ʰi ət̪ʰie:. bət̪ʰi:t̪a:kē: be:rə-
 be:rə bʰu:kʰə-pi:t̪a:sə le: ənnə-pa:n̪i t̪ʰa:fi:. o: t̪ə m̪a:t̪je:s̪ə
 bʰe:t̪ie:, a: m̪a:t̪jo:kə mənə bət̪ʰi:t̪a:kə d̪i:vənnə: bʰo:d̪ənnə:
 bʰəri s̪əmət̪a: d̪a:1 t̪ʰənnə, d̪ə_1s̪ə b̪a:fiəri: d̪i:vənnə a:
 b̪a:fiəri: දුන්නි: d̪is̪ə n̪əd̪əirə t̪ʰəh̪i:t̪e: ne: t̪ʰənnə. a:ne:-kə
 m̪a:e: d̪əkā: d̪əle:s̪ərijo:kə mənəme: ut̪ʰənnə d̪e: bət̪ʰi:t̪a:
 (d̪e:vənnə) kələkətt̪a: d̪a:e:t̪ə, kʰa:e:t̪ə ki:? o: t̪ʰo:t̪e: bud̪ʰəi
 t̪ʰe:li: d̪e: kʰa:t̪je:kə d̪o:ga:rəme: d̪e:vənnə kələkətt̪a:
 d̪a:e:t̪ə. pət̪ni:kē: a:gu:me: t̪ʰa:t̪ʰə d̪e:kʰə d̪ʰənnuṣṣṍd̪ʰa:ri:
 bəd̪əla:-

"mənə m̪a:ri k̪ie: a:gu:me: t̪ʰa:t̪ʰə t̪ʰi:."

t̪ə_1 s̪əməjə d̪ʰənnuṣṣṍd̪ʰa:ri: d̪e:vənnəkə prəva:s̪əkə
 d̪i:n̪əgi:pərə vit̪ʰa:rə kəʃ/ rəhələ t̪ʰəla: d̪e: ga:məme:
 d̪e:vənnə əpənnā: ləgə rəhəie:, t̪ə muh̪ō:s̪ə kəfi a: fi:t̪ʰo:
 pəkəit̪ə ka:d̪əkə lu:ri-bud̪ʰi m̪a:ne: kəla:kə s̪əgə kəla:kā:ri:
 s̪ikʰəbəi t̪ʰiəri. kələkətt̪a: ge:l̪a:pərə ke:n̪a: si:kʰət̪ə..? ləgəle:
 əpənnə: mənə ut̪t̪əro: d̪e:ləkənnə d̪e: ku:f̪e:s̪əro: t̪ə d̪e:vənnə:
 d̪əkā: t̪ʰələ, p̪ā:t̪ʰe: s̪a:lə kələkətt̪a: ge:n̪a: bʰe:ləie:,
 ke:fi:n̪ə s̪und̪ərə gʰəro: bənnā: le:ləkə, bəh̪i:n̪əkə b̪a:fi:
 s̪əmfi:ri le:ləkə. a:gu: d̪is̪ə b̪əh̪i:t̪e: m̪a:ne: vit̪ʰa:rəkə a:gu:,
 əpənnə: mənə d̪ʰənnuṣṣṍd̪ʰa:ri:kə ut̪s̪a:fi:t̪ə bʰəʃ/ ge:lənnə d̪e:
 d̪e:vənnə kəh̪i:n̪a: bʰe:lə t̪ə un̪n̪əis̪ə-bi:s̪ə b̪ərkʰəkə
 n̪ud̪əv̪ənnə bʰe:lə. a:bə d̪u:d̪ʰəmuhi: bət̪ʰi:t̪a: t̪ʰo:t̪e: rəhələ
 d̪e: ke:t̪əu fi:ra: d̪a:e:t̪ə. t̪əhu:me: ki: kələkətt̪a:kə lo:kə
 n̪əfi bud̪ʰətt̪a: d̪e: m̪əh̪i:li: b̪a:si: d̪e:vənnə t̪ʰi: t̪ə:
 m̪i:t̪i:l̪a:t̪ələkə d̪o:s̪əro m̪əh̪i:l̪ə s̪ə bʰe:t̪ə kəra: ga:mə-gʰərakə
 b̪ā:d̪ə ləgəb̪əit̪ə ləgə t̪əkə pəh̪i:t̪a: d̪e:t̪ə_1. d̪əv̪ənnə bʰe:lə,
 e:kəra:me: t̪ə e:t̪e: f̪əkt̪i əkʰənnə bʰəralē: t̪ʰiəri d̪e: d̪e:f̪əkə
 si:m̪a:kə s̪əgə දුන්නි:kə si:m̪a:kə b̪a:rə s̪əmfi:ri s̪əkəie:,
 əpənnā: le: əpənnə ki: bʰe:lə. p̪h̪u:lə s̪ənnə fiəllukə d̪i:vənnə:
 bʰe:lə a: p̪əri:v̪a:ro: t̪ə bʰe:be: kəe:lə. t̪əbi:t̪ə d̪əle:s̪əri:
 bəd̪əli:-

"dʒəkʰəŋəṣṣṑ e:kəʈa: ba:tə suŋələu təkʰəŋəṣṣṑ məŋəme: uti:-
biʈi: ləgɪ ge:lə ətʃʰi sʰəe:hə putʃʰəe: e:ləu hie:ŋə."

qʰəŋuṣṣṑhə:ri: bədzəla:-

"ki: suŋələu?"

dʒəle:sʰəri: bədzəli:-

"bəua: kələkəʈta: dʒa:e:tə."

qʰəŋuṣṣṑhə:ri: bədzəla:-

"hṑ. əpəŋe: məŋə tʃʰəi dʒe: kələkəʈta: kəma:ɪ le: dʒa:e:bə tṣ
həmə tʃʰo:ʈe: ro:kəbəi. ga:mo:kə lo:kə sʰəbʰəkē: dʒe:kʰəi tʃʰəi
dʒe: əme:rika:, iŋləiʈə, kəhṑ:-kəhṑ: ŋe: kəma:ɪ le: dʒa:ɪ
tʃʰəiʈə, tʃʰəiʈa:mə kələkəʈta: tṣ sʰəhṑdʒe: əpəŋə gʰərə bʰe:lə.
dʒəhija:sṣ bṑga:lə-biʈa:rəkə viʈbʰa:dʒəŋə bʰe:lə ma:ŋe: 1912
iṣvi:sṣ, tʃəhija:sṣ o: dʒo:sʰərə ra:dʒjə bʰe:lə. tṣ iṣṣ pəhiŋe:
sʰəbʰə e:ke: ra:dʒəkə ba:sṑ: ŋe: tʃʰe:ləu. tṣe: ŋe: bo:lijo:-
va:ŋi:, tʃa:lijo:-qʰa:ɪ a: li:kʰə-likʰija: sʰe:ho: e:kəṑga:he:
ətʃʰi."

tʃəhi:ka:lə dʒe:vəŋə sʰe:ho: kuʃe:sʰəəkē: viʈa: kəṑiʈə va:pəṣə
pəhiuʈjələ. dʒəhija: e:kəʈa: əksəṑə sṑ:kʰəla:sṣ dʒe: məŋəme:
kʰuʃi: ho:ɪ tʃʰəi tʃəhija: dʒe:vəŋəkə məŋəme: kələkəʈta:
prəva:səkə kʰuʃi: tʃʰe:ləɪ. kələkəʈta:kə ke:ʈe: ba:tə
kuʃe:sʰəəkə muhṑṣṣ rəṣta:me: suŋi ŋe:ŋe: tʃʰələ. i:ho: suŋi
ŋe:ŋe: tʃʰələ dʒe: a:dʒa:di:kə sʰəməjə ma:ŋe: 1947 iṣvi:me:
kəme: ga:mə e:he:ŋə bṑ:ki: ətʃʰi, dʒəɪ ga:məkə lo:kə
kələkəʈta: ŋəɪ dʒa:ɪ tʃʰəla: tṣe: ga:mo:-ga:məkə a: əpəŋə
be:kəʈigəto: kuʈumə-pəriʈa:rəkə lo:kə sʰe:ho: bʰe:təbe: kəṑi
tʃʰəiʈə..!

dʒe:vəŋəkē: dʒe:kʰəʈe: əpəŋə məŋəkə bo:dʒʰəkē: kəmə kəṑiʈə
qʰəŋuṣṣṑhə:ri: bədzəla:-

"bəua:, ke:ŋa: ki dʒa:ikə viʈʃa:rə ke:ləhṑ. kələkəʈta: dʒa:ɪle:
to:ʰərə məŋə kʰuʃi: dʒe:kʰəi tʃʰəi a: ma:ijəkə məŋə kʰəṣlə
dʒe:kʰəi tʃʰəiŋə tṣe: kie: ŋe: duŋu: ma:e:-be:ʈa: mṑhṑ-
mṑla:ŋi: pəhiŋe: kəʈle:bəhṑ."

pəʈikē: bi:tʃṣṣṑ hṑʈte: ma:ŋe: dʒe:vəŋəkə kələkəʈta: dʒa:ikə
viʈʃa:rəṣṣ, dʒəle:sʰəri: tʃʰəkəʈʰəke:li:. tʃʰəkəʈʰəke:li: i: dʒe:
həmə kiʈʃu bʰe:ləu tṣ ma:ije: bʰe:ləu kiŋe: muʈa: piʈa: tṣ

væ:fiə tʃhətʰiŋə. væ:fiə sʌbhə n̄e: əpəŋə pəriʋa:ro: a: əpəŋə
kulo:-məŋja:da:kē: d̄zi:a: kəʔrəkʰəta:!

de:vəŋəkə mənəme: kʰufi:kə ləfiəre tʃhē:ləfiē: ma:e:kē:
vəʊʂəitə bəd̄zəla:-

"ma:e:, mənə la:gəʔə t̄d̄ rəfiəbə n̄ə_1 t̄d̄ tʃəli a:e:bə. t̄ə_ile:
əŋe:re: n̄e: s̄o:gə-pi:ra: kərəi tʃhē: bud̄zʰihē: d̄ze: ko:n̄o:
kutəme: əitʰa:mə pā:t̄fə d̄iŋə le: ge:lə tʃhē:ləŋ."

de:vəŋəkə bəd̄zəikə ka:rəŋə tʃhələ d̄ze: d̄zəfiŋa: bətʃtʃa:
ləgəʂd̄ fiətəla: pətʃhə:itə ga:e: vā: a:n̄e: pəʃukē: fiə: tʃhəi a:
ka:n̄i-kʰi:d̄zə biʂəre puŋə: əpəŋə d̄zi:vəŋə əŋuku:lə bəŋa:
lə_1e: t̄əfiŋa: ma:ŋjo:kē: bʰəʔd̄zə:e:t̄ə.

be:t̄a:kə m̄fiəkə fiəllukə ma:n̄e: s̄a:d̄hə:rəŋə ba:t̄ə fiəu ki
bʰa:ri:, d̄zʰu:t̄hə fiəu ki s̄ā:t̄fə, ma:ikə mənə e:kke:
kəʂəut̄i:pərə kəʂi e:kke: r̄əgə biʂəʋa:s̄ə kərəi tʃhəit̄hə...
əitʰa:mə i: bud̄zʰəbə d̄ze: ko:n̄o: be:t̄a:kē: d̄ut̄ka:re ləgəulə
d̄zə:ie: s̄e: n̄əfi. t̄əfiŋa: d̄zə be:t̄o: ma:t̄a:-p̄it̄a:kə prəŋi
biʂəʋa:si: fiə:t̄h̄i t̄d̄ kie: a:d̄zukə pəriʋe:fəme: d̄ze: ma:t̄a:-
p̄it̄a: kʰəit̄hə bə:d̄zʰə d̄zəkā: bə:n̄ə-d̄zʰa:t̄ə, ga:t̄h̄i:-
bi:rət̄h̄i:me: pʰe:ka:e:lə-t̄h̄i:t̄a:e:lə rəfiə tʃhəit̄hə? əi bi:t̄fəme:
e:kəta: a:ro: prəŋə ət̄h̄i, o: ət̄h̄i s̄əməja:puʂa:re
pəriʋərt̄əŋəkə, d̄zə_1s̄d̄ vit̄fə:ro: a: be:vəfiə:ro:me: ki:t̄h̄u
bəd̄əla:və əibe:kə t̄fə:fi: s̄əma:d̄zəme: əkʰəŋo:
əŋd̄h̄əʋiʋa:s̄əme: pət̄ələ bəfiʂəʂk̄jə lo:kə tʃhəit̄hə, mud̄a:
d̄zəkʰəŋe: əŋd̄h̄əʋiʋa:s̄ə biʂəʋa:s̄əme: bəd̄əilə d̄zə:ie:
t̄əkʰəŋe: n̄e: d̄zi:vəŋəme: d̄zəna:n̄əkə s̄d̄gə pəriʋərt̄əŋə s̄e:fiə:
fiə:it̄e: ət̄h̄i. gəpə-s̄əppəkə vit̄fə:re, ma:n̄e: p̄it̄a:-puṭrəkə
gəpə-s̄əppəkə vit̄fə:re, suŋi d̄zəle:s̄əri: fiəʋa:me: d̄o:lələ
pa:n̄i d̄zəkā: əʂəŋi:re fiə:it̄ə-fiə:it̄ə t̄h̄i:re bʰəʔge:li:.

d̄h̄ənuʂədh̄a:ri: de:vəŋəkē: puṭʃhələŋə- "bəʋa:, əkʰəŋə t̄əkə
əpəŋə ga:mə a: əpəŋa: gʰəre:me: rəfiələfiə, mud̄a: a:bə a:n̄ə
ga:mə a: a:n̄əkə gʰərə rəfiəle: d̄zə: tʃhəfiə, t̄d̄e: ke:n̄a:
ət̄a:be:s̄ə kərəbəfiə s̄e: n̄i:kə d̄zəkā: mənəme: vit̄fə:rəit̄ə
rəfiəfiə."

s̄a:da: ka:gədh̄ə d̄zəkā: de:vəŋəkə mənə tʃhē:ləfiē: t̄əfi:me:
kuʃe:s̄ərekə mufiəʂd̄ d̄ze: kələkətt̄a:kə s̄əmbəŋd̄h̄əme:

suṇṇe: tʰələ tə_ɪsṣə mənə a:ro: mo:hiṭṭə bʰə_ɪje: ge:lə tʰe:ləi
 dʒə_ɪsṣə uḍʰəki: ḍʰə_ɪje: ne:ne: tʰələ. ba:dʒələ-

"dʒe:nə:-dʒe:nə: kuʃe:ṣərə bʰəɪja: kəhiṭṭa: a: kərəṭṭa: tʰiṇṇa:-
 tʰiṇṇa: de:kʰə-de:kʰə hāmāhū: kərəbə."

ətʰa:mə i: nṇhi budʒʰəbə dʒe:, əkʰəno: ga:mə ṣəma:dʒəme:
 e:he:nə bʰra:nṇi pəṣərəle: ətʰi dʒe: a:nə dʒe: kəhiṭṭə ṣe:
 kəri:, muḍa: hiṇṇəkərə kərəṭṭə ka:dʒəkə de:kʰəṣṣə nṇhi kəri:
 əhi: bʰra:nṇime: pətələ ḍʰəṇṇuṣəḍʰa:ri: bəḍʒəla:-

"kuʃe:ṣərə dʒe: kərəile: kəhiṭṭə ṣe: tʰi:kə bʰe:lə muḍa:
 de:kʰəṣi: kərəbə tʰə..!"

pṛṭa:kə ṣo:tʃə-vitʃa:rəṣṣə de:vəṇṇəkē: ko:nə mətələbə
 tʰe:ləiṇə, mətələbə əpənə mənəkə tʰe:ləiṇə, bəḍʒəla:-

"dʒəkʰəṇṇə ka:dʒə kərəile: dʒa:e:bə təkʰəṇṇə dʒəhiṇṇa:-
 dʒəhiṇṇa: kuʃe:ṣərə bʰəɪja:kē: kərəṭṭə de:kʰəbəiṇə tʰiṇṇa:-
 tʰiṇṇa: əpəno: kərəbə. dʒə ke:təu ko:nə: gətəbətə hiē:tə tʰə
 putʃʰi:jo: le:bəiṇə a: əpəno: ṣo:dʒʰe:me: rəhiṭṭa:, de:kʰəbo: tʰə
 kərəbe: kərəṭṭa:."

de:vəṇṇəkə vitʃa:rə ṣuṇi ḍʰəṇṇuṣəḍʰa:ri:kə mənəme: biṣəva:ṣə
 dʒəgələiṇə dʒe: dʒe: bʰa:ikə prəṭi ma:nne: kuʃe:ṣərəkə prəṭi,
 ṣəmərpənə de:vəṇṇəkē: mənəme: dʒəgələ ətʰi, dʒə əi
 ṣəmərpənəkē: ṣəmərpṛṭə ru:pəṣṣə kərəṭṭə rəhiṭṭə tʰə
 dʒi:vəṇṇəme: ni:kə tʰo:ṛi əḍʰəla: nə_ɪ hiē:tə_ɪ. dʒi:vəṇṇəkə
 əigəla: ma:nne: pəriṭa:rəkə əigəla:, ka:dʒə ḍiṣṣə ḍʰi:ja:nə
 dʒəgəbəiṭṭə ḍʰəṇṇuṣəḍʰa:ri: bəḍʒəla:-

"bəua:, mənukʰəkə dʒi:vəṇṇə e:he:nə dʒi:vəṇṇə tʰi: dʒə_ime:
 lo:kə kiṭʰu kəʃ ṣəkəie:. dʒəhiṇṇa: ni:kəṣṣə ni:kəṭərə kəʃ
 ṣəkəie: tʰiṇṇa: əḍʰəla:ṣṣə əḍʰəṭṭəro: tʰə kə_ɪje: ṣəkəie:. a:nə
 dʒi:vəṇṇə dʒe: ətʰi, ma:nne: mənukʰəṣṣə ṭṭərə a:nə
 de:hiṭṭa:ri: dʒi:vəkə, o:kəra:me: jə:hiə ṣəktṛi nə_ɪ tʰiəi, tʰe:
 əṣṣəkʰo:-ṣṣəkʰo: dʒi:vəṇṇəme: mənukʰəkə ṣəbʰəṣṣə ʃre:ṭʰə
 dʒi:vəṇṇə ətʰi."

pṛṭa:kə vitʃa:rə de:vəṇṇə ni:kə dʒəkā: ne: ṣuṇələkə a: ne:
 budʒʰələkə. kri: tʰə kələkəṭṭa: dʒe:ba:kə kʰuʃi: mənəme:
 te:nə: mo:hiṇṇə tʃəla: de:ne: tʰe:ləi dʒe: gʰi:rəni: dʒəkā:
 mənə gʰumi rəhiələ tʰe:lə_ɪ. de:vəṇṇə ba:dʒələ-

"ba:bu:, ga:məme: ka:dʒə nə_1 ətʃʰɪ mudɑ: o:ɪtʰa:mə tɛ:tɛ: ka:dʒə ətʃʰɪ dʒɛ:tɛ: lo:kə kərəe: tʃa:həʔə. dʒəkʰəŋə pā:tʃɛ: bərkʰəkə kəma:ime: kuʃɛ:sərə bʰəɪja: e:tɛ:kə ke:ləŋə tʃə həmə ki: o:ɪsʔə kəmə kərəbə. a:ɪ dʒə tʃi:ŋijō:-tʃa:ɪ ŋa:lə pəhiŋe: ge:lə rəhiŋə tʃə kuʃɛ:sərə: bʰəɪja: dʒəkā: nɛ: həməhiŋ: bʰəʔ ge:lə rəhiŋə. dʒɛ:ŋa: o: bəhiŋəkə bɪa:həme: kʰərtʃə ke:ləŋə tʃəhiŋa: həmə kʰɛ:tɛ: ki:ŋə lə_ɪtʃə."

'kʰɛ:tʃə' ŋuŋɪ dʒəhiŋa: dʰəŋuʃəddʰa:ɪ:kə məŋəme: utʰələŋə dʒɛ: əpəŋə dʒə gʰərə-gʰəra:ɪ: a: tʃa:sə-ba:sə ma:nɛ: dʒi:bəikə ŋa:dʰəŋə bʰəʔ dʒa:e: a: o:ɪ bi:tʃə dʒə əpəŋə sʋətʃətrə dʒi:vəŋəkə ru:pə dʰa:rəŋə ke:nɛ: səməjəkə əŋuku:lə tʃələɪtʃə dʒi:vəŋə bɪta:bi:, jəe:hə nɛ: sʋətʃətrə dɛ:fəkə pərəmə sʋətʃətrə dʒi:vəŋə bʰɛ:lə. dʒɛ:kərə kʰəgəʔa: məŋukʰə dʒi:vəŋəkə: ətʃʰɪ. ..dʰəŋuʃəddʰa:ɪ: bəddʒələ:-

"pərəʃu: ga:ɪ: pəkəɪkə utʃa:rə kuʃɛ:sərə kəhiŋe: tʃʰələ, tʃu: ka:lhije: ŋā:dʒʰu:pəhiərə kuʃɛ:sərə o:ɪtʰa:mə tʃələ dʒə_ɪhəhə." dɛ:vəŋəkə məŋəme: ho:ɪ dʒɛ: əkʰəŋe: tʃələ dʒa:ɪ dʒɛ: dʒu: dʒəme: rəʃta:-pe:ra:sʔə ləʔ/kəʔ/kələkəttə: dʰəɪkə gəpə-səppə ŋuŋəɪtə rəhi:, mudɑ: ke:tʃə dʒa:ɪsʔə pəhiŋe: ma:nɛ: dʒɛ:tɛ: dʒəŋəkə hiŋa:bəʃə dʒa: rəhiələ tʃʰi:, tʃə_1 bi:tʃəkə dʒɛ: ŋa:ma:dʒikə sərə:ka:rə ətʃʰɪ, o:kəro: tʃə ŋu:trəvəddʰə kərəe: pəɪtʃə_1. dɛ:vəŋə ba:dʒələ-

"kuʃɛ:sərə: bʰəɪja: səe:hə kəhiələŋə dʒɛ: ka:lhije: ŋā:dʒʰu: pəhiərə tʃələ əbɪhəhə, dʒuŋu: bʰā:ɪ gʰərəsʔə sʔəge: ŋikələbə."

-

-dʒəgədi:fə prəʃa:də məŋdələdʒi:kə dʒəŋmə mədʰubəŋi: dʒi:lə:kə be:rəma: ga:məme: 5 dʒula:ɪ: 1947 ɪsʋi:me: bʰɛ:ləŋə. məŋdələdʒi: hiŋdi: e:və ra:dʒəŋi:tɪ fa:ʃtrəme: e:mə.e:kə əhiəʔa: pa:bi dʒi:viko:pa:rdʒəŋə hi:tʃu kriʃi ka:rjəme: sʔələŋə bʰəʔ ru:tʃi pu:rvəkə ŋama:dʒə sɛ:va:me: la:ɪ ge:lə: ŋama:dʒəme: vja:ptə ru:tʰi:va:di: e:və ŋa:məŋti: vjəvəhi:rə ŋa:ma:dʒikə vika:səme: hiŋəka: va:dʰəkə budʒʰi pəɪləŋə. pʰələʔə: dʒəmi:ŋda:rə, ŋa:məŋtəkə sʔəgə ga:məme: purəddʒo:rə ləɪa:ɪ tʰa:tʰə bʰəʔ ge:ləŋə. pʰələʔə: məŋdələdʒi:

əpənə d̪zi:vənəkə ədʰikā:fə s̪əməjə ke:sə-mo:kədəma:,
 d̪zəhələ ja:tra:d̪ime: vjəti:tə ke:la:hə. 2001 isvi:kə pətʰa:itə
 s̪a:hitjə le:kʰənə-k̪se:trəme: e:la:. 2008 isvi:s̪ə vibʰinnə pətrə-
 pətrika:d̪ime: hinəkə rətʰəna: prəkə:fitə hua ləgələnə. gi:tə,
 ka:vjə, n̪a:təkə, e:kā:ki:, kəʰa:, upənja:s̪ə itja:di s̪a:hitjəkə
 məulikə vidʰa:me: hinəkə ənəvəratə le:kʰənə ədviti:jə s̪iddʰə
 bʰəʔ rəhələnə ətʰi. əkʰənə d̪həri d̪ərd̪zənə bʰəri
 n̪a:təkə/e:kā:ki:, pā:tfə s̪a:e:s̪ə u:pərə gi:tə/ka:vjə, un̪n̪əis̪ə
 go:tə upənja:s̪ə a: s̪a:ʔh̪e: a:ʔh̪əs̪a:e: kəʰa:-kəh̪a:ni:kə s̪əg̃ə
 kitʰu məhətvəpu:r̪nə vişəjəkə fo:dʰa:le:kʰə a:d̪ikə
 pustəkə:ka:rə, s̪a:e:s̪ə u:pərə grəntʰəme: prəkə:fitə tʰənə.
 mitʰila:-məitʰili:kə vika:s̪əme: fri: d̪zəg̃ədi:fə prəs̪a:d̪ə
 mən̪d̪ələd̪zi:kə jo:g̃əda:nə əvişməraṇi:jə tʰənə. i: əpənə
 s̪ətatə krija:fi:ləta: o: rətʰəna: d̪hərm̪ita:kə le:lə vibʰinnə
 s̪əstʰa:s̪əbʰəkə d̪va:ra: s̪əmma:n̪itə/purəskritə hio:itə rəhəla:
 ətʰi, jaʰa:- vid̪e:hə s̪əmpa:d̪əkə mən̪d̪ələ d̪va:ra: 'ga:məkə
 d̪zin̪əgi:' ləg̃hu kəʰa: s̪əgrəhə le:lə 'vid̪e:hə s̪əmma:n̪ə- 2011',
 'ga:məkə d̪zin̪əgi: və s̪əməgrə jo:g̃əda:nə hie:tu s̪a:hitjə
 əka:d̪e:mi: d̪va:ra:- 'təigo:rə lit̪re:tfərə e:va:rdə- 2011',
 mitʰila: məitʰili:kə un̪n̪əjənə le:lə s̪a:k̪sərə d̪ərabʰəga:
 d̪va:ra:- 'vəid̪e:hə s̪əmma:n̪ə- 2012', vid̪e:hə s̪əmpa:d̪əkə
 mən̪d̪ələ d̪va:ra: 'n̪əi d̪h̪a:rəe:' upənja:s̪ə le:lə 'vid̪e:hə ba:lə
 s̪a:hitjə purəşka:rə- 2014', s̪a:hitjəme: s̪əməgrə jo:d̪a:nə le:lə
 e:s̪ə.e:n̪ə.e:s̪ə. glo:bələ s̪e:miṇəri: d̪va:ra: 'kəufiki: s̪a:hitjə
 s̪əmma:n̪ə- 2015', mitʰila:-məitʰili:kə vika:s̪ə le:lə s̪ətatə
 krija:fi:lə rəhəba:kə hie:tu əkʰilə bʰa:rəti:jə mitʰila: s̪əg̃hə
 d̪va:ra:- 'vəid̪jənə:ʔhə m̪is̪rə 'ja:tri:' s̪əmma:n̪ə- 2016', rətʰəna:
 d̪hərm̪ita:kə k̪se:trəme: əmu:l̪jə jo:g̃əda:nə hie:tu d̪zjo:ts̪na:-
 mən̪d̪ələ d̪va:ra:- 'kəumud̪i: s̪əmma:n̪ə- 2017', mitʰila:-
 məitʰili:kə s̪əg̃ə ən̪jə ut̪kriş̪tə s̪e:va: le:lə əkʰilə bʰa:rəti:jə
 mitʰila: s̪əg̃hə d̪va:ra: 's̪və. ba:bu: s̪a:hie:və tʰəud̪h̪əri:
 s̪əmma:n̪ə- 2018', tʰe:t̪əna: s̪əmit̪i, pət̪əna:kə prəs̪idd̪hə 'ja:tri:
 tʰe:t̪əna: purəşka:rə- 2020', məitʰili: s̪a:hitjəkə əh̪ərn̪iʃə s̪e:va:
 a: s̪rid̪zənə hie:tu mitʰila: s̪ā:skrit̪ikə s̪əmənn̪vəjə s̪əmit̪i,
 guva:h̪a:ti:-əş̪əmə d̪va:ra: 'ra:d̪zəkəmələ tʰəud̪h̪əri: s̪a:hitjə

ṣamma:ṇa- 2020', b^ha:rātā ṣarāka:rā d^hva:ra: 'ṣa:ḥiṭṭjā
 āka:de:mi: purāṣka:rā- 2021' tāt^ha: ṣa:ḥiṭṭjā o: ṣṣkṛiṭime:
 māhātvaṇu:ṇā āvāda:ṇā le:lā āmāra jāhi:dā ra:māp^halā
 mādāla vit^hā:rā māt^hjā d^hva:ra: 'āmāra jāhi:dā ra:māp^halā
 mādāla ra:ṣtri:jā purāṣka:rā- 2022'

rāt^hāṇa: ṣṣa:rā : 1. iṇḍrād^hāṇuṣi: āka:ṣā, 2. ra:ti-dīṇā, 3. ti:ṇā
 d^hze:t^hā e:ga:rāhāmā ma:g^hā, 4. ṣarīta:, 5. gi:tā:d^hzālī, 6.
 ṣuk^hā:e:lā po:k^harīkā d^hza:it^hā, 7. ṣātābe:d^hā, 8. t^hṣuṇāuṭi:, 9.
 rāhāṣa: t^hāuri:, 10. ka:mād^he:ṇu, 11. māṇā māt^hāṇā, 12. āka:ṣā
 gāga: - kaviṭa: ṣṣgrāhā. 13. pāt^hāvāt^hi: - e:kā:ki: ṣṣt^hājāṇā. 14.
 mūt^hīla:kā be:ti:, 15. kāmpro:ma:īd^hzā, 16. d^hz^hāme:lija: bīa:hā,
 17. rāt^hā:kārā dākāit^hā, 18. ṣvājāvārā- ṇa:tākā. 19. māula:ilā
 ga:t^hākā p^hu:lā, 20. ut^hā:ṇā-pāt^hāṇā, 21. d^hzīṇāgi:kā d^hzi:t^hā, 22.
 d^hzi:vāṇā-mārāṇā, 23. d^hzi:vāṇā ṣṣg^hārṣā, 24. ṇāi d^hā:ṭāie:, 25.
 bārāki: bāhiṇā, 26. b^hā:dāvākā a:t^hā āṇhā:rā, 27. ṣṣd^hāva:-
 vīd^hāva:, 28. t^hu:t^hā ga:t^hā, 29. īd^hzāzāt^hā gāma: īd^hzāzāt^hā
 bāt^hīe:lāū, 30. lāhāṣāṇā, 31. pāgu, 32. a:mākā ga:t^hī:, 33.
 ṣut^hīta:, 34. mo:ṭāpārā, 35. ṣṣkālpa, 36. āṇṭimā kṣāṇā, 37.
 kuṇṭ^hā:- upāṇja:ṣā. 38. pājāṣvīṇi:- prābāṇḍ^hā-ṇībāṇḍ^hā-
 ṣāma:lo:t^hāṇa:. 39. kālja:ṇi:, 40. ṣṣtāma:e:, 41. ṣāmāḍ^hāuṭa:,
 42. tā:mākā tāmāghāilā, 43. bī:rā:gāṇa:- e:kā:ki:. 44.
 tārē:gāṇā, 45. bād^hzāṇṭa:-bud^hzāṇṭa:- bī:hiṇā kāṭ^hā: ṣṣgrāhā.
 46. jāb^hudā:ṣā, 47. rāt^hāṇi: k^hār^hā- dī:rg^hā kāṭ^hā: ṣṣgrāhā. 48.
 ga:mākā d^hzīṇāgi:, 49. ārd^hd^hā:giṇi:, 50. ṣṣtāb^hāṭja: po:k^hārā,
 51. ga:mākā jākalā-ṣu:rāt^hā, 52. āpāṇā māṇā āpāṇā d^hāṇā, 53.
 ṣāmārāt^hā:īkā b^hu:t^hā, 54. āpāṇā-bī:ra:ṇā, 55. ba:lā go:pa:lā,
 56. b^hākāmo:ṭā, 57. ulāba: t^hā:urā, 58. pāt^hād^hzā:ṭā, 59.
 gār^hāṇāgārā hīa:t^hā, 60. lād^hzābīd^hzi:, 61. ukār^hu: ṣāmājā, 62.
 mād^huma:t^hī:, 63. pāṣe:ṇa:kā d^hārāmā, 64. gurā:-k^hud^hdi:kā
 ro:ti:, 65. p^hālāhā:rā, 66. k^hāṣṣāt^hā ga:t^hā, 67. e:gāt^ht^hā:
 a:mākā ga:t^hā, 68. sub^hāt^hīṇṭākā, 69. ga:t^hāpārā ṣṣ k^hāṣṣālā:,
 70. dāb^hīja:e:lā ga:mā, 71. gule:ti: dā:ṣā, 72. mūrja:e:lā
 g^hārā, 73. bī:rā:gāṇa:, 74. ṣmrīti fe:ṣā, 75. be:ti:kā pāiruk^hā,
 76. kra:ṇṭijo:gā, 77. tṛika:lād^hārṣi:, 78. pāt^hī:ṣā ṣa:lā pāt^hīua:

ge:ləi, 79. d̥o:hiəri: hi:kə, 80. subʰima:ni: d̥ziŋəgi:, 81. d̥e:kʰələ d̥iŋə, 82. gəpəkə piʃa:hulə lo:kə, 83. d̥iʋa:li:kə d̥i:pə, 84. əppəŋə ga:mə, 85. kʰiləto:ɾə bʰu:mi, 86. t̥ʃitəvəŋəkə ʃika:rə, 87. t̥ʃəuraʃə kʰe:təkə t̥ʃəuraʃə upəd̥zə, 88. s̥əmajəʃ̌ə p̥əhiŋe: t̥ʃe:tə kiʃa:ŋə, 89. bʰəukə, 90. ga:məkə a:ʃa: tuʃi ge:lə, 91. pəʃe:ŋa:kə mo:lə, 92. kriʃiʃo:gə, 93. hi:rələ t̥ʃe:həra: d̥zi:tələ ru:pə, 94. rəhiəri d̥zo:kəra pəriʋa:rə, 95. kəɾta:kə r̥əgə kərməkə ʃ̌əgə, 96. ga:məkə su:raʃə bəq̌əilə ge:lə, 97. əŋt̥ima pəri:kʃa:, 98. gʰərakə kʰərt̥ʃə, 99. ni:kə t̥ʰəkə:ŋə t̥ʰəke:ləi, 100. d̥zi:vəŋəkə kərmə d̥zi:vəŋəkə mərmə, 101. ʃ̌ət̥ʃəraŋə, 102. bʰəri məŋə ka:d̥zə, 103. a:e:lə a:ʃa: t̥ʃəli ge:lə, 104. d̥zi:vəŋə d̥a:ŋə t̥əʃʰa: 105. əppəŋə ʃ̌a:ti:- ləgʰu kəʃʰa: ʃ̌əgrəhiə.

əpəŋə m̌ət̥əʋjə editorial.staff.videhə@gmail.com **pəra pəʃʰa:u.**

3.9.ro:ʃəŋə d̥zəŋəkəpuri:- budʰiʃa: a: d̥zʰəŋd̥a:ke: kʰiʃʃa:

ro:ʃəŋə d̥zəŋəkəpuri:
budʰiʃa: a: d̥zʰəŋd̥a:ke: kʰiʃʃa:

d̥za:ɾʰə ma:səme: ʃəhi:d̥ə d̥iʋəʃə .
d̥iŋəbʰə_ıɾə bʰa:ʃəŋə bʰi:ʃəŋə . ʃəhi:d̥ə i: kəjələkə, ʃəhi:d̥ə o:
kəjələkə . ʃəhi:d̥ə məhi:ŋə . 'a:ı d̥ze: i: d̥e:ʃə ə_ı, o:hi:
ʃəhi:d̥əʃəbəkə: bəliɟa:ŋə ə_ı .'ki:ki:....ki:....ki:.....!
s̥əʋəŋt̥əŋt̥əɾə: a: s̥əmiɾidd̥ʰi:ke: s̥əpəŋa: . n̄e:ta:d̥zi:ke:
məhi:ŋəta: . ga:ɾi: a: ka:ɾəkəɾta:ke: d̥zulu:s̥ə . s̥əɾəkəʃəbə
g̤i:d̥zəıɾə rəhiələ d̥iŋəbʰə_ıɾə, məŋt̥ri:d̥zi:, d̥ze: n̄e:to: t̥ʰəıɾʰə,
hiŋəkə d̥zəjəd̥zəjəka:rə a: ʃ̌əgəʃ̌əgə ʃəhi:d̥əʃəbəkə: ɟa:ra: ʃ̌ə
.
bʰəʋjə məŋt̥ʃəpəra b̄ıra:d̥zəma:ŋə məŋt̥ri:d̥zi:, ɟıɾt̥ʃi:me:

baisälə lo:kəṣṣabə dṛṣə təkəitə muṣkijā: rəhələ tʃʰələ:fiə,
 nṛəntərə . məntʃəke: nṛtʃʃa:me: bəṣṣələṣṣabəke: ləgəi tʃʰələi
 dʒe: fiəməre: dde:kʰə kə' muṣkijā: rəhələ tʃʰəitʰə mənttri:dʒi: ,
 a: ṣabə hiṇṇəka: əpəṇa: əpəṇa: dʰəḡəḡə əbʰiva:dəṇṇə, ṣələ:mə
 a: prəṇa:mə kə' rəhələ tʃʰələ . məntʃəpərə bəṣṣə'ke: e:te:kə
 pʰəiḍa: tə tʃʰəi, dʒe: əhiā: ko:mhəro: təkəitə fiəi,
 nṛtʃʃa:bəla:ke: budʒʰa:itʃʰəi, əhiā: o:kəre: dṛṣə tʃʰa:ikə rəhələ
 tʃʰi: . bʰi:ṛəme: pəṣṣələ mənttri:dʒi:ke: ṣṭʰa:ni:jə ka:riṇḍa:ṣabə
 bi:tʃəme: ṇa:ra: ləga: rəhələ tʃʰələ - "...mənttri:dʒi:
 dʒiṇḍa:ba:də ." a: utʃa:hiṭə bʰi:ṛə ddo:hiərə'bəitə tʃʰələ -
 "dʒiṇḍa:ba:də ! dʒiṇḍa:ba:də !!"

dṇəbʰə iṛə tʃələlə ka:riḡəkrəmə . tʃəura:fiə:pərə mənttri:dʒi:
 vṛi:la dʒʰəṇḍa: pʰəhiərəuləṇṇə . tʰa:ṛə fiə:va:ke: dʒʰō:ka: ṣə
 dʒʰəṇḍa: pʰəṛəpʰəra: utʰələ - 'pʰəṛəpʰəra pʰəṛəpʰəra' .
 ṣəbəhiəkə muhiṭʰa:ṇəpərə gərvəke: bʰa:və . mənttri: ṣə
 ṣəntəri:təkə dʒʰəṇḍa:ke: ṣələ:mi: dde:ləkə -'ṣə'təṛək, go:ra:
 pʰa:tə, ṣələ:mi: dde: !"

dde:fə dʒiṇḍa:ba:də . jəhi:də əməṛə rəhiəutʰu ! mənttri:dʒi:
 dʒiṇḍa:ba:də !

təgəma: bəṭa:e:lə . miṭʰa:i: bəṭa:e:lə .

bʰi:ṛə ṣə kiṭʃʰu ḡu:ṛə fiəṭi kə' e:kəṭa: buṛʰija: gəura ṣə
 dʒʰəṇḍa:ke: ṇi:fiə:ṛə rəhələ tʃʰələ . vṛi:la a:ka:rəke:, dʒe:ṇa:
 ḡhəre: dʒʰā:ipə le:tə, te:fiəṇṇə dʒʰəṇḍa: . tʰa:ṛə fiə:va: ṣə
 dʒu:dʒʰəitə pʰəṛəpʰəra:itə dʒʰəṇḍa:ke: dde:kʰəitə, o:i
 buṛʰija:ke: ā:ikʰəme: e:kəṭa: kʰuṣi: tʃʰələ . təkʰəṇṇe: ke:o:
 o:kəra: fiə:ḡəme: e:kəṭa: ləru: dʰə'dde:ləkəi -"li:u buṛʰi:ma:i:
 ləru: !"

i: ṣəṛəkəṭʃʰa:pə buṛʰija: kʰa:li: buṛʰie: ṇə ĩ fiə:itə ə-itʃʰə .
 e:fiəṇṇə ra:ṣtri:jə dṛvəṣṣəke: dṇə ṣəṛəka:ṛə, mənttri:, ḡhəṛəija:
 ṇe:tā: a: o:kəṛə ka:riḡəkəṭa:ṣabəke: bəṛəppəṇṇə a:
 ṣəhiṛidəjəṭa: dde:kʰa:bə'ke: ṣa:dʰəṇṇə ṣe:fiə: fiə:itə ə-itʃʰə .
 e:fiəṇṇə dṇəme: ə ĩ ṣəṛəkəṭʃʰa:pə bu:ṛʰə-pura:ṇəke: mənttri:
 a: ṇe:tā:ṣḡge:ke: pʰo:to: ṣe:fiə: tʃʰəpəi tʃʰəi pəṭrika: a:
 ti:bʰi:me: . ə ĩ ṣə mənttri:dʒi: bəṛə dʒə:va:ṇə, ṣuhiṛidəjə a:
 dʒəṇṇəprijə tʃʰəitʰə ṣe: dʒəṇṇəṭa:pərə prəbʰa:və pərəi tʃʰəi .

məntʁi:dʒi:ke: d̪h̥uɑ:d̪h̥ɑ:rə bʰɑ:səŋəkə bɪtʃtʃe:me: sʊrʊdʒə
pətʃtʃiməme: d̪h̥ə_ɪlə ge:lə . ʃəhi:də d̪rʊsə kʰətəmə bʰə'ge:lə
 . lo:kəsəbə əpəŋə əpəŋə t̪h̥ɑ:mə ləutəge:lə . tʃəura:ɦɑ:
krəməʃəh̥ə ʃɑ:n̪tə ɦo:n̪tə ge:lə . ɑ:bə bət̪h̥əɪtə rɑ:n̪təs̪ɔ̃ge:
d̪ʒɑ:t̪h̥ə ʃe:ɦo: bət̪h̥əɪtə d̪ʒɑ: rəɦələ t̪ɦələ .

kəkʰəŋo:kɑ:lə n̪ɪstəbd̪h̥ət̪ɑ: t̪o:t̪əɪtə d̪əuɪt̪ə ga:ɪ: . nə_ĩ t̪ə,
n̪ɪstəbd̪h̥ə t̪əura:ɦɑ:, ɦɑ:t̪əke: b̪hi:t̪əɪt̪əkə t̪h̥əɪt̪h̥əɪrəb̪əɪt̪ə
d̪ʒɑ:t̪h̥ə, o: buɪɦja: ɑ: p̪h̥əɪp̪h̥ərə ɑ:vɑ:d̪ʒə kəɪt̪ə d̪ʒh̥əŋd̪ɑ:
mɑ:t̪rə t̪ɦələ o:t̪əɦə .

buɪɦja: t̪əura:ɦɑ:ke: pʊɪbɑ:ɪ: kɑ:t̪əkə p̪o:kʰəɪrəke:
b̪hi:rəpərə bəŋlə bərəsɑ:t̪i:me: rəɦəɪt̪ə t̪ɦələ . gəɦmi:me: t̪ə
ə_ɪ bərəsɑ:t̪i:me: kəjə go:t̪e: sʊ:t̪əɪt̪ə t̪ɦələ, d̪ʒɑ:t̪h̥əme:
pʊɪɪəh̥ə o: əs̪əgəre: b̪h̥ə'd̪ʒɑ:n̪tə t̪ɦələ . ə_ɪbe:rə d̪ʒɑ:t̪h̥ə be:ɦi:
t̪ɦələ . buɪɦja:ke: d̪ʒɑ:t̪h̥ə s̪ə s̪əbu:rə nə_ĩ b̪h̥ə' rəɦələ t̪ɦələ .
o: e:mɦərə o:mɦərə s̪ə kɪt̪ɦu plɑ:st̪ɪkə, kɪt̪ɦu ku:t̪ə ɑ: kɪt̪ɦu
d̪ʒɑ:t̪əŋd̪ə d̪ʒəma: kəjələkə . d̪ɑ:t̪əme: s̪ə ʃləɑ:ɪ: n̪ɪkɑ:ɪlə kə'
bɑ:rələkə . d̪h̥əd̪h̥ərə: b̪h̥e:ləɪ . o:kəɪ: kəŋe: s̪əbu:rə b̪h̥e:ləɪ .
s̪əməjəke: mɑ:ɪrə s̪ə pət̪ərə: ge:lə p̪h̥ɑ:t̪ələ gəde:lla: ɑ:d̪h̥ɑ:
bɪt̪ɦɑ: kə' ɑ:d̪h̥ɑ: o:n̪t̪ə kə' bərəsɑ:t̪i:me: o: pəs̪əɪrə ge:lə .
d̪h̥ɑ:h̥əkə ɑ:s̪əme: e:kət̪ɑ: kutt̪ɑ: ʃe:ɦo: s̪əs̪əɪrə kə' o:kəɪ: ləgə
t̪ʃə_ɪlə əjələɪ .

ɪ: ɑ:ɪgə be:ɦi:kɑ:lə nə_ĩ t̪əkət̪ə, o: d̪ʒəŋəɪt̪ə t̪ɦələ . o: uɪt̪ələ .
məd̪h̥uɑ:n̪tə d̪h̥ɑ:h̥əs̪ɔ̃ge: d̪ʒɑ:t̪h̥ə p̪h̥e:rə o:kəɪ gərəs̪ə' lɑ:gələ
t̪ɦələɪ . s̪ət̪əkəpərə o: e:mɦərə o:mɦərə t̪əkələkə . d̪uŋu:kɑ:t̪ə
d̪u:rət̪əkə kət̪əu ke:o: nə_ĩ t̪ɦələ . o: t̪əura:ɦɑ:pərə pəɦɪt̪ɦələ
 . t̪əkku s̪ə d̪ʒh̥əŋd̪ɑ:ke: d̪o:ɪ: kɑ:n̪tə de:ləkə . d̪ʒh̥əŋd̪ɑ: n̪ɪtʃt̪jɑ:
kʰə_ɪs̪ə pərələɪ . o: d̪ʒh̥əŋd̪ɑ: kʰo:ɪlə kə' lə' ɑ:jələ .

t̪i:nə d̪o:b̪bərə kəjələ:ke: bɑ:d̪o: n̪əɦɦəre: t̪ɦələɪ d̪ʒh̥əŋd̪ɑ: .
buɪɦja: o:ɦme: gəde:lla: ləpe:t̪ələkə ɑ: o:n̪t̪əle:ləkə . ɑ:bə
ɑ:ɪgə kət̪e:kɑ:lə rəɦət̪əɪ, t̪əkərə o:kəɪ: mət̪ələbə nə_ĩ t̪ɦələɪ
 . d̪ʒɑ:t̪h̥ə əjələ:kə bɑ:d̪ə ɑ:ɪ pəɦɪləbe:rə o: gəɦmɑ:kə' s̪utt̪ələ .
gəde:lla: ɑ: d̪ʒh̥əŋd̪ɑ: mɪlɑ: kə' d̪ʒe: o:kəɪ: gəɦmɑ:h̥ət̪ə b̪h̥e:t̪ə
rəɦələ t̪ɦələ, ʃe: əpu:r̪və ɑ:n̪əŋd̪əməjə t̪ɦələ . buɪɦja: ɑ:ɪ
d̪ʒəld̪i: g̪h̥o:t̪ɑ: be:t̪ʃə kə' sʊ:n̪tə rəɦələ .

.....

bʰo:re: tʃəura:fiə:pərə h̃əga:ma: . dʒʰəṇḍa: ga:jəbə .
ra:ɪtəke: dɪuʈi:bəla: h̃əbəlḍa:rə ba:dʒələ - "səla:, h̃əməro
ṇo:kəri: ge:ləu ! s̃a:rə, kʰo:dʒə ! bʰe:tət̃əi t̃ə s̃a:rəke: ḍa:fiə:
ṇə_ī bəṇṇəli: t̃ə pʰe:rə ki: !"

'ko:ṇo: 'a:t̃əkəva:ḍi:' ə_ī kəi: !' 'ko:ṇo: 'pɪt̃h̃əkəʈa:va:ḍi:' ə_ī
kəi: !' tʃa:ruḍiṣə pʰo:ṇə kʰəʈəkʰəʈa:jə la:gələ . bi:tʃə
tʃəura:fiə: s̃ə dʒʰəṇḍa: ga:jəbə ke:ṇa: bʰe:lə ? rɪpo:rt̃ə ṇɪtʃtʃa:
s̃ə uppərə ge:lə . t̃ətkā:le: uppərə s̃ə ṇɪtʃtʃa: t̃əkə a:ḍe:jə
ḍʒa:ri: bʰe:lə . 'ḍʒe:ṇa: fiə:ɪ t̃e:ṇa: kʰo:dʒələ ḍʒa:jə dʒʰəṇḍa:
 . dʒʰəṇḍa: tʃo:rəpərə ra:ḍʒjəḍro:h̃əke: mukəḍma: tʃəla:jələ
ḍʒa:jə . kəkərə la:pərəba:fi: tʃʰələ ? o:kəro: ṇə_ī tʃʰo:ʈələ
ḍʒa:jə !"

h̃əbəlḍa:rə puliṣəke: gərijəjələkə -"s̃a:rə t̃o: kəttə tʃʰələ: ?
a:bə ge:ləu t̃o:ro: a: h̃əməro: ḍʒa:gi:rə ."

puliṣəke: ḍo:sə e:təbe: rəh̃əi ḍʒe: o: ḍʒa:tʰəkə k̃a:rəṇe:
s̃a:məṇe:bəla: məṇḍirəme: ḍ:ɡəit̃h̃ə ge:lə a: əṽgh̃a:ɪt̃ə s̃uɪt̃ə
rəh̃ələ tʃʰələ .

kɪ t̃əkʰəṇe: ke:o: kəh̃ələkəi -"dʒʰəṇḍa: o:ɪt̃h̃ə kə' t̃ə e:kə go:t̃e:
bəreṣa:t̃i:me: s̃uttələ h̃ə_ī !"

h̃əbəlḍa:rə, puliṣə a: lo:kəṣəbə bərəṣa:t̃i: ḍiṣə ḍəuʈələ . tʰike:
!

h̃əbəlḍa:rə tʰəijä: s̃ə t̃o:fiəka:rələkə - "h̃əjə uʈt̃h̃ə ! ke: s̃a:rə
tʃʰe: ? "

bəfiuʈə ḍiṇəkə ba:ḍə gərma: kə' e:fiəṇə gəh̃i:rə ṇiṇṇə s̃uttələ
tʃʰələ buɾʰija: . t̃i:ṇəbe:rə t̃o:fiəka:rələ:kə ba:ḍə uʈt̃h̃ə . m̃ūfiə
ug̃h̃a:rələkə t̃ə tʃa:ru ḍiṣə puliṣə a: lo:kəṣəbəke: ḍe:kʰələkə .
dʒʰəṇḍa: t̃ərə me: s̃ə buɾʰija:ke: ṇikələt̃ə ḍe:kʰə
h̃əbəlḍa:rəke: 'ḍa:fiə:' bəṇṇa:bə' ke: məṇḍəsubba: pərə pa:ṇə
pə_īrə ge:ləi . o: kro:ḍh̃ə s̃ə s̃əʈəkə pərə la:t̃hi: bəḍʒa:rələkə -
"ḍuh̃ū s̃a:rəkəe: !" a:bə ə_ī buɾʰija:ke: ke:ṇa: 'ḍa:fiə:'
bəṇṇa:o:t̃ə ! t̃əijo: kəʈəikə kə' ba:dʒələ -"dʒʰəṇḍa: o:ɪt̃h̃ə
k̃a:lə ḍərə ṇə_ī bʰe:ləu ? ma:rijəu tʃa:irə ḍəṇṭa: ?"

"bəʈə ḍʒa:tʰə rəh̃əi h̃əbəlḍa:rə s̃a:fiə:bə !" - buɾʰija: ba:dʒələ

.

h̃əbəlḍa:rəke: fiə:ləṭə ḍe:kʰə'bəla: tʃʰələ . o: əpəṇə ma:t̃h̃ə

ṇḍo:tfjo: ki kəpa:rə pʰo:ro: . uppərə ri:po:rtə kəjələkə . pəkəira
kə' hia:dʒira kərə'ke: a:de:ʃə bʰe:lai .

ʃi:di:jo: e:ʃəpi:ke: a:gu: hia:dʒira kəjələge:lə buṛʰija: .

"dʒʰəṇḍa: kʰo:ləitə ka:lə dərə ṇə_ĩ bʰe:ləu buṛʰija: ?"
- ʃi:di:jo: putʰələkəi .

"dʒa:ṛʰə bəṛə tʃʰələi hādʒu:rə ! ə_I dʒʰəṇḍa:ke: kəpəṛa: bəṛə
mo:tə rəhəi ! a: hāməra: tʃə ko:ṇo: mo:təka: kəpəro: ṇə_ĩ hējə
! gʰəro: ṇə_ĩ hējəsəṛəkəpərə bəṛə dʒa:ṛʰə ho:itʃʰəi
hādʒu:rə !" - buṛʰija: ṇəmhəre: dʒəba:bə de:ləkəi .

"tə t̪ō: dʒʰəṇḍe: kʰo:ilə kə' o:ṛʰəle:be: ?" - ʃi:di:jo:
piṭa:jələṣṇə ba:dʒələ .

"kəṭʰi: kəru t̪ə ! dʒa:ṛʰə ṣə ṣəbu:re: ṇə_ĩ bʰe:lə hādʒu:rə !" -
buṛʰija: mādʒəbu:ri: vjəktə kəjələkə .

"ra:ʃtri:jə dʒʰəṇḍa:ke: ṣəmma:ṇə kəjələ dʒa:itʃʰəi, ʃe: t̪o:ra:
bu:dʒələ ṇə_ĩ tʃʰəu ? ka:ṇu:ṇə ləgəitʃʰəi !" - ʃi:di:jo:
kitʃəkɪtʃa: kə' ba:dʒələ .

"dʒa:ṛʰə bəṛə rəhəi hādʒu:rə !" - buṛʰija: ṣəmədʒʰa:bə'ke:
ko:ʃiṣə kəjələkə .

"i: əpəṛʰə, gəṇa:rə ki: dʒəṇəṭəi ṣəmma:ṇə a: ka:ṇu:ṇə !
tʃʰo:ru: !" - e:ʃəpi: buḍʰija:ri: de:kʰəbət̪ə ʃi:di:jo: ṣə kəhələkə
-"e:həṇḍə bu:ṛʰəke: ṣədʒa:jo: kəṭʰi: de:bəi !"

buṛʰija:ke: məṇḍə bʰe:lai dʒe: ke:o: pu:tʃʰəit̪ə -'gʰərə kəṭʰila:
ṇə_ĩ tʃʰəu ? səṛəkəpərə kəṭʰila: rəhəitʃʰe: ? ke:ṇa: səṛəkəpərə
əjəle: ?' le:kiṇḍə ʃi:di:jo: e:ʃəpi:ke: e:həṇḍə prəʃṇəṣəbə ṣə
ko:ṇa: ka:mə ! o: ṣəbə t̪ə ka:ṇu:ṇəke: rəkʰəba:rə ə_I .
rəkʰəba:ri: kəṛəit̪ə ə_ĩtʃʰə . ke:o: ṇə_ĩ putʰələkəi . a: t̪əj̃
buṛʰijo: ṇə_ĩ kitʃʰu kəhələkəi .

buṛʰija:ke: tʃʰo:irə de:ləge:lai . le:kiṇḍə o:kəra: ṣə dʒʰəṇḍa:
tʃʰi:ṇə le:ləge:lai . d̪əja:va:ṇə ʃi:di:jo: o:kəra: e:kəṭa: o:ṛʰəṇa:
de:ləkəi, əppəṇə pa:i: ṣə ki:ṇələ . le:kiṇḍə i: o:ṛʰəṇa: dʒʰəṇḍa:
ṣə tʃʰo:tə tʃʰələi . dʒʰəṇḍa: bəṛəka: tʃʰələi . d̪o:bəra:ijo: kə'
o:ṛʰə ṣəkəitʃʰi: . buṛʰija:ke: d̪uh̥kʰə tʃʰələi dʒe: o:kəra
dʒʰəṇḍa: tʃʰi:ṇa:ge:lai . ə_I dʒʰəṇḍa:me: dʒe: gəde:lla:
le:pəṭa:lə_ĩ tʃʰələi, t̪ə bəṛə gəṛəmə tʃʰələi . o:kəra: bəṛə
d̪ukʰkʰə bʰe:lai məṇḍə me: .

.....

ḡo:ṣṛə ṣa:lə . pʰe:rə d̪ʒa:ɽʰə əjələi . pʰe:rə ʃəhi:d̪əḡiṵəṣṣə
mən̪ələi . pʰe:rə mən̪tri:d̪ʒi:ke: bʰa:ṣəṇə bʰi:ṣəṇə bʰe:ləi .
d̪ʒəjəd̪ʒəkə:rə bʰe:ləi . mɪɽʰa:i: b̪ēɽe:ləi . d̪ʒʰən̪ḡa:
pʰərəpʰərəjələi .

buɽʰija: əhu:be:rə ʃəura:he:pərə ɽʰa:ɽʰə ʃʰələ . o: ɽʰa:rə
həva:me: pʰərəpʰəra:ɽə d̪ʒʰən̪ḡa:ke: əhu:be:rə ḡe:kʰə
rəhələʃʰələ . ha:ɽə k̪əpəbət̪ə d̪ʒa:ɽʰə ṣə o:kəra: əhu: be:rə
ṣəbu:rə ṇə_ĩ bʰə'rəhələ ʃʰələ . le:kiṇə ə_ɪbe:rə d̪ʒʰən̪ḡa:
ḡe:kʰi kə' o:kəra: ā:ɪkʰəme: ko:ṇo: bʰa:və a: əpe:kṣa: ṇə_ĩ
ʃʰələ . o: buɽʒʰə ge:lə ʃʰələ, d̪ʒe: i: d̪ʒʰən̪ḡa: ɽʰa:rə həva:me:
pʰərəpʰəra:ɽə, ɽʰəpe:ɽa: ṣəhət̪ə, ʃʰiɽʰəri: ʃʰiɽʰəri: uɪɽə ṣəkəijə,
le:kiṇə kəkəro: gərma: ṇə_ĩ ṣəkəijə . d̪ʒa:ɽʰə ṣə ra:hət̪ə ṇə_ĩ
ḡə' ṣəkəijə . buɽʰija: a:bə kiɽʰu ḡo:ṣṛə: ṣḡo:ɽʃə rəhələ ʃʰələ .
e:hən̪ə, d̪ʒə_ime: le:pəɽa: kə' o: gərma: kə' ṇiʃʰiɽ̪ə bʰə'
ṣəkəijə . buɽʰija: mən̪e:mən̪e: ṣḡo:ʃʰələkə -'i:ho: ko:ṇo:
d̪ʒʰən̪ḡa: ! d̪ʒʰən̪ḡa: t̪ə u:, d̪ʒe: o:ɽʰə kə' gərma:jələ d̪ʒa:
ṣəke: a: pʰəhəra:jələ d̪ʒa: ṣəke: . '

-077 puṣə 25

əpən̪ə m̪ēṭəv̪ə editorial.staff.videhə@gmail.com **pərə**
pəɽʰa:u.

3.10.pre:məʃkərə dʒʰa: 'pəʋəṇṇə'- dʒəṇṇəkəʋi 'məiṭʰili: putrə prəḍi:pə' (pre:mə ʃkərə dʒʰa: 'pəʋəṇṇə'kə məiṭʰili: putrə prəḍi:pəpərə a:bəibəla: vɪde:ɦə mo:ɳo:gra:pʰəkə ʔfə)

pre:məʃkərə dʒʰa: "pəʋəṇṇə"

dʒəṇṇəkəʋi "məiṭʰili: putrə prəḍi:pə" (pre:mə ʃkərə dʒʰa: "pəʋəṇṇə"kə məiṭʰili: putrə prəḍi:pəpərə a:bəibəla: vɪde:ɦə mo:ɳo:gra:pʰəkə ʔfə)

e:ɦi dʰəɾəɳi: pərə mā: dʒəgəḍəmba:kē: əṇṇukəmpa: sʰə kəkʰəno:-kəkʰəno: e:ɦəṇṇə vjəktɪkē: dʒəṇṇmə ɦio:ɪtə tʃʰəṇṇi dʒe: əpəṇṇə kriṭṭvəṣṭə səma:dʒəme: sʰəḍa:kē: le:lə a:dʰəɾfə bəṇṇi dʒa:ɪtə tʃʰəṇṇi.o:ɦime:sʰə e:kə tʃʰəṇṇi prəbʰu ɳa:ra:jəṇṇə dʒʰa: "prəḍi:pə", dʒiṇṇəkə: "məiṭʰili: putrə prəḍi:pə" sʰa:ɦitʃi:kə ɳa:mə sʰə səmpu:ɳə miṭʰilā:tʃʰələme: dʒa:ɳələ dʒa:ɪtə tʃʰəṇṇi. prəsiḍḍə kəʋi, le:kʰəkə a: rətʃʰəṇṇa:ka:ra məiṭʰili: putrə prəḍi:pə kē: pu:ra: ɳa:mə prəbʰu: ɳa:ra:jəṇṇə dʒʰa: "prəḍi:pə" tʃʰələṇṇi. muḍa: ɦəməra: le:lə tʰə o: tʃʰo:təka: ba:ba: rəɦəṭʰi. "tʃʰo:təka: ba:ba:" əɦi ɳa:mə sʰə ɦəmə sʰəbʰə pəɾɪva:rəkə lo:kə səmbə:tʰitʰə kərəɪtə tʃʰəlɪjəṇṇi ɦuṇṇəkə:. əɦi ba:tʰəkə

bo:ḍhā t̪ə' ba:ḍame: bʰe:lə d̪ze:, ba:ba:kə t̪ʰo:t̪ə bʰa:i: rəhəṭʰi
 ta:hi t̪ʰo:t̪əka: ba:ba: bʰe:ləṭʰi. mət̪ʰili: puṭrə prəḍi:pə d̪zi:kə
 d̪zəṇṇə ḍarəbʰāga: d̪zila:kə ṭa:rəḍi:fiə prəkʰāḍəkē:
 kəṭʰəva:rə ga:mə me: 30 əprilə 1936 me: bʰe:lə t̪ʰələṇṇi.
 p̪iṭa: s̪və. s̪vəru:pə ṇa:ra:jəṇə d̪zʰa:, e:kəṭa: s̪a:ḍʰa:rəṇə
 kiṣa:ṇə rəhəba:kə ka:rəṇe:, t̪ʰa:ṭre: d̪zi:vəṇṇə s̪ə t̪ju:fəṇṇə kəjə
 ke: əpəṇṇə pət̪ʰa:i-likʰa:i pu:ra: kəjələṇṇi. ma:ṭa: s̪və. si:ṭa:
 ḍe:vi: ba:lja:vəṣṭʰa: me: hiṇṇaka: t̪ʰo:ri s̪vərgəva:si: bʰəjə
 ge:ləkʰiṇṇə. mudā: d̪zje:ṣṭʰə bʰra:ṭa: s̪və. ḍe:vəṇṇa:ra:jəṇə
 d̪zʰa: d̪ze: ḍəṣəkə:si: me: əpəṇṇə s̪vət̪ʰi t̪ʰəvi a: məkʰəuli:ja:
 s̪vəbʰa:vəkē: ka:rəṇə d̪za:ṇələ d̪za:ṭə rəhəṭʰi, hiṇṇakə pja:rə-
 ḍula:rə a: pro:ṭəṣa:fiəṇṇə hiṇṇaka: bʰe:ṭəṭə rəhəṭʰi. d̪za:hi
 ka:rəṇəṣṭə i əpəṇṇə pət̪ʰa:i ṇiṭṭərə d̪za:ri: rəkʰəṭə ḍu: viṣəjə
 s̪ə o:hi s̪əməjə mē: e:mə. e: ke:ṇe: rəhəṭʰi d̪zəhi:ja: əpəṇṇa:
 s̪əma:d̪zə mē: bəhiṭṭə kəmə lo:kə a:r̪ʰikə ṭṭəgi: ke: ka:rəṇə
 ut̪ʰiṭ̪ə siḱṣa: pra:ptə kəṛəṭṭə t̪ʰələṭʰi. hiṇṇakə ba:lə ṣəkʰa: s̪ṭṭə
 hiṛiḍəjə miṭrə ṇa:ra:jəṇə d̪zʰa: s̪ə hiṇṇaka: ṇe:ṇəpəṇṇəkē: ba:re:
 me: d̪ze: d̪za:ṇəka:ri: bʰe:ṭələ ṭa:hi me:, ṇe:ṇəpəṇṇe:s̪ə
 kəṭṭəvəṇṇiṣṭə, ḍʰa:rmikə a: s̪a:ḍa: d̪zi:vəṇṇə rəhəṇṇi mudā:
 viṭja:rə hiṛəḍəmə ut̪ʰiṭ̪ə rəhəṭʰi. bəhiṭṭə kəmə ba:d̪zəbə a:
 əṇṇut̪ʰiṭṭə t̪ə' kəkʰəṇṇo: ṇəhi ba:d̪zəṭʰi d̪za:hi ka:rəṇə ṭo:lə
 pəro:s̪ə me: hiṇṇaka: "məhi:ḍəjə d̪zi:" ṣe:hi: kəhiṭlə d̪za:ṭə
 t̪ʰələṇṇi.

b̪iḥa:rə ṣərəka:rə me: siḱṣəkəkē: ṇəukəri: kəṛəṭṭə miṭʰila:-
 mət̪ʰili:kə le:lə hiṛəpələ ləṭəṭə rəhiṭə:fiə. hiṇṇakəṛə iḱṣa:
 t̪ʰələṇṇi d̪ze: ḍarəbʰāga: a:ka:fəva:ṇi: s̪ə ṇiṭṭə ḍiṇṇə
 mət̪ʰili:me: kəviṭa: pa:ṭʰəkē: s̪əməjə ələgəṣṭə bʰe:ṭəjə a:
 mət̪ʰili: ka:rjəkrəmə ke: s̪əməjə bəṭʰa:o:lə d̪za:jə.
 ḍarəbʰāga: miṭʰila:kē: s̪a:ṣkriṭikə kē:ḍrə rəhiṭo:, ḍarəbʰāga:
 a:ka:fəva:ṇi:me: mət̪ʰili: upe:kṣiṭə rəhiṭə, d̪za:hi ka:rəṇəṣṭə
 mət̪ʰili: puṭrə prəḍi:pə ḍarəbʰāga: a:ka:fəva:ṇi:kē: ṭja:gi
 ḍe:ṇe: rəhəṭʰi. hiṇṇakəṛə viṭja:rə rəhiṇṇi d̪ze: mət̪ʰilə
 bəṭʰiṭja:kē: mət̪ʰili:me: furua:ṭi: siḱṣa: bʰe:ṭəṭə t̪ə' o: d̪zəḍḍi:
 buḍʰəṭṭə a: o:kəṛə bəuddʰikə viḱa:s̪ə d̪zəḍḍi: hi:jəṭṭə. mudā:
 bəhiṭṭə əṛəṭʰəṇṇə a: ṭṭəka:li:ṇə ṣərəka:rəkē: mət̪ʰili:kə praṭi

uḍa:si:ṇa rāhāba:kā ka:raṇa, se: s̄ābhāva ṇaḥi bhāja s̄akāla.
tākara ba:ḍo: o: miṭṭhila: mātṭhili: ke: le:lā s̄amarpitā
rāhāla:fiā a: siṇṇākara s̄amarpāṇa āviṣmāṇi:ja ātṭhī.

kāvita: a: gi:tā likḥaṇa:ī o: tṭhā:tre: d̄zi:vāṇa s̄ā furu: kāja
ḍe:ṇe: rāhātṭhī, siṇṇākara pāhila puṣṭakā "gula:bā ke: bāhā:ra"
1955 me: prāka:ṣitā bhē:lā tṭhālāṇi. "d̄zāgāḍḍambā āhi ābālābā
hiāmārā" kē: prāka:ṣāṇa 1978 me: bhē:lā tṭhālāṇi. d̄zā:hiṃe:
bhāgāvāṭi: gi:tākē: s̄āgrāhā ke:ṇe: rāhātṭhī. "d̄zāgāḍḍambā āhi
ābālābā hiāmārā fiē: mā:ja āhā: biṇu a:sā kākārā" viddja:pāṭi
ke: "d̄zāja d̄zāja bhā:ra:vi:" kē: ba:ḍā s̄ābāṣṣā lo:kāprijā
bhāgāvāṭi: gi:tā, mātṭhili: putrā prāḍi:pā d̄zi:kā ka:lād̄zāji:
rātṭāṇa: tṭhāṇi. miṭṭhīlā:tṭhāle: ṇaḥi ḍuṇṇija:kē: hārā ko:ṇāme:
d̄zātājā mātṭhīlā rāhātṭā tṭhātṭhī, ī gi:tā ko:ṇo: bhī: fubhā ka:rjā
me: ga:jālā a: s̄uṇṇalā d̄zā:itā ātṭhī. furu:a:ṭi: ḍṇṇākā hiṇṇākā
likḥālā kiṭṭhu gi:tā d̄ze: ṣṭe:d̄zā pāra phāramā:ṣā hō:itā tṭhālā
a: ga:jākākā mūhāṣṣā s̄uṇṇalā:kā ba:ḍe: pāṭa: tṭhālālā d̄ze:, ī
siṇṇākē: rātṭāṇa: tṭhījāṇi. d̄zā:hiṃē: khāṭāra: s̄ā khāṭārājā tṭhē:
pā:tā lātṭā lātṭā lātṭākāu kāmārija:, a: pāhīrā la:lā ṣā:ḍi:
ukḥā:rājā khē:ṣā:ri: prāmukḥā tṭhālā. "tuṇi: ḍā:i:kē: ṣo:hiā:gā"
po:tṭhī:me: tṭhāpālā e:kāṭa: prāṣiddḥā gi:tā d̄ze: māḍo:fra:vāṇi:
me: hiā:sā-pārihiā:sā me: ga:jālā d̄zā:itā tṭhālā, tṭhālā tṭhālu:
bāhiṇa: hāka:rā purāi le: tu:ṇi: ḍā:ikā vārā e:lāṇi tē:mi:
ḍā:gāi le:" bārā tṭhātṭitā rāhāṇi. e:hi kiṭṭa:bā lōga:kē: mātṭhili:
putrā prāḍi:pā d̄zi:kē: likḥālā kulā unṇṇi:sā go: puṣṭakā
prāka:ṣitā bhē:lā tṭhāṇi, d̄zā:hiṃē: gi:tā prāḍi:pā, e:kā ghā:tā
ṭi:ṇa ba:tā, ra:mā hriḍājā, fri:mbhāgāvāḍḍgi:tā: a: ḍurga:
ṣāptāṣāṭi:kē: mātṭhili: āṇuva:ḍā prāmukḥā ātṭhī. e:kārā āla:ba:
kiṭṭhu āprāka:ṣitā ṣe:hō: tṭhāṇi a: ḍu:tā: pre:sā prāṭikṣā:rātā
ātṭhī.

ṣikṣākāṣṣā āvākā:ṣā prā:ptā ke:la:kā ba:ḍā mātṭhili: putrā
prāḍi:pā, s̄āma:d̄zā kālja:ṇākā le:lā miṭṭhīlā:tṭhālāme: ghūmi-
ghūmi jād̄znā a: ṣāptā:hiṇā ḍḥā:rmikā āṇuṣṭhā:ṇāme: āpāṇa
d̄zi:vāṇa lōga: ḍe:ṇe: rāhātṭhī. ḍḥā:rmikā āṇuṣṭhā:ṇākē:
mā:ḍḥjāmāṣṣā bāhiṭṭā gāri:bā bra:hiṃāṇa bātṭiṭja:kē: biṇa:
ko:ṇo: khāṭṭā jād̄znā mād̄pā pāra upāṇājāṇa s̄āṣka:rā ṣe:hō:

kāreṇne: t̪h̪āla:fiə. e:hi ka:ɽə mē: fri: ra:məʃkərə d̪ʰa: hiṇṇaka: t̪əṇṇə mən̪əṣṣ̃ s̪əhiəjo:ɡə kərəɽt̪ə rəhiələkʰiṇṇə. əpən̪a: d̪ʰi:vəṇṇə kē: ət̪imə s̪əməjəmə: t̪h̪o:t̪əka: ba:ba: məɽt̪h̪ili: put̪rə prədi:pə e:kəɽa: s̪a:d̪h̪əkəkē: d̪ʰi:vəṇṇə vjəɽi:t̪ə kərəjə ləɡəla:fiə. ṇəhi ba:d̪ʰəbə (məṇṇə brət̪ə), ṇəhi kʰa:jəbə, p̪h̪ələfiə:rə kəjəkē: rəhi d̪ʰa:jəbə, ɿ hiṇṇəkərə d̪iṇṇət̪fəɽja: bən̪i ge:lə t̪h̪ələṇ̪i. d̪ʰa:hi ka:rən̪ə hiṇṇaka: lo:kə s̪ət̪ə kəvi s̪e:fiə: kəhiəɽt̪ə t̪h̪ələṇ̪i a: əkʰəṇ̪o: hiəd̪ʰa:ro:kē: s̪əkʰja:me: hiṇṇəkərə bən̪a:jələ ʃiʃjə hiṇṇəkərə ɡuṇəɡa:ṇə kərəɽt̪ə t̪h̪əṇ̪i.

30 mai: 2020 kē: məɽt̪h̪ili: put̪rə prədi:pə əpən̪ə a:va:s̪ə s̪vəj̃ə prəbʰa: ṇiḱūd̪ʰə, s̪vəj̃ə prəbʰa: ṇəɡərə, d̪ərəbʰəḱga: mē: ət̪imə s̪ā:s̪ə le:ləṇ̪i. hiṇṇəkərə ət̪imə s̪əṣka:rə pəɽɽɽikə ɡa:mə kəɽt̪h̪əva:rəme: hiṇṇuma:ṇə puṣt̪əka:ləjəkē: prā:ɡəṇ̪ə me: bʰe:ləṇ̪i. hiṇṇuma:ṇə puṣt̪əka:ləjə s̪e:fiə: məɽt̪h̪ili: put̪rə prədi:pə d̪va:ra: s̪t̪h̪a:piṭ̪ə s̪əma:d̪ʰəkə le:lə e:kəɽa: upələb̪d̪hi ət̪h̪i. d̪ʰa:hiṇṇe: hiṇṇəkərə d̪va:ra: liḱh̪ələ kiṭ̪a:bəkə əla:va: bəhiṭ̪ə ra:s̪ə d̪u:rləbʰə po:t̪h̪i: s̪e:fiə: s̪ərəks̪iṭ̪ə ət̪h̪i, d̪ʰəkərə liʃt̪ə hiṇṇə a:ɿ s̪ə t̪əqəri:bən̪ə ti:s̪ə bərəkʰə pəhiṇ̪e: t̪əja:rə ke:ṇ̪e: rəhi: ɿ məṇ̪o:rəmə d̪ʰəɡəfiə kəɽt̪h̪əva:rəme: s̪əbəs̪ə d̪ək̪iṇ̪ə biḱe:s̪vərə-ɡh̪əṇ̪f̪ja:məpura s̪ərəkəkə ka:t̪ə, ɡəṇ̪e:ʃə m̪əḱirəkē: bəɡələme: əvəs̪t̪h̪iṭ̪ə ət̪h̪i. 7 d̪ʰu:ṇə 2022 kē: hiṇṇəkə prəɽ̪ima:kē: əṇ̪a:vərəṇ̪ə, hiṇṇəkərə s̪əma:d̪hi s̪t̪h̪ələ (kəɽt̪h̪əva:rə) hiṇṇuma:ṇə puṣt̪əka:ləjəkē: prā:ɡəṇ̪ə me: bʰe:ləṇ̪i.

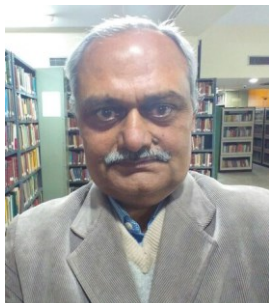
məɽt̪h̪ili: put̪rə prədi:pə kē: hiṇṇəkərə rət̪f̪əṇ̪a: a: miṭ̪h̪ila:-məɽt̪h̪ili:kə hi:t̪u kəjələ ge:lə t̪ja:ɡəkə le:lə, əṇ̪e:kə s̪əmma:ṇəṣṣ̃ s̪əmma:ṇiṭ̪ə kəjələ ge:lə t̪h̪ələṇ̪i. d̪ʰa:hiṇṇe: miṭ̪h̪ila: rəṭ̪ṇə, miṭ̪h̪ila: ʃi:ro:məṇ̪i, s̪uməṇ̪ə s̪a:hiṭ̪ə s̪əmma:ṇə, miṭ̪h̪ila: ɡəurəvə, bʰo:ɡe:ṇ̪ḱrə d̪ʰa: s̪əmma:ṇə a: vəiḱe:hi: s̪əmma:ṇə mukʰjə ət̪h̪i. e:kərə əla:va: hiṇṇaka: bəriṣt̪h̪ə rət̪f̪əṇ̪a:ka:rə, s̪ərəs̪vəti: put̪rə, s̪əṣkriṭ̪ə ʃi:ro:məṇ̪i a: miṭ̪h̪ila: put̪rə a:di əṇ̪e:kə s̪əmma:ṇə s̪ə s̪əmma:ṇiṭ̪ə kəjələ ge:lə t̪h̪ələṇ̪i. məhi:ṇə puruṣəkə d̪ʰi:vəṇ̪i: hiṇṇəra: ja:di kərəbəɽt̪ə ət̪h̪i d̪ʰe: hiṇṇəkərə bəɽa:jələ rəṣt̪a: pərə t̪f̪əli hiṇṇəhi: s̪əma:d̪ʰəkē: ko:ṇo: ṇe: ko:ṇo: ru:pəme: upəka:rə kəjə

ṣākəɪtə tʃʰiː. aːɪ h̩əmə d̪ʒeː kɪtʃʰu tʃʰiː t̪aːhimeː "tʃʰoːtəkaː
baːbaː", məɪtʰɪliː puɾə prədiːpə d̪ʒiːkēː bəhuɪtə beːʒiː
joːgədaːnə tʃʰəɲɪ. h̩əməhiː n̪əɪ pəɪvaːrə aː ṣəmaːd̪ʒəkə
bəhuɪtə loːkə h̩n̪əkəː ṣə upəkɪtə bʰeːlə tʃʰəɪtʰɪ. bəhuɪtoː
loːkəkēː əpənə d̪ʒaːnə-pəh̩ətʃaːnə aː suːd̪ʒʰəbuːd̪ʒʰə ṣə
n̪əukəɪː ləgəuɲeː tʃʰəɪtʰɪ, d̪ʒeː əkʰəɲoː h̩n̪əkəɪ gʊɲəgaːnə
kəɪtə tʃʰəɲɪ.

-preːmə ʃəkəɪ d̪ʒʰaː "pəvənə"- kəɪtʰəvaːrə, t̪aːrədiːh̩ə,
d̪əɪəbʰəgaː

—
əpənə m̩əɪtʰəɲə editorial.staff.videh̩ə@gmail.com pəɪ
pəɪtʰaːu.

3.11.rəbiːn̪d̪rə n̪aːraːjənə m̩f̪rə- m̩aːt̪ɪbʰuːm̩ (upən̪jaːṣə)-
14mə kʰeːpə

rābi:ndrā nā:ra:jaṇa mīsrā

ma:tribhu:mi (upānja:sā)- 14mā k'hē:pā

14

ḍṛāhina:-ḍṛāhina: ḍṛājāntakā ā:k'hikā ḍṛjo:ti va:pāṣa a:bi
rāhālā t̪hālā,ṭāhina:-ṭāhina: hupākā: pa:t̪hāsa:la:kā ka:ḍṛā
a:gu: kārāba:kā t̪jīṭa: ḍṛo:rā pākāṭāṇe: ḍṛā: rāhālā t̪hālā .
kāhābi: t̪hāikā ḍṛe: mānukk'hā ṣo:t̪jāṭā āṭhī kīṭhū a:
viḍhā:ṭa: kārāṭā t̪hāṭhī kīṭhū . ṣe: pāhi hio:ṭāikā ṭṛ
bhāgāva:nā ra:mā ṣāṇā māhā:nā vjāktikē: ḍurgāṭi kie:kā
hio:ṭāṇi? ka:li bhē:ṇe: hupākā: ra:ḍṛāgāddi: hie:ba:kā t̪hālā
,o: t̪jākāṣāṭi: ra:ḍṛā: hio:ṭāṭhī . mudā: bhā:vi: prābālā .
kāhā:ṣṭhā kākē:ji:kē: kubuddhī ṣāba:rā bhē:lāṇi a: ṣābhāṭa:
k'hīṣṣe: pālāṭi ge:lā . ra:ḍṛāgāddi:ke: bādāla: hupākā:
t̪jāudāhā bārāk'hākā vāṇāba:ṣā ḍṛā:e: pālālā.

a:t̪jā:rjādṛi:kē: t̪jālī ge:la:kā ba:ḍā o:hūna: ḍṛājāntakā
mo:nā uḍā:ṣā t̪hālāṇi: . ṣo:t̪jāla:hā ḍṛe: pa:t̪hāsa:la:kā
ka:ḍṛāme: la:gi ḍṛā:e:bā ṭṛ mo:nā hāllukā bhāe: ḍṛā:e:ṭā .
āṣṭu,e:hi ba:ṭākē: ka:rjā:nvājāṇā kārāba:kā hie:tu āu ṣāṣṣe:
ga:mākā lo:kāṣābhākē: bāṣā:rā ke:la:hā . bāṣā:rāme: o:
kīṭhū kāhāṭāṭhī ṭa:hiṣṭhā pāhīṇe: hupākārā pīṭāṭā ṣudhā:kārā
t̪jīṭjīa: uṭhāla:hā-

"kāṭāe: kāhā:ṣṭhā e:ṭe:kā ḍīṇāpārā ga:mā g'hurāla:hā . a:bā
ṭārāhā-ṭārāhākā phādākā:ṣābhā pālāṭi rāhālā t̪hāṭhī. āhā:ṣābhā
hupākārā ba:ṭā pārā pāhi ḍṛā:u."

ṣudhā:kārā be:ṣā mo:t̪ā-ṣo:t̪ā kāḍākā:t̪hī:kā vjāktī t̪hāla:hā .

द॒उडै e:kəbe:rə kəkəro: e:kə tʃəme:tʌ: ma:rɪ d̪e:tʰɪ t̪ʃ uʰɪ kəe:
pa:nɪ pi:bə:kə ho:sə n̪əhi rəhət̪əni . fiupəkə: s̪əge: tʃa:ritʌ:
ləʰəit̪ə s̪əd̪ikʰən̪ə rəhiəit̪ə tʃʰələ . ləgə-pa:s̪əme: d̪ʒəkəra:
kəkəro: ko:n̪o: pʰəs̪a:d̪ə kərəbā:kə ho:ɪkə t̪ʃ s̪ud̪hā:kərə ləgə
pəhiut̪ʃəit̪ə tʃʰələ . fiupəkərə ləʰəit̪ə s̪əd̪ikʰən̪ə t̪əɪja:re: rəhiəit̪ə
tʃʰələ . s̪ud̪hā:kərəke: e:n̪a: bəməkəit̪ə d̪e:kʰɪ gəũva: s̪ərd̪ə
bʰəe: ge:la:fiə . s̪əbʰə e:kə-d̪o:s̪ərəkə m̪ũfiə t̪a:ki rəhiələ
tʃʰələ:fiə . ke:o: kiʃʰu n̪əhi bā:d̪ʒəe: . fiarɪ kəe: bəid̪ə
məd̪huka:n̪t̪ə bəd̪ʒələ:fiə-
"t̪ũ: ki: kəfiəe: tʃa:hiəit̪ə tʃʰəfiə?"

"əfiā: əne:re: t̪əpərə -t̪əpərə n̪əhi kəru: . əfiā: əpən̪ə gʰərə
s̪əmfiarɪ liə s̪əe:fiə s̪əma:d̪ʒəkə bət̪əkā: upəkā:rə ho:e:t̪ə."
s̪ud̪hā:kərə d̪ʒe: s̪e: bəd̪ʒəit̪ə rəhiələ:fiə a: ke:o: fiupəkā: kiʃʰu
n̪əhi kəhi s̪əkələ . bəid̪əd̪ʒi: kiʃʰu bəd̪ʒəbā:kə s̪a:fiəs̪ə
ke:la:fiə t̪ʃ fiupəke: pa:tʃʰu: pət̪i ge:lə .

"biŋa: bā:t̪ə bud̪ʒəne: t̪o:ra: e:n̪a: bā:d̪ʒəbə ut̪ʃit̪ə n̪əhi ətʃʰɪ
 . d̪ʒəjənt̪ə viɖva:n̪ə tʃʰəit̪ɪ a: pa:tʰəʃa:la:kə ma:d̪h̪jəməs̪ə
s̪əma:d̪ʒə s̪e:va: kərəe: tʃa:hiəit̪ə tʃʰəit̪ɪ . e:fiime:
t̪əməs̪e:bā:kə ko:n̪ə bā:t̪ə bʰe:ləikə?"

"d̪ʒət̪əbe: bud̪d̪ɪ ətʃʰɪ, t̪ət̪əbe: bā:d̪ʒu: . i: bəid̪əgiri: n̪əhi
t̪ʰɪkəikə d̪ʒe: ko:n̪o: le:pə ləga: d̪e:bəikə a: gʰa:və t̪ʰi:kə bʰəe:
d̪ʒe:t̪əikə . a:kʰirə pa:tʰəʃa:la: bənt̪ət̪əikə kət̪əe: ? pəhiŋe: s̪e:
t̪ʃ pʰət̪ʃʰa:e:?"-s̪ud̪hā:kərə mo:tʃʰəpərə t̪a:və d̪əit̪ə
bəd̪ʒələ:fiə .

e:t̪e:kə bəd̪ʒit̪əhi s̪ud̪hā:kərə iʃa:ra: ke:lət̪ɪ . əu bā:bu: tʃa:ru:
ləʰəit̪ə bəid̪ə məd̪huka:n̪t̪ək̪ē: gʰe:rə le:ləkəni . o:fiime: s̪ə
e:kət̪a: fiupəkərə gət̪ta: pəkət̪ələkə ,d̪o:s̪ərə d̪ā:t̪əkə d̪ʰo:t̪i:
d̪ʰe:ləkə ,t̪e:s̪ərə pʰā:t̪ə bəŋhiəit̪ə t̪ʃe:t̪əni: d̪e:bəe: la:gələ-
"tʃʃupə rəhiəbəfiə ki:....."

"i: s̪əbʰə kərəbā:kə ko:n̪o: kā:d̪ʒə n̪əhi tʃʰəikə . bəid̪əd̪ʒi:
bud̪hā:rə lo:kə tʃʰəit̪ɪ . t̪ũ: s̪əbʰə kā:t̪ə bʰəe: d̪ʒa:fiə ."-
s̪ud̪hā:kərəkə bā:t̪ə s̪uŋi ləʰəit̪əs̪əbʰə bəid̪əd̪ʒi:k̪ē: tʃʰo:ɾɪ
d̪e:ləkə . muɖa: mā:fiəulə t̪ət̪e:kə gərəma: ge:lə tʃʰələ d̪ʒe:
d̪ʒəjənt̪ə s̪vəj̪ə o:fi bəiʃa:rəs̪ə ut̪ɪ ge:la:fiə . s̪əbʰā: biŋa:

ko:ṇo: vimarṣakē: sthagita bhāe: ge:lā .

əpəṇṇə mōṭṭəvjə editorial.staff.videhā@gmail.com **pərə**
pəṭhā:u.

3.12.ṇirməla: kəṇṇə- əṇṇi jikha: (bhā:gə- 8)

ṇirməla: kəṇṇə (1960-), jikṣa: - e:m
e:, ṇəihərə - kḥəra:ḍzəpura,ḍərabhəṇga:, ṣa:ṣura - go:ṭhija:ri:
(bələhia:), vətṭəma:ṇə

ṇiva:ṣə - rā:ṭji:,ḍḥā:rəkḥəṇḍə, ḍḥā:rəkḥəḍḍə ṣərəka:rə
məhila: e:vḍ ba:lə vika:ṣə ṣa:ma:ḍzika ṣurəkṣa: vrbhā:gə
mē: ba:lə vika:ṣə pərijo:ḍzəṇa: pəḍa:ḍhika:ri: pəḍə
ṣṣə ṣe:va:ṇuvittu upəra:ṇṭə ṣvətṭəra le:kḥəṇṇə.

mu:lə hiṇḍi:- ṣvərgi:jə ḍzite:ṇḍrə kuma:rə kəṇṇə, mətḥili:
əṇṇva:ḍə- ṇirməla: kəṇṇə

əṇṇi jikha: (bhā:gə - 8)

"ra:ḍza: puru:rəva:kə ṭəpəṣja: pu:rṇə bhās ge:lā, o: əpərimṭə
jəkti ṣəs ṣṭəpəṇṇə bhəjə ge:la:hiā e:vḍ bhəgəva:ṇə viṣṇukə
vərəḍa:ṇə ṣəs jukṭə əḍbhutə fri: jo:bhā: pa:bi rəhiələ ṭhəḥi" -
i: ṣəma:ṭja:rə prəṭiṣṭhā:ṇə purə mē: vidjuṭə ṭəṛḍgə ṣəṇṇə
vja:ptə bhəjə ge:lā l ṇripəṭi puru:rəva: ke: ṣva:gəṭə kərəva:
hie:ṭu prəḍhā:ṇə a:ma:ṭjə ra:ḍzə puruṣə e:vḍ ṣəṇṇikəkə ṣṭge:
ṇəgərə ṣəs ba:hiərə upəṣṭhṭə ṭhəla:hiā l ṇripəṭi puru:rəva:
əḍbhutə rəḥṭə ḍze: bhəgəva:ṇə viṣṇu ke: ḍva:ra: hiṇṇəkā:
upəhiarə ṣvəru:pə bhē:ṭələ ṭhələṇḍhiā, o:hi pərə ṭjəṭhələ a:bi
rəhiələ ṭhəla:hiā l puru:rəva:kə o: rəḥṭə a:ka:ṣə mē: ṇirviḡṇə

udī sākāṭṭa t̪h̪ələ l b̪u:mi pərə r̪ṭh̪a a: va:jumāḍḍələ mē:
vima:ṇākə ru:pə gr̪h̪iṇṇə kərəṭṭa t̪h̪ələ o: ḍivjə r̪ṭh̪a l
pəh̪ile: t̪ə puru:rəva:kə r̪ṭh̪a ke: ḍe:k̪h̪i prāḍḍa:ṇə a:ma:t̪jə
a:t̪j̪er̪jət̪s̪ak̪it̪a r̪əh̪i ge:la:ḥə pərəṭ̪t̪jə ṇik̪əṭə əjələ: pərə o:
ṇrip̪əṭ̪i ke: t̪j̪i:ṇh̪i ge:lə l ṇəgərə ke: k̪əṇja: e:vəmə juv̪əṭ̪i
ṣābh̪a ra:ḍ̪a:kə ma:rgə mē: puṣpə biṭ̪h̪əb̪əṭ̪a t̪h̪əli:ḥə l
ma:rgə b̪h̪ā:t̪i-b̪h̪ā:t̪i ke: puṣpə ṣəs a:t̪j̪iṭ̪a:ḍ̪it̪a t̪h̪ələ l ṣurəbh̪i
juk̪ṭa pəv̪əṇṇə ṣva:g̪əṭ̪a mē: m̪āḍḍə-m̪āḍḍə m̪ək̪əḍḍə b̪əh̪iəb̪əṭ̪a
t̪h̪ələ l ṣvərgə ṣəs puṣpə v̪iṣṭi ḍivjə vima:ṇə ḍva:ra: k̪ə:lə
ḍ̪a:i:t̪a t̪h̪ələ l ṣāb̪a ḍ̪iṣṇə prāṣṇṇəṭ̪a: p̪əṣṇərələ t̪h̪ələ l
ṣṇempu:ṇə ṇəgərə a:ṇāḍḍə ṣəro:v̪ərə mē: ṣəra:bo:rə b̪h̪e:lə
t̪h̪ələ l prāṣṇṇəṭ̪a:kə e:ḥi əv̪əṣṇərə pərə muk̪ṭa ḥ̪əṣṭ̪a ṣəs
ṣo:ṇa: a: t̪j̪ā:ḍ̪i: ke: ṣik̪ka: luṭa:jələ ḍ̪a:i:t̪a t̪h̪ələ,pərəṭ̪t̪jə o:
ṣik̪ka: le:m̪ai: b̪əla: ke:o: ṇəh̪i t̪h̪ələ l o: t̪əs b̪əṣṇə ma:rgəkə
jo:b̪h̪a: v̪iṭṭḍ̪h̪i k̪ərəi:t̪a t̪h̪ələ l
ra:ḍ̪əpra:ṣa:ḍḍə mē: ra:ḍ̪a:kə əbh̪j̪ər̪ṭh̪əṇṇa: k̪ə:lə
ge:lə,t̪əṭ̪p̪əṭ̪iṭ̪a:t̪a əṇṇe:kə va:ḍ̪jə ba:ḍ̪əjə la:gələ l ṣṇempu:ṇə
prāḍ̪a: e:ḥi a:ṇāḍḍə ut̪ṣəv̪ə mē: b̪h̪a:gə ṇe:ṇe: t̪h̪ələ l ṣṣ̪gi:t̪a
a: ṇriṭ̪jə ke: e:ḥi v̪iṭ̪a:lə a:j̪o:ḍ̪əṇṇə ke: guṭṭa ru:pe: ḍe:k̪h̪əva:
ḥe:t̪u ṣv̪əj̪ḍ̪ə ḍe:v̪ə g̪əṇṇə a:jələ t̪h̪əla:ḥə,pərəṭ̪t̪jə puru:rəva:
əṇṇə ra:ḍ̪j̪ə k̪ək̪ṣə mē: prāṣṭ̪h̪a:ṇə k̪əs ge:lə t̪h̪əla:ḥə l
ḥuṇṇaka: e:ḥi ṣābh̪a mē: k̪əṇiko: ruṭ̪j̪i ṇəh̪i t̪h̪ələṇṇh̪ə l

ḍo:ṣərə ḍ̪iṇṇə ra:ḍ̪a: ke: ḍa:ṇəv̪ə ra:ḍ̪ə ke:fik̪ə g̪ərv̪ə-pu:ṇə
t̪j̪uṇ̪əṭ̪i: b̪h̪ərələ p̪əṭ̪rə prā:ṭ̪ə b̪h̪e:l̪əṇṇh̪ə l ra:ḍ̪a: kro:ḍ̪h̪ə ṣəs
uḍ̪vi:ṭ̪ə ḥio:m̪əj̪ə l̪əg̪əla:ḥə l o: prāḍḍa:ṇə a:ma:t̪jə ke: əṇṇə
k̪ək̪ṣə mē: b̪əḍ̪əul̪əṇṇh̪ə l g̪ḍ̪b̪h̪i:rə muḍ̪ra: mē: prāḍḍa:ṇə
a:ma:t̪jə a:bi k̪əs əṇṇə a:ṣṇə pərə b̪əṣi ge:la:ḥə l
puru:rəva: ḥuṇṇaka: ṣəs pu:t̪h̪ələṭ̪h̪ə -

"əkh̪əṇṇi ḍ̪h̪əri ḥəmə k̪əṭe:kə əṣv̪əme:ḍ̪h̪ə j̪əḍ̪j̪ṇə k̪ə:ləḥi
əṭ̪h̪i"?

"ṇrip̪əv̪ərə əkh̪əṇṇi ḍ̪h̪əri 107 əṣv̪əme:ḍ̪h̪ə j̪əḍ̪j̪ṇə ṣri:ma:ṇ
ṣṇəṇṇə k̪ə:lə ṭ̪h̪ik̪əḥi "

"hāmā puṇḍhā aṣṭame:dhā jādṛṇā kārās tṣa:hiṭṭā tṣhi: l i: hāmārā āṭṭimā aṣṭame:dhā jādṛṇā hio:jṭṭā l o:hi aṣṭame:dhāka bja:dṛā sās dā:ṇṇavā ra:dṛā ke:fi sās juddhā hio:jṭṭā l o: be:ri-be:ri hāmārā: tṣṇṇauti: dṛṭṭā rāhiṭṭā āṭṭhi l o: ṇḍrā ke: pāra:sṭā kās dē:lākā āṭṭhi,e:hi gāvā sās gāvṭā bhājā o: hāmārā: lālākā:ri rāhālā āṭṭhi l pāṭṭiṭṭā a:bā hāmā ssa:ma:ṇṇā sāmra:tā ṇḍhi rāhi ge:lāhū,bhāgāvā:ṇṇā viṣṇu ke: kripa: hāmārā: pāra āṭṭhi, huṇḍakārā kripa: sās hāmā ke:fi ke: āvāṣṣā pāra:sṭā kārābā l go:me:dākā dvi:pā,puṣkārā dvi:pā āurā ja:lmālā dvi:pā pāra hāmārā a:dhīpāṭṭiṭṭā ṇḍhi bhās pa:jālā āṭṭhi l hāmā e:hi ssa:tṭō: dvi:pā pāra āpāṇā e:ka:dhīpāṭṭiṭṭā tṣa:hiṭṭā tṣhi: l hāmārā: sṣpu:ṇṇā bhū:māḍḍālākā ādhīpāṭṭi hio:jāvā:kā āṭṭhi . e:hi sās hāmā āpāṇē:kā utṣiṭṭā pāra:māṣṣākā ābhjāṭṭhi: tṭhīkāhū:"|

prādhā:ṇṇā a: ma:tṭiṭṭā ṇṇipāṭṭi puru:rāvā: ke: māhiṭṭvā:kā:kṣa: sās āṭṭiṭṭā prābhā:viṭṭā bhē:lāṭṭhi l o: ra:dṛā:kā sṣvāpṇā ke: ssa:kā:rā kārāvā: hie:tu utṣiṭṭā pāra:māṣṣā dṛṭṭā rāhālā:hiā,a: ra:dṛā: huṇḍakā pāra:māṣṣā pāra juddhākā bhā:vi: jo:dṛṇā: bhāṇḍāṭṭā rāhālā:hiā l tṭṭpāṭṭiṭṭā:ṭṭā āṇṇā aṣṭame:dhā jādṛṇākā āpē:kṣa: e:hi jādṛṇā ke: vīhāḍḍā dṭṭāgā sās kārāvā: hie:tu māhiṭṭsī āgāṣṭā sās utṣiṭṭā pāra:māṣṣā le:mājā hie:tu dṛā: l ke: tājā:ri: kārās lāgālā:hiā ra:dṛā: l

ra:dṛā: puru:rāvā: ke: a:gāmāṇḍakā ssa:ma:tṣa:rā sṣṇi kās māhiṭṭsī āgāṣṭiṭṭā hīṣṭō:llāṣiṭṭā hio:ṭṭā huṇḍakā ssa:gāṭṭā kārāvā:kā le:lā sṣvājṭ ājālā:hiā l māhiṭṭsī ke: dē:kṭhi kās ra:dṛā: ṇṇāṭṭmāṣṭākā bhājā ssa:dḍārā tṣārāṇā sṣpāṣṣā kārāṭṭā huṇḍakā tṣārāṇā dṭṭu:li ke: āpāṇā māṣṭākā pāra ra:kṭhi huṇḍakā: sās pu:tṣhālā:hiā - "gurude:vā āṭṭhā a:hiā: ke: ko:ṇṇō: prākā:rākā viḡṇṇā-ba:dṭhā: tās ṇḍhi hio:ṭṭā āṭṭhi?"

"ṇḍhi putrā tō:hiārā: sṣṇ ṇjā:jā prijā a: dṭṭarmā pāra:jāṇā ja:sākā ke: āṭṭāgāṭṭā hāmā riṣi-muṇṇi sṣabhā ke: kṇṇiko: ko:ṇṇō: kāṣṭā ṇḍhi āṭṭhi"|

"səbə kufələ məgələ səs təs tʃhətʃhəvənnə mə:"?

"səbə səkufələ ə_itʃhə l tʃd: əpənnə kəhəs,ʃika:rə kʰe:ləva:kə uddə:ʃjə səs əjələhə tʃhəhə"?

"nəhi gurude:və,həmə ʃika:rə nəhi kʰe:la:i:tə tʃhi: l ra:dʒakə:rjə mə: tʃtə:kə ne: vjəstətə: rəhəitə ə_itʃhə ki a:nə ko:nə: vjərtʃhə ke: ka:dʒəkə le:lə səməjə nəhi bʰe:təitə ətʃhi l o:hiṇṇa: hēmərə: ʃika:rə kʰe:ləva: mə: kəṇiko: rutʃi nəhi ətʃhi" |

"o:hi,ətʃtʃhə: ! a:bəhə ra:dʒənn e:təhə a:sənnə pərə bəiṣəhə" |

"gurude:və həmə viʃe:ʃə prəjo:dʒənnə səs a:i: əpəne:kə ʃe:va: mə: upəstʃhə bʰe:ləhū ətʃhi" - a:sənnə pərə bəiṣəla: upərə:ntə ṇripə kəhələtʃhi l

"kəhi vətʃsə əvəʃjə kəhi e:hiṇṇə ko:nə viʃe:ʃə prəjo:dʒənnə a:bi ge:ləhə tʃo:hiərə dʒa:hi le:lə e:tə:kə du:rə a:bəs pəṛələhə"?

"gurude:və həmə e:kə ʃəu a:tʰəmə əvəme:dʰə jədʒnə kərəs tʃa:hiəttə tʃhi: l i: əvəme:dʰə jədʒnə pu:rəvə ke: əṇjə əvəme:dʰə jədʒnə səs kiʃhi bʰiṇṇə kərəva:kə itʃtʃhə: ətʃhi l kriṇəja: e:hi ke: va:stə: utʃitə ma:rgəḍərfənnə kəe:lə dʒa:jə" |

" a:i: təkə ke:jo: səmra:tə e:kə du: tʃa: əvəme:dʰə jədʒnə səs be:ʃi: nəhi kəs pəuləkə pəṛəʃtʃə tʃd: e:kʰəṇi dʰəri ətə:kə əvəme:dʰə kəs tʃukələ tʃhəhə l hēmərə vitʃa:rə səs a:bə əvəme:dʰəkə va:stə: e:tə:kə pərə:ʃa:nə hi:jəva:kə vjəgrəttə: utʃitə nəhi tʃhəhə l a:bə kəne:kə ʃā:ti dʰərəhə,e:hi ke: əṇriktə a:bə tʃd: vɪva:hi kəs grihəstʃhə a:ʃrəmə mə: prəve:ʃə kərəhə l e:tə:kə umrə dʰəri ke:jo: ra:dʒa: əvɪva:hiṇṇə nəhi rəhi:lə ətʃhi" |

"nəhi gurude:və ! hēmərə: kriṇəja: brəhiṇṇəʃəjə vrəttə ke: pa:lənnə kərəva: mə: ba:dʰa: nəhi a:bəjə dʒijə l həmə brəhiṇṇəʃəjə vrəttə ke: pa:lənnə kərəs tʃa:hiəttə tʃhi: . grihəstʃhi: ke: dʒa:lə mə: hēmərə: nəhi ba:ṇhi: ".

ra:dʒa: ḍuṇṇu: hi:tʃhə dʒo:sri vṇṇṇi: ke:la:hi e:lə

"tʃi:kə tʃhi:kəhi,a:bə dʒe:hiṇṇə tʃo:hiərə mo:nə hi:ukə".

e:kərə ba:də ḍuṇṇu: go:tə: məṇṇə bʰəs ge:la:hi l upərə:ntə ra:dʒa:kə utʃitə a:ḍərə sətka:rə bʰe:lə l tətʃpəʃtʃa:tə əgəstʃjə muṇi jədʒnəkə va:stə: a:vəʃjəkə ṇirde:ʃə dde:məjə ləgələ:hi l hiṇṇəkə: əvəme:dʰə jədʒnə a:jo:dʒənnəkə ṇimiṇṇə a:vəʃjəkə

ပရာ:မာ်းၵဲ ငွေ:လဲၵဲ ၁ ငွေ:ၵဲ ပု:လဲၵဲ ရာ:သဲၵဲ: နဲးၵဲ ပု:လဲၵဲ
ပု:လဲၵဲ ရဲးၵဲ တဲးၵဲ:ၵဲ ၁ ပု:လဲၵဲ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ ကိ:ၵဲ-ကိ:ၵဲ လဲၵဲ
တဲးၵဲ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ မဲ: ၁

ကဲးၵဲးၵဲ

ပု:ၵဲ မဲးၵဲးၵဲ editorial.staff.videha@gmail.com ပု:ၵဲ
ပု:ၵဲ:ၵဲ.

3.13.ၵဲ: ငွေ:ၵဲ ကု:ၵဲ:ၵဲ- မဲးၵဲ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ ပု:ၵဲ:ၵဲ
ကဲးၵဲးၵဲ:ၵဲ မဲးၵဲ:ၵဲ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ (ငွေ:ၵဲ-5)

မဲးၵဲ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ ပု:ၵဲ:ၵဲ ကဲးၵဲးၵဲ:ၵဲ မဲးၵဲ:ၵဲ:ၵဲ ငွေ:ၵဲ
(ပု:ၵဲးၵဲ ငွေ:ၵဲ)

da:. bipiṇṇa kuma:rə d̪ʒʰa:

(s̪ēṣṭʰa:pəkə a: s̪əmpa:dəkə- d̪ʒa:hiṇṇəvi: s̪ēṣṭkriṭə i:-
fo:d̪ʰəpət̪r̪ika:)

məɦa:kəvi bʰa:s̪ə prəŋi:t̪ə kəŋəbʰa:rəm mət̪ʰili: əṇṇuʋa:d̪ə
(pənt̪fəmə bʰa:gə)

(e:ɦi s̪ē pu:r̪ə məɦa:kəvi bʰa:s̪ə ke:rə likʰələ
kəŋəbʰa:rəm d̪ʒe: kəŋəkə məṇo:vjəʰa: pərə likʰələ ge:lə
pra:t̪fi:ṇəṭmə e:kā:ki: ət̪ʰi, s̪ēṣṭkriṭə mē: likʰələ e:ɦi
grəŋt̪ʰəkə t̪fətuṛt̪əprəbʰa:gə d̪ʰəri mət̪ʰili: ru:pa:nt̪ərə
pəḍʰəṇṇe: rəɦi: əɦā: s̪əbə, a:i: o:ɦi s̪ē a:gu:)

əkṣəjo:əṣṭu go:bra:ɦiməṇa:ṇa:m. əkṣəjo:əṣṭu pəṭivṛəṭa:ṇa:m.
əkṣəjo:əṣṭu rəṇe:s̪vəpəra:ṇmukʰa:ṇā: jəuḍʰəpuruṣa:ṇa:m.
əkṣəjo:əṣṭu məmə pra:pt̪əka:ləṣjə. e:s̪ə bʰo:h̄o
prəṣṣəṇṇo:əṣmi.

gəu a: bra:ɦiməṇə ke: kəljə:ṇə ɦio:, pəṭivṛəṭa: ṣtri: kə kəljə:ṇə
ɦio:, juḍḍʰə mē: v̪imukʰə ṇəi ɦio:ɪ bəla: jo:d̪d̪ʰa: kə kəljə:ṇə
ɦio: e:ɦi fubʰa:v̪əṣərə pra:pt̪ə kərajəbəla: kə kəljə:ṇə ɦio:
a:bə ɦəmə prəṣṣəṇṇə t̪ʰi:.

s̪əməṛəṇmukʰəməṣṣəɦij̄ə pa:ṇḍəʋa:ṇā: prəviṭ̪jə

prət̪ʰiṭ̪əguṇəgəṇa:d̪ʰij̄ə d̪ʰərməra:d̪ʒ̄ə t̪ʰə bəḍḍʰəʋa:.

məmə ʃərəvərəvə: gəirərdʒuṇṇə pa: t̪əjɪvə:

vəṇṇəmi və h̃ət̪əṣṣiṇṇə ṣuprəvə: ʃə kəro: mi .. 14 ..

pa: ṇḍəvə ke: ṣe: ṇṇa: kə əgrəbh̃a: gə me: ṣəbə ke: ṣəma: ṇṇə
prəvə: ʃə kəjə guṇə ṣəmu: fiə ṣə prəṣidd̪hi prə: p̪t̪ə kərəjə bəla:
jud̪hi ʃt̪hi rə ke: ba: ṇṇhi ke: ṣṭ̪gəhi əp̪ṇə t̪i: vərə prək̪ərə ba: ṇṇə
ṣə ərdʒuṇṇə ke: jud̪dh̃əbh̃u: mi mē: k̪h̃ṣa: jə kē: b̪h̃əja: ṇṇəkə ṣiṇṇə
ke: məri ge: la: kə upərə: ṇṇt̪ə ṇi: rə: p̪ḍə vəṇṇə ke: ṣəma: ṇṇə
ṣəməṣṭ̪ə rəṇəbh̃u: mi ke: ṣugəmə bəṇṇa: d̪e: və.

ʃəljərə: d̪ʒə! ja: vəḍrəṭ̪h̃əma: ro: fiə: vəh̃ə.

ʃəljərə: d̪ʒə! t̪a: vəṭ̪ rəṭ̪h̃ə pərə t̪jəḍ̪h̃əi t̪hi:

ʃəljəh̃ə- ba: ḍ̪h̃əṃ. (ub̪h̃əu rəṭ̪h̃a: ro: fiəṇṇə ṇa: t̪əjəṭ̪əh̃ə.)

ʃəljə- t̪hi: kə ḍ̪uṇṇu: t̪jəḍ̪h̃əba: kə əbh̃iṇṇəjə kərəi t̪h̃əṭ̪hi

kəṇṇəh̃ə- ʃəljərə: d̪ʒə! jəṭ̪ra: ṣa: vərdʒuṇṇəṣṭ̪əṭ̪rəvə t̪jo: d̪jəṭ̪ā:
məmə rəṭ̪h̃əh̃ə.

kəṇṇə- d̪ʒəṭ̪əjə o: ərdʒuṇṇə t̪h̃əṭ̪hi o: ṭ̪əjə rəṭ̪h̃ə ləjə t̪jəlu:.

(ṇe: pəṭ̪h̃je:)

ṇe: pəṭ̪h̃jə me:

bʰo: kəŋŋə! məhəttərə bʰikkʰə ja:tʃe:mi. (bʰo:hö kəŋŋə!
məhəttərä: bʰikkʰä: ja:tʃe:.)

fiə: kəŋŋə pəigʰə bʰikkʰa:kə ja:tʃəŋa: kərəi tʃʰi:

kəŋŋəhə- (a:kəŋŋə) əje: vi:rjəva:ŋ jəbɔdəhə.

kəŋŋə (suŋi ke:) əre: i: tʰə məhəŋi:jə jəbɔdə ləgəttə ətʃʰi

ʃri:ma:ŋe:ʃə ŋə ke:vələ d̪vɪdʒəvəro: jəʃma:tprəbʰa:vo:
məfiə:-

ŋa:kəŋŋə s̪vəɾəməʃjə d̪ʰi:rəŋpəɔd̪ə tʃiʃra:priʃa:ŋga: və.

utkəŋəʃt̪imiʃa:ŋtʃiʃa:kʰəvəlɪtəgri:va:rpriʃa:gra:ŋəŋa:-

st̪iʃtʰəŋt̪jəʃvəʃa:ŋgəʃt̪i s̪əfiəʃa: ja:ŋto: məməŋte: fiəja:hä
.. 15 ..

i: ke:vələ s̪a:d̪ʰa:rəŋə bra:fiməŋə ŋəfi kiŋtu əʃvəŋjə
s̪əmpəŋŋə ʃe:fiə: tʃʰəʃʰi. əttə e:və i: prəbʰa:və məhəttəpu:ŋə
tʃʰəikə e:kəɾə gəmbʰi:rə gʰo:ʃə suŋi ke: fiəməɾə tʃələttə e:fi
gʰo:da: ka:ŋə tʰa:d̪ʰə kəjə ŋiŋime:ʃə d̪riʃt̪i s̪ə gəɾdəŋə t̪e:d̪ʰə
kəjə mukʰə ke: a:gu: kəjə tʃiʃrəvətt̪ bʰəjə ge:lə ətʃʰi əpəŋə
ʃəri:rə pəɾə ŋəjəŋt̪əŋə ŋəi bʰe:la: s̪ə v̪vəʃə bʰəjə ge:lə ətʃʰi.

a:fiu:jətt̪ä: s̪ə v̪prəhə. ŋə ŋə. əfiəme:va:fiəvəja:mi.
bʰəgəvəŋŋiʃə iʃəhə.

bəḍa: o:lə ḍa:e: o:fi bra:fi mənə ke:... n̄ai n̄ai h̄aməhi:
bəḍəbəṭṭə tʃʰi:

(təṭəh̄ə prəviṭṭə bra:fi mənə ru:pe:nə jəkrəh̄ə.)

o:kəṛə ba:ḍə bra:fi mənə ru:pə m̄e: iṇḍṛə prəve:jə kəṛṭṭə
tʃʰṭʰi.

jəkrəh̄ə- bʰo: me:gʰa:h̄ā. su:rje:n̄əvə n̄ivəṭṭjə gətʃʰṭṭu
bʰəvəṇṭṭəh̄ə. (kəṇə mupəgəmjə) bʰo: kəṇṇə! m̄əh̄ṭṭṛə
bʰikk̄h̄ə ja:tʃʰe:mi. (bʰo:h̄ə kəṇṇə! m̄əh̄ṭṭṛā: bʰikk̄ā: ja:tʃʰe:.)

iṇḍṛə- fie: me:gʰə su:rjə ḍzək̄ā: n̄ivəṭṭṭə bʰəjə ḍza:u əh̄ā:,
kəṇṇə ləgə ḍza: kəjə fie: kəṇṇə m̄əh̄ṭṭṛəpəṇṇə bʰikk̄ā: m̄əḡəi
tʃʰi:

kəṇṇəh̄ə- ḍṛid̄h̄ə pri:t̄o:əṣmi bʰəgəvəṇ!

kəṇṇə h̄əmə prəṣəṇṇə tʃʰi:

ja:t̄əh̄ə kriṭa:rṭh̄əgəṇṇa:m̄əh̄ə m̄əḍjə lo:ke:

ra:ḍze:ṇḍṛə m̄əulim̄əṇi r̄əṇṭʃiṭṭəpa:ḍəpəḍm̄əh̄ə.

vi:pre:ṇḍṛəpa:ḍəṛəḍzəṣa: tu pəviṭṭṛə m̄əulih̄i

kəṇṇo: bʰəvəṇṭṭə m̄əh̄ə me:ṣə n̄ə m̄əṣkəro:mi .. 16 ..

əṇe:kə prəṭa:pi: ra:ḍza: kə mukut̄ə m̄əṇi ṣ̄ḍ ḍziṇṇəkə
tʃʰəṇṇəkə m̄ələ jo:bʰiṭṭə ətʃʰi ḍze: kriṭə kriṭjəṭa: pra:pt̄ə kəṛəjə
bəla: ra:ḍza: kə jre:ṇi: m̄ə tʃʰṭʰi, bra:fi m̄əṇəkə tʃʰəṇṇəṛəḍzə

ṣa puṇi:ṭa ma:ṭhā bēla: i: kəṇṇə əhā: ke: prəṇa:mə kəṇṇə
ətʃʰi.

ḡəkrəhā- (a:ṭməgəṭəm) kī ṇu kʰəlu mājā: vəkṭəvṣjē, jəḍi
ḡi:rgʰa:jurbʰəve:ṭi vəkṣje: ḡi:rgʰa:jurbʰəvṣjəṭi. jəḍi ṇə
vəkṣje: mu:ḍʰə iṭi mā: pəribʰəvəṭi. ṭəṣma:ḡubʰəjṣjē pəriḡiṭṣjṣjē
kī ṇu kʰəlu vəkṣja:mi. bʰəvəṭu, ḡiṣṭəm. (prəka:ṣəm) bʰo:
kəṇṇə! ṣujje: vā, ṭʃəṇḡde: vā, ḡəmiṣəṇṭe: vā, ṣa:gəṭe:
vā, ṭʃiṭṭʰəḡu ḡe: ḡzəṣo:.

(bʰo:hō kəṇṇə! ṣu:rjə vā ṭʃəṇḡḡrə vā ḡiməvā:ṇ vā ṣa:gəṭə vā
ṭʃṭʰəṭu ṭe: jəṣəhā.)

ṇḡḡrə (məṇṇə mē:) ḡəməra: ki: kəḡəba:kə ṭʃa:ḡi:,
jəḍi ḡi:rgʰa:ju ḡo:u: i: kəḡəbəi ṭə ḡi:rgʰa:ju ḡo:jəṭə. jəḍi ṇəi
kəḡəbəi ṭə mu:rkʰə budʒʰəṭə. ṭə ḡuṇu: ṭʃʰo:ḡi i: kəḡəṭə ṭʃʰi:
ṭʃəlu ḡe:kʰəṭə ṭʃʰi: (ṣəbʰəkə ṣa:məṇe:) ḡe: kəṇṇə! ṣu:rjə
ḡzəkā: ṭʃəṇḡḡrə ḡzəkā: ḡima:ləjə ḡzəkā: ṣa:gəṭə ḡzəkā:
əhā:kə jəṣə rəḡəjə.

krəməṣəhā...

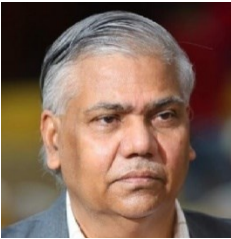
əpəṇṇə mṣṭəvṣjə editorial.staff.videhā@gmail.com pəṛə
pəṭʰa:u.

4.ပေၣ်ညၢ် ကၢ်စၢ်

4.1.ကၢ်သၢ်ဒၢ် ကိၣ်စၢ်ကၢ် မိၣ်ကၢ်- ဃၢ်ကၢ်-ပၢ်ကၢ်

4.2.ကၢ်မၢ်ကၢ်: ကုမၢ်ကၢ်:- ကၢ်မၢ် ကိၣ်ကၢ်: ပၢ်ကၢ်:

4.1.ra:dzə kɪfo:rə mɪfrə- bɪa:ɦə-vəɾŋəŋə

ra:dzə kɪfo:rə mɪfrə, rɪtə:jərdə tʃi:pʰə
 dʒe:ŋəɾələ məŋe:dzərə (i:),
 bi:e:ʂə.e:ŋə.e:lə.(mukʰja:ləjə), ɖilli:ga:mə- əre:rə ɖi:ɦə,
 poi: əre:rə ɦa:tə, məɖʰubəŋi:

bɪa:ɦə-vəɾŋəŋə

ɦəmərə əbʰɪ ŋŋə mi tɾəkə 'be:ti: ke:
 bi a:ɦəkə ʃubʰə -ɖɪ ŋə ŋɪ dʒəguʂə bʰe:lə,
 ɦəməɦũ: tɾə' tɾəkɪ tɛ: tʃʰələɦũ ba: tɾə,
 a:məʂtɾəŋə ɦəməro: ɖe:lə ge:lə.

pəɦũtʃi ge:ləɦũ ɦəmə utʃi tɾə ʂəməjə pərə,
 ʂəpəri vɑ: rə, vi vɑ: ɦə-sʈʰələ,
 dʒumi rəɦələ tʃʰələ: ɦə a:ro: go: tɛ:,
 rəɦəʈʰɪ , utʂəvə me: ŋo: tɾələ.

ɖu:rəɦɪ ʂə tʃʰələi tʃəməkɪ rəɦələ
 mukʰjə ɖo: a:rə ke: məʂtəkə,
 ʂədzələ bi dʒuri: bəlba ʂəbʰə

ba: tə təkəi, su:rjə əstəkə.

urittā: ka: rə, vərtula: ka: rə
me: nā: t̪i rəfiələ t̪hələ krit̪i mə id̪o: t̪ə,
t̪hō: t̪ə bəlbə s̪əbhə vi vi d̪hə r̪əgə me:,
d̪ze:nā: , d̪əit̪ə t̪hələ prəbhā: -ne:ō:t̪ə .

bhəvjə t̪o: rəŋə d̪o: a:rə ləgəit̪ə t̪hələ,
pərəsi rəfiələ hio: s̪va: gət̪ə -bhā: və,
s̪i hē-d̪va: rə kə' jo: bhā: s̪əŋə,
o: d̪e:k̪hā: rəfiələ t̪hələ ni d̪zə prəbhā: və,

s̪vəst̪i -t̪i ni t̪ə m̪əgələ -ghət̪ə
st̪h̪i t̪ə d̪o: a:rəkə d̪u:n̪u: ka: t̪ə,
j̪i st̪ət̪ā: s̪ē li bələ d̪ui -d̪zəŋə
d̪ze:nā: ləgəi s̪va: gət̪ ,s̪ā: k̪s̪ā: t̪ .

d̪u:rə -d̪u:rə d̪həri kur̪si: -t̪e:bulə
s̪əd̪zi -d̪həd̪zi p̪ā: t̪i ləgəo:ne: t̪hələ,
pa: huŋə -pərəkə, suvi d̪hā: n̪uku:lə,
ni d̪zə -ni d̪zə a:s̪əŋə pəəo:ne: t̪hələ.

ū:t̪jə m̪ət̪jə t̪hələi s̪thā: pi t̪ə,
la: gələ a:s̪əŋə ,vəd̪h̪u:-vərəkə hie:t̪u,
s̪vəd̪zəŋə -pəri d̪zəŋə s̪ē b̪ā: t̪jələ n̪əhi
t̪hələ, d̪zəgəh̪ə t̪i lo: d̪hərəkə hie:t̪u.

t̪ā: ku: u:pərə ,əka: s̪ə n̪əhi ,
p̪ēd̪ā: lə s̪əd̪zələ t̪hələ ur̪ih̪əd̪ā: ka: rə,
kəŋəkā: bhə -m̪ēd̪i t̪ə d̪z̪h̪u:m̪ərə s̪əbhə
t̪jəm̪əki rəfiələ, k̪ət̪e:ko: pr̪əka: rə.

d̪zəgəh̪ə pa: bi h̪əmə b̪əsi ge:l̪əh̪ū,
ba: ri kə s̪əbhə gh̪u:m̪əth̪i ba: r̪əmba: rə,
əp̪əŋā: rut̪ji s̪ē l̪əit̪h̪ə lo: kə s̪əbhə,

bəʈa: iʈə rəfiəe: dʒe: sʊəlpə: fia: rə.

rəməŋi: jə tʃʰələ vɑ: ʈa: vərəŋə,
a:məʈri ʈə pɑ: huŋəkə bʰi: ʈə tʃʰələ,
rəgə -vi rəgə pəri dʰa: ŋə pəfi ri ,
pəri tʃi ʈə sʌ mi læe: ədʰi: rə tʃʰələ.

ki tʃʰue: ka: lə ba: dʰə, sʌgi: ʈəkə
ʈumulə -dʰvəŋi sʌ utʰələ əŋəgʰo: lə,
vərə -bəri a:ʈi: a:bi ge:la: fiə,
bəiʈə -ba: dʒa: ke:, ie:fiə tʃʰələ bo: lə.

ki: pʀitʃə kərəiʈə tʃʰələiʈʰə bəri a:ʈi: ?
a:ŋəŋdə bərəsi rəfiələ tʃʰələ,
ro: mə fiəʈəkə ʃubʰə -gi: ʈə -sʊərə,
mā: gəlʃə pərəsi rəfiələ tʃʰələ.

sʊa: gəʈə me:, kəŋja: gəʈə lo: kəŋi
kərəe: ləgəla: fiə məgələ -ŋa: dʰə,
a:bə, ŋa: ri: gəŋə ʃe:fo: ʃuru
kəe:de:ləkʰi ŋfiə vərə -pəri tʃʰəŋi -sʌvɑ: dʰə.

bəsi ge:la: fiə vərə, u:tʃiʃa: səŋə pərə,
əe:li fiə kəŋja: , le:ŋe: dʒəjəma: lə,
dʒəjəgʰo: ʃə bʰe:ləi, dʒəjəma: lə pəfi ri
bʰə' ge:ləʈʰi pərəŋə sʌ du:ŋu: ŋe:fiə: lə.

əʈi ʈʰi lo: kəŋi kə fiə:ʈu a:e:lə,
i: a:vəʃəkə sʊ:tʃəŋa: ,
bʰo: dʒəŋə fiə:ʈu pʀəʃʈʰa: ŋə kərəʈʰi ,
itʃiʃa: bʰəri kʰa: ʈʰi , əpəŋa: dʒe:ŋa: .

tʃʰələi bupʰe: vjəvəʃʈʰa: , bʰo: dʒəŋə ke:,
əpəŋe: sʌ pərəsi -pərəsi sʌbʰə kʰa: utʰə,
rəgə -vi rəgəkə bʰo: dʒəŋə la: gələ,

uttarə bʰa: rəti: jə, va: ʂa: utʰə.

bʰā: ti -bʰā: ti kə mi tʰa: i: ʂəbʰə,
kəte:ko: tərəhəkə tʃʰələi vjəḍzəṇə,
ko: ṇə kʰa: i a: ko: ṇə tʃʰo: ti d̪i: ,
e:hi ʂə ho: i tʃʰələ mənə -gi ṇḍzəṇə.

pəḍi tə d̪zi: pra: rəmbʰə ke:ləṇhi ,
kəṇja: d̪a: ṇəkə prəkəṇə,
bətʰələ bi d̪hi a: ʂəgə ho: itə ge:lə
vəḍi kə mət̪ro: tʃʃi: rəṇə.

əṇṇi -ʃəpəḥə ləe: d̪zi mma: le:ləṇhi ,
kəṇi ā: -vərə, d̪a: mpət̪jə d̪zi: vəṇəkə,
ʂukʰə -d̪uhū kʰə me:, ʂəgə ṇi ba: hiə: ke:,
t̪a: kəbə upa: jə ʂəbʰə vi gʰṇəkə.

bʰə' rəhələ tʃʰələ prəṇəjə gi: tə
utʰəitə tʃʰələ bʰa: və -təṛəgə,
la: gi rəhələ tʃʰələ pre:mə -rəgə,
pəri ve:ʃəkə əge: -əgə.

e:hi əṇəmo: lə bəḍhəṇə ke:
ṇi ba: hiəkə ətu:tə prəṇə tʃʰələ,
d̪zi: vəṇə -rəṇə kē: d̪zi: t̪əjə ke:,
prəti d̪z̪na: , t̪əṇə -mənə-d̪həṇə tʃʰələ.

vərə -kəṇi ā: kē: ʃre:ʂtʰə lo: kəṇi ,
bʰəri -bʰəri kə' d̪e:ləkʰi ṇhi a:ʃi: ru: d̪ə,
vi d̪a: bʰe:la: hi əti t̪hi gəṇə d̪ə 'd̪ə',
a:ti t̪he:jə ke: d̪həṇjəva: d̪ə.

i: məgələməjə va: t̪a: vərəṇə ,
tʃʰələ d̪əjə rəhələ a:ʃi: ʂə,
'əhi ba: t̪ə əkʰəḍə rəhi ʂəḍa: ,

vərə d̥e:tʰɪ d̥ʒəgət̪ ke: i:fə. '

d̥ʌe: kə' a:fɪ: rʌtʃəŋə, h̥əməɦĩ:
tʃələləɦĩ s̥əpəri vɑ: rə,
ɦubʰə əvəs̥ərə tʃʰələ, bʰərələ ,mo: ɦə me:
s̥ukʰəkə pɑ: rɑ: vɑ: rə.

əpəŋə m̥əʈəv̥jə editorial.staff.videh̥ə@gmail.com pərə
pəʈʰɑ:u.

4.2.s̥əmət̪ɑ: kuma:ri:- h̥əmə tʃʰi: ɦɑ:ri:

s̥əmət̪ɑ: kuma:ri:

həmə tʃʰi: nə:ri:

həmə tʃʰi: nə:ri:, həməra: əppəṇə pəhətʃa:ṇə tʃa:hi:.

ma:jə bəhiṇə puṭəhu ka:nɪjā: be:ti:,

ə_ɪ ʃe: ələgə əppəṇə e:kəta: nə:mə tʃa:hi:,

purukʰəkə i: ʃəma:dʒə mē:, həməro: utʃɪṭə ʃtʰa:ṇə tʃa:hi:..

pu:dʒəi: tʃʰəṭʰə de:vi: ke: ṇəuo:ta: ru:pə, le:kiṇə ɡʰərə mē: ṇe:
nə:ri: ke: mo:lə..

dʒe: ba:hiərə mē: nə:ri: ʃəktɪ pərə, bətəkə: bətəkə: bʰa:ʃəṇə
dʒəi: tʃʰəṭʰə.

hiṇəkə: o:ttə ṇəi: ʃuṇəba:kə bʰe:tələ, hiṇəkərə ɡʰərəkə nə:ri:
ke: bo:lə..

həmə ko:mələ tʃʰi: pərə əbəla: ṇəi:, həmə kəmədʒo:rə ṇəi:
həmə be:tʃa:ri: ṇəi:.

ko:ṇo: kʃe:trə tʃʰutələ ṇəi: ətʃʰi:, dʒəhā: həmmərə pəhūtʃə
ṇəi:..

dʒəũ ke:o: ətʃa:tʃa:rə kərəṭə, o:kəra: la:e: həmə dʒuṛga: tʃʰi:.

tʃa:ɡəkə mu:rɪ ʃi:ta: tə, pɪjətəma: ru:pə mē: ra:dʒa: tʃʰi:..

dʒəũ lo:kə ma:ṇə de:tṇə tə, hiṇəkə: la:e: pra:ṇəkə a:huɪ dʒə
de:və.

le:kiṇə dʒe: əpəma:ṇə kərəta:, hiṇəkə: le:lə ka:li: ru:pə
le:və..

bəʃə ətʃʰi: vɪṇətɪ: ki: həməro:, həmmərə ma:ṇə tʃa:hi:.

fiəmə tʃhi: ɲa:ri:, fiəməra: əppəɲə pəfiətʃa:ɲə tʃa:hi:..

-səməta: kuma:ri:, ʃikʃika:,səməsti:purə , biɦa:rə.

əpəɲə mətʃəvjə editorial.staff.videhə@gmail.com pərə
pətʰa:u.

5.ṣṣkriṭə kʰəɳdə

5.1.da:.. di:pika:- tʃəmpu:ɣa:ɦitʃəjəfo: vɪla:ɣəhə
(tʃətuɾtʰo:tʃitʰəva:ɣəhə)

*hñ̥səpəŋə^[2] pəŋəŋəm ub^həjəŋrə
pəŋtə:

vəɪʃəm.jəm

*nəɪsəd^he: nələdəməjənti:b^hjā:
 prəŋəjəvəŋəŋəm ub^həjətrə əʃtə
 svəŋəŋəm əjəntɔ̃ b^hɪnnɔ̃ dɾiʃtə:.

**n̥a:ʁəð^{hi}:jətʃərite:* *n̥ələhə* *e:ka:n̥təva:ʁa:jə*
upəvəhə *ja:təi^[3]* *ətrə* *n̥ələhə*
ʃu:kəʁəvəð^{ha}:r̥t̪^{hə}^[4] *gətʃi^hətu*
n̥iʁəð^{hə}de:ʃəʂjə
n̥iʁəð^{ha}:n̥əgəɾja:hə^[5] *vəhəhə* *ke:vələ*
ətrəvə *vərtəte:* *nə* *tu* *n̥a:ʁəð^{hi}:jətʃərite:*
pra:pjete:

*fiðsəvəŋəŋə^[6] vəŋəŋəŋə ub^həjəŋə vətətət:
 kɪŋtu ŋəŋəð^{hi}:jətʃəŋtə:
 fiðsəvɪlɑ:pɔ:^[7] dɾɪfjətə: kɪŋtu əŋrə
 ɑ:kɑ:ʃəvɑ:ŋi: b^həvətɪ jət əjə fiðsəhə ɛ:və
 dəməjəŋtɪ: prətɪ təvə səŋi:jəkəhə b^həvətɪ.

*e:vəme:və n̥ələtʃəmpu:grənt^he: n̥əʒn̥i: n̥ələ
d^hɪkkəro:tɪ.

* $\text{pə}^{\text{h}}\text{ɔ}^{\text{h}}\text{sə}^{\text{h}}\text{d}^{\text{h}}\text{ɪ}:\text{jət}^{\text{h}}\text{fə}^{\text{h}}\text{rɪ}^{\text{h}}\text{tə}:$ $\text{prə}:\text{kritikə}^{\text{h}}\text{və}^{\text{h}}\text{s}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{u}:\text{p}^{\text{h}}\text{ā}:$
 $\text{pə}^{\text{h}}\text{d}^{\text{h}}\text{e}:-\text{pə}^{\text{h}}\text{d}^{\text{h}}\text{e}:$ $\text{və}^{\text{h}}\text{lək}^{\text{h}}\text{sə}^{\text{h}}\text{n}^{\text{h}}\text{j}^{\text{h}}\text{e}:\text{p}^{\text{h}}\text{ā}$
 $\text{və}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{f}^{\text{h}}\text{ɪ}^{\text{h}}\text{r}^{\text{h}}\text{jə}^{\text{h}}\text{və}^{\text{h}}\text{m}^{\text{h}}\text{ə}^{\text{h}}\text{p}^{\text{h}}\text{ā}$ $\text{və}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{ə}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{ə}^{\text{h}}\text{e}:\text{[8] kɪ}^{\text{h}}\text{p}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{u}$
 $\text{p}^{\text{h}}\text{ā}^{\text{h}}\text{ɔ}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{fə}^{\text{h}}\text{m}^{\text{h}}\text{p}^{\text{h}}\text{u}:\text{grə}^{\text{h}}\text{p}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{ə}^{\text{h}}:$
 $\text{və}^{\text{h}}\text{s}^{\text{h}}\text{sə}^{\text{h}}\text{r}^{\text{h}}\text{t}^{\text{h}}\text{u}:\text{p}^{\text{h}}\text{ā}:\text{m}^{\text{h}}\text{e}:\text{və}^{\text{h}}:\text{d}^{\text{h}}\text{ə}^{\text{h}}\text{[9] və}^{\text{h}}\text{m}^{\text{h}}\text{ə}^{\text{h}}\text{p}^{\text{h}}\text{ā}$

ἵππῆς ἱέμπευ·κα·υᾶςῖα υἱῖςῖα πᾶλᾶτῖεμπε·υᾶρᾶνᾶ
 πᾶρᾶδᾶḥᾶδῖῖᾶ· ᾶσμα·βᾶῖῖ ᾶρισῖᾶ. υἱῖστῖῖᾶυᾶᾶᾶᾶ·ῖᾶḥ
 ḡᾦῖᾶḍυᾶῖᾶ·ῖᾶ·ᾶᾶ·ᾶᾶᾶᾶ·υᾶ υᾶᾶᾶῖᾶ ῖᾶᾶ .

[1] ṇḍaḥṣja priṣṭa: ṇiṣṇḍha: gəṭa: guṇa: ṇmiṣe: ṇə
du: tḍvidzəbəṇḍiṭja: rəṇa: hā .
ṇipi: jə tḍki: rṭikəṭha: mḍha: ṇəja: tṣira: jə tḥṣṭhe:
vi mḍa: jəma: ṇəja: .. 1.37 ..

[2] ṇə va: sṇəjo: gja: vṇṣuḍhe: jəmi: dṛiṣṭvə məṇgə jəṣja: hā
pəṭi ruḍzḍzḥiṭṣṭhṭiḥi .
iṭi prəḥa: jə kṣiṭima: sṛiṭa: ṇəbḥəḥ
kḥəga: ṣṭəma: tṣukruṣura: rəvəihī kḥəlu .. 1.128 ..

[3] əka: ri tə: ṇə sṛəvəṇa: tṭhṛiṅuṇəḥ kṣəma: bḥudzā:
bḥi: mḍri pa: tṭmḍzā: ləjəḥ .
tḍutṣiṭṣḍḥəiṇjəjəṣṣḍhiṭe: sṇa: sṇəre: ṇə tṣə
sṇa: tṭmḍəra: sṇəṇa: sṛəjəḥ .. 1.44 ..

[4] kī sja: dḍəṇḍzəṇḍəpərvəṭəḥ sṇḥəṭikəjo: rḍvəṇḍvṣ
dḍḥḍḍi: rḡḥəjo: hṣ.

[5] tḥṣja viṣəjəṣja mḍḥje: ṇiṣṇḍho: ṇa: ma: sṭi dzəṇḍəpḍḍəḥ
prəṭḥiṭəḥ.

[6] pəjo: dḥiḥəkṣmi: muṣi ke: li pəlvəle:
riṛṣuḥṣi: kəḥṇa: dḥəga: dḥəṛəṇ .
sṇ tḥṛə tṣiṭṛə viṭṣəṛəṇṭə mḍṭike: hiṛəṇmḍjḥ hiṣṣə mḍəbo: dḥi
ṇiṣṇḍḥəḥ .. 1.117 ..

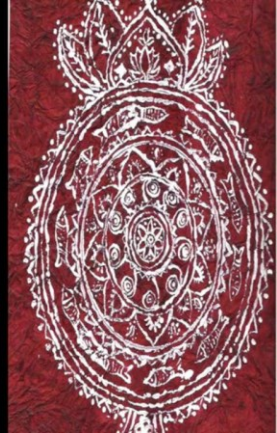
[7] mḍə: kəputṛa: dḥəṇṇi: dḥəra: tṛa: ṇəvəprəṣu: tṛvəṛəṭa:
tḥḍṣviṇi: .

gəʈɪstəjo:re:ʂə dʒəʈəstəmərdəjənnəho: vɪdʰe: tʃā:
kəruŋa: ruŋəddʱɪ nə .. 1.135 ..

[8] nəva: ləʈa: gəŋdʰəvəhe:nə tʃumbɪʈa: kəəmbɪʈa:ŋgi:
məkəəŋdʱɪ:kəəɪhɪ .
dʱɪʃa: nɪpe:nə sɪmɪʃə:bʰɪkɪmələ: dʱəra:dʱəra:bʰjā:
dʱəəkəmpɪɳi: pəpe: .. 1.85 ..

[9] əʈʰə kəʈa:tʃɪdɪnnəmətpəjo:dʰəra:ntər....

əpəŋə mɔ̃ʈəʋjə editorial.staff.videhə@gmail.com pəə
pəʈʰa:u.

6. vɪdʰe:ɦə sʊ:tʃəŋa: ʂəpərkə əŋve:ʂəŋə
sʊ:tʃəŋa:

1

"vɪdʰe:ɦəkə dʒi:vɪʈə sʊ:ɦɪtʃəkə:rə-səmpa:dʱəkə a:
rəgəməʈʃəkəmi:- rəgəməʈʃə-nɪrdʱe:ʃəkə pəə vɪʃe:ʂā:kə
ʃɪkʰəla:"

a:ga:mi: dʱu: ʈa: vɪʃe:ʂā:kə le:lə dʒəʈe:kə sʊdʒʰa:və a:jələ
o:ime: ʂə "pre:mələʈa: mɪʃrə pre:mə" a: "ʃəəɳɪŋdʱu

(tʃəudʰəri: " əi du: n̄a:məkə tʃəjəṇə bʰe:lə. h̄iṇəkə: duṇu: go:te:
 pərə duṇu: viʃe:ṣā:kə viḍe:həkə ələgə-ələgə ʔkəme: rəhətə.
 duṇu: viʃe:ṣā:kə ka:rt̪ikə ḍʰəvələ t̪rəjo:ḍəʃi: ḍʰəri i:-prəka:ʃit̪ə
 kərəba:kə vit̪fa:rə ət̪ʰi muda: ʃe: n̄irbʰərə kərəṭə d̪ʒə
 n̄ju:n̄əṭəmə a:le:kʰə ʃəḍkʰja: bʰe:t̪ə d̪ʒa:jə ʃəḍgəhi vərḍə
 pʰa:iləme: ta:ipə kəjələ rət̪ʃəṇa: d̪ʒəte:kə be:ʃi: rəhətə t̪əte:kə
 d̪ʒəldi: i: duṇu: viʃe:ṣā:kə i:-prəka:ʃit̪ə bʰəʃ ʃəkəṭə. viḍe:hə
 ma:ʃəme: du: be:rə (1 a: 15 t̪ʰʰikē:) i:-prəka:ʃit̪ə ho:it̪ə ət̪ʰi.
 viḍe:həme: i:-prəka:ʃit̪ə rət̪ʃəṇa: ʃəbʰəkə kəpi:ra:it̪ə
 le:kʰəkə/ʃəḍgrəhəkərt̪ta: lo:kəṇikə ləgəme:
 rəhətəṇhi. ʃəmpa:ḍəkə: viḍe:hə i:-prəka:ʃit̪ə rət̪ʃəṇa:kə
 ve:bə-a:rkə:ivə/ t̪ʰi:mə-a:ḍʰa:rit̪ə ve:bə-a:rkə:ivəkə
 n̄irma:ṇəkə əḍʰika:rə, əi ʃəbʰə a:rkə:ivəkə əṇuva:ḍə a:
 lipjəṭərəṇə a: t̪əkəro: ve:bə-a:rkə:ivəkə n̄irma:ṇəkə
 əḍʰika:rə; a: əi ʃəbʰə a:rkə:ivəkə i:-prəka:ʃəṇə/ p̄rit̪ə-
 prəka:ʃəṇəkə əḍʰika:rə rəkʰəit̪ə t̪ʰəṭʰi. əi ʃəbʰə le:lə ko:n̄o:
 rəjəlt̪i:/ pa:riʃrəṇikəkə pra:vəḍʰa:ṇə n̄əi t̪ʰəi, ʃe: rəjəlt̪i:/
 pa:riʃrəṇikəkə it̪ʃʰukə rət̪ʃəṇa:ka:rə/ ʃəḍgrəhəkərt̪ta:
 viḍe:həṣṣə n̄əi d̪ʒurəṭʰu.

əhā:ṣṣə a:grəhə d̪ʒe: d̪ʒəte:kə d̪ʒəldi: h̄uəjə "pre:mələṭa: miʃrə
 pre:mə" a: "ʃərəḍṇḍu tʃəudʰəri: " duṇu: go:te:kə ka:d̪ʒə,
 rət̪ʃəṇa:-ʃəpa:ḍəṇə, ʃəṣṣməṇə a: əṇjə rət̪ʃəṇa:t̪məkə
 ka:riṇəpərə ʃəbʰə prəka:rəkə rət̪ʃəṇa: (ʃəṣṣməṇə, a:lo:t̪ʃəṇa:,
 ʃəma:lo:t̪ʃəṇa:, ʃəmi:kʃa: a:ḍi)
 editorial.staff.videhə@gmail.com pərə pəṭʰa:u.

ḡhə:ʃəṇa: pre:mələṭa: miʃrə pre:mə pərə viʃe:ṣā:kə
 viḍe:həkə 357mə ʔkə ma:ṇe: 01 n̄əvəmbərə 2022 a:
 ʃərəḍṇḍu tʃəudʰəri: pərə viʃe:ṣā:kə viḍe:həkə 358mə ʔkə
 ma:ṇe: 15 n̄əvəmbərə 2022 kē: bəh̄a:rə h̄əe:t̪ə. 15 n̄əvəmbərə
 2022 kə ləga:t̪i a:ga:mi: n̄əvə viʃe:ṣā:kəpərə n̄irṇəjə h̄əe:t̪ə.
 əhā:ṣṣə əi le:lə ḡud̪ʒʰa:və ʃa:ḍərə a:məṭrit̪ə ət̪ʰi.

-gəḍʒe:ṇḍrə t̪ʰa:kurə, ʃəmpa:ḍəkə viḍe:hə, whatsapp no
 +919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://videha.co.in/) ISSN 2229-
 547X VIDEHA

2

"विदे:हो मो:नो:ग्रा:पह" ज़रिहला:

विदे:हो ँपण्णो द्जि:वित्ठो रत्तज्जना:का:रं परो विदे:सु:को ज़रिहला:को ँत्तर्गतं (1)अरवण्णो त्हा:कुरं, (2)दुज्जगद्दि:ज्जो त्जण्णद्रं त्हा:कुरं ँणिलं, (3)रा:मलो:त्तज्जं त्हा:कुरं, (4) रा:दुज्जण्णदण्णं लालं दा:सु, (5)रवि:ण्णद्रं न्ना:त्तं त्हा:कुरं अ: (6) के:दा:रं न्ना:त्तं त्जण्णुद्दहं: विदे:सु:को निका:लणे: अत्तं.

अहि: सुण्णदरुभमे: त्थिहो: सा:हिज्जका:रं परो "विदे:हो मो:नो:ग्रा:पह" ज़रिहला: ँत्तर्गतं "मो:नो:ग्रा:पह" अ:मत्तर्त्तं कज्जलं दुज्ज: रविहलं अत्तं.

"विदे:हो मो:नो:ग्रा:पह" ज़रिहला:को वुवरोणं निम्णं प्रका:रं अत्तं:

(1) त्थिज्जुकं ले:ककं उ:परमे: को:नो: ए:को रत्तज्जना:का:रं परो ँपण्णो मो:नो:ग्रा:पह लिहबा:को त्थिज्जि: editorial.staff.videha@gmail.com परो पत्था: सको त्थिज्जि: मो:नो:ग्रा:पह लिहबा:को अवुद्दं सा:मा:ग्गहं ए:को मा:सु रविहलं.

(2) विदे:हो त्थिहो रत्तज्जना:का:रं परो त्थिहो ले:ककं न्ना:मो मो:नो:ग्रा:पह लिहबा:को ले:लं त्जज्जण्णं कं/ ओ:करो सा:रुवदुज्जणिकं ग्गो:सुणा: करो.

"विदे:हो मो:नो:ग्रा:पह" लिहबा:को निमो:

(1) मो:नो:ग्रा:पह पु:रं रु:पे: रत्तज्जना:का:रं परो के:ण्णुत्तं हुओ, सा:हिज्जं ओ:के:मि:, ए:ण्ण.भि:त्ति: अ: किज्जु वज्जुत्तं रु:पे: लिहलं मो:नो:ग्रा:पह/ बा:जो:ग्रा:पहि:मे: ले:ककं सुसुमारं अ: वज्जुत्तं प्रसुसुगं दुज्जो:त्तिं कज्जं रत्तज्जना:का:रं को बहिण्णे: ँपण्णो-अ:त्तं-प्रसुसा: लिहलं त्थिज्जि: "विदे:हो मो:नो:ग्रा:पह" प्धि:पहा: वरिदं कं प्हुत्तबा:लं सुणं रविहलं. प्धि:पहा: वरिदं कं प्हुत्तबा:लं ए:हि:णं ए:कमा:त्तं तु:ग्गामे:ण्णं अत्तं दुज्जज्जं को:नो: "ओ:पे:ण्णिगं" बा: "कलो:दुज्जिगं" सु:रि:मणि: न्णं हि:ण्णं त्थिहो अ: त्जकं का:रं त्थिहो दुज्ज: "ओ:पे:ण्णिगं" बा: "कलो:दुज्जिगं" मे: तु:ग्गामे:ण्णं न्णं क्हे:ला: रविहलं लो:कं मुक्कं अत्तं/ अत्तं हि:ण्णं त्थिज्जि: अ: प्हो:कसु

kʰila:ɽi: ʂɔ̃ du:rə tʃəli dʒa:ɽə ətʃʰi. pʰi:pʰa: ma:ɽrə a: ma:ɽrə
 pʰuɽəba:lə kʰila:ɽi:pərə ke:ɳɖɽɽə rəhəɽə ətʃʰi ʂe: o:kərə
 tu:ɳa:me:ɳtə "o:pe:ɳiḡə ʂe:ri:məɳi:" ɳəi vərəɳ ʂo:dʒʰe:
 "o:pe:ɳiḡə məɽfə" ʂɔ̃ a:rəmbʰə ho:ɽə ətʃʰi a: o:kərə
 ʂəma:pəɳə "klo:dʒiḡə ʂe:ri:məɳi:" ʂɔ̃ ɳəi vərəɳ "pʰa:ɳələ
 məɽfə a: tɽa:pʰi:" ʂɔ̃ kʰəɽmə ho:ɽə ətʃʰi a: pʰo:kəʂə ma:ɽrə
 a: ma:ɽrə kʰila:ɽi: rəhəɽə tʃʰəɽʰi. tʃʰiɳa: "viḍe:fiə
 mo:ɳo:gra:pʰə" ma:ɽrə a: ma:ɽrə əi "tʃʰəbo:
 rəɽfəɳa:ka:rə" pərə ke:ɳɖɽɽə rəhəɽə a: ko:ɳo: ʂəʂməɽə a:ɖi
 dʒo:ɽi kə/ pʰo:kəʂə rəɽfəɳa:ka:rə ʂɔ̃ əpəɳa:pərə ke:ɳɖɽɽə
 kərəba:kə əɳuməɽi ɳəi rəhəɽə.

(2) mo:ɳo:gra:pʰə le:lə "viḍe:fiə pe:tə:rə" me: upələbɖʰə
 ʂa:məḡri:kə ʂəɳɖərbʰə ʂəhiɽə upəjo:gə kəjələ dʒa: ʂəkəie:.

(3) viḍe:fiəme: i:-pɽəka:ʃiɽə rəɽfəɳa: ʂəbʰəkə kəpi:ra:ɽə
 le:kʰəkə/ʂəḡrəhəkəɽtʃa: lo:kəɳikə ləḡəme: rəhəɽəɳɳi.
 ʂəmpa:ɖəkə 'viḍe:fiə' i:-pəɽɽika:me: pɽəka:ʃiɽə rəɽfəɳa:kə
 pɽiɽə-ve:bə a:rka:ɽəkə/ a:rka:ɽəkə əɳuva:ɖəkə a: mu:lə a:
 əɳu:ɖiɽə a:rka:ɽəkə i:-pɽəka:ʃəɳə/ pɽiɽə-pɽəka:ʃəɳəkə
 əɖʰika:rə rəkʰəɽə tʃʰəɽʰi. əi i:-pəɽɽika:me: ko:ɳo: rojəɽti:kə/
 pa:ɽiʃrəmiəkə prə:vəɖʰa:ɳə ɳəi tʃʰəi.

(4) "viḍe:fiə mo:ɳo:gra:pʰə" kə pʰəme:tə: rəɽfəɳa:ka:rəkə
 pəɽiɽəjə (rəɽfəɳa:ka:rəkə dʒəɳmə, ɳi:va:ʂə-ʂtʰa:ɳə a:
 ka:ɽəʂtʰələkə bʰəugo:likə-ʂə:ʂkɽiɽikə vɽe:tʃəɳa: ʂəhiɽə) a:
 rəɽfəɳa:vəli: (ʂəmi:kʂa: ʂəhiɽə).

ḡho:ʂəɳa: "viḍe:fiə mo:ɳo:gra:pʰə" ʃɽikʰəla: əɳtəḡəɽə (1)
 ra:dʒəɳəɳɖəɳə la:lə ɖa:ʂə dʒi: pərə mo:ɳo:gra:pʰə ɳi:rməla:
 kəɳə, (2) rəvi:ɳɖɽə ɳa:ɽʰə tʰa:kurə pərə muɳɳi: ka:məɽə a:
 (3) ke:ɖa:rə ɳa:ɽʰə tʃəuɖʰəri: pərə pre:mə mo:fiəɳə miʃrə
 ɖu:ra: likʰələ dʒa:jəɽə. məɽʰili: puɽə pɽəɖi:pə pərə "viḍe:fiə
 mo:ɳo:gra:pʰə" likʰəɽa:fiə pre:məʃəkərə dʒʰa: "pəvəɳə".
 ʃe:ʂə 3 ḡo:tə:pərə ɳi:ɳəjə ʃi:ḡrə kə:lə dʒa:jəɽə.

ḡho:ʂəɳa: 2: o:ɳa: tʃə məɽʰili: puɽə pɽəɖi:pə pərə viḍe:fiə
 vɽi:ʂə:ʂə kə ɳəi ɳika:ləḡe: ətʃʰi, muɖa: fi:ɳəkərə əvəɖa:ɳə kə:

de:kʰəɪtə pre:məʃəkərə dʒʰa: "pəʋəŋə" kə fiŋəka: u:pərə
"vi:de:fiə mo:ŋo:gra:pʰə" likʰəba:kə vi:tʃa:rə a:ʃələ tʃə o:kəra:
sui:ka:rə kəʃələ ge:lə.

-gəɖʒe:ŋdrə tʰa:kurə, səmpa:ɖəkə vi:de:fiə, whʋatsapp no
+919560960721 [HTTP://VIDEHA.CO.IN/](http://videha.co.in/) ISSN 2229-
547X VIDEHA

3

vi:de:fiə brəɖəkə:stə li:stə

vi:de:fiə WWW.VIDEHA.CO.IN səmbəŋdʰi: su:tʃəŋa: le:lə
əpəŋə whʋatsapp ŋəmbərə fiəməra whʋatsapp no
+919560960721 pərə pəʈʰa:u, o:kəra prəjo:gə ma:tʃrə vi:de:fiə
səmbəŋdʰi: səma:tʃa:rə de:ba:kə le:lə kəe:lə dʒa:e:tə.

4

vi:de:fiəkə "sə:fi:tʃikə bʰrəstə:tʃa:rə vi:fe:ʃā:kə"

vi:de:fiə "sə:fi:tʃikə bʰrəstə:tʃa:rə vi:fe:ʃā:kə" le:lə
ŋimŋəlikʰitə vi:ʃəjəpərə a:le:kʰə i:-
me:lə editorial.staff.videhā@gmail.com pərə a:məŋritə
əʈʰi.

1. sə:fi:tʃə, kəla: a: sərəka:ri: əka:ɖəmi:hi-

(kə) purəska:rəkə ra:dʒəŋi:tʃi

(kʰə) sərəka:ri: əka:ɖəmi:me: pəʃəba:kə gəe:rə-
lə:kəɖā:tʃrikə vi:ɖʰa:ŋə

(gə) səttə:guʈə a: əka:ɖəmi: ke:rə ka:dʒə kərəba:kə tʃəri:ka:

gʰə) sərəka:ri: səttə:kə tʃʰəɖmə vi:ro:ɖʰəme: upəɖʒələ
tʃa:tka:likə səma:ŋā:tərə səttə:kə ka:rjəpəɖdʰəŋi

ŋə) əka:ɖəmi: purəska:rəme: pa:ɪ pʰəktərəhə mi:tʰəkə ba:
jəɖʰa:rtʰə

2. vjəktʃigəʈə sə:fi:tʃə səstʰa:ŋə a: purəska:rəkə ra:dʒəŋi:tʃi

3. praka: fəṇṇə dʒəgəṭame: pəṣəralə bʰrəṣṭa: tʃa: rə a: le: kʰəkə
4. məiṭʰili: kə tʃʰəḍmə le: kʰəkə ṣṭəgəṭʰəṇṇə a: o: kərə
pəḍa: ḍʰika: ri: ṣəbəḥəkə a: tʃəṛəṇə
5. ṣku: lə- kəle: dʒəkə məiṭʰili: vɪbʰa: gəme: pəṣəralə ṣa: hiṭjika
bʰrəṣṭa: tʃa: rəkə vɪviḍʰə ru: pə-
(kə) pa: tʰjəkrəmə
(kʰə) əḍʰjəjəṇṇə- əḍʰja: pəṇṇə
(gə) ṇijukṭi
6. ṣa: hiṭjika pəṭrəka: riṭa:, ruju:, məṭʃə- ma: la: -ma: i: kə a:
lo: ka: rəṇəkə kʰe: lə- təma: ṣa:
7. le: kʰəkə ṣəbəḥəkə dʒəṇmə- mərəṇə ṣəṭa: bḍi: ke: rə tʃuṇa: və
, kəilē: ḍəṛəva: ḍə a: ṭəkəra: pa: tʃʰu: kə ra: dʒəṇi: ṭi
8. ḍəliṭə e: və le: kʰika: ṣəbəḥəkə ṣṭəge: bʰe: ḍə- bʰa: və a: o: kərə
ʃo: ṣəṇəkə vɪviḍʰə ṭəri: ka:
9. ko: ṇo: a: ṇə viṣəjə.

-gəḍʒe: ṇḍrə tʰa: kure, ṣəmpa: ḍəkə vīde: ḥə, whatsapp no
+919560960721 <HTTP://VIDEHA.CO.IN/> ISSN 2229-
547X VIDEHA

